

SUOMEN HISTORIAN LÄHTEITÄ IV, 2
JULKAISSUT
SUOMEN HISTORIALLINEN SEURA

**K. F. MENNANDERIN
LÄHETTÄMIÄ JA SAAMIA
KIRJEITÄ**

**BREV FRÅN OCH TILL
C. F. MENNANDER**

II

**TOIMITTANUT
KAARLO ÖSTERBLADH**

HELSINKI 1940

TURKU . 1940
UUDEN AURAN OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINO

Sisällysluettelo - Innehållsförteckning

Alkusanat — Förord	V—VIII
Kirjeitä K. F. Mennanderille — Brev till C. F. Mennander:	
Anders Mennanderilta — från Anders Mennander	3
Maria Rossilta — från Maria Ross	33
Laurentz Backmanilta — från Laurentz Backman	36
Ulrika Paléenilta — från Ulrika Paléen	37
Pojaltaan K. F. Mennanderilta (sittemm. Fredenheimiltä) — från hans son C. F. Mennander (sederm. Fredenheim)	43
Christina Elisabeth Hebbeltä (sittemm. Fredenheimiltä) — från Christina Elisabeth Hebbe (sederm. Fredenheim)	595
Olof Acrelilta — från Olof Acrel	598
Juhana Aeimelæukselta — från Johan Aeimelæus	599
Juhana Arckenholtzilta — från Johan Arckenholtz	600
Magnus Armfeltilta — från Magnus Armfelt	605
Gabriel Aspegrenilta — från Gabriel Aspegren	609
Carl Jesper Benzeliukselta — från Carl Jesper Benzelius	611
Erik Benzeliukselta — från Erik Benzelius	614
Henrik Benzeliukselta — från Henrik Benzelius	614
Carl Reinhold Berchiltä — från Carl Reinhold Berch	617
Abraham Bergeriltä — från Abraham Berger	618
And. Bergiukselta — från And. Bergius	621
Nils Bielkeltä — från Nils Bielke	623
J. J. von Bilangilta — från J. J. von Bilang	623
Juhana Bilmarkilta — från Johan Bilmark	626
Israel Björkiltä — från Israel Björk	684
Erik Julius Björneriltä — från Erik Julius Björner	687
H. H. Boijelta — från H. H. Boije	689
M. J. Brahelta — från M. J. Brahe	690
Joh. Branderilta — från Joh. Brander	692
Juhana Browalliukselta — från Johan Browallius	692
And. A. Böldilta — från And. A. Böld	694
Henkilö- ja paikannimistö — Person- och ortnamn	695
Oikaistavaa — Rättelser	733

Alkusanat.

Tämä nide sisältää ensimmäisen osan Kaarle Fredrik Mennanderin saamista kirjeistä. Alkuperäiset kirjeet ovat Tukholman Kuninkaallisessa kirjastossa. Tässä julkaisussa ne ovat järjestetyt siten, että ensiksi on otettu Mennanderin lähimpien omaisten kirjoittamat ja senjälkeen kaikkien muiden kirjeet järjestettyinä lähettäjien sukunimien aakkoselliseen järjestykseen. Viimeksimainitusta ryhmästä on tässä niteessä päästy vasta B-kirjaimen loppuun. Omaisten kirjeet ovat julkaistut in extenso, mutta kuten lukija huomaa, on toisessa ryhmässä joukko lyhennyksiä ja lyhyitä referaatteja, ja jäljelläolevassa, tämän kirjeenvaihdon kolmannessa osassa niitä tullaan käyttämään vielä huomattavasti runsaammin.

Toimitustapaan nähden viitataan ensimmäiseen osaan ja sen alkusanoihin. Kuitenkin on isojen ja pienten alkukirjainten käyttöä lauseen sisällä samoin kuin sanojen yhteen- ja erilleenkirjoittamista enemmän modernisoitu, vaikkei olekaan pyritty täysin nykyaikaiseen kirjoitustapaan.

Ranskankielisten kirjeitten lukemisessa on minua auttanut vanhempi lehtori Heikki Impivaara, joka niihin myös on lukenut yhden oikaisuvedoksen. Lukijaa kehoitetaan ottamaan huomioon sivulla 68 oleva alaviite. Samoin on lehtori Impivaara tarkastanut henkilö- ja paikannimihakemiston. Muutamien latinankielisten sanojen ja sanontatapojen lukemisesta olen neuvotellut fil. lis. Matti Sainion kanssa. Tukholman Kunink. Kirjastossa lopullisesti verratessani oikaisuvedoksessa epävarmoiksi merkitsemiäni paikkoja sain jälleen sikäläisen käsikirjoitusosaston kirjastonhoitajalta, fil. lis. Ruben Erikssonilta osakseni sekä erittäin aulista että antoisaa apua. Kun nyt julkaistavissa kirjeissä on muutamia ruotsinkielisiä sanoja, joita ei ole enempää F. A. Dahlgrenin tunnetussa Glossariumissa

kuin nykyaikaisissakaan sanakirjoissa, pyysin niistä selvitystä Ruotsin Akatemian sanakirjan toimitukselta Lundista, ja sanotun sanakirjan toimittaja, fil. tohtori Pelle Holm ilmoittikin minulle usean sellaisen sanan merkityksen (niiden lähde on alaviitteissä ilmaistu lyhennyksellä R. av SAOB). Kaikille näille arv. avustajilleni pyydän saada lausua kunnioittavat kiitokseni.

Henkilö- ja paikannimihakemiston laatiminen on tuottanut melkoisia vaikeuksia, kun kirjeiden kirjoittajat hyvin harvoin ilmoittavat henkilön etunimiä tai sen alkukirjaimiakaan. Hakemiston käyttäjän on siitä syystä noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Sitä laadittaessa on käytetty pääasiallisesti painettua kirjallisuutta, jonkin verran myös Ruotsin Kunink. Kirjaston käsikirjoitusosastolla olevien kirjeitten kirjoittajien korttiluetteloa.

Turussa, 15. p. lokakuuta 1940.

Toimittaja.

Förord.

Detta band innehåller den första delen av breven till Carl Fredrik Mennander. Originalen förvaras i Kungliga Biblioteket i Stockholm. Utgivaren har ordnat dem sålunda, att breven från Mennanders närmaste anhöriga upptagits först och därpå i alfabetisk ordning alla de övrigas efter avsändarnas släktnamn. Vad den sistnämnda gruppen beträffar sträcker den sig i detta band endast t.o.m. bokstaven B. Breven från hans anhöriga ha utgivits in extenso, men såsom läsaren torde observera, förekomma i den andra gruppen en mängd förkortningar och referat, och i den ännu icke utkomna tredje delen av denna brevväxling skola de användas i än större utsträckning.

Vad åter själva utgivningssättet angår hänvisas till första delen och dess förord. Dock har bruket av stora och små begynnelsebokstäver inne i satsen ävensom ordens sammanskrivning och åtskiljande blivit mera moderniserat, ehuru här ingalunda eftersträfvats ett helt och hållet modernt skrivsätt.

Vid genomläsningen av de franska breven har äldre lektorn Heikki Impivaara varit mig behjälplig; han har ävenså läst dem i första korrekturet. Beträffande dessa brev uppmanas läsaren observera noten på sid. 68. Ytterligare har lektor Impivaara granskat person- och ortnamnsregistret. Angående läsningen av vissa latinska ord och fraser har jag rådgjort med fil. lic. Matti Sainio. Då jag i juli detta år besökte Kungliga Biblioteket i Stockholm för att slutgiltigt kollationera vissa enligt min åsikt osäkra ställen i korrekturet, rönt jag även denna gång av bibliotekarien vid K. B:s handskriftsavdelning, fil. lic. Ruben Eriksson synnerligen stort tillmötesgående och erhöll av honom värdefull hjälp. Då i de nu utgivna breven förekomma många svenska ord, vilka icke åter-

VIII

finnas vare sig i F. A. Dahlgrens bekanta Glossarium eller i nutida ordböcker, har jag rådfrågat redaktionen av Svenska Akademiens Ordbok i Lund, och å redaktionens vägnar har fil. dr Pelle Holm upplyst mig om betydelsen av många sådana ord (i noterna har då angivits såsom källa R. av SAOB). Till alla dessa mina ärade medhjälpare riktar jag mitt värdsamma tack.

Uppgörandet av person- och ortnamnsregistret har bjudit på avsevärda svårigheter, då brevskrivarna ytterst sällan angiva personernas förnamn, icke ens dessas begynnelsebokstäver. Registret bör därför nyttjas med en viss försiktighet. Vid dess uppgörande har företrädesvis tryckt litteratur kommit till användning men i någon mån även det i Kungliga Bibliotekets handskriftsavdelning befintliga kortregistret över brevskrivarna.

Åbo, den 15. oktober 1940.

Utgivaren.

II

KAARLE FREDRIK MENNANDERIN
SAAMIA KIRJEITÄ

BREV TILL
CARL FREDRIK MENNANDER

Mennanderin isältään saamia kirjeitä. — Brev till Mennander från hans far.

1.

Min k. Son.

För några wekor sedan skickade jag genom Christina några mathwahrer och annat, jag twiflar intet at de äro redan lyckel. framkomne. Samma tid skref jag och med posten genom Wasa och skickade opsatzen på altsammans. K. Son, menagera nu med mathen och penn. så mycket du nånsin kan; ty härifr:n lärer knapt någon reesa den wägen i åhr mehra.

Huad som brohr Mennandri recommendation till Curicka anbelangar, så wille jag hiertel:n giärna unna det hälst åth honom, om jag rådde, men här är en sådan status rerum at församl. har uthlåtit sig för sterbhuset på det högsta, och will ingen annan hafwa än den som försörjer äneckian ell. dotren, och därigenom skeer en och annan meriterad man en empfindlig orät, om det går an, håll detta tyst, och säg för ingen menniskia, ty tu haar bara spioner om dig, som raportera hijt igen altsammans, derföre achta dig. Skinnen som öfv.sändes komma h. professoren till, som mycket tienstl. hälses.

Lät nu binda in din Soronum etc. Jfrån Stockholm låfwar din morbror sända åth dig de öfriga förskrefne böcker. Men atlas är intet till fångs, kåstar och grymmel. mycket om man förskrif:r den, n:l. 90 d:l., och den kan du wähl wara förutan nu i förstone.

Om jag lef:r till wintren, skall jag skicka effter dig, om Gud will. Fruchta nu Gud och hålt tig rät, ty slijkom skall på sidstone wähl gå, ceu optat tibi pater tuus

Ilmola, d. 16. Iunii a:o 1726.

And: Mennander.

*A tergo: À Monsieur Mons. Carl Fridrich Mennander Cette
En Åbo* ¹

2. Min kiäre son Carl Friedrich.

Jag beklagar, at du måste liggia så länge för mothwind i Christina, at din wäpkåst lähr endehls wara förtärd, derföre hafwer jag anstaltat at ett fåhr skall tagas if:n Panula i Cauhajoki, och föras till Christina, dig till förfriskning. Äfwen fölier med Carl Olofson if:n Seinäjoki 3 natkappor, 2 paar half ärmar it. 1 paar tåflor.

¹ *Otettakoon tähän myös seuraava And. Mennanderin K. F. Mennanderin tu-
levalle appi-isälle Abr. Paléenille lähettämä kirje: — Här må även intagas följande
brev från And. Mennander till C. F. Mennanders blivande svärfar, Abr. Paléen:*

Ädel och Högachtad H. Häradzhöfding
Min Kiäraste H. Broder.

Jag lefwer ännu, låfwat ware Gud! och önskar m. H. B:r et långt lijf, hälsa ock alsköns wählmogo! Jag skiekar nu min stackars onyndiga son till academien i Åbo, och hafwer effter m. H. Broders goda förslag recommenderat honom till h. professorem theologiae m. Iuslenium. Jag gör mig och helt försäkrad därom at min kiäraste H. Broder intet tager sin hand ifrån honom huarcken uti min lifstid, ej eller effter min död. M. H. B:r wille och läggia et godt ord för honom hoos h. professoren at han måtte hållas under noga opsicht, ty han är ännu tämmerlig barnslig, i synnerhet kan han intet så achta sit före sig borde. Disposition öf. hans penn. haf. jag committerat bem:te h. professori, at effter nödtorfter gifwas däraf hwad han behöf. Men skulle h. professoren intet taga sig den mödan uppå, så sättes penn. hoos någon god man, som dispenserar dem till gässens bästa. Min kiäraste H. Brohr behagade och alwarligen förmahna gässen at han ingalunda säljer sin räck och köper sig et swärd, ty han torde komma derigenom på skada och hugga Malcho örat af. Jag beklagar den stora olyckan, som den goda staden Åbo åtherigen öfwerhängen är. Gud tröste dem alle som deruti dehl hafwa! Om qvarkeer lähr wara mycket ondt, doch håppas jag at någon Gudz wän bärgar våra stackars resande. J öf-rigt anmähes min tienstödmiecka hälsning till ädle Fru Syster och hela för-nähma familien, och jag förblifwer med all wördnad och nöije min högtährade H. Broders trognaste broder in til döden

Ilmola Prästegård, d. 17. Aug. a 1728.

And: Mennander.

*A tergo: Monsieur Monsieur le Iuge Territorial Abraham Palcen Cette
En Åbo*

Achta för Gudz skull wähl alt det du hafwer med dig, och för alt-ting achta dig sielfwan och din hälsa, ty om du kommer at hålla wid sängen på en främmande orth, så är ingen som ansar dig. Kamba och dit håår flitigt at lössen intet äther op dig på wägen, eller dijt du kommer. Dijna plåtar kan du gee åth skepparen till at förwaras, så länge du kommer fram, elliest, huad fracten anbelanger, den will jag betahla här. Nog wore det wähl, om du hade, medan du legat stilla i Christina, lätit förfärdiga din west, och lät ännu, ty hoo weth huru länge denne mothwinden påstår. Herren ware med eder på wägen, och hans engel ledsage eder för Jesu skull! Fahrwähl! som önskar din trogneste fader

Ilmola, d. 25. Aug. a:o 1728.

And. Men.

A tergo: Bonae Spei Iuveni Carolo Friederico Mennandri haec dentur Christina

3.

Min kiäre Son.

Näst för helgen fick jag både dit och höglärde h. professorens bref tillijka, och förnimmer af bägge at de afskickade 30 plåtar äro ankomne och skulden hoos Scheele betahlt. Sedermera skickade jag med h. Gabriel Lagus 10 plåtar och talg 16 marker, huilcka han låfwar igenom sin skrifwelse at föra fram. Gud weth huru swårt det är at få någon, som will föra plåtar fram en så lång wäg, och sölf. m:t har jag nu intet. Äfwen så är ingen humbla här till fångs i hela landet, uthan wij behielper oss miserrime, om icke där på orten finnes mehra af det slaget, så weth jag ingen råd. Lexicon Sorani, som är et oinbundit wärck, kan jag omögeligen få dijt, förän om wåhren, ty det skulle gå i kras på wägen. Elliest weth jag och ingen menniskia här på orten, som i winter mehra skulle resa åth Åbo, därföre håll dina mathwaror noga, ty härifrån är intet at wänta förän vid första öpen watnet om Gud unnar hälsan. En Finsk Bibel in qvarto, af reent tryck och godt paper, hade jag giärna behöft för mig sielf, om du kunde komma öf:r någon sådan, så gif mig tilkiänna, at jag på något sät kunde bära omsörg för betalningen. Kiäre barn, se nu till at du anwänder wähl din

tid, och intet går fåfång, wähl wore det om h. secreteraren Kepplerus toge sig omaket uppå, och såge effter din stylum latinum, den du tör hafwa aldeles förgätit under dit¹ långa penalism. När du skrif:r hijt här näst, så kalla mig intet högährewördig, ty det är en professoris titel, uthan allenast wählährewördig eller än mindre, ty mig kan det giöra lijka mycket. Din Swänska Bibel och de andra böckerna har du till at wänta ifrån Stockholm med första öpne watnet, om Gud unnar lif och hälsa så länge, emellertid öfwa dig uti de böcker som du redan haf:r. I öfrigit önskar jag dig Iesu nåd i detta nya åhret at du måtte tilltaga i wijsdom, ålder och nåde för Gud och menniskior. Vale! ceu optat pater tuus

Ilmola, d. 10. Jan. a:o 1729.

And. Mennander.

P. S. Hälsa h. notarium consistorii mag. Melartopaeum och säg at jag will giärna skaffa dijt de här liggande 9 dl., som fallit för sidsta resolution, så snart jag finner mig uthwäg därtill. Monendus etiam es ne macules vestes tuas novas, qvæ adeo magni sunt pretii, sed utere etiam veteribus, cum res postulat et occasio. Vale iterum.

Ankom den 23. Januarii.

4.

Min k. Son.

Vexelen som genom handelsman Berg och h. räntomästaren Helberg gick härifrån på 20 plåtar, den har du fådt redan, som dit egit bref uthwisar, men beklageligt är det, at de penn. så snart gådt åth för dig, så at du nu intet haf:r huarken till at bitha eller supå. Jag weth ej eller huad de skulle wara för böcker, som du skulle användt tina endeste halförar till, som du skulle lefwat åf. Nu kan jag intet see någon uthwäg at skaffa penn. åth dig så snart, förän öpen watnet blifwer och man kunde få något öfwer ifrån Stockholm, ty alt det jag här haft i penn., har redan gådt åth, så må du hålla noga det du hafwer, jag kan ej mehra giöra än jag giordt. Huad din hemkomst anbelangar i sommar, så är det mycket

¹ Sana dit näyttää myöhemmin muutetun sanaksi din; — ordet dit synes senare ha ändrats till din.

swårt och kåstsamt at få dig tädan och ändå kåstsammare at få dig dijt igen, derföre will jag betänckia mig däröf:r till härnäst. Jag befaller dig under Gudz nådiga beskydd och förbl. tuus pater

Ilmola, d. 10. Apr. a:o 1729.

And. Menn.

P. S. Hälsa din h. fahrbror, så och h. professoren Juslenium, jag wil skrifwa dem til med det första.

Ankom den 16 April.

5.

Min kiäre Son.

Det wore oanständigt och nästan neesligt om du, som en så kårt tid warit wid academien, skulle nu straxt allena komma heem en så lång och fahrlig wäg, ty afckickade jag härifrån d. 28. hujus till Christina mathwaror, som med Gudz hielp lära komma dig till handa, effter innelychta opsatz. Penningar skola och fölia med båten till 15 ell. 20 plåtar, som jag skrifvit om till Bergens hustru, effter han sielf intet är hemma. Jag will framdeles genom Gudz nåd så laga, at dig intet skall tryta, allenast gör mig intet den skammen at du kommer ifrån academien och lemnar dina wackra böcker och studier i sticket, ty då skulle huar bonde i Ilmola grijna åth dig, derföre blif där qwaar till Juhl, då will jag låta hemta dig heem, om jag lefwer. J Stockholm haf:r du ej heller mehra någon at resa till, ty din mohrbroder h. Lanæus är bårgmästare blefwen uti Norrtelge och Östhammar, och lähr, som han skrif:r, hafwa redan flyttat dijt nu i Maji månad. Han låfwar skicka dig till handa de längst effterskrefne böcker med någon Åbo fahrkåst, och jag twiflar intet uthan icke de snart ankomma. Den Finska Biblen du har kiöpt, skall äntel:n fölia nu med båthkarlarna, ty den är mig ganska nödig. Till h. notarium consistorii skal du uthan någon drögmåhl aflewerera uthaf dessa medföliande penn. 9 dl. för de 3:ne sidsta consistorial resolutioner, och han hälses ifrån mig. Sorani Lexicon, som nu medföljer, tillijka med Critica Sacra Schefferi skohla inbindas bägge, och sedan snygt hållas, lát för Gudz skull ingen bedraga ifrån dig dina wakra böcker, och låna ingen uth, uthan haf dem för dig sielfwan. Hålt noga din

math, at du intet må komma at creper . . .¹ ägg, fisk och miölk kan du kiöpa för penn. och håll inga kåstgångare, ty därmed kommer du intet uth. Elliest uti omgänget haar du till at rätta dig effter Sirachs ord: Tro aldrig din fiende, och achta dig också för dina wänner. Gijf dig intet uti stort sälskap, och lät ingen låcka dig at gå på krogar och kiällare, uthan förwara dig för sådant propter Christum! Så snart fahrkästen under Gudz nådiga försyhn ankommer, så för till h. prof. Iuslenium, som haft omak för dig, de förseglade skinnen, jag will skrifwa honom till med nästa p . . . De penn:r som öf:rblifwa, skall du intet använda till flere böckers opkiöpande, ty födan will wara först. Du skrif:r nu intet mehra om du går hoos h. secret:n Kepplerus och skrifwer exercitia styli, gör det äntel:n, hans omak skall jag med all tacksamhet betahla. Om du än skulle taga tig före at flacka omkring landet, så wore det allenast för dig en tid- och penningespilla, derföre blif i Jesu namn stilla, fructa Gud, och håll tig wähl. Din kiära mohr låter hälsa dig mycket flitigt. Lorentz ämnar sig med sit kiöpenskap till Stockholm. Skrif mig till om något höres om vår h. biskops ankomst. Hälsa din goda fahrbroder och tacka honom för den goda omwårdnad han altid låtit lysa på dig, jag skall med det första skrifwa honom till. Här med fahr wähl som . . ol:n² önskar tuus pater

Ilmola, d. 29. Maji a:o 1729.

Andreas Menn.

6.

Min kiäre Son.

Dit bref af d. 17. Sept. fick jag d. 15. Oct. och det war så sönderrifwit och tillpyntat at jag knapt kunde läsat. I begynnelsen af Sept. månad gick härifrån $\frac{1}{2}$ half. t:a saltgrönt köt, samt en bytta med bäär, bäge kärillen äro betecknade med bokstäf. C. F. M. Det war så bestält at de skulle fölia med en skeppare till Stockholm, och han skulle åter i Stockholm opsökia en wiss man, som toge bem:te saker med sig till Åbo. Huad din moster anbelangar, så

¹ *Sanan lopusta ei saa selvää. — De sista bokstäverna oläsliga.*

² *Hyvin epäselvää. — Mycket otydligt.*

är det ondt tillfordra åf henne, som Gud bättre! intet haar, och wärre är det till at låtha blij. Den dödes kläder du tagit af henne, kan hon äntel:n mista, men säg mig huad du will giöra med så många klädningar, som blifwa ändå mahlätne och illa fahrna. Du lär fuller tagit revers af finska prästen öf:r de pantor du där nedlagt, at jag intet kommer i olycka för dem. Om jag weste at syster Greta intet sålde gården mig owentandes, så kunde jag ändå håppas med tiden at komma någorlunda til mit, men huem weth huad hon giör? Hon skrif:r at hon är förlofwat med Drisel, som skall blifwa hennes sahl. mans successor, huilcket alt wore wähl, om hon stackars menniskian på något sät blef försörgd.

Om dit specimine academico har jag skrifwit h. prof. Juslenio till, han kan gifwa dig materien at skrifwa om, som dig tienar. De propagatione animæ per traducem vore wähl en materia multum vexata både af philosophis och theologis, men Gud weth om du kan komma uth dermed. J Sperlingii Antropologia finner du wähl subsidia men Mons. Carthesius är antagonisten hans. Men will du hafwa någon materia som mindre kâstar på respondenten, så kan h. prof. lingv. gifwa dig något af ritibus vet. ebr. eller så. Elige utrum vis. Om det är möjel. så . . .¹ fa åth mig if:r Åbo Breviarium Hulhemanni, så och Ebartum in controversias theol. Här näst will jag skrifwa mehr. Fahrwähl! ceu optat tuus pater

Ilmola, d. 17. Oct. a:o 1730.

And. Menn.

A tergo: Pereximio Viro Iuveni D:no Carolo Friderico Mennandro Studioso Theol. et Philos:æ industrio hæ tradantur Aboæ.

Ankom den 22.

7.

Min kiäre Son.

Dit bref af d. 20. Octob. fick jag tillijka med s. vener. consistorii skrifwelse d. 4 Nov. och undrar jag högel. at mit förra af d. 14 Oct. eij är kommit dig till handa. Iag skref samma gången till h.

¹ *Kulunut pois. — Bortslitet.*

professor Juslen, så och h. brohr Palen, jag må aldrig tro at någon skulle warit så gudlös och snappat brefwen bort ifrån posten. At du haar öfwat dig publice uti responderande, är mycket wähl giordt. Sic perge porro, et per Dei gratiam profice. Jag skref min mehning sidst om din disputation in futurum, och tycker mig rådel. at du tager dig före at arbeta de traduce s. creatione animæ per traducem under huad titel det skeer, därom får du conferera med h. professore physices, som lär blifwa din præses. Gud låte alt wäl gå! War nu flitig och gör dig wähl bekant synnerl. uti physicis, at ingen må ståppa dig munnen till. Mohr längtar at wetha om du har fådt genom Stockholm en half tunna saltkiöt så och en bytta bäär, både betecknade med bokstäfwer C. F. M., hwilcka kärill skickades härifrån redan i September månadz begynnelse. Skrif äntel. därom med det första. Iag hinner nu intet at skrifwa h. secr. Kepplerus till, det jag doch will göra endera dagen, emellertid hälses han och alla goda wänner hiertel. och jag förbl. din trogne fader

Ilmola, d. 5. Nov. 1730.

A. Menn.

P. S. At jag nu intet kan få någon wisshet hwarom i sidsta prästemötet är disputerat och intet skrifwer h. biskopen heller om sin hijtkomst. Vale!

Ankom den 19.

8.

Min kiäre Son!

Det är mig kiärt at du, effter dina förmäns inrådande, tagit dig före, at arbeta på något exercitium, lijka hwarom det är, allenast det intet är alt för tritum quid. De academia solymitana seu typo academiarum N. T. är wähl en ymnig materia, at skrifwa om, allenast du kunde få några tienliga subsidie där till; hwarom jag nu skrif:r till h. secr. Kepplerus, han torde kunna skaffa dig något af academiæ biblioteket. Iag märcker af din skrifwelse at du intet ärnar komma heem till helgen, hålst om du tager dig någon synnerlig syssla före, derfor will jag see till, när före blifwer, at du får något at lefwa på. Iag undrar på at du intet

skrif:r om kiött halftunnan, om du fådt den ell. ej. Håll nu dina kläder reena, at du intet befläcker dem, så kan du hafwa gagn åf dem i mång åhr, item hålt dig elliest i Gudz fruchtan sedigt och stilla, förhåf dig intet, uthan fruchta heller och war achtsam uti allting. Iag hör med onöje at du har wexlat några böcker med Cajanus, tag dit igen och gif honom sit ju för ju heller. Här haar warit et stort buller om bem:te Cajani gifftermål, men han har nu köpt sig löös ifrån den första bruden med 300 dal. kopp:r mt., hyfwä sek oli. Achta dig för qwinfolek om du will hafwa någon framgång i werlden. Scopulus est mala mulier. Etiam mihi admonendus es de re nummaria, ne profundas pecunias tuas, sed utere iis parce nec redigas teipsum et patrem tuum ad mendicandum. Vale! ceu optat tuus pater

Ilmola, d. 24. Nov. a:o 1730.

A. . . .¹

Detta innelyckta beställ äntel till . . .¹

A tergo: Monsieur Mons. Carl Friedrich Mennander ces. en Åbo.

Ankom den 9. Dec.

9. Min kiäre Son.

Dit bref af d. 1. Dec. bekom jag med m:r Stenbeck, och fågnar mig at du haar hälsan Gudi låf! Huad dit förehafwande exercitium anbelangar, så är det intet åth, at du skrif:r widlöftigt, uthan på paar arck ell. 3 kan wara nog, gifwe Gud! at du kunde wähl förswarat, därpå står det mästa.

Noli furari ex aliorum scriptis ne inveniariis plagiaris vel unus ex iis qvi compilant scrinia Lippi, proprio marte nihil tentant. Sedan disputation blifwer färdig, kunde hon tryckas in 8:vo och stylo terso till at skohna penn. och omkåstnaden, (med paar 100:de dal: mehnar jag at du kan komma uth, huileka p:r du får låhna af h. professoren Juslen på betahlning will Gud i wåhr). Iag tänckte at du skulle hafwa något igen af de 300 dl. du tog af

¹ *Kulunut pois. — Bortslitet.*

Bergen, men nu hör jag at du lef:r igen på låhn. Gud weth huar jag skall tagat? Skinwahror är här nu för tiden mycket swårt at bekomma och weth jag intet wist at låfwa, förän jag fåår see mig om i skogzbyarne. När du haar giordt dit ifrån dig, så fåår du komma heem, will Gud, emoth Påsk, och sedan wara hemma någon tid effter jag och rätt nu tröttnar at predijka och fahra omkring i denna widt begrepne soknen, och jag wäntar at få någon hielp af dig på mina ålderdoms dagar.

Effter helgen kommer unga Petrus Vhael at resa till Åbo, tillijka med Uppsala gässen, då will jag skicka, så godt jag kan, någon förfriskning åth dig, allenast du wille wara tåhlig och bida så länge. Natträcken skall och följa. Rees uth til din h. fahrbrohr och roa dig där om Juhlhelgen, sedan fåår du komma igen till studierna.

Till Stockholm måste du äntel:n skrifwa med det första till den mannen, som du lemnade panterna hoos, med tienst. förfrågan, huad anstalt är sedermera giordt på din mosters sidu, och om någon löst sit igen och huem emothtagit penn. Om det öfriga will jag skrifwa till Norrtelge, om jag lefwer till effter helgen, ty nu haf:r jag annat at blåsa på. D:n Cajanus har hållit bröllop med den senare bruden d. 10 Decembris i Lill-Kyro Prästegård, jag årkade intet resa dijt, fastom jag war buden, han haar måst gifwa till förlikning åth den första bruden 300 dl. förän han fick wigas. Sidst önskar jag dig en hugnelig högtid och et fulkomligt nöje i Gudi wårom Frälsare! Hälsa alla goda wänner, j synnerhet din h. fahrbror, Gud låte honom lefwa särdeles för sina många barn skull! Fahrwähl! ceu optat pater t.

Ilmola, d. 16. Dec. a:o 1730.

A. Menn.

10.

Min kiäre Son.

Under Gudz milda försyn skickar jag nu min dräng med några mathwahror till tig, Gud låte det lilla wähl framkomma! Hafwer du några kläder, som behöfwa till at wändas eller elliest äro obrukelige, så skicka dem heem till att lagas nu med drängen och lägg dem in uti den lilla skincofferten du haar, at när du

sielf kommer heem, kläderna kunde wara lagade. Skin till böxor haar jag kiöpt, men intet fådt heem ännu, härnäst will Gud skall det följa med någon. Tyg till natträck kan du kiöpa där, och slå tin gamla frijs råck till foder, ty här kan man ingen skräddare fåå. Denna gången kan jag omöjeligen få till sammans mehra än 4 små mårdskin, som du kan gifwa åth h. professoren Biörklund, här näst om Gud will! skall det förbättras. Skrif med drängen omständeligen om dit tillstånd, särdeles om du skal igenomgå examen styli förän du skall disputerä, så framt det blijr något af med tiden. Gud gifwe at owänner aldrig finge glädias öf:r oss. Huad här passerar, får du wetha af drängen. Nu weth jag intet, om och huru mycket penn. du har lähnt af prof. Juslenio, ty har jag intet denna gången mehra råd till at skicka än dessa 23 plåtar: ej eller får drängen mehra fram. War för Gudz skull noga om dina penn:r och weth at jag måste mycket lida för din skull. Hälsa alla goda wänner och jag förbl. tuus pater

Ilmoila, d. 12. Jan. a:o 1731.

And. Menn.

P. S. Hasta dig intet alt för mycket med din disputation, uthan lääs först materien wähl igenom förän du begynner skrifwa, och sedan skrijf med största åhoga och betänkande. Sed D:nus ducat te in via veritatis! Vale!

A tergo: a Monsieur Mons. Carol Friedrich Mennander,
le Studeant Ces. en Åbo.

11.

Min kiäre Son!

Af dit bref, daterat af Åbo d. 1. Febr. förnimer jag, att du är wid hälsan och begynner att arbeta på dit specimen, huilket Gud låte lyckel. aflöpa! Iag har tillförenne låtit förstå min mehning att du ej skulle skrifwa altför widlöftigt, uthan om du tycker att materien är swår och widlöftig, så kan du lemna en deel däraf till en annan disputation härnäst, om Gud will! angående samma materien. Iag skrifwer nu till h. professor Iuslenium om försträkning på 300 dal. till första öpet watn, laga nu så, att du intet anwänder samma penn. till något annat, än det som ärnat är,

elliest kunde du råka uti misscredit hoos honom, som din förman är, och märcker noga huru du använder penn. och huru mycket till dit förehafwande fordras! Tag nu Gud till hielp och laga så, att du intet inlägger skam i det du täncker att hafwa ära uthaf, uthan lääs flitigt och bee Gud om hans h. Andes oplysning. Du må eij heller tänckia att du kan komma heem, förän du haar giordt dit ifrån dig; ty då skulle din owän giöra spe af dig och säga att du haar tagit tid något före och intet kunnat fullfölia; itaque omnia si perdas, famam servare memento. Framför alt råder jag dig att du intet gif:r dig i elakt sällskap, som i synnerhet wid detta fålkslaget ymnigt wanckar, uthan achta dig för fyllerij, slagsmåhl, grasserande om nätterna och annat mehra, som särdeles en yngling illa anstå, och kunna fördärfwa både siäl och kråpp, Gud beware dig för sådant! Du kan intet komma ifrån academien förän Gud geer sommaren, på det kåsten din, som du fådt nyligen, eij må förfaras och af främmande förtäras. Mons. Stenbäck ärnar sig till Åbo än i winter och då lærer dhen yngre h. Stenbäck komma heem, sin h. fader till någon hielp i predikande. Du skrif:r intet, om du haar lefwererat skinnen till h. professorn Biörklund, som jag skref, gör det äntel:n, ty tu behöfwer honom altför wäl, jag skall och skrifwa honom till det första någon reeser till Wasa härifrån. Hälsa h. secreteraren Kepplerum, han låfwar uti sit bref att wara dig biständig uti alt som han kan, Gud wälsigne honom derföre! Din h. fahrbrohr häradzhöfdingen låfwar och uti sit bref att see effter dig, och råda dig till det som dig nyttigt är, tu modo ne tibi ipsi desis, neque receda . . .¹ a proposito proficiendi in bonis literis. Härmed slutar jag, och önskar dig Gudz wälsignelse och lyckelig fortgång uti alt dit företagande! Fahrwähl af din k. fader

Af Ilmola Prästegård, d. 2. Martii 1731.

And. Menn.

P. S. Spara dina penn. så mycket du kan, att du intet altid behöfwer att anlita främmande om succurs och låhn, det är wärre än alt ondt; med litet kan man hålla huus, men med mycket kommer man och intet uth, så framt man tager på att slösa sitt. Vale!

A tergo: Monsieur Mons. Carl Friedrich Mennander le Studiant
Ces. En Åbo.

¹ *Kulunut pois. — Bortslitet.*

12.

Min kiäre Son.

Dit bref fick jag med lenssmän ifrån Waså och fägnar mig at du har Gudi låf! hälsan. Huad din förfrågan anbelangar om du skulle affectera till gradum wid nästa promotion, därom får du fråga dina förmän, särdeles h. professor Biörklund, om råd. Skulle så wara Gudz wilia, nog önskade jag, att det kunde ske för, än effter min död. Jag lemnar alt under Gudz milda disposition. Ställ dig nu wähl in hos dina förmän, och gack flitigt uti publicis och privatis lectionibus, men för allting bed Gud med alfwar, att han måtte gifwa sin wälsignelse till alt dit företagande. Jag will och bedia Gud innerl. att mit håpp om dig icke måtte blifwa till intet. Må wähl! som troget önskar tin fader

Hastigt af Ilmola, d. 5. Martii a:o 1732.

And. Menn.

P. S. Hälsa h. professorerna, så och din k. fahrbror och alla, som mit ringa namn känna. Iterum atque iterum vale!

A tergo: a Monsieur Mons. Carol Friedrich Mennander Cesen Åbo

13.¹

Min kiäre Son!

Nu äro wäll runda 2 månader förflutne sedan jag sidst fick bref ifrån dig, huilket haar giordt mig sårgel. tanckar antingen om din sjukdom el. död. Jag skref icke långosedan, där på jag eij eller något swar bekommit, Gud låthe alt stå wähl med tig! Ifrån h. b:r häradzhöfdingen fick jag bref med förra posten. Han skrifwer att du haar varit något opasslig, med (*sic!*) huad sedermera händt, weth jag intet. Jag skref till h. professoren Iuslenium för någon tid

¹ *And. Mennanderin 24. III. 1731 p:tyssä kirjeessä Abr. Paléenille on seuraava jälkilisäys: — I And. Mennanders brev av den 24 mars 1731 till Abr. Paléen ingår följande postscriptum:*

P. S. Om min Carl F. är ännu i lifwet, åstundar jag att få wetha, hälst jag i 2 månader ingen bokstaf haft ifrån honom. Pastorernas och sacellanernas fulmächtige här ifrån Österbotn förnimmes att agera moth hwarannan på riksdagen, hwilcket ominerar oss en slätt uthgång på desiderierne wåra. Gud förbarne sig öf. oss; à Dieu.

sedan, om försträckning till din disputation, om han betror mig till wahren, lär jag wähl få wetha innan kårt. H. handelsman Bergens enda son är död blefwen i Wasa, till en hiertelig sårg för sina föräldrar, men, kanhända, till stor glädie åth dem, som tänckia till att ärfwa. Skrif mig till äntel. om du haar begynt att skrifwa eller huru wida du avancerat.

Jag haar warit sängsiucker alt sedan jag lychtade mina beswärliga visitationer och omfahrter, som stådt uppå ifrån Kyndermäsotiden alt här till. Om jag lefwer el. döör, så sker Herrans willja, som i all ting är den bästa!

Lätt nu see att du gör fult för det beröm, som din h. fahrbrohr, så och några andra af dina förmän gifwa tig, uti deras skrifvelser till mig, war flitig duus och stilla, så winner du godt namn hoos fålk, och bahnar tig wägen till godt framsteg, dett Gud nådel:n förlähne!

Sidst önskar all förnöjelse i Gudi och förblif. din trogne fader till döden.

Ilmoila Prästegård, d. 24. Martii 1731.

And. Mennander.

P. S. Mohr och alla de våra hälsa dig mycket flitigt, à Dieu!

A tergo: Moribus et Literis ornatissimo Dno Studioso, Carolo Friederico Mennandro hæ dentur Aboæ.

14.

Min kiäre Son!

Ditt bref af d. 6. April ankom hijt till Ilmola d. 30. ejusdem, och fägnar mig mycket att du har hälsan och kan idka dina studier, dess ware Gudz namn låfwat ewinnerligen! Om dit wistande i längden där i Upsala är jag mycket dubiens, och weth intet huad råd jag taga skall, aldenstund mina fattiga medell äro mästendels redan åthgångne, sedan kan jag och intet see att du kommer till att afgjöra något af dina instantier så länge du är där. Än widare så tager min ålderdoms skröpelighet dageligen till, så att jag intet weth dagen när jag döö skall, ty wille jag giärna att du för död-fall skull wore här närmare wid handen, hålst du kan i Åbo äfwen hafwa så goda informatores som der i Upsala, fast de intet äro så

många. Häremoth afråder mig äf:n detta mit opsåth först det att du så lithen tid warit wid Upsala universitet, och kunde kanske af dina owänner räknas dig till skam att du så snart kommer därifrån. Men härom får jag, om Gud unnar lifztiden, betänckia mig vidare. Din brohr Bachman haf:r några tårta mathvaror med sig samt lijn- och sängkläder som stå på listan, det öfriga skall följa med Christina boar, när de giöra sin sommarresa, så att du sedan får wända tig antingen till Upsala eller till Åbo, alt däreffter som Gud behagar gifwa råden till och befrämia dina wägar. Du behöf:r intet att resa till Stockholm och mothtaga kåsten som nu skickas, uthan h. Bachman låfwar ställa den tig tilhanda med jachten som går der emellan. Emellertid kan du sittia stilla och läsa i din book. Det är illa att du intet skrif:r om du har något i förråd af miöhl och malt, att man weste sända annat i stället igen, derföre skrif ännu nogare därom med det första. Äntel:n war sparsam med penn. som du har under händer hälst de nu lida till ända, och man ei weth att gripa till några andra medell så hastigt. Mig tycker huar gång när jag skrif:r dig till, att det skall wara den sidsta gången, så mins huad jag dig förmahnt, neml. beflita dig om för din Gud, att behålla en reen tro och godt samwete, sedan ett ährligit nampn på jorden, achta dig för ogudachtigt salskap, tro ingen uthan Gud allena bäst, om du fehlar häruti så faller du. Jag befaller dig här med i Jesu wåld till kråpp och siäl och förbl. din fader in till döden

Af Ilmola, d. 4. Maji a:o 1732.

A. Menn.

P. S. Om du hördt något att moster din beswärat sig henne wore för när skedt med skuldens betahlande, el:r och någon annan på hennes wägnar låtit sig märckia därom, så skrif mig till med det första; à Dieu!

15.

Min k. Son.

Din assignation till h. Peldan har jag äntel:n fådt betahlt, men huad anbelangar den andra fordran, om försträckning af spanmåhl till h. Dahlens föräldrar, den kan jag intet taga på mig, ty här är

redan ett tomt wisthuus, och wij få nu intet mehra skafftijende, uthan, som i Finland, ett wist för alt, ty är tid till att hålla inne något, att man eij blif:r aldeles caduc. Du skrif:r intet om det, som angelägnast är, el. när promotion skall ske, huem som blif:r promotor, huru många och huileka promovendi äro etc. Du skrif:r och intet, om du har giordt din opwachtning hos h. licentiatum theol. h. Iuslenium och huru han låter nu titulera sig. Jag skulle skrifwit honom till nu med denne lägenhet, men jag weth i sanning intet, huad titel man bör gifwa honom. Promotio doctorum lär innan kårt skee i Åbo, som och i Upsala intet länge sedan skedt är. Iag befinner intet rådeligit, att du är i sommar rester till Upsala, hålst du sielf bekiänner uti dina bref, att du haar en god information under h:r professorerna wid academien i Åbo, allenast du sielf will wara flitig och achtsam. Jfrån utländska academier weth jag ingen wara igen kommen, uthan full med phantasier och inbilningar, så framt han intet tillförene har lagt en god grund hemma till altsammans. Fördenskul är detta mit råd, att du, sedan magisteracten är öf:rstånden, reser som snarast till Stocholm och hör effter huru det står til med panterne som där liggia. Sedan måste du skrifwa föruth till din fru moster i den mehningen, att du är öf:rkommen till Stockholm och behöfde giärna till dina studiers fortsättande några medell att, om möjeligit wore fru moster wille secundera dig i regard af sahl. h. fahrbrohrs hos dig hafwande obligationer. Du behöf:r intet resa dijt uth till Nortelge, uthan bed allenast att din fru moster wille gifwa sin uthlåtelse skriftel:n el:r och genom någon fulmächtig låtha wetha sin mehning. Jag will och skrifwa om alt detta henne till, men jag fruchtar att hon lär intet uthlåtha sig till något annat, uthan beder om dilation som altid tillförende. Sedan alt sådant är förrättadt, så kan du resa till Åbo tillbaka igen, och tag if:n h. Bergen de lifz-medlen, som till midsommaren lähra öf:r komma, till Juhl will Gud! fåhr du komma heem. De futuris providebit Deus! Iag årckar intet mehr lefwa för alt det trägna arbete och all den wederwärdighet som man måste här uthstå, ty lär min ändalycht icke wara långt bårta. Gif intet bårt dina mathwahrer, som du ännu kan hafwa där i Åbo, uthan förwara dem grant och gif uti wissa menniskiors händer till din återkomst, men förän du reser if:n Åbo, skrif mig äntel.

till, och afbida mit swar. Gud uppehålle dig och ledsage med sin H. Anda! Ut optat tuus pater

Ilmola, d. 18. Maji 1732.

And. Menn.

P. S. Hälsa h. licentiatum theol. h. Iuslenium, men förgrijp dig intet uti titelen. Vale!

16.

Min k. Son.

Effter du äntel:n will till Upsala, så kan jag intet neka dig, Gud gifwe att du lärde där något godt! Jag kan intet secundera dig huarcken med kåst el. penn. härifrån, förän om Iacobsmässotiden, om Gud gif:r den lyckan, att jag får mitt smör öf:r till Stockholm och med det samma kan och någon kåst följa; wärst är det att du intet skrif:r ett ord, huad du har ell. intet har, att man weste succurrera dig. Huad din mosters gård i Stockholm anbelangar, så märcker jag af h. swåger Rabes bref att däruti äro flere interessenter, så kan jag intet så långt ifr:n statuera, quid facto opus sit, förän du får närmare där i Stockholm see och höra om beskaffenheter. Nog weth jag det att jag måste gee mycket effter af min rätt, allenast att du finge någon succurs till dina studiers fortsättiande. Du kan correspondera med din moster ell. och resa sielf till henne, och höra huad hon säger. Jag will intet giärna lagl:n procedera med henne, så framt hon någorlunda will beqwäma sig. Reliqua recompensabit Dominus! En af dina scholcamerater for nyss igenom Ilmola och så gerad till Kelfwiö, han hade intet särdeles sunda satzer, dem han uthspridt här och där, gifwe Gud att intet flera andra woro inficierade af samma surdeg! Lätt du intet förföra dig till någon willoandars satz. Tag testimonium academicum med dig, äntel:n wore wähl, om komme till att logera hos någon af h. professorerna, därigenom kunde du blifwa bekanter, och slippa de öf:rflödiga visiter och onyttiga camerader, som uti en så stor freqvens pläga infinna sig. Wachta dig för ondt salskap, grassatgångare, fyllhundar etc. Till h. Bergen ell. och någon annan, som för mit smör fram, will jag skrifwa att du får af smörpenn. 400 dl., det öf:rigit kan blifwa

behöfwes till hustarfvars opkiöpande. Du hade Gudi låf! 3 heders klädningar när du reste hemme if:r, så att jag intet kan see huar till du behöf:r den fierde, uthan så är, att du will sälja ell. såldt de förrige, räcka och mina medel omöjel. till denna gången till alt sådant. Om du lemnat dina böcker, säng- och lijnkläder i Åbo, så skrif till någon tin bekant, att de måge öf:rsändas till Stockholm. Wärsst är det om mathen, ty man kan omöjel:n slachta i denna warma tiden, uthan kötet blif:r bortskämd (*sic!*) af ängror, derföre måste man något på hösten låta anstå sådant. Befall nu Herranom tina wägar och håppas på honom, bed natt och dag att hans gode Ande måtte föra dig uti alt dit företagande. Håll och i noga acht dina fattige halförer, när du kommer uti ett land, där du ingen credit har och hemma if:r kan man intet altid succurrera dig. Herren beskydde dig til lif och siäl och jag förbl. din fahr in til döden

Af Ilmoila, d. 12. Julii 1732.

And. Men.

P. S. Sälg intet bårt dina böcker och kläder, som några wan-artiga giöra och få ett ondt namn på sig, som intet duger. Vale!

17.

Min k. Son!

Jag har i lång tid warit sängsiuck och weth intet när jag släknar; Gud weth det. Derföre håller jag för rådeligit att du låter anstå din resa till Upsala än i åhr, nästkommande wåhr, om Gud will och jag lefwer, skall jag se till att tu blif:r försedder med kåst och medell och kan resa gerad hemma ifrån till den orth du wara skall. Emellertid kan du resa om Iacobsmessotiden till Stockholm (: ty för kan jag intet låfwa att få något smör tillsammans:) och där kan du förnimma huru din moster är sinnad med dina penn. afbetahlning, men du måste ei låta dähra dig att du skulle gifwa sahl. h. Lanæi reverser if:r dig förän penn. är till städs. Jag geer dig fritt att accordera med din moster bärgmesterskan på det närmeste som du kan, nog weth jag det, att man måste cedera något, men wore önskel. att man finge något igen af sådane medel, som huarken fienden tagit ell. genom någon annan olycka äro

bårtkomne; uthan äro anwände till din k. mosters och hennes sahl. mans tarfwor. Att resa till Nortelge wore beswär både för dig och din moster, men hon kunde gifwa sin uthlåtelse på Stockholm antingen genom bref ell. någon fullmächtig. I Stockholm kan du göra dig kunnig caute, huad herrar föreståndare af finska församl:n mehna med den skrifften de låtit uthgå uti general terminis öf:r alla dem, som nu uti 100 åhr haft till att beställa om kyrkiones medell wid samma församl. som de skulle alla åsidosatt sin trohet. Jag har skrifwit swar därpå, att det bör först ransakas och sedan dömas. Emelertid kan du fårska uth hos h. capell:n ell. någon annan, huad liud är i skällan. Hos din förra præceptor h. Iuslen kunde du få tecte wetha altsammans.

Här passerar mycket nytt, men litet godt, nl. *a)* att wår landzhöfdinge är död, *β)* att regementet är inrotheradt i landet, *γ)* att skafttjenden kommer åf och i dess ställe märätiundi som i Finland. H. rector Peldan reste till Stockholm att sökia sin hälsa och där lär du få tahla wid honom, om du moth Jacobsmessetiden kanske kunde hinna dijt. Jag önskar H. beskyd och förbl. din k. fader in til döden

Ilmola, d. 18. Julii a:o 1732.

And. Menn.

P. S. Mohr weth intet huad dig fattas på lifzmedlen, att hon weste i tid beställa därom. Om smöret, som ännu är ett ens in fieri, will jag skrifwa framdeles om Gud will!

N. B. Achta dig för qwinfålk och alla otidiga förbindelser, ty sådant har ruinerat mången, derföre bewara oss milde herre Gud!

P. S. Hälsa din h. fahrbrohr . . . .¹ och alla förmähnnen, anhörige, jemwähl och h. h:r prof. alla, som mit ringa namn känna; à Dieu.

A tergo: Pereximio Dno Studioso, Dno Carolo Friederico
Mennandro hae tradentur Aboae.

¹ *Epäselvä paikka. — Oläsligt ställe.*

18.

Min k. Son.

De penn:r du har användt till en onödig klädning, hade du kunnat en tid lefwa på i Upsala, men nu weth jag intet, huart jag skall wända mig, så framt de penn. af gården intet uthfalla, huilcket doch tör wara owist. Jag fruchtar före att du kommer i lägerwall på en främmande orth, effter du intet kan spara det du hafwer och jag, som är så långt bårta, kan intet secundera dig huarken med math eller penn., förän åth åhret will Gud! när fahrkåsterne igen begynna gå här emellan, ehuruwål det står i Gudz hand, om man lef:r så länge. Jag skref till h:r handelsman Berg, att han skulle låtha dig bekomma det som blif:r öf:r af min lilla handel, ehuruwål jag intet weth, huru stort det kan wara, effter man förnimmer, att smöret skall föga gälla i Stockholm. Om lyckan wore så god att du finge uth de 1000 dal. if:n din moster, så köp äntel:n åth mig Qvenstedts Theologiam positivam et polemicam, effter jag intet är säker huem som blif:r præses nästa synodo. Boken kunde inbindas där i Stokholm, och så än i åhr hijt öf:rsändas. Mathwahorne, som nu följa, kan du skaffa på jachten, som går emellan Stockholm och Upsala, och följa sielf där med. Jag hinner nu intet mehr att skrifwa uthan påminner dig ett för alt, att du befaller Herranom tin wäg, och håppas på honom, om dig skall wähl gå. Mathwaror som nu fölia äro en t:a fijnt miöhl, 1 t:a bakat bröd, 1 t:a malt, $\frac{1}{2}$ t:a insaltat kiöt, 2 æ pund tårt kiöt, $3\frac{1}{2}$ æ smör, en sida fläsk, 3 gåsshalfwor, 6 par mettworst, 2 æ ostar, 1 kappa gryn, 1 bytta bär.

Jag befaller dig härmed uti Gudz milda beskydd och förbl. din trogne fader

Ilmola, d. 26. Aug. a:o 1732.

A. Menn.

Skrif mig till när du reser if:n Stockholm at jag weth huar du håller till, och huad du gör; à Dieu!

Fölier och en liten låda med lius.

A tergo: a Monsieur Mons. Carl Fridric Mennander Ces
a Stockholm

19.

Min kiäre Son.

Jag är mycket ängslig att jag intet får kåst åth dig, mathwarorna dina hafwa redan i 6 weckors tid legat på fahrkåsten i Christina, men för mothwind kunna de intet komma fram. Om nu wid detta brefwets ankomst ingen kåst öfwerkommer, så är intet åth att . . .¹ dig så sehnt på hösten i Stockholm och wänter extrema, uthan gif dig på någon Åbo fahrkåst tillbaka igen till Åbo, och beställ någon bekant, som lagar kåsten din på någon Åbo skuta effter. Där får man någon råd, om icke elliest, så kan du beställa kåst åth dig för penn. till Juhl och sedan som snarast komma heem till wåhren. Här äro så många 1000 som wänta på wind, men ingen kan strida moth Gud, så måste man wara tåhlig i Herrans namn. Jag har hört att h. Berg kommit heem; i mårگون skickar jag gässen till Christina, mäst till att erfara huru det står till med dig, effter du ingen bokstaf skrifwit med någon där du doch haft god lägenhet till. Herren Gud hielpe mig wåhl åf med detta bekymret, så wille jag tacka honom i alla mina lifzdagar.

Ingen kan säja det att jag intet skrifwit, brefwet ligger på fahrkåsten, kommer det ena fram, så kommer det andra med. Jag befaller dig under Gudz nådiga styrelse och förbl:r din trogne fader

Hastigt af Ilmola, d. 13. Sept. 1732.

A. Menn.

Din k. mohr läther hälsa dig.

*A tergo: Viro Iuveni Pereximio Dno Carolo Friderico Mennandro hæ dentur Stockholm.*²

¹ *Alkuperäisestä pieni palanen poissa. — Saknas.*

² *And. Mennander kirjoittaa 14/9 1732 Abr. Paléenille m.m.: — And. Mennander skriver den 14 sept. 1732 till Abr. Paléen bl. a.:*

Carl F. wäntar i Stockholm på sin kåst, men det är olyckan, att ingen fogelig-wind warit på lång tid härifrån. Tädan läfwar han resa till Upsala på någon tid, så framt penn. räckia till, huarpå är en stor misswäxt här på orten. Elliest hafwa wij fådt, Gud ware läf! i detta åhr en wåhlsignad åhrswäxt, särdeles de, som kunnat skaffa sig godt sädes korn, men de som sådt med fiohl gammalt, hafwa litet nog haft att bärga. Wij få nu en ny börda på landet nl. Österbotniska regimentetz inqvartering, som kommer bonden så mycket sällsammare före, som detta lantregimente i långa tider tillbaka blifwit bruket i qvar . . . sonen i Riga, det nu påstår att komma if:n Friedrichsstads besätning hem och plåga den fattiga bonden. — — —

20.

Min k. Son.

Dit bref af d. 7. Sept. fick jag först d. 29. ejusdem, och ehuruwäl jag skref för några dagar sedan, måste jag doch nu yttra mig om skuldfodran jag har och tycker mig så godt wara at du tager emoth de tillbudna 1000 dr. k. m. allenast att det blif:r derwid, och ei mehra sökias till min skada. Kanhända at din moster sälier gården dig owetandes, och så får du intet, derföre håller jag bäst at gifwa till de 400 dl. k. m. Satius est hoc quam totum perdere, allenast see dig wäl före att du intet blijr bedragen. Hon lamenterar grufwelig i sin skrifwelse at intet lemnas äth hennes barn, där jag dock aldrig begiärt tagia deras egendom, uthan allenast det mig tillkommer, mina egna penn. och de samma allenast till en dehl, alt annat är efftergifwit. Jag har warit mycket ängslig att det ei wille fort med din kåst, men nu håppas jag genom Gudz nåd att den lär wara framkommen, och du får resa i Jesu namn dijt du har ärnat, allenast att du bär dig där wähl äth, ty Gud nåde mig om jag på mina gamla dagar skulle få sårg af dig, som jag håppas glädie af. Skicka mig till elenchum lectionum ups., så får jag se professorernas namn och huad de läsa. Förgiät intet din ebraiska samt andra lingwas, särdeles öfwa dig i latin, och scientiis, som du har nu god lägenhet till. Tänck altid därpå, att du har här på orten många afwundmän och förtalare, ty måste du stäppa munnen till på baakdantaren, framför alt bed Gud natt och dag, att han låter dig bättre gå än owännen will. Past. Hellenius i Laihela så och past. Sippelius i Lochto äro bägge i Herranom, och så lähr någon af de äregiriga capellaner få promotion. Nu weth jag intet skrifwa dig till, förän jag får wetha huar du håller till. I Upsala lär wara någon wiss inspector nationis så wähl för Österbotningarne som andra, håll dig till honom, och begiär af honom methodum studiorum. H. prof. Biörklund skref mig till för en tid sedan, och wäntar dig till Åbo igen, huilcket kan ske när du något försökt där i Upsala. För all ting wachta dig för elakt sällskap. Jag befaller dig i Gudz nådiga beskydd och förbl. din trogne fader

Af Ilmola, d. 1. Oct. a:o 1732.

A. Menn.

In margine: N. B. En stor dehl af dina landzmän äro illa anno-
terade i consistorio för dett nya weigelianiska swermerij, som jag
seer af h. D. Iuslenii skrifwelse til änckieprobstinnan Vhael,
wachta dig för sådant. Vale!

A tergo: a Monsieur Mons. Carl Fridric Mennander Cette
En Stockholm.

21. Min kiäre Son.

Dit bref af d. 18. Oct. nästleden har jag fåldt, och förnimmer att
du är wäl ankommen till Upsala, men beklagar därjemte att du
straxt därpå råkat uti en siukdom, som torde consummera alla de
fattiga penn. du har hos dig, doch Gud ware den bästa läkaren!
Iag skref under Mons. Wastovius covert ett cathegorist svar både
till din moster och dig om de uthestående penn. Men intet kan
jag inhämta af dit bref, om det är ankommit eller ei. Qwenstedium
har jag fådt, men intet war min mehning annors uthan den skulle
opkiöpas så framt de uthestående penn. skulle falla uth. Men
det är ändå wäl att något däraf redan uthfallit och när resten
uthfaller, så gif mig tillkänna. Så hålt nu Gud för ögon, studera
flitigt, hålt noga din kåst och penn. och tänck på att wintren är
lång, och härifrån kan ingen hielp komma förän i tilkommande
wår will Gud! Jungfru Stenbeck skal stå brud en weka häreffter
och får unga h. Moliis if:n Östermarcken. Wår nya h. landz-
höfdinge är ej ännu ankommen. Kongl. roteringscommission har
warit här i 8 dagar, och har nu fahrit öf:r hela landet.

Skrif mig äntel. till att jag weth hur du mår! Fahrwähl, ceu
optat pater tuus

Af Ilmola, d. 23. Nov. a:o 1732.

A. Menn.

A tergo: Monsieur Mons. Carl Friedrich Mennander Cette
En Upsala.

22.

Min kiäre Son.

Dit bref, daterat af d. 9. Xbris, kom mig tillhanda d. 30. ejusdem, huaruti jag förundrar öf:r det du klagar, att du så sällan får bref härifrån, där jag doch weth, att jag skrifwit åfftare till dig än du till mig. Huad anbelangar contractet emellan dig och din moster, så är det wähl illa att låfwen intet är upfylt ännu, men så får du intet än då rigorosé procedera med henne, tag dig ei eller före någon kåstsam reesa före ända till Norrtelge, uthan alt kan man afgjöra genom brefwäxling. Skulle och din moster intet hafwa råd till att betahla de låfwade 500 dl., så får det blifwa dermed till vidare. Jag tackar Gud som har gedt mig tåhlamod, hälst jag weth att jag mist så mycket åffta tillförenne, och ändoch har Herren hulptit mig intill denna dag, hans namn ware låfwat ewinnerliga! Med dig heter det nu: Dic cur hic. Weth att du äst sänd till Upsala, icke derföre att du skulle få stora spiritus, att opföra dig uti werdzlig fåfängelighet, uthan att du måtte med flijt öfwa dig, denna lilla tiden jag ännu kan lefwa och kasta på dig, uti all christelig wijshet och skickelighet, att ingen måtte gjöra narr af dig och säga: Sij den gässen har warit till Upsala och intet bättre lärdt än så. Här äro många missgynnare, som unna oss intet godt, så see till att du kan gjöra alla dina fiender till skam, förmedelst flitighet och christeligit förhållande. Nu wore tid att du småningom skulle begynna att gjöra ifrån dig dina instantier, såsom examen stili, theologiæ och rigorosum, men krantzen må blifwa som Gud will och medlen räcker till. Jag weth intet huad academiska constitutioner nu för tiden kunna wara och om man i den ena academien kan undergå ett examen, och i den andra ett annat, din inspector nationis lär bäst weta det. Mig gör lijka mycket, om du aspirerar till gradum antingen i Upsala el:r i Åbo, men som den senare är närmare, så tycker mig mehra derom. Rector Peldan if:n Åbo, rector if:n Wasa, och conrector if:n Björneborg hafwa warit här öf:r helgen och äro soml. ännu. Skrif mig äntel. till huru det är med dina mathwahrer och annat. Jag slutar härmed och önskar dig ett wälsignat nytt år, Gud styrcke kråpp och siäl, och förläna andens nådegåfwor både i detta och flere tillkommande år! Fahrwähl! Ceu optat tuus pater

Af Ilmola, d. 9. Jan. a:ö 1733.

A. Menn.

23.

Min kiäre Son.

Brefwet, daterat Upsala d. 15. Ian., ankom hijt till Ilmola d. 25. Febr. Huaraf jag seer med fågnad att du, Gudi låf! är någorlunda wed hälsan. Iag har warit en tid mycket kraslig, Herren giöre med mig som honom täckes! Brohr h. Gabriel Palen afsomnade i Herranom för Juhl, rätt hastigt då han warit på ett bondbröllop, och satt sig till bordz och skulle få sig math. Gud tröste de effterlemnade! Och lähre oss betänckia att wij äro dödelige! Huad penn. anbelangar, är wäl sant, att det mycket går åth för dig, men förän du skall crepera, får du låf att gripa till de medell, som du förwäntar af din k. moster, och minagera dermed så mycket du kan, ty härif:n haf:r du intet att förwänta förän i sommar will Gud! om man lef:r. Den som skulle weta huad method du brukar till at studera och under huilckas lectioner och collegier du går. För Gudz skull använd wäl din tid, att intet owännen må glädia sig däröf:r, att du intet haf:r lärdt med så stora penn. och omkåstnader. Om du täncker taga gradum anten i Upsala ell. Åbo, så skulle du småningom i Herrans namn gå dina instantier igenom, att intet alt kommer på en gång; men därom får du fråga h. inspectorem nationis. Iag befaller dig i Jesu wäld till lijf och siäl! Mins att du altid fruchtat din faders Gud och flyr alla syndiga lustar och alt ondt omgäenge. Fahrwähl!

Af Ilmola, d. 25. febr. a:o 1733.¹

A tergo: Viro Iuveni, Pereximio Dno Carolo Friderico Mennandro, Civi Academiae Upsaliensis perindustres hæ dentur Upsaliae.

24.

Min kiäre Son.

Ännu lefwer jag, Gud ware lof! fast om hälsan will wara swag i denna währtiden, och under mycket swårt arbete. Huad dit examen theologiae anbelangar, tycker mig att det kan anstå till dess Gud hielper dig till Åbo igen, att du får giöra ifrån dig det ena med det andra, elliest kunde det upwäckia jalousie på dig hos h:r theologos i Åbo. Angående dina öfningar i fransöska språket,

¹ *Allekirjoitus puuttuu. — Underskriften saknas.*

så får det wara dit *παρεγγον*, allenast att du intet lemnar dina andra exercitia, som nödigare äro, där till med måste du tillse att tu tager till ledare en som wähl förstår språket sielf, och icke någor okunnig. Förgäth intet att cultivera dina orientaliska språk, så och huad som behöfwes i scientiis, att du må med heder bestå uti det som dig förestår. Jag will intet gärna att du skall än i sommar komma if:n Upsala för werldenes omilda raisoner skull. Men hålt dig där stilla än ett åhr, du hinner wäl ändå till att giöra if:n dig i Åbo det som giöres, doch står altsammans hos Gud som råder om vårt lif och anda. De begiärte lijnkläder låfwar din k. mohr laga färdiga och öfwerskicka med din broder Bakman. Med Bergen skall (: om Gud will :) öf:rsändas kåst åth dig som tillförende, men sätt dig intet at wänta däreffter i det dyra Stockholm, som du giorde i fiohl, det är tid nog att röra dig däröf:r, när du får kunskap ifrån mig. Nytt är här intet, uthan Thauvonius har fådt af Bergen till förlikning 6000 dl. k. m:t för sin brud och innan kårt lærer m. Peldan föra bruden hem, om det elliest går wäl till! Skrif äntel. om de penn. äro uthfalna, som du skulle hafwa. Fruchta Gud och achta dig för allehanda odygd, att jag intet behöf:r skämmas för din skull, på mina gamla dagar.

Jag befaller dig i Gudz nådige beskydd och förblif:r tuus pater

d. 29. Martii a:o 1733.

And. Menn.

P. S. Af h. Wasbohm fik jag din sedel på 5 plåtar; à Dieu.

A tergo: Viro Iuveni Pereximio, Dno Carolo Friderico Mennandro hæ dentur Upsaliæ.

25.

Min kiäre Son.

J största hast berättar, att dit bref, af den 7:de Iunii är ankommit d. 30. ejusdem. Huad som dit blifwande i Upsala anbelangar, så kan det nu blifwa därwid, som du begiärer, allenast du wähl anwänder din tid, och ei i kortspehl eller annan fåfängia förnöther den samma, som jag fruchtar före där wara inritadt ibland ungdomen. Probsten i Wasa m. Hedman, har nyligen warit där och låtit inskrifwa sin slächtinge under academien, men intet weste

han tahla om dig huarcken godt ell. ondt, effter du intet warit hos honom, som hade bordt, men allenast beklagade sig däröf:r, att där skohla finnas många förförare och förförda; för sådane bewahre dig Gud i ewighet! Om Gud will att jag skall lefwa till hösten, så will jag med Bergen eller någon annan skicka dig till victualier, men nu är intet den tiden att man kan slachta något ell. insalta. Huru mycket du har i reserv af de penn:r du har fådt af din moster weth jag intet, ei eller skrifwer du därom, wore wähl om huset förmådde att skaffa dig en nödig succurs därom jag härnäst will skrifwa. Jag förmåhr nu intet mehr att skrifwa denna gången, uthan befaller dig i Gudz milda hägn och förbl. din fader

Ilmola, d. 4. Julii a:o 1733.

A. Menn.

A tergo: a Monsieur Mons. Carl Friedrich Mennander Cette
en Upsala

26.

Min kiäre Son.

Jag lefwer ännu Gudi låf! och önskar at du och må hafwa hälsan och lifwet! Muffen som du begiärer, haar jag bestält, och undrar på huar din förra muff har blifwit, war intet wårdzlös om dina kläder att du intet kommer att gå naken i främmande land. Smöret skall och fölia med andra mathen, Gud gifwe den lyck (*sic!*) at alt komme wähl fram! Ännu på några wekor kan ingen slachta för röttmånan skull. Du skrif:r intet om det som angelägnast är, nl:n huru mycket du har än qwar i penn:r. Jag önskar och att få wetha, huad din moster tycker därom att hon så noga måst betahla skulden. Du har och aldrig mählt huad du har giordt om panterne, om de äro inlöste ell. eij. Brohr h. Rabe skrif:r för en tid sedan, att de ansehnligt öfwerstiga de penn:r, som äro lånhta på dem. Se till, att du eij kommer på skada, ty jag tager mig intet på ansvar i framtiden för det jag intet haftt in manibus. H. biskop Tammelin i Åbo är nyligen i Herranom afsomnad och så äro bägge biskopz-dömen här i Finland vacante, huilcka som blifwa successores står till Gud. Wår nya h. landzhöfdinge hölt en härlig oration på swänsk werss på rådstugan i Wasa om Konungens namnsdag, in

summa han är literatissimus och literatorum patronus, men därhos mycket gammal och skröppelig.

I öfrigit förmahnar jag dig nu som alltid att achta dig för ondt sällskap, fyllerij, kortspehl, skörlefnad och allehanda liderlighet, att alt det, som kåstas på dig, icke måtte wara fåfängt och att fienden ei må glädias, om du skulle illa bära dig åth! Mag. Isaac Peldan är nu för tiden i Stockholm att hålla bröllop med h. Bergens dotter, därom länge blifwit disputerat. Skrif mig till huad du har för dig. Huad . . .¹ läser, och huru du använder din tid. Du skulle begiära af h. inspectorer nationis en method, huru du skall fortsätta dina öfningar, där till Gud gifwe lycka och welsignelse för Christi skull, dat. Ilmola, d. 10. Aug. a:o 1733.

A. Mennander.

A tergo: a Monsieur Mons. Carl Friedrich Mennander En Upsala.

27.

Min kiäre Son.

Dit bref af d. 26. Iulii kom mig tillhanda, huilecket straxt beswaredes. Den 24. Aug. följde din kåst härifrån till Christina och står där uppå, huru snart Gud will gifwa dem wind. Iag skref till h. handelsman Berg, att han skulle adsistera dig med penn:r effter nöd-torften, det han och lär giöra. Spara penn. för Gudz skull! dy här går så många 1.000 dal. åth, och man weth intet huart det blif:r. Muffen har intet kunnat följa denna gången, ty skinnen är ännu hos beredaren, lenssman Rein låfwar skaffa det fram. Smöret är uti en bytta 6 R , däraf kan du gee åth din h. inspector som du will, doch så att du ei blif:r sielf uthan. Bäär har man intet kunnat fådt här, uthan med stort tiggjande och dyr betahning, och så kan nu intet mehra fölia än som en bytta och där med får du låtha nöja dig effter kölden i förleden wår har betagit altsamman. Hööbärgning och sädestiden har warit oss alt för swår för det continuerliga regnet wij haft hela tiden bårt åth, doch har man måst på håppet litet kasta i watnet, Gud weth huad däraf wäxer. Nu lär all gunst wara

¹ *Alkuperäisestä kappale poissa. — Ett stycke bortrivet.*

uthe hos din moster, effter hon måste betahla den återstående skulden. Jag mins ei mehra huru stor summan war in alles, ei eller huad panter och dina kläder importerat. Till att ställa henne till fredz så will jag betahla ännu 100 dl. för några läderstohlar och böcker, som här äro, att hon intet må säja att henne är skedt orätt. Härom kan du skrifwa din mehning härnäst. Till ett sluth anbefaller jag dig under Gudz nåde och förbl. din fader

Ilmola, d. 7. Sept. a:o 1733.

And. Mennander.

A tergo: Pereximio et Doctissimo Dno Studioso Carolo Friderico Mennandro, Civi Academiae Upsaliensis per industriae hædentur Upsaliæ

28.

Min kiäre Son.

Jag har warit mycket ängslig hela denna tiden för din kåst, den jag ei weth, om den är framkommen eller ej. Gud styre alt till det bästa! Härmed följer en kårt beskrifning om Ilmola sokn, den d:r Mathesius begiärer och du kan honom communicera, men haf du intet vidare att giöra därmed, ty det kâstar stora penn. att låta sådant genom trycket uthgå, och du winner ingen ähra därmed, ty detta är mäst en transumt af dni Laurentii Stenbecks oration, den han hållit pro valedictoria i Wasa, under h. rectoris Peldanni direction.

Förkåfra dig nu i Iesu namn in literis et moribus emellertid som du äst wid academien, ty jag lär intet längre kunna hålla dig wid Upsala, än till nästkommande sommar, will Gud, at du kommer till Åbo igen, och går igenom dina instantier. Hälsa h:r professoren, som är inspector nationis, och bed, att han gif:r dig methoden, huru du skall idka dina studier. Jag skulle wähl behöfwa en hielp här hemma. Men jag är intet så lyckelig som h. Ioseph Stenbeck, ty han har sin son h. Thomas att predijka för sig, men jag blifwer all rätt nu, och mächtar med stor möda att förrätta mit ämbete, doch, låfwat ware Iesu namn! här till har det gådt an.

D:n 21. Nov. nästkommande, will Gud, så skall biskopswahlet för Österbotn skee i Wöro kyrckia, Gud låthe lyckas och gifwe oss till biskop en rätt Herrans man!

Du lähr wetha det, att brohr din h:r Backman är förlåfwad med Sjöströms dotter och lähr hålla bröllop i Stockholm, will Gud! nästkommande sommar. Jungfru . . .¹ Juniander är ock förlåfwad med en ung prästman, som heter h. Daniel Roos, iunior scilicet. Jag befaller dig härmed under Gudz beskydd och förblif. din fader

Af Ilmola, d. 8. Nov. a:o 1733.

And. Mennander.

A tergo: a Monsieur Mons. Carl Friedrich Mennander, Cette
En Upsala.

29.

Min kiäre Son.

Ähra ware Gud! ännu haf:r jag lifwet och hälsan någorlunda, den samme nådefulle Guden uppehålle och dig effter sitt gudomeliga wählbehag! Huad din begiäran anbelangar, att fåå blifwa wid academien ännu paar åhrs tidh att perfectionera dig i dina studier, där på kan jag intet resolvera, ty jag weth intet huad dessförinnan hända kan. Det torde emellertid ett bedröfweligt bodskap komma dig till handa, som twingar dig att öfwer gifwa Upsala och komma hijt närmare. Derföre hemställer jag alt tilkommande under den högstes behag, som macht haf:r öf:r menniskiornes lijf och anda. Mons. Stenbeck den äldre skall nu som bäst arbeta på sin disputation, som jag hörde af hans k. fader och lähr uthan twifwel affectera gradum wid nästkommande promotion, laga nu så kiära barn, att du intet är den sämsta ibland dina coætaneos, som æmulera med dig starckt. Derföre anwändt din tid wähl, fly all cort- och bräddspeel och annat diefwulskap, som äro intet annat än fures temporis, bed Gud och lääs flitigt, så länge du har lägenhet därtill. Din b:r Backman hölt bröllop för en weke sedan och äro de båda nyssgifwa nu som bäst här i Ilmola prästegård. Huad som sahl. swågern Lanæi k. dotter anbelangar, så wil jag giärna taga henne till mig, allenast föräldrarna wille förtro sig att låtha henne fahra uti ett osäkert land, huilcket och nu med krig hothas. Gud wände alt till det bästa. Du kan skrifwa syster bärghmästerskan till om detta, om

¹ *Alkuperäisestä pieni kappale poissa. — Ett stycke bortrivet.*

hon resolverar sig dertill ell. intet. Elliest will jag gärna tienå henne uti alt huad jag kan och förmåhr. Härifrån är ei något nytt att aviserå, uthan det att wij wånta effter, huar Finland . . . . få biskopar. Huar till den högste Gud må göra det bästa förslaget! Jag slutar här med och önskar dig Gudz beskydd, förblifwandes din fader

Ilmola, d. 5. Febr. a:o 1734.

A. Mennander.

Eri käsiälällä: — Med annan stil:

Min k. B. Detta bref när jag fick dett af bonden, så har det sluppit up in under andet, men jag må int lefwa, om jag deruthur sedt, tro det k. B.

Ankom d. 2. Mars 1734.

A tergo: a Monsieur Mons. Carl Fridrich Mennander En Upsala.

Mennanderille hänen äitipuoleltaan. — Till Mennander från hans styvmor.

1. Ilmola, d. 28. April 1734. Herren H:r Carl Friedrich Mennander.

Min kiäre Son, Gud hjelpe eder.

Min kiäre Sons bref daterad af d. 4. sidstledne wälanlänt, hwaruti jag seer dett min kiäre Soon har tagit sig illa af sin kiäre faders dööd, mycket mera jag som mistat i honom en kiär och godh make. Gudh för Iesu skuld jelpen nu eder och mig. Jag seer at min kiäre Soon har tagit illa up dett notificationsbref:t war ej af Lorentz skrifwit, men med främmande hand och pitzur, jag och han är oskyllig den hat. Salig faar dog, sende jag straxt till stan en dräng effter syster Anika då och Backman skref några rader som den war, men när drängen har wist och lemnat brefwet hos Siöströms at dee skulle läggas på posten, så har dee sett at dett war illa skrifwit, då dee åtagit sig dristighet och afbruttit brefwet och kunnat see

att der war alt illa skrif:t, då dee anmodat h:r Mexmontan at skrif-wa, hwilket hwar illa giort, jag tycker ej heller stort därom. Salig fars dödztunden emellan d. 13. och 14. Martij klockan ungefährigen 2 el:r 3 om natten. Sali fars siukdom är min k. Son wälbekant, bröstwärck el. tungt bröst med matlöshet. Söndagen tilförne war han än i kiorckan sidsta gången. Då kunde hela församblingen see och dömma dett han der war sidsta gången. Den döda är bisatter tillz min kiäre Son kommer hemma. Allenast min k. Son giör noga uträchning at dett intet går öf:r halfft åhr, då wij komma at böta. Hederlig begrafning har salig faar mycket wäll förtient, han får då intet mera med sig härifrån. 40 plåtars wexel måtte min kiäre Son länge genom Bergensens fått, den öfrige wexel skall Lorentz giöra snart. Så länge jag läf:r förgiäter jag ej eder two dett. Kiära min Son, twifla intet på dett at icke jag handlar wäl emot eder. Gudh, Gudh som i högden sitter skall oss emellan dömma, om jag emellan mig och eder och Lorentz obilligt handlar, jag min kiäre Son will för min Gudh hafwa ett rent samwete, giör jag illa för i tijden jag blir lönt i ewigheten, jag tackar min Gudh för dett lilla jag sielft äger, dett är orubbad (*sic!*) förre den stund jag kom see sammans med salig faar, dermed kan jag nu än läfwa, Gudh befrie mig från orätfärdit och jag skall så laga at wij skall därutj finnas för Gudz domstol som en siäl och ett lijf, hanlar jag illa, så warder jag då af Gud straffad, jag tors dett ej giöra. Jag hör dett min kiäre Son twiflar at han ej kommer at brädika (*sic!*) hela nådåhret uth; wore likwäl wäll, så trängde man intet leja någon till dett, utan då lände dett alt oss till godo, lemna mig wist swar huru dermed skall bli, om jag skall höra effter någon som skall prädika åhret omkring, för h:r Josep är wäl tämmelige suager så at han snart tarfde jelp. Skrif min k. Son hwar eder behöf:s. Jag will och skall wara er en faar och moor; så länge jag lef:r förbl:r min kiäre Sons kiära och troгна moder

Skrif flitigt min k. Son.

Maria Ross, stiufermoder.¹

Herren H:r Carl Friedrich Mennander å Upsala.

¹ *Tämä sana eri käsialalla. — Detta ord med annan stil.*

2. Wasa, d. 11. Ob: 1745. Herren H:r Caarl Fredrich Mennander.

Min kiäraste Son, må i Jesu wäll.

Härmed will jag låta min kiäraste Son weta dett år 1726 förärtes af mig och min kiäraste salige man h:r probsten Mennander en wäll af sölfwer utharbetat oblatask till Ilmola moderkyrcka, som wäge 12 lodh och är på låcket med bockstäfwer uttritad följande divis: Jn Dei gloriam et Ecclesiae Illmolensis usum dedit Andreas Mennander Præposit: et Pastor ibidem et Maria Ross 1726. Nu har h:r kiörkioherden Peldan gripit till bemälte oblatask och skickar den hit till gulsmeden och will låta uparbeta den samma och lägga dertill med kiörkians egen bekostnad 12 lodh sölfwer, så at han då blif:r 24 lodh och skulle då effter h:r kiörkioherdens willja blifwa engång större ask, ty han säger at denna är liten, men dåck för gulsmeden har han sig yttrat at namnen skulle sättas under asken, men at stå åfwanpå låcket er stor synd har han sagt, nembligen h:r kiörkioherden. Altså will jag härmed låta min kiäraste Son weta hwad han härmed täncker af bemälte kiörkioherde giöra, och är dett aldeles emot min wilja at denna oblatask skall uparbetas, utan at den måtte så få blifwa som han är. Skulle han intet tiena wed moderkiörkian, så kunde han lemnas till något kappel. Hela orsaken är som Gud bättre dett gamble hatet lär ej än wara släcknat, han tåhl intet wåre namn, wår h:r probst säge dett den kan intet tagas sönnner, om arfwingarne intet dett willja, ty twiflar jag dett nu icke at min kiära Son intet lemnar sitt samtycke härtill. Kiäraste min Son, lämna nu intet eder samtycke härtill, utan jag will jerna at han blifwer som han är. Jag wet at ni älska eder saliga fader så wäll som jag; ty will h:r Peldan hafwa någon större ask, må han siälf sätta silfwer till. Afbider edert swar med dett första och i medler tijd ligger bemälte ask här hos mig. Herren han wälsigne eder till kråp och siäl, förbl:r min kiäraste Sons kiäraste moder

Marja Ross.

P. S. Jag war hos h:r probsten och beswärade mig häröfwer. Han sade dett at asken skulle ingalunda roras så länge arfwingarne läfwa. Min kiäraste Son, skrif och h:r probsten till härom.

Jag har aldrig wättat af detta om icke gulsmeden warit så redlig och kommit och sagt mig dett.

M: Ross.

P. S. Min kiäre Broor läm¹ intet edert bifal, at denne oblatask må ej blifwa söndrad; förbl:r en trogen broder

Lz Backman.

A tergo: Herren Ädle och Höglärde H:r Magister Carl Mennander, mycket beröml. Philosophiæ Adjunctus wid Kongl. Aca- demien i Åbo.

Mennanderille hänen velipuoleltaan. — Till Mennander från hans styvbror.

1. Min högtährade h:r Broder, må städse wähl.

Alldenstund det aldrahögsta af sitt allwisa råd och guddommel:a försyyn, effter en christelig beredelse och några dagars siukdoom hafwer behagat i en salig stund hädankalla wår i lifstiden högtährade och elskelge kiäre fader probsten och kyrckoherden i Illmola sokn i Österbotn herr Anders Mennander,² oss till en hiertans sorg och afsaknad, dy wore ønskel:t min egen kiäraste h:r Bror skulle skynda sig heem ju förr, ju hell. att föranstalta så wähl om det ena som det andra. Det gick aldeles fort med honom; ty om Söndagen war han än i kyrckian, men om Torsdagen straxt därpå afled han utan någon särdeles siukdom med döden. Härmed näst en broderkiärlig helssning anmähles ifr. oss samtel:ge Gudi trol. befallas förblif:de min högtährade k. broders trognaste b. och t:re.

Illmola, d. 15. Martii a:o 1734.

Laurentz Backman.

A tergo: M. Monsieur Monsieur Charles Mennander Le Etudiant de Theologiæ Upsala.

Ankom med högstbekl. tidender d. 3. Apr. 1734.

¹ Näin alkuperäisessä; pitää kait olla lämna. — Så i originalet; torde läsas: lämna.

² Alkaen sanasta probsten aina sanaan Mennander (se mukaan luettuna) on kirjoitettu eri käsialalla. — Från och med ordet probsten till och med Mennander med annan stil.

Mennanderille hänen morsiameltansa. — Till Mennander från hans fästmö.

1. Kiäraste Broder.

Den inskränkta tiden förbiuder all widlyftighet, hwarföre iag och i korthet tackar för min Brors sista angenäma förbehållandes mig vidare åtniutande af dylik lycka, hwaremellan äfwen som altid med särdeles tilgifwna oföränderlig uprichtighet förblifwer min kiära Brors trogne cousin

Wiksberg, d. 17. Nov. 1737.

Ulrica Paleen.

A tergo: a Monsieur Monsieur Charles Fredric Mennander
Le Maitre a Åbo.

2. Min kiära Bror.

Min Brors bref af den 19. i denna månaden har iag riktigt bekommit samt therutur i mit bedröweliga tillstånd desto kraftigare tröst samkat¹ som iag med nöije inhemtadt min Bror i alla händelser stå orörd hwad min Brors förklarade uprichtighet angår, hwar emot iag oryggeligen lefwer min Bror till beständigt nöije och önskar ei högre än at min Brors förslag måtte winna behagelig fullbordan samt at min Bror snart oss till fägnad måtte åter komma näst täd iag hoppas at flitigt blifwa af Bror med bref besökter i mit ensliga tillstånd; förblifwer städse Brors trogne cousin

Wiksberg, d. 28. Maii 1738.

Ulrica Paleen.

A tergo: Mon tres chere Cousin Mennander.

3. Min förtrognaste Bror.

Min egen Brors bref har iag riktigt bekommit, och fägnade mig af alt hiärta igen alenast deröwer, at iag har til at roa mig af det, utan och deröwer tå iag är försäkra (*sic!*) om Brors uprichtiga kiärlek,

¹ = samlat l. hämtat tröst. R. av SAOB.

som Bror har behagat hyssa för min pärson, iag kan betyga för Gudz ansikte at iag älskar min Bror öwer alt timmeligit här på giorden, och önskar intet högre än at iag engång hälst kunde wisa huru högt iag älskar min Bror, min kiärlek har ren från mina späda ungdoms år dageligen tagit til, så at ehuru iag har welat dölia och kasta omkul den, har det doch warit mig ogiörligit, så at iag kan ögonskienligen sij derutaf, at dä har warit af wår Herre slutit och ämnat.

Mit tilstånd här på landet så mår iag Gudi låf bra, men ledsamheten wil ta öfwerhand. Bror skref mig til at ledsamheten faller Bror in, men hwad skal iag då ha som har stort ingen, iag kan roa mig med, utan alenast min Brors bref; min warelse här på landet är ännu åtta dagar aller (*sic!*) och litet mera, men intet för det är mig ogiörligit at slippa, om Bror har tid, så war så bra kom och hälsa på mig til en par tre timmar, längre wil iag intet förhålla Bror.

Liten stund derefter så kom Rossen, han kunde wara en par timmar högst. När iag får munteligen tala med B., så får Bror höra wad nyt han kunde berätta, förlåt mig kiära Bror at iag skrifwer så illa och hälften wårre är tet consiperad, men som iag har så åfta bliwit försäkrad om Brors ärlighet, så twifwlar iag nu intet derpå, at icke Bror låtter nöija sig med denna odugliga paperslapen, nyt wet iag intet at berätta utan iag är och förbliwer min förtroigna Brors trognaste syster

I hast af Wiksberg d. 22. aug. 1739.

Ulrica Paleen.

4.

Min kiäraste Bror.

Efter båten nu kommer at fara in til stan, så kan iag intet underlåta än at skrifwa kiära Bror til och däriämte tacka min B:r för brefwet och snuset, som B:r skickade med Hinric. Jag kan och försäkra min B:r derom, at det är mit största nöije när iag förnöter min tid i skrifwande til kiära B:r, ursächta mig kiära B:r at iag så ofta beswärrar B:r med min skrifwelse, men med något skal iag drifwa tiden här i min enslighet, iag är nu och helenderst¹ alena så got i hela gården. Rahmen är på Linnunpää och fålcket är och lastar på båten, skal iag intet ha ledsamt här på det sättet. Wore min B:r här,

¹ = helt och hållet. R. av SAOB.

då skiötte iag intet om dem ingen, men wad hiälper det när ödet har sit spel, doch hoppas iag lyckan än en gång kommer; iag hinner nu intet mera at skrifwa, ty di är alt färdiga och iag har en starck huwudwärk, altså tilräcknar B:r intet mine fel, ty iag ursähtanwärd; iag är och förblifwer oföränderlig min egen B:r trogna syster
I storaste hast Wiksberg, d. 24. aug. 1739. U. Paleen.

P. S. Wälkoman i morgon hit tillicka med b:r Eric Johan.

A tergo: a Monsieur Monsieur Carles Fredric Mennander en Åbo.

5. Min sötaste Bror, må wäl.

Min egen Brors bref bröt iag up med et särdeles nöije, och tackar B:r mycket för det min B:r behagar hafwa mig i minnet och at min frånwarelse skal giöra min Bror så stor oro det iag intet kan tro, ty iag kan intet giöra min B:r roo utan snarare oro. Men på min sida kan iag säija at iag har haft rät ledsamt efter min B:r. Förlåt mig k. B:r at det är så illa skrifwit, ty iag har rät kort om tid och di wil så wetta wad iag skrifwer, förblifwer min söta B:r egen wän
Åbo, d. 26. octob: 1739. Ul. Paleen.

Hälsa bror Eric Johan ifrån mig.

A tergo: Monsieur Monsieur Eric Johan Paleen en Åbo.

6. Min egen söta Bror.

Min Brors bref upbröt iag med nöije, och fägnade mig at min Bror mår wäl, söta Bror gif intet alla hiortronen bort för mig, bror Abraham berätta mig, at Bror har tre byttor. Iag wil låta min Bror wetta huru iag mår, at det står Gudi lof wäl til, och hoppas i öfwer-morgon få råka min Bror i stan, hälsa imeldertid bror Eric Johan ifrån mig och syster Hedvig hälsar er, min kiära Bror, mycke flitigt, iag wäntar swar, min kiära wän; iag framhärदार till min död min hiärtans aldrakiäraste wäns trogna

Hast af Wiksberg, d. 22. Octobrus 1740. Ulrica Paleen.

A tergo: a Monsieur Monsieur Carl Fredric Mennander a Åbo.

7. Min aldrakiäraste wän.

Ehuru wäl iag denna gongen intet serdeles har at skrifwa dig til, altså kan iag intet endå låta nogot tilfälle gå förbi, med mindre iag icke opwachtar dig, min söta wän, med min skrifwelse, och äfwen däriämte beretta dig, huru iag mår, iag tillika med Hedvig mår wäl, och wore önskeligit at få spörja det samma af dig, min söta wän. Alt sen iag kom på landet, så har min Bror intet warit ur mit minne et ögnablick, och iag tycker ibland huru som min söta wän blir öfwerfallen, min engsla wet ingen än än (*sic!*) Gud, som iag plågar mig öfwer min Bror, min aldrasötaste wän, achta er för all det som heligt är; om intet för någon ans skull, så för min skul, låt nu min bön giälla; min aldrakiäraste wän, min kiära Bror låt mig uprichtigt få wetta huru det gick med B. E. I., om di blef förligta eller eij, min söta wän, låt lysa efter min dos i finskan och swenskan högmessa och aftsång, och hör åt hos gulsmeden om nogon har solt åt dem, låt sij huru du, min kiära wän, besteler om den. Efter två weckar lär iag komma intil stan och då få wi vidare talas wed, i meldetid lefwer iag med nöije i all min tid min aldrakiäraste wäns tro (*gna*)¹

Wiksberg, d. 19. Nov. 1740.

Ulrica P.

P. S. Söta Bror, gif strakst åt syster brefwet och be henne skrifw (*sic!*) strakst swar på det.

P. S. Hedvig låter hälsad (*sic!*) dig, min kiära Bror, ursächta mig at det är så illa skrifwit, men iag rår intet derföre, ty iag är rät sömning och klokän är half et; adiö.

A tergo: a Monsieur Monsieur Carl Fredric Mennander a Åbo.

8. Min egen aldrakiäraste Bror.

Dit bref min söta wän upbröt iag med en hiärtlig fägnad, och las det med glädie igenom, waraf iag finner icke alenast det at min Bror är ordhollen, utan och det at min söta wän är beständig

¹ *Alkuperäisestü kappale poissa. — Ett stycke bortslitet.*

i sin kärlek, warföre iag är, min aldrakiäraste wän, al wördnad skyldig, kunde iag uttrycka på papperet huru högt iag elsker dig, så skulle iag intet underlåta at fulborda det samma, men det är mig ogiörligit. Din wälmåga är mig en hiärtelig fägnad, och iag gifwer mig åter en liten did (*sic!*) til freds. Min Bror berättar i sit bref at ledsamheten tar öfwerhan, men wad skall iag då icke ha som är på landet, än har min Bror nogra af sina wenner som roar dig, men deremot har iag ingen, det medel iag brukar, at förlaga (*sic!*) min ledsamhet är at iag stundeligen tänker på dig, min kiära Bror, och på det settet förnoter iag mina dagar; i förra wecka feck iag bröstwerk och den plågar mig så hårt, at iag intet får warken dag eller natt roo. I Söndag wecka til så kommer iag til Åbo, men låt ingen få wetta det i melertid. Syster Hedvig låter hälsa dig, min söta wän, och Rahm äfwen så, iag är och förblifwer til mit ytersta min söta wäns troгна

Wiksberg, d. 29. Nov. 1740.

Ulrica Paleen.

9.   Min egen förtrognaste wän,
  Gud låte dig må wäl.

I går kläckan 6 kom iag til Finby, och reser i dag bort, så tidigt at iag hinner til midagen (*sic!*) på Wiksberg, B. G. och S. A. H. är budena (*sic!*) til barsöl i dag och di for af ren, altså kan iag intet dröijas här längre, du skal aldrig tro, min söta wän, huru ledamt (*sic!*) iag har haft efter dig, och fruchtar för Mainiemi resan, när iag har reda haft så änsligt, huru skal det än bli, om iag kunde få på nogot sät bref af dig och då få äfwen underrättelse om dit tilstånd, så skulle iag ändå gifwa mig til fres, men Gud wet huru iag skal på Mainiemi nöta mine dagar, när iag intet får höra huru det står til med dig, mit egit hiärta. Gud den aldrähögste uppeholle dig, min söta wän, wed hälsan, så wore det alt wäl och då skal ingentingn sårg oroa mig.

Söta du säg åt Hedda at rötren tas op från trögården, men intet fören som regn har kommit, tas di nu for op, så rutnar di alti hopa. Iag talte med G. om mosa, men det är ogiöligit (*sic!*) at få, orsaken är det at lanbon skal bort i höst och åkern är mesten dels otröska, doch skal iag biuda til om iag får nogen an, som hemtar en båt til stan

med måsa, hälsa Hedda och bed henne hålla sig sparsamt, här på landet så ta di 20 daler för et pund.

Farwål min söt wän och glöm aldrig den, som är til döden min egen wäns trogna wän

Hast af Finby, d. 18. Sep: 1741.

Ulrica Paleen.

S. (*sic!*) S. Med sius reser iag härifrån, det war mig ogjörlyt at få af gossen.

A tergo: Monsieur Monsieur Carles Fredric Mennander a Åbo.

10. Min egen aldrakiäraste wän.

Trägålmästaren lär andra dagen komma til stan med röter at sälias, så ta du min söta wän en fiälin morötter och litet röbetor, om wi får så mycket kålrotter at wi kommer ut öfwer wintern, så behöfwer du intet kiöpa, du kan fråga s:r Hedvig wad hon tycker om det spisar eller intet.

I går kläckan l kom iag til Wicksberg och står på resande fot til Mainiemi, mit tilstånd har warit så och så, doch hoppas iag at det skal gå öfwer, så snart iag finge höra huru det står til med dig, min söta wän. Den Nåndals resan har mycket oroat mig så wäl om natten som om dagen. Söta du laga enteligen bref til mig i Mainiemi om du älskar, der är mig nok Kimito folk inne bara du hör efter.

Måsa lär du få strakst efter Mikaeli, hälsa Hedda stackare ifrån mig och dig skiälf, min söta wän, och iag förblif:r til min död min söta wäns trogna wän

Wiccborg, d. 19. Septbris 1741.

Ulrica Paleen.

P. S. Herr inspetoren gier åt mig häst och kär och låter hälsa dig min egen wän.

Gud hiälpe mig snar til dig, mit egi hiärta, fören iag dör i enslighet här på landet, adiö.

A tergo: Monsieur Monsieur Carles Fredric Mennander a Åbo.

Mennanderin pojaltaan saamia kirjeitä. — Till Mennander från hans son.

1. Min aldrakäreste Fader.

För min käreste Faders kärkomna skrifvelse aflägger jag min ödmiuka tacksägelse. Jag blef deröfver så glad at jag gret. Gudi vare låf, som hulpit k. Far väl fram. Han uppehålle ock k. Far, under sin varelse der, vid en god hälsa! Jag är, G.l., frisk och mår väl. Mig felas ingenting. Jag har icke heller numera stort ledsamt sedan första veckan gick öfver, ock jag blef van at vara utan Far. Cousin Fredric är ock i staden. Och wi roa oss hvar Odensdags, Lördags och Söndags eftermiddagar. Jag har nu nyligen fått mig en ny nattrock, som k. Far låfte mig, samt en halsduk, för hvilka bägge jag tackar k. Far ödmiukast. Mina studier äro de samma som för, utom det at jag giordt början med latinska exercitier och then lilla Moralen, som k. Far köpte mig. Jag har ock börjat at rita och spela på fleut. Claveret är ännu intet färdigt. Slutligen är min kärliga och ödmiuka bön, at k. Far ihogkommer mig med några små sänningar. K. Far är så god och helsar k. Fars dervarande morbror, morbror och moster Paléen samt små cousinerna. Jag förblifver min k. Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d. 11. Octobr. 1755.

Carl Frid. Mennander.

In margine: P. S. Hos k. Far låter vår iungfru anmäla sin vördnad och helsning.

2. Min aldrakäreste Far.

Jag tackar ödmiukast för k. Fars angenäma skrifvelse. Jag mår väl, Gudi låf. Jag tackar k. Far för pärona, äplena och pergamotterna. Jag tackar för det k. Far låfvar mig mera godt. Jag skall alltid vara beskedlig gässe. Morfar är nu i stan. Mormor och Moster voro äfven för en vecka sedan inne, de låto mycket helsa k. Far, jag har varit och helsat på dem. Jag fick och den äran at vara på mamsell Scarins bröllop. Claveret lär komma i 2. eller 3. veckan. Gud välsigne k. Far! Jag är alltid högtärade k. Faders ödmiuklydigste son

d. 29. Novemb: 1755.

Carl Fredric Mennander.

3. Min aldrakäreste Far.

Iag hade den äran at skrifva till k. Far, och hafver intet fått svar, men sedermera funnit at det ei kunnat hinna. Iag mår väl Gudi låf och har intet till at klaga, emedan jag vet at k. Far kommer med yppit vatn hem, och at det redan är nästan halfva tiden som k. Far har varit borta. Morfar mår Gudi lof väl, men Mormor är siuk, hon samt Morfar låter mycket hälsa k. Far, jag nu allaredan uti Bussila, jag kan nu ock någorlunda spela på fleut. Iag säger altid osant åt k. Far angående claveret. Lindel låfvar altid och säger i andra veckan skall ni få och aldrig får jag det. Nu har han låfvat det till Jul. Uti Moralen har jag hunnit till 3. capitlet i 2. boken. Iag har rättnu läsit Colloquia till slut. Exercitier skrifver jag med. Uti geographien har jag läsit om Portugall, Spanien, Francrike, Nederländerna, England, Skottland, Irland och Schweitz. Iag har den äran at önska k. Far lycka till en god helg och et godt nytt år. Iag förblifver min k. Fars ödmiuklydigste son

Åbo och Bussila, d. 23. Dec. 1755.

Carl Fredric Mennander.

P. S. Moster och morbröderna låter mycket helsa k. Far.

A tergo: Till min aldrakäreste Far Herr Doctoren och Professoren Carl Fredric Mennander i Stockholm.

4. Min aldrakäreste Far.

Iag har den äran at tacka k. Far ödmiukast för sin kärkomna skrifvelse samt de angenäma sänningar, såckerdäckorna och alabastersskriflådan med alt sitt tillbehör. De hafva vackert kommit fram så när som på par sockerdockor. Annars kommo de i en ganska behagelig tid, neml. en timma förut innan jag kom hem ifrå (*sic!*) Bussila, så at de voro just för mig, då jag steg in i kammaren; och var detta d:n 31. sistledne Ianuarii. Mostrarna bägge och morbröderna lectorerne reste till Bårgå den 29. och helsade mycket k. Far. Iag är G.l. vid helsan och mår bra. Efter lång hvila har jag nu småningåm börjat med mina vanliga läxor, och vill med

all flit ersätta, hvad jag under min varelse på landet dels försummat, dels glömt. För par dagar sedan feck jag ock mitt claver hem, och skall med det första börja at öfva mig derpå.

Med kärlig helsning förblifver jag sluteligen min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, den 7. Febr. 1756.¹

Carl Fredrich Mennander.

A tergo: Till Min Kiäreste Fader Theologiae Doctoren och Professoren, Herr Carl Fredric Mennander i Stockholm.

5. Högtärade aldrakäreste Fader.

Änskiönt jag med förra påsten, eller d:n 7. hujus, skref k. Far till, så vill jag doch, efter k. Morfars befalning, nu åter med några ord låta k. Far veta at jag är vid helsan och mår vähl. Jag håller nu på at efter vanligheten dageligen studera; och får jag berätta k. Far at, utom det jag continuerar med mina förra läxor, har jag äfven giort början med Cornelius. Lindell går hos mig 2 timmar i veckan, och lär mig på fleut och claver. Äfven så går jag hos mag. Biörcklund om Odens- och Lögerdagarna. Cousinerna äro nu ock i stan. Jag framhårdar med kärll:a helsningar högtärade aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 20. Febr. 1756.

Carl Fridric Mennander.

A tergo: Till Min Käreste Fader Th: Doctoren och Professoren, Herr Carl Fridrich Mennander i Stockholm.

6. Högtärade aldrakäreste Fader.

Den 21. sistl. Febr. afgeck till käreste Far under kära Morfars couvert et bref ifrån mig. Jag vill dock nu åter berätta käreste Far at jag är vid helsan och mår bra. Uti Cornelius håller jag på at läsa alla eftermiddagar, förutan Odensdagar och Lörgerdagar.

¹ *Eri küsialalla. — Med annan stil.*

Hos moster Steenman och Ekenbergs mår alla väl, och låta helsa käreste Far. Nu äro ock små cousinerna Fredrich och Gustaf ifrån Linnunpää inne och läsa för mag. Lundbom.

Med kärliga helsningar framhårdar jag högtärade käreste Faders ödmiklydigste son

Åbo, d:n 6. Martii 1756.¹

Carl Fredric Mennander.

7.

Min aldrakäreste Fader.

Jag har med mycket nöije förnummit ur kära Fars bref at kära Far mår väl, jag önskar at kära Far alt ständigt må blifva vid samma hälsa, och öfverlefva många riksdagar. Jag mår ock Gudi låf väl. Jag kan nu ock någärlunda rita och spela på claver och fleut. Jag har nu kommit ut till Påsch at roa mig hos käre Morfar, hvilken tillika med Mormor mår som förr, och jag skrifver brefvet här i Bussila at det straxt kan lämnas på påsten när jag kommer til staden. Jag har nu ock läsit at jag nu har hunnit Hyphfs historia till slut, uti Cornelius till till Themistoclis vitæ tredie capitel, uti Moralen till andra bokens andra capitel, repeterandes alt hvad jag har kunnat glömma på den tiden jag förra gången var här i Bussila, uti geographien till afhandlingen om Ryssland och ur Hübners historia har jag läsit till de romares tillstånd efter monarchiens erhollande. Jag förblifver ständigt min aldrakäreste Faders aldraödmikaste son

Bussila, d:n 24. Apr. 1756.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till Min aldrakäreste Fader Theologie Doctoren och Prof: Herr Carl Fredric Mennander uti Stockholm.

8.

Min aldrakäreste Fader.

Min præceptor fick för någon tid sedan bref ifrån k. Far, helsade mig mycket och berättade at k. Far har kiöpt mig en ritbok, jag

¹ *Vuosiluku jonkun muun kirjoittama. — Årtalet med annan stil.*

har den äran at tacka k. Far både för den som ock för helsningarne. Jag mår G.l. väl och önskar at k. Far må göra det samma. Jag vil låta k. Far kortel:n veta ordningen af mina läxor. Om Måndags, Tidsdags och Torsdags förmiddagarna läser jag i Hyphoffs historia; Fredags förmiddagen i den lilla svenska Moralen. Dessutom skrifver jag äfven på alla dessa förmiddagar et latinskt exercitium; men eftermiddagarna skrifver jag stylen och explicerar et stycke i Cornelius. Odensdags och Lögerdags förmid. läser jag i geographien; eftermiddagarna skrifver jag stylen och läser antingen i catechesen eller Hübners historia. Jag har nu hunnit at lära mig 3. stycken på claver, och på fleut spelar jag at det kan gå an. Med ritandet continuerar jag äfven som förr. I dag går jag med min præceptor och jungfrun till Mariæ prästgård at laga om trädgården. Alla k. Fars bekanta och vänner helsa, och ibland dem herr assessor Broterus. Jag förblifver beständigt min aldrakäreste Fars ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 18. Maji 1756.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till Min käreste Fader, Theologiæ Doctoren och Professoren, Herr Carl Fredric Mennander i Stockholm.

9. Min aldrakäreste Fader.

För k. Fars skrifvelse aflägger jag en ödmiuk tacksägelse. Och fast jag med sidsta post skref k. Far till, så vil jag dock, efter min k. Morfars befallning allenast . . .¹ teligen låta k. Far veta, at jag G. låf mår bra. Käreste Fars yttrade låfven at snart komma hem, fägnar mig hierteligen och på det högsta. Moster Steenman och Ekenbergs hälsa mycket k. Far. Jag framhärdar min aldrakäreste Fars ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 29. Maji 1756.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till Min käreste Fader, Theologiæ Doctoren och Prof: Högvörd: Herr Carl Fredric Mennander i Stockholm.

¹ *Pieni pala repeytynt. — Ett litet stycke bortrivet.*

10.

Min aldrakäreste Fader.

Med Pijkis klockaren bekom jag ifrån k. Far några små saker af säcker, en ritbok och et bref, för hvilket alt jag tackar ödmiukast k. Far, som igen varit så god och ihogkommit mig med sådant. Jag tackar ock ödmiukeligen för goda låfven k. Far gifvit mig om en öländsk häst. Jag har ock förnummit ur samma k. Fars bref at k. Far kommer innom några veckor hem, jag önskar at kära Far må hafva hälsan så länge. Jag mår G. I. bra. 3:ne vitas kan jag nu uti Cornelio, och på claver har jag lärt mig 3. stycken samt håller på med det fierde. För en vecka sedan kom jag till staden. Mor-mor är nu G. I. frisk blefven. Morfar börjar på at blifva något gammal at han intet mycket nu mera kan gå på åkrar och ängar. De hägge tillika med morbröderna helsa mycket k. Far. Jag förblifver min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 19. Iunii 1756.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till Min k. Fader Theologiae Doktoren och Professoren
Högvärdige Herr Carl Fredric Mennander i Stockholm.

11.

Min högtärade käreste Fader.

Jag vil låta k. Far kortel. veta at jag är vid helsan och mår bra. Min enda önskan börjar nu at blifva, det riksdagen snart måtte slutas, och jag få k. Far väl och vackert hem. Jag continuerar med mina vanliga syslor och beflitar mig, efter min Morfars vilja, mäst om latinen. Moster Steenman och Ekenberg, samt Morfar, som nu ock är i staden, må bra, och låta hälsa. Farbror Munster äfvenså. Mostrarna ifrån Bårgå skola innan kort komma ner. Jag förblifver min högtärade käreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 10. Julij 1756.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till Min käre Fader, Theolog. Doctoren och Professoren,
Herr Carl Fredrich Mennander i Stockholm.

12.

Min aldrakäreste Fader.

Iag tackar k. Far för hans kärkomna skrifvelse, och önskar det riksdagen snart skulle slutas och at k. Far snart med hälsa och sundhet komma hem igen och jag åter få den fögnaden at se k. Far. Iag kom förledne Söndags ifrån landet, der jag roade mig i 2 veckor. Det var aldeles illa at den elaka räfven skulle äta up de vackra påfoglarna. Mån k. Far intet kan skaffa sig andra i stället? Augustin hade med sig k. Fars chaise och 2 kistor med böcker, hvaraf jag kan sluta at k. Far lär snart komma hem neml. på ett fartyg. Iag mår G. ä. väl. I Cornelius har jag hunnit till 3. cap. i 5:te eller Cimonis vita. I Moralen har jag allenast 2. cap. quar. Hyphofs historia läser jag intet mera så ständigt om förmiddagarna. Exercitier fortfar jag at skrifva 4 gångor i veckan. Iag har nu ock börjat at om morgonstunderne lära mig definitionerna, postulaterna, axiomerna och första proposition. Iag förblifver med kärlig helsing min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 7. Augusti 1756.

Carl Fredrich Mennander.

A tergo: Till Min käreste Fader Theologiæ Doctoren och Professoren Herr Carl Fredric Mennander. Stockholm.

13.

Min aldrakäreste Far.

Iag tackar k. Far ödmiukast så väl för hans kära skrifvelse som för den vackra lilla hästen, hvilken han sändt til mig. Jag skall så betiena mig af den samma at jag ei försummar mina syslor eller skadar mig sielf. Ei eller vil jag våga mig på honom förän han efter k. Fars i bref till min praeceptor gifna befallning blifver af drengen öfvad. Iag är vid helsan och mår bra. Efter jungfruns förslag skall jag ödmiukast be k. Far det han ville för några daler låta köpa af de så kallade sudna kringlor¹ och med fartyg skicka åt mig till thevatns bröd, emedan safranskringlorna äro så dyra at köpa. Jag förblifver min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 4. Septbris 1756.

Carl Fridrich Mennander.

¹ = kokta kringlor. R. av SAOB.

A tergo: Till Min käre Fader Theologiæ Doctoren och Profess. Högv. Herr Carl Fredrich Mennander uti Stockholm.

14. Min aldrakäreste Fader.

Iag mår G. I. bra och önskar at k. Far må snart få lägenhet at komma hem. På S. Mathæi dag reste jag med min præceptor efter herr comissarien Grundströms biudande till Kärsimäki at bivista 2 pigors bröllop, af hvilka den ena fick en skraddare och den andra bonde ifrån Paimala. Natten emot Torsdagen kom elden lös i vår grangård Tontila. Sedan jag upväktes och såg elden, tyckte jag intet annat än den var i vårt badstugutak, emedan lågan var så stor at den sken på badstugan likasom den med hade brunnit, hvarföre jag var så rädd at jag knapt kunde klä på mig. Då denna elden bran, kom farbror Cerenius med sin fru och son, unga Brovallius och mag. Bratt samt en hop af studerande hit. Gudi vare lof, som bevarade vårt hus. Kiäreste Fader behagar låta mig veta om min lilla häst får skos. Vi ha ei nu tilräckeligen läder hemma, hvarföre jag i år ei kan få någon sal.¹ Vintern är ock ei mera långt, då k. Far lærer låta göra mig åkdon. Iag förblifver med b . . .² lig vördnad min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 25. Sept. 1756.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till Min aldrakäreste Fader Th. Doctoren och Professoren Högv. H:r Carl Fredric Mennander i Stockholm.

15. Min aldrakäreste Fader!

Iag har denna gången intet annat at skrifva än at jag G. I. är vid helsan och mår väl. Iag har hört sägas at riksdagen skulle slutas såsom i går, hvilket gläder mig altför mycket, emedan jag deraf kan sluta at k. Far snart kommer hem. Uti Cornelius har jag hunnit till 3:die capitlet, uti den 9:de eller Cononis vita och uti geometrien 30 propositioner. Moralen har jag en gång läsit igenom, och 3. capitel på andra gången. Geographien är ock snart till slut, etc. Iag förblifver min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 16. Octobr. 1756.

Carl Fredric Mennander.

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet. Sadel?

² Pieni palanen repeytynyt. — Ett litet stycke bortrivet.

A tergo: Till Min käreste Fader, Theologiæ Doctoren och Professorens Högvördige Herr Carl Fredric Mennander i Stockholm.

16. Min aldrakäreste Fader!

Iag har med mycken fägnad undfått et kärkommit bref ifrån k. Far, och ur detsamma förnummit at k. Far snart ärnar sig hem, hvilket hjerteligen mycket fägnat mig, emedan jag nu redan börjar at längta efter k. Far. Iag mår G. l. bra. Uti Cornelius h . . .¹ hunnit till Chabriæ vita, som är den 12:te, Euclidis 1. bok har jag hunnit till slut, och är nu för 2:dra gången kommen till 8. proposition. K. Fars nya contrefait har jag sett, men tycker at det intet är likt k. Far, om annars k. Far intet ändrat sig i Stockholm. Iag förblifver med barnslig vörndnad min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d. 13. Novembr: 1756.

Carl Fredrich Mennander.

A tergo: Till Min käreste Fader Theologiæ Doctoren och Professorens Högvördige Herr Carl Fredrich Mennander i Stockholm.

17. Min aldrakäreste Fader!

Min skyldighet fordrar at åter låta k. Far veta at jag är frisk och mår äfvenledes annars väl. Jag börjar redan tvifla, om k. Far står at väntas hem för än i vår. Min k. præceptor lærer nu i nästa vecka resa ifrån mig till en tid. Iag skall så länge vistas i Bussila. Lilla hästen är skodd och har ny spilta, men ännu äro intet åkdonen färdiga. Första boken i geometrien håller jag nu på at repeteta 3:die gången. Jag förblifver med kärlig helsning min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d. 11. Dec. 1756.

Carl Fredr. Mennander.

A tergo: Till Min huldaste Fader Theologiæ Doctoren och Professorens Högv. Herr Carl Fredrich Mennander i Stockholm.

¹ *Pieni palanen repeytynyt. — Ett litet stycke börtrevet.*

18.

Min aldrakäreste Fader!

Jag har med mycken fägnad undfått k. Fars bref, och tackar också ödmiukast för det, uti hvilket jag läsit allehanda vackra förmaningar; och skall genom Guds nåd beflita mig derom, at ställa mig derefter. Jag önskar af alt hjerta, det den gode Guden ville nådeligen förläna k. Far hälsa och sundhet i detta nya år, samt alla derpå kommande år, på det k. Far måtte länge lefva det allmänna till nytta, och mig till hielp och hugnad. Jag beder aldraödmiukast om ursäkt at jag icke förr skrifvit till k. Far och önskat godt nytt år. Jag mår G. I. bra, Morfar, Mormor och morbror må likaledes bra. Min præceptor är ännu borta och lärar snart hemkomma. Jag förbl. min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Bussila, den 17. Jan. 1757.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till Min aldrakäreste Fader Th. Doctoren och Professoren Högv. Herr Carl Fredric Mennander i Stockholm.

19.

Min aldrakäreste Fader!

Jag kom i Lögerdags till Åbo ifrån Bussila. Var sedan öfver natten hos k. Morfar samt spisade der middag om Söndagen derpå och reste så straxt efter middagen hem. Då var præceptoren ännu intet hemkommen; derföre anmodade k. Morfar herr Müller at han så länge skulle vara hos mig. Præceptoren har ännu intet kommit, fastän han redan enligt des skrifvelse hade den 3. i denna månaden begifvit sig på hitresan. Iag läser nu ständigt för herr Müller så länge præceptoren är borta. Iag mår G. I. bra och började i dag at läsa i 2. boken i geometrien samt sluter med Datamis vita i Cornelius. Jag framhårdar med barnslig vördnad min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d. 18. Febr. 1757.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Til min aldrakäreste Fader Theologiæ Doctoren och Professoren Högvördige Herr Carl Fredric Mennander, Stockholm.

20.

Min aldrakäreste Fader!

Iag har den äran at härmed i barnslig ödmukhet fägna mig öfver min k. Fars vundna befordran till biskopsämbetet. Allenast jag nu snart finge k. Far hem, så vore alt vähl. Iag har nu änteligen fått mitt seltyg samt fimmerstänger och tömmor, slädan var fuller färdig efter bestälning, men när ej vagnmakaren fick veta hvad färg den skulle bestrykas med, ty min præceptor var då ej hemma, så sålde han den bort åt en baron, emedan han hade brott om pengar. Nu har han ej tid at giöra en annan, ej heller tycks det vara i år mera värdt, utan skall jag låna släda af någon bekant at hälst några gånger försöka hästen. Iag förblifver min aldrakäreste Faders ödmuklydigste son

Åbo, d. 5. Mart. 1757.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till min aldrakäreste Fader Biskopen och Procancellairen Högvördigste Herr Doctoren Carl Fredric Mennander, i Stockholm.

21.

Min aldrakäreste Fader!

Jag har den äran at ödmukast tacka för k. Fars angenäma skrifvelse. Det fagnar mig ganska mycket, at k. Far är vid helsan och mår bra samt lofvar nu snart komma hem. Iag har redan kommit i förtviflan om k. Fars helsa, emedan jag på en lång tid icke fått något bref af honom. Iag mår G. l. bra och har hälsan. Iag har nu läsit i Cornelius till 4 cap. af Agesilai eller den 17 .¹ ta, i Euclides har jag repeterat 2. boken til slut, och börjar innan kort på den 3. Moster Steenman helsar k. Far ganska mycket, hon var här och hälsade på mig i Torsdags. Iag förblifver med barnslig värndnad min aldrakäreste Faders ödmuklydigste son

Åbo, d. 2. Aprilis 1757.

Carl Fredric Mennander.

A tergo: Till min käreste Fader Biskopen och Procancellairen Högvördigste Herr Doctor Carl Fredric Mennander, Stockholm.

¹ *Pieni palanen repeytynyt. — Ett litet stycke bortrivet.*

22. Min aldrakäreste Fader!

Iag har med mycken fägnad undfått k. Fars kärkomne bref af d. 7. Apr. Iag har den äran at tacka k. Far för det samma, så wäl som för den faderliga förmaning min k. Far behagat lämna mig deruti och hwilken jag till min efter rättelse med barnslig wördnad ställa wil. Iag har nu fått ny klädning och ny natträck. Den förra är af blott camlott med förgylta knappar, den sednare af ett slags tyg, som kallas taberett. Ett par nya skor samt piexor har jag äfwen fått. Sammaledes en wacker bur med 2 rum och 2 grönsiskor, som sjunga rätt wackert och roa mig dageligen dermed. För alt detta aflägger jag hos min k. Far min ödmiukaste tacksägelse, och skall giöra det med större eftertryck då jag får den fägnaden at träffa och omfamna k. Far här hemma, hwilket jag i anledning af nu warande blida wederlek innan kort hoppas ske. Iag förblifwer min aldrakäreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d. 23. Apr. 1757.

Carl Fredric Mennander.

23. Min högtärade käreste Fader!

Min käre Fader bör jag härmedelst låta weta at jag sedan käre Fars afresa öfvervunnit min hosta, och är numera Gudi lof wid min förra helsa. Gud låte käre Far äfwen få blifwa vid helsan under sin resa och lyckeligen igen hemkomma!

Något långsamt har jag haft; men det börjar nu redan at gå an. Käre Far behagar anmäla min wördnad hos herr farbror Mester-ton. Jag framlefwer min högtärade käreste Faders ödmiuklydigste son

Åbo, d. 31. Ian. 1758.

Carl Fredrich Mennander.

24. Min allerkiäreste Far!

Ingenting kommer¹ fägna mig, än at få höra min k. Fars goda hälsa. Hwarföre jag af innersta hjerta önskar, at detta må träffa min k. Far wid all sjelfönskelig wälmågo. Iag har, Gudi lof, alt sedan min k. Far bortreste, mått rätt wäl, och studerar hwar dag.

¹ mer

Mina framsteg i bokliga konster skal min k. Far få weta, när han kommer hem.

Min moster Steenman är ej ännu återkommen ifrån Stockholm. Det sades wäl, at hon i förleden Tisdag hade kommit tillbaka; hwarföre herr adjuncten och jag gingo dit efter middagen, men funno rycktet ogrundat.

Min k. Morfar har skickat chaise efter mig, och wil at jag skal resa ut på några dagar. Jag är så öfwertygad om min k. Fars godhet, at jag förmodar min k. Far lär tilstädia min resa, fast jag ej äger någon uttryckelig lof dertil.

Framhärddar med all barnslig wörndnad til dödsstunden min allerkäreste Fars ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 4. Aug. 1759.

C. F. Mennander.

25.

Min sötaste Far.

Innan jag reser til Bussila, har jag bordt skrifwa min sötaste Far några rader til.

Sedan min sötaste Far reste bortt, har jag haft hälsan och Gudi lof mått rätt wäl. Önskande ingenting högre, än at min sötaste Far under sina longa och beswärliga resor fått fägna sig af samma dyra förmån.

Nytt har jag intet at berätta; om något är, lærer herr adjuncten skrifwit det i sitt bref.

I morgon följer herr adjuncten mig til Bussila, hwaräst jag täncker förblifwa til Trettondagen.

Af innersta hjerta önskar jag min sötaste Far en frögdefull Juhlhelg, samt ett godt och lyckeligit nytt år; at den högste Guden täcktes i det och många påföljande uppehålla min sötaste Far wid helsa och all sielfönskelig wälmågo til min oskattbara förmån och glädie. Har äran at med barnslig lydnad och wörndnad förblifwa min sötaste Fars ödmiuklydigste son

Åbo, d. 20. Dec. 1759.

Carl Fredric Mennander.

In margine: P. S. I dag skrifwer jag herr probsten Mathesius til och tackar för des invitationsbref. Äfwen skrifwer jag herr correctorn Westzynthius til.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man, Biskop och ProCancellor Hög-wördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i (*paikannimi puuttuu; — ortnamnet saknas*).

26. Min söta Far.

Jag önskar ingenting högre, än at detta måtte träffa min söta Far wid helsa och all sielfbegiärlig wälmågo.

Jag har Gudi lof mått rätt wäl denna tiden.

Min Morfar och Mormor hade ock hälsan, då jag war på Bussila. Härifrån kom jag tillbaka Tidsdagen (*sic!*) efter Trettondagen. Jag hade wäl om Måndagen rest hem efter min söta Fars befallning, men den strenga wintern hindrade resan.

Morbror Borgström med sin lilla son war på Bussila öfwer Juhlehelgen, men hwarken morbror Krogius eller någon af mina mostrar kommo hit neder.

Moster Steenman mår wäl och anmäler sin helsning. Hon skulle wel skrifwa men frugtar at allenast beswära min söta Far, efter hon intet angelägit har at berätta.

Med barnslig wördnad och lydna framhärdar till sidsta lefnadstunden min söta Fars ödmiuklydigste son

Åbo, d. 17. Jan. 1760.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man, och Biskop öfwer Åbo Stift samt Kongl. Academiens Pro-Cancellor, Högwördigste Herren Herr Doctor Carl Fredric Mennander.

27. Indulgentissime Pater.

Litteras Tuas, indulgentissime Pater, III Calend. Februarii ad me scriptas, heri accepi, pro quibus pariter ac admonitionibus Tuis, prolixam benignitatem spirantibus, ingentes ac immortales Tibi ago habeoque gratias.

Nihil mihi prius erit, nihil antiqvius, quam continuos in virtutibus atque litteris facere progressus, ut sic quodammodo delectem carissimum et salutis meæ studiosissimum Patrem.

Condiscipulus meus Steénman quotidie fere studiorum gratia apud nos versatur, per aliquod vero tempus gravissimo dentium dolore fuit adfectus. Ego contra, Deo laus, bene valeo; præcipue cum diebus solis mihi conceditur traha¹ mea nonnunquam vehi.

Robertus Augustus Ekenberg ipsis Calendis Februarii diem obiit supremam atque Nonis ejusdem est sepultus.

Avus, Avia, Avunculi et Materteræ, omnes bona fruuntur valetudine. Maneo ad cineres usque indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Åboæ XVI. Calend. Mart. MDCCLX. Carolus Fred: Mennander.

A tergo: S:æ R:æ M:tis Magnæ Fidei Viro, Dioceseos Aboënsis Episcopo, Academæq. Pro-Cancellario Reverendissimo Domino Doctori Carolo Frederico Mennander.

28. Min sötaste Far.

Jag längtar nu obeskrifweligen efter den angenäma stunden, då jag åter får se och omfamna min sötaste och huldaste Fader. Öfvertygelsen derom at snart få se min önskan fullbordad, är det enda, som imedlertid kan trösta mig.

Såsom tilförene, så har jag, Gudi lof, äfwen denna tiden haft en god och stadig helsa.

Sedan jag den sidsta Ianuarii absolverat tolfte boken i Euclidis Elementis, har jag nu hollit på at räkna, hwaruti jag finner et oförläckneligit nöije. Doch försummar jag intet de andre wetenskaperne.

Min k. morfar war hos oss i går, och bad mycket hälsa min söta Far. Äfwen låta mina morbröder och mostrar, i synnerhet moster Steenman ganska flitigt helsa.

Med odödelig kiärlek och wördnad har jag äran at förblifwa min sötaste Fars ödmiuklydigste son

Åbo, d. 6. Martii 1760. Carl Fredric Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man, Biskop öfwer Åbo Stift, samt kongl. Academiens ProCancellor, Högwördigste Herren Herr Doctor Carl Fredric Mennander.

29. Min söta Far.

Det är nog sensibelt för mig, at på någon tid wara beröfwad min söta Fars närwarelse, men som detta ei kan ändras, önskar jag af innersta hjerta, at min söta Far lyckeligen framkommit, samt befinner sig effter denna swåra fatigve wid all sielfönskelig wälmågo. Iag mår, Gudi låf, rätt wäl. Steenman reste i förledne Söndags med sin mor ut til Mainiemi, och lofwade i dag komma tillbakars. Iag har, sedan jag slutat Euclides, begynt at läsa i Celsii Arithmetique, samt absolwerar i dag des partem analyticam. Uti Holbergs historie har jag hunnit til periodum qvartum historiae sacrae antiqvæ. Annat har jag intet at berätta, utan förblifwer med barnslig wördnad min söta Fars ödmiuklydigste son

Åbo, d:n 23. Sept. 1760.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man, Biskop öfwer Åbo Stift, samt Pro-Cancelleren wid Kongl. Academien derstädes Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredrich Mennander i Stockholm.

30. Min söta Far.

Iag kan ej beskrifwa den innerliga fågnad, som hos mig upkom, när jag af min söta Fars angenäma bref fick förnimma hans lyckeliga ankomst til Stockholm, samt at min söta Far under hela resan, Gudi lof, mått wäl. Iag kan ej hafwa större nöije, än at skrifwa min söta Far til, ehuru jag mestadelen har intet af wärde at berätta. Min helsa har, Gudi lof, warit rätt god under hela den tiden, som min söta Far warit borta. Iag roar mig nu med mina wanliga syslor, har ock äfwen en gång fått försöka min lilla häst. Cousin Steenman, som med moster i några dagar warit på Mainiemi, har nu åter kommit tillbaka, och holler mig dageligen sällskap. Efter min söta Fars befallning har jag nu äfwen skrifwit bägge mina cousiner Palëenerne til. Moster Steenman mår wäl . . .¹ låter helsa min söta Far . . .¹ bror Ekenberg har låfwat, at . . .¹ bör-

¹ *Pieni pala repeytynt. — Ett litet stycke bortrivet.*

jan af denna månad wara uti Stockholm. Min söta Far war gunstig och låfwade mig ett par silkesstrumpor, men effter här inga sådana finnas, som passa åt mig, ber jag ödmukast at få ett par från Stockholm. Iag förblifwer med barnslig wördnad min söta Fars ödmuklydigste son

Åbo, d:n 7. Oct. 1760.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maij:ts Högtbetrodde Man och Biskop öfwer Åbo Stift, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Cancellair, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

31.

Min söta Far.

Effter jag åter får ett behageligt tilfälle, at skrifwa min söta Far til, kan jag icke underlåta at berätta, det jag, Gudi lof, mår wäl, och roar mig med mina wanliga syslor. Under mina lediga stunder roar jag mig dels med Steenman, dels med min musiqve ändock Lindell ei warit här mer än tre gånger, sedan min söta Far reste bort.

Iag har nu intet nytt at berätta mer än at hit til staden kommit en taskspelare, hwilken redan har fått af mig tre daler. Hwad mina pengar angår, så har jag ej mera qwar än två daler, hwilka jag måste spara til wissa böter. Ty Steenman och jag hafwa, på herr adjunctens tilstyrkan, kommit öfwerens, at hafwa en sparbössa, hwaruti wi lägga et öre hwar gång, som wi bryta emot vår lag, som är, at stiga up kl. 6, icke tala annat än latin, och så vidare. Min kära Morfar gjorde oss i går den äran, och hälsade på oss, samt låfwade i dag skrifwa min söta Far til. Iag förblifwer med barnslig wördnad min söta Fars ödmuklydigste son

Åbo, d:n 21. Oct. 1760.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maij:ts TroMan och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens derstädes ProCancellair, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

32.

Min söta Far.

För min söta Fars mig tillskickade presenter och angenäma bref tackar jag ödmjukast. Äplena och pärona, af hwilka några allenast woro förskiämde, har jag ei gifwit åt iungfrun at förwara, emedan hon förra gången, då jag hade fruckt, lät den ligga i tunnorna at rutna, utan har effter moster Steenmans anwising förwarat dem uti söta Fars sängkammare, til hwilken herr adjuncten hafwer nyckelen. Jag har äfwen skildt alla rutna ifrån de friska, och tagit frön af dem, hwilka jag i währ, wil Gud, skal sätta i wår trädgård. I går fick jag äfwen de nötter, som min söta Far lofwade mig, för hwilka jag lika ödmjukt tackar. Jag har hela denna tiden, Gudi lof, mått rätt wäl, och har jag utan exercitia rhetorica börjat för en wecka sedan at vertera tyska på latin ifrån en bok, hwilken jag har fått låna af rector Cerenius, kallad Muzelii Compendium latinitatis. I mathematiquen har jag utläsit Celsii arithmetiqve och börjadt på trigonometria plana, hwaruti jag hunnit til tionde proposition. Jag bör ei heller underlåta at berätta, det mine herrar landsmän redan gifwit herr prof. Kalm honorarium, bestående uti en wacker caffe- och miölckkanna, hwilka tilsamman kosta 1113 d:r kpmt. Cousin Steenman mår wäl, och låter anmäla sin wörndnad hos min söta Far. Jag förblifwer med barnslig wörndnad min söta Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 11. Nov. 1760.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens dersammastädes Pro-Cancellair, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

33.

Min söta Far.

Härmedelst har jag eij bort underlåta, at berätta för min söta Far, huru den Högste Guden behagat, d. 20. om natten kl. 12 hädankalla min i listiden söta Mormor, sedan hon i tre och en half weckas tid warit plågad af sit wanliga slag. Hon sofde ganska wäl hela natten ända til kl. 11, då Morfar som hastigast gick ut ock morbror Hindric låg i andra bygningen på stolar samt syster Ul-

rica war allena inne, af hwilken hon då frågade, war Morfar och morbror woro, då det swarades, at den förra gick som hastigast ut, och den sednare låg i sin kammare. Straxt härpå slocknade hon som ett ljus, så at man på en lång stund ej wiste annat, än at hon slumrade. Detta berättar jag såsom jag hört af morbror Hindric. Morbror Carl war då ej hemma, utan hade rest med härads höfdingen Tolpo på tingen. Jag täncker nu i dessa dagar resa ut til Bussila, at biwista begrafningen. Hwad swarta kläder angår, så har herr adjuncten allenast låtit giöra åt mig nya permissioner samt skor och kiöpt mig spännen med mera. Jag mår Gudi lof wäl, och önskar, at min söta Far äfwen äger all sielfönskelig wälmågo. Jag ber om min wördnads anmälan til morbror och moster Palèen, samt mina cousiner. Jag förblifwer med barnslig wördnad min söta Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d. 27. Nov. 1760.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högbtroddes Man och Biskop öfwer Åbo Stifft samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Cancellair, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

34.

Min söta Far

För min söta Fars bref tackar jag ödmjukast, och ber om ursäkt, at jag något länge drögt med min skrifwelse. Jag har, Gudi lof, mått wäl hela denna tiden och önskar af alt hjerta, at min söta Far äfwen äger all sielfbegiärlig wälmåga. Huad mina studier angår, så har jag läsit uti Holbergs historia redan en del af romerska monarchien. Trigonometrien har jag nu absolverat och för öfnings skull uti calculn har herr adjuncten proponerat åtskilliga exempel, ibland hwilka äfwen warit detta hosföljande schema,¹ som Maupertuis betjent sig af i Lappland, til at determinera iordens figur, hwilket jag sjelf uträknat. Uti theologien har jag hunnit til artiklen de regeneratione. Uti logiqwen har jag andra gången läsit ut partem theoreticam. Ciceronis Officia har jag mäst genomläsit.

¹ Kts. ss. 63 ja 64. — Se sid. 63 och 64.

Uti grækiska grammaticen har jag läsit till paradigma *βοάω* och uti Novo Testamento 19 verser af första Matthæi capitel, utom det, at jag hwar söndag explicerar evangelium utur grækiskan. Uti fransyskan har jag läsit ut 14 böcker i Telemaqve och desutom något i grammairen. Iag har äfwen twänne gångor opponerat på nations möten. Min söta Morfar, som är ganska bedröfwad öfwer sin afsaknad, har nu par dagar warit uti staden, men reste i går åter ut. Mina morbröder och mostrar lära i denna weckan komma til Bussila, då min Morfar låfwade skicka effter mig, och wil beholla mig hos sig på landet, så länge som morbrödren äro där. Iag har och med herr adjunctens tilhjelp skrifwit en liten grafskrift på latinsk stenstyl öfwer min saliga Mormor, hwilken söta Morfar låter trycka. Ännu är owist, när begrafningen sker. Imedlertid är min sal. Mormor bisatt. Hwad swarta kläder angår, så har min söta Morfar skänckt mig en klädning. Iag förblifwer med barnslig wördnad min söta Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d. 16. Dec. 1760.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

35.

Indulgentissime Pater.

Dolorem, qvem ex obitu Aviaë, dum viveret, carissimæ non ita pridem accepi, litteræ Tuæ, indulgentissime Pater, ad me nuper datæ et consolationis plenæ valde minuerunt. Stipes certe essem, nisi desiderio ipsius adficerer, qvæ infantiaë meæ tenerrimam egit curam. Servet vero Deus Optimus Maximus Te, salutis meæ proram et puppim, sospitem, sic ceteris adversæ fortunæ injuriis nunqvam succumbam.

Hoc ut qvotidie optare soleo; ita majori pietatis ardore hæc vota jam fundo, cur annum auspicari nobis iterum licet. Summum igitur Numen supplex veneror, velit Te, indulgentissime Pater, sine ulla fortuna offensa in longam annorum seriem nobis servare incolumem!

Problema.

Se da, en. Schematic propozitia, singulari angulus Triangulum ARB AB², AC², BC², ext^r ACR, CRP, PRM, RMB, Angulus PRM n^oq. Latus AB, invenire QM = RP, CA, AF + CS = dA, + CX + AY.

Butia	Butia
Δ. ARB	ARCM
∠ARB = 9° 32'	∠ARM = 9° 41'
∠ABR = 77° 31'	∠AMR = 91° 11'
∠BAR = 93° 6'	∠MRB = 143° 6'
ARB = 102° 42'	∠PRM = 28° 51' 52"
BRM = 29° 37'	RB = 7406 ^{sin 50°} / ^{sin 28° 51' 52"}
ABR = 54° 40'	Angulus Cravendi
ARM = 50° 56'	∠PRM = 61° 38'
BRM = 118° 21'	∠ARM = 84° 33'
ABR = 36° 41'	∠BRM = 5° 26'
ARM = 81° 33'	∠ARM = 8° 26'
BRM = 69° 49'	∠BRM = 81° 33'
ARM = 11° 22'	∠ARM = 69° 49'
BRM = 78° 57'	∠BRM = 11° 22'
ARM = 86° 7'	∠ARM = 78° 57'
BRM = 86° 48'	∠ARM = 86° 7'

CRP = 118° 23'	CRP = 3°
CRP = 37° 9'	CRP = 7°
CRP = 24° 22'	CRP = 50°
ARCP = 94° 53'	ARCP = 56°
ARCP = 53° 46'	ARCP = 3°
ARCP = 31° 20'	ARCP = 1°
CRMP = 93° 25°	CRMP = 1°
CRMP = 49° 13'	CRMP = 3°
CRMP = 37° 21'	CRMP = 56°
CRMP = 40° 14'	CRMP = 46°
CRMP = 87° 52'	CRMP = 17°
CRMP = 51° 52'	CRMP = 57°

Resolutio Triangulorum

Δ. ARB

Sin. V. ARB = 9 896 628	Sin. V. ARB = 9 896 628
Log. Sin. V. ARB = 3 869 6341	Log. Sin. V. ARB = 3 869 6341
Log. Sin. V. ARB = 13 285 92669	Log. Sin. V. ARB = 13 285 92669
Log. Sin. V. ARB = 2 995 0622	Log. Sin. V. ARB = 2 995 0622
Log. Sin. V. ARB = 3 859 9041	Log. Sin. V. ARB = 3 859 9041

ABR

Sin. V. ABR = 9 989 2570	Sin. V. ABR = 9 989 2570
Log. Sin. V. ABR = 3 859 9041	Log. Sin. V. ABR = 3 859 9041
Log. Sin. V. ABR = 13 349 1411	Log. Sin. V. ABR = 13 349 1411
Log. Sin. V. ABR = 2 991 6261	Log. Sin. V. ABR = 2 991 6261
Log. Sin. V. ABR = 3 937 5150	Log. Sin. V. ABR = 3 937 5150

ARM

Sin. V. ARM = 9 966 0692	Sin. V. ARM = 9 966 0692
Log. Sin. V. ARM = 3 937 5150	Log. Sin. V. ARM = 3 937 5150
Log. Sin. V. ARM = 13 903 5842	Log. Sin. V. ARM = 13 903 5842
Log. Sin. V. ARM = 2 776 4173	Log. Sin. V. ARM = 2 776 4173

ARCP

Sin. V. ARCP = 9 711 623	Sin. V. ARCP = 9 711 623
Log. Sin. V. ARCP = 3 937 5150	Log. Sin. V. ARCP = 3 937 5150
Log. Sin. V. ARCP = 13 648 6773	Log. Sin. V. ARCP = 13 648 6773
Log. Sin. V. ARCP = 2 776 4173	Log. Sin. V. ARCP = 2 776 4173

CRP

Sin. V. CRP = 9 770 0463	Sin. V. CRP = 9 770 0463
Log. Sin. V. CRP = 4 127 1673	Log. Sin. V. CRP = 4 127 1673
Log. Sin. V. CRP = 13 277 2136	Log. Sin. V. CRP = 13 277 2136
Log. Sin. V. CRP = 2 859 8575	Log. Sin. V. CRP = 2 859 8575
Log. Sin. V. CRP = 4 051 3561	Log. Sin. V. CRP = 4 051 3561

CRK

Sin. V. CRK = 9 993 1313	Sin. V. CRK = 9 993 1313
Log. Sin. V. CRK = 4 057 3561	Log. Sin. V. CRK = 4 057 3561
Log. Sin. V. CRK = 14 050 4874	Log. Sin. V. CRK = 14 050 4874
Log. Sin. V. CRK = 2 770 0463	Log. Sin. V. CRK = 2 770 0463
Log. Sin. V. CRK = 4 280 4411	Log. Sin. V. CRK = 4 280 4411

CRJ

Sin. V. CRJ = 9 944 0321	Sin. V. CRJ = 9 944 0321
Log. Sin. V. CRJ = 4 057 3561	Log. Sin. V. CRJ = 4 057 3561
Log. Sin. V. CRJ = 14 001 3389	Log. Sin. V. CRJ = 14 001 3389
Log. Sin. V. CRJ = 2 615 7347	Log. Sin. V. CRJ = 2 615 7347
Log. Sin. V. CRJ = 2 430 2653	Log. Sin. V. CRJ = 2 430 2653

CRK

Sin. V. CRK = 9 780 9871	Sin. V. CRK = 9 780 9871
Log. Sin. V. CRK = 4 057 3561	Log. Sin. V. CRK = 4 057 3561
Log. Sin. V. CRK = 13 833 8343	Log. Sin. V. CRK = 13 833 8343
Log. Sin. V. CRK = 2 615 7347	Log. Sin. V. CRK = 2 615 7347
Log. Sin. V. CRK = 4 222 6095	Log. Sin. V. CRK = 4 222 6095

ARCP

Sin. V. ARCP = 9 06 6717	Sin. V. ARCP = 9 06 6717
Log. Sin. V. ARCP = 3 872 2597	Log. Sin. V. ARCP = 3 872 2597
Log. Sin. V. ARCP = 13 778 9314	Log. Sin. V. ARCP = 13 778 9314
Log. Sin. V. ARCP = 2 716 0902	Log. Sin. V. ARCP = 2 716 0902
Log. Sin. V. ARCP = 4 06 2712	Log. Sin. V. ARCP = 4 06 2712

Pro Memoria
Ulyssis Maupertuis unum
 M₂ = 12564, 64 el hinc potro ad
 13297, 88 Sed minus adveniat
 ut ex calculo nostro collige
 potest.

$\sin V. A. B. C. = \sin V. A. B. C. = 9.984107$ $\log \sin V. A. B. C. = 3.8722597$ $\log A. B. C. = 13.8706704$ $\log \sin V. A. B. C. = 3.7160302$ $A. B. C. = 1427743$	$\sin V. P. Q. R. = \sin V. P. Q. R. = 9.9423872$ $\log \sin V. P. Q. R. = 4.0284453$ $\log P. Q. R. = 13.9708385$ $\log \sin V. P. Q. R. = 3.7160302$ $P. Q. R. = 3.9708385$ $A. B. C. = 935045$	$\sin V. M. N. O. = \sin V. M. N. O. = 9.9913742$ $\log \sin V. M. N. O. = 4.323107$ $\log M. N. O. = 14.1236849$ $\log \sin V. M. N. O. = 10.0000000$ $M. N. O. = 41236849$	$\sin V. L. M. N. = \sin V. L. M. N. = 9.9990034$ $\log \sin V. L. M. N. = 4.3988643$ $\log L. M. N. = 143978677$ $\log \sin V. L. M. N. = 10.0000000$ $L. M. N. = 43978677$	$\sin V. K. L. M. = \sin V. K. L. M. = 9.9988332$ $\log \sin V. K. L. M. = 4.2226085$ $\log K. L. M. = 142214417$ $\log \sin V. K. L. M. = 10.0000000$ $K. L. M. = 42214417$	$\sin V. J. K. L. = \sin V. J. K. L. = 9.99788332$ $\log \sin V. J. K. L. = 4.2226085$ $\log J. K. L. = 142214417$ $\log \sin V. J. K. L. = 10.0000000$ $J. K. L. = 42214417$	$\sin V. I. J. K. = \sin V. I. J. K. = 9.99788332$ $\log \sin V. I. J. K. = 4.2226085$ $\log I. J. K. = 142214417$ $\log \sin V. I. J. K. = 10.0000000$ $I. J. K. = 42214417$	$\sin V. H. I. J. = \sin V. H. I. J. = 9.99788332$ $\log \sin V. H. I. J. = 4.2226085$ $\log H. I. J. = 142214417$ $\log \sin V. H. I. J. = 10.0000000$ $H. I. J. = 42214417$	$\sin V. G. H. I. = \sin V. G. H. I. = 9.99788332$ $\log \sin V. G. H. I. = 4.2226085$ $\log G. H. I. = 142214417$ $\log \sin V. G. H. I. = 10.0000000$ $G. H. I. = 42214417$	$\sin V. F. G. H. = \sin V. F. G. H. = 9.99788332$ $\log \sin V. F. G. H. = 4.2226085$ $\log F. G. H. = 142214417$ $\log \sin V. F. G. H. = 10.0000000$ $F. G. H. = 42214417$	$\sin V. E. F. G. = \sin V. E. F. G. = 9.99788332$ $\log \sin V. E. F. G. = 4.2226085$ $\log E. F. G. = 142214417$ $\log \sin V. E. F. G. = 10.0000000$ $E. F. G. = 42214417$	$\sin V. D. E. F. = \sin V. D. E. F. = 9.99788332$ $\log \sin V. D. E. F. = 4.2226085$ $\log D. E. F. = 142214417$ $\log \sin V. D. E. F. = 10.0000000$ $D. E. F. = 42214417$	$\sin V. C. D. E. = \sin V. C. D. E. = 9.99788332$ $\log \sin V. C. D. E. = 4.2226085$ $\log C. D. E. = 142214417$ $\log \sin V. C. D. E. = 10.0000000$ $C. D. E. = 42214417$	$\sin V. B. C. D. = \sin V. B. C. D. = 9.99788332$ $\log \sin V. B. C. D. = 4.2226085$ $\log B. C. D. = 142214417$ $\log \sin V. B. C. D. = 10.0000000$ $B. C. D. = 42214417$	$\sin V. A. B. C. D. = \sin V. A. B. C. D. = 9.99788332$ $\log \sin V. A. B. C. D. = 4.2226085$ $\log A. B. C. D. = 142214417$ $\log \sin V. A. B. C. D. = 10.0000000$ $A. B. C. D. = 42214417$
--	--	--	--	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Mennander
Medium
 M₁ = 54941, 78
 M₂ = 109882, 18
 M₃ = 54941, 09

Corrobores immo augeat vires Tuas ut gravissimis quibus distineris, republicæ curis quam diutissime sufficias! Cumulet Te omnibus bonisquæ prolixiori animi adfectu, quam verborum cultu Tibi adprecior. Sic nec ipse plura desiderabis, nec majora vovebit alter; vale et favere perge indulgentissimi Patris obedientissimo filio

E prædio Bussila d. 24. Decembr. 1760. C. F. Mennander.

In margine: P. S. Avus meus carissimus multam Tibi dicit salutif. Heri sepulta est Aviæ meæ.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man och Biskop öfver Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

36. Min sötaste Far.

Det utwaldaste nöije jag äger är, at skrifwa min söta Far til. Wid detta tilfälle bör jag ej underlåta at berätta, det jag, Gudi låf, mått rätt wäl, önskande af alt hjerta, at detta måtte träffa min söta Far wid en fullkomlig hälsa.

Min söta Morfar mår ibland bättre, ibland värre. På hans begiäran hälsar jag på honom en gång i weckan, då jag sitter och pratar med honom några timmar effter middagen.

Hwad mina studier widkommer, så har nu begynt at läsa Ciceronis Orationes selectas. Det faller äfwen nu lättare för mig at skrifwa exercitia rethorica än i förstone.

I går skref jag til morbror Krogius, hwilcken har låfwat skaffa mig sigiller och pezier så många han kan bekomma. Moster Steenman war äfwen så god och hälsade på oss i går.

Jag wet ej någon annan nyhet at berätta, än at herr conrectorn Westzynthus fått en liten arfwinge, til hwilcken jag nyligen har gratulerat honom.

Jag förblifwer med barnslig wördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo d:n 12. Ian. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man, Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

37.

Min söta Far.

Emedan jag åter får et behageligt tilfälle at skrifwa min söta Far til, kan jag ej underlåta at berätta, det jag, Gudi lof, mår wäl, önskande, at äfwen min söta Far må äga all sielfbegiärlig wäl-måga. Iag kom för en stund sedan in ifrån Bussila, och min kiära Morfar låfwade komma i morgon. Han bad äfwen helsa min söta Far ganska flitigt. Hans alternation öfwer sal. Mormors död tyckes nu effter all liknelse slå sig til frås, emedan han esomoftast kiänner starcka rysningar. På Bussila war jag altid hans sängcamerat, och han bad mig, at jag äfwen här i staden skulle komma til honom, då morbror Carl war nödsakad at resa bort. Uptekningen blef äfwen giord öfwer min kiära Morfars egendom, och at förtiga alt annat, så besteg silfwret sig til 1414 lod, eller 2 L^g 1. ^g 6 lod. Morbröderna och mostrarna reste i går ifrån Bussila och låta helsa min söta Far. Iag förblifwer med barnslig wördnad min söta Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d. 15. Ian. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

38.

Indulgentissime Pater.

Gratissimum omnino mihi est tempus, quo conceditur, Tibi, indulgentissime Pater, litteras dare. Optime, Deo laus, valeo, felicissimum me judicaturus, si propediem cognoscam, Tecum, indulgentissime Pater, bene quoque agi.

Præteritis septimanis Avus meus adeo valetudine pressus fuit, ut per duas noctes somnum capere non potuerit; immo morbus adeo increvit, ut vitam cum morte commutasset, nisi vena ipsi oportune incisa fuisset. Hoc facto, aliquantum convaluit, sed, quibusdam diebus præterlapsis, ita morbo affectus est, ut sanguinem rursus mittere coactus fuerit. Iam vero a morbo ita valet, ut pridie rus sit profectus, animum, si fieri posset, paululum relaxaturus.

Nihil novi, quod referam, contigit, nisi quod pastor et præpositus Neo-Carolinensis Iesenhaus diem obierit supremum d. XVIII. hujus mensis. Notatu, ut mihi videtur, dignum est, quod jam mense Augusto horam mortis ipse prædixerit, sicut mihi narravit studiosus Aspegren, de hac re per epistolam certior nuper factus. Ad cineres usq. permansurus indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Carolus Fredericus Mennander.

Aboæ d. XXVII Ian. an. MDCCLXI.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

39.

Min sötaste Far.

Min söta Fars wälmåga utgiör största delen af det, som mig innerligen fögnar. Någon notice har jag derom hafft med herr magister Planman, och önskar hjerteligen at få tidning om continuation härutaf.

Min hälsa har härtills varit tämmelig stadig, och hwad min söta Morfar angår, så är han nu, Gudi låf, bättre, än förr. Emedan han härtills ej kunnat skrifwa min söta Far til, så har han bedt mig hälsa min söta Far hjerteligen.

Moster Steenman hälsar esomofftast på oss, i synnerhet sedan hon sluppit ifrån moster Ekenberg. Hon låter äfwen hälsa min söta Far.

I går feck jag bref af herr conrector Westzynthius, som berättade at han fådt en liten dotter, som heter Susanna. Han bad mig

ock at jag, om det wore möijeligit skulle skaffa honom några trädgårdsfrön af Gottmarcken, hwilcket jag gierna skall giöra, om det så är, at han har några öfwerloppts.

Iag wet nu eij någon nyhet at berätta, mer än at på en kortt tid mycket folck dödt här i staden, ibland hwilcka äro: cornetten Geittel, regementsfältskiärens son, conrector Pryss, snickar Lindstedt och en af Richtrarna.

Iag förblifwer med barnslig wördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 5. Mart. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man, Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

40.¹

Mon très cher Pere.

C' est la première fois, que i' ai l'honneur de Vous écrire, mon trée cher Pere, en Francois. J'avoué ingenuement, que mes progrès dans cette langve ne sont pas encore assez considerables, ainsi mon stile nest que trop simple; neanmoins j'espère, que Vous, mon très cher Pere, qui des le berceau m' avez temoigné une tendresse extraordinaire, agreérez ces petits lignes.

Mon Ayeul se porte maintenant beaucoup mieux qu' auparavant, de sorte qu' il est presque parfaitement remis de sa maladie.

Quant a mes études, j' ai commencé a rélire les Elements d' Euclide, et pour mettre tout a mon profit M:r l'adjoint y ajoute beaucoup des Corollaires choisis, comme Vous, mon très cher Pere, l'avez ordonné. M:r l'adjoint m' enseigne aussi l'astronomie et la morale. Je ne saurois nier, que je ne trouve beaucoup d' amusemens dans ces sciences, principalement dans la première. Je continue aussi mes autres études svivant la méthode ordinaire.

¹ Tässä ja seuraavissa nuoren Mennanderin ranskankielisissä kirjeissä olevat kielivirheet ovat alkuperäisessä tekstissä. — De språkfel, som förekomma i detta och följande franska brev av den unge Mennander, påträffas i originaltexten.

Au reste je suis avec toute l' étendue d' une zéle plein de la plus profonde veneration et de la plus vive tendresse mon très cher Pere Vôte très obeissant fils

Åbo, d. 19. Mars 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: à Monsieur Monsieur L' Eveqve et Vicaire du Chancelier Charles Frid. Mennander à Stockholm.

41. Min söta Far.

Den fägnad jag hafft, at utaf min söta Fars bref til herr adjuncten få förnimma des wälmåga, är så stor, at den knapt kan beskrifwas. Effter wanligheten har jag äfwen mått, Gudi lof, rätt wäl.

Iag roar mig nu med samma studier, som tilföre. Uti Tacqvets har jag utläsit fyra böcker och begynt uppå den femte. Logiken har jag mäst läsit ut. Geographien har jag åter begynt at repetera. Uti historien, grekiskan, Orationibus Ciceronis och andra wetenskaper har jag ock avancerat.

Min söta Morfar mår nu mycket bättre än för, moster Steenman war i förra weckan hos oss och är här äfwen i dag och bestyr om hushollet. Hon hälsar min söta Far oändeligen och ber om ursäkt, at hon ej ännu swarat på min söta Fars bref.

Isen begynner nu at blifwa tämmeligen swag, och har här åtskilliga fullit in, ibland hwileka en tiggaregässe drucknat.

Så länge jag lefwer, förblifwer jag med barnslig wördnad min söta Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 9. Apr. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

42.

Indulgentissime Pater.

Litteras tuas, indulgentissime Pater, ad me datas nuper accepi, pro quibus æque ac admonitionibus tuis tenerrimis ingentes ago, plures tamen habeo gratias. Indignus Mehercle forem Patris tam propensi amore, nisi his convenienter vitam meam componerem. Satis sum persuasus, quod ingenuum quemvis deceat juvenem in virtute exercenda ac eruditione comparanda sollicitè desudare. Cetera enim fluxa sunt et caduca; illæ autem manent, et mortalibus immortalem parant gloriam. In his igitur totum, quod mihi conceditur vitæ spatium consumam, vitiorum autem lenocinia, brevia et scopulos putabo ad quos salus mea triste faciat naufragium. Optime, Deo laus, valeo, integramque valetudinem Tibi, indulgentissime Pater, ex intimis cordis recessibus apprecor. De studiis si quaeris, totus in iis sum, pensaque mea, consveta ratione, quam Tibi, indulgentissime Pater, non displicere cognovi, quotidiè absolvo. Generatiora principia astronomica calleo et doctrinam de usu globorum legi nec absque voluptate relegi. In theologia et philosophia morali et jam progressus quosdam feci. Historiam quatuor monarchiarum probe teneo. In geometria quinque libros methodo ante memorata absolvi. Præterea in exercitiis rhetoricis conscribendis quotidiè occupor. Ad urnam usque permansurus indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Aboæ d. XXIII Apr. anno MDCCLXI.

C. F. Mennander.

A tergo: S:æ R:æ M:tis Magnæ Fidei Viro, Diœcceseos Aboënsis Episcopo, Academiæque ProCancellario Reverendissimo Domino Dn. Doctori Carolo Friderico Menander, Holmiæ.

43.

Min sötaste Far.

At skrifwa min söta Far til räknar jag billigt ibland mina nöjsammaste giöromål, ehuru jag mästa delen intet har at anföra, som förtjenar berättas. Jag är nogsammt öfwertygad, at min söta Far ej anser sielfwa skrifarten, utan mera den tilgifwenhet och wördnad, som drifwer mig til min skyldighets afbördande. Jag har intet

annat än en wanlig nyhet at berätta, nemligen at jag hela tiden, Gudi låf, mått rätt wäl.

Min söta Morfar har nu öfwer Pingsthelgen warit ute på Bussila. Hwad hans helsa angår, hoppas jag, at den blifwer bättre, sedan han resolverat, at dageligen movera sig i chaise.

Moster Steenman mår wäl och hälsar understundom på oss, dock är hon mäst hos moster Ekenberg, besynnerligen sedan morbror Ekenberg for bort. Hon har nu också såldt sin gård åt herr adsesor Liljus och fått för den 12000 daler.

Nu är här redan tämmeligen tort och sommarlikt, så at wi hafwa den wackraste währwäderlek, som på flera år warit.

Med barnslig wördnad har äran at framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 14. Maji 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maij:ts Tro-Man, Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

44.

Mon très cher Pere.

Le plaisir, que je sens en Vous écrivant, mon très cher Pere, me fait naitre l'envie de le faire souvent. Quand Vous êtes accablé pendant la Diète de plusieurs et difficiles occupations, peut-être que Vous ne serez pas fâché de voir les amusemens de Votre fils. Quoiqu'il en soit, je ne saurois m'empêcher de Vous temoigner mon attachement à cète occasion, puisque mon cousin Vous fait son compliment.

C'est une légère nouvelle de Vous dire, mon très cher Pere, que je me porte fort bien; mais c'est celle, qui Vous est la plus agréable. Mon Ayeul est revenu de Bussila, depuis quelques jours, et il est maintenant presque entièrement rétabli.

Il y a quelques semaines, que je Vous est raporte, mon très cher Pere, mes progrès dans les sciences, aussi me dispenserez Vous de le faire aujourd'hui. Mon assiduité Vous donnera des épreuves de mon effort à Vous plaire et de la plus profonde veneration, avec

la quelle je serai toute ma vie mon très cher Pere Votre très humble serviteur

Åbo, d. 21. Mai 1761.

C. F. Mennander.

45.

Min sötaste Far.

För den obeskrifweliga ömhet min sötaste Far i alla sina hulda bref mig wisar, tackar jag allerödmjukast. Iag wore den otacksamaste på jorden, om jag ej på alt sätt sökte at rätta mig effter min sötaste Fars ynnestfulla förmaningar. Det är en af mina ömmaste skyldigheter, at dageligen anropa den aldrahögste Guden, det han wärdes uppeholla min sötaste Far wid hälsa och all wälgång. Hwad hälsa angår, så är den, som förr, Gudi låf, ganska god.

För det mig uti min sötaste Fars bref låfwade uhret kan jag ej tilfyllest tacka. Iag skal ständigt anse det som en pant af min sötaste Fars stora godhet och bruka det till ordnings inrättande uti alla mina giöromål. Får jag äran, at i sommar upwackta min sötaste Far i Stockholm, kan min längtan at omfamna min sötaste Far någorlunda stillas och jag bekomma det nöijet och förmån, som mig nästan uti et års tid warit beröfwad. Min kjära Morfar mår nu rätt wäl, och är stundom på landet och stundom i staden.

Med barnslig wördnad har äran at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 4. Iunii 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stifft samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

46.

Indulgentissime Pater.

Si qvantas animus concipit grates, tantas qvoqv. agere possem ubiqv. signa devotissimi pectoris in hac epistola cernerer. Nescio sane, qva ratione affectum gratissimi animi indicabo ob præstantissimum horologicum novum idemqv. plane eximium benevolen-

tiae Tuæ in me pignus, quod mihi dono datum heri per navarcham Augustin accepi. Indignissimus certe essem Tuis beneficiis, indulgentissime Pater, nisi admonitionibus Tuis morem gererem. Cautè igitur tractabo hoc munus, nec ullum temere momentum præteribit, quo vel Datore affectum obliviscar, vel eo ex Tua intentione uti negligam.

Pro scalpello optimo, atq. malis citreis, quæ Tu, indulgentissime Pater, in litteris ad Informatorem meum optimum datis, mihi pollicitus es, maximas ago habeoqv. gratias.

Prolixas quoqv. Tibi, indulgentissime Pater, gratias ago, quod mihi benigne concessisti, hac aestate Holmiam proficisci, ut ibi Te complectar et ore ac corde gratias Tibi, indulgentissime Pater, habeam agamqv. pro bonis, cum alias saepe, tum imprimis hoc anno abunde mihi præstitis.

Servet Te summus rerum Arbiter ad nestoreos usqv. annos, sic salutis suæ proram non desiderabit. Indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Aboæ d. XI. Iun. MDCCLXI.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

47.

Min sötaste Far.

Emedan jag har tilfälle, at ännu en gång upwakta min sötaste Far med et bref, innan jag reser, så kan jag ej underlåta, at med desse få rader fulgiöra min barnsliga skyldighet. Den gamla och för min sötaste Far angenämaste nyheten har jag nu åter at berätta, nemligen, at jag, Gudi låf, mår rätt wäl.

Min söta Morfar är stundom i staden och stundom på landet. Morbror Borgström kom äfwen allena i dessa dagar at hälsa på min söta Morfar. Jag har nu altsammans i ordning til min resa, undantagande en ny klädning, hwilken jag lærer få i Stockholm. Min blå klädning har jag nästan wäxt ut. Augustins jakt, på hwilken wj komma, reser til det sidsta i nästkommande Söndag.

Moster Steenman war här i förledne Söndags tillika med moster Ekenberg. Hon låter äfwen hälsa min sötaste Far.

Iag förblifwer med barnslig wördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo d:n 26. Iun. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maij:ts Högtbetrodde Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

48.

Min sötaste Far.

At fulborda min barnsliga skyldighet har jag nu äran, at med dessa få rader låta min sötaste Far weta, det jag i förgår kl. 4. efftermiddagen lyckeligen kom hem. Wi hade god medwind hela tiden och lågo allenast om nätterna för ankar.

För all den obeskrifweliga godhet, som min sötaste Far mig under hela denna tiden bewisat, kan jag ej tilfyllest tacka. Iag skal deremot på möijeligaste sätt genom beskedlighet och flitighet göra mig den samma någorlunda wärdig.

Hwad vår trädgård angår, så är där rätt mycket fruckt, besynnerligen äpplen, men stickelbären har jungfrun så noga såldt bortt, at man knapt kan finna et qwar mera. Melonerna trifwas äfwen ganska braf.

Så snart jag kommit hem, hälsade jag på moster Steenman och moster Ekenberg, hwilcka bägge, Gudi låf, må rätt wäl och låta hälsa min sötaste Far. Min k. Morfar är ute på Bussila och kommer ej in för än i Fredag. Om jag hinner, så skal jag fara ut til honom innan han kommer til staden. Morbror Iusleén med hela sit hushold är ock ute på landet.

Med nästa påst skal jag effter min sötaste Fars befallning skrifwa til morbror och moster Paleén samt alla tre cousinerna.

Med barnslig wördnad har äran at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 25. Aug. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stiffth samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

49. Min sötaste Far.

Min wanliga skyldighet bör jag ej underlåta, som är, at genom skrifwelse låta min sötaste Far weta det jag, Gudi låf, mår rätt wäl. Nu har jag warit en liten tid ute hos min Morfar, hwilcken Gudi låf är så frisk, som han någonsin warit. Morbror Carls ben har denna tiden warit rätt elakt, men begynner at blifwa bättre.

En nyhet skal jag berätta min sötaste Far, som är, at min Morfar trolofwade sig i går med moster Steenman och i nästa Söndag lyses första gånger i Pemar kyrckia. Morbror Krogius har legat rätt siuk och äfwen något yrat, men om han blifwer bättre eller wärre, har man ej ännu fådt underrättelse om. Häradshöfdingen Tolpo har äfwen rätt hastigt aflidit af slag. Med barnslig wördnad har äran at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 8. Sept. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stiffth samt Academiens derstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

50. Min sötaste Far.

För min sötaste Fars bref af d:n 4 hujus tackar jag ödmjukast. Jag mår, Gudi låf, wäl och önskar af alt hjerta, at min sötaste Far äfwen kan fägna sig af en fulkomlig hälsa.

Ibland andra studier sysselsätter jag mig nu med prof. Ziervogels Historia om Portugall, tils Holbergs arbeten blifwa inbundne. Detta studium blifwer alt mer och mer smakeligt sedan jag sluppit de torra compendia historica. Min k. Morfar och moster Steenman må rätt wäl och låta hälsa min sötaste Far, moster Steenman tager nu hwar dag emot gratulationer. Som jag tror så lærer bröllopet stå

d:n 1. Octob. och wil min Morfar änteligen, at det skal ske på Bussila.

Iag wet nu ingen annan nyhet at berättan än at comedianterne holla ännu med fullt alfware på at agera och hafwa en god förtienst. Iag har fått af directeuuren Stenberg en pollet, med hwilken jag altid slipper på premier utan någon betalning.

Iag förblifwer med barnslig wördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo d:n 22. Sept. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Cancellor, den Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

51.

Mon très chère Pere.

Je manqverai trop à mon devoir, si je remettois en un autre tems de Vous faire mon compliment. Le commencement de mes lettres est toujours le même, sçavoir, que je me porte fort bien, grace à Dieu, et que je ne souhaite rien de plus, que de recevoir les nouvelles de Votre bonne santé. C'est le plus grand plaisir pour moi, qvi Vous aime, Mon très chère Pere, avec toute la tendresse possible.

Hier au soir je retournis — de Bussila, où j'ai été pendant les nôces. Mon grand Pere et ma grand Mere se portent fort bien, et restent encor à Bussila. Ma Tante Madame Ekenberg retournoit aussi hier à la ville. Les livres, que Vous m'avez si genereusement donnés, sont maintenant reliés. Je ne negligeraï aucun moment de m' en évertuer; étant persuadé, que c' est l'unique moïen de maintenir votre grace, et de Vous convaincre, je serai par toute ma vie Votre, mon très chère Pere, très obeissant fils

Åbo, d. XIII Oct. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: A Monseigneur, Monseigneur l' Eveque et Vicaire du Chancelier Charles Frideriqves Mennander en Stockholm.

52.

Indulgentissime Pater.

Iucundissimum jure meritoqv. censeo tempus, qvo Tua, mi indulgentissime Pater, conversatione frui mihi liceat. Sed cum has meas delicias interrumpunt muneris Tui gravissimi rationes, qvæ modo ad has modo, ad alias oras Te vocant, litteræ Tuæ svavissimæ ingenti me perfundunt voluptate. Has lego immo sæpius easdem relego, et in qvaqv. linea teneris amoris qvo me amplecteris, vestigia cerno. Utinam his convenienter vitam meam instituere possem, sic qvam mihi præstitisti benevolentiam, in posterum facile retineb . . . . .¹

Præter alia studia, qvibus jam in . . . . .¹ in Comœdiis Terentianis interpretandis occupor. Harum Andriam, Eunuchum maximamqv. partem ejus qvæ Heauton timorumenos dicitur, dudum absolvi.

Natio Ostrobotnica me curatorem una cum mag. Carlborg communibus susfragiis nuper elegit, postqvam mag. Altan hoc munere sese abdicavit. Cras sex juvenes, qvi studiorum suorum gratia ad hanc academiam nuper accesserunt, apud dn. decanum examinandos curabo. Permansurus ad cineres usqv. indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Aboæ d. III Nov. an. MDCCLXI.

C. F. Mennander.

A tergo: S:æ R:æ Maj:tis Magnæ Fidei Viro, Diceceseos Aboensis Episcopo, atqv. Academiæ Auraicæ ProCancellario, Reverendissimo Domino, Domino Doctori Carolo Friderico Mennander, Holmiæ.

53.

Indulgentissime Pater.

Qvamvis non nova semper scribendi materia mihi suppetat, ab officio tamen meo haud alienum esse duco, toties litteras ad Te, indulgentissime Pater, mittere, qvoties unqvam mihi opportuna detur occasio. Optime, Deo laus, valeo, Supremumqv. Numen ardentissimis fatigabo precibus, ut Tu qvoq. indulgentissime Pater, firma fruaris valetudine.

¹ *Repeytymä. — Bortrivet.*

Qvoniã studiorum meorum rationem Tibi curæ cordiqv. esse probe scio, illa etjam præcipuam scribendi materiam mihi suppediant. Profecto haud Tibi ingratum erit cognoscere, quid agam, qvantosqv. in studiis fecerim progressus. Holmia reversus tredecim articulos theologicos absolvi, sicqv. perveni ad articulum de justificatione. Problematum trigonometricorum resolutioni aliquot horas qvotidie fere impendo. Præcipue autem in studio eloqvientiæ me exerceo comœdiasqv. Terentianas non absqv. voluptate legi.

Qvæ ab Andria, Eunuchò, Heauton timorumeno, Adelphis et Hecyra nomen habent, jam ad finem produxi. In exarandis etjam exercitiis retoricis primo lingua svecanã et deinde latina occupor. Qvæ nuper scripsi, sunt: Character Q. Fabii ma . . . mi.¹ Amplificatio orationis caduceati . . .¹

Alexandri Magni ad Calænarium . . .¹ Cives, Curt, libr. III cap. 1. §. 6. Character Scipionis Africani. Nec lingvam græcam negligo, sed aliquot horas qvavis septimana eidem impendo.

Dn. professor Gadd futura die Veneris novum suum munus solenni oratione auspiciabitur. Ad cineres usqv. permansurus indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Aboæ d. XXIV Nov. anni MDCCLXI.

C. F. Mennander.

A tergo: S:æ R:æ M:tis Magnæ Fidei Viro Diœceseos Aboënsis Episcopo, Academiæ Regiæ Pro-Cancellario, Reverendissimo Domino, Domino Doctori Carolo Frederico Mennander, Holmiæ.

54.

Min sötaste Far.

Oi! huru fort vår tid framskrider,

Hur nötas icke våra dar!

Vår tid, som foglens flygt, städs lider,

Man wet ej, hwart hon wägen tar.

¹ *Pieni repeptymä. — Bortrivet.*

Nu åter wi et år fulländat,
 Med nöije lefwat denna tid;
 Gud låt så nästa år bli ändat,
 At lyckan är oss huld och blid.

Och om jag kunde nu beskrifwa
 Den ömhet, som min Far har hyst
 För mig: hwad han mig har täcks gifwa
 Hur han, näst Gud, mig alt godt wist.

Men när jag detta täncker skrifwa,
 Så faller pennan ur min hand,
 Jag kan ej sielf mig mer uplifwa,
 Jag stannar i omätligt land.

Doch låt mig något mig besinna,
 Jag wet ren, hwad jag giöra bort,
 Jag bör ju städse Er wälsigna,
 Som mig så mycket godt har giort.

At alt, hwad i Er tagen före,
 Må effter Eder önskan ske,
 At motgångs pust Ert lugn ej störe,
 At lyckan Er sig blid må te.

At ock wid Edra sysslors börda,
 Som rikets wäl Er lägger på,
 Ej Edra kraffter må bli rörda,
 Men Eder drifft må jämt bestå.

At I må Nestors ålder hinna,
 At sällhet i Er fotspar går.
 At I en ewig frögd må finna
 Til slut hos Den, som alt förmår.

Så önskar min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo d:n 18. Dec. 1761.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Högtbetrodde Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens derstädes Pro-Cancellair, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander, i Stockholm.

55.

Min sötaste Far.

Den stora ömhet, hwarmed min sötaste Far ständigt mig omfamnar, försäkrar mig därom, at en ibland de behageligaste tidningar för honom är, at jag mår wäl. Iag bör därför ej längre dröija med min skrifwelse, utan har jag härmedelst äran at berätta min sötaste Far, det min hälsa hela denna tiden warit rätt beständig. Min högsta önskan är, at min sötaste Far äfwen kan fägna sig af samma förmon.

I Fredags om aftonen kom jag hem ifrån Bussila, då min Morfar, Mormor och morbror Carl äfwen kommo til staden. Morbror Hinric war wäl äfwen därute; men reste bortt några dagar förrut. Ingen af morbröderna eller mostrarna ifrån Borgo woro denna gången på Bussila.

Min Morfar mår nu bättre, än någonsin tilförene, och Mormor säijer, at denna är den roligaste tiden af hela hennes lefnad. Morbröderna bägge må äfwen rätt wäl. Allesamman låta rätt mycket hälsa min sötaste Far. Iag förblifwer med barnslig wördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 21. Ian. 1762.

C. F. Mennander.

56.

Indulgentissime Pater.

Paternam Tuam, indulgentissime Pater, eandemq. maximam benevolentiam, qva semper me amplecteris, cum alias saepe, tum maxime litteris Tuis, tenerrimum amorem spirantibus, qvas nuper ad me dedisti, affatim sum expertus. Tanta illa est, qvantam nec verbis exprimere, nedum dignis prosequi laudibus valeam. Itaq. pro illa immortales Tibi, indulgentissime Pater, gratias ago, habe-

oqv. dum vivam, nam relaturum me affirmare non possum. Admonitiones quoqv. Tuas, indulgentissime Pater, tanqvam thesauros maximi pretii, intra cordis mei penetralia ad urnam usqv. condam, servaboqv. Hæ Cynosura mihi vitæ erunt, a quibus latum discidere ungvem, summa mihi erit religio.

Optima, Deo laus, utor valetudine, utqv. inter curarum, quibus distineris, moles, bene valeas, ex intimis pectoris adytis opto vo-veoqv.

Studia litterarum et negotia mihi pariunt et jucundissima otia. Nam quæ ceteris difficiliora primum videntur, debita accedente industria non solum facilia evadunt, verum etiam animum blanda voluptate, in præmium veluti laborum perfundunt. Historiam politicam, ab Holbergio consignatam, sedula tero manu, atqve nuper absolvi historiam populi Dei, historiam quatuor monarchiarum Germaniæ et totius Hispaniæ. Ex Novo Testamento græco quaque fere die versus quosdam lego. Difficultates, quibus hæc lingua initio scatere videbatur, sensim evanescent, nec mihi minus jam arridet, quam vel latina vel gallica, in quibus delicias meas pono. Absolutis variis matheseos, inprimis puræ partibus, Schenmarchi computum ecclesiasticum jam evolvo.

Avus et Avia una cum ceteris cognatis carissimis bona gaudent valetudine et Tibi, indulgentissime Pater, salutem plurimam dicunt.

Ad cineres usque permansurus indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Abœ pridie Iduum Februarii anni MDCCLXII.

F. C. Mennander.

57.

Mon très cher Pere.

La notice la plus agreable et la plus interessante pour moi est, de savoir, que Vous, mon très cher Pere, Vous portez bien. Je comprends deja, qu'en Vous possedant, je ne saurois rien desirer. Voila, ce me semble, la raison, pourquoi je sens toujours une douce émotion en dedans de moi, en voiant des lettres écrites par Vous, soit qu'elles sont adressez á moi, ou a quelque autre. Je Vous assure aussi, mon très cher Pere, que je me porte fort bien, Dieu merci.

Vous aimez, mon très cher Pere, que je lisse diligemment, aussi étude-je pour Vous obeir, pour m'instruire, et plus encore pour me divertir moi-meme. Car les plaisirs qu'on trouve dans les livres sont audessus de tous les autres amusemens. Je ne saurois Vous exprimer, combien ma satisfaction est grande, qvand j' ai passé toute la journée soit en étudiant, soit en partie en jouant du clavessin. Qvand la soupée est finie, je ne saurois me coucher qu' après avoir lû quelque morceau d' une histoire ou quelques feuilles d' une autre science.

Mon grand Pere est en ville, et se porte fort bien. Mon Oncle Henry a acheté une ferme de Mr. le Lieutenant Brusell, qvi est située dans la paroisse de Hvittis et s'appelle Henrikylä. Mon Oncle Charles est malade; car il' a un grand apostême, dans son bras.

La toux, le cartere, et les fièvres sont (des) maladies épidemiques dans notre (ville) mais ni moi, ni quelque autre dans notre maison en est attaqué. Crojez, mon très cher Pere, que je sviss avec la veneration la plus profonde et la tendresse la plus vive, mon très cher Pere, Votre tres obeissant fils

Åbo, d. 4. Mars 1762.

C. F. Mennander.

A tergo: a Monsieur Monsieur l'Eveqve, et Vicaire de Chancelier de l' Academie Roiale d' Abo, Charles Frid. Mennander en Stockholm.

58.

Min sötaste Far.

At längre dröija med en så angenäm skyldighet, som det är, at skrifwa min sötaste Far til, och låta honom weta, det jag, Gudi lof, mår rätt wäl, skulle så wäl strida emot min sötaste Fars befallning, som emot min egen stora åstundan, at på detta sättet få gifwa min sötaste Far mit tilstånd tilkänna, i brist af tilfälle at munteligen äga den förmån.

Såsom i alla mina bref studierna näst hälsan äro det förnemaste ämnet, hwarom jag skrifwer, så kan jag ej eller wid detta tilfället underlåta, at låta min sötaste Far weta mina därutinnan giorde

ringa progresser. Computum ecclesiasticum har jag mäst utläsit, och håller på, at förfärdiga en almanach för år 1763, hwilken jag innan kortt skall hafwa äran at til min sötaste Far öfversända. Hwad fransyskan angår, så har jag begynt, at läsa 1:sta tomen af Rollins Histoire ancienne, hwilken herr adjuncten lånt ifrån bibliotheqvets.

Det sista exercitium rhetoricum . . . .¹ jag skref, war descriptio veris . . . .¹ skrifwer jag på amplificatio ora . . . .¹ nis, qvam Leonidas habuit ad Spartanos ante ultimam pugnam ad Thermopylas, ex Iustini libr. II cap. XI. vers 11—14.

Så länge jag lefwer har äran at med barnslig wördnad förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 26. Mart. 1762.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

59.

Indulgentissime Pater.

Qvos diu expectavimus tabellarios, nobis tandem reddidit nudius tertius. Attulerunt mihi binas epistolas, a Te, indulgentissime Pater, ad me datas, qvae ut vota mea superarunt, ita duplicarunt gaudium, qvo afficior, quoties inter curarum, qvibus distineris, moles, Te bona frui valetudine, intelligo, cernuus Te veneror, indulgentissime Pater, ob admonitiones Tuas, prolixum qvo me semper amplecteris, amorem spirantes. Nunquam erit, qvod sancte promitto, qvin amem et pietate complectar vitæ meæ auctorem, et juventæ meæ formatorem indefessum, et sol ipse citius splendorem qvam ego venerationem et cultum Tui linqvam.

Qvoniam valetudinem meam, Tibi, indulgentissime Pater, imprimis curæ cordiqv. esse, probe scio, ita non possum non qvin hac occasione Te certiozem faciam qvod, Deo laus, optime me habuerim.

¹ Repeptynyt. — Bortrivet.

Mitto Tibi jam, indulgentissime Pater, specimen quoddam, idemquv. satis exiguum profectuum meorum in chronologicis, calendarium scilicet anni MDCCLXIII quod ut serena, sicut assoles, fronte excipias, enixe oro atqv. contendo. Multa, ut probe scio, in ipso desideras momenta; sed hæc talia sunt, quæ majorem trigonometriæ sphaericæ et astronomiæ peritiâ, quam hactenus mihi comparavi, et ampliorem librorum adparatum, quam possideo, postulant. Satis interdum judicatur, pulchra conari.

Avunculum et materteram Paléen meis verbis plurimum saluta. Ego vero ad extremum usqv. vitæ halitum permaneo indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Aboæ die XVI. ante Cal. Maji. anni MDCCLXII.

C. F. Mennander.

Förfärdigad den 15. April 1762.

A L M A N A C H,
För Året
Efter Vår Frälsares Christi Födelse,
1763.

Detta år 1763 är annus communis, räknas ifrån werldens skapelse det 5765, och är i solcirkelen det 8. gyllentalet det 16. samt i Romerska skattalet det 11. Söndags bokstäfwen är B. Påskfullmånen infaller den 29. Martii.

JANUARIUS¹

1	a	Nyårsdag. Ev. Om Iesu om- skiärelse. ¹	17	c	
			18	d	
2	B ¹	Nästa Söndagen efter Nyåret.	19	e	
3	c	Ev. Om Christi dop.	20	f	○ i ☞ kl. 5:30' f.m.
4	d		21	g	
5	e		22	a	
6	f	Trettondedag Ev. Om de	23	B ¹	Tredie Söndagen efter Tret-
7	g	visa män af Österlanden. ¹	24	c	tondedagen. Ev. Om
8	a				höfvidsmans tjenare. ¹
9	B ¹	Första Söndagen efter Tret-	25	d	Pauli omvändelsedag. ¹
10	c	tondedagen. Ev. Chris-	26	e	
11	d	tus lärar i templet. ¹	27	f	
12	e		28	g	CARL. ¹
13	f		29	a	● ¹ Plenil. kl. 5:54' f.m.
14	g	● Novil. kl. 11:32' f.m.	30	B	Söndagen Septuagesima. Ev.
15	a		31	c	Om arbetarena i win-
16	B ¹	Andra Söndagen efter Tret-			gården. ¹
		tondedagen. Ev. Om			
		bröllopet i Cana. ¹			

¹ *Alkuperäissä punaisella. — Antecknat med rött i originalet.*

FEBRUARIUS¹

1	d	
2	e	Mariæ kyrckogång. Ev. Om
3	f	Simeons låfsong. ¹
4	g	
5	a	
6	B ¹	Söndagen Sexagesima Ev. Om
7	c	fyrhanda sädesåker ¹
8	d	
9	e	
10	f	
11	g	
12	a	
13	B ¹	Fastelagssönd. Ev. Christus
14	c	förkunnar sit lidande ¹
15	d	● Novil. kl. 9,16.
16	e	

17	f	
18	g	☉ i ♍ kl. 8,30' e.m.
19	a	
20	B ¹	Första Söndagen i Fastan. Ev.
21	c	Christus frestas af dief-
22	d	vulen. ¹
23	e	
24	f	Matthiæ dag. ¹
25	g	
26	a	
27	B ¹	Andra Sönd. i Fast. Ev. Om
		den cananeiska qvin-
		nan. ¹ ● ¹ Plenil. kl.
		6:38' e.m.
28	c	Distingsmarknaden i Upsala.

MARTIUS¹

1	d	
2	e	
3	f	
4	g	
5	a	
6	B ¹	Tredie Söndagen i Fastan. Ev.
7	c	Iesus utdref en diefvul ¹
8	d	
9	e	
10	f	
11	g	
12	a	
13	B ¹	Midfastosöndag. Ev. Iesus
		spisar 5000 män. ¹
14	c	● Novil. kl. 1:0' e.m.
15	d	

16	e	
17	f	
18	g	
19	a	
20	B ¹	Femte Sönd. i Fast. Ev. Om
21	c	Iudarnas bitterhet emot
22	d	Christum ¹
23	e	☉ i ♈ kl. 9:30'
24	f	
25	g	Mariæ bebädelsedag. Ev. Om
26	a	Christi heliga aflese. ¹
27	B ¹	Palmsöndag. Ev. Om Her-
28	c	rans Nattvard. ¹
29	d	● ¹ Påskfullmånen kl. 7:22'
30	e	f.m.
31	f	Skärtorsdag.

APRILIS¹

1	g	Långfredag ¹
2	a	
3	B ¹	Påskedag. Ev. Om Christi up-
		ståndelse. ¹
4	c	Andra dag Påsk. ¹
5	d	Tredie dag Påsk. ¹
6	e	Fierde dag Påsk. ¹
7	f	
8	g	
9	a	
10	B ¹	Första Söndagen efter Påsk.
11	c	Ev. Iesus går genom
12	d	lykta dörrar ¹
13	e	● Novil. kl. 1:44' f.m.
14	f	
15	g	

16	a	
17	B ¹	Andra Sönd. efter Påsk. Ev.
18	c	Om den goda herden. ¹
19	d	
20	e	☉ i ♉ kl. 10:30' f.m.
21	f	
22	g	
23	a	
24	B ¹	Tred. Sönd. efter Påsk. Ev.
25	c	Om Christi gång til
26	d	Fadren. ¹
27	e	● ¹ Plenil. kl. 8:6' e.m.
28	f	
29	g	
30	a	

MAJUS¹

1	B ¹	Fierde Sönd. efter Påsk. Ev.	16	c	
2	c	Om den Hel. And. ämbete. Philippi Iacobi dag. ¹	17	d	
3	d		18	e	
4	e		19	f	
5	f		20	g	
6	g		21	a	☉ i ♀ kl. 11: 30' f.m.
7	a		22	B ¹	Pingesdag. Ev. Om den heliga Anda. ¹
8	B ¹	Bönesöndag. Ev. Christus lärer at bedia. ¹	23	c	Andra dag Pingest. ¹
9	c	Första Gångedagen ¹	24	d	Tredie dag Pingest. ¹
10	d	Andra Gångedagen ¹	25	e	Fierde dag Pingest. ¹
11	e		26	f	
12	f	Christi himmelfärdsdag. ¹	27	g	● ¹ Plenil. kl. 8: 50' f.m.
13	g	● Novil. kl. 2: 28' e.m.	28	a	
14	a		29	B ¹	Heliga Trefaldighets Söndag. Ev. Om den nya födelsen. ¹
15	B ¹	Siette Söndag eft. Påsk. Ev. Om Hugsvalarens ankomst.	30	c	
			31	d	

JUNIUS¹

1	e		18	a	
2	f		19	B ¹	Tredie Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om det borttappade färet. ¹
3	g		20	c	
4	a		21	d	☉ i ♀ kl. 8: 30' e.m.
5	B ¹	Första Sönd. efter Trinitatis. Ev. Om rika man och Lazarus. ¹	22	e	
6	c		23	f	
7	d		24	g	Iohannis Döparens dag. Ev. Om Iohannis Döparens födelse. ¹
8	e		25	a	● ¹ Plenil. kl. 9: 34' e.m.
9	f		26	B ¹	Fierde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om grandet och bjälken. ¹
10	g		27	c	
11	a	● Novil. kl. 3: 12' f.m.	28	d	Petri Pauli Dag. ¹
12	B	Andra Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om den stora Nattvarden. ¹	29	e	
13	c		30	f	
14	d				
15	e				
16	f				
17	g				

JULIUS¹

1	g		18	c	FREDRIK.
2	a	Mariæ besökelsedag. Ev. Om Mariæ låfsong. ¹	19	d	
3	B ¹	Femte Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om det stora fiskafånget. ¹	20	e	
4	c		21	f	
5	d		22	g	
6	e		23	a	☉ i ♀ kl. 7: 30' f.m.
7	f		24	B ¹	Ottonde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om de falska Propheter. ¹
8	g		25	c	Iacobi dag. ● ¹ Plenil. kl. 10: 18' f.m.
9	a		26	d	
10	B ¹	6. Sönd. eft. Trinit. Ev. Om Phariseernas rättfärdighet. ● Novil. kl. 3: 56' e.m.	27	e	
11	c		28	f	
12	d		29	g	
13	e		30	a	
14	f		31	B ¹	Nijonde Söndagen eft. Trinitatis. Ev. Om den otrogna gårdsfogden. ¹
15	g				
16	a				
17	B ¹	Siunde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om Christi förklaring. ¹			

AUGUSTUS¹

1	c		18	f
2	d		19	g
3	e		20	a
4	f		21	B ¹ Tofte Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om den döfve och dumbe.
5	g		22	c
6	a			
7	B ¹	Tionde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Christus gråter öfver Jerusaleml ¹	23	d
8	c	● Novil. kl. 4: 40 f.m.		
9	d		24	e
10	e		25	f
11	f		26	g
12	g		27	a
13	a		28	B ¹ Trettonde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om den barmhertige Samariten. ¹
14	B ¹	Ellofte Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om phariséen och publicanen.	29	c
15	c		30	d
16	d		31	e
17	e			

SEPTEMBER¹

1	f		16	g
2	g		17	a
3	a		18	B ¹ Sextonde Sönd. eft. Trinit. Ev. Om änkans son i Nain. ¹
4	B ¹	Fiortonde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om de 10 spetelske män. ¹	19	e
5	c		20	d
6	d		21	e
7	e	● Novil. kl. 5: 24' e.m.	22	f
8	f		23	g
9	g		24	a
10	a		25	B ¹ Siuttonde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om den wattusigtige. ¹
11	B ¹	Femtonde Sönd. eft. Trinit. Ev. Om två Herrars tiemande. ¹	26	c
12	c		27	d
13	d		28	e
14	e		29	f
15	f		30	g

OCTOBER¹

1	a		17	c
2	B ¹	18. Sönd. eft. Trinit. Ev. Om det yppersta budet i lagen. ¹	18	d
3	c		19	e
4	d		20	f
5	e		21	g
6	f		22	a
7	g	● Novil. kl. 6: 8' f.m.	23	B ¹ 21. Sönd. eft. Trinit. Ev. Om konungsmannens son. ¹
8	a		24	c
9	B ¹	Nittonde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om den borttagne. ¹	25	d
10	c		26	e
11	d		27	f
12	e		28	g
13	f		29	a
14	g		30	B ¹ 22. Sönd. eft. Trinit. Ev. Om konungsmannens räknenskaper. ¹
15	a		31	c
16	B	Tiugunde Söndagen efter Trinitatis. Ev. Om bröllopskläderna. ¹		

NOVEMBER ¹

1	d	Allhelgonadag. Ev. Om de	17	f	
2	e	åtta saligheter. ¹	18	g	
3	f		19	a	
4	g		20	B ¹	26. Sönd. eft. Trinit. Ev. Om
5	a	● Novil. kl. 6: 52' e.m.	21	c	yttersta domen. ¹ ●
6	B ¹	Tiugundetredie Söndagen efter			Plenil. kl. 1: 14' e.m.
7	c	Trinitatis. Ev. Om skatt-	22	d	○ i x ⁷ kl. 1: 30' e.m.
8	d	penningen. ¹	23	e	
9	e		24	f	
10	f		25	g	
11	g		26	a	
12	a		27	B ¹	1 Söndagen i Adventet. Ev.
13	B ¹	24. Sönd. eft. Trinit. Ev. Om	28	c	Om Christi inridande i
14	c	Iairi dotters upväckan-	29	d	Ierusalem. ¹
15	d	de.	30	e	Andreæ dag. ¹
16	e				

DECEMBER ¹

1	f		18	B ¹	4. Söndag i Adv. Ev. Om Io-
2	g		19	c	hannis witnesbörd. ¹
3	a		20	d	● ¹ Plenil. kl. 1: 58' f.m.
4	B ¹	2. Sönd. i Adv. Ev. Om	21	e	Thomæ dag.
		tecken i sol och måne. ¹	22	f	○ i ☿ kl. 1: 30' f.m.
5	c	● Novil. kl. 7: 36' f.m.	23	g	
6	d		24	a	
7	e		25	B ¹	Iuledag. Ev. Om Iesu heliga
8	f				födelse. ¹
9	g		26	c	Stephani dag. Ev. Om pro-
10	a				pheternas dråp. ¹
11	B ¹	3. Sönd. i Adv. Ev. Om Iohan-	27	d	Iohannis evangelistens dag. ¹
12	c	nis sändebud til Chris-	28	e	Menlösa barnens dag. Ev.
13	d	tum. ¹	29	f	Om Herodis barnamord. ¹
14	e		30	g	
15	f		31	a	
16	g				
17	a				

60.

Mon très cher Père.

Il n'y a rien, qvi m'est si doux, que d'écrire à Vous, mon très cher Père, que j'aime avec la tendresse la plus sensible. Je ne saurois donc faire échapper cette agreable occasion, sans Vous faire savoir, que je, Dieu merci, me porte fort bien. La plus agreable nouvelle, que je puis recevoir, c'est que Vous, mon très cher Père, Vous portez aussi bien.

Comme Monsieur Lindel est presque invisible, et une fois seulement m' a enseigné à jouer depuis le commencement de cette année, Monsieur l'Adjoint s'est trouvé obligé de me procurer l'information d'un autre musicien. C'est Monsieur Snellmann, natif d'Ostrobotnie, qui s'acquie maintenant de cette fonction. Il vient m'instruire trois heures par semaine. Les notes, que j'avois presque oublié, me deviennent très familières et très agréables. Quant aux pièces de Monsieur Lindel, elles sont pour la plupart hors de mode, et n'ont aucun mérite, que celui de l'antiquité. Mais les pièces de Monsieur Snellmann sont nouvelles et très belles. Il joue mieux qu'aucun autre dans notre ville; aussi instruit-il ici plusieurs personnes de qualité.

Mon aïeul se porte fort bien. Mais Monsieur le Professeur Kalm a été fort malade, et il n'y a que quelques jours, qu'il se croioit au bout de la vie. M(ais) sa maladie, qui étoit fort violente n'(étoit) pas de longue durée. Il est, Dieu merci, maintenant presque retabli.

Je ne saurois exprimer, avec quel attachement je suis jusqu'au trépas mon très cher Père, Votre très obeissant fils

d'Abo le 29. d'Apr. 1762.

C. F. Mennander.

A tergo: a Monsieur, Monsieur l'Eveque et Pro-Chancelier de l'Academie Royale d'Abo, Charles Frederiques Mennander a Stockholm.

61.

Min sötaste Far.

För bägge min sötaste Fars ganska kärkomna skrifwelser, den ena af d:n 4:de och den andra af d:n 11:te i denna månad, har äran at aflägga en ödmiuk tacksägelse. Hwart ord i dessa oskattbara bref lyser af nya strålar utaf den ömma kärlek, hwarmed min sötaste Far mig altid omfamnat. Iag skal däremot ej underlåta at så länge jag lefwer med et tacksamt sinne ärkänna min sötaste Fars mig bewista stora wälgärningar och anser jag den dagen för olyckelig, på hwilcken jag et hårsman skrider ifrån min sötaste Fars liufwa befallningar eller upförer at i all ting giöra honom til wiljes.

Så kärkomna, som min sötaste Fars bref äro, så sensibelt är det för mig at höra, det min sötaste Far denna wåhrtiden warit åtskilliga siukdomar underkastad. Dock kan ingenting högre fägna mig, än at min sötaste Far åter begynner at blifwa restituerad. Min hälsa har, Gudi lof, denna tiden warit rätt god.

Effter herr adjuncten ännu är i staden, så har han äfwen dragit försorg före, at det ena brefwet riktigt blifwit not. Frosterus tilstaldt; men Morfar kan ej få sitt bref, förän herr adjuncten far ut at taga afsked af honom, emedan han i Lördags for til Bussila.

Det skulle wäl falla mig altför ledsamt, at til en tid både sakna min sötaste Far och herr adjuncten, om icke jag hoppades, at med Guds hjelp effter min sötaste Fars lofwen och min hjertinnerliga önskan snart få se min sötaste Far . . . ¹ hemma. Iag skulle hällre önska, . . . ¹ i Stockholm inrättade en Regensbur . . . ¹ riksdag, än at man nu hwart fierde år holler dessa långa period-riksdagarna, då jag måste sakna min sötaste Far i hela tre eller fyra åren.

Slutet på alla mina bref är och blir det samma, nemligen, at jag aldrig uphörer at, så länge jag lefwer, förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n Maji 1762.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts TroMan och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

62.

Min sötaste Far.

När jag under min sötaste Fars frånwaro, äger det utwalda nöijet, at skrifwa min sötaste Far til, så bör jag ej underlåta at berätta honom, huru jag mår. Iag kan äfwen denna gången försäkra min sötaste Far därom, at jag, Gudi lof, mår rätt wäl. Min innerliga bön til Gud är, och skall altid blifwa, det min sötaste Fars hälsa i långliga tider må blifwa bibehollen.

¹ *Repeytynyt. — Bortrivet.*

Herr mag. Enckel har i dag flyttat til oss, men hwad våra lectioner angår, så kunna de ej begynnas förrän effter helgen, emedan jag i dag måste resa til Bussila.

Såsom herr adjuncten, som han mente, skulle wara i Stockholm ungefär Pingsdagen, så trodde jag min skyldighet fordra, det jag denna gången tillika skrifwer honom til.

Här har denna tiden warit en starck torcka, men i dessa dagar har det begynt at regna något. Näst hälsning ifrån alla anhöriga har äran, at med barnlig wördnad förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 22. Maji 1762.

C. F. Mennander.

63.

Min sötaste Far.

Min sötaste Fars skrifwelser hafwa wäl alltid warit högst angenäma och förorsakat hos mig större fägnad, än med ord kunnat uttryckas, men aldrig har min glädie warit större, än då jag nyligen hade äran at bekomma twänne min sötaste Fars skrifwelser, förra af d:n 28 Maji, och den senare af d:n 8 Iunii.

Min sötaste Far har behagat uti dem lämna mig försäkran om dess snart skeende hemkomst, och at jag innan några få dagar kan äga den fägnad, at se och närwarande wörda min sötaste Far. Jag tackar ödmjukast för en så hugnelig tidning, och önskar at den Högste Försynen måtte undanrödja alt, som kunde hindra min sötaste Far at giöra mig delachtig af denna högst effterlängtrade förmån.

Pingsthelgen tilbragte jag hos min morfar på Bussila och mådde ganska wäl. Den 13. hujus fölgde jag cousin Steenman med Morfar til staden, och har jämwäl sedermera ägt hälsan.

Morbror Hinric war på landet allenast til tredie dagen. Men morbror Carl war där ända til Söndagen effter Pingst. Ibland andra främmande som öfwer helgen woro där, war äfwen moster Hadia, som bad mig påminna min sötaste Far om Hierpilä saken.

Efter min sötaste Fars begäran wil jag nu låta weta, hwad här i hushollet tyckes fattas. Win- och ölglas äro här ganska få, neml. af de förra 7 och af de sednare 6 allenast. Af wanliga bordsknifwar

äro här ej mera än tre eländiga par. Theskedar äro ej mer än 3 eller 4. Jungfrun skal äfwen hafwa sagt, at här finnes ganska litet af porcellins fat. När min sötaste Far kommer hem, så kan man bättre se, om något ännu skulle fela, då herr adjuncten, som utan twifwel längre tid blifwer i Stockholm, lærer kunna upköpa det samma.

Min innerliga önskan är sluteligen at den Aldrahögsta täcktes föläna min sötaste Far hälsa och kraffter til en förestående beswärlig resa. Han beledsage min sötaste Far lyckeligen öfwer de brusande hafsböljorna och låte min sötaste Far uti all åstundad och önskelig wälmågo få nalckas dess hemort. Då upfylles min önskan, och dens fägnad och glädie hinner til sin fulla högd, som ständigt förblifwer min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 15. Jun. 1762.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Braxen-fånget i Corois har så wäl lyckats, at det mästa wi hafwa fått på en gång är 20 par, och det minsta 7 par. Wj hafwa sedan saltat en half tunna.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt samt Kongl. Academiens därstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

64.

Min sötaste Far.

Min skyldighet likmätigt bör jag wid detta tilfälle skrifwa min sötaste Far til, och berätta honom, det jag, Gudi lof, mår rätt wäl.

I går blef åkern skuren, och til all lycka regnade det icke hela dagen. Til uppsyningsmän satte jag trädgårdsmästaren, spögubben och Ian. Ingen råg spildes; ty dels sågo de så wäl effter, dels suto äfwen kornen så fast i axen af det regnet wi haft i dessa dagar, at de ej kunde falla ut. Nu tilstod äfwen folcket at de fingo sit lystmäte i både mat och dryck, ehuru det ej på långt när gick så mycket åt, som i fiol, hwileket kom dels däraf, at jungfrun sökte at spara så mycket möjeligit war, dels äfwen därför, at foleket i år war långt mindre. Ehuru de ej bödos mer än 60, kommo likwäl 73.

Nu har jag talt wid Ian, som lofwar blifwa qwar, allenast han slipper at köra dynga. Iungfrun bad mig äfwen be min Far, at han är så god, och gifwer Maja olofssedel, emedan hon ej wil beholla henne qwar. Hwad jag i sidsta brefwet hade äran at berättta om ryska kejsaren, nemligen at han är förgifwen, är sant, ty herr Snellman har fått weta det af postmästaren, som hafft under rättelse derom.

Näst min wördnadsfulla hälsning til herr morbror Steenman har äran at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 7. Augusti 1762.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens därstädes Pro-Canceller Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander, i Pargas.

65.

Min sötaste Far.

När för Er sysslors mängd jag nödgas Er umbära,
 Så måste pennan fram, jag börjar honom skiära,
 Då lagar jag mig til, at för min käre Far
 Berätta; hälsan min rätt stadig warit har.
 Jag önskar hiertelig, min Far må lycklig warit,
 När I på watnets bädd bland kala öijar farit!
 Min resa nöijsam war, ehuru något sen,
 Til Åbo kommo wi, nyss solen dölgt sit sken,
 Det första, som jag då mig företog, at göra,
 War, at se effter, och budet hemåt föra
 Om det, som I mig sagt, det är ock nu bestält.
 Men hwad mig sielf angår, är ännu ej förtält
 Min första lust den är, i mina böcker läsa,
 Jag icke gerna wil på gator gå och fiäsa;
 Sen kommer skrifwa näst, på vers det ock plär ske
 Ehuru stympadt nog, som I nu täckes se.
 Det tidsfördrif jag plär på fria stunder hafwa
 Är spela, rita och på glaset touschet skafwa,

Hwarmed jag ritar af de gamla gubbar grå,
 Peträus har jag lånt, Terserus äfwen så.
 Men när jag desse två och andre bispar målar,
 Hos hwilcka man har sedt ren dygds och lärdoms stråla,
 Då önskar hjertat mit, min hulde Far han må
 I lycka, ålder, krafft, dem alla öfwergå.

Min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 14. Febr. 1764.

Carl Fredric Mennander.

66.

Min sötaste Far.

Min skyldighet fordrar, at jag wid alla tilfällen underrättar min sötaste Far om mit tilstånd; jag kan därföre ej underlåta, med mindre jag ger min s. Far wid handen, hwad jag denna tiden hafft för mig. I grekiskan har jag läsit et stycke på det 10. Matthæi capitel. I Virgilius 3 böcker af AEneidos. I Moralen 3:tia sectio de variis hominum moribus et vitiis. Af Wolffens trigonometrie har jag absolwerat 8 problemer. Holbergs historie och geographien repeterar jag. Mit exercitium är nu de præstantia poëseos. Om qvällar och lediga stunder läser jag Rollin, Dalin, Cornelius med flera. I Rollin har jag lämnat Romulus. Ritmästaren har varit ganska flitig denna tiden, och går hwar dag hos Paléen, mig, Prof. Kalms och Bar. Cederströms. De bägge biskoparne, om hwilcka jag skref i förra brefwet, äro nu färdige, och jag skal i morgon taga et par andra. Min Morfar var jag hos i Söndags, då jag lämnade honom hans Fars portrait, för hwilcket jag fick en stor tack. Han mår wäl och lät hälsa min s. Far. Med barnslig wördnad har äran at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 17. Febr. 1764.

C. F. Mennander.

67.

Min sötaste Far.

Åtskilliga berättelser om min sötaste Fars wälmåga och lyckliga resa har jag fått: både unga Allén och h:r Winter underrättade mig därom, de försäkrade äfwen, at wägarne skola wara så goda, at

min sötaste Far med beqwämlighet kan komma fram. När jag för min sötaste Fars mångfaldiga förhinder skull ej får wänta några bref, äro sådane berättelser de angenämaste jag i werden kan höra. Intagen af glädie häröfwer, kan jag ej annat än tillbaka låta m. s. Far weta, at jag äfwen mår wäl; mina studier tjena at roa mig, och dessemellan spelar och ritar jag effter wanligheten.

I Onsdags war jag hos min Morfar, då jag på begäran feck af honom hans sal. fars lefwernes-beskrifning, som skal följa portraitet åt; om jag hinner taga af flera i släkten, så blir det mig et nöije at weta äfwen deras lefwernes-lopp. Hwad min sötaste Fars biskopar angår, så har jag nu Witten, Tammelin och Fahlenius hemma, som snart blifwa färdiga. Ritmästaren har några dagar warit på Attu hos Bar. Cederström, men nu är han åter tillbaka kommen.

På mina bref är och blifwer alltid samma slut; de syfta allenast uppå, at försäkra min sötaste Far om den hjerteliga wördnad, hwarmed jag ständigt förblifwer min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo d:n 24. Febr. 1764.

C. F. Mennander.

68.

Indulgentissime Pater.

Tenerrimæ illius curæ, indulgentissime Pater, qua me nunquam non amplexus es, nova eademque jucundissima documenta mihi præbuerunt litteræ Tuæ carissimæ, pro quibus eo majores gratias Tibi ago habeoque, quod ad me scriptæ sint eo tempore, quo multis atque gravissimis negotiis implicaris.

Qvæcunque me fortuna maneat, in studiis meum et negotium et otium ponam; inprimis autem honori mihi ducam, si eximia majorum exempla imitari, Tua vero vestigia, longe licet, sequi queam. Id saltem gnaviter efficiam, ne acceptam gloriam vel ignavia vel perversa vitæ ratione unquam obscurem.

Ex intimo denique voveo corde, velit Supremum Numen Te, indulgentissime Pater, omni felicitatis genere mactare, ut Te reducem sospitem atque incolumem læti propediem excipiamus.

Ad cineres usque permaneo indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Aboæ d. 2. Mart. MDCCLXIV.

C. F. Mennander.

A tergo: S:æ R:æ M:tis Magnæ Fidei Viro, Episcopo et Pro-Cancellario Aboënsi, Dn. Doct. Carolo Frederico Mennander, Biørnebrugi.

69.

Min sötaste Far.

Ehuru jag nu åter måste sakna min sötaste Far, blir dock min förlust någorlunda drägelig, om detta bref träffar min sötaste Far wid god hälsa i Stockholm. Jag har talt med min Morfar om min disputation. Han säger, at det ej anstår mig, såsom ännu ung, at criticera Montesqieu. Et annat ämne lærer dock gifwa mig nog at syssla, som blir de virtute, præcipuo civitatis liberæ fundamento. Jag tror, at min sötaste Far ej ogillar detta, hälst min Morfar recommenderar detta framför det andra. Han har denna tiden warit något opasslig, men är doch redan restituerad. Jag förblifwer med barnslig wördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo d:n 16. Nov. 1764.

Carl Fredr: Mennander.

A tergo: Kongl. Majj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

70.

Min sötaste Far.

Ehuru jag återigen på en tid måste sakna min sötaste Far, så är jag likwäl nögd, då jag wet, at min sötaste Far med god hälsa är framkommen. En så fägnasam tidning hade min sötaste Fars angenäma bref af d:n 16. hujus med sig, för hwilket jag aflägger min ödmjukaste tacksäjelse.

En god hälsa har, Gudi lof, härtills giordt mina sysslor muntra. Ibland dem kan jag äfwen räkna, at jag responderade i förledne

Lördags för några theser uti Herr Professorns collegium disputatorium. Ehuru jag finner nog nöije i sådana göromål, kan jag dock ej förr säija, hwilket vitæ genus jag mäst tycker om, än jag hunnit wisa mig på et vidare fält.

Med barnslig wörndnad har äran at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 27. Nov. 1764.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Tro-Man och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes Pro-Canceller, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredr. Mennander i Stockholm.

71. Min sötaste Far.

Min sötaste Fars wanliga ömhet ser jag åter wara förnyad uti et mer än kärkommit bref af d:n 30. Nov., för hwilket jag härmedelst har äran at aflägga min ödmjukaste tacksäjelse.

I förledne Måndags den 10. Decembr. började jag at träda in i den academiska werlden, i det jag pro exercitio skref på faculteten. Et sinne, ej want wid buller, som här nog wankade, en nog kortt tid och mindre mogen styrka ursäkta mig, då jag wet, at min sötaste Fars wäntan ej blir upfyld wid genomögnande af medföljande exercitium. Herr professorn måste uppskiuta med sin skyldighet til nästa post; ty hela förmiddagen war han förhindrad med en candidat-examen, och nu effter middagen följer han först mag. Nicopensis til grafwen, och sedan biwistar han facultets-skrifningen. Mag. Nicopensis dog effter en swår sjukdom i Lördags om qwällen.

Så länge jag lefwer, skal aldrig den wörndnad afstanna, med hwilken jag har äran at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 11. Decembr. 1764.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Jag får den äran, at berättta, det min k. Morfars contrefait är nu färdigt och ganska wäl träffat.

Den 10. Decembr. 1764.

Pro exercitio på faculteten.

Ambitionis pessimi fructus.

Exiguum vitæ spatium in eo solum consumunt nonnulli, ut ad summum honoris culmen, quo demumcunqv. modo fiat, perveniant. Maxime laudanda est honesta ambitio; cum vero longius processerit, nihil illa est turpius, nihil detestabilius. Ambitio enim illicita maxime conducit ad obsequium legis convellendum. Qvum, scilicet, adulationi et indutæ speciei molestiæ ante omnia operam dent ambitiosi, nec in muneribus dandis tardi sint, facile sibi civium devincire possunt favorem. Hi etjam promissis et variis præmiis corrupti, publicæ propriam utilitatem, et honorum præceptis ambitiosorum anteponunt dona. Veniunt inde seditiones, parricidia innumeraqv. alia scelera.

Insatiabili regnandi cupiditate incensus Tarquinius superbus facinus inhumanum prorsus commisit; propria enim manu e medio tulit socerum Servium, ut regnum hæreditaret. Crudelissimus quoqv. effectus ambitionis habendus est, quod uxor illius Tullia in mortuum Servium carru se invehi patiebatur.

Quantæne ferocitates in imperio romano ortæ sunt, cum triumviri gloriæ causa omnia conarentur? Sibi invicem mala intulerunt cives, et adeo quietem publicam penitus perturbarunt.

Plura sunt incommoda, quæ ab ambitione promanasse probant historiæ, quæ tamen, brevitatis causa, præterire cogimur.

72.

Indulgentissime Pater.

Iubet pietas, postulatque officium, ut illos, qui beneficiis nos ornarunt, quovis prosequamur honoris cultu. Cumque post Deum Optimum Maximum nulli sint, quibus vel plura, vel majora debemus bona, quam parentibus, ingenui quoque liberi suam illis obedientiam ac venerationem probare qua vis occasione nituntur. Mea certe huc tendunt vota, ut erga Te, indulgentissime Pater, cui vitam, eandemque omnino felicem acceptam refero, gratissimum, quo pectus meum flagrat, animum semper declarem.

Cum itaqv. gratia Summi Numinis præsens in suum orbem redeat annus, aliumqv. ex continuo ejus favore inchoare nobis mox liceat, non possum non, quin memoriam permultorum Tuorum, carissime Pater, in me beneficiorum venerabundo animo nunc præcipue recollam. Tanta autem illa sunt, quantis vel recensendis ego omnium maxime impar sum. Hunc vero defectum ardentia supplebunt vota, quibus summum rerum omnium moderatorem quotidie odorabo,

ut non solum hoc jam ineunte anno, sed etjam multis secuturis temporibus Te, indulgentissime Pater, omnigena felicitate et benedictione mactet. Annuat modo . . . ¹ Deus Optimus Maximus precibus meis sic enim, dilectissime Pater, nec plura commoda ipse desiderabis, nec majora Tibi vovebit alter.

Ad cineres usqv. permansurus indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Aboæ d. XXIV Decembr. MDCCLXIV. Carolus Fred: Mennander.

A tergo: S:æ R:æ M:tis Magnæ Fidei Viro, Dioceseos Aboënsis Episcopo, atqv. Academiae ProCancellario, Reverendissimo Domino Doctori Carolo Frederico Mennander, Holmiæ.

73.

Min sötaste Far.

Twänne min sötaste Fars angenäma bref hafwa innom en kortt tid tilbragt mig oskattbara nyårsgåfwor, som äro de ömma wälsignelser, med hwilka jag ser dem wara förseglade. Den som wet, och den som redan märkt, hwad föräldrars böner kunna uträtta hos den högste Guden, kan ej annat, än skatta sådana skänker mycket högre, än all jordisk rikedom. Detta är ej nog, min sötaste Far öfwerhopar mig dageligen med alt, hwad dessutom timmeligen gagnar mig. Jag skal därföre, så länge min mun är warm, och mina läppar röras, anropa den milda Guden, det han täcktes först kröna min sötaste Fars gråa ålderdom med alt, hwad i detta lifwet kan wara angenämt, och sedan rikeligen belöna alt det goda, jag af min sötaste Far åtniutit, i en säll och lyckelig ewighet.

Dagen effter nyårsdagen kom jag ifrån Bussila, där min Iuhlehelg effter wanligheten blifwit öfwerlefwad. För den kortta tiden och et ständigt buller skull kunde där ingenting uträttas i disputations sammanskrifwande, men här hemma håller jag på, at under Herr Professorns upsikt utarbete den samma. Nyårsvisiterne sysselsatte mig några dagar effter min hemkomst; och ie . . . ¹ andra lät äfwen landshöfdingen Wallen hälsa min sötaste Far.

¹ Repeytymä. — Bortrivet.

Iag fortfar dageligen med studerande, ritande och spelande. Mina collegianter sysselsätta mig om qvällarne, och göra mig med sin qwickhet mycket nöije. Så snart jag nånsin hinner, skola de öfrige bibliotheks gubbarne äfwen snart komma i min sötaste Fars samling. Eljest kan jag redan så wida med landskaper, at jag utan ritmästarens tilhjelp nu sätter et af mina tuschgstycken i färg. Iag förblifwer med barnslig wörndnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 11. Ianuarii 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander, Stockholm.

74.

Min sötaste Far.

Min sötaste Fars wördade skrifwelse af d:n 11. i denna månad, för hwilken jag aflägger min ödmjukaste tacksäjelse, gör mig försäkrad därom, at min sötaste Far denna tiden ägt hälsan. Såsom mit tilstånd ligger min sötaste Far om hjertat, så får jag berätta, at jag äfwen, Gudi ware lof, mått wäl.

De böcker, min sötaste Far befaller mig söka i sit biblioteque, skola riktigt blifwa expedierade i währ, om jag lefwer.

Nu på stunden woro wi på condouance visite hos fru rectorskan Cerenia. Iag war hos sal. rectorn strax effter min sötaste Fars afresa, och ursäcktade, at min sötaste Far ej hant taga afsked af honom. Han sade, at han ärnat komma til min sötaste Far, men den halkan, som då war, förhindrade honom. Han lofwade i det stället skrifte-ligen upwakta min sötaste Far, men om han hunnit göra det, wet jag icke. Med barnslig wörndnad har äran, at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 25. Ianuarii 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

75.

Min sötaste Far.

Efter nog långt drögsål har jag nu åter äran at berättat min sötaste Far, det min hälsa, Gud ware lof, hela denna tiden varit rätt god. Jag hoppas, at med Guds hjelp min sötaste Far äfwen ägt en önskelig wälmåga.

I förledne Tisdag kom min käre Morfar til staden. Jag håller nu på at skrifwa mit arbete således, at jag hwar wecka lämnar par §§ til honom at corrigeras såsom exercitier. Min disputation förekommer mig nog underlig däruti, at jag nödgas påstå, det dygder mindre behöfs i et rike, än i et annat. Jag ryser, då jag tänker, at i despotiska regementen en dygdig är för många farligheter utsatt, och jag kan ej annat, än beklaga det folk, hos hwilket en så ädel gäst icke kan trifwas. Lyckliga fria stater! hwarest dygder banar vägen til heder och ära.

Här går et rykte, at morbror Paleén varit siuk, men åter blifwit frisk. Cousin Carl är något orolig, effter han på någon tid ej fått bref.

Med diup barnslig wördnad har jag äran at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 15. Febr. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

76.

Min sötaste Far.

En lydlig son kan ej annat, än fägna sig vid underrättelsen om en öm Fars wälmåga. Samma fägnad upfylte äfwen mig, då jag hade äran at bekomma min sötaste Fars angenäma bref af den 15. Febr., för hwilket jag ödmjukast tackar.

Af min disputation har min käre Morfar nu 5 §§ at öfverse. Den lär, som jag menar, komma at bestå af 12 §§, hvilka, om jag lefver, kunna blifwa färdiga til Påsk.

Hos min sötaste Far aflägger jag äfven en ödmjuk tacksäjelse både för musicalierne och tuschet. Iag finner häremot min skyldighet wara, at göra min sötaste Far til viljes, då jag så mycket vigtigare sysslor tillåta söker at äfven upöfva mig i dessa vackra konster.

Den Högste förläne min sötaste Far under sina många göromål en stadig och jämn välmåga. Då upfylles dens upriktiga önskan, som in i döden förblifver min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 1. Mart. 1765.

Carl Fredr: Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman, Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredrik Mennander i Stockholm.

77.

Min sötaste Far.

Då jag åter har tilfälle at underrätta min sötaste Far om mit tilstånd, så bör jag först låta weta, det, Gudi ware lof, min hälsa hela tiden warit jämn och stadig.

Min disputation blir, om jag lefwer, färdig i nästa wecka, så at min Morfar kan få den hel och hållen med sig til Bussila, då han reser ut til Påsk. Han wil äfwen, at jag skal följa med honom, för at renskrifwa henne, då den redan för helgen kan wara fullkomligen färdig, och således strax däreffter lämnas til trycket. Nu skulle jag ödmjukast fråga min sötaste Far til hwem den skal dedicerar; om jag finge lof at säija, så tycker jag, at riksrådet, grefwe Ekeblad därtill hälst kunde utwäljas.

I Måndags el:r den 7/18 Martii fylte jag i Iesu namn mit 17:de lefnadsår. Om Gud wil, så lär det nu började 18:de utwisa hwad lefnadsart jag utwäljer. Theologien och Guds kännedom bör wara så wäl mit som alla andra menniskiors förnämsta studium; dock tycker jag mig hafwa större lust at komma til något civilt stånd än at blifwa präst. Det sednare är et så högt ämbete, at ingen okallad bör wäga sig dit; dässutom håller jag före, at (sedan man anropat den Högste om hans nådiga hjelp, då man utwäljer sig

et wisst stånd) den inwärtens lusten, man innan sig känner til någon lefnadsart, då den ej på fåfänga eller flaterande afsikter är grundad, ger til känna, at den milda Guden hördt vår bön och at hans wilja är, at wi på det sättet skola förtjena vårt bröd. Historien, politiquen, moralen och iuridiquen har jag nog fått lust före, utom det nöije, jag finner i skrifwande och conciperande. Om det där-före ej wore min sötaste Far emot, så skulle jag be, at få slå mig til något stånd, där jag med desse wettenskaper kan göra nytta. Jag bör dock ej förbigå, at nu som förr försäkra min sötaste Far därom, at äfwen andra studier ej skola af mig förglömmas; ty annars wore jag en owärdig son til en Far, som med så mycken möda samlat åtskilligt, hwaraf man ej kan betjena sig utan insigt i det, som därtil hörer.

I hwad stånd jag hälst kommer, så skal jag altid beflita mig om, at med rätta wara min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 22. Mart. 1765.

C. F. Mennander.

78.

Min sötaste Far.

Som jag, för min frånvaros skull på Bussila, ej hade tillfälle, at upvakta min sötaste Far, då Herr Professorn sidst skref, så ber jag ödmjukast, at min sötaste Far ursäktar min försummelse i tvänne vördade brefs besvarande, för hvilka jag härmed aflägger en ödmjuk tacksäjelse. Min hälsa har hela tiden varit rätt god, och Gud vare lof, at min sötaste Far äfwen mått väl.

Så väl i den sednare af nyssnämde skrifvelser, som uti et ännu nyare bref til Herr Professorn ser jag min sötaste Fars ömma tankar om mit tilkommande lefnadsstånd. Dess vanliga godhet emot mig visar sig åter på et utmärkt sätt, då han lämnat mig otvungen frihet, at göra et så angeläget val. I förtröstan til Gud har jag med mit tycke stadnat vid civilståndet, och jag hoppas äfwen, at, om jag lefver, han så styrer mina göromål, at de måga lända honom til ära, och min nästa til nytta. Det rör mig väl, at något gå ifrån mina hedersvärde förfäders fotspår, men med Guds hjelp skal jag dock beflita mig därom, at, ehuru ämbetet ändras, hjertat ändå må blifva det samma. Efter öfverläggande hos mig sielf, med min käre Morfar och Herr Professorn, skulle jag ödmjukast be

min sötaste Far, at ännu något år få studera vid denna academien. Sedan det skedt, kunde jag, om listiden varar, engageras här i håfrätten och under någon tid dels vid tingsresor, dels vid andra tillfällen, skaffa mig *practique* i det jag läst, besynnerligen hvad iuridiquen angår. Efter par således använda år kunde genom den Högstas bistånd jag wara någorlunda skickelig, at med min sötaste Fars samtycke söka min fortkomst i Stockholm vid något collegium, hälst Kongl. cancelliet, hwilken väg både min käre Morfar och Professorn tycka vara den bäste. Denna tiden användes på detta sättet efter deras mening bättre, än om jag nu strax komme in i något publikt verk, hälst den nytta, jag framdeles kunde göra mit fädernesland, beror på den grunds fasthet, som förrut bör läggas med studier och en någorlunda skälig insikt i de til mit nu valda lefnadssätt hörande vetenskaper. Emedlertid, om jag i sommar finge råka min sötaste Far i Stockholm, så torde tillfälle yppas, at hos någre vise herrar blifva insinuerad. Alt detta lämnar jag i ödmukhet til min sötaste Fars eget godtfinnande, såsom den, hwilken näst den högste Guden jag mäst bör trygga mig vid.

Af min disputation, som lär komma at bestå af 6 ark, äro nu 4 trykta. Trycket och paperet är det bästa man kunnat få. Uplagan går til 520 exemplar; på påst- 120, och på skrifpapper 400. Intet wetterligt tryckfel har än fått insmyga sig. För öfrigt skal min sötaste Fars befallningar riktigt efterkommas. Strax efter Pingst, om Gud vil, tänker jag komma fram.

De böcker, som min sötaste Far begärte, och som på närlagde förteckning finnas uppskrefne, äro i dag bortskickade med skepparen Berg. Iag har accurat afskrifvit den af min sötaste Far gjorde uppsatsen, för at få behålla originalet i min brefsamling. Farbror Rennerus har i par eller tre veckor varit här och tänker blifva qvar til in på sommaren. Utom små presenter til mig, skänkte han äfven min sötaste Far några mineralier som förvarade i en ask tillika med nyssnämde böcker öfversändas i en ihopslagen brädlåda. På hans begäran lät jag dem följa med, emedan han sade, at de förrut finnas i min sötaste Fars stencabinett, och således i Stockholm kunde bortbytas. Han ber mig anmäla sin ödmjuka vördnad. Iag förblifver med djup barnslig vördnad in i döden min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 3. Maji 1765.

C. F. Mennander.

In folio.

Agricola Von universal Vermehrung der Bäume	franskt b.
Nehem. Grew. musæum R. Societatis Anglicanæ	safrans b.
J. de Læt Americaë utriusqv. descriptio	pergam. b.

In 4:to.

Neandri Tabacologia	pergam. b.
Ferrandi Imperati historia naturalis	”
Scheuchzeri Helvetiæ Stoichejo-oro et oreographia	”
Clutius de nuce mædica et de hemerobia	”
Bonanni recreatio mentis et oculi in observatione animalium testaceorum	”
Garmanni Oologia etc.	”
Etzholtz Gartenbau	franskt b.
Schreibers Abhandlung von Waidte	brunt pap.
Klein summa dubiorum circa classes animal.	”
Untersuchung von Meere	”

In 8:vo.

Hermanni hortus Lugduno Batavus	franskt b.
Sachs Gammarologia	pergam. b.
Th. Bartholinus de cygni anatome et Med. poëtis	”
Gmelins Reise durch Siberien. 4. band.	brunt p.
Kraftens gänzl. Ausrottung der Graulthiere 2 band	”
Bruckmans bibliotheca animalis	”
Observations sur les plantes	blått p.

In 12:o.

Simonis Pauli catal. horti R. Hafniensis et reliquorum hortorum public.	pergam.
--	---------

79.

Indulgentissime Pater.

Qvum jam, qvod in maximis Summi Numinis erga me beneficiis omnino pono, in publicum eruditorum conspectum prodeo, profectuum meorum in litteris tirocinia positurus, postulasset utiqve officium, ut Tibi, indulgentissime Pater, pro immortalibus Tuis in me benefactis, devotissimam, qva tenerrime proseqvor, pietatem, publice testatam fecissem. Fuerunt autem duæ inprimis causæ, qvæ ab isthoc me avocarunt propositio. Harum prima est verborum defectus, qvem tantum in me deprehendi, ut, qvicqvíd

studiose egissem, ne minimam quidem partem documentorum paterni Tui favoris recensere, nedum rite celebrare potuissem. Deinde mandato Tuo, Pater indulgentissime, litteris mihi exhibito, quo dedicationes omnes omittendas esse censuisti, mihi acquiescendum erat. Quamvis itaque gratum animum memori solummodo pectore premere hactenus cogar, suscipias tamen, Pater indulgentissime, cernuus oro atque obtestor, dissertationem hanc levissimam, quam nunc transmitto, et sic Tuum constituas, quod, dum virtuti suum constat pretium, mea in Te flagrabit pietas, simulque id sollicite agam, ut Tua premam vestigia, meque Te dignum esse filium probem. Quod reliquum est, summum rerum omnium moderatorem quotidianis defatigabo precibus, velit Te, indulgentissime Pater, sospitem atque incolumem, nec non omnigena felicitate mactatum, per longam annorum seriem mihi conservare, ut idem sit vitæ Tuæ, mihi pretiosissimæ, qui votorum meorum finis.

Ad cineres usque permansurus indulgentissimi Patris obedientissimus filius

Aboæ d. XII:ma Calend.
Iunii An. MDCCLXV.

Carolus Fridericus Mennander.

80.

Min sötaste Far.

Et ömt fadershjerta ser jag åter afbildadt i twänne angenäma bref, för hwilka härmed min ödmjukaste tacksäijelse aflägges.

I Jesu namn ventilerades min disputation i förgår. Om des försvarande lär min käre Morfar och Herr Professorn bäst gifwa underrättelse. Mag. Henr. Gabr. Porthan war prior och en Snellman posterior opponens. Det kunde ej annat wara, än många åhörare wid et tilfälle, då effter utseende min hederlige och af alla studerande mycket älskade Morfar sidsta gången præsiderade. Några herrar af hofrätten, herr landshöfdingen och mäst alla herrar professorer täcktes äfwen wara tilstädes. Herr landshöfdingen bewiste min käre Morfar och mig en ganska stor grace i det han efter slutad opposition steg up och gratulerade oss med en wacker och nog lång oration, som strax af min käre Morfar beswarades. Då herr landshöfdingen, sedan acten war slutad, uppe wid

cathedern ytterligare talade wid oss, tårades han, i det han ibland annat sade mig de orden Gud wälsigne dig! Til middagen spisade morbror Iusleen och några andra bekanta tillika med opponenterne ganska wäl hos min Morfar. Men kl. 4 eftermiddagen kommo de af mig dagen förut budne gästerne, utom herr landshöfdingen, som redan i academien ursäktade sig för sin swåra podagre skull, och som dessutom mäst denna tiden wistats på Runsala; herr domprobsten ursäktade sig för sin swaga hörsel; prof. Kalm har fått sorg efter sin fru mor; och utom dessa kom ej eller herr cancellierådet Scarin på tracteringen, men uti academien hedrade han oss med sin närwaro, herr professor Bilmark hade gärna warit min sötaste Far til wiljes och hållit tracktering hemma hos oss, om ej min käre Morfar aldeles satt sig däremot. Han är ju mit barn, sade han, hans Far är bortta, jag har aldrig för hans skull tracterat, skulle jag då nu ej göra det? Det skedde ock så hederligen och gästerna (som woro alla de, som min sötaste Far befalte mig unfägna hemma hos oss), woro så nögde, at utom några få, som förut gingo bortt, blefwo alla, ja ock herr presidenten qwar til kl. 12 om natten. Iag kunde ej undgå, at likwäl hålla en tractering hemma hos oss för mina bekanta af studerande och landsmän dagen därpå, för hwilken omkostnad så wäl som för den, hwilken skedt för min disputations tryckande och för en ny klädning, til hwilket alt herr professorn bestyrt om pengar, jag härmedelst aflägger min barnsliga ödmjukaste tacksäjijelse. Både hos min Morfar och äfwen hos oss tracterades med café, pounsche, bischoff och confect.

Iag lyder gärna min sötaste Fars wilja angående den omtalte Stockholms resan. Nu *täncker*¹ med Guds hjelp jag med alfware fortsätta mina studier, hwarwid både min käre Morfar och mäst herr professorn äro mig behjelpelige. Ehuru accurat man sökte at få disputationsuplagan, insmög sig dock utom de af min sötaste Far nämde et tryckfel pag. 26. lin 4. neml. verbi för verbis, hwilket alt skal rättas i de exempl., som med nästa fartyg komma til min sötaste Far. Iag öfwerlämnar mig aldeles min sötaste Fars behag angående en disputation til denne. Hwad min sötaste Far

---

¹ *Kursivoidut kirjaimet repeytyneet. — De kursiverade bokstäverna hava blivit bortrivna.*

eljest i sina bref befalt, skal uträttas, och jag tackar ödmjukast för de wackra presenterne. Morbror Hinric är för några dagar framkommen och Rennerus är ännu här i Åbo. Iag förblifwer til döden min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 7. Iunii 1765.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Herr professorn for strax efter middagen til Lemo (hwarest nu för alfware byggas), därföre är brefwet försegladt af mig, fastän utanskriften är hans. I nästa weckas början tänka wi, om Gud wil, med allone resa dit ut på några weckor. Iag ber ödmjukast om förlåtelse, at brefwet är så illa skrifwit. Iag har ännu i dag tänkt gå til min käre Morfar och Mormor, som i morgon resa ut; och i bråskan har några felaktigheter insmygt sig.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfwer Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

81.

Min sötaste Far.

Et angenämt tilfälle gifwes mig åter, at låta min sötaste Far veta, det, GUDI vare lof, jag hela tiden mått rätt väl. Den HÖGSTE upphålle min sötaste Far under sina många och viktiga göromål vid en stadig hälsa.

I förledne böndags anlände skepparen Corpolander til Beckholmen, och om Lögerdags morgon hämtades de af min sötaste Far skickade sakerna til oss. Af böckerne, som äro uptagne och stälde i bokkammaren, har med min sötaste Fars tilstånd jag läsit i Bælters Frälsarens historia, och det jag där af redan inhämtadt öker min hog, at nyttja en så kostbar bok. Min sötaste Fars kläder äro lagde på et bord i salen.

Påfåglarne äro ock framkomne friska och oskadde utom det, at tåfsen på hanans hufvud är bårtfallen, och des stjert uti den trånga buren mist en god del af sin längd. Detta alt måtte dock åter växa til, sedan den fäldt de gamla fjädrarna. De tyckas väl trifwas. I deras präktiga prydnad lyser, som i alt annat skapat, den

store GUDENS vishet och godhet emot menniskorna, och den missbrukar sit förnuft faseligen, som vil blifva öfvertygad, at alt sådant af en slump tilkommit. Så rara fåglar kunna ej annat än nu i början få många besök, hvilka mycket ökas genom påstående marknad. Mäst alla herrskaper i staden hafva dels varit hos oss, dels lära de komma, och en myckenhet landtboer och bönder hafva desse dagar äfven kommit på gården at bese dem. Så länge desse besök af mindre folk räcka, måste någon ständigt hafva öga uppå, at ej något af fjärdarne putsas. Iungfrun och jag hafva efter befallning sökt, at undfägna påfåglarne på det bästa, men i vinter lär det blifva svårt om rum för dem. Emedan boskapen nu går i bete, så kunna de om nätterna vara i fähuset, som til den ändan är rengjordt

I couvert feck jag äfven en sådan myckenhet skönt tusche, at det säkert räcker i min lifstid, och har jag härmed äran, at derföre aflägga min ödmjukaste tacksäjelse, så väl som för min sötaste Fars tal, hvilket fölgde med och hvaraf exemplar redan äro utdelte åt sina ägare.

Min Morfar och Mormor äro i staden och låta mycket hälsa min sötaste Far. Äfven så bar presidenten, som för en tid sedan var hos oss, at¹ göra det.

Til döden har jag den äran, at med *barnslig*¹ vördnad förblifva min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 18. Iun. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman, Biskop öfver Åbo Stift, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högvördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

82.

Min sötaste Far.

Samma dag jag sist hade äran at skrifwa min sötaste Far til, bekom jag om afton åter et kärkommit bref af den 13 innewarande, för hwilket härmedelst min ödmjukaste tacksäjelse afläggas.

¹ *Tältä kohdalta pieni pala repeytynt. — En liten bit bortriven.*

Böckerne och påfåglarne äro oskadde hemkomne, hwarom min sötaste Far genom mit förra bref redan lär wara underrättad. Jag glömde at då äfwen berätta om citronernes framkomst, dem den nya waktmästaren aflämnade, och för hwilka jag ödmjukast tackar. Fönstren så wäl i bokkammaren som i de öfriga min sötaste Fars rum hafwa denna tiden esomoftast warit öppnade, och bokkammaren besynnerligen skal än framdeles effter min sötaste Fars befallning flitigt wädras. Ingen främmande skal eller slippa därin. Påfåglarne trifwas rätt wäl, och hanans hufwudprydnad börjar redan ögonskenligen wäxa.

Cousin Paleén reste i dag morgon tillika med mag. Lexell bortt på Augustins jakt. Prof. Clewberg och Gadd med sina fruar äro ock passagerare på samma fartyg. Prof. Clewberg täncker hälsa på sin bror i Upsala. Han har eljest warit nog opasslig denna tiden. Med Paleén skickade jag til min sötaste Far 30 exemplar af disputation. Min skyldighet fordrar at ödmjukast tacka min sötaste Far för det, han behagat hålla tractering på den til min disputationssact utsatta dagen. Detta är ibland många andra äfwen et bewis af min sötaste Fars ömhet för mig. GUD gifwe, at jag så uppfört och framdeles måtte upföra mig, at min sötaste Far hade orsak, at med sina wänner däröfwer glädias, och at jag aldrig gjorde mig owärdig at wara min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 28. Iun. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfwer Åbo Sticht, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

83.

Min sötaste Far.

Här uppå Lemo hade jag i förgår äran at bekomma min sötaste Fars ömma skrifwelse af den 28 Iunii, för hwilken min ödmjukaste tacksäjelse afläggas.

Min sötaste Fars befallning om påfåglarnes skötande skal noga iakttagas. Wår gård i staden har warit besynnerligen om helge-

dagar en sammelplats för en myckenhet folk, som beskådat rikinkucko. Men emedan man par gånger märkt, det barn och pigor welat taga fjädrar af stierten, och tyfwar äfwen kunna få tilfälle, at besigtiga gårdens belägenhet, så måste man härefter til helgedags eftermiddagarne instänga dem, för at wänja folket af med dessa besök. Dock om några herrskaper begära at se dem, så wägras det intet.

Under mina nöjen här på landet har jag ibland andra böcker äfwen börjat läsa Livium.

Med barnslig wördnad har jag äran, at förblifwa min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Lemo, den 5. Iulii 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfwer Åbo Sticht, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

84.

Min sötaste Far.

Härmed har jag äran at öfwerlämna min sötaste Far det begärte utdraget af min disputation. Torde hända, at det är för widlyftigt, men det war nästan ej görligt, at med sammanhang mera kunna förkorta det. Det berömmet, som förekommer strax i början, ber jag ödmjukast, at min sötaste Far är god, och stryker ut, innan det kommer til trycket. Ehuru jag på intet sätt wille, så måste jag dock, på herr professors befallning, skrifwa det. Det är nog sant om afhandlingen; men effter jag heter en fullkomlig författare däraf, så är det aldeles oförtjänt.

Gladt sinne, en god hälsa, och åtskilliga nöijen, som jag nyttjar här på Lemo, göra, at jag ej saknar något annat, än min sötaste Far, hwilken med GUDS hjelp jag dock hoppas, snart lærer återkomma i önskelig wälmåga.

Cousin Carl Lafwade strax effter sin hemkomst skrifwa mig til, men jag fruktar, at han blir lika ordhållen, som hans bror Eric. At han lyckeligen framkommit, fägnar mig mycket, och ber jag ödmjukast at min sötaste Far wid tilfället hälsar honom.

Med barnslig wördnad har jag äran at framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

AlaLemu, den 23. Iulii 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman, Biskop öfwer Åbo Sticht, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högwördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

85.

Min sötaste Far.

At twänne min sötaste Fars vördade bref, för hvilka jag härmed aflägger min ödmjukaste tacksäjelse, så länge varit obesvarade, har däraf härrört, at jag 14 dagar varit ute på Bussila, och först i Lögerdags därifrån hemkom. Mine käre morföräldrar må väl, och budo mig mycket hälsa. Min morfar, som ännu ej haft tillfälle, at besvara min sötaste Fars bref, läfvade med första hafva den äran.

Under mit vistande på Bussila hade jag den förmån, at hos en om min välfärd så öm Morfar rådfråga mig angående valet emellan Kongl. cancelliet och denna håfrätt. Min Morfar ville icke tvinga mig, utan lämnade i min frihet at säja, för hvilkendera collegium jag hade största hågen. Iag fan väl, at, ehuru i cancelliet som annorstädes är stor trängsel, så läfva dock äfven de minsta syslorne där både mera lön och mera befordran, än här i håfrätten kan ske, hvarest så många små grader förrut skola igenomgås, innan man til exempel kan komma til den tour, som en ordinarie cancellist äger. Iag hörde, at ordinarie cancellisterne äro i lika tour med häradshöfdingar, men menar dock, at det ej går så långt ut på tiden, at blifva det förra, som at ärhålla den senare sysslan. Här låg, detta oaktadt, något mig i vägen, som ännu gjorde Stockholm för mig äfventyrlikt, nemligen den fara man där löper at råka i liderliga sällskaper och blifva förförd. Men dessa, sade min Morfar, kunna väl unvikas, allenast man sjelf icke söker dem. Iag får därföre nu den äran, at för min sötaste Far berätta, at, om honom behagar, jag ej är ohågad, at vid Kongl. cancelliet, och hälst kammarexpeditionen söka, at tjena mit fädernesland. Detta

öfverlämnar jag vidare i min sötaste Fars öma behjertande. Iag beder GUD innerligen om bistånd och sätter min förtröstan til honom, at han, ehvart jag med tiden kommer, nådeligen bevarar mig för alt det, som kan skada ant. min timmeliga eller eviga välfärd.

Iag skal efter min sötaste Fars befallning nu söka, at förkofra mig i de vetenskaper, som höra til mit valda lefnadssätt. På Bussila började jag, at skrifva af anmärkningarne ur tvänne lagböcker, som morbror Carl fått låna, den ena af morbror Iusleén, och den andra af advocatfiscalen Ignatius. De hafva annoterat åtskilligt, som eljest vore svårt, at få underrättelse om, och tror jag mig därföre ej förlora den tid, jag använder på deras arbetens afskrifvande. Min Morfar har eljest funnit nöje i, at under min varelse hos honom låta mig läsa i Verulams verk, och mäst i hans *cogitata et visa*.¹ Han ville ännu ej släppa mig ifrån sig, så framt jag ej hade låfvat honom, at efter par dagar åter hälsa på honom på några dagar. *Du förspiller ej den tid*,¹ sade han, *som du hos mig använder, at läsa i Verulams verk*.¹ Iag måste därföre snart åter fara ut til honom, och tappar jag ej eller uppå det; ty jag tänker ej låta onyttigt gå mig ur händerna det ehuru kårta tilfälle jag har, at nyttja hans grundeliga undervisning. Iag har sökt prof. Kalm, men ej funnit honom hemma. Iag tackar min sötaste Far ödmjukast, som gifver mig låf, at få nyttja hans underrättelse i mineralogien. Med det första, om jag lefver, skal jag ock tala vid hans magnificence därom. Prof. Ol. Prysses föreläsningar skal jag ock efter befallning afhöra.

Orationerne, som min sötaste Far i sit senare bref befaller mig öfversända, skal unge Beckman, som innom par dagar åter gör en Stockholms resa, hafva äran, at lämna til min sötaste Far. Ännu har jag ej funnit mera än 4 exempl. af den, som hölts öfver gref Tessin; men skal dock vidare eftersöka, om det ej är möjligt, at finna flere.

Med barnslig vördnad har jag äran at vara min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 13. Aug. 1765.

C. F. Mennander.

¹ *Kursivoidut alkuperäisessä. — Kursiverade i originalet.*

In margine: P. S. Utdraget af min disputation skal jag framdeles förkårtadt öfversända til min sötaste Far, om jag lefver. Torde hända dett blefve mig lättare, om min sötaste Far ville vara så gunstig, och öfverskicka det förra til mig; ty conceptet har för mig förkommit.

86.

Min sötaste Far.

Min sötaste Fars godhet emot mig är så stor, at jag aldrig kan tillfyllest därföre visa min barnsliga ärkänsla. Knappt hade jag hunnit i ödmjukhet låta veta, til hvilket stånd jag hade mästa lusten, förrän min sötaste Far, full af ömhet för mig, icke allenast biföll min begäran utan ock, snarare än jag trodde, satte den i verkställighet. Min sötaste Fars högvördade bref af den 9 dennes under rättar mig därom, at jag blifvit antagen i Kongl. cancelliecollegium. Näst den högste GUDEN är min sötaste Far den, hvilken jag är skyldig både denna och flere förmåner, hvilka jag så ovärdigt åtnjuter. Jag har därföre den äran, at härmed ödmjukast tacka min sötaste Far för den möda och det besvär, som min sötaste Far för min välfärd har ospard. Den högste GUDEN gifve mig nåd, at i mit valda stånd få skicka mig, som min skyldighet kräfwer! Han bevare mig ifrån at nånsin blifva en misbrukare af hans förlänta gåfvor, en onyttig lemm i samhället, eller en ovärdig son af en så huld Fader.

Det oroar mig dock, at jag så snart måste skiljas ifrån min sötaste Far; men då jag på andra sidan betänker, at, om Gud förlänar hälsan, jag ändå får den förmån, at under riksdagarne vörda min sötaste Far närvarande i Stockholm, jag och torde någon sommar, om jag lefver, kunna resa öfver til min sötaste Far i Åbo, så finner jag, at mig ändå gifves tillfälle, at nästan lika lång tid få den äran, at munteligen umgås med min sötaste Far, som om jag vore i Åbo, hwarifrån min sötaste Far af viktiga ämbetssysslor esomofftast bårtkallas.

De ömma förmaningar, hvilka upfylla så väl de förra, som detta min sötaste Fars bref, upmuntra och skola framdeles upmuntra mig, at i alt vinlägga mig därom, at ej upsäteligen sätta någon fläck på min vandel.

Farbror Ignatii bref är riktigt framlämnadt; men högvälborne herr presidenten och morbror Iusleén komma ej förr än i öfvermorgon ifrån landet. Förledne Fredags och Lögerdags, då jag var ute som hastigast hos min käre Morfar, lämnades och honom hans bref. Då jag blifvit antagen i Kongl. håfrätten, och mig tillfälle gifves, skal jag effter befallning följa med någon häradshöfdinge, som är förfaren, och tingtar här när til. Jag var i Onsdags och Torsdags på et urtima ting med morbror Carl, som gjorde sysslan under Ståhlhandkes siuklighet, hvarvid jag försökte at föra protocollet. Med barnslig vördnad förblifver jag min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Lemo gård, den 20. Aug. 1765.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Jag ber ödmjukast om förlåtelse, at jag, oaktat min låfven, ej skickade orationerne med unge Beckman. Han hade rest under det både herr professorn och jag voro på landet. Af oration öfver gref Tessin få vi ej igen mer än 4 exemplar. Med aldräförsta tillfälle skal jag nu öfversända dem.

87.

Min sötaste Far.

Åter bör jag, min skyldighet enligt, underrätta min sötaste Far om mit tilstånd. GUD vare låfvad, jag har hela tiden ägt hälsan, och kan därföre så mycket bättre fortfara med mina sysslor. Morbror Iusleén och farbror Ignatius låfva bägge hafva besvär för mig och underrätta mig i det, som hör til mit nya studium. Morbror Iusleén tänker, så snart hans varelse i staden blir något stadigare, börja at för mig och en annan hålla föreläsningar i lagfarenheten; och farbror Ignatius har redan lånat mig några iuridiska böcker. Bägge hafva tillåtit mig, at rådfråga sig i det, som kan förekomma mig mörkt.

Högvälborne herr presidenten har varit ständigt ute på Friskala, så at, ehuru jag sökt honom, har jag dock ännu ej kunnat träffa honom; men skal dock så snart han kommer in, lämna honom min sötaste Fars bref.

Hans magnificence prof. Kalm tänker närmare emot hösten gynna mig med underrättelser i mineralogien.

Jag har äran at i djup vördnad framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 27. Aug. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfver Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högvördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

88.

Mon tres chere Père.

Je ne saurois lire Vos lettres, mon tres cher Père, sans gouter le plus grand plaisir. Chaque periode est une marqve de Votre bonté, et chaque ligne une preuve de Votre tendresse. Plut-au DIEU, qve je de ma part pouvois aussi Vous faire connoitre combien je Vous en svís redevable.

Pendant tout ce tems j' ai joui, DIEU merci, d'une parfaite santé et je souhaite de tout mon coeur, qve ce pretieuse don n'est pas manqvé a Vous, mon tres cher Père.

Le plan, qve Vous, mon tres cher Père, Vous avez proposé dans mon engagement et qve je commence deja d'envisager, ne souroit qve m'être tres agreable, aussi la reconnoissance qve je Vous en dois, sera sans bornes. Au moins je ferai valoir dans toutes les occassions la profonde veneration, avec laqvelle je suis par toute ma vie mon tres cher Père, Votre tres obeissant fils

d'Åbo le 10. Sept. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: a Monsieur Monsieur, l'Eveqve et Vice Chancellier, Charles Fredr. Mennander en Stockholm.

89.

Min sötaste Far.

I går hade jag visite af en lieutenant, som heter Rath. Han var ganska höflig och bad mig, at jag, då jag skulle skrifva min sötaste Far til, äfven ville afsända des medföljande bref til öfverhåfpre-

dikanten Rosén med hans ödmjuka begäran hos min sötaste Far, at min sötaste Far vore så gunstig och låte sin betjent gå med det samma til bemälte herre; emedan han mente, det på sådant sätt komma säkrare fram, än han lämnade det öppet på påsten. Doctor Rosén skal vara måg til lieutenantens bror, hvarföre han i brevet anmodar honom, at med en medföljande prästeattest, at hans fru friherrinnan Lejonsköld ännu lefver, utvärka henne den pension, hon, under sin svåra siuklighet, varit van at få af Hennes Majestät. Iag kunde ej annat, än göra honom til viljes, och ber jag ödmjukast at min sötaste Far ursäktar min dristighet.

Professor Bilmark hade gärna äfven skrivvit, men som det i dag är marknad här i Åbo, förhindras han så väl af pengars emottagande som ock utgifvande. Lemo blir och rätt vackert så at köpman Rahm, som en gång varit där ute, sade, det hädaneffter böra få namn af Pisanlinna. Til bygnaden därute har herr professorn i dag äfven ibland annat köpt 13 lass näfver, a 4 plåtar lasset.

Med barnslig vörndnad har jag den äran, at förblifva min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 13. Sept. 1765.

C. F. Mennander.

90.

Min sötaste Far.

Sedan jag sist upvaktade min sötaste Far har jag GUDI låf ägt en god hälsa, men min försummelse i skrivande har härrört af brist på ämnen.

Nu gifves mig tillfälle at berätta, det jag för fiorton dagar sedan hade den äran, at göra min ödmjukaste upvaktning hos högvälborne herr presidenten, som då nyligen kommit ifrån landet. Iag måste dock förrut med hans inskickade bod tilställa honom min sötaste Fars bref, emedan det eljes blifvit för gammalt. Hans vanliga godhet utmärkte hvart ord af hans tal, då han sade, at han fått min sötaste Fars skrivelse, at han aldeles gillade min sötaste Fars afsigter med mig, och at han skulle söka at hjälpa mig på min nya vädioban. Han befalte mig allenast i termins början lägga in til Kongl. håfrätten om mitt antagande, så skulle det hafva ingen

fara. Hos herr rector magnificus har jag til den ändan anhållit om testimonium, hvilket innan kårt låfvades mig.

Herr presidenten har denna tiden varit besvärad af gikt och svulnad i det ena knäet, som förorsakar en svårighet för honom at gå. Med barnslig vördnad har jag äran at förblifva min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 27. Sept. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman, Biskop öfver Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes Procanceller, Högvördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander, i Stockholm.

91.

Min sötaste Far.

För twänne min sötaste Fars värdade skrivelser har jag härmed äran, at aflägga min ödmjukaste tacksäjelse.

I går svor jag, tillika med en österbotninge, som heter Timm, den vanliga lif- och tysthetseden för höglofl. Kongl. håfrätten, sedan vi förut blifvit til auscultanter antagne. Hos högvälborne herr presidenten gjorde jag efftermiddagen min upvakning, då han ibland annat äfven bad mig hälsa min sötaste Far. Mit testimonium både iuridicum och academicum öfversändes härmed effter min sötaste Fars befallning.

Morbror Iuslen tänker endera dagen börja at förklara för mig de vigtigaste ställen i lagen, och skal jag häreffter använda mäst hela förmiddagen med ausculterande och skrivande i håfrättens cantzli, men efftermiddagen til läsande i nödiga vetenskaper.

At de af min sötaste Far begärdte orationer ej framkommit, är jag intet ordsaken til utan felet består där, at candidaten Beckman, som skulle öfverföra dem, emot förmodan ej kom at resa öfver, ehuru han redan til den ändan rest til Nagu, hvarifrån han skulle taga en bondeskuta. Så snart jag feck veta, at hans resa ej blef af, begärte jag dem af honom tillbaka, då han sade sig lämnadt dem at öfverföras af en Nagu skeppare, som viste min sötaste Fars kvarter i Stockholm. Jag har tänkt, at de länge sedan framkommit, men

som det icke skedt, ber jag ödmjukast om förlåtelse för det jag ej bättre anstaltat, och skal jag bjuda til, at åter genom Beckman få dem hem ifrån Nagu.

Hvad iungfruns skyldighet angår, så är den så vida upfyld, at en ylleväfnad til kappräck och kläder åt mig och kappräck åt drängen är färdig. Med den gröfre linspånaden gör hon nu början, men med den finare måste uppskiutas til des hon i vinter får finare och bättre lin.

Min sötaste Fars öfrige befallningar skola riktigt effterkommas. För presenterne tackar jag äfven ödmjukast.

GUD uppehålle min sötaste Far vid hälsan och hjelpe min sötaste Far åter snart hem til oss, då jag närvarande, om jag lefver, får visa prof af den barnsliga vörndnad, hvarmed jag til döden framhärdar min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, d:n 15. October 1765.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Den ylleväfnad, som här omtalas, var redan vid min sötaste Fars afresa färdig, men blef sedermera färgad. Någon ny säger iungfrun sig ej förrän et annat år hinna med för många andra nödiga sysslor. Jag har tänkt låta göra mig en grön arbetsklädning af berörde kläde.

Herr prof. Bilmark ber om sin vörndnads ödmjuka anmälan.

92.

Min sötaste Far.

För min sötaste Fars högtvördade skrifvelse af d:n 15 i denna månad tackar jag härmed ödmjukast.

De där nämnde varor blefvo i dag lyckeligen från Corplanders fartyg uphämtade, och effter min sötaste Fars befallning conserveerade. Min skyldighet fordrar, at äfven ödmjukast tacka för päronen och åkerbären. Dessa skola blifva mig upmuntringar, at så ställa mig, at jag måtte vara en så huld och öm Fader til nöje, som ständigt öfverhopar mig med välgärningar.

Morbror Iuslen har nu för någon tid sedan börjat förklara lagen för mig och des systemsson unge Carlstedt, och vi hafva redan läsit 14 capitel på rättegångsbalken. Härigenom får jag mer och mera

lust för detta studium. Han har ock låtit oss upsätta domar, stämningar och dylikt, hvilka han öfversett och rättat. Herr protonotarien Lilius har lånat mig sina conceptprotocoller, genom hvilkas läsande jag får insikt i detta skrifsättet.

Med barnslig vördnad har äran at framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 25. Octobr. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maij:ts Troman, Biskop öfver Åbo Stiftt, samt Academiens därstädes ProCancellor, Högvördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

93.

Min sötaste Far.

I förledne Söndags hade jag äran at bekomma et min sötaste Fars vördade bref, för hvilket jag ödmjukast tackar.

Min sötaste Fars ömhet om min välfärd ser jag i hvar rad uti denna, som alla de andra skrivelserna, uttrykt. Min ovärdighet härtil skulle därföre ökas, om jag ej med nöje iakttog alla tillfällen, at berätta om mit tilstånd. Min hälsa är, GUDI läf, god, mina sysslor uprättas af mig effter förmågan, och jag saknar ej annat, än min sötaste Far. För någon tid skref min sötaste Far, at jag borde följa med någon domare til vinnande av practik i lagfarenheten. Protonotarien Lilius är af Kongl. håfrätten förordnad, at förrätta lagmanstinget i Tavastehus, som börjas den 9. Ian. och lærer vara i tre veckor. Jag skulle därföre ödmjukast be om tilstånd, at få följa med honom dit, om den högste GUDEN därtil låter mig lefva. Som jag äfven skulle behöfva bivista häradsting, så har morbror Iusleén skrivit til häradshöfdingen Niclas Sackleén, at jag effter bemälte lagmansting finge resa med honom på någon tid, hvilket ej eller lærer vara emot min sötaste Fars vilja.

Herr hofrättsrådet Neuman bad mig en gång skriva til min sötaste Far med frågan, om på Lemo skulle behöfvas trädgårdsmästare. Han har förskrifvit en ifrån Stockholm, men som den förre sedermera fått blifva qvar på Qvidia, så ville han tjena min sötaste Far med den, som han förskrifvit. Jag ber ödmjukast at

få veta, hvad jag härtil skal svara. Med barnslig vördnad förblifver jag min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 15. Nov. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfver Åbo Stiftt, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högvördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

94.

Min sötaste Far.

Härmed har jag äran at ödmjukast tacka för min sötaste Fars vördade skrifvelse af den 3. i denna månad, och tillika berätta, at jag, GUD vare låf, mår rätt väl.

Med Kongl. håfrättens tilstånd förde jag protocoll därstädes den 21. 22. och 23. Novemb., hvilkets deducerande sedermera nog trågit sysselsatt mig ända til i dag, då min tour infaller, at upläsa protocollerne til justering, til hvilken ända jag rätt nu skal gå up.

Den högste GUDEN, som bevisat mig så oändeliga välgärningar, han har ock gifvit mig den nåd, at jag icke allenast finner nöje af desse göromål, i hvilka jag häreffter skal tjena min nästa, utan de börja ock blifva mig alt lättare och lättare. Ej liten förmån äger jag äfven däri, at mine förmän äro mig gunstige, och ibland dem, som just ledt mig vid handen och undervisat mig, räknar jag billigt morbror Iusleen, assessor Ignatius och protonotarien Lilius. Detta alt tilskrifver jag ej mig eller någon min skickelighet, utan först och främst HERRENS välsignelse, och sedan min sötaste Fars stora ömhet om min välfärd.

Första termin til lagmanstinget, som kommer at ske i Tavastehus, är den 9. Ianuarii, och lär tinget vara i tre veckor, då strax därpå min afresa måste ske til häradstingens bivistande.

I öfrigt skal jag noga lefva effter min sötaste Fars befallningar och visa mig i sjelfva värdet vara min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 13. Decemb. 1765.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman och Biskop öfver Åbo Stiftt, samt Academiens därstädes ProCancellor, Högvördigste Herren, Herr Doctor Carl Fredric Mennander i Stockholm.

95.

Min sötaste Far.

Då åter et år snart gömmer sig ibland de förflutna tider, kunna dock ej de många välgärningar ur mit minne försvinna, hvilka min sötaste Far mig under det samma bevisat. GUD, den högste wälgöraren, tackar jag därföre med et gladt hjerta, som under detta och flere förbigångne år så nådigt uppehållit min sötaste Far vid lif och en önskelig välmåga. HERREN gifve min sötaste Far en frögdefull iulhelg, et godt slut af detta, och en välsignad början af det instundande nya året! Den aldra högste låte min sötaste Far med hälsa och förnöjlighet öfverlefva det samma, mig och många andra til hugnad och stöd, och dröja ännu, om honom behagar, många år med den dagen, på hvilken jag, om mit jordiska lif så länge varar, måste mista en så huld Fader!

Et vördadt bref af den 10 Decemb. hade jag nu på stunden äran at bekomma; för hvilket jämte min sötaste Fars ömma önskningsar jag ödmjukast tackar.

Effter par timmar tänker jag resa ut til min k. Morfar, då min sötaste Fars bref äfven skal honom tillställas. Min Morfar har bedt mig, när jag skulle skrifva, mycket hälsa min sötaste Far, och ursäkta, at han så sällan skrifvit, med förmålan, at emedan han ej har något at berätta, så ville han ej onödigt beswära min sötaste Far med breffvens besvarande. Moster Anna Sara med sin herre kommer äfven i iul til Bussila. Jag får ej längre blifva där, än til dagen för nyårsafton, emedan, om GUD vil, min hårtresa med proto-not. Lilius til Tavastehus-lagmanstinget kommer den 2. el:r 3. Ianuarii at anträdas.

Kongl. håfrätten har lämnat mig permission til nästa Martii månads slut. Morbror Iusleen tyckte tiden ej blifva illa använd, fastän jag så länge är domare följaktig på tingsresor. Morbror Iusleen for i Lördags om mårگونen med hela sit hushåll up til sin svåger kyrkoherden Odenius i Längelmäki.

Hvad herr håfrättsrådet Neumans tilbud angår, så måste jag, at göra honom til viljes, skrifva därom til min sötaste Far, ehuru jag nu finner det hafva varit onödigt.

Til min hälsas bibehållande på vinterresorna har herr professoren låtit af hemväfvit grått kläde och egna vargskin göra mig en skön päls, jämväl ock köpt mig en tilträckeligen stor mårdskinsmössa och vantar af vargpotar, för hvilket alt jag ej bör underlåta, at ödmjukast tacka min sötaste Far. Effter min sötaste Fars i förl:ne våhr gifna befallning såldes de här befintliga 15 mårdskinnen strax däreffter til skinnaren Eklund för 12 daler kopp:mt stycket öfver hufvudet. Min gamla, redan nog trånga skinmyssa skal nu bårtsäljas, sedan jag fått en ny. At sköta min ej starka hälsa ber jag ödmjukast at min sötaste Far intet tager illa up, om jag på sagde resor varsamt nyttjar min sötaste Fars kurslåda.

Beträffande de utlånta böckerna, hvilka min sötaste Far vid sin afresa och i det förra brefvet befalte mig infordra, så lämnade k. Morfar redan i sommars dem han hade tillbaka; men morbror Iusleen och herr prof. Kalm hafva ännu ej gjort det. Bureausnyckeln har alt sedan min sötaste Far reste bårt orubbad legat uti en lönlåda i min bureau.

Alt framgent innesluter jag mig uti min sötaste Fars godhet, och framhårdar med barnslig vördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 23. Decemb. 1765.

C. F. Mennander.

96.

Min sötaste Far.

Sedan jag, GUD vare låf, med god hälsa lyckeligen hit framkommit, bör af mig ej underlåtas, at åter upvakta min sötaste Far.

Tillika med herr protonotarien afreste jag från Åbo den 2. i denna månad; och som han ville göra en hastig ryck til sin broi, prosten i Mässeby, så följde jag äfven dit med honom. På vägen veko vi in til prosten Idman i Hvittis, som bad mig anmäla sin vördnad hos min sötaste Far. Efter par dagars vistande på Mässeby prästegård reste vi hit til staden, til hvilken vi i förrgår ankommo.

Iag har nu haft tillfälle, at bese mit fädernesland på denna sidan, som är beprydt med de skönaste belägenheter, hvilkas sommarprakt

jag nog kunde föreställa mig, ehuru snö och is nu betäckte alt, utom några brusande fårsar, hvilka ej lydde vintrens välde.

Ibland annat märckvärdigt, som jag i hast uppå de reste 26 mil blifvit varse, räknar jag Tyrvis bron, som är öfver par hundra alnar lång, det stället i Pälkänä sokn, hvarest och svenskarne och ryssarne hållit et bekant fältslag, och åtskillige plägseder hos allmogen. Ibland kyrkor, som synas från vägen, pryder det nyligen af Pimänen bygde träcapellet i Wambula rätt mycket sit rum.

De lediga stunder, som mig här nämnas, skola, om jag lefver, af mig användas til denna stadens besiktigande.

Nu öfvar jag mig i allehanda, som hör til lagfarenheten, och njuter däri den bästa handledning, jag kan begära. Mine arbetskamrater äro notarierne Lilius, en son til prosten i Mässeby, och Röddlin.

Wid min afresa från Åbo feck jag af herr professoren 90 daler koppar, med hvilka jag efter min sötaste Fars befallning sparsamt hushållar; til hvilken ända jag för räkning öfver min inkomst och utgift.

Med barnslig vördnad har jag äran at framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Tavastehus, den 10. Ian. 1766.

C. F. Mennander.

97.

Min sötaste Far.

Beswarandet af min sötaste Fars vördade skrifvelse af den 10. i sidstledne månad har jag tagit mig dristighet at spara til des jag, GUDI låf, i förgår lyckeligen hemkom ifrån Tavastehus.

Där hade jag tilfälle, at i sällskap med den hederlige herr proto-notarien Lilius roa mig med åtskillige juridiska göromål. Wid lediga stunder besåg jag stadens märkvärdigheter, såsom kyrkan, slättet och skolan.

Om GUD behagar, skal jag efter några dagar börja resan med herr häradshöfdingen Sackleén. Genom dessa promenader ärfor jag, at finska verlden sträcker sig längre än til Bussila.

Som det ej lär blifva mig möjligt för sjöfartens skull, at i Maji månads början komma til Stockholm, så bör jag i ödmjukhet råd-

fråga min sötaste Far, om det ej är nödigt, at jag lägger in om en månads tilökning på min permission. Skulle det behövas, så ber jag ödmjukast at få veta titeln til Kongl. iustitiærevision; då jag, om jag får lof, skal skrifva en inlaga och öfversända henne til min sötaste Far.

Med barnslig vördnad har jag den äran at framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 7. Febr. 1766.

C. F. Mennander.

98.

Min sötaste Far.

Emot förmodan skrifver jag nu min sötaste Far til här hemifrån, emedan häradshöfdingen Sacklèn, för opasslighet, denna tiden ej kunnat sjelf förrätta ting. Dock har han i bref til morbror Juslèn berättat, det hälsan så vida redan återkommit, at han menar sig kunna den 5. Martii börja med sina resor. Hvarföre, om GUD vil, jag i nästa Måndag tänker begifva mig til hans gård Wias i Wehmo sockn, därifrån jag sedan får följa honom, i den ordning, som medföljande tings terminer från och med den 7. Martii utvisa. Om GUD behagar, skal jag återkomma til Påskhelgen; så at jag allenast bevistar tvänne ting.

En god hälsa och et förnögdts sinne hafva näst GUDS nåd gjort, at denna tiden af mig blifvit muntert använd til vanliga göromål. Ibland annat har jag tvänne dagar fört protocoll i Kongl. hofrätten. Jag vågade mig, för den kårta tidens skull, icke, at flere dagar nyttja denna förmån.

Conrector Westzynthius har nyligen hitkommit i afsikt at söka rectoratet efter kyrkoherden Hedman.

Med barnslig vördnad har äran at framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 25. Febr. 1766.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman, Biskop öfver Åbo Stifft, samt Kongl. Academiens därstädes ProCancellor, Högvördigste Herren, Herr Doctor Carl Fridric Mennander i Stockholm.

99.

Min sötaste Far.

Herr borgmästaren Sacklén, som någre dagar varit här i Eura, påtog sig besväret, at ifrån Biörneborg norromkring försända detta bref til min sötaste Far. Iag nyttjar därföre med nöje tilfället, och får den äran, at berätta min sötaste Far, det, GUD vare låfvad, jag härtills ägt en stadig hälsa.

Den 4. i denna månad kom jag til Wias; därifrån vi dagen därpå afreste til Mennäs bruk, och, sedan vi legat där öfver natten, anlände vi den 6. til detta tingsställe. Följande dagen börjades tinget och slöts i Måndags. Hvar dag lämnar mig alltid någon underrättelse, som jag ej förr vetat af, och hvar underrättelse öker dett nöje, jag finner i mit vitæ genus.

I mårgon, om GUD vil, tänka wi resa til Hallu by uti Nykyrka sokn, hvarest tinget med sagde sokn börjas den 15. och med Letala och Pyhämaa pastorater den 21. hujus; så at vi få blifva på samma ställe til den 26. eller 27., då dessa tre ting lära vara slutne. Öfver Långfredagen tänker jag vara på Wias, och om Lördagen resa hem.

Någon gång, då ledighet gifves, skal jag bese Nykyrke sokns kyrka, och tillika taga af den grafsten, som täcker någre mine förfäders aska. Hvar den högste behagar skicka mit jordiska vistande, åtföljer mig alltid den djupa wördnad, hwarmed jag til dödsstunden framhärdar min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Nuorante rusthåll i Eura sokn,
den 13. Martii 1766.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Prosten Laihiander, som i dag spisat här, berättade, at min sötaste Far är vid god hälsa; hvilket ger mig ny ordsak at prisa GUD.

P. S. Påstgången öfver hafvet har denna tiden varit nog långsam, hwilket är ordsaken, at jag ej kunde få bref af min sötaste Far under min sista varelse i Åbo. Men som jag hör, så hafva elfva påster i dessa dagar öfverkommit, så at jag vist lär hafva bref i Åbo. Beklagligt är, at jag nu ej kan få dem hit ut, utan måste uppskjuta med deras besvarande til hemkomsten.

100.

Min sötaste Far.

För min sötaste Fars högtvördade bref af den 7. Martii, hvilket jag ifrån herr professoren bekom den 21. därpåföljande uti Hallu by och Nykyrka sockn, tackar jag härmedelst ödmjukast.

I går åtta dagar sedan kom jag hem ifrån mina resor med god hälsa och fann, GUDI låf, allting här hemma i önskeligt tilstånd.

Nu väntar jag med nöje den dagen, då, om GUD vil, jag åter får kyssa sötaste Fars hand, hvilken så väl alltid eljes, som ock under denna halft annat års frånvaro bevisat mig så många välgärningar. Efter min sötaste Fars befallning skal jag anhålla hos Kongl. hof-rätten om et års permission, och för öfrigt underkastar jag mig i ödmjukhet min sötaste Fars behag angående längden af min varelse i Stockholm.

Då jag i går upvaktade herr presidenten, bad han mig hälsa min sötaste Far.

Hans magnificence, herr professor Kalm, låfvar i nästa Måndag börja med handledningen i mineralogien, den jag sedan en timma hvar dag til min afresa tänker nyttja.

Under den tiden jag var i Nykyrka hade jag tilfälle, at afmäta och aftaga den Raumanniska grafsten, som fins i kyrkans sacristia. Stenen är tre alnar och $\frac{2}{3}$ kvarter lång, samt två alnar $1\frac{3}{4}$ kvarter bred.

Herr professoren, som af flere syslor i dag är hindrad at äfven skriva, ber om sin vördnads anmälan hos min sötaste Far. Med barnslig vördnad har jag äran at framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Åbo, den 4. April 1766.

C. F. Mennander.

101.

Mon très cher Père.

Les marques de la plus tendre bonté, qui caracterisent toutes Vos lettres, mon tres cher Pere, me font aussi connoitre Votre main dans la gracieuse du 27. Mars, que j'avois l'honneur de recevoir, il n'y a que quelques jours.

Barellus a deja avancé de Votre bibliotheque jusqu' á ma chambre, pour être mon compaignon dans le prochaine voyage.

En obeïssant à Vos ordres, mon cher Pere, je me prepare a faire ce voyage, et je me felicite d'un grand plaisir, qui m'attende, quand le Tout-Puissant m'accorde la faveur de Vous embrasser après une si longue absence.

J'ai l'honneur d'être avec la veneration la plus profonde, Mon très cher Pere, Votre très obeïssant fils

d'Abo, le 10. Avril, 1766.

C. F. Mennander.

A tergo: a Monsieur, Monsieur l'Evêque et Vice Chancelier de l'Academie Royale d'Abo, le Docteur Charles Frederic Mennander a Stockholm.

102.

Min sötaste Far.

Medföljande tvänne bref feck jag af herr probsten Haartman i förledne Tisdags, sedan jag redan skrivit til min sötaste Far. De lågo under et couvert, och hade jag ej upbrutit det samma, om det icke sett ut, såsom något annat bref legat däruti.

I går kom jag med allone til revision, och blef tillika antagen at förrätta cancellistsyslan för secret. Kinnimundt, som nu är engagerad i secrete utskottet, emedan secret. Jansson, som förut gjorde densamma, fått permission. Et så stort mina herrar förmäns förtroende hade jag ej kunnat förmoda, och skall det samma med GUDS hjelp vara mig til så mycket större upmuntran, at med flit och idoghet förrätta mina syslor, ehuru de härigenom nog ökats. Jag betjänar nu herrar statssecreterarne Rosir och Hegardt. Sedan detta skedt, behagade herr justitiæcancelleren kalla mig til sig och sade, at han annars ej hade velat mista min tjenst, om han ej funnit, at den bättre tarfvades i revision, då jag äfven til slut feck sju expeditioner at sätta up.

Näst mycken hälsning ifrån farbror och faster har äran med diupaste vörndnad framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son
Stockholm, den 15. Aug. 1766.

C. F. Mennander.

103.

Min sötaste Far.

Et i Lördags ankommit bref jämte min skyldighet at upvakta min sötaste Far, förbjuda mig at längre uppskjuta med en ödmjuk berättelse om mit tilstånd härstädes. GUD vare låfvad, som uppehållit mig vid en god hälsa. Jag önskar ock af alt hjerta, at den meningen, som i min sötaste Fars skrifvelse försäkrar mig om des välmåga, måtte ofta kunna förnyas.

Från Corplanders fartyg feck jag nyligen up böckerna och linthygen, för hvilka jag ödmjukast tackar. Jag sökte paquetternes ägare fåfängt, men de lämnades dock hos dem hemma. Hofpred. Stricker har åter låtit mig få något skrifter.

Farbror och faster Lundberg låta anmäla sin vörndnad. Den förre är i dag hindrad at skrifva, och ber därför mig berätta, at det skal vara ganska svårt at kunna få statscontoirets obligationer, emedan de blifvit så begärlige. Farbror låfvar dock vidare höra därefter.

Morbror Paleén håller väl sängen, men är ej sjuk annars än i foten. Den långa riksdagen blåstes af i förleden Lördags och i mårgon skal riksdagspredikan hållas. Det berättas, at bisk. S---- varit i någon fara at blifva utvoterad, men stormen har saktat sig. Hofiunkaren Estenberg säges evärdeligen vara utesluten från riddarhuset, för det han publicquement därstädes kallat en annan hundsvott. Doct. Rutström är i en hast aldeles försvunnen, sedan man började göra alfvare med honom. I går utfärdades til riksens ständer et utdrag af rådsprotocollet, hvaruti Kongl. Maj:t säger sig ej böra underlåta at för riksens ständer yppa, det ej annat, än mycken långsamhet däraf upkomme, om enligt stora deputationens betänkande endast tvänne revisionssecreterare skulle vara m. m. Prästeståndet hade redan i går sig utlåtit häröfver, men ej gjort ändring uti betänkanDET.

Klockan är nu 8 $\frac{3}{4}$ fm. och skal rättnu uprorsmakaren Hofman föras här förbi, at undergå det honom ådömda dödsstraff, mista högra handen, halshuggas och läggas på fem stegel. Tvänne skola neder i orten aflifvas och de öfrige slita spö. Tvänne stånd hade i går beslutit avancemeter för betjeningen vid R. St. commission, och ibland dem, at actor, vicelandssecreteraren Loode, skulle få häradshöfdinge heder och tour. De andre stånden åter hafva föreslagit penningebelöning.

Prof. Nääf sades en tid hafva vunnit alt hvad vinnas kan, men prästeståndet skal sedermera åstadkommit däruti ändring. Åtminstone hoppas jag at h:r professor Bilmark får behålla lönen.

Det lærer länge sedan vara bekant, at prästeståndet casset profsalm-boken. Dock får den continuation, som kan vara färdig, annars tryckas.

Nu har jag tillfälle at få rita af min Fars morfars portrait, som farbror Raab i Carlscrona skal hafva och faster lofvat i bref hitskaffa. Jag beklagar, at jag ej haft härtills tid at rita annat, än små teckningar och utkast, så at jag ännu ej kunnat fullgöra min skyldighet med något styckes öfversändande.

Den äldre af de unge Bergierne har varit illa sjuk, men lærer åter vederfås.

Min sötaste Fars commissioner håller jag på at riktigt beställa, och skal framdeles berätta, när Corplanders fartyg afgår.

Näst mycken hälsning från morbror Paleén och andre mina sötaste Fars vänner, förblifver med barnslig vördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 14. Octobr: 1766.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Jag ber om min ödmjuka vördnad hos herr professoren, och jag blyges, at jag åter måste uppskjuta des brefs besvarande.

104.

Min sötaste Far.

Anledningen til detta bref gifvas mig af ett det hugneligaste tillfälle, jag under min lefnads tid lærer få fagna mig af. Jag kommer nu ifrån Carlberg, där den nyligen hit anlände danska Kongl. Högheten lämnade riksens ständers deputerade audience. Hon reste i dag om mårgon från Norra Stäket til förenämde Kongl. lustslott, och gladde en talrik församlad menighet med sin höga ankomst vid pass kl. 1. En otvungen behagelighet, blandad med höghet och fromhet, tyktes talaren förebåda Sveriges sällhet. Denna prinsessa var af samma längd med Hans Kongl. Höghet Kronprinsen. Efter gifven audience och omklädning anträdde resan til Drott-

ningsholm, där varelsen lærer blifva til nästa Lördag eller Söndag. Måndagen lærer prinsessan åter vistas på Carlberg och om Tisdagen skal inträdet ske här i hufvudstaden. Hans Maj:t säges i går til häst hafva beneventerat henne på Stäket.

Alla de förmåner, jag här äger, påminna mig om en huld och öm Fader, som skaffat mig de samme, och skola kraftigt upmuntra mig at i sjelfva verket vara min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 28. Octobr. 1766.

C. F. Mennander.

105.

Min sötaste Far.

Tvänne vördade skrivelser hade jag i går den äran at bekomma, och fordrar min skyldighet, at för dem aflägga min ödmjukaste tacksäjelse.

Iag har åter ordsak at tacka GUD, för det min sötaste Far så snart restituerades efter fallet. Morbror Paleén, som ännu ej är aldeles frisk, är et exempel uppå huru svåra anstöter dessa äro för gamla män.

Herr farbror skickar nu öfver räkning på det, han dels för min sötaste Far sjelf, dels och, som jag med tacksamhet bör säja, til största delen, för mig utgifvit. At detta på så kårt tid så vuxit, öker min ovärdighets erkänsla, och då jag tänker på så många nödlidande, finner jag största skäl at prisa GUDS godhet, som gifvit mig en så huld och öm Fader.

Med skepparen Nordstén, som i dessa dagar reser, öfversändes en tunna rätt goda ärter, tvänne halftunnor borstockare-äppel och et paquette med skrifter. Holländska ärterne äro ännu ej komne.

Nu hafva här varit flere dagar idel solenniteter. I Tisdags geck den höga förmälningen för sig, och war jag lyckelig at komma in både i kyrkan och rikssalen. Dagen efter anstältes illuminationer med och utan deviser öfver hela staden. Den artigaste devis tyktes mig den vara, som prydde observatorium, där sjustjernerne förestältes, och inunder lästes: Nu är den sjunde funnen. Köpmännen rustade siu skepp ut på redden, hvaraf et hela denna andra dagen vimplade med flaggor i alla tåg, och et annat om natten med ej mindre antal lyktor. Flera omgångar starka skott lossades äfven.

Iag förblifver med barnslig vördnad min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 7. Novemb: 1766.

C. F. Mennander.

106.

Min sötaste Far.

Iag bör ej längre uppskjuta med den vanliga skyldigheten, at låta veta mit tilstånd. GUD vare lof, jag får än en gång förnya de orden, at min hälsa är god, och mina öfriga omständigheter därefter. GUD uppehålle äfven min sötaste Far vid en önskelig välmåga.

Som jag ingenting bör göra, utan at åtminstone i ödmjukhet berätta det för min sötaste Far, då jag nu mera ej äger tillfälle, at alltid förut begära tilstånd til sådant; så bör jag nu i hopp, at min sötaste Far ej tager det illa up, berätta, det jag, sannerligen emot min första föresats, men på morbror och moster Paleéns inrådande, tog del i en tractering och bal, som någre af cantzlie-ungdomen i förledne Måndags höllo för våre förmän och deras fruntimmer på Lorentzberg. Den samma kostade hwar af 20 interessenter 81 d:r koppm:t, och betalte jag detta af mina handpenningar. Det var mycken fågnad för oss at se våra herrar förmän rätt nöjda, och vid våra sedermera gjorda upvaktningar blifva med mycken grace benötte. Utan at blifva smittad af någon håg at ofta göra sådana utgifter, tycker jag mig härigenom vunnit något, som kan vara mig til nytta, nemligen en närmare bekantskap i mina herrar förmäns hederliga hus, där någon eftermiddagstimma anständigt kan användas.

Nu äro holländska ärterne hitkomna, och äro de af et utvaldt slag. Man kan ej få mera än 6 a 7 kannor, och hvar kanna lærer ungefär komma på 7 d:r koppm:t. Skada, at de i höst ej mera lära kunna komma öfver.

Handelsmannen Wittfoth håller på at sitta vid vatn och bröd. En Hans Maj:ts svarfvare som varit en Maitre i sin konst, har stulit åtskilligt ur des bureau, och i förgår hängt sig i arresten. Eljes hade han skolat fått pardon.

Med barnslig vördnad har äran at framhärda min sötaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 21. Novembr. 1766.

C. F. Mennander.

107.

Alku puuttuu. — Början saknas.

gå bort med cancellists-afsked. Morbror Paleén, hvars godhet emot mig jag med tacksamhet omnämner, har ingen möda ospard at bidraga til min befordran. Han har berättat mig, at herr iustitiæ-cantzleren och herr statssecreteraren Rosir äro mig synnerligen bevägne. Iag bör dock sjelf hafva den modestien, at ej vänta den första befordran, emedan par af de äldre med rätta bör tilräknas mer förtjenst, än mig. Den nu vanliga accordssumman för copistens efterträdare är 9000: — daler koppm:t. Detta vore odrägeligit, om ej de följande stegen kunde ske med 1000: — dalers och mindre summas tilökning. Då sådant blifver nödigt för mig, som jag hoppas med Guds hjelp snart skola ske, så beror alt detta på min huldaste Fars godhet, den skära stöden för min välfärd.

Morbror Paleén har äfven förtrott mig, det han för någon tid sedan skrifvit min huldaste Far til om det hopp, som för mig är at kunna blifva adelsman. De många af min Far mig härtills bevista välgärningar äro ganska stora; men hafva dock ej kunnat lända min Far sjelf til förfång. Om denna hjelp för min tilkommande välfärd af min huldaste Far äfven gillas, så får jag vörda en ömhet, som öfverskrider all billig förmodan; ty den samma skulle, efter den gjorde författningen, betaga min Far et ibland des vigtigaste hederställen.

Nu lägger morbror Paleén sig til en hop kostbara böcker, som jag fått i commission at uphandla och låta inbinda. Detta nya bibliotheket lærer stiga til 2 a 3000: dalers värde. Många stora dödsfall hafva här skedt, hvaribland hans excellences r.r. Lagerbergs upväckt mästa saknaden. Landshöfdingen Raab är ganska sjuklig. Näst farbrors och fasters respects ömälän har äran med barnslig vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 13. Mart: 1767.

C. F. Mennander.

108.

Alkupuoli poissa. — Början saknas.

at ej hafva slöst en vara, som mången med svett och möda knapt kan förskaffa sig.

Om min tacksamhet kunde ökas, så skedde det sannerligen vid hvar rad i de öma löften om min fortkomst's befrämjande, som uppfyller alla mina huldaste Fars bref. Jag fruktar allenast, at någre författningar med syslors indragande här i Kongl. cancelliet ligga i vägen för dem, som annors haft lyckan at vinna sina förmäns grace. I alt fall lærer det därföre vara säkrast at jag finge prolongation på permissionen från hofrätten, hvarom jag nyligen haft äran at tilskrifva min huldaste Far. Skulle det antingen mycket snart eller ej ännu vara apparence til befordran här, så ber jag ödmjukast at i sommar få se min hemort; men då skulle jag strax resa tillbaka igen, ty stegen äro, då man en gång kommer i tour, alltid fördelaktigare här, än i hofrätten.

Ibland andra göremål har jag nu äfven at upsätta relation i en tvist emellan Kongl. Åbo academie och Waljacki rusthålls innehafvare. Tvänne för Åbo lazaret fördelaktiga afskrifter får jag nu äran at öfversända.

Jag har ej glömt h:r Ferlanders sak; men ingen condition har ännu kunnat fås. H:r statssecreteraren v. Hegardt har befalt mig påminna om en uteblifven förklaring af venerandum consistorium i Åbo öfver magister Sedens besvär. Herr hofrådet Arkenholtz har genom moster Paleen bedt mig hälsa på sig, hvilket jag med första skal göra.

Ingen språkmästare i fransyskan kan fås förr än efter Påsk, ty de äro nu så sysselsatte. Min huldaste Far lærer ej ogunstigt anse, at jag med h:r farbror Lundbergs vetskap, så för en almän nu varande smak, som motion, denna tiden öfvat mig i contradanser; emedan jag förut ej lärt annat än menuetter.

Med barnslig vördnad har äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 10. April 1767.

C. F. Mennander.

109.

Min huldaste Far.

I dessa dagar har jag haft den äran at bekomma tvänne min huldaste Fars skrivelser, den ena med innelykte 100: daler kopp:mt, som jag söker at på fördelaktigaste sätt använda til

böckers upköpande, och den andra från Corpolanders fartyg jemte paquettet til hofpredikanten Stricker och exemplaret af resebeskrifningstomen. Dett förra är aflämnadt, men jag har ej råkat Ulffen hemma ännu. Skäl dock, innan Corpolander reser, skaffa underrättelser om det, som kan fås både hos honom och Lochner.

Gud vare lofvad, at min Fars hälsa stadgar sig åter. At min huldaste Far börjat svarfva, fägnar mig ej litet, emedan det ansenligen bidrager til hälsans bevarande, och at det sker i min kammar, lofvar mig det oskattbara nöjet, at under min hemmavaro mäst vistas i min Fars bibliotheque, som jag måtte tilstå, blifver alt mera och mera värdt i mina ögon, alt efter som hogen för studier tiltager.

I dag har jag spiset hos morbror Paleen, som gör, at tiden nu mera är mäst förliden innan påsten går af. Han är nog i beråd at resa med Corpolander, och då lærer jag kunna följa med; men svårighet blir at få permission. Än hörs ej af, at någon gör allvare med at gå bortt från cantzliet, så at jag tyckes kunna vara tillbaka, innan sådant sker. Jag ber ödmjukast om tilstånd at köpa en ny klädning; ty mina förra äro dels utsletne, dels ock utväxte, undantagande den svarta. Den grå kan ock fördelaktigt vändas, och tjena tillika med den nya. Om resan sker mycket snart, lär jag bli nödsakad göra denna handel, innan jag hinner få svar af min Far, och tryggar jag mig vid min Fars gunstige löfte i fjol sommars. Farbror och faster gå mig häruti tilhanda, den ena med penningar och den andra med goda råd.

Hofpredikanten Stricker har lämnat mig et paquet och secret. Gahm har et äfven färdigt. Jag har några dagar haft tanverk, så at jag ej kunnat gå förrän i går ut til at bestyra om det min Far befalt i et och annat. Kaxkerta boernes sak har ännu intet kommit före, men jag har recommenderat den samma til det bästa. Köpman Hebbe sökte jag utom flere gångor äfven i går; men han var på landet.

Min Far köper nu så många artiga skrifter. Kunde icke Svenska Magazinet i sin nya drägt, eller åtminstone Stats- och Hushålls-journalen få följa med?

Om någon resa nu blir af med Corpolander, så är ej långt til, om Gud behagar, at jag får omfamna min huldaste Far och emottaga faderliga förmaningar så hvad mina studier, som andra omständigheter angår.

At riksrådet Hermelin nu blifvit utnämnd til Åbo academiens cantzler, lär redan vara bekant. Efter morbror Paleéns råd tänker jag i morgon hos honom aflägga min upvaktning. Biskop Filenius är nu här at gifta sig, som säges, ej mera med madem. Lampa, utan en madem. Wurster. Öfverhofpredikanten doctor Enbom går nu äfven med Seraphimerstjernan. Prof. Nääf säger sig snart fara til Åbo tillbaka. Jag ber ödmjukast om förlåtelse at brådskan gjort mit bref nog slurfvigt. Med barnslig vördnad har äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Maji 1767.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Jag ber om min vördnad til herr professoren. Hans commissioner äro til en del, och til en del skola blifva riktigt bestälte; men at skrifva hinner jag nu intet.

110.

Min huldaste Far!

Nyligen hade jag den äran at bekomma et angenämt bref af d. 18. i denna månad, för hvilket så väl som den öfversände permission från Kongl. hofrätten jag ödmjukast tackar.

Morbror Paleén har för flere hinder skull ej kunnat skrifva, men lærer med sista påsten hafva gjort det. I går och förgår låg han mellan lakan, men nu åker han åter ute, så at han lærer kunna företaga sin resa med första. Både i anseende dertil, at nu inga accorder omtalas, och at man per posto altid kan få underrättelse, om något sådant skulle yppas, tycker han, at jag utan risque kan resa öfver. Jag har nu fått tämmeligen vist löfte om permission til början af September månad, och så snart jag fått den skrifte-ligen, tänker jag med Guds hjelp kunna vara snart hemma och närvarande visa min erkänsla emot min huldaste Fars mykna godhet. Om morbror Paleén ej tar någon af sine söner med sig, så får jag sitta i vagn med honom, men hvar ock icke, skal jag med Iusleen eller någon annan bekant begifva mig på något fartyg. Torde dock hända, at morbror Paleén äfven reser med fartyg, ty siöcapitain Peldan, som nu med Galliort kommer från Petersburg, lærer kunna beqvämligen herbergera honom.

Efter resan således nog hastigt lärer ske, så hoppas jag, at min huldaste Far ej illa uptager, at jag, dock i nogaste samråd med farbror Lundberg, handlat en ny klädning. Räkningen, som härhos följer, betalar farbror tils vidare. Så snart jag äfven fått köpa en hop annat smått, såsom hatt, pung m.m., skal räkning utaf farbror öfversändas, då tydeligare kan visas, huru mycket återstå af de penningar, som han til mitt behof emottagit. Iag finner nog hvad olägenhet jag härigenom gör min huldaste Far och hvad kostnad; men min Fars ömhet för mig, och et tacksamt sinne skola den ena vara min upmuntran, och dett andra en ehuru ganska ringa gengåfva emot så mycket godt.

Sedermere har jag råkat handelsmannen Hebbe, men han säger sig ej hafva hört af Rossens återkomst. Adjuncten Lefren har nyligen jämte kärkomne hälsningar hit anländt. Prof. Nääf hotar nu med sin hemresa. Landshöfdingen Wahlstjernas doter har i dessa dagar utan föregående lysning gift sig med kammarherren Wachslager, då fadren var på landet. Man har, dock utan fog, beskylt Åström för vigseln.

Med barnslig vördnad har äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 29. Maji 1767.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Om min ödmjuka vördnad til herr professoren anhålles.

111. Min huldaste Far!

Nu har jag åter kommit på denna bullersamma ort, hvarest jag ej äger någon nöjsammare stund, än den jag använder til åtan-kan af mit kära hem. Hvad under: jag äger utom många andra förmåner en den högsta skatt på jorden; jag menar en Far, hvars otaliga välgärningar helre må gömas i et tyst, men tacksamt hjerta, än ovärdigt och otillräckeligen omtalas. Iag kan ej komma längre, än til en önskan, hvars fullbordan dock tilbringar min huldaste Far den rikaste vedergällning, nemligen at Gud täcktes med sin nåd altid omfatta min huldaste Far, förlänga hans lifstid til flere för

mig hugnelige år, och när dödsstunden nalkas, göra den samma för min huldaste Far så angenäm, som den, om Gud behagar låta mig öfverlefva en sådan högst sorgelig händelse, vore mig i jordisk måtto bedröfvelig och aldrig nog beklagansvärd.

För mycket väntande och svaga hästar skull kommo vi om Lördags qväll först til Ensta, och för at ej oroa mit värdefolk, lågo vi där öfver natten och kommo in i Söndags om morgonen. Brefven öfverlämnades til dem, och de be nu emellertid om sin ödmjuka vördnads anmälan.

För flere göremål har jag så sent börjat mit bref, at jag måste uppskjuta med det mästa, och nu allenast berätta, at mina herrar förmän äro på landet, utom hans excellence h:r riksrådet gref Lövenhjem, som är nog opaslig, och herr iustitiæcantzleren, hvilka jag bägge upvaktat och öfverlämnat brefven samt blifvit ganska väl emottagen. Hans excellence försäkrade mig om sin nåd och at han vore min Fars upriktige vän och tjenare, samt således ej annat kunde, än vara mig bevågen uti mit antagne lefnadsstånd.

Intet fartyg är ännu inkommit. Iusleen har varit fyra veckor på vägen. Morbror Paleéns må väl och låta hälsa. Hofrättsrådet Linderstedt har jag en gång sökt, men han var då på landet.

Ber om min ödmjukaste vördnad til min Morfar och herr professoren, samt har äran at med djup vördnad städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 15. Septembr. 1767.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Inspector Arrhen med sin fru hafva någon tid varit här, men fara i dag bortt. De låta anmäla sin hälsning. Härmed har jag äran at öfversända räkning på mina resutgifter, som i anseende til den dubbla skjutsen nog tiltagit.

112.

Min huldaste Far!

Då jag nyligen gjorde min upvaktning hos moster Paleén, hörde jag berättas, at morbror skulle vara sinnad at taga cousin Eric ifrån cancelliet och accordera åt honom en notariesysla uti hofrätten i Åbo. Detta har moster talt om för herr iustitiæcantzleren,

som sagt, at det lærer blifva svårt för Eric at få sina utlagda penningar igen, i anseende til många fattiga extraordinarier, som Rossen och flere. Hon har då projecterat mig til accordet, då han svarat, ja det var sant, han lærer kunna görat. Detta vore det önskeligaste tilfälle i verlden, och jag ber min Far ödmjukast at härom tala vid morbror Paleén.

Härjemte följer en skrift, som vinner både beröm och upmärksamhet. Auctor är Linnunpä-herrens son. Det menas blifva någon efterfrågan, hvem som det varit. Förordningen, som jag feck befallning om, skal med det första från kammarexpedition afskickas. Härtills hafva ej tilräckelige exemplar varit trykte. Intet fartyg är ännu inkommit. Näst vördnads anmälan ifrån min värd och värdinna har äran at med djup vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Sept. 1767.

C. F. Mennander.

113.

Min huldaste Far!

En vördad skrifvelse hade jag i går den äran at bekomma, för hvilken ödmjukaste tacksäjelse afläggas.

Iag var i går hos moster Palen, då mig berättades, at morbror med sista påst åter skrifwit om cousin Erics accord, och det således, at moster skulle säga herrarne, det han ej ginge från cancellet, om ej det vore tillåtit at accordera med mig, emedan ingen annan skulle kunna hålla honom skadeslös. Dock, som min Far behagar skrifva, så torde härmed ingen visshet vara. Hvad det angår, at han borde vara cancellist, så är han redan sjelfskrefven därtill, emedan i revision allenast är en copist. Nu och framgent skal jag påminna mig den reglen, som min Far för någon tid sedan i bref lämnade mig:

Ora et labora, Deo committe futura.

I Fredags om qvällen kom Corpolander, då jag feck alla mina saker, och smöret lämnades til sina ägare, som därför tacka på det högsta. Mästa delen af det min Far befalt är redan bestält, och det öfriga skal så skyndas med, at det alt med Corpolander kan öfversändas.

Til presidentsyslan efter Vult von Steijern äro 8 a 9 sökande. Jag vet allenast om hofcancelleren Düben, statssecreteraren Rosenadler, en Höpken, som nyligen skal fått statssecreterarecaracter, statssecreterarne Rosir och Hegardt, samt landshöfdingarne Malmerfeldt och Raab.

I anseende dertil, at riksrådet Hermelin och par andra herrar varit härtills på landet, gjorde jag först i går upvaktning hos hans excellence, hos presidenterne Hermansson och Liljenberg samt hofcancelleren Düben, och blef ganska väl emottagen, och budo de mig komma til sig flere gånger, besynnerligen presidenten Hermansson. Statssecreteraren Rosir är ännu icke i staden.

Adjuncten Lefrens besvär, rörande consistorii i Scara förfarande med lectoratet, äro afslagne, och kommer han at i dessa dagar resa tillbaka til Finland. Med djupaste vördnad har äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 6. Octobr. 1767.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Tigerstedtska saken, som herr presidenten ville höra om, är ännu ej afgjord.

114.

Min huldaste Far!

På de smärre utgiffter har jag härmed den äran, at öfwersända räkning til 158 d:r 3 s. kopp:mt. Då dessa läggas til de större, blir hela utgifften 1571 d:r 5 s. Intet lærer nu vara oupköpt, undantagande pomerantzer, som väntas inn alla dagar. Jag påminner mig nu, at jag för min afresa til Finland glömt at handla någre af de utkomne skrifter. Detta skal nu ske, om min Far täckes befalla, hvilka de äro. Nu läser jag altid aviserne, så at intet, som förtjenar köpas, undgår mig.

Med skepparen Sahrman, som dröjer här tils i morgon, följa et paquette med skrifter och laxarne. Tvänne paquetter från h:r secreteraren Gahm och et med böcker från Lochner har Corplander. Chaisen kom ock emot förmodan på hans fartyg. Ulfvens böcker äro och ditlämnade.

Landshöfdingen Malmerfeldt, landshöfdingen Raab och hofintendenten Cronstedt äro på det ledige presidentz förslaget. Intet Rosir, intet Hegardt.

Då jag i går var på Kongl. Wetenskapsacademien, feck jag se beskrifning och ritningar på Harrisons ur, som nyligen inkommit. Ibland annat nytt hade äfven Finska Fästnings-Commission skrivit academien til om åtskillige underrättelser angående cisternes förbättrande på holmarne, til vattubristens ersättande.

Någre af oss kamerater i cantzliet hafva kommit öfverens at en eller par gånger i veckan sammanträda, då vi dels hålla rättegångar, dels collegia disputatoria, dels ock utarbete och ingifva allehanda både vitterhets och andra lärda stycken. Ibland annat har et portrait öfver en vår medcollega, Rossen, som jag utarbetat, blifvit gillat, att förvaras bland handlingarne. Det följer härhos. Dock sysselsätta vi oss minst med så burlesqua skrifter, och får jag framdeles den äran at öfversända något reellare.

Med djupaste vördnad har äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 23. Octobr. 1767.

C. F. Mennander.

115.

Min huldaste Far!

Tvänne min huldaste Fars bref hade jag i går den äran at bekomma jemte de öfversände 656 d:r 8 s., för hvilka jag ödmjukast tackar.

Efter min Fars befallning skal ingenting af mig försummas, som kan bidra til min befordran; ty med blott trägenhet i arbete lærer man ej stort uträtta om ej vaksamhet på alla tilfällen kommer til hjelp. Vi lära endera dagen få til revision en artig gässe från utrikesexpedition, som heter Adlerheim, och en liderlig baron Koskull. Dessa kunna dock ej ligga oss i vägen. Adlerheim förlorar genom denna flyttning den fyra års tour han vunnit i nyssnämde expedition.

Tvänne assiette-skedar har jag bestält och menar kunna än i höst öfversända dem. Secreteraren Gahm har gjort en 5 plåtars handel, den jag ersatt honom. Auction hos d:r Celsius får något anstånd för et barnsöl skull.

De animadversiones, som jag hade äran at skriva om, äro trykte, och vil jag påminna mig at h:r statssecreteraren Bentzel-

stjerna sade dem vara af Wexionius utgifne i disputationer. Formatet är octav.

Ritmästaren är beskedlig, som låter rätta sig. Han kan ej eller annat vid så grundade moraler. Jag fruktar dock, at han ej ännu är just god vän med mig. Åtminstone var Lemo stycket, som öfversändes, nog indifferent.

Denna dags morgon, som jag kan räkna bland de få ledige, gaf jag mig några tankar vid h:r professor Bilmarks tilstundande giftermål. Om min Far behagade corrigera dem, och det ej vore min Far emot, at här tryktes någre exemplar deraf, så hade jag nog lust at öfverskicka til honom deraf, dock på så obekant sätt, at han ej viste hvem den C * * * vore. Dagen eller åtminstone månaden skulle jag ödmjukast be at få veta.

Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 27. Octobr. 1767.

C. F. Mennander

116.

Min huldaste Far!

Då jag sist skref, glömde jag berätta, at Lefebure helt nyligen aflidit, och det, som berättas blott af hypocondre. H:r öfverhofintendenten Cronstedt har blifvit präsidet i kammarrevision.

I dag afsändes til consistorium Nerpis boernes ansökning at få hofpredikanten Carlborg til den fjerde på förslaget. Han var här några dagar och tyktes vara nog säker på sin coupe.

Åter har jag påmint h:r Kongl. secret. Sernander om Kaxkerta collecten och han beklagar sig öfver statssecreterarens efterlåtenhet. Wirtzenius lærer hålla rådligast at ej inkomma med klagomål; åtminstone har det ännu icke skedt.

Andra raden i andra versen af mit försök til brudskrift finner jag nu behöfva den ändring: *Blott skönhet knyter ovist band*. Professoren har köpt här så mycket saker, hvarvid jag ock varit behjelpelig. Han lærer snart således flytta från min huldaste Far.

Nyligen har åter en sottise emot prästeståndet utkommit, som besvarar det välförtjenta svaret, ang. pastoralier af sätesgårdar. Denna skrift lærer ock komma under åtal. Ämbetsmanna öde är remitteradt til lagcommissions utlåtande.

Den stackars Andsten, hvars äreröriga sak jag ännu ej fått slut på, lär blifva den sista skepparen, som ligger här; hvarföre jag med honom nödgas skicka det som ännu är kvar.

Framhärdat med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 30. Octobr. 1767.

C. F. Mennander.

117. Min huldaste Far!

Då påsterne efter något uteblifvande i går kommo, feck jag för mit väntande den tilräckeligaste belöning uti tvänne vördade skrivelser, af hvilka den senare medförde 600 daler, som til nästa påst skal göras redo före.

Då jag i sommars var hemma, talade jag en gång om förmån deraf at vara engagerad i lagcommission. Det har ock nu gått an för mig, ehuru ganska få kommit därtil.

Hvem är jag väl för alt sådant mera förbunden, än, näst Gud, min huldaste Far, som af alla på et så hedrande sätt är känd at des namn endast behöfves nämnas. Sedan jag rådfrågat h:r statssecreteraren Rosir, som uti kongl. commissionen lämnat et nytt prof af des grace för mig genom et vitnesbörd om mig, som jag på långt när ej förtjent, skref jag en supplique, hvaraf afskrift medföljer, den jag vid en upvaktning lämnade åt præses, hans excellence Friesendorff, som synnerligen nådigt uptog den. Derpå var jag hos de öfrige ledamöterna, utom h:rr revisionssecreterarne presidenten och vicepresidenten i Svea hofrätt m. fl., och i Lördags blef min ansökning bifallen. Kongl. commissionen samlas ordinairt hvar Lördag. Protocollet lærer blifva min lott, då secreteraren, til hvars biträde jag äfven blef antagen, sätter up expeditionerne. Han har rang med secreteraren i hofrätterne och kan ej gå mindre än assessor. Torde hända, detta kan bana väg för mig, at en gång på hederligt sätt komma in i hofrätten. Då secreteraren är sjuk eller bårtrest, får jag förrätta hans syslor. Herr revisionssecreteraren Roselius var helt munter och långt mera slägtlik, än då jag första gången var hemma hos honom.

Pryssens tilstånd har jag alltid fruktat före. Han har, som många andra denna tiden, sökt få en läcker kunskap och gått så långt i granskning af det han borde tro, at han lämnat det aldra högsta och vigtigaste, de sanningar, som en af Guds nåd uplyst anda kan fatta, och et sundt och ej förvilladt förnuft med kärlek och förundran vördar. Så mycket gudlöst tal, så många svordomar, så många smädelser emot religion och des handhafvare, så många syndiga gärningar, dem man ändå gör sig ära af, som denna tiden sysselsätta oskyldiga öron, kunna ej annat, än på det högsta försäkra mig om nödvändigheten af min huldaste Fars varningar. Den Högste, som härtills uppehållit mig i sin sanning, bevarar mig och säkert hädanefter, och friar min huldaste Far för en sorg, som är den högsta och mäst frätande.

Den hederliga grosshandlaren, directeuren Claes Grill vid Norrmalms torg dog i Lördags om morgonen. Tacksäjelsen efter honom omnämnde hans lycka och olycka och hans rena samvete under alt detta. Hans excellence Lövenhjälm har fått en ny sorg: des son i Paris sitter uti Bastillen för 100000 liwres skuld, någre säga 400000 daler. Riksrådet är rätt opasslig.

Min Fars befallningar skola efterkommas. Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 10. Novembr: 1767.

C. F. Mennander.

118.

Min huldaste Far!

Efter min huldaste Fars befallning lämnar jag ej långt emellan de angenäma stunder, på hvilka jag får underrätta min Far om mit välstånd och uti så öma händer förtro mit åliggande.

Nu börjar man med alfvare på at tala om accorder. Kongl. secreteraren Noreen, en slägtinge af vår cantzliepresident, som sedt så mycken jämmer på sina anhöriga denna tiden, berättas vara på vägen at öka deras dageligen tiltagande antal, som cedera bonis. Han nödsakas bortaccordera syslan, och har bedt mig jämte de andre hålla mig färdig. Kongl. secret. Plaan talar ock derom, utom andre. Paleen, som under alt detta säkert blir cantzlist, lär ock lämna öpet rum. Saken lærer komma an uppå, at prompt hafva

accordssumman tilreds; men hvarifrån skal denna tagas, om ej utur min huldaste Fars frikostighet uti alt, som befordrar mit väl. Som jag ej kan veta, när detta kan behövas, och penningar i den ovisheten icke kunna öfversändas, skulle jag, med löfte at dermed efter all försiktighet umgå, föreslå det, at min Far tänktes vara så gunstig och öfversända en förskrifning, så stor min Far sjelf behagade, den jag ej tviflar, skulle uti något hederligt hus, häst Grillens, honoreras, så snart det behöfdes, til des penningar med säkerhet kunde hitkomma. Summan lärer i dessa tider ej kunna blifva mera, än högst 7 a 8000: daler. Min huldaste Far täckes ej ogunstigt uptaga, at jag vågar framkomma med et project, som väl i början synes obetänksamt, men hvilket jag aldrig ämnar missbruka.

Nu är Kaxkerta boerne en vilkorlig collect beviljad, hvarom Konungens bref snart skal utfärdas. Utom det jag påmint om lector Rosses sak, har han här en drifvande brorsson, som gör det samma. Wirtzenius höres än icke af.

Hos Lochner har jag tilsagt om doupletten, som han återfår, hvarförinnan penningarne blifva quare hos honom. Directeuren Ulffs quitterade räkning återföljer härhos. Den betaltes med 432: daler, emedan han ej hade lösa penningar at gifva tillbaka.

Fonden til uphandlingarne åt min Far är inalles tillika med de 240: daler jag uttagit af herr commissarien 2547: d:r kopp:mt. Tillika med någre skrifter, som med Stenhardt öfversändes, och Ulfvens fordran är utgiften 2166: d:r 2 ./· Behållningen är således 380: d:r 30 ./·

Alla mina gull- och silfverpengar äro i godt förvar, utom piecerne, hvilka måste vara med i handel och vandel. När jag lägger 3 af dem, hvilka jag hade i behåll, när jag kom hit, til de 870: daler, resepenningarne inberäknade, som jag feck til handpenningar vid min afresa, är mit eget capital 872: d:r 17 ./· Af desse äro 587: d:r 11 ./· utgifne, resan räknad; återstå altså 285 d:r 6 ./· Gamen har sedermera ej uttagit penningar, men hotar mig nu med större summa än förr. I morgon lär auction slutas. Så snart jag får mera tid, skal jag hafva den äran at öfversända omständeligare räkning.

I Söndags spisade jag hos hans excellence cantzleren, hvilken äfven som des fru var ganska nådig och lät hälsa min Far. Bägge

mina högsta förmän och gynnare, deras excellencer Lövenhjälm och Friesendorff äro opaslige, den förre af sorg, och den senare i sina fötter. Biskop Benzelstjerna har varit i Stockholm.

Med djupaste vördnad har äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Nov. 1767.

C. F. Mennander.

119.

Min huldaste Far!

En ömhet, så värdig et fadershjerta, och en städse vakande sorgfällighet om min välfärd, tilbragte mig åter nyligen et bref, som öker en brefsamling, hvilken blott består af vedermälen utaf min huldaste Fars godhet, och hvilken således med et tacksamt hjerta af mig förvaras. Herr statssecreteraren Rosir, hvilkens gunst man tryggt kan lita på, försäkrade, at på alt sätt bidra til min befordran, och lofvade svara på min Fars bref. Vi gingo igenom alla mina medexpectanter, då han försäkrade, at Wennberg, som gjort ganska litet gagn, Löfman, som lämnat cantzliet, Berger, som kunnat äfven i senare tid vara flitigare och dessutom lærer gå bortt, om han får cantzlist-character, Wallencreutz och Wangel, som äro yngre än jag, skulle ej ligga mig i vägen. Hvad! Wallencreutz, sade han, menar ni, at hans far icke vil draga honom fram. Han är väl yngre, än jag, svarade jag och sedan jag visat det, geck han ur listan på mina competitorer. Marks von Würtemberg var den enda, han gjorde halt vid, äfven som Rossen, hvilka äro äldre än jag, men hvad den senare beträffar, lär han ej kunna härda ut med något förefallande accord, och vil dessutom äfven från cantzliet, som jag rätt gärna säge. Om morbror Paléen, som känner tjenstsakerne så väl, ville hjälpa honom, såsom han här projecterade, til auditeur eller borgmästare i någon liten stad, slapp jag honom bäst. Marks von Würtemberg är så mycket farligare, som han redan har accordssumman tilreds, och lærer svårligen kunna slås ur brädet. Nu kommer sig til Noreens omtalte accord, hvilket h:r statssecreteraren sade ännu vara ovist, emedan han är mycket ostadig, och nu nyligen lagt in om permission til en lagmanssyslas förrättande. Jag lefver i hopp at någon öppning måtte

förefalla, efter så många tala derom, och behöfver ej frukta för något, så länge den hederlige statssecreteraren Rosir är hos oss. Ingenting vore dock säkrare, och skulle mera kunna rödja alla hinder ur vägen, än det, at min huldaste Far öfvertalte morbror Paleén at göra alfvare af sin sons flyttning ur cantzliet, hvilket äfven herr statssecreteraren tyckte vara väl tänkt af honom. Hh:r iustitiæcantzleren skal jag äfven upvakta.

Extractum protocollii öfver mit engagement i Kongl. lagcommission har jag härmed äran at i afskrift öfversända. Prof. Haartman feck uti cabinetet i sistledne vecka den lediga metaph. profession.

I går uti ordenscapitlet nämde Hans Maj:t til Seraphimer-ridaren hans excellence Hermelin, och ibland andra af Nordstjerne- och Svärdsorden, herr statssecret. Rosir, herr hofrättsrådet Linderstedt, krigsrådet Wadenstjerna och alla capitainerne af gardiet. H:r öfverhofpredikanten Enebom feck äfven behålla ordenslönen.

Med djupaste vörndnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 24. Novembr. 1767.

C. F. Mennander

120.

Min huldaste Far!

Innom några dagar har jag haft den äran at undfå vördade skrivelser af den 20., 24. och 27. Novembr., af hvilka den mellersta tillbragte mig en bancotransportsedel på 100 daler kopp:mt, och den sista h:r varfscommissarien Lundbergs depositionsskrift på en statscontoirets obligation, stor 12,000 daler kopp:mt. Jag hoppas, at min huldaste Far numera fått både mitt bref om accordet och Kongl. secret. Noreens ostadighet i denne del, såsom ock utan tvivel någon skrifvelse från h:r statssecreteraren Rosir. Iag lefver dock i hopp, at det någon gång skal fastna, hälst jag nu, efter min huldaste Fars outtrötteliga omsorg för min välfärd, har alla medel i händerne at kunna bevaka min egen fördel. Par dagar har jag måst för fluss och tandverks skull hålla mig inne, men vet dock i säkerhet, at Noreen ännu är lika oviss i sit beslut. Emellertid och til des penningar behöfvas antingen i detta eller något annat accord, skal ofvannämde depositionsskrift noga af mig förvaras, och tackar jag i djupaste ödmjukhet för min huldaste Fars ömhet för mig. Ingenting skal i vaksamhet på min sida försummas.

Cousin Eric Iohan Paléen berättade för mig nyligen, at morbror Paleen ännu fortfar i sin dessein, och ber jag ödmjukast at min huldaste Far äfven på denna sidan skaffar mig någon vûë, hvilken nu på de andra sidor är så god den någonsin kan vara, ty at prompt hafva penningar til hands vid förefallande tilfällen, vil säga mer än mycket, och är en förmån, som ganska få äga. Min erkänsla emot min huldaste Fars godhet ökes dageligen, men mina ord förslå ej at uttalas den samma.

Härjämte har jag den äran at öfversända en hufvudräkning öfver alla de penningar, som sedan min senare hitkomst af min huldaste Far blifvit mig anförtrorde. Ännu har jag ej fått slut på secret. Gahms bokhandel, ty han håller på at occordera med doct. Celcius Torfæus, hvilken ej gått bårt på auction. Denne med de senaste nio böcker, som jag nu har hos mig, menar han gå til 18 à 19 plåtar.

En deputation skal vara på vägen hit ifrån Bergslagen för at beklaga deras elände åt den sidan. Andsten har nu återfått äran emot böters erläggande.

Aviserne visade sedan, at ingen ¹ Seraphimer-riddare blifvit utnämde, men ibland de bekante Nordstjerneordens riddare är äfven hofrättsrådet Rappe. Då jag gratulerade h:r hofrättsrådet Linderstedt til denne heder, feck jag betalning i en middagsmåltid, och blifver jag alt mera och mera slägt med min slägt på möderne härstädes.

Det kostbara verket: *Les Ceremonies et les coutumes de toutes les peuples*, bestående af 12 tomer i folio jämte prägtiga kopparstycken, är här til salu för 600 daler, och har nyl. et annat exemplar deraf gått bårtt för det samma på bokauktion. Jag tager mig frihet at berättta detta, ehuru jag vet at min Far ej har ordsak at öka sina eljest nog dryga utgifter.

Om min Morfar råkas, torde han få veta, at Kongl. secret. Plaan nu förrättar syslan för hh:r statssecreteraren von Hegardt, och at jag således har hopp at snart få min Morfars sak före.

H:r varfscommisarien, farbror Lundberg, och faster be om deras respect. Den förre tackar för brevet, och låfvar vara mig behjelpelig, hvarom jag vidare får tala vid honom, när det behöfves. Ber om min vördnads anmälan hos herr professor Bilmark.

¹ *Lapsus calami: inga.*

Min tandverk har nu, Gudi lof, gått öfver, men jag kan ej våga mig ut på par dagar, ty mit öra är ännu ej läkt efter bernstens oljan, som jag haft bakom detsamma i en bomullslapp, och hvilken strax fördref tandverken.

Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 4. Decembr. 1767.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Capitainlieutenanten Raab har här nyligen blifvit förlovad med en sjöcapitains enka, som heter Bergman och är deltagare i det rika Bomanske testamentet.

121.

Min huldaste Far!

Min skyldighet fordrar, at efter min Fars befallning åter underätta min huldaste Far om mit tilstånd, som Gud vare lof, är ganska godt.

Iag öfversände väl sist i ödmjukhet räkningen öfver mina utgifter; men som min huldaste Far torde vilja vara underrättad om mina behof, så får jag berätta, hvartil jag tänker använda behållningen. Iag har väl väntat, at på auctionen få Nehrman's verk, som verkligen redan var på förteckning, hvarom jag längesedan skref, men ägaren behöll det sedan sjelf. Iurisprudencia civilis feck jag väl, men för så drygt köp, at det afskräkte mig från auctionshandlingar. Iag nödsakas således hos Schindler köpa dessa angelägna böcker, som derstädes i exemplar utom den nämde kosta 88 daler efter medföljande upsats. Om brölloppsskriften blir af, torde den ock fordra något förlag. En natträck och par nopkinslifstycken har jag ej eller ännu köpt. Det mästa af mit postporto, som nu stiger til 28 daler och 10 ./:, är i farbror Lundbergs påtbok för vighetens skull infördt, som jag vid årets slut skal betala. Gahmens räkning är icke eller ännu daterad. Hoppas dock, at min behållning tämmeligen skal förslå, och i vidrigt fall, at farbror Lundberg bispringer mig.

Iag bjuder nu til at äfven samla det som kan vara rart af iuridiska afhandlingar. Början är gjord med Nehrman's Ius publi-

cum mscr., som jag feck på auction. Så har ock farbror Lundberg och secret. Troil en hoper manuscripter af hans, dem jag torde kunna få af den förre, då jag måtte låta afskrifva den senares för betalning, om ej annat blir af. Dock skal jag välja manuscripter. Den artiga samlingen, rörande structura reipublicæ, som min huldaste Far lånte mig, har jag til en del läsit.

Med det tilkommande nya året torde min Far befalla mig at taga någon annan veckoskrift såsom Magazinet eller Fateburen, som är et syskon til Historiska Märkvärdigheterna, i stället för det torra Nytt och gamalt, hälst consistorium lærer hafva det samma.

I dag besåg jag riddaredubningen, som skedde i Konungens egna rum.

Herr præsidenten Gerdesschöld, herr hofcantzleren Düben och h:r hofrättsrådet Tollstedt, som jag vid särskilte tilfällen haft den äran at råka, hafva bedt mig hälsa min huldaste Far. Den sista har lofvat gynna mig med något, som skal öka min iuridique.

I vinter lærer min Far ej förrätta någon visitation.

Medföljande bref tackes min huldaste Far befordra på posten, hälst jag annars ej var säker om des framkomst.

Kongl. secret. Noreen betänker sig ännu. Sådant skal dock icke afskräcka mig, at med dygd och flit visa mig i sjelfva verket vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Decembr. 1767.

C. F. Mennander.

122.

Min huldaste Far!

Dagen efter jag sist hade äran at skrifva bekom jag min huldaste Fars samma dag ankomne vördade skrifvelse af den 1. i denna månad.

Nögd med den Högstes styrelse fortfar jag med mina göremål och söker vinna den skickelighet, som fordras at befordra min fortkomst, icke försummande andre loflige utvägar. Mina herrar förmän hafva tilbudit mig at förrätta secreteraresyslan i cantzlierätten, der de alle samtelige från hela cantzliet sitta. Detta anser jag för en stor heder, men vet ej, om mina andra göremål sådant tillåta, ehuru berörde rätt sällan kommer tilsamman.

Drottningen har någon tid, nemligen sedan förl. Lördags varit opaslig af et slags koppor.

Iag nödgas sluta detta bref nog hastigt, ty jag feck nyss et främmande och har desutom ingenting passerat, som förtjenar berättas.

Med djup vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 18. Decembr. 1767.

C. F. Mennander.

123.

Min huldaste Far!

Utän at hafva gjort det ringaste steg, blef jag, torde hända med mine kameraters misnöje, i går förordnad at förrätta secreterarsyslan i Kongl. cantzlrätten uti secreteraren Thomees ställe, som erhållit permission. Berörde rätt är just sjelfva hjertat eller rättare sagt sjelfva kroppen af Kongl. cantzlicollegium; ty bägge deras excellencer, iustitiæ- och hofcantzleren, alle statssecreterare, cantzlråder och revisionssecreterare sitta der. De dithörande saker angå utom påstverket alla ämbetsförseelser, hvilka begås inom cantzliet, til hvilken ända en ständig actor är antagen, som nu är secreteraren Norell i lagcommissionen. Ehuru cantzlrätten ej kommer så ganska ofta tilsammans, blifva dock mine syslor under detta vicariat många och ansvariga; men med Guds hjälp, den jag anropar, och hvilken förut fört mig til göremål, dem jag ej vågat tiltro mig om, hoppas jag, at kunna förvalta desamma. Mine herrar förmäns förtroende gifver mig någon anledning til en frimodighet, som under full miströstan på mig sjelf, ändå äger så fasta grunder. Hh:r statssecreteraren Rosirs gunst äfven häruti förvissar mig derom, at han söker alla utvägar at med skäl framdeles kunna befrämja min befordran. Et svagt fägnadsämne hämtar jag äfven deraf, at jag nu för första gångerne får contrasignera expeditioner, som utgå från en så lyster rätt. Men den största och varaktigaste förmån, som mig härigenom tilflyter, är at jag äger tillfälle at vinna öfning i sådane göremål, som framdeles på mera fast fot torde blifva min lott, nemligen at föredraga saker, i hast uppsätta expeditioner, hvarmed jag i går gjorde början, med mera.

Min huldaste Fars befallning om hälsans conserverande skal jag noga efterfölja; ty utom det Kongl. lagcommissionen ej lärer sammanträda för än i Februarii månad, torde äfven, om emot förmodan blifver nödigt, jag mindre sysselsättas med annat, hälst jag uti cantzlistsylans förrättande i revision äger hjälp af en kamerat.

Gud förläne min huldaste Far en frögdefull helg. Under den samma är jag redan af mine förmän och andre inviterad på oskyldig ro. Näst vördnads anmälan från h:r commissarien och frun samt til h:r prof. Bilmark, har äran med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 24. Decembr. 1767.

C. F. Mennander.

124.

Min huldaste Far!

Början af et nytt år kan ej bättre af mig användas, än at tacka den Högste för des stora välgärningar. Bland de förnämste deraf är den, at jag åter får gemensamt med min huldaste Far upsända suckningar til honom, så mycket mera blandade med glädje, som min huldaste Far, efter öfverståndne bedröfveliga anstöter, med förnyad hälsa och välmåga träder in uti et nytt år. Min önskan, gömd i det innersta af mit hjerta, kan nogare af himlen höras, än af mig uttalas; och derföre är jag förvissad, at Gud än framdeles skänker min huldaste Far den sällhet, som en nöjsam jordisk vandel medförer, hvars längd är mig så dyr och angelägen, och hvars slut, då det efter hans alvisa råd änteligen infaller, blifver en början til den lycksalighet, som öfverstiger all önskan.

I går bekom jag min huldaste Fars bref af den 18. Dec. jemte den medföljande bancoanvisning, för hvilken ödmjukast tackar. Min huldaste Fars befallningar skola snart och noga efterkommas, hvarom jag med nästa påst, om Gud vil, närmare får berätta. Många göremål, som Nyårsdagar förefalla, äro ordsaken, at jag nödgas vara nog kårt denna gång.

Med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Ian: 1768.

C. F. Mennander.

125.

Min huldaste Far!

Sedan jag sist skref min huldaste Far til, har jag upvaktat kammarrådet Rothlieb och statscommissarien Adlerberg, som bägge lofvat vara min huldaste Far bevågne. Kammarrådet Stierngranat är ej i staden.

Det saldo, som efter min Fars befallning så väl vid min hitresa, som i det förra brefvet, skulle som hushyra för kammaren under min frånvaro offereras h:r varfscmissarien, lærer ej efter des räkning den 27. Mratii sistledne vara de 295: d:r 2 ./· k:mt, hvarom min Far nämner i brefvet, utan de i des räkning af den¹ — Aug. sistl:ne, hvilken min Far lämnat mig, uptagne 216: d:r 8 ./· samma mynt. Det är derföre, som jag, efter min Fars befallning, berättat honom, at desse senare skulle på ofvannämde sätt tilhöra honom; hvaremot jag af det under min frånvaro från den 6. Jun. til den 13. Septembr. sistledne influtne interesse tagit til 600: d:r k:mt, begärt och undfått de ännu innestående 360: d:r samma mt. På ena sidan ville likväl h:r värfscmissarien först ej emottaga någon hyra under den tiden, och på den andra ej finna det, at de nämde 600: d:r tilkommo mig, men väl vore han beredd at låna mig hvad jag behöfver, äfven som jag allenast skulle gifva honom en sedel at jag undfått så mycket penningar. Men som jag, utan at bryta emot min Fars befallning, som jag för honom upläste, hvarken kunde beqväma mig til det ena eller andra, så lämnade jag honom, efter penningarnes undfående, et sådant quittance, som härhos i afskrift följer. Han yttrade sig väl, at detta fås ut, som han behållit det mig tilkommit, at han ej förr än vid nästa interessets utfallande får detta ersatt, och at han nu hade at fordra en 4,500: daler, med mera, som jag ej kunde förstå, men som jag hoppades, at mit quittance, mera liknande en berättelse i målet, fullkomligen utredde saken, och jag äfven viste, at intet annat kunde vara liquideradt, än de 20 plåtar, som öfverstiga hans arfvode uti interesstet, så sade jag med all anständighet min tanka och lät dervid bero; men önskade dock gärna, at han i bref til min Far ville säja, hvaruti hans fordran består, hvilken han dock torde i hastighet och utan betänkande nämmt. Hvad ordsak för öfrigt herr värfscmissarien efter denna discours haft at, som

¹ *Alkuperäisessä aukko. — Lucka i originalet.*

jag hört, yttra sig, det han undrade huru jag hushållade med pengar, lämnar jag härom, då han ej begärt at se mina räkningar, men jag alltid munteligen sagt honom mina förnämsta behof, och jag hoppas vara så sparsam, som omständigheten tillåter, och både kunnat och kunna göra redo för de samma. Min huldaste Far tänke dock ej, at detta giort någon ovänskap oss emellan, eller at jag annorlunda, än nämt är, besvarat, utan med all höflighet bemött des tal, som jag ej alltid förstår. Vi äro lika goda vänner; men jag finner ny anledning at gratulera mig, som hädanefter slipper at af honom uttaga hvad jag nödvändigt behöfver, och ännu mera deröfver, at jag icke är honom skyldig. För öfrigt, ehuru jag ej kan veta, hvarföre denna svårighet gjordes af honom, är jag dock öfvertygad at sådant ej skedde i någon ond mening; ty han har verkligen alltid vist prof af vänskap och ömhet för mig, och hoppas jag, at han ej eller skal få ordsak til annat.

Iag skulle ej haft så brott med desse penningars uttagande, om ej förut nämde behof tykts öfverstiga min behållning, utom den öfversända bancoassignation, för hvilken jag ej får valuta, förrän i Februarii månad, då banken åter öppnas. Våra uniformsknappar af silfver se ut som hosföljande aftryck, om det bibehåller sig, utvisar, och har jag äfven som mina kamerater, för 3 dusin råck och 3 dusin västknappar betalt femton plåtar. Uniformen är annars aldeles sådan, som min nya klädning.

Man berättar, at gref Osterman hädanefter hvar Onsdag skal hålla bal för 60 à 70 personer. I Lördags var bal på hofvet, då jettoner blifvit utdelte öfver Drottningens restitution, där en sol gått up med öfverskrift: *Ljuset är återkommit*. Annars skola par prästmän Nyårsdagen uti deras förböner för Kongl. huset nog besynnerligt yttrat sig öfver Hennes Maj:ts återvundne hälsa och återstående lifstid.

Iag upvaktar ständigt mina ämbetsställen, lagcommissionen, cantzlrätten, wetenskapsacademien och iustitiærevisionen, hvilken såsom förnämst ständigt, men de andre skiftevis sysselsätta mig. Oaktadt alt detta har jag dock stundom tid öfrigt, den jag använder til studier, och nu förnämligast Nehrmans verk. Med djup barnslig vördnad framhårdar ödmiuklydigste son

Stockholm, den 8. Ian: 1768.

C. F. Mennander.

126.

Min huldaste Far!

Då påstens tröga gång så länge vägrat mig den fägnad at få läsa min huldaste Fars värda hand, räknar jag ändå för en oskattbar förmån at medelst skrifvelse få upvakta min huldaste Far. Hvert kunde jag säkrare hänskjuta det som kan vara fägningsamt i mina berättelser, och hvar kunde ömare råd hämtas, då de tarivas?

För en 8 dagar sedan är stadfästelsen skedd å gårdshandelen på äskadt sätt; och har jag bedt vederbörande betjening, at med denna påst afsända expeditionen, som ännu i förgår var kvar. För at aflägga tacksäjelse har jag sökt herr præsidenten Hermansson åter, men förgäfvos. Skal dock ej underlåta at vidare iakttaga min skyldighet.

Nu är jag väl trägnare sysselsatt, än någonsin tilföre, och besynnerligen äro cantzlierättens göremål, som aldeles och i hela sin vidd tilhöra mig, granlaga, hälst de til en del angå ämbetsförseelser innom cantzliet. Secreteraren i lagcommissionen är actor derstädes, så at vi ständigt arbeta tilsammans. Men det fagnar mig dock at jag derigenom blir nog känd af mina befordrare i cantzlicollegii expedition, och den sysla jag nu bestrider, är mig til mera förmån, än om jag verkeligen vore derstädes engagerad. Iag bör ock tacka Gud för det jag småningom lär mig at med munterhet och oförskräkt sinne angripa arbetet, då det bör göras, och des emellan vara rätt ledig til sinnes. Detta gör, at jag nu med mera lätthet arbetar än förr, och ej låter så trågit sysselsätta mig, at icke artiga nöjen, och förnämligast mina kära studier, som framdeles skola bana mig vägen til en rätt frimodighet i mina syslor, ej så sällan få försockra min tid och bibehålla min hälsa.

Herr statssecreteraren Rosir är opaslig i sina fötter. I går, när jag var hos honom, låg han väl men sade sig nu mera blifva bättre.

Sedan interesstet nu i Februari månad utfallit, tänker farbror Lundberg, som han en gång sedermera omtalat, öfversända sin räkning, som ock kommer at utvisa des fordran. Häruppå svarade jag ingenting, utan med höfligt stillatigande bibehöll min öfvertygelse, som ej kan lämna de tjugu plåtar ur mit sinne, hvilka öfverstiga sistledit års interesse.

Den hederliga faster, som jag åtnjuter ännu mera ömhet af, än utaf farbror, är ganska dålig i sit bröst och spottar ofta mycket

blod. De låta bägge anmäla sin vördnad. Med en sådan, som endast tillkommer et barn, har jag den äran til döden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Ian. 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Ännu är mag. Beckman ej ankommen.

127.

Min huldaste Far.

Förledne Fredags blef jag af någre göremål hindrad at upvakta min huldaste Far, hvilket så mycket mera oroade mig, som jag Lördagen förut hade den äran at bekomma en vördad skrifvelse af then 5. Januarii, för hvilken min ödmjukaste tacksäjelse afläggdes.

Omöjeligheten at at Paléen ännu kan flyttas til hofrätten blifver mer än tydelig, då han har doctor Brandt til sin competitor, emellan hvilka ingen comparation äger rum. Jag får således vinlägga mig om tålmod ännu en tid, men förnöjer mig dock återigen med en utsikt, som lika hastigt kan försvinna.

Min starkaste medtäflare Marks von Würtenberg, för hvilken äfven herr statssecreteraren Rosir har mycken regarde, säger sig mäst vara resolverad at accordera en sysla utom värdet, hvarmed han dock icke kommer i land, om ej vi samtliga extraordinarier för hans bårtgång hjälpte under accordet med en 1000 daler, hvilket blefve ungefärligen 150 d:r på hvar. Detta skulle låta höra sig, och man kunde med *Satiren öfver mina vänner* säga:

Den gång för billigt pris jag mista feck en vän;
men mina kamerater, torde hända försigtigare än jag, villja ej gå uti detta. Jag måste dock tilstå, at om jag allena för denna summan finge hans tour, hvarigenom mine kamerater ej mera led, än om han blefve kvar, som han i annat fall säkert gör, och jag således skulle afkärta et eller par års exspectancetid för mig, så tyckes det vara fördelaktigare, och om min Far täckes tillåta det, så skal jag derom öfverlägga med Marks von Würtenberg.

Jag har förgätit at berätta, det Ulfven återfått den öfversända boken, äfvensom Lochner sin, men som den 19. tomen af then senare ej ännu är utkommen, så har jag emellertid återtagit de utgifne

36 daler. Vid nästa tillfälle skal jag hafva den äran at öfversända räkning öfver mina utgifter. Nehrmans verk, som jag nu har inbundit, lämnar mig icke ringa uplysning och öker min håg för lagfarenheten, den jag dock alltid söker at blanda med annan lecture.

Herr præsitenten Hermansson har jag nu råkat, aflagt min upvaktning och tacksäjelse och blifvit ånyo försäkrad om des grace.

Premierministren i Frankrike Praslin duc de Choiseul berättas hafva nedlagt alla sina ämbeten, i synnerhet af chagrin öfver en des släktinge, ambassadeuren i Neapel Saint Severin, hvilken svartsjuk öfver en commediantiska stuckit henne ihjäl, och derföre blifvit tagen under bevakning, lärandes icke kunna undgå dödsstraffet. Hofintendenten och academieräntemästaren Julinschöld i Upsala cederar bonis. Kammarrådet Botin och consulu Brander berättas blifvit nyl:n adlade. Den hederliga bergsrådet Schwab dog hastigt i Torsdags 8 dagar sedan. Spisade Söndagen förut hos herr iust.cantzleren, och om Tisdagen hos h:r rev.secret. Wallen. Med djup vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 5. Febr. 1768.

C. F. Mennander.

128.

Min huldaste Far.

Efter det jag i den sista skrifvelsen vågade lofva, har jag nu den äran at öfversända hufvudräkningen för denna tiden, hvarutinnan samt för årstiden skul gått högre än annars; en stor del är extraordinaire utgift, men altsammans öker min tacksamhet, som aldrig kan vara nog skickelig at öfverväga min huldaste Fars myckna godhet emot mig.

Någre åkare, som öfverfallit residenten Hakiefs fru och slagit ur fönstren på hennes vagn, hvaraf hon fått misfall, äro dömda til döden; saken ligger nu hos konungen. Man talar nu åter om riksdag, hvartil min Far bättre än jag lär veta ordsakerne. Det berättas om Wilhelm Ross, at han gått in i et klöster uti Orienten.

Jag måste i förtid sluta, och har den äran med djup barnslig vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Febr. 1768.

C. F. Mennander.

129.

Min huldaste Far.

Förledne Tisdags hade jag det efterlängtade nöjet at bekomma tvänne min huldaste Fars vördade skrifvelser, för hvilka min ödmjukaste tacksäjelse afläggdes. Min fägnad öktes ännu mera, då jag deraf inhämtade, det min huldaste Far äger en för mig så dyrbar hälsa. Gud vare lofvad för den välmåga, som äfven blifvit mig förlänt.

Til min enskyllan för en verkelig vårdslöshet med et brefs företagande kan jag intet anföra, utan ber ödmjukast, det min huldaste Far behagade ursäkta et fel, som är begångit på en tid, då jag nödsakas vara mera upmärksam på mina publica, än privata göremål.

Et bref, som Ansten mig tilskrifvit, har jag hållit onödigt at besvara, emedan drögsmålet med hans sak härrörer allenast deraf, at expeditionen någon tid låg til konungens underskrift. Emellertid både bad jag hans bror, som är här, underrätta honom om des fördelaktiga utgång, och äfven skref sjelf derom til h:r vicehäradshöfdingen Wechter. Sedan utslaget blef färdigt, ämnade jag utlösa och öfversända det, men emellertid hade sådant blifvit gjort af brodren, hvilken ock längesedan måste hafva tilskickat Ansteén detsamma.

Ännu höres ej af mag. Beckman. Med honom har jag väntat at få öfversända hvad som för min huldaste Far är upköpt, jemte räkningar och upsats. En handelsbetjent, som heter Avén, reste väl nyl. öfver; men feck ej veta det förrän han stod på resande fot. Iag får således nu öfversända den sista bokauctions räkningen med nogare upsats på andra sidan uppå de böcker, secret. Gahm kunnat få, och hvilka hos mig förvaras. Han ligger ännu med doctor Celsius i handel om Torfæus, som ej gått hårt på aucttion. Han lofvar taga den, om den fås för 12 plåtar, och om min Far ej derföre åstundade den, sjelf behålla honom. Celsii kyrkohistories första del är utkommen och väntar äfven på tilfälle at komma öfver. Af Riksdagstidningarne äro ej mera än par nummer sedermera utkomne, och man menar, at slutet aldrig följer. När alt detta öfversändes, får jag ock afgifva räkning och förteckning. Sedan jag sist öfverskickade summarisk räkning, har jag bland annat utgifvit 6 och $\frac{1}{2}$ plåt i kronoutgift, och äfven gått i

en annan lika stor utläggning, som dock ej bör dermed compare-ras. Då jag aldeles icke nu ämnade deltaga i någon af cantzli-iunkarnes piqveniqver, blef jag i dag åtta dagar sedan därtill nödsakad derigenom, at då en hop af oss voro hos iustitiæcantzleren til middagen, och herrskapet blefvo budne af en ordförande til Lorentzberg, aflades hos oss samtelige tacksäjelse derföre, och jag måste äfven taga saken up såsom värd. Jag ser nog, at det blir för ofta, men tröstas af våre petits maitres sorg deröfver, at ingen piqveniqve nu kan bli, förr än nästa år för fastan, och financehinder. Jag får ock en gång skryta af fordran hos kronan; ty en courier, som i cantzlrättens ärende affärdades några mil härifrån, feck för skyndsamheten skull 10 plåtar i förskott af mig, som collegium dock lofvat ersätta. Jag menar at farbror Lundberg i dag skrifver til min huldaste Far och öfversänder sin räkning. Den må nu vara sådan den vil, så har jag ej uttagit mera än hvartil jag ägt tilstånd, och dermed efter min Fars befallning, och som mina räkningar utvisa, sparsamt och anständigt hushållat, allenast jag kunde utstryka de förargelige piqveniqverne.

Det var väl, at min huldaste Far påminte om företaget af consistorii förfrågan ang. Peitzius. Skriften var förlagd i et skåp, men Kongl. secret. Plaan, som har Hegardts föredragning, och jag sökte up henne. Uti nästa vecka blir saken företagen, så at inom 14 dagar kan ven. consistorium hafva svar.

Statssecret. Rosir är längesedan frisk, och den enda, som ibland rättar något i mina cantzlrätts expeditioner vid justeringen. Ehurru jag står i hans grace, ser han ej genom fingren med mina fel, och när han tiger, vet jag vist, at ingen annan heller kan påminna vid mina göremål.

H:r hofpredikanten Stricker är kyrkjoherde i Carlshamn, reser ej dit förrän i vår, ber om sin vördnads anmälan, och lofvar så väl här som der tjena min Far med curiosa. H:r professor doct. Celsius söker Leksands pastorat om doct. Schröder skal söka et annat. Landshöfdingen Nordenstam har nyligen dött.

Jag vore altför mycket ovärdig all den ömhet, hvaraf min huldaste Fars sista skrivelser åter lysa, om jag ej på alt sätt vinlade mig om dygd och flit och at beständigt förblifva min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 26. Febr. 1768.

C. F. Mennander.

130.

Min huldaste Far.

Efter jag i förledne Fredags försummade at skrifva min huldaste Far til, fordrar min skyldighet at nu underrätta min Far om mit tilstånd, ehuru flera göremål sätta mig nu urstånd at göra det såsom jag borde. Jag spar til lägligare tilfälle det öfriga och får allenast i ödmjukhet berätta, det jag Gudi lof mår rätt väl.

Hans excellence herr riksrådet m. m. gref Lövenhjelms afsomnade i Måndags kl. 1¼ om middagen. I Tisdags fjorton dagar sedan såg jag honom sista gången i Kongl. cantzlrätten. Besynnerligt var, at ehuru han plågades af åtskillige krämpor denna sista tiden, som dock alla lära härrört af sorg, skulle dock de samma ej blifva ordsaker til des död. Utan en finne eller blemma på venstra sidan af öfra läppen, som endera af honom sjelf, som det sägs, eller någon annan, under rakandet oförsiktigt blifvit bårtrakad, förvandlade sig til en carbunkel, slog til kallbrand och ändade således på några dagar et så betydande lif. Hans excellence var en tre dagar besvärad af yrsel, men i förledne Lördags kom han til fullt begrepp, och des skarpsinnighet, hvaraf han ungefär en vecka för des död i Kongl. Maj:ts rådkammare ännu viste så lysande vedermälen, som under des friskaste tid, tyktes ej förr än i döden vilja öfvergifva honom. I Söndags anammade han Herrans Nattvard, blef så om qvällen, som berättas just när han ämnat skrifva sit namn under dispositionen om en mindre kostsam begrafning, matt och mållös, så at det ej skedde, och förblef sådan til des han dog.

Herr riksrådet Rudenschöld var ofta under sjukdomen hos honom och reste från honom kårt för hans död; men herr statscomm. Adlerbergs fru är på vägen at falla i barnsäng och har hela tiden icke kunnat upvakta sin herr far, som ej litet öker hennes sorg. Jag var i går och besåg liket, som ligger i Seraphimerdräkten helt och hållit klädt med Seraphimerhatten i handen, icke synnerligen förfallit hvarken til färg eller kropps stature; men ansiktet nog förstäldt på den ena sidan om mun och hakan, som är hel svart. I Lördags eller i morgon blir präktig begrafning efter et nytt uppriktadt ceremoniel. Man har annars, som vanligt är vid sådane dödsfall, åtskillige berättelser härom. Någre säga, at hans excellence, då Darelius, som jemte Strandberg var hans läkare, om Lör-

dagen tillsagt honom om viss död, svarat: Så för . . . ,¹ hvarföre har jag tagit Er då, och gå så långt, at de berätta, at han ej kunnat anamma Sacramentet annorlunda, än at vinet mäst sprutas i munnen. Men jag vänder mig med fasa åt den sidan, och hör heldre deras berättelser, som säga, at hans excellence vist sig mycket nögd med döden både förr och under denna sista sjukdom.

Mit bref blir emot förmodan nog långt, och tid blifver at sluta det samma. Har äran med djup barnslig vörndnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Mars 1768.

C. F. Mennander.

131. Min huldaste Far.

För min försummelse at upvakta min huldaste Far blyges jag så mycket mera, som jag redan i Söndags åtta dagar sedan hade den äran at bekomma en lika angenäm, som kärkommen skrifvelse; men prof. Bilmark, hvilken jag redan besvarat, lärer hafva anmält min ödmjukaste vörndnad.

Min Far behagar lämna til mit yttrande på hvad sätt nästa sommar kunde tilbringas. Härvid väga mina tankar åt bägge sidor. På den ena ser jag arbetet mäst slutat i lagcommissionen, och målen i cantzlrätten minskade från 18 til 3, och altsammans detta jemte nog ständig upvaktning i mit förnämsta arbetsställe, revision, tyckes medgifva någon ledighet i sommar; men på andra sidan är jag tvifvelrådig, om den skulle användas til någon resa antingen hem eller åt någon annan del af riket, eller ock at kvarblifva i Stockholm, hvarest under iakttagande af något tillfälle til öfning i cantzliet ännu mycket äfven återstår at bese och göra sig underrättad om. Jag vågar dock i djupaste ödmjukhet föreslå en resa, såsom nödvändig för min hälsa, då jag suttit så mycket stilla. Härtil lära tre tillfällen yppas: mit värdsfolk lära göra en kårt resa til öfvercomm. Lövenskiöld i Göteborg, prof. Bilmark torde resa genom Stockholm ner til Scara, hvart han äfven i sommars inviterade mig, och min Far lämnade halft samtycke, och det tredje til-

¹ Niin alkuperäisessä. — Så i originalet.

fället torde gifvas at få omfamna min huldaste Far, hvilket jag föredrager framför alt annat. Dessa resor kunna skränkas inom så kårt tid, som omständigheterna fordra, och jag tror under dem ej blifva okunnig om ställningen i cantzliet. Jag menar ock kunna få permission; men hemställer dock til min huldaste Fars behag altsammans, och om ej åtminstone en liten lustresa neråt Sverige, hvilka orter förtjena at ses, i endera af ofvannämde fall kunde företagas.

Beklagar högeligen både prof. Bilmark och ritmästarens olycka. Den förra torde med skäl kunna kallas lycka. Cygnell har fått sit bref, och hos Wargentin, som dock ej sjelf viste hvem som skrivit notificationsbrefven om bergsrådet Svabs död, har jag anmält min Fars ursäkt.

Pergolesis passions-musiq tog i dag så tiden bort, at jag för påstens bårtgång skull i förtid måste sluta, framhårdande med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Apr. 1768.

C. F. Mennander

132.

Min huldaste Far.

Härmed får jag den äran öfversända ansökningen om permission af Kongl. hofrätten, den jag öfverlämnar i min huldaste Fars öma föranstaltande. Jag har ej kunnat begära betyg öfver mina göremål i cantzlrätten, innan de samma äro til ända bragte, icke eller har det gått an at begära dylikt från justitiærevisionen eller lagcommissionen. Jag hade väl kunnat bifoga mit extractum protocolli från lagcommissionen och betyg, jag i fior sommars feck från revisionen; men det sednare är för gammalt, och om mit engagement å det förra stället lär jag ändå bli trodd. Nog af, när jag en gång tänker söka något verkeligt i hofrätten, hoppas jag kunna vara så documenterad, som det kan då behöfvas.

Redan den 24. Aug. i fior är resolveradt ang. Arnbergs enka och bifallit, äfven som den 18. November för Tengströms; men innan utslagen, som kosta 64 d:r 16 s. hvardera, utlösas, gå de samma ej i verkställighet.

Min huldaste Far täcktes låta mig här med några ord omröra en sak, jag länge tänkt uppå. Jag anser studierne nu mera för den angenämaste hvila, och tycker mig, så väl i anseende dertil, som at en grundelig insikt i lagfarenheten, som mig fattas, är så aldeles nödvändig, ej kunna bättre använda sommaren än at öfver den samma vistas i granskapet Upsala, där mig, oaktadt termin då ej varar, kunde gifvas tilfälle til en högst angelägen sak genom privatissima informatio hos Rabenius. Ännu kan det gå an; men här-efter blir det ej så lägligt, och huru ynkeligit skulle det ej vara at sakna grund i sin metier? Företrädet af Upsala för Åbo lyser på mer än et sätt. Min Far torde af vanlig godhet ännu snarare bifalla härtil, sedan jag i nästa bref vidlyftigare får omröra detta, som borde ske ju förr des häldre, och så långt på hösten, som möjligt är.

Desemellan kunde jag alltid vara så godt som närvarande i Stockholm. Med diup vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. April 1768.

C. F. Mennander.

133.

Min huldaste Far.

Ganska kårt vågade jag sist nämna om en resa til Upsala. Min kamerat secreteraren i Kongl. lagcommissionen, som äger lika stor insikt i lagfarenheten, som vänskap för mig, har rådt mig dertil, och at derefter göra en tingstour med någon häradshöfdinge. Denna ordningen tycker jag äfven i ödmjukhet vara bättre, ty om mig snart skulle hända den lyckan at blifva ordinarius, så kunde jag icke desto mindre såsom notarius följa med en häradshöfdinge och äfven få tilfälle at sjelf förrätta något ting; men då mera skulle det ej anstå mig at ligga vid en academie. Bemälte secreterare är ganska nära bekant med h:r prof. Rabenius, och tror honom icke allenast vara benägen til information, utan ock at lämna mig husrum öfver sommaren, hvarom, när så behöfves, han vil tilskrifva honom. Permission lär icke kunna nekas mig, och nyttan af denna sommarro är lika skenbar, som Upsalas företräde i den delen framför Åbo. Jag nämner allenast, at för at så mycket mera vinna i tiden, skulle jag aldeles lefva in silentio, ja så at hvarken mina kamerater eller

slägtingar viste hvar jag vore, och blefve det bekant, så lærer läregirighet ej lända någon til vanheder. Desutom är Upsala så ganska när, at när så blefve nödigt, kunde jag strax vara i Stockholm. Omöjeligit är, at utan en sådan ledighet i grund lära en vetenskap, och jag tycker huru nögd jag i winter återigen skulle träda til mina syslor. Hos min huldaste Far anhåller jag derföre ödmjukast om tilstånd härtil. Den kostnad, min huldaste Far med dryg känning alltid haft för mig ospard, blifver jemte egen håg äfven nu den starkaste driffiäder för mig at väl nyttja detta tillfälle. I fall min huldaste Far härtil lämnar sit samtycke, så lærer det blifva nödigt at ju före des heldre angripa saken, och continuera den samma så långt på hösten, som min permission kan medgifva; hvarom jemte Rabenii arfvode jag i ödmjukhet utbeder mig at vidare få correspondera.

Ännu har jag ej funnit tillfälle at conferera med farbror om des årliga arfvode. Emellertid har jag bordt berätta, at faster vid discours härom, som jag på långt håll yppade, yttrade sig vara långt nögdare med at årligen få öfver vissa victualievahror, helst smör och spannemål, än betalning i penningar. Torde ock hända detta vore fördelaktigare i nuvarande penningebrist, och om min huldaste Far så skulle behaga, så kunde altsammans på det sättet bäst jemkas.

Hvad cantzlisakerne vidkommer, så har Marks von Würtemberg vid sit afträde förklarar sig nögd med 500 d:r k:mt, hvilken summa den fattiga Rossen och jag til hälften hvardera utlöst och at betala emot Marks förbindelse at ej ligga oss i vägen vid verket nu eller framdeles. Cantzlisten Låstbohm är nu igen på vägen at gå bårt. Får se hur dermed går. Man skulle förmoda, at de många syslor, som i hofrätten och commercecollegium nu blifva tilsatte, något skulle töma cantzliet. En hop gammal betjening såsom Lostjerna, Gråån med flere, måtte ock en gång komma undan. Rossen tänker och kanske laga sig ur vägen.

Boken hos Salvius står ej at få köpa, emedan han nu ändrat dessein med sina böckers säljande. Stricker har lämnat mig et paqvet; äfven så advocatfiscalen Schmiedeberg. Nytt och Gamalt har jag icke nu mera continuerat, emedan den ej är interessant, och helst då den så långt efter kommer min Far tilhanda, som desutom har den från consistorium. Väntar dock min huldaste Fars

befallning härom, såsom ock om någon annan veckoskrift skal tagas i stället. Af Olof Håkanssons portrait har jag gjordt en impromptu uti rödklita, som jag torde framdeles få öfversända med annat. Expeditionen om gårdshandelen lærer väl nu vara framkommen, emedan de längesedan berättat den samma vara afsänd? Hofrådet Arkenholtz sökte mig i förgår, men jag råkade ej vara hemma. Morbror Paleén väntas alla dagar.

Med djup vördnad har den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 15. April 1768.

C. F. Mennander.

134.

Min huldaste Far.

Sedan jag sist skref min huldaste Far til, har jag upvaktat herr hofrättsrådet Tollstedt, som med mycken ömhet emottager mig och ej eller glömma de Drottning Christinas bref, han lofvat min Far. En passant frågade jag honom, om ej en sommarledighet kunde användas i Upsala, men han var åter icke för det, utan föreslog strax tingsresor. Lofvade ock at ej allenast förse mig med böcker och handskrefne föreläsningar til låns; utan ock, när så blir nödigt, skaffa mig tilstånd af Svea hofrätt til någon domareförrättning. Således måste jag återkalla hwad jag redan i tvänne bref omnämt och följa en så uplyst mans råd lämnande dock alt-sammans i min huldaste Fars behag. Jag ville allenast önska, at jag utan någon längre permission kunde så sköta mina theoretiska stycken, som de fordra.

I dag är Malmerfelt, Wallen och Lieven upförde på Stockholms landshöfdingeförslag, och den siste dertil utnämnd.

Mina syslor ibland hvilka detta skrives, skynda på slut af brevet, och har jag den äran med djup vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 22. April 1768.

C. F. Mennander.

135.

Min huldaste Far.

Fågnaden, at åter undfå en vördad skrifvelse af den 14. i denna månad, har ej annat kunnat, än ganska mycket lida vid den för mig bedröfveligaste tidning, at nemligen min huldaste Far åter varit besvärad af sjukdom; men jag finner dock däruti, som alt annat jordiskt en blandning af ledt och ljuft, ty samma bref underrättar mig, at anstöterne i år ej varit så svåra, som i fjol: en tröst, då jag vet, at sådane krämpor ej kunna så hastigt förvinnas, och då man måste vara nögd at de småningom aftaga. Så hämtar jag äfven deraf, at sjukdomen växlat om i et annat slag, dett hopp til Gud, at han, sedan en hop under min huldaste Fars dryga ämbetsförrättningar åsamkade anstöter på detta sätt fått bryta ut, änteligen skänker mig nya ämnen at prisa des nåd uti en min huldaste Far fulkomligen återställd hälsa.

Min mening har ej varit at allena företaga någon resa åt södra orterne, utan, som min huldaste Far behagar nämna, i sällskap med mit värdsfolk, om sådant blefve af. Nöjet at få bese orten här omkring blir dock för mig dubbelt större, då jag derigenom tillika efterkommer min huldaste Fars råd och öma vilja.

Bringens historie har jag prænumererat uppå, och bibehållit de andre prænumerationerne, men annars ganska sparsamt köpt ströskrifter. I sällskap med en annan har jag äfven för 3 plåtar om året tilsammans subscriberat prænumeration på *Journal Encyclopedique*, såsom innehållande de tilförläteligaste underrättelser om de nya på alla orter utkommande böcker. Jag vet ej om min huldaste Far köpt det verket, ty dett torde således blifva för dyrt, och har jag derföre trodt det löna mödan at så lindrigt pris, som 9 daler om året, få intressanta underrättelser, och hvaraf jag, om min huldaste Far så befaller, torde få lämna kårta utdrag i mina bref. Tvänne fingers tjocka stycken utkomma hvar månad. Man får dock ej behålla verket, utan det går til läsning emellan intressenterne, som til en del äro nog höga herrar.

En vacker natttråk med väst, jemte flere utgifter, af hvilka jag med första skal nämna de förnämsta, hafva väl minskat min cassa, oakadt sparsammste hushållning, til omkring 140 daler, men jag skulle dock tro mig ännu länge komma dermed til rätta, om ej en klädning och andre smärre nödtorfter fordrade större förskått.

Min blå och svarta klädning äro rätt goda, men som den gröna endast på resor och i fult väder kan nytjas, så har min grå, hvilken vid min återkomst til Stockholm blef väänd, genom dagligt bruk nog förfullit, så at ehuru den ännu kan i arbetsrummet brukas, vågar jag dock i djupaste ödmjukhet anhålla hos min huldaste Far, at nu til sommaren få en hvardags klädning af tyg, såsom lindrigast och tjenligast i värmen. Hvaruti jag likväl är aldeles nögd med min huldaste Fars behag.

I Onsdags lämnade jag til h:r secret. Wargentin min bondebyggnad. Han tyckte om projectet och lofvade föredraga det. Iag kommer nu bland andre gynnare i grace hos lärdt folk. I Söndags spisade jag hos h:r secret. Wargentin, och i mårgon är jag buden til h:r hofrådet Arckenholtz. Iag ville allenast önska at jag ägde tilräckelig tid at förnöta i deras sällskap. Med djup vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 29. April 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Hvar gång jag tilskrifver min huldaste Far, öfverflöda mina tankar af ämnen; men tiden och pappret tryter ofta. Med sista påst feck jag öfver fruerna Hasselboms, Clewbergs och Leches underd. ansökn. om befrielse för återbetalning af räntorne utaf de 14 ersättningshemman. Oaktadt consistorii författning med desse hemman är ogillad, hoppas jag dock denna böneskrift vinna nådigt bifall.

136.

Min huldaste Far.

Tvänne min huldaste Fars vördade skrivelser hafva på kårt tid ankommit, och jag ber ödmjukast om ursäkt, at tvänne påstdagar gått förbi, utan at jag iakttagit min skyldighet. Ibland andre hinder är stundom den publicque påsten så vidlyftig, at den enskilde ej har någon tid öfrig. Gud vare lof, min hälsa har varit rätt god, men nu til sommaren börjar jag önska mig något mindre arbete. Härtil äro de resor förnämsta ordsaken, hvilka min huldaste Far tillåtit mig, sedan Upsaladesseinerne af h:r hofrättsrådet Tollstedt blefvo ur vägen röjde. Min huldaste Far tackes af des vanliga

godhet öfverse med mina många förslager, som åtminstone kunna tjena til bevis derpå, at min välfärd ligger mig ömt om hjertat. Jag har nu på en tid ej haft tillfälle at upvakta h:r hofrättsrådet Linderstedt, men med det första skal jag hos honom anhålla at blifva recommenderad til häradshöfdingen Malmerfelt, hvilken han för min huldaste Far lärer nämt. Hans tingsresor förefalla så nära omkring Stockholm, at jag dessemellan kan företaga något annat. Om detta får jag i ödmjukhet vidare skrifva. För öfrigt och då jag en gång vågar påtaga mig någon egen förrättning, ligger min ålder mig i vägen, men torde hända deri äfven blifver ändring eller jag kan hinna til 25 år, innan någon domaresysla af mig kan competeras, eller ock rättare transport sökas til hofrätten, då den meriten förut blir mig nyttig.

Farbror Lundberg lär i dag skrifva min huldaste Far til om matvarorne. Faster har bedt på sina vägnar anhålla hos min Far, at, om sådant ej faller besvärligt, få sådane öfver, då de kunde afdragas på betalningen för mit menager. Käril och säckar ville hon i tid skicka härifrån. Farbror Lundberg brukade med mig mycken försiktighet och den lärer ej mindre lysa i brevet. Då min huldaste Far svarar derpå, torde äfven den påminnelse om betalningens minskande få inflyta, som jag ej lärer kunna framföra. Det är väl ännu tid för honom at sjelf nämna derom, men 400 plåtar börja snart nog at blifva så gode, som förut 1500 daler, och jag vore mer än otacksam, om jag icke på alt sätt önskade minskning af de dryge utgifter, min huldaste Far för min skull vidkännes. Smör och mjöl hälst skrädt, äro de varor, farbror skulle begära och lära vara den enda derifrån kunna hitsändas. Utom flere hinder tvätta de i dag i min kammare, så at jag ej hunnit göra något extract af min räkning; men med nästa påst skal detsamma öfversändas. I couvertet omkring min permissionsansökning menar jag mig hafva i ödmjukhet tackat för den tilsände sedeln, som längesedan riktigt framkommit. Recipisset på depositionssedeln är äfven i godt förvar.

Mit project til bondebyggnaden, som min Morfar gaf mig ideén til, har jag inlämnat til wetensk.academien med aplause, men den elaka lukten recommenderar ej et sådant företag til almänt bruk.

Lochner och Ulfven hafva ännu ej fått in nya böcker.

Med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 13. Maji 1768.

C. F. Mennander.

137. Min huldaste Far.

I går qvälls kom morbror Paleén hem, och har jag så väl af honom, som min huldaste Fars vördade skrifvelse inhämtat min huldaste Fars välmåga och öma sinnelag. Morbror är annors vid ganska godt humeur, och lofvar på alt sätt bevaka mit bästa. Jag har spisat hos honom och nu skola vi ut til Haga. Härvid oroar det mig ganska mycket, at jag ej har tid at gå hem efter min färdigt skrefne räkning, som jag längesedan bordt skicka, men at sådant nu åter å sido sättes, täckes min huldaste Far af vanlig godhet ursäktat. Jag blyges så mycket mera, som min huldaste Far utan at jag vist redo för de öfversände penningar lofvar i nästa bref flere til mina behof; för hvilket jag i djupaste ödmjukhet tackar. Som jag haft äran i förra brefvet berätta, så har transportsedeln riktigt framkommit och gälden samma dag til farbror Lundberg betald. Min huldaste Fars commissioner skola ej af mig glömmas; men nu nödgas jag redan sluta, och framhärda med barnslig vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 24. Maji 1768.

C. F. Mennander.

P. S. Så när hade bråskan gjort, at jag förgätit at aflägga min ödmjukaste tacksäjelse för den öfversände permissionen och protocolsutdraget på extraordinarie vid hofrättens protocoll, af hvilket jag finner, det min huldaste Far sjelf besvärat sig med ansöknings derom. Jag vet ej om jag derigenom blifvit extra eller vice-notarius. Det är väl af bägge slagen i Svea hofrätt, men jag menar extraordinarierna vid hofrättens i Åbo protocoll alla vara vicenotarier. Förmånen är i alla fall stor, och det gagnar mig ej litet, at närmare hafva kommit in äfven på det stället.

Fartygen äro komne jemte de angenäma presenterne.

138.

Min huldaste Far.

Efter min huldaste Fars befallning i bref af den 27. Maji, som jag i dag bekommit, var jag strax hos grefvinnan Brahes kamerrare, som heter Rath. Der feck jag i den omskrefne saken adresse på herr statssecreteraren Rosir, såsom förmyndare för unge gref Magnus Brahe, som är egentelige ägaren til godsén i Pargas. Men herr statssecreteraren nu var på landet, jag ej eller strax ville gå så långt, så inhämtade jag af kamereraren beskaffenheten af gårdarne och priset på dem. De bestå, som min Far berättar, i et rusthåll med sina augumenter och 3:ne frälsehemman. Rântan, som lærer vara bekant, skal väl ej vara mycket stor, men för en som bor i Finland och har upseende på bönder, som lefvat i mycken frihet, kunna de blifva fördelaktiga. De äro på intet sätt graverade, och den begärte köpeskillingen är 60000: daler k:mt. Anbudet til salu har redan någon tid stått öppet, men bland andra hinder har det varit, at ganska få velat handla alla tilsammans, då de likväl icke kunna särskildt säljas; men nu torde med saken gå så mycket snarare som herr cantzlrådet Lagerflycht är i fullkomlig handel om dem, och den som mäst presserar. Eljest hafva åtskillige anbudit sig, bland hvilka morbror Paleén äfven är en commissionair. Kamereraren undrade, at hofrättsrådet Lagerborg ej nu gjort alfvare af at köpa dem, emedan han strax efter grefvéns död och innan man ämnade sälja dem falkat deruppå. I anseende til den bråska, saken således fordrar, om den annars icke föregifves för at göra den samma så mycket begärligare, torde min huldaste Far härutinnan lämna mig ytterligare befallning, då jag får tala vid herr statssecreteraren sjelf, äfven som jag ödmjukast ber at få veta, om vid discoursen med denne herre icke vore bättre at yppa än förtiga min huldaste Fars namn, som nu, oaktadt efterfrågan, blifvit dölgt.

Herr doctor Hauswolff ber om ursäkt at han ej besvarat min huldaste Fars med penningarne riktigt ankomne bref, som dock skal ske i nästa Tisdag. Om nu för den nyare piecen kan fås 6 daler exemplaret, vore det väl. Emellertid ber han mig öfversända medföljande förteckning på de af Hans Maij:t utnämde lundske iubeldoctorer i theologien, och äfven berätta följande passage: Då den Kongl. Famillen skulle i förledne Tisdags göra en tour til

Svartsjö, obligerade Hennes Maj:t Hans Kongl. Maj:t at köra den phaëton, hvaruti de åkte. Konungen satte sig på kuskstet, det geck väl et stycke, men då Hans Maj:t behöfde näsduken, den han emot vanligheten satt i vänstra fickan, hvarutur han med högra handen skulle taga den, kommo hästarna något ur stråten, phaëtonen stöter på en sten, Hans Maj:t faller af, släpar en 200 steg emellan hästarna, til des man änteligen feck hålla dem, och under alt detta uppehöll Gud sid smorda utan all skada och vidare olägenhet.

Mig berättas, at moster Caisa Lotta från Borgå låtit söka mig, och at hon i dag kommit hit resande jemte andre släktingar, hvarföre jag måste skynda mig ut.

Med djup vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 3. Juni 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Brevvet til farbror Lundberg är aflämnadt, och lofvar han med nästa påst lämna svar.

139. Min huldaste Far.

Med min hårfriseur m:r Elfström, som afrest på Cajaléns fartyg, har jag i en brädlåda märkt med C. F. M. afsändt de böcker och skrifter, som här blifvit upköpte, undantagande Ari präst och November månad at Stats Iournalen, af hvilka Marks von Würtemberg, efter trägen begäran fått låna den förra men kunde i hasten icke öfverlämna henne, och den senare var ej vid efterfrågan någre exemplar qvar af; men mig lofvades längre fram, så at jag med Nordsten kan skicka så väl desse, som de flere därtills utkomne skrifter. Medföljande räkning öfver utgifterne för min huldaste Far torde jag börjat för långt tillbaka, men jag är ej viss på, vid hvad datum den sista öfversändes. Rikdags Tidningarne äro ej utkomne. Icke något iustitiæcantzlerens memorial i Mathesii sak torde vara utkommit, ej eller dennes bref til den förre.

Håfpredikanten Stricker har rest bårt och bad mig anmäla sin vördnad. Herr bancocommissarien Bergius har bedt mig påminna

om en honom lofvad disputation de ornitho-theologia och flere i naturalhistorien, om han ej besvärar. Äfven åstundade han veta namnet på kyrkoherden i Paldamonjemi år 1620, om sådant är bekant.

I dag lärer farbror svara. Afslaget torde ej bli stort på betalning, som vore nog obilligt, då althing fallit. Med djup vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 7. Iun. 1768.

C. F. Mennander.

140.

Min huldaste Far.

En vördad skrifvelse af den 7. i denna månad hade jag i Söndags den äran at bekomma, äfven som morbror Paleén undfått sit bref.

En par månader har en öpning varit på vägen i Kongl. riks-archivo genom Kongl. secreteraren och riksarchivarién Fricks bårtgång. Marks von Würtemberg har härtils varit den som vid advancement til copist derstädes stod i accord med Fricken. Men så väl et i anledning af des engagement med ryske knäsarne om honom upkommit rykte at des intention vore at ligga där för rysk räkning, som det hopp han framför alle andre har om befordran i Kongl. iustitiærevisions expedition, har gjort, at han numera icke finner sig hågad derföre. Han bød det då strax åt mig, men mine desseiner i revision voro deremot. Kårt derpå hade någre haft lust at gå in uti accordet, och ibland dem unge baron Tilas i kammar-expeditionen, men penningar feltes. Änteligen säger Marks von Würtemberg, betryckt för sin åt Fricken utgifne löpande sedel, i förledne Fredags åter härom til mig. Och som den förut mig betagne förmån at få rådföra mig med morbror Paleén numera stod mig öppen, så geck jag strax til honom och blef af honom styrkt deri. H:r statssecreteraren Rosir var om Lördagen bårta, så at morbror och jag för bråskan skull förnötte en tima af Söndags förmiddagen honom.¹ Ogerna ville denne herre deruppå, men i anseende til den lilla apparence jag oaktadt des och mine öfrige herrar förmäns grace äger i revision at ännu på par år vinna advancement, så samtykte han därtil på sätt, som skall visas. Jag har således varit både i går och i dag förmiddagen hos mine herrar för-

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

män i collegio, och med sådan grace af alle emottagen, at jag har svårt at säga, hvem som var mäst nådig. När cantzilirätten i dag var slutad, utan at jag hvarken hunnit upvakta alla mine befordrare, eller en gång ingifva min skrifteliga ansökning, började hans excellence Friesendorff ännu då jag var inne at plaidera för cantzilirättens secreterare, och efter en stund feck jag råka herr hofcantzleren greffe Düben, som berättade mig, at jag numera vore copist i Kongl. riksarchivo. Hvad är då på en sådan dag billigare, än at min bön til Gud, min tacksamhet emot en god och huld Fader, och min föresats at ännu vidare fortfara med flit, dygd och en loflig omtanka på min lyckas förmerande, på en gång hämta ny styrka och tillika hjälpas åt vid at förordsaka en oskatthar förnöjelse öfver en befordran, som vid mina år är nog anseelig. Nu har alt sådant skedt med samma vilkor, uti hvilka Marks von Würtemberg förut ingått, nemligen emot 6000 dalers erläggande til Kongl. secreteraren Frick, då jag strax får komma til 600 daler k:mt årlig lön, men så länge jag är copist, umbära de honom tilkommande sportlar, som stiga til en 300 daler samma mt., och dem Fricken förbehållit sig. Den öfversände depositionssedeln har jag återlämnat til farbror Lundberg, som ej sjelf kan bispringa mig, utan har jag af honom emottagit statscontoirets obligation på tolf tusende daler k:mt och berättade han mig halft om halft, at han för dödlighet och eldsvåda skull icke längre gerna kunde löpa den risqve at hos sig behålla desse obligationer, utan säge hälst, om han finge lämna dem i mine händer. Jag vet ej om detta var alfvare, icke eller om han kan vara så obillig och ej afslå något på mit gagé, ehuru han sagt mig det både directe och indirecte. Faster tycker ej derom, men jag har med all höflighet förklarar orden i min Fars bref, det jag fått se, för des fulla alfvare, och at det vore en förmån för mig at ännu längre få blifva i et så ömt hus, oaktadt på betalningen ingenting kunde slås af. Men at komma til sjelfva saken, så hoppas jag at på ofvannämde obligation få låna 6300 daler, til des min huldaste Far efter des hulda löfte öfversänder betalningen desfore. Jag nödgas, oaktadt min huldaste Far nyligen öfversändt penningar, dem jag sparsamt hushållat med, men i stället för camelots-, för hushållning skull i framtiden köpt en vacker klädesklädning, låna desse 300 daler öfver, i anseende til fullmagtslösen och andre utgifter, så mycket häldre som af dem utan tvifvel öfverblifver något,

som åter i betalning kan instickas. Hvad angår förmånerne vid detta mit avancement, så är det nu först och främst tillräckeligt vid tjugu års ålder, och har jag desutom ingenting förlorat i revisionen, ty uti min ansökning, som jag nu efteråt pro forma måste ingifva, tänker jag reservera mig min tour derstädes, så at jag om så nödigt blefve, kan avancera til copist framdeles der, men ändå utom verket behålla min riksarchivo vundna tour. Men sådant torde ej bli nödigt, emedan nog hopp om avancement är i riksarchivum, som har sina syslor endast des betjening reserverade. Något hvar tänk . . .¹ gå derifrån utom verket, och möjligt kan vara, at jag inom et år är cantzlist, då jag åter har den förmån framför uti revision, at jag här är ensam, men der har sex at toura med, innan registrators öppningen kan blifva mig nyttig. Icke kan mig betagas, om så nödigt blefve, at avancera til iuridiske verk utom cantzliet, i anseende til min vid lagfarenheten härtills employerade tid och mit stadigvarande engagement i Kongl. lagcommission, där en secreteraresysla en gång kan stå mig öppen. At genom byte komma in så väl i revision tillbaka, som någon annan expedition lærer kunna ske, i anseende dertil, at syslorne medföljande jemna löner äro i riksarchivum mera begärlige än annorstädes. Desutom blir det nu mer och mera lysande och fördelagtigt, och dett reviderande af de i par secler i oordning liggande handlingar, som riksens ständer vid sista riksdag anbefalt, kan ej eller aflöpa utan belöning vid en riksdag af större caractere och tour, än betjeningen då innehafver. Iag bör ej eller förtiga, at herr cantzlirådet Rabbe behagade flatera mig at väl föra pennan i conciperande, och önskade at se mig på fast fot i sjelfva collegii expedition, dit heder och nöjsamme göremål nog kunde låcka en, nu sedan penningelöner åter börja något betyda. Dit hade jag tvänne vägar, antingen, om jag får tänka så långt, at gå det ordinaira steget från secreterare i riksarchivum til cantzliråd eller byta på ofvannämde sätt med någon jämnluk derstädes, at förtiga, det den ena protonotariesyslan så väl där, som i de andre expeditioner kan af alla competente i cantzliet sökas. Iag kan härvid ej förbigå at nämna, at de göremål, som grunda sig på historie och politiq, altid mera behagat mig, än de iuridiska, dem jag, oaktadt

¹ *Loppukirjaimista ei saa selkoa. — De sista bokstäverna oläsliga.*

tämmelig håg för dem, ansett såsom sträfvare. Och efter jag nu på så fördelagtigt sätt kommit in uti de förre, ber jag ödmjukast min huldaste Far, at, om ej betydande motskäl sådant förbiuda, få blifva vid dem hälst mine förmän, herrar cantzlråden, om tilfälle blir, vore nog gunstige at vilja hafva mig in i sjelfva collegium, där en rätt ministerielle väg stode mig öppen. Om jag, som likväl icke så lär hända, skulle hinna til den ålder en gång, at sådant blefve mig för besvärligt, så torde ändå någon iuridisk plats vara til min hvila öfrig. Desse tankar äro ej nya hos mig, ty jag har länge hyst dem, i anseende til något byte, som i fall jag vunnit fast fot i revisionen, med min huldaste Fars tilstånd kunnat ske til collegii expeditionen. Det mäst ömaste för mig är, at jag på sådant sätt blefve beröfvad en ständig sammanvaro med min huldaste Far, men åtminstone så länge jag är i riksarchivo, kunna somrarne altid klanderlöst förnötas i Finland, och, om jag vågade, skulle jag berätta, at ryktet aldeles gör min huldaste Far en gång försäkrad om erkebiskopsstolen, och huru flat sute icke jag då vid någon påst allena i Åbo hofrätt. Torde dock hända, at mina raisonnementer härröra af et för mycket lekande sinne ehuru jag bygger dem alla på den fastaste föresats at tjena Gud til ära och vara mit fädernesland til nytta: och det är derföre jag vid förefallande casus hemställer altsammans til min huldaste Fars visa och öma ompröfvande. Ehuru jag nog hade lust för några tingsresor i sommar, har jag ej ännu præparerat mig derpå, utan skulle hälst på någre veckor, om jag hinner skilja mig från de tiltagande cantzlrättsmålen, önska at få omfamna en Far, hvars ömhet näst Guds bistånd jag har at tilskrifva min lycka och välfärd.

Hvad ytterligare af skrifter utkommer jemte det som första gången ej medföljde, skall med Nordsteén öfversändas.

Detta bref har jag skrivit hos min gode morbror Paleén, i hvars bref detta äfven efter befallning lägges. Herr prof. Bilmark och min Morfar skal jag skrifva til, när fullmagten är i handom, som kanske sker til nästa Fredag.

Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 14. Iunii 1768.

C. F. Mennander.

141.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref angående Braheske gårdsköpet, har jag hafft den äran at bekomma, och skal effter befallning icke vidare yrka därpå, äfwen som jag ej eller sedermera talt vid herr stats-secreteraren Rosir derom.

I förgår feck jag låna 6300: daler kopp:mt af Kock och Wendelius, emot den bekante panten och recipisse derpå, til den 1. nästkommande Augusti, öfwer hwilcken tid de ej wille gå. Mit sinne upfylles af de starkaste tacksamhets och vördnads känslor, då jag föreställer mig min huldaste Fars ömhet och vakande omsorg för mig, som åter på et så utmärkt sätt befordrat min welfärd, och då min huldaste Fars löfte om et sådant låns betalning gör mig dristig at anhålla i djupaste ödmjukhet derom.

Herr baron och lagman Ribbing wäntar med skäl snart befordran til cantzlråd eller dylikt; nuwarande riksarchivarien Strand tänker söka en påstdirecteurssysla i Pomern, registratoren cousin Iusleen affecterar hans raillerie at blifwa consul i Smirna effter Rydelius, cantzlisten Hallström ämnar ock söka sig utom werket, och är desutom illa ansatt af lungsot, den jag dock af alt hjerta önskar ej måtte bidraga til mit avancement; och när til alt detta kommer, at riksarchivum ser sin befordringsrätt sine egne betjenter förbehållen, så kan efter all apparance, om Gud wil, jag inom et år wara cantzlist och kanske registrator, och således torde det wara bäst at litet hwila och se omkring sig på detta ställe, tils någon fördelaktig transport eller byte yppas, som en alla syslor medföljande orubbad lön nog torde göra begärligt för någon min wederlike, då mig icke eller mellangifft kan wägras, så framt denne, som nog troligit är, wore lönlös.

Innesluter mig i min huldaste Fars öma och faderliga åtanka och omvårdnad samt med djupaste barnslig wördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Iunii 1768.

C. F. Mennander.

142.

Min huldaste Far.

Härjemte får jag den äran i djupaste ödmjukhet öfversända en afskrift af min fullmagt, som är snyggt och propre skrefven.

Chartan kostar 36 daler, recognition är 2 riksdaler eller 21 daler, och waktmästarne hafva fått 18 daler, så at fullmagten kommer på 75 daler k:mt. Iag har ej kunnat undgå at tils i morgon bjuda någre af mina förnämare vänner, af hvilka en del vid et och annat tilfälle gjort mig tjenester, på en liten soupée, hälst jag annars icke förtracterar mig på dem. Maten, 6 rätter, är accorderad til 25 plåtar, men kostnaden för vinet, som då bör gå mindre åt, än om calaset endast bestått deraf, är oviss. Min huldaste Far torde härtil af vanlig godhet bifalla, hälst jag nu ej låfvar dem någon tractering, förrän jag blir Kongl. secreterare.

Min huldaste Fars bref af d. 14. i denna månad bekom jag i går. Commissionerne och Ari Präst skola ej glömmas, men min huldaste Far täckes förlåta mig, om Nordsten under dessa bekymmer farit bårt, så vida de andre fartygen snart återkomma, eller tiläfventyrs jag får taga dem med mig, om någon öfverresa sker. Den 7. delen af Carl XI:tes historia sade Gahmen, som lämnade mig den 8:de, sig hafva uphandlat, men jag skal nu påminna honom derom. Et paqvot af honom väntar jag åter. Riksdagstidningarne komma ej längre. Med djup vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 21. Iunii 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Ber ödmjukast om min vördnad til herr professoren. Påsten går nu. I dag har jag spisat hos herr statssecreteraren Bentzelstierna. Om någon utväg vore at få tilhopa oeconomiska disputationerne i Åbo för en 20 år tillbaka, så bad herr bar. och cantzlrådet Bunge mig derom.

143.

Min huldaste Far.

Iag har icke hunnit at i dag skrifva en formelig räkning öfver mine utgifter denna tiden, hvarmed äfven de smärre räkningarne komma at följa qvitterade; men som min cassa, i anseende til mitt hastiga uphöjande, märkeligen sammansmultit, och min skyldighet desutom fordrar at genast underrätta min huldaste Far om de större utgifterne, så torde jag nu i djupaste ödmjukhet få berätta,

at min copisttractering geck i förgår för sig hos Båfvens rätt hederligt, och som min faster med flere tykte, lindrigt, i anseende til anrättningen, ehuru vinet ändå mera ökade kostnaden, än jag förmodat. Det passade sig väl, at någre, som jag nödvändigt bordt bjuda, voro på landet, men par stycken refuserade för opasslighet skull at komma. Jag följde den principen at endast bjuda inom cantzliet, så at ej en gång farbror Lundberg, som dessutom spisade ute den qvällen, var där. Utom 4 st:n, som låfvade ovist och ej heller kommo, bland hvilka herr assessor Görvell och secret. von Troil voro, hade jag budit de härhos teknade 13 stycken, som ock alla voro tilstädes. Vi började spisa kl. $\frac{1}{2}$ 9 och bestod anrättningen i 1. en god bringa, 2. gäsmjolk, 3. gädda, 4. spenat med ägg, 5. 9 st. kyklingar och 6. mandelkaka utom rökt lax, ost, smör och sallater, 2. bouteiller franskt, 3. pontaq och 7. renskt gingo åt, så at både af maten och de förre sorter vin blef tilräckeligen qvar åt den upvaktande vaktmästaren samt drängarne. Det renska vinet räckte ock efter måltiden, så at trackteringen jemte cafedrickningen, som skedde efter de flästes åstundan, slöts kl. 11 $\frac{1}{4}$, då alla förnögde foro bårt. Räkningen häröfver, som jag med nästa tilfälle skal öfversända qvitterad, emedan vaktmästaren nu som bäst är ute och charterar den, visar närmare det andra, som bränvin m.m. och stiger til 281 d:r så at emot förmodan denna lustresa, när därtil kommer drikspenning åt Båfvens tjenstefolk 9 d:r, åt hyrkusken 9 d:r och vaktm. för besväret också 6 d:r, stiger til 305 d:r eller öfver halft års lön.

Et musicaliskt och witterhetssällskap, som utom åtskillige poëmer och andre skrifter ock ger ut historiska märkvärdigheterne, har äskat mig til medlem, hvilket jag i anseende til nyttan ej velat refusera, men hade dock hälst sett, at jag för deras nu til sommaren slutade sammankomster skull, ej behöft hasta dermed, utan kunnat til lägligare tilfälle uppskjuta en inskrifningsutgift af 75 d:r, hvilket jag dock säkert gjort, om jag ej då ännu varit okunnig om det förestående accordet.

Min klädning hade jag äfven förut bestält mig, efter min fasters råd af kläde, förnämligast för det tygskläder om qvällarne i anseende til kölden äro farlige. Jag har för framtiden tagit äfven til den silfverknappar, hälst jag feck dem 12 d:r dusinet råck, och 6 d:r västknappar, skräddareräkningen har jag ej ännu fått,

men som den lär gå til en 60 d:r, så stiger klädningen, jemte et par tygspermissioner til omkring 400 d:r, hvarpå jag betalt bo-räkningen ¹ 284 d:r åt Kock och Wendelius.

At desse utgifter, ehuru emot förmodan på en gång infallande nog dryga, ej mishaga min huldaste Far, derom öfvertygas jag af den principe jag af min huldaste Far ärft, nemligen at man bör vara hederligtvis sparsam, och at annars onödige utgifter vid visse tilfällen blifva nästan nödvändige. Öfrige små utläggningar får jag efter vanligheten närmare specificera. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 24. Iun. 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Denna missommars afton äro hela mit värdsfolk ute på Djurgården, dit jag ock blifvit buden, men min påst och andre göremål skaffa mig mera ro hemma, hälst väderleken äfven är nog mulen och ostadig.

144.

Min huldaste Far.

En vördad skrifvelse, daterad i dag åtta dagar sedan, hade jag nu på stunden den äran at bekomma. Min huldaste Fars ömhet för mit väl och omsorg at så ganska hastigt i penninglösa tider sammanskaffa en betydande summa, gör ett nog värdigt uttryck af min barnsliga vördnad och tacksamhet i lika mån omöjeligt, som mit sinne af den samma upfylles. Vare sådane välgärningar de kraftigaste påminnelser för mig at så ställa min vandel, at de samma aldrig måtte blifva fruktlöse, utan tvärtom bereda hugnad och glädie för en huld Fader.

De öfversände penningar har jag til mine creditorer, Kock och Wendelius, emot behörig annotation å skuldsedeln aflämnat.

Ehuru litet jag ännu hunnit göra i mit nya ämbetsrum, känner jag dock redan en försmak af de min sysla medföljande nöjen, som måtte blifva så mycket renare, som ej någon genom min befordran blifvit præjudicerad, så at om någon missunsam finnes, bidrar han mera til min ro än oro. Mine förmän hafva och för-

¹ bodräkningen?

troende för mig, och voro så mycket mera nöjde med min ansökning, som åtskillige försök gjordes, at skaffa dem någon R . . .¹ pensionair på halsen. Ingalunda menas Marks von Würtemberg; ty han har nog sunda tankar, men der voro nog andre på förslag.

Både härom och min vûe för framtiden, som på intet sätt blifvit förvärrad, utan med nya apparancer ökt, får jag, om Gud vil, närmare samtala med min huldaste Far, då min öfverresa sker. Permission nekas mig ej, jag kunde äfven nu hafva tillfälle at komma öfver taliter qualiter, men vil gärna något redigare skilja mig från mine iuridiske göremål, för at sedan mera nöjsamt kunna sköta så stor del af dem, som jag utan hinder i min nuvarande hufvudessein kan hinna med. Det bästa torde således blifva, at jag med de nu hitkommande fartyg öfverreser och åter i höst seglar med dem tillbaka.

Farbror Lundberg har i dag varit hindrad af främmande, så at jag måst uppskjuta at tala vid honom om statscontoirets obligationer. Tviflar dock ej at ju han är benägen vid min afresa lämna dem emot mit kvitto.

I går trumlades efter protonotarien Olander vid barnhus- och hospitalsdirection, som skal varit mästa ordsaken til Breants desperation. Han har utur et directions bref stulit någon tusende daler, och var medelst ledamöternes och hans excell. Reuterholms stränghet hart när galgen. Det berättas, torde hända af en öfverhanden tagande malice, at biskop S . . .¹ i hemlighet varit i staden, och äfven befordrat Olanders flygt.

En statsvagn med den präktigaste laqvering, bildhuggeri och plusieurs ors förgyllning, klädd utanpå med sammet til och med uppå stegen, och innan til med silfvermoire, alt svenskt arbete, har Kronprinsen nyligen köpt för 25000 plåtar. Blott tofsarne på hästarne och vagnen kosta 12000 daler.

Bösspännaren Loran, som hjälpte Hans Maj:t från olyckan medelst hästarnes tillbakahållande, feck utom 9000 daler hela eqvipaget jemte tre par sköna hästar.

Directeuren Ulf och herr Osterman, oaktadt mäst af samma partie, hafva varit i någon contraste. Saken är den: ryske legationssecreteraren Messmacker, til synnerlig förmån för vårt arma land,

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

vil, om möjligt är, stöta Stakieff ur brädet och bli resident. Han söker åtskillige utvägar, och bland dem gjorde han nyligen ett faseligt väsende af en fransysk piece, han sett ligga på Stakieffs bord, där ryske regeningen nog stötes. Jag påminner mig ej rubriqven, men förbuden är hon. Messmaker frågar, hvar residenten kommit öfver en så curieuse bok, och får til svar: hos Ulfven; averterar sådant sedan Osterman. Hvad sådant kunnat verka emot Stakieff, vet man ej; men Osterman låter kalla Ulfven til sig, frågar om han säljer en sådan förbuden bok och utfar med ovelt emot honom, med löfte, at tilsluta boden för honom och ända hans handel. Ulfven svarar först med moderation, at han ej säljer den boken, utan endast har den för sin räkning och til utlåning, at han icke eller förskrifvit den, utan at et och annat exemplar af sådane böcker kan medfölja för at fylla kistan m.m., försäkrandes til slut, at en fri medborgare ej af någon utländsk minister kan beröfvas sine rättigheter. Det säges, at Osterman gått så långt, at han vid tullen låtit genomse en inkommen Ulfvens bokkista, och der funnit et exemplar af boken.

Vare hur det vil, men Ulfven har hos nuvarande premierministern hans excellence Friesendorff beklagat sig öfver insulte, och gref Osterman vid en ministerconference bett om excuse för sin hastighet. Den rika fröken Ctzeremetoff, som Panin i Ryssland skulle få, dog samma dag bröllopet skulle stå. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 28. Iunii 1768.

C. F. Mennander.

145.

Min huldaste Far.

Iust nu då påsten skall afgå, har jag den äran at undfå min huldaste Fars bref af den 24 sist:ne jemte de medföljande 2300 d:r kopp:mt, för hvilka jag aflägger min ödmjukaste tacksäjelse, och skola de samma på vederbörligt sätt i Måndag lämnas til Kock och Wendelius, emedan nu är nog sent och två helgedagar des- emellan infalla.

Nu, då fläste tjensteåren nästan vid alla syslors sökande äro mäst gällande, och då en kammarherre von Bönen nyligen blifvit

lagman med den iuridiska merit at hafva auskulterat i borgrätten någon tid, så torde, då jag til min förre iuridiska vandel lägger vid laglig ålder den, at förrätta domaresyslor, som ej lär nekas, så lär et sådant ämbete ej blifva för mycket svårt at framdeles vinna; och har man ifrån sjelfva revision svårt at komma til hofrätten eller domaresyslor, om ej någre ting förut blifvit förrättade. Hvad åter angår min vûe innom cantzliet, så skal jag nu redan söka mig tilfalle til byte och höra mig åt derom, til des jag af min huldaste Far närmare får veta hvad expedition det hälst får bli. Dock torde bäst bli, at vänta tils öpning i riksarchivum blir, ty jag kan på intet annat ställe så snart bli cantzlist. Åtminstone skal jag se hvad utgång det tar för den nuvarande, som nyttjar mjölkuren för en svår lungсот på landet och näppeligen mera lærer se Stockholm. Den väg, som kammarrådet Botin gått, lär ej eller kunna vägras en annan och mig, om jag vid riksdagarne får bli engagerad i något ständernes verk. Emellertid är det något hugneligit för mig at vara ordinarius hvar som hälst, bara det, som nu, är innom cantzliet, där alla expeditioner njuta lika heder, och måtte jag säja, at utsikten i revision blir nog trång, hälst en par stycken nemligen en Adlerheim och en Spaldingcreutz nu kommit til, som efter nu varande systeme torde få räkna sina hofrätts år til godo, som långt öfverstiga mina. Jag hoppas således i ödmjukhet at min huldaste Far billigar et företagande, hvarom jag för tidens kårthet skull ej hunnit correspondera, men hvarunder det dock gläder mig, at jag ej på egit bevåg, utan med morbror Paléens råd gått in uti detta accord, som synts så mycket fördelaktigare, som i revision ingen copistsysla lär gå bort under 7 à 8000 daler, då man länge är utan lön. Göremålen falla mig långt nöjsammare, och jag önskade hälst och ber ödmjukast at om omständigheterna så medgifva, sedan jag af originalhandlingarne inhämtat nödig kunskap, få byta mig in uti collegii expedition.

Iag måste sluta, och har den äran med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 2. Iulii 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Det gör mig ondt, at min morfar är misnögd med mit avancement; torde hända flere i Åbo ock skulle anse mig

blott som en handlingbevarare, om jag nu kom öfver. Nästa år hoppas jag vara cantzlist; torde hända jag då gör någon mera figure hälst om jag då vore i kammarexpeditionen. Om min huldaste Far tillåter och jag lefver, är jag nögd at spara min hemresa därtills, hälst den samma nu torde vara mindre nödvändig.

146.

Min huldaste Far.

Sedan det hos Kock och Wendelius gjorde lån den 4. hujus, emot reversens återlämnande, ej mindre än pantens, som nu hos mig förvaras, blifvit betalt, får jag nu i ödmjukhet öfversända räkning öfver de gjorde utgifter, sedan den sista öfversändes. I anseende til des betydande och många summor, har jag skrivit denna in extenso, och således visat redo för alt utom 18 d:r 28, som åtgått til allehanda smått, som drikspengar, i håfven, åt fattige m.m. Min huldaste Far täktes äfven gunstigt finna, at jag varit nödsakad af h:r farbror Lundberg låna 200 daler och af mina com-mitten . .¹ pengar 64: 26. För mig återstår väl ock en hop utgifter som tålt anstånd, såsom 12 daler eller 2 procent af min lön i krigsmanshusafgift; en hårfriseurs betalning, som denna tiden friserat mig för vid pass 16 daler; en tacksamhet emot den, som renskrifvit min fullmakt, om han vil taga emot den summa; och et litet pro abitu åt vaktmästaren i revision, äfven som drikspenning åt den andre i riksarchivum, hvilket ej lærer försmås af sådant folk. I förtröstan på min huldaste Fars benägna uttydning af mine härtills gjorde utgifter, anhåller jag derföre i djupaste ödmjukhet at undfå hvad til desse kan åtgå, såsom ock litet förskott för framtiden, den jag hoppas blifvit mindre dryg. Sådant, som endast beror på min huldaste Fars ömhet och godhet, skal äfven som alle andre des stora välgärningar blifva den kraftigaste upmuntran och påminnelse för mig at städse i sjelfva verket vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. Iulii 1768.

C. F. Mennander.

¹ Viimeisistä kirjaimista ei saa selvää. — De sista bokstäverna oläsliga.

Räkning ifrån och med den 28 Maji til och med den 8. Iulii år 1768.

DEBET

1768		Kopp:mt d:r s.
Maji 27.	Var behållningen	509: 3.
Junii 15.	Lånt af Kock och Wendelius de sedermera under den 29. Iun. och 4. Iulii betalte	6300: —
Iulii 4.	Lånt af h:r commissarien Lundberg	200: —
	Af commissions penningar emellertid utlagt	64: 26.
		Summe 7073: 29.

CREDIT

1768		Kopp:mt d:r s.
Maji 28.	Medföljande Kock och Wendelii quitterade räkning	284: —
Iunii 4.	För confect vid min mosters promenade i Kongsträdgården Åt en vaktmästare bland annat för renskrifning	12: — 6: —
	Åt den samma för erlagdt postporto och ibland betalning för recommenderade brefs uttagande	4: 10.
	5. För en hyrvagn til h:r rev.secret. Wallencreutzes gård Frösunda	12: —
	6. Enligt förut öfversänd räkning för denna tiden utlagt för min huldaste Far	43: 31.
	Åt hårfriseuren Afström för flere gångers lagning	24: —
	För icke uttagne Lärda Tidningar	2: 14.
	13. Vid min ansökning åt en hyrkusk för vagn	6: —
	16. Deponerat hos h:r morbror Paléen den af h:r Kongl. se- creter. Frick sedermera lyftade accordsumman	6000: —
	20. Budit en vän på en middag	6: 12.
	21. Charta sigillata til min fullmagt	36 dr
	Chartæ sigill. recognition	21: —
	Åt vaktmästarne	18: —
	Betalt för den 2 hujus skedt antagande i samhället Utile Dulci	84: —
	Et skålpund puder	1: 16.
	22. För en chaise ut til Bäfvens	9: —
	23. Betalt medföljande des quitterade räkning	281: —
	Drikspengar åt des piga	9: —
	Drikspengar åt vaktm. Hofberg i riksarchivum	6: —
	29. Vid en promenade med min moster och flere, för appelsiner 30. Et skålpund waxpomada jemte driksp:r åt karlen hos farbr. Et skålpund puder	9: — 6: — 1: 16.
	Et fat smultron	3: —

Iulii	1. Medföljande qvitterade skräddare-räkning	119: 14.
	Et par skor	15: —
	Et par urner af gips	6: —
	3. Vid festinen på Carlberg för litet mat om aftonen	4: 14.
	4. Vid lånets betalande åt Kock och Wendelius intresse	22: —
	För canariefrö jemte drikspengar åt pigan	2: 2.
	Åtskillige mindre glömde utgifter	18: 28.
		Summe 7073: 29.

Stockholm, den 8. Iulii 1768.

C. F. Mennander.

147.

Min huldaste Far.

I går hade jag den äran at undfå min huldaste Fars wördade skrifwelse af den 5 i denna månad, för hwilken så wäl som den inneslutne sedelen på 180 daler min ödmjukaste tacksäjelse afläggas. Den samma är beledsagad af så mycket innerligare rörelser, som min huldaste Far til denna godhet ännu lägger et löfte af et til mine nödtorfter aldeles tilräckeligt förråd, hwilket jag får wänta med herr professor Wallenius. Om jag wetat deraf, hade jag sannerligen icke fallit min huldaste Far beswärlig med min begäran i mitt sista bref, hälst den enda skuld jag nödgats göra, redan i går strax betaltes til herr farbror Lundberg. Jag lefwer äfwen i den barnsliga förtröstan at en mer än faderlig godhet öfwerser dermed at mine utgifter denna tiden blifwit flere och större, än jag ens kunnat förmoda. En del hade icke skedt, om det dryga accordet då warit mig bekant, och en annan har åter, oaktadt min försiktighet, blifwit så anseelig, at om jag förut warit derom kunnig, hade de säkert aldeles icke blifwit påtänkte. Under alt sådant äger jag dock den inwärtas förnöjelsen, at icke det ringaste blifwit utan min huldaste Fars wetskap disponeradt, än mindre någon skärf i någon måtto oanständigt använd.

I mit bref af den 24. Iunii berättade jag wäl mig ännu köpa silfverknappar i min nya klädning, då de förut i uniformen warande förgylde skulle säljas; men til besparing äro desse emplojerade, som af min sist öfwersände räkning finnes.

Min framtid lämnar jag til den milde Gudens omsorg, hwilken utsedt en öm Fader til min stöd. Början är gjord med en des förtrognaste wäns råd och otwungne samtycke, och med Guds hjelp skal fortgången lämna min huldaste Far ämnen til nöje öfwer en son, som deruti sätter grunden til sin egen förnöjelse, då på andra sidan ingenting på jorden kan blifwa mig mera sorgfullt, än at på minsta sätt åstadkomma min huldaste Fars misnöje.

Hwad min huldaste Far behagar lämna til swar på mina ödmjuka förfrågningar, til hwad expedition byte eller transport, om det kan winnas, helst får ske, äfwen som hwad angår min öfwerresa, skal jag genast ställa mig til den säkraste rättelse. Emellertid lämnar farbror Lundberg emot mit qvitto bancoassignmenten ifrån sig, hwilka, ifall min huldaste Far finner min öfwerresa onödig, kunna följa med herr professor Wallenius. Farbror Lundberg, som warit nog underlig en tid, förnyar nu dageligen prof af benägenhet och artighet emot mig, en omständighet, som så mycket mera fägnar mig, som jag endast af des upförande slutat des misnöje, men af intet yttrande kunnat inhämta hwad del af min lefnad han welat hafwa rättad. Min naturliga blödighet har äfwen gjort at jag fruktat des bref innehålla något widrigt; men alt sådant är nu mera onödigt. Och torde hända jag i min tanke gjort honom orätt, och at hans olustighet härrört af trägna syslor och et dermed gerna medföljande strängt temperament.

Nu tänker jag på stunden med mit goda värdsfolk fara på landet på någon tid; dock så at jag ständigt kommer in och ej någon angelägenhet försummas.

Wi hålla nu på med riksarchivi rangerande, och kan jag i anseende til des förra grufweliga oordning säga mig så godt som ab ipsis incunabulis hafwa warit wid syslorne derstädes. Emot förmodan hafwa wi funnit där qwar åtskilliga miscellanea Palmsköldiana, dem Upsala academie förgäfwes torde wilja göra anspråk på. Det är oerhördt, hwad obotelig skada cantzlierådet S . . . n¹ gjort det werket, som är så mycket mera bewisligt, som han icke släpt någon annan i de mäst betydande rum.

Mina bref blifwa ofta nog widlyftiga, men föga interessante. Iag winner dock mit ändamål, som är at wisa något prof af den djupa

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

wördnad, hwarmed jag har den äran städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Iulii 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Det stället wi skola fara til, är et Banerske familien tilhörigt gods litet utanför Roslagstull, som heter Diursholm, der faster och cousin skola nyttja mjölkuren i en 14 dar. Min resa til Finland, om den blir af, hindras ej derigenom.

Det torde wara bekant, at presidenten Cronhjort i krigscollegio tagit afsked, och general Wrede Sparre, fri från förmyndare, har succederat honom.

P. S. I dag förrättade jag sista gången secreteraresyslan i cantzlrätten, och wid mit afträde blef mer flaterad, än jag någonsin förtjent, dels är min vicariatstid til slut, och dels som jag genom mina riksarchivesyslor ändå har ständigt tilfälle at hålla mig i åsyn för mine herrar förmän i collegio, desse göremål äfven nu blifva nog trägna, så at jag icke kunnat hinna med alt, så har jag tykt bäst wara, at af de tvänne alternativer häldre behålla qvar göremålen i revision til bisyslor, såsom mindre ansvarige och ej så ständige. Dock är det ej så at förstå, at icke jag kan komma til cantzlrätten tillbaka, så mycket mer, som äfwen collegii betjening warit där. Således och genom arbete och trägen upvaktning i riksarchivum, revision och lagcommission, der jag är verkelig betjent, tror jag mig på lindrigaste och hederligaste sätt kunna bibehålla i samtelige de herrars grace och åtanka, som jag härtils haft äran at betjena. Jag får härvid nämna, hvad lagcommission angår, at den samma sjelf ger bårt secreteraresyslan derstädes, som äger lika tour med de i hofrätterne och 3000 dalers lön. Norell tänker äfven, när så blir lägligt, söka sig derifrån, så at såsom jag är den endaste betjenten utom honom vid verket, och dessutom torde åtminstone bli, om icke redan wara competent sökande til secret.syslan i et sådant verk, så torde, om icke annan utväg blir, den kunna vidtagas. Dock är härvid et hinder: man bör då wara mer än wanlig iurist, men möjligt torde bli, at jag ej så länge wore vid den påsten.

Jag skaffade Rossen til min efterträdare i cantzlrätten, som nu söker efter Heintzius at bli translator, en sysla, som man wärre är i knut uti än riksarchivum, eller ock at komma efter Olander i barnhusdirection; men bägge delarne lära gå förlorade.

148.

Min huldaste Far.

Under mit vistande på Djursholm ifrån Tisdagen til i går har jag haft den äran at bekomma två min huldaste Fars bref jemte disputationer, som med första skola lämnas til bancocommissarien Bergius, och 336 daler kopp:mt, för hvilka ödmiukast tackar, för hvilka ock skall nogaste redogöras, och med dem sparsamt hushållas. Sedan jag i går kommit hit hade jag den fägnaden at bekomma et tredje bref af d. 12. uti denne månad. Iag kan aldrig vara nog tacksam emot en huld Fader, som uti detta bref åter framdeles lofvar sörja för nödige penningar, då jag likväl ej allenast så nyligen fått et tilräckeligt förråd, utan äfven med häpnad finner, at min huldaste Fars utgifter ifrån September månads början i fjol til denna tiden för mig blifva rätt mycket stora, om jag ock undantar farbror Lundbergs betalning och den dryga accordssumman, äfven som ock de til min huldaste Fars commissioner åtgångne utgifter, ehuru stigande til 2280 daler 30 s., likväl qvarlämnat til mina behof af de öfversände penningar en betydande summa. Iag blyges at, ehuru jag då och då eftersett min huldaste Fars årl:e kostnad för mig, har det skedt nog superficielt, men nu har jag gjort en generelle räkning för den tid af 2 år på 2 månader när, jag varit på egen hand i Stockholm, och utber jag mig få öfversända den samma, när jag hunnit renskrifva den. Af hvad jag således öfverslagit, finner jag mig efter all apparance ganska väl komma ut, om jag, efter min huldaste Fars project, af des godhet får njuta 1200 d:r årligen til kläder och varjehanda förefallande, utom min inqvartering, den jag hoppas snart kunna minskas til 300 plåtar, blifvandes min lön, sedan jag med nästa år fått den, så länge jag äger en sådan sysla, et godt refugium, om någre extraordinaire utgifter förefölle, för hvilken ej mindre än mit gage jag utber mig få visa redo. Men mina commissioner hafva härtils mera skedt af christelig kärlek, än för någon vinst skull, den mig ej eller blifvit tilbuden högre, än kanske per medium 6 daler för hvar sak, hvilken lilla summa knapt förslår til nya förskotter. Får se, hvad framtiden renderar.

Efter jag ändå så kårt tid finge vara i Finland, så har jag tykt bäst vara, at blifva Stockholmsbo til nästa år, och skall med Corplander öfversända alt, jemte farbror Lundbergs statscontoirets obli-

gationer, som h:r prof. Wallenius torde taga emot recipisse. Jag har i dag två gånger fåfängt sökt honom, men hoppas väl at träffa honom, innan jag i morgon åter reser ut.

Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 19. Iulii 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Ulfven har ännu ej fått in böcker, men om han kan, skola continuationerne följa med Corplander. Lochners förteckning följer härhos. Min huldaste Far tåktes gunstigt ursäktas, om emot förmodan, ej alt kunde komma med Corplander nu, då åtminstone alt det angelägnaste skal medfölja, och om något lämnas, det sändes med de nästa fartygen. Jag har allenast morgondagen at expediera sådant uppå, och vil ej eller gerna försumma den landtro af halftannan vecka, som mig ännu tilbjudes.

149.

Min huldaste Far.

Efter tillfälle gafs och för at ej försumma min påst, har jag i dag kommit til Stockholm, men far i morgon, om Gud vil, åter ut.

I förledne Onsdags lät jag föra ombord på Corplanders fartyg tinan, hvaruti smöret til mit värdsfolk i fjol blef öfversändt, en glasburk til de bären, iungfrun i höst tänker skicka mig, och tvänne paqveter til min Far med trykta skrifter, det ena ifrån herr secreteraren Gahm och det andra från mig. Uti en liten bifogad note anförde jag ordsaken til de felande skrifter. Jag får allenast den äran at lägga til at grevinnan Tessins portrait är så mycket svårare at få, som det ej är til salu, et vist antal exemplar endast skal blifvit trykt, och grefven tagit plåten til sig. Jag har dock fått et exemplar til present, som jag skal hafva den äran at öfversända. H:r directuren Ulf och bancocommissarien Bergius har jag talt vid. Den senare träffade jag ej hemma, men lämnade qvar disputationerne, med en anvisning på Corplanders fartyg, i fall han hade något at skicka til min Far. Jag får vidare tala vid honom, sedan han slutat sin brunscur och lättare kan träffas. Directuren Ulf mente sig tils vidare kunna öfversända någre continuationer med

Corplander. De sista riksdagstidningarne skola nu vara under trycket, och torde få följa med påsten, äfvensom något annat af något värde, om, som jag hört, Corplander är den enda, som i år kommer hit från Åbo. Utan tvifvel måste vid höstresan någon iagt resa hit. Emellertid har jag til all säkerhet så skjutsat på secreteraren Gahm, at han i dag igen har et rätt interessant pqvvet färdigt, hvaruti jag äfven lagt portraitet och den lilla continuation, som kunnat komma ut.

Oviss om min huldaste Fars vilja med bancoassignmenternes öfversändande, hvarom dock påsten i Söndag torde kunna underätta mig, har jag ej vågat göra vidare dertil, hälst farbror Lundberg, som nu har de tvänne på 15000 dr, förklarar sig ej vara emot at ännu förvara dem och dermed tjena min huldaste Far. De hade väl kunnat följa med herr prof. Wallenius, men huru hade då gått med interessets upbärande. Ej eller viste jag hvilkendera på 15000 dr. var den frånvarande. Eljest hade den allena kunnat komma öfver. Men rätt så säkert torde bli, at om min Far så befaller, den samma med påsten öfverkommer, sedan jag fått farbror Lundbergs depositionssedel öfver. Äfvenså ber jag ödmjukast at få veta, om icke den på 12000 daler tils vidare emot farbrors depositionssedels återsändande får hos honom förvaras.

Efter min huldaste Fars befallning skall jag ej så snart gå ifrån riksarchivum, men är dock omtänkt derpå at ej stanna där i knut. Sant är, at om inkomst och heder kunde der bringas så långt, som i de fläste andre expeditioner, så behagade den politico-academiska lefnaden mig ganska mycket. Men man går der ej längre än til secreterare, som likväl hafver rang med expeditionsscreteraren i de andre expeditioner, och den som derifrån avancerar til cantzli-råd, torde nog sakna öfning i practiqven. Et exempel har man bland andre på Lejonmark, som derifrån geck til vicepresident i Åbo hofrätt. Efter den underrättelse jag härtils fått, är cantzli-iunkaresyslan sådan, at ehuru den är lika med registrators-, kan likväl, om man pröfvas skickelig, en til den senare incompetent sökande få den förre, varandes den, ehuru i mera anseende i sådant fall nästan lika med translators, dock at man ej står i knut, utan fast mer öpnat en mycken lustre väg för sig och att den ej kan sökas af andre än ordinarier. Man har exempel äfven på Torpadius, som var ofrälse, och ändå feck den påsten, och det som jag

menar från archivum. Om det, som jag hoppas, ej är min Far emot, så tänker jag så snart öppning blir, söka en sådan syssla, den jag så mycket snarare torde erhålla, om jag desförinnan vinner vidare avancement i archivo, och som någon apparance kan vara för mig at blifva frälse. Det vore ett kosteligt avancement, men jag beklagar, at det ännu blott står på pappret. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Iulii 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Så snart jag nu nyttjat dessa små ferier, skal jag med alfvare företaga mig någon branche af riksarchivi göremål. Man får väl med samlande tämmeligen gå in i ministeren äfven nu, hälst den äldre, sedan hemligheten i mycket uphört, dock med all försigtighet och ej utan tilstånd afskrifva något sådant. Äfven tänker jag vidare excolera språken. Farbror Lundberg har til sin betalning efter vanligheten upburit interesstet.

P. S. Mag. Lind, som conditioneradt hos hr cantzlrådet Ekestubbe, har all apparance at blifva translator, hälst Rossen återtagit sin inlaga, at ej rubba den förres desseiner, hälst han äfven tänker gifta sig. Man arbetar med mycken force på den nya börseu vid Stortorget, som kommer at blifva af en grufvelig etendue.

150.

Min huldaste Far.

Omwäxlingen af stads- och landtlefwerne, som jag denna kårta tiden och til slutet af nästa wecka fått nyttja, blir mig ännu angenämre, då jag, som i dag, wed min hemkomst finner min huldaste Fars wördade skrifwelse för mig. Det jag under denna sommar länge wäntat, finner jag äfwen uti densamma, nemligen at hon är daterad på Lemo, hwaraf jag slutar, at min huldaste Far nu på någon tid lærer wistas där. En omständighet, som så mycket mera gläder mig, som, utan at jemnföra mina med min huldaste Fars wigtiga göremål, jag börjar finna hwad nytta den rena landluften har med sig, sedan man någon tid öfwerhopad af syslor måst widkännas en osund stadsluft, och sakna tilräckelig rörelse. Om omständigheterna så foga sig, tänker jag, coronidis loco på

denna kårta landtro, kanske i nästa weckas slut på par dagar resa at bese Skogklöster med secret. Gahm, som sjelf kännare af antiqviteter lofwat mig tilgång til alt det märkwärdiga der finnes. En sådan kårt interrumperad fjorton dagars permission, som sedan öker min håg at i nästa winter med drift sköta min nya sysla, blir således et hjälpmedel för mig, at, om Gud wil, i nästa sommar få öfwerresa til Finland.

Min huldaste Far tänktes af wanlig ynnest ursäktat, at, som mit sista bref förmäler, jag skickat mig¹ med statscontoirets obligationer, som tils vidare äro i ganska godt förwar. Nu måste herr professor Wallenius längesedan hafwa rest. Ritmästarens fru har sökt mig, men som 19. tomen af Engelska Bibelverket och 31. delen af Allgemeine Welthistorie ännu ej utkommit, så har jag ingen ting at skicka med henne.

Vüen i lagcommissionen, som min huldaste Far approberar, fäster altid mit ena öga i Nehrmans werk, ehuru det nu så länge blir en bisysla, och torde jag, si onus Aetna gravius humeri sustineant, under Norells frånwaro i höst kanske åtaga mig secreterare-syslans förrättande derstädes. Arbetet i revision skal jag endast til mit nöje sköta, om tiden medgifwer, och hwad touren där angår, så förehöll jag mig den i min inlaga om copistsyslan hos Kongl. collegium ifrån den 31. Iulii 1765 warande en sådan reserwation mig nyttig wid framdeles förefallande tilfällen, då jag derå torde kunna winna bifall. Ätminstone gjorde den så mycket, at hans excellence Friesendorff wid tacksäjelsens afläggande för min befordran under mycket wälbehag behagade anse at jag arbetade på så många ställen.

Min huldaste Fars wilja, om något historicum fennicum finnes bland Palmskiöldiana, skal jag eftelefva.

Doctor Enebom har fått Lexands pastorat. Han har några dagar warit sänliggande effter den hiskeliga critiken. Viceadvocat-fiscalen Ignatius, som fått konungens löfte, at, i fall han kommer på förslag, få borgmästaresyslan i Åbo, har nu, oaktadt han med sin ansökning för sent skal inkommit, wunnit rum på det samma.

För detta protonotarien Olander, hwilken jag förut berättat om, blef i Tisdags atraperad i et hus på Regeringsgatan, der han af någon skal blifwit hyst, då han af förskräckelse lupit ända in i banco-

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

commissarien Burtz sängkammare, som skal äga huset, men nu varit på landet, och der bakom sängen skurit halsen af sig med et faseligit skräål, innan folket hant taga honom. Han låg sedan som et spectacle i en politiekista uti et benhus wid Iacob, tils hans kropp efter laga resolution i går natt blott och bar blef nedgräfd i Galgbacken. Til öfverflöd har han nu varit förlofvad, dock med en mindre hederlig dame. Märkeligit är, at detta skedt i huset bredwid Breants förra logement, och så aldeles på samma tid med Breants olycka, at dag och tima lär slå in.

Om min Morfar råkas, så torde han af min huldaste Far blifwa underrättad, at hans sak nu är färdig til föredragning, och at han har godt hopp. Med djupaste wördnad har den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 29. Iulii 1768.

C. F. Mennander.

151. Min huldaste Far.

Sedan jag i dag återkommit ifrån min landtro, som dragit ut par dar öfver termin, har ingenting kunnat vara mig angenämare, än at vid framkomsten finna för mig min huldaste Fars vördade skrifvelse af d. 29. Iulii. Iag bör således ej längre uppskjuta en skyldighet, som redan öfverskridit två påstdagar.

Icke utan någon svårighet och försäkran, at sådant blott af vänskap erhållits, har farbror Lundberg nu utom de på femtontusende äfven i sit förvar med allom tagit statscontoirets obligation på tolf tusende daler, til des min öfverresa sker. Han förklarade det onödigt at omskrifva recipisset, som härmed öfversändes och hvarå första namnet är utstrukit, och jag kunde ej eller visa någon betänklighet dervid, sedan han ånyo teknat sit namn. Iag undrar ej eller, om den nog farliga branden här på söder, som hotade äfven vårt hemvist, ånyo gjort farbror Lundberg mindre hugad at förvara så mycken främmande egendom.

Emot min huldaste Fars täta välgärningar kan min tacksäjelse ej annat än blifva en och den samma. Det passar ock bättre för min ofullkomlighet at göra den samma kårt än vidlyftig, hälst hvad jag deremot kan visa prof af endast består i en skyldighet, hvartil jag desutom är förbunden, nemligen at uti alt söka blifva

de samma ej aldeles ovärdig. De åter nu öfversände penningar skola, som min Far befalt, användas så snart de omnämde böcker lämnat prässen, hvarunder de, då jag sist skref, ännu berättades vara, oakadt en del stå på förteckningen.

Farbror och faster Lundberg, af hvilka den förre behåller samma godhet, men den senare dageligen föröker dess ömhet, be om sin ödmjuka compliment och tacka för tilbudet af smöret, at förtiga farbrors yttrande om betalningen derföre. För någon tid sedan berättade han sig tilskrifvit min huldaste Far och undra, at intet svar följt. I hast kom jag at återskicka iungfrun den minsta burken, hvilket förseende jag ber ödmjukast måtte i tid ursäktas. De andre två skola ej eller glömmas.

Det vore ganska artigt at få veta herr professorens parti. Kanske min brudskrift, der jag med tämmel. öfvertygelse flaterade det förra, bättre passar sig til detta.

Mina många projecter til min fortkomst, hvarmed jag så ofta besvärat min huldaste Far, bidraga dock något til det lugn, hvaruti jag nu samlar dem alla til det föremål, at blifva en nyttig och efter min höfva uplyst medborgare, et föremål, som grundar sig på det förmenta ändamålet, at blifva en god och grundad christen.

Herr hofcantzleren gref Düben har nyss gift sig med sin cousin, riksrådets doter. Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 9. Aug. 1768.

C. F. Mennander.

152.

Min huldaste Far.

För en vördad skrifvelse, den jag i går undfeck, har jag äran af lägga min ödmjukaste tacksäjelse. Directeuren Ulf har fått sit bref och skal eftersöka defecten. Morbror Paléen, som ännu är ute på Haga, lär jag i denna vecka få träffa derstädes. Af de, enligt min huldaste Fars til secret. Gahm öfversände förteckning, jemförd med herr cantzlirådet Berchs felande portraiter, får jag hos Askergren köpa ungefär et dousin, som jag redan valt ur en insatt samling. De torde öfverhufvudet komma på sex mark stycket eller något mindre. Cantzlirådet Berchs förteckning, som visar, at

ganska få, men stora finnar äro graverade i koppar, har gifvit mig anledning at efter råd och lägenhet samla dem til efterdömmen på min vägg. På det at ibland dem ingen måtte felas, ber jag ödmjukast, at min huldaste Far täktes granska medföljande förteckning, hvarifrån ingen lär gå ut, om ej Gyllenstolpen, som Gahmen vil göra til smålänninge, såsom der född, och Hjärne, som jag fruktar föddes i Lifland. Sista riksrådet Bonde står ej i Berchens förteckning, men skal säkert finnas i Schwedische Bibliothek af Nettelbladh. Flere kongl. el:r furstelige personer lär jag ej få til finnar, men af Hornar, Bönder och någon annan familie, hvaraf Berchen har flera estamper, torde någon mer vara född i Finland. Arkenholtz nämner äfven Gyllenstiernor i sine Remarques sur les Finnois. Iag önskade derföre, at jag finge min lilla förteckning, som ej sträcker sig längre, än til dem, som verkligen äro födde i Finland, ökt tillbaka, om min huldaste Far vid påögnande af Berchens Cathalogve har tid at pricka ut finnarne, och sedan jag fått en sådan rättelse, skal jag efter hand skaffa mig de bästa exemplar. Några få har jag, och om min huldaste Far emot förmodan har någon doublette, ber jag ödmjukast om densamma. Iag kommer härifrån til min boksamling, och skulle ödmjukast hemställa, om jag ej får skicka en hoper, som vid auctionerne i Åbo fölgde med någon duglig af min Far köpt bok, för at fylla min då toma, men nu tämmelig fulla hylla, til bokauktionskammaren. De ligga mig i vägen och kunna förvandlas i en och annan nyttigare bok. En studerande secreterare bör visa någon granskning i sina samlingar. Äfven så skulle jag ödmjukast be at veta, om ej Ludvigs historia universalis, som är grufveligen torr, kunde förbytas i något deremot svarande bättre verk.

Nu är rådet ganska upmärksamt på de utkommande stötande rykten och skrifter. I förledne Tisdags, sedan både iustitiæcantzleren och den föredragande protocollssecreteraren Plaan blifvit från rådkammaren utviste, upläste riksrådet Funk et starkt votum i detta ämne, som äfven geck ut på redogörelse af iustitiæcantzleren för des försummelse vid sådane skrifers beifrande. Efter inkallandet förklarar denne i ej mindre starka ord, sig hafva et godt samvete och ej frukta för löst krut, begärandes del af det angifvande, han förmärkt skedt emot honom, men hvartil han ej viste uphofsman, med påminnelse, at honom ingen fond til skrifers

upköpande bestås m.m. Jag vågar nämna detta, ty det blir ändå bekant. Tigerstedtska saken är nu jemlikt hofrättens utslag afgjord, hvarom herr presidenten torde bli efter begäran underrättad, och min Morfar snart skal ock underrättas. Tigerstedt lär väl gå til ständerne. Mag. Lemström har engagerat sig i commerce-collegium, och vid upkommen qvaestion om ordsaken til brist på wäxlar, ingifvit et memorial, som skal vara bra skrifvit, der han til slut föreslår, at collegium för egen del borde drifva handel, så väl til deras knappa löns fyllnad, som at upköpa et omständeligt handelsbibliotheq, m.m., in summa han æstimeras. Biskop Serenius berättades vara död, men utan ratification.

Skogklöster-resan måste upskjutas til hösten. Önskeligt vore at finnarne ej öfverhopade mig med en litet renderande correspondance, den jag rättnu ej hinner sköta. Ehuru jag mäst under hela Iulii månad var på landet, steg dock min brefroullance, ankommande och afgående til närmare 40 stycken.

Under hjertelig önskan, at min Fars brunseur måtte lyckas, framhärdar med djupaste vörndnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 16. Aug. 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Jag glömde at nämna, om ej min atlas, som väl är mycket vidlyftig, men när några rara chartor uttagas, nog gammal och numera mindre dugelig, äfven finge vid tilfälle försäljas, då jag åter finge nyare och bättre chartor, hvaribland de behållne kunde fästas.

153.

Min huldaste Far.

I går hade jag den äran at åter undfå en wördad skrifwelse. Brefwet til herr secreteraren Gahm aflämnades strax, och nu på stunden skal gå til herr secret. Wargentin för at effterkomma min Fars befallning. Herr farbror Lundbergs yttrande om des brefs beswarande, hwarom jag en passant nämde i bref af den 9. i denna månad, har utan twifwel skedt förrän han bekommit min Fars bref af den 19. Iulii, som jag ej wiste af, emedan det, som jag

nu hör, kommit särskildt, och ej följde med mit bref, hwilket anlände til mig den 29. Iul. under et ryck från landet.

Wår flyttning af en del utaf archivum ifrån gref Pehrs hus har ännu ej lämnat mig mera tid, än at superficielt känna archivum. Om consistorium i Åbo genom ryska infallen saknar concept af någre des bref och föreskrifter til konungen i slutet af förra och början af detta seculo, så finnas några volumer academica, hwarifrån nya copier kunna tagas.

Den som insatt estamperne til salu, har nu tagit samlingen tillbaka för at tekna priset på hwar och en så at emot min wilja denna handel ännu är oafslutad.

Hendrik Bock, som för tre fyra år sedan rymde från Helsingborg, mistänkt at hafwa ihjälstuckit en fältskärs gesäll och sedan kastat honom i en brunn, har nu kommit hit och blifwit för rätta stäld. Det skal se illa ut för honom.

Morbror Paléen kom jag ej at fara til i sista weckan, utan skal i morgon upvakta honom på Haga.

At min huldaste Fars wattudrickning måtte stå wäl ut, önskar hjerteligen min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 23. Aug. 1768.

C. F. Mennander.

154. Min huldaste Far.

Nu nalkas småningom den tid, då påsternas tröga gång beröfvar mig den förmån, at så jämt, som härtills, erhålla underrättelse om min huldaste Fars välmåga. Vi sakne ännu Söndags påsten; men jag bör ändå icke underlåta at upvakta min huldaste Far och berättat, det jag, Gud vare lof, får fägna mig af en god och stadig hälsa.

Secreteraren Wargentin feck genast sit bref; men ännu har jag ej fått arbetet om händer. Morbror Paléen sade, at den svinhund Rahmen bör veta hut, så vida han redan fått svar, och jag vågade ej vidare proponera sådant. Men min Fars bref bad han om ursäkt, at det ej blifwit besvaradt, som med första skulle ske. Morbror Paléen ser lika brydd ut nu, som någonsin under riksdagarne, och jag tror ej mindre sysselsatt. Åtminstone reser han ofta til

Drottningholm, och jag tycker, hur ovänner ännu lär finna lika många ämnen til afvund, som vännerna til fägnad öfver honom.

Ännu hörs ej af öppning i revisionen, och framtiden ser mörk ut. Man är nog rädd för det, at jag skal byta mig tillbaka dit eller vid tilfälle söka transport, och jag kan ej annat än roa mig åt at jag, hvar hälst mit engagement är, har dem som ej tro mig om godt.

Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 30. Aug. 1768.

C. F. Mennander.

155.

Min huldaste Far.

För min huldaste Fars vördade bref och de gifne underrättelser tackar jag ödmjukast.

Som de sista fartygen snart torde gå från Åbo, så vågar jag nu at öfversända förteckning på de böcker jag ej behöfver, på det, om min huldaste Far, i stället för böckren under N:o 1, som alla torde förtjena at stå i min Fars bibliotheq, vore så gunstig och återsände någre nödige, som af min Far kunna umbäras, dertil måtte vara tilfälle. De på förteckningen stående böcker har jag dels läsit, dels äro de sådane, at de ej förtjena det, utom de under N:o 2 och den 35 under N:o 3, hvilka jag genom auction åstundade förbyta i nyare editioner. N:o 3 torde alla kunna säljas, och N:o 4 önskade jag väl at få ha hemma förvarade, såsom mina ungdoms böcker, men som deras försäljande äfven kunde bidraga til någon ny god bok, så är jag nögd, om endast N:o 2, 3 och 5 få ligga på något ställe. Historiska och politiska böcker jemte en och annan poët äro väl de jag nu hälst önskade äga, sedan jag i iuridiqven är tämligen väl försedd. Om min huldaste Far behagade lämna mig Dalins historie, Livius och Virgilius ur sit bibliotheq, så torde de kunna blifva mig nyttige, men jag hemställer dock i djupaste ödmjukhet, om någon annan vore mera nödig.

Om jag finner det nämde Åbo fartyg, skal jag dermed öfversända altsammans. Emellertid framh:r med vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 2. Sept. 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Om min huldaste Far behagar lämna mig Tacitus, så torde Livius bli mindre nödig. Den förre är ej mindre full af politiska reflexioner och r.r. Höpkens lifbok. Finge jag sedan dertil genom min auctions revenue Bielfeldts Institutions politiqves och någon fullständig universalhistorie, så vore jag nögd, icke til förglömande Montesquieux arbeten. Altsammans hemställes med ödmjuk begäran om vidare underrättelse.

P. S. Prof. Bilmark har lofvat utverka mig af Morfar historie politiq. såsom belöning för fullmäktigskap. Om den fås, så ber jag ödmjukast at den i höst skickas öfver. Mina böcker utom de hosnämde stiga nu til 57.

156.

Min huldaste Far.

Iust under mina ämbetsyslor uti et af våra hvalf, vi kalla Bonkyrkan, får jag den äran at conventera dessa få sedan sist utkomne continuationer. Af Bibliotheks Tidningar torde någon nummer vara utkommen, men jag får ej tid at gå efter den; utan torde snart tilfälle bli at öfversända sådant jemte Bergii med fleres offerter, som jag ännu ej kunnat få, hvaribland jag hoppas kunna skicka estamperne, som ägaren ännu ej återlämnat til Askergren.

Nu på stunden lät jag föra ombord en hel säck med böcker, hvaribland Marks von Würtemberg, efter närlagde förtekning, begärt få lämna en hop til auctions riktande. I morgon med påsten ämnar jag öfversända en ordentelig förtekning på mine, af hvilka min huldaste Far tänktes låta försälja de onödige. Herr prof. Bilmark el:r præfectus hastæ torde sedan uprätta en generelle förtekning på hela säcken, då jag efter någon tid lærer få vänta den senares räkning at dermed satisfiera Marks, besynnerligen för Bûschingens verk, som jag för heder skull öfvertalte honom låta följa med. Iag glömde stryka ut namnet i mina böcker, som herr prof. Bilmark gunstigt lærer göra.

I förgår och i går var jag ute på Haga hos morbror Paléen. Han lofvade skriva min Far til, ibland annat om mit engagement här i archivo. Han vil änteligen, at jag skal följa deras excellencers Höpkens, Ekeblads och Gyllenborgs samt landshöfdingen Gyllen-

borgs fotspår, som, utom andre, alla varit i archivum; men min ovärdighet förbjuder mig tänka så högt, utan håller jag mig emellertid vid at genomgå våra skrifter, ibland hvilka de politiska, och bland dem de nyare mäst behaga mig.

Jämte säcken fölger två paqvetter från Gahmen och min huldaste Fars atlas. Framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. Sept. 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. At Marks Würtenbergs förtekning är så illa skrefven, täktes min Far ursäktat. Han viste ej, at den skulle komma så långt.

157.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars godhet lämnar i bref af den 2. Septemb. mig tilstånd at engagera mig vid ritareacademien och lära gravuren. Detta fagnar mig så mycket mera, som jag långt för detta ämnat skriva min Far til om det förre. Hvad det senare angår, torde väl dertil blifva för liten tid at kunna gå något långt; men jag skal åtminstone bjuda til. Bekantskapen med Flodingen, hvilken jag præfererar och snart skall hälsa på, torde äfven rendera mig et och annat vackert stycke, hvaribland äfven grefvinnan Tessins är, om ej h:r cantzlrådet Berch det redan fått. Skulle jag komma mig före i gravuren, skola våra finske store mäns portraiter, så mycket tiden medger, blifva förnämligast bevarade från glömskan. Men jag fruktar, at tiden blifver nog inskränkt. En annalkande riksdag står målåd för mig, då jag efter inhämtad underrättelse om älmänna ärenderne, hoppas vinna någon förmån af min hastiga resolution; hälst jag med Guds hjälp åtminstone då lär vara mera kommen ur stoftet, ehuru deraf som oftast omgifven, än i revision, der jag möjeligen den tiden ännu icke kunnat komma längre.

Ännu har ej estamperne blifvit återlämnade, som ej mindre förtryter mig, än herr cantzlrådet Berch, som ännu ville hafva flere estamper til dem han redan tagit efter både för sig och min Far gjordt accord til 6 mark stycket, som likväl strax icke ville

af commissionairen för andre än Berchen erkännas, och nu icke en gång för honom.

Herr statssecreteraren Rosirs bref är redan aflämnadt at i morgon til honom expedieras.

Iag gaf Ulfven, som alltid sjelf bestyr om sina böckers afsändande, förslag på fartyget, och vet ej annat, än han följt det. Iag vet ej annan skilnad i priset på kläden emot förr, än det som är gemensamt med fint och groft. Har ock förgäfves sedt efter i stånden färdiggjorda liverier, som ibland pläga finnas. Torde hända jag framdeles kan finna sådane; men kanske min huldaste Far ej menar dem. Om min Far befaller at någon stuf groft kläde annars skal köpas, så lär priset kunna bli drägligit, ehuru proportion emot Åbo är mig obekant.

I går afsände jag en säck med böcker, atlas och tre paqveter jemte et bref med skepparen Cajalen, som i dag reser, hvilka böcker nu utgöra mit bibliotheq utom någre få utlånte, som med nästa fartyg skola til försälgning öfversändas, täcktes min huldaste Far af närlagde förteckning inhämta. Ehuru jag mäst läst Bälters Frälsarens historia, behagar den mig så mycket, at jag ännu, hälst om Söndagarna önskar få nyttja henne. Iag ber i öfrigt min huldaste Far om nödig tilökning af mit bibliotheq, hälst i historien och politiqven, hvarutinnan jag är nog färdig, af så mycket min huldaste Far kan umbära och för mig är nödvändigt, då det öfriga lär af auctionsrevenueen kunna upfyllas.

Presidenten Fredenstierna är ensam på förslag hit til hof. Af de Konglige portraiter i gustavianske familien, för hvilka consuln Brander går i utläggning, är Kung Gustav den I:te redan färdig gjord. Flodingen är den, som gör dem.

Framhärddar med djupaste vörndnad min huldaste Fars ödmjukaste son

Stockholm, den 9. Septembr. 1768.

C. F. Mennander.

158.

Min huldaste Far.

Under andre skyldigheters iakttagande bör jag ej åsidosätta en ibland de förnämsta, som är at upvakta min huldaste Far med

underrättelse om min välmåga. Göremålen i riksarchivum blifva mig alt mer och mer behagelige, och, jag måste säga sanningen, öka min penchant för politiquen. Iag finner där något högt, något ädelt, som saknas i de andre vetenskaper, med et ord liksom spetsen af hvad människans tankekraft kan uträtta. Men jag ser tillika at detta studium är det svåraste af alla, ty politiquen är ej annat än et urval af alla andre vetenskaper, de nemligen, som hafva rapport på samhällen och deras bestånd. Vid genomseende af en kista med skrifter, som man trodde innehålla bara salige Drottningens correspondance, fant jag en hop af de skrifter och annotationer rörande då varande ställningen, til stor del med Hennes Maj:ts egen hand gjorde, som mera uplysa än annars flere volumer. Iag har gjort någon början med samling i miscellanea, så länge jag ej kunnat välja något vist slag.

Det är mycket probabelt, at Åbo genom sina olyckor förlorat någon del af sine privilegier, hålst andre städer, mindre förändringar underkastade, låta uti riksarchivo samla sine. Om min huldaste Far på långt håll härom blefve underrättad, och jag i sådant fall finge en lista på de handlingar de äga, kunde jag vid lediga stunder se, om de stodo at ökas, och således både tjena dem, och öppna en liten förtjenst för mig. Mine kamrater hafva genom förut skedde accorder förtjent omkring 900 och 1000 daler af städer, som torde vara mindre til rörelsen än Åbo. Min generosité kan omöjeligen gå så långt, at jag fruktlöst upoffrade en möda för min fädernes ort, som likväl torde blifva henne til mycken nytta. Väntar i ödmjukhet min huldaste Fars svar härom.

Mina förnämste mål denna tiden äro min Morfars revisionssak, som liknar sig väl, men ännu lär dra ut til medium Octobris. Urmakaren Blomqvists ansökning om fabriquersprivilegier, fruerne Hasselboms, Clewbergs och Leches ansökning om befrielse från återbetalning, som ser illa ut, cornetten Reets ansökning om jus patronatus til Luhango capell, Simon Mickelsson Rackila om riddarsynerätt, Bertula capellans och någre Loimjocki boers besvär öfver consistorium i Åbo, ang. särskild präst, samt kyrkoherden Idmans ansökning, at få bli den fjerde på förslag til Sexmäki, hvilken i dag lär jemte acten communiceras consistorium. Alla målen utom det första beprydda med hederlige löften. Dessutom sysselsätter morbror Hinrics accord mig så mycket som en hel revisionssak,

och hade jag i dag åtta dagar sedan den äran at skrifva min Morfar til därom, at försöka, om ej des rörande beslut kan ändras.

Herr cantzlrådet Scarin gratulerade mig nyligen i gunstig skrifvelse til den upmärksamhet, så väl som kärlighet, höglofl. Kongl. collegium in uppå mig conferera velat, och en så vördad skrifvelse blef af mig genast besvarad.

Om det ej förut är bekant, får jag novi loco berätta, hvilka som äro auctorer til tvänne hitöfversände skrifter, som nu mäst omtalas, *Lagliga tankar* och *Rikets styrelse*. Den förra säges herr cantzlrådet baron Bunge hafva skrifvit, och den senare advocatfiscalen Faggot. Långt ifrån at den senare kommit under iustitiacantzlerens handläggning, är den förre dit remitterad. Man kan tänka, at åtgärden ej är sträng. En näsvis, men quick gässe, som heter Kexelius, en ibland mine competitorer til syslan, har skrifvit prästmannaöde, ehuru sjelf prästson. Herr cantzlrådet Bunge sade sig en gång vilja äga de i Åbo utkomne oeconomiske disputationer. Och som jag gerna tjenade en så hederlig förman, så vil jag af min utfallande stora lön gerna ersätta, om min huldaste Far täckes gå i förskott för så många at börja med, som fås på trycket, och NB äro värda med, hälst Gaddens. Jag ber ödmjukast, at min huldaste Far, om möjligt är, låter mig få dem i höst med fartygen, och tillika, at min huldaste Far ej illa uptager, at jag faller til besvär med så små saker.

Hans excellence Hermelin bad mig i dag hälsa min huldaste Far.

Med djupaste vördnad har den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 16. Sept. 1768.

C. F. Mennander.

159.

Min huldaste Far.

Jag bör ej uppskjuta at aflägga en ödmjuk tacksägelse för min huldaste Fars vördade skrifvelse af den 9. hujus och de därmed följande 300 daler kopparmynt. En vidlyftig påst hindrar mig i dag at öfversända räkning öfver mina utgifter denna tiden och den generelle specification öfver hela min härvaro, hvarmed jag väntat til denna månad, såsom slut på et år, under hvilket jag icke varit hemma, men därmed skal ej dröja.

Min öfversände förteckning på mit nu varande bibliotheque visar, at theologica utgöra största delen, och de böcker, jag ämnat sälja, äro dels läste, dels har jag andre deremot svarande och i mit tycke bättre qvar. Desse nyttjar jag om Söndagar och mornar, stundom äfven om aftnarne. De återkalla mig ifrån de förbigångne, och bemanna mig i de tilstundande göremål och umgången. Dylika gudeliga böcker och framför alla Bibelens läsande kan ej eller annat, än vara högst nödigt i vår fördärfvade tid, der man utom plikten at lefva ostraffligt, äfven ofta sättes i nödvändighet at gifva ordsak dertil. Det är derföre jag aldrig skal förgäta en huld Faders öma fömaningar: förmaningar, hvilka näst Guds nåd lämna de kraftigaste påminnelser at vara fast i det beslut at vandra på Herrans vägar. Ebr. 10. cap. 22. och 23. vers.

Min huldaste Fars råd om nya böckers försiktiga köpande skal jag i ödmjukhet följa. Härvid får jag såsom något literairt berättta, at jag bland annat börjat med en samling af sigiller i riksarchivum, sådane nemligen, som få tagas af bref och couverter, hvarvid jag äfven riktas genom de originaler, som där förvaras. Det är endast af utländske och inländske konglige och furstelige samt andre gamle och hälst store mäns sigiller, min samling kommer at bestå, sedan jag åt cousin Lundberg gjort present af närmare 300 moderna adeliga petier. Min selecta samling stiger redan mäst til 100, och et rikt förråd til des ökande fins i riksarchivum. Bland andre har jag et stort sigill af Sigismund August i Polen, som fants på et bref af 1560, och en hop couverter, med deras sal:eters Fredrics och Ulricæ Eleonoræ handstylar, som alt torde tjena til bevis, at denna samling är mera curieux, än barnslig. Priserne på viner hos Yhlen, som skal hafva de bästa, får jag den äran at öfversända. De tåla altid afslag, om någon handel blir af, hvilket jag så mycket mera önskade, som skämde viner alt för mycket skulle skada min huldaste Fars hälsa. Kärnor skola äfven samlas och skaffas, åtminstone af någre slag.

Min huldaste Far tänktes låta iungfrun skyndesamt expediera brefvet til sin ägare, som hon känner, det angår en commission om fabriquers privilegier för urmakaren Blomquist. Får se hvad den renderar. Med djup vördnad har den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 20. Sept. 1768.

C. F. Mennander.

160.

Min huldaste Far.

På min huldaste Fars vördade skrifvelse af den 16. i denna månad, hvilken i förledne Fredags ankom, hade jag väl strax haft den äran at svara, men blef af främmande derifrån hindrad. Herr statssecreteraren Rosirs bref utskickades strax.

Gud låte vatudrickandet framdeles mera än härtills bidraga til min huldaste Fars hälsas vidmagthållande. I samma mån den lider, i samma mån lider äfven min välfärd.

Denne ligger mig ganska ömt om hjertat, äfven så mycket för at på något sätt hugna en huld Fader, som at befrämja mit egit bästa. Jag är derföre omtänkt på alla utvägar dertil, och bör ej lämna någon af dem onämd. Nu torde tilfälle kunna yppas til byte med en copist i Kongl. collegii egen expedition, en son til fabriqueren Mörk. Morbror Paléen, som bifallit det, och jag i samråd med honom hafva börjat underhandling på långt håll härom. Och är anledning at förmoda, det köpmansgeniet föredrar sysla med lön framför en utan den samma.

Betjeningens ringa löner lära dock vid nogare eftersinnande på andra sidan ej vara objets at derföre åsidosätta tilfällena til en mera lustre väg för mig. Och för at någorlunda göra mig skadelös, skal i början påstås åtminstone 2000 daler mellan, då jag hade en sysla, hvilken i somras kostade Mörken 9000 daler, för 4000, ehuru jag gemensamt med mine kamrater i de andre expeditioner vore satt i det öde, at längre, än i riksarchivum vänta på lön. Och ehuru det torde gå långsammare i collegium, hvarest äro fyra cantzlistor o.s.v., än i archivum, så äro dock stegen mera vissa derstädes. Vuen til iuridiska syslor blefve ock för mig den samma. Och hvad desse egenteligen angår, talas väl om bättre utkomst vid dem. Men den, hvilken tänker blifva något mera, än advocat eller commissionair, som man dock kan vara tillika, lär, til exempel, som hofrättsråd finna lagliga birevenuer lika långt skilde från sig, som et cantzlråd, då likväl hedren är mycket olika. Adelskap, som i den politiska verlden mycket vil säga, lär jag för en huld Faders meriter väl och en gång kunna aspirera, och derförinnan skal flit och idoghet altid fria mig från prejudicer. Min huldaste Far har väl rådt mig, at til undvikande af at synas ostadig ej ännu hasta från archivum; men öpning i revision och min befordran dervid

är oviss, och om detta tillfälle at gagna mig af nog tidig befördran i riksarchivum ginge mig ur händerne, kan sådant framdeles blifva osäkrare. Hvarutom mine förmän, hvilka alltid gynnat mit förehafvande, känna mig väl, och någre veta, at mit sökande til archivum til en del syftade på insteg i collegium. Jag har ej kunnat dölja en håg, som jag alltid haft för politiquen, och hvilken dageligen tiltager; ehuru jag, i tanka, at icke kunna komma til sådane göremål, aldrig synnerligen yttrat mig derom, undantagande vid mit engagement i cantzliet, då jag mente inrikes expedition til en del hafva dermed at göra.

Detta vågar jag i djupaste ödmjukhet anföra såsom skäl, hvilka torde utverka min huldaste Fars samtycke til et project, som desförinnan ej kan med alfvare påtänkas; men hvilket, om det nu eller framdeles lyckas, sätter mig i syslor, til hvilka jag är mäst fallen och hugad. Ber ödmjukast, at min huldaste Far tåktes med första påst gunstigt yttra sig häröfver; ty kanske dervid kan blifva *periculum in mora*. För öfrigt tänker jag ej visa mig angelägen för Mörken, för at, om han ej blefve hugad för detta byte, til et annat tillfälle icke hafva förringat min innehafvande sysla, hvilken på vist sätt har större förmåner med sig, som dock upvägas af min håg at komma til collegium.

Emellertid räknar jag det för heder, at åtminstone vid början af riksarchivi lysande epoque hafva varit där. I förledne Lördag hälsade hans excellence Friesendorff på oss och lofvade at på alt sätt etalera vår flit.

Nu, sedan Rossen farit bårt, har jag utan svårighet åter fått arbetet i cantzliirätten, som jag tänker tils vidare behålla. Alt sådant tör göra mig tämmeligen berättigad til iuridiske syslor, om jag nödgas competera dem. Och taga cantzliiräts målen så til, som nu på en tid, så kan secreteraresyslan vid en riksdag ej annat, än komma på stat, då der en ny porte de vue öppnar sig för mig. Med djupaste vördnad har den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 27. Sept. 1768.

C. F. Mennander.

161.

Min huldaste Far.

En vördad skrifvelse ankom i dag jemte 300 daler k:mt, som efter befallning skola disponeras. Härmed har jag den äran at öfversända räkning på et qvartal åter, hvaruti desse 300 daler, såsom en särskild fond, ej uptagas. Jag måste bekänna, at denna gången var det med min räknings reviderande på samma sätt, som med bondens hår, som endast hvar julafton utreddes; ty ganska få utgifter voro förut upskrefne, och dertil var den sparsamhet just ordsaken, som jag tyckte mig hafva iakttagit; hvarföre jag äfven mente at så nödige utgifter ej kunde falla mig ur minnet. Emellertid finner jag ändå mig på denna tiden för egen räkning hafva utgifvit 374 daler 19. s., hvaribland säkert en och annan större oeconomisk utgift är, hvilken jag ej specificice kan nämna. Behållningen 311 daler är dock aldeles tilräckelig til vinterprovision, om ock, som Gahmen nu ej är hågad före för andre förhinder skull, resa blir af til Skogklöster, och Lochner, som ännu ej skedt, i höst får in continuationerne; ty jag bör ändå hafva 240 daler öfver. Den generelle räkning skal följa med nästa påst och en särskild räkning öfver utgifterne denna tiden för min huldaste Far lär bli onödig, ehuru jag alltid noga annoterar dem, emedan alla skrifterne äro öfversände, och priset på hvar och en teknadt.

Herr bancocommissarien Bergius säger sig utur sin samling ej kunna mista resebeskrifningen, men lofvar skaffa et annat exemplar åt min Far. Jag kunde ej annat se, än at en disputation under min huldaste Far de ornithologia var ibland de öfversände, som i hans frånvaro lämnades i kvarteret; men han nekar sådant, mistänkande dock sin bror at förut hafva putsat den samma. Om den ej följt med, så ber han ännu om den samma jemte den pastoral-underrättelsen, hvarom jag för en tid sedan hade den äran at skrifva.

Mörken finner sig ej hugad at byta, men så snart rörelse blir i cantzlicollegio, som genom protonotarien Pipers afsked snart lär ske, skal jag söka hålla mig framme, och har redan en, som tilbudit sig at för mit afträde från riksarchivum förskjuta 6000 daler til et sådant accord. Men jag är ej så aldeles brå med den saken. Lyckas våra projecter i riksarchivum, så hade jag aldrig kunnat komma på fördelaktigare ställe. Jag har för öfrigt ända härtills,

oaktadt Frickens persvasioner, hållit onödigt at besvära min huldaste Far med des project at för 2000 daler accordera mig til hans sportler äfven; ty det vore, efter all anledning, at endast skaffa en förmån åt min efterträdare i copistsyslan, då jag hvad heller är, en gång får den lilla tilökningen af 60 plåtar om året såsom cantzlist.

Farbror och faster Lundberg tacka på det högsta för smöret, som nu hitkommit jemte en fleurissante skrifvelse från Pargas klockaren.

Åkerman håller på med en ny och ganska splendide och accurat charta öfver Sinus Fennicus.

Min Morfar svarade mig i dag på et ark påstpapper fult skrifvit så väl ang. mit engagement, som morbror Henrics accord, hvilka jag, hvar på sit sätt sökt måla med de starkaste färgor. Och är min Morfar mera gratieus och mera omständelig hvad det senare och min Morfars oeconomiska affairer ångår, än jag kunnat begära. Med djupaste vördnad har den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 4. Octobr. 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Cantzlrätten lämnar mig ej utan sysla. I dessa dagar kommer en förrättning in från Stralsunds påsträtt ang. påstdirecteuren Lindeman, hvaruti domen består af 33 sextern. Alt sådant måste ju låta väl vid en riksdag.

162.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars vördade skrifvelse af den 30. September hade jag nu på stunden den äran at bekomma.

Efter sist gifvit löfte får jag nu den förmån at i ödmjukhet öfversända medföljande hufvudräkning. Den är i möjligaste måtto accurat och ehuru min inkomst och utgift varit tämmeligen noga annoterad, så har den samma likväl sysselsatt mig, i anseende dertil, at jag sökt få verkelige quantum af debet och credit och således undvika all multiplication, som i mine smärre räkningar kunnat hända, til exempel et lån hos farbror Lundberg har först varit uptagit i debet jemte de derefter af min huldaste Far öfver-

sände penningar til des betalning, hvilken åter blifvit i credit införd, fastän sjelfva utgifterne förut varit uptagne etc. Så beskaffad är äfven accordsumman, hvilken oändeligen ökt min räkning, om jag således infört den. Iag har likväl i förseende kvarlämnat en sådan påst, neml:n h:r commissarien Lundbergs den 2. sistl:ne April betalte fordran af 186 d:r 24. s., härrörande til en del af min stränghet i interessets upbärande den 14. Octobr. förledit och 7. Ianuarii detta år, så at hufvudsumman i stället för 15073 daler 5 s. hade kunnat och bordt vara 14886 d:r 13 s. k:mt. Men detta ändrar ej qvantum af de ordinaire utgifterne, hvilka utom h:r commissarien Lundbergs årlige betalning på de 2 år 2 månader, som förflutit, sedan jag blef på egen hand, inberäknad sista varelsen i Finland, stiga til 5554 d:r 28 s. samma mt. Häraf kan nu så mycket bättre slutas, huru mycket jag in alles kostar en öm Fader om året, som under denna tiden nästan alle slags möjelige utgifter förefallit, och deribland, utom åtskilligt annat oeconomiskt tvänne klädningar och en natträck blifvit köpte. Min enskilde utgift för hvar månad har öfver hufvudet gått något öfver 200 daler, och följakteligen har jag jemte farbror Lundbergs betalning kostat min huldaste Far om året, utom extraordinaires depencer, vissa 4800 daler k:mt.

Min huldaste Far yttrade sig i bref af den 12. sistl:ne Iulii, at vilja årligen utom commissarien Lundbergs betalning förunna mig 1200 daler kopp:mt. Iag tykte väl då i hast dem jemte min lön förslå; men det som härtills åtgått, nödgar mig at af min huldaste Fars godhet, nu så länge jag har 600 dalers lön, hvaraf dock anseelige kronoutlagor måste utgå, utom extraordinaires utgifter ödmjukast anhålla om årlige 1500 daler til kläder och min enskilda oeconomie, eller 375 daler k:mt i hvarje kvartal, då jag endera skal bjuda til at draga in min stat, eller ock, ehuru det är omöjligt, af commissioner ersätta bristen. På detta sätt blefve min huldaste Fars årlige kostnad, farbror Lundbergs inberäknad, i stället för mera än 4,800 daler, hädanefter 3900 daler, och årligen öfver 900 daler besparade.

Med djupaste undergifvenhet hemställer jag för öfrigt til min huldaste Fars behag, om icke, i fall h:r commissarien Lundberg skulle slå af 600 el:r som han åtminstone bör göra, 300 daler, min huldaste Far täktes öka mit gage med sistnämde 300 daler, så väl

för förrberörde knappa tilskärning, som til exercitieöfningar, böcker, musicalier m.m., då jag hoppas inge extraordinaire utgifter, undantagande, om något slags accord förefölle, kunna upkomma, hvartil icke desse penningar försloge. Således vore ändå min huldaste Fars utgift i stället för ofvannämde 4800 daler minskad, i förra fallet til 3600 och i det senare til de samme 3900 daler, som nu i början projecteras fortfarandes samma minskning i den mån, jag framdeles kommer til lön, eller tvärtom.

Desse projecter komma aldeles öfverens med hvad jag tillfälligtvis hört andre hafva. Cantzlisten Thomée får om året 3000 daler af sin far, utom sin lön 900 och en nog stark commissionsförtjenst. Eric Paléen hade åtminstone förr 400 plåtar i handpenningar. Och jag vil ej tala om dem, som kosta sine föräldrar 1000 plåtar och mera om året. Jag hoppas derföre i ödmjukhet, at min huldaste Far i min lika ödmjuka begäran finner billighet och en sparsam uträkning, och ber ödmjukast, at min huldaste Far tåktes vid tilfället härå lämna des vördade svar och samtycke. Jag önskade för framtiden skull således vänja mig at hushålla med något vist om året, och, som min huldaste Far i ofvannämde bref säger, blefve mine depencer stälde på en mera reglerad fot, om jag vid hvarje kvartals början finge mit vissa appointement. Alt detta lämnar jag i djupaste ödmjukhet til min huldaste Fars egit ompröfvande, hvilkens godhet, men ingen min förtjenst rikeligen försörjer mina behof, en godhet, som nu på 26 månader förskutit mig inalles mera än 170¹ daler kopp:mt för ingen annan betalning, än min tacksamhet. Dock mine välsignelser skola ersätta hvad i min förmåga felar.

Til de större oeconomica i den sista räkningen bör jag lägga och således ifrån de 72 d:r 25 s. afdraga: den i medföljande räkning intagne i krigsmanshusafgift 12 d:r, åt en som afskref Nehrman's Iurisprudencia ecclesiastica 15 d:r k:mt, tilsammans 27 d:r, så at de ospecificerade oeconomica uptagas endast til 45 d:r 25 s. samma mynt.

Jag beklagar at det öfversände bibliotheket, som jag nästan förmodade, knapt vinner accés hos auctionisten. De sämsta af

¹ *Viimeinen numero kirjeitten sidonnan takia peittynyt. — Den sista siffran har blivit vid inbindningen bortskymd.*

mine har likväl en gång förut gått genom hans händer. De kunde då åtminstone duga til strutar i någon bod. Marks har berättat sig vara nögd med hvad han får, och värderar Büschingen, som är ett mycket godt och desutom väl conditionerad verk, til omkring 12 plåtar eller mindre, bara han får något för de. Få torde i Åbo veta, at en nyare edition deraf är utkommen. Han blef hel flat, när han hörde, at jag, som jag ej bordt, besvärat min huldaste Far med en så lumpen commission.

Det öfriga måste jag spara til nästa gång, och emellertid har den äran med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 7. October 1768.

C. F. Mennander.

Hufvudräkning ifrån den 4:de Aug. 1766 till den 4:de Octob. 1768, inclusive.

DEBET

Kopp:mt

1766

d:r s.

Under denna tiden stodo penningarne hos herr varfscommissarien Lundberg:

Aug. 4.	Vid afresan lämnade min h. Far mig til handpenningar Utom andre ännu orörde silfverpengar äfven 50 st. piecer à 24 s. och et fyrastyfersstycke à 18 s.	180:— 37:30
19.	Morbror Carl Hassel med de för Drangels verk förut utgifne	18:—
Nov. 6.	Min Morfar för betalt förhögning til enkecassan	3:—
7.	Undfått af h:r commissarien handpenningar	100:—
11.	Ifrån min Far par posto	200:—
1767.		
Ian. 12.	Af h:r commissarien handpenningar	100:—
Mars 11.	D:o	100:—
Maji 1.	D:o	100:—
16.	Ifr. min h. Far til böcker	100:—
Iun. 15.	För en gammal klädning och en filtmysa	81:—
	D:o resepengar af h:r commiss.	100:—

1767.	Under denna tiden til hvarjehanda påster, och deribland en klädning, desutom af h:r commissarien	1499: 14.
	Äfvenså til något smått, utgifvit för min Far	14: 18.
Iun. 6.	Matsäcken til Finland	126: —
	<i>Under egen disposition:</i>	
Sept. 6.	Vid afresan från Finland undfått til utgifter för min h. Far	600: —
	Til egne behof	600: —
	I lösa penningar	120: —
	Resepenningar	150: —
Oct. 2.	Par posto	450: —
	14. Af h:r commissarien utaf upburne interesse	240: —
	26. Par posto	656: 8.
Nov. 9.	D:o	600: —
Dec. 9.	D:o	100: —
	31. D:o	246: 4.
1768.		
Ian. 7.	Af h:r commissarien resten af det för de trenne afdragne månader upburne interesse	360: —
1768		
Apr. 2.	Par posto	371: 8.
Maji 27.	D:o	500: —
Iun. 15.	Lånt af Kock och Wendelius de strax betalte	6600: —
Iul. 11.	Par posto	180: —
	16. D:o	336: —
Aug. 9.	D:o	202: 7.
Sept. 17.	D:o	300: —
		Summa 15073: 5.

CREDIT

		Kopp:mt	
		d:r	s.
		<i>Utgifvit för min k. Fader:</i>	
1766	Aug.—December	41: 17.	
1767	Ian.—5. Iunii	192: 22.	
	16. Sept.—December	2155: 12.	
1768.	Ian.—4. October	162: 26.	2552: 19.
		<i>Mina extraordinaire utgifter:</i>	
Apr. 2.	H:r commiss. Lundbergs fordran	186: 24.	
Iun. 16.	Accordet	6000: —	
	Kocks & Wendelii interesse	22: —	
	Charta sigillata	30: —	

	D:o recognition	21: —	
	Krigsmanshusafgiften	12: —	
	Åt collegii vaktmästare	18: —	
	Hyrvagn	6: —	
	Driksp. åt öfr. vaktmäst.	24: —	
23.	Bäfvens räkning	281: —	
	En chaise dit	9: —	
	Åt Bäfvens piga	9: —	6624: 24.

Ordentliga utgifter:

1766.	Aug.—Decemb.	404: 1.	
1767.	Ian.—6. Iunii	489: 31.	
	Under vistandet i Finland ungefär	122: 16.	
	De i debet uptagne	1499: 14.	
	Äfven som matsäcken til Finland	126: —	
	6. Sept.—December	997: 29.	
1768.	Ian.—11. Febr.	363: 8.	
	12. Febr.—27. Maji	585: 8.	
	28. Maji—8. Iulii	603: 30.	
	9. Iulii—4. Octobr.	362: 19	5554: 28.
Octob. 4.	Behållning		341: 30.

 Summa 15073: 1

Stockholm, den 4. Octobr. 1768.

C. F. Mennander.

163.

Min huldaste Far.

At jag tvänne påstdagar icke haft den äran at i ödmjukhet skriva, härrörer af mine göremål och at ingenting synnerligt förefallit. Emellertid har en vördad skrifvelse ankommit, och mit cantzli-rätts protocoll för i dag, som i morgon gerna bör vara färdigt, inskränker äfven tiden och detta bref. För at litet skaka dammet af mig, sysselsätter jag mig således äfven ibland med öfverjordiska syslor, och vistas ej ständigt i hvalf och källare. Med djupaste vördnad bifaller jag min huldaste Fars raisonnement om förefallande byten, och ser et nytt ömhetsprof i den förut min huldaste Far däruti lämnar mig. At sådant ej blir svårt för mig, finner jag

---

¹ Tältü kohdalta alkuperäisestä pieni pala repeytynyt. — Ett litet stycke bortrivet.

deraf, at man äfven tilbudit mig per tertium byte til kammarexpedition. I revision är et accord på vägen, och på cantzlicollegiexpedition är jag icke desto mindre upmärksam, såsom för hvilken jag har största lusten. Jag nämner så kårt om detta, och kan jag ej säga något vissare om dessa apparancer, ty jag har lärt mig, at ingenting är at bygga på, innan man har det i händerne. Desutom är jag ej brå på flyttning, utan väntar på lägligt tillfälle.

Secret. Gahm drar försorg om Plinii inropande. För adressen på Bielfeld afläggas ödmjukaste tacksäjelse. På riksrådet Lövenhjelms auction komma nästan alla de böcker före, som jag kan behöfva, men då den i November månad sker, skal jag ej skrida öfver lagom antal och lagom pris. Corplander är ankommen jemte bärburken och paqvetterne, som ägarne fått. Ulfven har bedt mig öfversända medföljande räkning, och beklagar at continuationerne först i höst kunna komma hit och således ej annars, än med någon resande i vinter min huldaste Far tilhanda. Det som Lochner kan få in, skal jemte det jag upköpt, öfversändas med Corplander, som efter halfannan vecka reser. Kopparsticken äro ännu ej återlämnade til Askergren, men de som i morgon komma på auction, torde vara de samma, då jag skal bjuda til at få dem på lindrigaste sätt.

Hornberg, som ej har nämt om den dessein, min huldaste Far skrifver om, lär redan hafva särskildt kvarter, han lär komma at bo ihop med sin farbror, secreteraren, och jag vet ej eller någon emploi för honom. Morbror Henric är nu i underhandling om et byte til Smålands cavallerie, men tänker endast således få sit afträde ur kronans tjenst mera betalt. Jag undrar nu ej eller på, at min Morfar är kall emot honom. Det är det minsta en otacksam son förskyller.

Hofpredikanten Carlborg har med mycken eloge låtit höra sig på Drottningeholm. Hofpredikantsämnet mag. Beckman föraktar deremot de höga murar, och utväljer de låga tak, i sällskap med gardes underofficerare med flere dylike. Åström går här, stundom med Haga, stundom utan, och försmår ej båtsmäns sällskap. För par veckor sedan hade köpman Reimers den sorgen, at hans hustru kastade sig utom fönstret i kyrkobrinken, bröt halsen af sig och dog strax.

Her prof. Bilmark berättar i dag i bref, at han tänker flytta bårt. Då lär min huldaste Far behöfva eller redan hafva en oeconom.

Om det ännu ej är skedt, skulle icke den fattiga mag. Schalberg, som både är belevad och pålitelig, få dertil antagas. Han behöfver det, om någon annan. Jag blyges at nämna, at han i sommars skref mig til med en resande, at brist på påstpengar hindrat besvarandet af mina bref. En, som dageligen spisar vid min Fars bord, borde ock hafva mera upförande, än studenter vanligen äga.

Landshöfdingen Ramsay är här, och låter anmäla sin hälsning. Med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 18. Oct. 1768.

C. F. Mennander.

P. S. Nu går min cousin Lundberg i en slags skola, och jag får nyttja hans kammare til sängställe, så at jag har rätt rymligt inne hos mig. Farbror Lundberg har gjort mig tvänne presenter på någon tid. En svart pappdosa, och ett silfver blyetspenfoutral.

164.

Min huldaste Far.

I förledne Fredags redan hade jag väl den äran at erhålla min huldaste Fars vördade skrifvelse jemte de inneliggande 300 daler kopp:mt; men min öfrige påst hindrade mig då från min skyldighet; hvarföre jag nu får den förmån at derföre aflägga min ödmjukaste tacksäjelse.

At bytet med Mörken ej geck för sig, oroar mig aldeles intet. Utom annat, är det ej en afgjord sak, at byte är den enda vägen til cantzliexpeditionen, utan om någon öppning förefölle, lærer jag så mycket mera, när så nödigt pröfvas, kunna söka transport, som göremålen nästan äro de samme endast med den skilnad, at om man så får säja, riksarchivum är theoretiskt och berörde expedition practisk; hvarutom jag uti det samma lämnade en på vist sätt fördelaktigare öppning åt en ifrån den expeditionen, och præjudicat, som dock ej blefve nytt, at, om han ville, komma derifrån. Cantzliexpedition har ej förbehållen tour, och jag har, utom herrarne sjelfve, äfven där en och annan vän och bekant, som lämnar mig nödige avertissimenter; ty jag måste bekänna, at hågen ligger mäst dit. Emellertid bör jag nämna en reflexion, som om ställningen

varar, gör riksarchivum för mig på vist sätt fördelaktigast, men som likväl upväges af den nyttan at ju förr des hällre komma in i de syslor, som man framdeles önskar til hufvudgöremål. Det tyckes, som principen, at räkna competenta sökandes tour ifrån den dagen de kommit i publiqve verk, hvarvid äfven extraordinarie år blifvit räknade, äfven bör följas t.e. emellan cantzlistor i cantzliet vid någon registrators-ledighet, och ej blott den som har äldsta förra fullmagten dertil antagas. På det sättet kunde jag, som är nog ung extraordinarius, sedan jag en gång blifvit den äldsta cantzlist til fullmagten, få ändå nog penitera, innan registratorssyslan blefve min lott i en expedition der flere cantzlistor äro. Det är derföre jag ej kan annat, än anse det för lycka, at vara från revision, der grufveligen gamle hofrättskarlar stundom inkomma, och der jag, efter öfvannämde principe, nu verkeligen ej haft flere yngre, än Wallencreutz. Det gör mig äfven lika nögd, om jag skal någon tid kvarblifva i archivum, men minskar dock ej min hog, at när jag vid tilfälle kan, komma in i cantzlicollegii expedition, der sådane hinder just ej gärna kunde förefalla så mycket som i revision. Den hederlige herr statssecreteraren Rosir syssel-sätter mig då och då med en relation, och jag räknar för nöje at kunna uträtta något til hans behag.

Directeuren Ulffs räkning lär redan framkommit. Samma gång jag hade den äran at skrifva om disputation de ornithotheologia, nämde jag äfven bancocommissarien Bergii begäran at få veta, hvem som varit pastor, om jag rätt minnes, i Uleå år 1686. Men jag skal dock åter fråga honom vissare, innan min huldaste Far besvärar sig at efterse det samma.

Det passade väl, at jag just påsten förut vågade mig föreslå Schalberg til oeconome. Dock misunnas den förmån ej eller åt herr Pelander.

Min huldaste Fars godhet öfverflödar just i hvart bref, och postscriptum i detta innehåller ännu mera ömt, än sjelfva brefvet, såsom det bifaller mit uppgifna project om 375 daler i kvartalet. Jag aflägger derföre min ödmjukaste tacksäjelse, och både min huldaste Fars godhet framför andre fäder och mine förmåner framför de fläste mina vederlikar skola aldrig förglömmas af et sinne, som endast är bekymradt, huru mit upförande måtte deremot svara.

I dag beslöts i Kongl. cantzlirätten til et bref til Åbo hofrätt,

som kraftigast kan lägga för hofrätten å daga, at jag förrättar secreteraresyslan derstädes. Men djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 25. Octobr. 1768.

C. F. Mennander.

P. S. De på auctionen i Onsdags varande kopparsticken voro ej portraiter, icke eller äro de bekanta styckena återlämnade til Askergren.

I förledne Fredags kom casseuren Gottsman på gillstugan, förnämligast genom köpman Möllers stränghet. Summan af gälden förebådar et lifstids fängelse. Gref Gyllenborg, äfven som svärfadren äga hvarken at bita eller suppa. Männe icke sådane händelser jemte de förre upväga de fordne blodsutgjutelser.

165.

Min huldaste Far.

De på medföljande upsats stående skrifter har jag dels afsändt med Corplander, som reste i Söndags, dels skola de i morgon skickas med Sahrman. Den förre har desutom til min huldaste Far 2 paqveter från Gahmen, och 2 til h:r prof. Bilmark, samt et til notarien Woiwalenius, som torde få bäras til h:r hofr.r. Ignatius. Sahrman har äfven med sig et paquet til min Far från Kongl. secret. Arhenius och en liten compliment til iungfrun för bären. H:r hofrättsrådet Tollstedt fruktade, at hans dräng vid städning rifvit sönder Drottning Christnas bref, men lofvade vid ledig stund vidare se derefter. Iag har flere gånger sökt Flodingen, men ej träffat honom hemma. Kon. Gustafs och grefvinnan Tessins portrait måste således vänta til våhren, hälst Gahmen haft så mycket at göra med sin flyttning, at han ej kommit at hålla efter cantzlrådet Berch om kopparsticken. Defecten i Lövenhjelske talet skal, så snart den fås, följa med påsten. Lochner har, äfvensom Ulfven, inga continuationer förrän vid slutet af denna månad. Plommonkärnor af flere de bästa slag följa med i Sahrmans paquet. Kirsbär och päron hafva ej stort synts til. Tyska äplen, som en gång varit inne, äro nu alle, men lära i morgon eller så komma in igen. Comissarien vil besörja om denna commission til tacksamhet för bären,

och har väntat på de bästa, och kanske för bästa priset, och rår jag således ej, om de icke skulle komma öfver. Kopparsticken öfver intåget äro ej färdige. Min huldaste Far behagade derföre gunstigt ursäktas, at icke alla des befallningar kunnat verkställas i höst.

Min huldaste Far skref nyligen om kläden för drängar. Sådant, som medföljande prof är, får man för 11 daler, och det som jag menar, i hvad couleur som behagas. Det tyks vara mycket billigt, ty klädet är ej groft. Om min huldaste Far befäller, skal deraf uphandlas, til des det med resande eller annars kan komma öfver.

Uti en billette med Corplanders paquet skref jag om et natt-arbete, jag i förledne Fredags feck af cantzlrätten. Det samma tillskyndade mig mycken eloge om Lördagen af til och med hans excellence, som just bemöter mig med speciel ynnest. Sådant kan väl lätta arbetet, men jag önskar dock ofta, at det samma ej vore så oskiljaktigt från mig, som det verkligen är. Iag vet dock ej hur det är, at jag alltid vil vara med, och ingen tid har här varit mig ledsammare, än först då jag kom in i archivum, och beslöt endast occupera mig med des tysta syslor. Men nu, då jag combinerar göremålen, de couranta med de pacifiqua, har jag åter det nöjsammaste, jag vil begära. Framhärdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Novembr. 1768.

C. F. Mennander.

166.

Min huldaste Far.

I förledne Söndags hade jag den äran at undfå min huldaste Fars skrifvelse af d. 28. Octobr., och til följe deraf är directuren Ulfs räkning genast betalt, och som räkningen visar, quitterad. Iag feck ännu ej tilfälle at berätta honom min Fars utväg at få böcker från Holland, så vida han utan prut emottog 160 daler, och desutom par politesse tilböd mig lån af åtskillige nya böcker; men han skal framdeles påminnas derom.

Med skepparen Cajalin sände h:r farbror Lundberg en tunna äpplen til min huldaste Far. Således är hvad som kunnat erhållas, nu öfverskickadt; och continuationerne af bokförarne måste, om

tilfalle blir, jemte det jag upköpt, med någon resande öfversändas. Dock har jag hållit medföljande tvänne skrifter så märkeliga, at de förtjent påstpengar. Konung Gustaf d. 1:tes portrait lär jemte dem oskadt kunna komma fram. Det har tillika med Gustaviaden i går kommit ut, och får denne ligga bland de andre skrifterne, som kunna förtjena at köpas at med dem öfverskickas. H:r cammarrådet Botin är auctor til critiquen emot h:r Ihrrblåse (Ihre), och af det arket lär min Far finna, at den veckoskriften ej är bland de sämsta. I compagnie med commissarien prænumerar jag på den, och får således endast behålla hvarannan prænumeration. Jag får härmed återtaga min berättelse om auctoren til lagliga tankar, ty det är en öfverstelieutenant Hierner, som skrivit dem. Bergscollegii bref är det skarpaste, som lærer någon tid kommit til konungatron. At komma tillbaka til h:r er. Ihres theser, så berättas det, at han vid ventilationen stått sig nog slätt, besynnerligen emot professor Frondin, en ibland extra opponenterne.

Hedren at komma på förslag til en sysla med Kongl. fullmägt och förmånen deraf är onekelig. Det är derföre jag ej länge skal dröja med min ansöknings öfversändande til secreteraresyslan vid academiën, hvilken jag förut ödmjukast recommenderar hos min huldaste Far, som hos patres academici åter torde fälla et gällande förord. Jag tycker oförgripeligen at min lilla meritlista icke torde, åtminstone i klangen, aldeles vika för de gamle competitorer jag torde få. Om ej någon från hofrätten söker, lær onekeligen Cajalén och Calonius blifva upförde. Jag är mer än öfvertygad om Calonii præferance för mig i kunskap, men så torde min syslas värdighet, åtminstone i det fallet, procurera för mig det andra rummet. Jag har communicerat detta med h:r statssecreteraren Rosir, som tykt om det samma, med tillägning, at om jag vunne förslag och Konungen ger bårt syslan, jag kunde gå den samma nog när, och skulle sådant ej hindra at sedan få en convenable påst i hofrätten eller cantzliet, hvilket sednare jag ej gärna vil för evärdeliga tider lämna.

Min huldaste Fars kirsbärs- och humlegård på Lemo öker ej litet des behageligheter och min lust at åter en gång få se det, hvaraf endast copian bevaras på min vägg, dock ej i så tom betydning, som det fordna Bussila-stycket.

H:r bancocommissarien Bergius råkade jag i förgår på weten-

skapsacademien. Hans begäran är at varda underrättad hvem som 1620 varit kyrkoherde i Paldamoniemi. Riksrådet Lövenhjelm's bokauction börjas i morgon. De bästa böcker lära af hans son vara bårttagne, ty catalogen är, utom några få stora verk, ej at skryta med, och lär ej förtjena at öfversändas, hälst min Far har dessa, och auction innan återkomsten är slutad.

Morbror Paleén lofvar bättra sit fel, när han får bättre tid. Bäfvens och Hallmästare-gården förkosta den samma mycket, och moster tycker alt sådant ej anstå en troman; men politiquen lär vara emot hennes mening. Biskop Serenius och flere patrioter äro hitkomne.

Hans excellence Ekeblad är här öfver vintren, och har gifft bårt sin doter. Landshöfdingen Insenstierna redde genom sin död sig snarast från en hop creditorer, som nog ansatt honom.

Vid discours med h:r statssecret. Rosir ser jag, at grefvinnan Brahes kamererare behagat, af hvad ordsak vet jag ej, för mig nämna priset på Pargas egendomarne til 60000 daler, då likväl det aldrig varit högre begärt än några och fyratio. Nu skal en bjuda i det närmaste, men dock mindre, än de la Myle. Iag ångrar mig nu, at jag i hastighet kom at nämna det min huldaste Far, om priset varit drägligt, torde haft håg för dem, men nu ej vidare tänkt derpå. Stats-secreteraren skrifver säkert derom. Iag var hos honom til middagen, när han feck min Fars sista bref. Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Nov. 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Min huldaste Far täktes vara gunstig och i vinter, om något angelägit ang. secret.syslan m.m. förefaller, skrifva då och då norr omkring. Således blir jag lika jemt hugnad med min huldaste Fars bref, som om sommaren, ehuru något senare.

167.

Min huldaste Far.

Påsternes långsamma gång har på någon tid beröfvat mig det nöjet at upbryta min huldaste Fars vördade skrifvelser. Icke des mindre bör jag ej underlåta at berätta, det jag, Gudi lof, mått rätt väl.

Nu har jag talt vid Flodingen, som så snart dagarne blifva något längre lofvat mig all handräkning. Vi blefvo, ehuru jag på egen hand geck til honom, strax så goda vänner, at han visade mig sina nu under arbete varande stycken, hvilka egenteligen äro portraiter af Hennes Maj:t och gref Tessin. Så snart han gör nya aftryck, lofvade han et exemplar af grefvinnans portrait. Iulinschöldska auction är upskuten til nästkommande Februari månad. Ibland de skrifter jag samlar åt min Far, önskade jag få tvänne, som äro mycket rara, om min huldaste Far ej har dem förut. Det är en öfver sista riksdagsförfattningar, trykt 1766, Lettre d'un Svedois, demeurant a Londres a un de ses amis a Stockholm, och en trykt förledit år, Remarques sur une Lettre etc. Den förre skal vara af hans excellence Scheffer, och den senare, som skal vara skrefven af hans excellence Düben och öfversatt af hofcantzleren, har jag läsit. Bägge rätt skarpa, trykta til et litet antal, och ej til salu.

Hans excellence gref Ekeblad, hvilken jag upvaktat, bemötte mig med mycken nåd, frågade flere gånger efter min Far, hvilken skulle från honom hälsas, önskade mig lycka och välsignelse, såsom det enda, han nu kunde uträtta, och geck längre in i discours med mig i affairer, än min situation tyckts tillåta. Han frågade bland annat, om min Fars humeur och hälsa denna tiden kunnat stå bi. Hans excellence Tessin skal vara i staden. Utom desse är nästan alla de andre förre rådsherrarne i staden, så at ordensdagen nästkommande Måndag lär bli en ibland de präktigaste, hälst prins Fredric Adolph för första gången kommer at vara med. Torde ock hända, at detta är det minsta, som uträttas här. Man talar mycket om riksdag, och rådet skal ej vara deremot. Allting är i rörelse, bland annat sysselsätter man sig med slottets fulkomligare meublerande til Konungens i Danmark emottagande nästa år, som härifrån lär resa til Ryssland och äfven kanske hedra Åbo med besök, om han ej far directe til Petersburg sjöleds.

I förledne Tisdags blef h:r præsidenten Lagerflycht utan förslag utnämnd til verkelig president. Presid. Fredenstierna erhöll ej den hedren at såsom Gerdeschöld vara ledamot i lagcommission, utan hofrättsrådet Bergenschöld. Consulen Brander har jemte nästan alle, som denna tiden varit på vägen til adelskap, ej af rådet blifvit admitterad; mutta hänelle on kirja kädellä. En och annan stryker så derigenom. Min Fars förtjenster äro så stora, som någon annans,

och min angelägenhet äfven så. Jag innesluter uti min huldaste Fars behjertande en förmån, hvartil vägen snart nog kan vara stängd. Morbror Paleén talar mycket om det; men jag kan ej se, at många svårigheter kunde möta för mig mera än andre, och ville önska, at han mera bemödade sig derom. Dock, min huldaste Far vakar utan min påminnelse öfver mit bästa, och är den enda bland menniskor, på hvilken jag trygt litar.

Min behållning d. 4. Octobr. jemte 2 gånger sedan öfversände penningar stiger til 941 d. 30 s. Däraf bör, utom hvad jag, efter befallning, redan utlagt til min Fars uphandlingar ännu gå ungefär 366 d:r til Lochners continuationer och Iulinschöldska auction, så at när jag afdrager dem och 250 d:r 30 s., som nu äro för min Fars räkning utgifne, rester til utgifter för min Far och mig 325 d:r, hvaraf dock en del til mine behof äro utgifne. Detta qvartal får jag ännu ej min lön, ty första halfva året går först ut den 15. Ian., så at, efter Iulinschöldska pengarne böra ligga orubbade, jag i diupaste ödmjukhet vågar anhålla om de således i min quartals revenuë felande 200 d:r kopp:mt, hälst mine öfningar i vinter fordra kostnad, då jag äfven har tillfälle at upköpa hvad som kommer ut. Til min huldaste Fars behag hemställes äfven i ödmjukhet, när nästa qvartals gage, som för första gången af lönen kommer at subleveras, beqvämligast kan öfversändas. Det skal i synnerhet användas til några böcker på Iulinschöldska auction, och deraf göras behållning til en klädning i nästa sommar, om jag lefver.

Kärnor til en stor mellansort af päron och pergamotter, som äfven är vinterfrukt, får jag den äran at öfversända.

Nu har jag en relation af hvar herre i revision; men det skal ej ske vidare, än nu då jag vil hafva et fördelaktigt vitnesbörd, och som skal bevara min befodringsrätt derstädes. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 18. Nov. 1768.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Vid utgifterne vid min gravure blir instrumenterne ej den minsta puncten.

168.

Min huldaste Far.

För de sist öfversände 300 daler k:mt aflägger jag min ödmjukaste tacksäjelser och öfverflödar mit hjerta af mera djup erkänsla för så mycken faderlig godhet, än dessa få rader kunna innefatta. Jag har i desse bullersamma tider ej haft tillfälle, at tala vid herr statssecreteraren Rosir om Wechters afsked, men min huldaste Fars befallning skal til nästa påstdag verkställas.

Jag får nu åter den äran at öfversända så mycket som sedan sista påstdag utkommit, utom riksdagskallelsen, som ändå kommer min Far tilhanda. Den omtalar Norrköping och den 19. April, så at man nu kan lita derpå. Min fägnad at så snart få träffa min huldaste Far är beskrifvelig, och jag väntar med det första i ödmjukhet at få veta, när det sker. Ingen hitresa lär kunna gå för sig senare än uti Februarii månad. På den korta tid, min Far vistas här i Stockholm, lär inga rum behöfva hyras, ty min sal och kammare äro upstädade, så at min Far, om så behagas, lærer kunna bo där, och har jag så mycket bättre rum i min cousins kammare, som han är hela dagarne bårta, och jag hvad hellre är, nu ligger med honom om nätterne. Drängen kan så länge bo med farbror Lundbergs ordonance. Hvad vidare blifver til görande med någon resa för mig til Norrköping, eller så, får jag den äran med Guds hjelp munteligen öfverlägga om. Hoppas dock, at ej länge lär påstå, innan ständerne återkomma til Stockholm, ty denna tidens alshärjarting påstå längre, än at de kunna hållas under bar himmel.

I går hade jag den äran, at utan at veta deraf, blifva præsenterad för Hans Kongl. Höghet Kronprinsen. Det var en riddardubning i Konungens audiencerum, och dervid en samling af förnämt och til någon del ringare folk, bland hvilka senare äfven jag var uppe för at tala vid hans excellence Friesendorff om en blifvande cantzli-rätt. H. K. H. som blef det varse, behagade fråga præsidenten Hermansson och Kongl. secret. Plaan, hvem jag vore och hvarest engagerad, då han derom blef af dem underrättad, och jag tillika fått en oförtjent eloge af præsidenten Hermansson. Torde hända, at framdeles tillfälle blir at ytterligare præsenteras på detta höga ställe. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 23. Decembr. 1768.

C. F. Mennander.

169.

Seuraavat kaksi nuoremman Mennanderin käsialalla kirjoitettua katkelmaa ovat Mennanderin kirjekokoelmassa sidotut vanhemman Mennanderin pojalleen kirjoittaman, 6. XII. 1768 p:ty:n kirjeen jälkeen, ja ne ovat sekä allekirjoittamattomia että vailla merkintää siitä, kenelle ne ovat lähetetyt. — Tvänne följande med Mennander juniors handstil skrivna brottstycken hava i Mennanderska brevsamlingen blivit inbundna efter den äldre Mennanders brev till sonen av den 6. dec. 1768 och de sakna bügge både underskrift och anteckning om deras emottagare.

At berättå något om det circulaire, som rådet utfärdadt til landshöfdingar, chefer och consistorier at, i anseende til befaradt misförstånd i landet, hafva et vakande öga på hvad som passerar, och de tvänne förstnämde at ej utan särskild befallning begifva sig från sina län och regementen, lär vara mindre nödigt, så vida det redan lär ditkommit, sedan det i Onsdags med extrapåst affärdades. Öfverståhållaren Fersen m. fl. här i Stockholm hafva fått muntelig befallning i rådkammaren. Ramsayen reste i går hals öfver hufvud til sit län. Borgmästaren Schultén och en annan dylik, som några dagar varit här, äro befallte at inom 24 timmar resa härifrån. Upplänningarne och Södermanlänningarne skola vara inkallade. I hvar landsort äger R. starka uppsyningsmän och kunskapare.

Sedan et grymt åkande förstört de när til några stora ställen boendes nattro dessa sista dygn, nalkades änteligen den i går utsatte termin. Förut hade tvänne deputationer af rådet blifvit updragit at hos Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan, at ändra det i nåder fattade beslut, neml. förut en af d. e. och andra gången Friesendorff och Hiärne, af hvilka den förra med tårar förebragt sit ärende, men Hans Maj:t, med yttrande at det ömade honom at se en gammal mans tårar, förklarar, det han ej kunde gå ifrån det gifne alternativet. Iag förtiger alla mindre försök, som varit gjorde jemte kanske någre större öfverläggningar, til exempel, at en af deras excellencer varit länge hos iustitiæcantzleren i förgår om qvällen och sökt förmå honom til intercession, då denna förklarar at han aldrig velat blanda sig uti sådant och at hans vördnad både för konung och råd förböd honom at styrka hvarken til eller från. Äfven så har man velat uphäfva den tiltänkte commission öfver kammarcollegium; men alt annat utom riksdag har

varit fåfänge medel at kunna uträtta något. Då Hans Maj:t i går kom i rådet, följde intet något positivt svar, utan hade d. e. velat hänskiuta yttrandet öfver bergslagernes förlägenhet til en förordnande beredningscommission och sedan yttra sig huruvida riksdag vore nödig eller ej. Hans Maj:t har derpå tagit et sådant utlåtande såsom hosföljande afskrift visar. Det var ej svårt at sedan taga de steg, som strax skola nämnas, så vida redan dagen förut berörde svar var bekant. Equipagena voro om morgonen i ordning, nödige afskrifter och exemplar af de medföljande documenter färdige, och så snart Hans Maj:t och Kronprinsen varit i rådet, återstod ej annat, än at Hans Kongl. Höghet satte sig i vagnen och med mycken pompe efterkom Hans Maj:ts gifne befallning. Han blef olika emottagen. Då en Fredentierna midt under det H. K. H. upläste desse skrifter frågade, om ej H. K. H. behagade sitta ner, och feck til svar, at man nu läste i Konungens namn, så beklagade deremot en Hermansson med tårar rikets afsaknad af en nådig Konung, kyste H. K. H. på hand, och blef åter kyst på mund. Denna notification om Hans Maj:ts afsägelse geck annars så til, at H. K. H. på hvart ställe först upläste, som berördt är, H:s M:ts befallning och sedan des dictamen, och derpå gjorde en särskild erindran uti hvart collegium, som hafver något synnerligt at verkställa, til exempel uti cantzlicollegium om stämplens brukande m.m. Och skulle strax protocollet för honom justeras och de ditlämnade exemplar bifogas. Vid en så ny händelse i svenska politiquen var ej underligt, at riddarhustorget svigtade under sin börda, och alla gator strömmade af dem, som antingen skulle gå dit eller hämtade rika byten och underrättelser derifrån. Änteligen, då H. K. H. skulle fara ifrån bergscollegium til det sista stället, rådstugan, kommo tvänne deputerade statssecreterare och berättade, at rådet beslutat til riksdag, hvarigenom H. K. H. blef föranlåten at ej besöka magistraten, men det har dock mut. mut. skedt i dag, rådet kom i går ej ned förrän kl. 3 eftermiddagen och h. e. Funck har varit den första som projecterat at riksdagen borde bifallas. Den kommer efter det då tagne beslut at utsättas til d. 15. Martii. Hela eftermiddagen förnöttes med discourer öfver detta, och på couren i går qvälls voro ej flere af excellencer än h. e. Ribbing och Horn, såsom officianter, icke eller någon af den sidans partie. I dag har man i rådkammaren åter mycket discourerat om riks-

dagen, och blifver beslutet derutinnan ej säkert förr än i morgon, då protocollet kommer at justeras. Det blir onkeligt, at denna extraordinaire riksdag kommer at ske här, och man vil draga flere fölgher af et urtima ständernes sammankallande, nemligen bland annat, at prästerne ej behöfva efterlefva ståndets beslut om de nobiliterade, utan vil man i Stockholm hafva Schröder at börja med til riksdagsman. Hvad taleman der vidkommer, hålles före, at mästa förtroendet faller på biskoparne Benzelstierna eller Mennander.

Hvad denna anecdote för öfrigt angår, berättas det, at Hermansson drifvit mäst hela spelet, men Fersen har med sin vanliga kall-sinnighet och mogna urskillning icke varit derföre, utan trott grundvalen genom längre väntan blifva fastare.

Annars hafva collegierne på befallning i dag varit uppe i rådkammaren och fått nödige föreställningar. Krigscollegium säges hafva varit en corps hos Hans Maj:t och aflagt des tacksäjelse för nådig notification. Hermansson har försiktigt förvarat sine papper för den annalkande commission. *Voyéz la son caractère.*

Stockholm den 16. Decembr. 1768.

170.

Det som sedermera passerat, har mäst bestått deruti, at collegierne fått befallning at yttra sig uti närvarande omständigheter, som ock af 5 collegier och iustitiæcantzleren skedt på sätt medföljande skrifter visa. De öfrige jemte magistraten hafva stadnat i lika yttrande, ehuru det ej ännu blifvit trykt. Cantzlicollegium och revision var tilsammans til kl. 9 i Lördags qväll. Hofcantzleren Segercrona, revisionssecreteraren, voro opaslige för den eftermiddagen. Baron Bunge och ss. v. Hegardt voro ifrigast på ena, och cr. Arnell den endaste och mäst nitiska på andra sidan. I hofrätten har man voterat om altsammans, och hofr.r. Linderstedt har varit ganska ifrig för den segrande meningen. At upnämna alla particulariteter blefve för vidlyftigt, och jag hoppas at snart kunna öfversända en formelig relation öfver altsammans. I går blef, efter så brydsamma omständigheter, af rådet til riksdag bifallit, och den samma utsatt til den 19. April nästkommande, och i dag berättar

man positivt, at orten skal vara utsatt i Norrköping. Dock lär sistnämde beslut, om ej förr, så utaf ständerne sjelfva uphäfvas, ty den fläcken lär ej kunna bärga en sådan mängd på långt när. Jag behöfver här ej nämna, hvarföre jag gläder mig åt riksdagen, utan ber endast at få vederbörlig befallning och instruction. Påsten af den 8. hujus har ankommit. Stockholm den 20. Decembr. 1768.

171. Min huldaste Far.

Hvad rådman Wechters afsked angår, som så länge sedan inkommit, har icke ännu varit före hos Hans Maj:t; men herr cantzli-rådet von Helandt, med hvilken jag talt derom, har lofvat med första befordra det til slut. I anseende dertil har jag endast nämt härom för herr statssecreteraren Rosir, men han påminner sig icke hafva därom blifvit anmodad.

Sviten af rådsprotocollerne om riksdagen jemte en ny skrift om präster får jag den äran at öfversända. Om ingen annan skulle söka at göra ordet *til slut* i den senare til osanning, skal jag, hvad delen om h:rr biskopar angår, blifva äfven auctor, innan tryk-friheten inskränkes, så framt jag får tid. Därtill skulle jag få största skäl af en besvuren regeringsform och et stånds privilegier, för hvilket jag bure fullkomlig vördnad, om jag än aldrig vore en afkomlinge af så hederlige förfäder. Desutom är skriften rik på ridiculer, som borde råka i bättre hand, än min kunde vara. Den berättelsen, jag lofvade öfversända, lär redan vara min huldaste Far communicerad af h:rr doct. Gadolin, som fått henne från des auctor.

Morbror Paleén, som fierde dagen reste härifrån, lär snart träffa min Far, då jag i ödmjukhet recommenderar mina angelägenheter i ömt behjertande. Den annalkande riksdagen med den vüe, der-vid visar sig, lämnas härtil kanske önskeligt tilfälle. Af morbr. Paleén lär min Far öfvertygas om det min Far förut vetat, nemligen, at riksdagen aldrig lär bli i Norrköping. Så snart jag derföre får befallning, hvar min Far vil hafva sina rum, om jag under riksdagen får den äran at bo hos min Far och spisa hos mit värds-folk, så skal jag genast rätta mig derefter. General Ehrensvärd skal redan vara på hitresan.

Den påtänkte gravuren lär för desse riksbekymmer skull böra tils vidare uppskiutas.

Iag tykte i början, at jag kunde hoppas, som min huldaste Far behagar säja, det fotens slintande icke hade något at betyda; men földerne af en gammal mans fall hafva sedermera gjort mig mera orolig. Gud afvände dock nådeligen de samma. Näst innerligaste önskan af et välsignadt och sällt slut af detta snart ändade år, har den äran med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 30. Decembr. 1768.

C. F. Mennander.

172.

Min huldaste Far.

Skulle ord förslå at uttrycka min vördnadsfulla tacksamhet, och min huldaste Fars ömhet emot mig derigenom värdigt nog uphöjas, så wore ändå detta rum alt för inskränkt at innehålla så många, så stora wälgärningar. Tillåt derföre, min Far, at de med vördnad warda teknade på mit hjerta, då de här knapt kunna nämnas. Den Högste, som nyss låtit et nytt år börjas, skilje det samma ännu wida ifrån det, då min stöd faller, och min Far intar et sällare lif. Ware emellertid min huldaste Far städse omgifwen af den sällhet, som endast tilkommer de få jorden ännu äger dertil wärdige. Iag wäntar med glädje at snart få omfamna min Far, och tror, at hitresan lär ske i sällskap med morbror Paleén. Nu strax färdig at dansa hos köpman Nentvig, nödgas jag sluta, förblifwandes så länge ja lefwer med djup barnslig vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 6. Ian. 1769.

C. F. Mennander.

173.

Min huldaste Far.

En vördad skrifvelse af den 30. Decembr., som i dag ankommit, fägnar mig med det wäl behag min huldaste Far hyser öfwer Kongl. nedre revisions bewis öfwer mit förhållande, och är tillika den kraftigaste upmuntran, at aldrig göra mig sådane bewis owärdig.

Nyårs dagen aflämnade jag min billet hos herr præsidenten v. Hermansson, och skal wid tilfälle ej underlåta at upwakta honom.

Här är lika wäderlek, som i Finland: ingen snö mer än stundom på taken, icke en gång någon frost. Brådden stiger snart til wecket eller knäet, och secreteraren Wargentín át nyårsdagen grönkål af hos honom wäxta neslor.

Man gör sig försäkrad om, at riksdagen ändå blir i Stockholm. I desse dagar skulle rådet resolvera deröfwer, men har blifwit hindradt af en skriande deputation från bergslagen. Emellertid är medföljande starka remonstration utkommen. Morbror Paléen och min Far finna wäl, hwad bäst blir med rum; ty på längre tid lär Södermalm blifwa obeqwäm at bo uppå, ehuru min faster, hwilken jag endast talt wid derom, alt för gärna såge min Far där. Väntar med första befallning til min rättelse.

Continuation af rådsprotocollerne jemte en weckoskrift Hatten, hwaraf jag, efter prænumeration, uttagit början, får jag äfwen den äran at sända. Jag behöfwer ej nämna om min Fars stora apparence at blifwa talman, eller nödwändigheten af goda riksdagsmän. Morbror Paleén gör det wäl. Man väntar här med nöje alt ärligt folk, och jag för min del, at få omfamna en Far, som kanske, innan riksdagen slutes, får et närmare, et wärdigare boställe. Framhärdar med vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 10. Ian. 1769.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Ingen har reflexion på den dumma skriften emot biskoparne. Ingen lär heller skrifwa deremot. Auctoren behöfwer endast läsa grundlagerne.

174.

Min huldaste Far.

Med mycken fägnad har jag åter haft den äran at undfå min huldaste Fars vördade skrifvelse af den 13. i denna månad.

I förledne Måndags blef ultimate beslutit at riksdagen kommer at ske i Norrköping. Man berättar, at Adlercrantz och Rehn skola sändas dit at utse rum för de nödvändiga medlemmarne, och at

man bör anmäla sig hos dem, hvilket för min huldaste Far skal ske, så snart en svulst efter någon tandverk tillåter mig at gå ut. Det skulle således synas, som vidare anstalt derom vore onödig, hälst om min huldaste Far blir en ibland talmännen, för hvilka äfven beqvämlighet tyckes böra iakttagas. Men jag har ändå til all säkerhet i faster Lundbergs namn skrivit til majorens Möllers fru i Norrköping, som heter Feilitz, är cousine med faster, och skal äga et vackert hus, samt bedt at med det snaraste blifva under rättad, huruvida min Far kunde bo hos dem med möjelig beqvämlighet. Om jag får följa med, och så nödigt blir, så kan jag ju bo i något hus bredvid, ihop med någon camerat, hälst hyorne sägas vara oerhörde, ja 100 daler i veckan för en på år accorderad kammare. Altsammans lär jag snart kunna avertera min huldaste Far, och om skyndsamhet fordras, lär jag böra i samråd med farbror Lundberg afsluta contractet på den kårtaste tid, som ske kan. Emellertid och vid ankomsten til Stockholm räknar mit värdsfolk för et nöje at accommodera min Far. Vintren blir här god, och gifve Gud min huldaste Far en stadig hälsa. Af prästerskapet i Stockholm äro kyrkoherdarne doct. Nensén och Stenbäck, samt capellanen Stenbäck blefne riksdagsmän. Borgerskapet har ännu ej kommit sig til och någon qvæstion derom väkt af garfvaren Westin, i anseende til classificeringen, dock utan medhåll af någon, men väl påminnelse om skyndsamt slut genom en här om dagen skickad deputation från borgerskapet, ligger i rådet. Här om dagen föregingo stadens äldste på Ridderhusstorget ungdomen med godt exempel, i det en hatt sparkade en mössa i ä . . . n. Saken ligger i kämnersrätten. Rådet har utfärdadt circulairer om upmärksamhet til cheferne vid militairen, och publicationen härom samt frid och enighet äro gjorde i alla kyrkor. Gref As skal, efter lämnadt företräde på rådhuset, kårteligen anført i anledning häraf, at en på torget trampat hans liktå, hvarföre han sparkat honom der och der, frågandes af kämnersrätten, hvad han borde få derföre. Här är en rolig tid, mössorne arbeta med undergifvenhet, och hattarne med en försiktig värdighet. Par courierer hafva kommit från Ryssland, man talar, dock utan ratification, at kejsarinnan vore detroniserad, och det lär ej slå felt, at något är på färde. Emellertid, om apparence en gång förbytas i verkligheter, så är det ena partiet olyckligt, äfven hvad medlemmarnes affairer angår. At Iulinschölds

olycka bestått i partieförskotter, är bekant, och nu äro anseelige summor af r.r. och hofmarskalken De Géer instuckne i operationerne. Garfvaren Westin är en mössornes starkaste arbetare bland sit folk. Hans klubb är så försiktigt inrättad, at den består i flere rum, med allenast 2 eller tre personer ordinairt i hvardera, och malicen säger, at psalmböcker och eder bekräfta deras vänskap, som bivista des klubb.

Actuarien Strand, som för andre missioner skull denna gången icke lär blifva rådman, lär fram bättre både kunna blifva det och annat, ty han skrifver, är med borgerskapet, talar dem fullkomligen i lag, admireras af dem, och vinner ej mindre deras hjerta, än han bör äga hattarnes förtroende, ty han arbetar med all zele och utan all afsikt, äger grundad insikt, och är så mycket påliteligare, som ren öfvertygelse omvände honom, då des fordne gynnare voro mäst i väder. Lusleen ligger ej stilla, när något tilfälle blir, och om han ej ser sig des snarare kunna nalkas bordet; men ännu har han ej med alfvar tänkt derpå, utan tror sig bättre kunna göra det, när han blifvit actuarie. Och hvad mig angår, så hoppas jag, at i alla fall min huldaste Far och mina förmän, då de råkas, veta råd med mig. Och målet för mina jordiska begärelser en tid vore at innan riksdagens slut kunna vara cantzlist i collegii expedition; kanske ock, om Gud behagar, at jag kunde då vara registrator i archivum, secreterare i lagcommission, o.s.v. Det sista vet jag vara fördelagtigast, men det förstnämde stället roade mig mäst. Gud förser väl sysslor, och han skänker mig en synnerlig vid förtröstan i den delen.

Min huldaste Far omnämner i et af des bref såsom betänkeligheter vid riksdagsresan en sjuklig kropp, och at egendomen lämnas vind för våg. Med Guds hjelp lærer den förre af någon rörelse blifva restituerad, och jag tror hushållerskan och min huldaste Fars tjenstefolk, besynnerligen den ena Stina, som säkert är qvar, om all trohet, hälst om någon af min Fars vänner derå hade öfverinseende jemte oeconomen.

Om någon kopparstikssamling nu är hos Askergren har jag ej hört, men för en månad sedan gick jag på secret. Gahms berättelse dit, men fant der blott en samling af usla tyska portraiter och intet svenskt, af hvilka min Far och hade be bästa förut. Så snart jag blir frisk, skal detta dock höras efter. Hos Tellerstedt var för

några dagar sedan Gustavianska familjen, af 16 på imperial octavo storlek i oljefärg rätt bra målade stycken bestående, til salu för 30 plåtar. Om min Far, som älskat en sådan samling, behagade dem, och de ej härtagas, så skal jag, så snart jag får befallning, köpa dem.

Med djup vördnad framhärdat all min tid min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 27. Ian. 1769.

C. F. Mennander.

Apostille: Jag lär icke hafva skrivvit, men af aviserne är bekant, at finska påsten nyligen blef röfvad, och påstmästaren strax gripen. Til all lycka skref jag då inga bref.

175.

Min huldaste Far.

Ändringen med påstgången har varit ordsak til mit uteblifvande öfver vanligheten. Enligt min Fars bref af d. 27. Ian., som i går ankom, har jag icke allenast i fasters namn skrivvit til Norrköping och majorskan Möller, utan ock genom tvänne andre låtit höra åt om rum. Så at min Far ej kan bli strandsatt om dem, och väntar farbror Lundbergs min Far snart til sig först. Man skal ej få hyra rum under halft års tid i Norrköping, och måste jag väl rätta mig derefter.

Medföljande under en ledig stund i hast gjorde reflexioner jemte afskrift af min sal. herr farfars rectorsfullmagt får jag den äran at öfversända, och utber mig i ödmjukhet om de förre min huldaste Fars yttrande samt at en annan gång få nämna något mera. Om någon ledig stund för riksdagen funnos för min huldaste Far at samla de underrättelser om släkten, jag ännu ej lärer fått, så kunde de än vidare tjena mig til rättelse at uti riksarchivum söka någon uplysning om släkten. Och som jag ej på lång tid nu lärer komma til Finland, eller min Far få tillfälle härtil, men skada vore, om genealogien blefve glömd, så torde någre annotationer kunna få et litet rum i min Fars vagn. I synnerhet skulle jag ödmjukast be at genom skrivelse få veta hvad bevis om den bekanta genealogien kan vara at tilgå, och en sådan skrivelse skulle blifva det kraftigaste

document at den samma bilägga. Nästa gång får jag den äran vidare nämna om detta.

Framhärdat med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 10. Febr. 1769.

C. F. Mennander.

176.

Min huldaste Far.

Den ännu varande ovissheten, hvar riksdagen kommer at ske, gör hos mig en stor villrådighet om rum för min huldaste Far. Ännu har ej svar anländt ifrån fasters slägtinge i Norrköping. Tvänne andre hafva och genom mina vänner blifvit tilskrefne derom, men ännu ej hunnit svara. I förgår hemkom öfverhofintendenten Adelerans med någre deputerade från Norrköping, som visa omöjligheten at der herbergera ständer. Man har för at beqvämligen inreda några hus der, huggit dörrar på dem och gjort andre ändringar, som upväkt mycket misnöje. Nu försäkras, bland andre af moster Paléen, at riksdagen skal ske här, och generalen Fersen med flere, som slutit accorder med Norrköpings boerne och måst betala halfva pengarne förut, skola anse dem förlorade. Jag är således glad, at rum för min Far där ännu äro oviss, och moster Paléen med flere råda mig at höra efter rum här. Detta bör jag således äfven göra. En har utbudit vackra rum åt mig på Norrebro, men jag fruktar, at de ej lära vara mycket roliga för den starka rörelsen skull. Skal derföre i compagnie med farbror Lundberg se efter andre, utan at afsäga det gjorde tilbudet. Hoppas, at man nu likväl snart lär få veta den rätta riksdagsorten, och det går an, at man här i Stockholm kan få hyra på så kårt tid, som behagas, så at om emot förmodan något fruktlöst accord skulle slutas, så kan ej skadan bli stor.

Morbror Paléen skal vara på vägen norr omkring. Och som hafvet skal ligga med blå is, så önskade jag af alt hjerta, at min huldaste Far hade anträdt resan med honom. Men deri lär min Far sjelf finna det bästa rådet.

Rådman Wechters sak är ännu ej afgjord. Från auctionen i Upsala hör jag intet annat än af secreteraren Gahm, at Plinius nu lär vara inropad.

Vid de få stunder jag kan kalla ledige, har jag kommit ihåg ordspråket *utile dulci*. Til de senare räknar jag med skäl kunskaper om mina hedervärde förfäder. Deras glans ökes ej af många Kongl. fullmagter. Cerestis kyrkoherdefullmakt af den 14. Mars 1594 har jag ej funnit i Konung Sigismunds registraturer, förmodeligen för orätt datum, ty utom berörde år har jag äfven fruktlöst genomsett åren 1593, 1595 och 1596. Iag skal åtminstone par curiosité en gång afcopiera från originalet af Concilium Upsaliense hans namn, hvilket jag hoppas finna. Under sökandet efter denne fullmakt blef jag en passant varse et Hertig Carls frihetsbref af den 5. Septembr. 1594 på et skattehemman Katoniemi i Birkala sokn för en prästman Sigfrid Erics. Iag kom först ej annat ihåg, än at Sigfrid Brygger varit capellan i Birkala, och trodde mig gjort et stort fynd. Oaktadt mit märkte mistag såg jag efter detta i kammararchivii jordeböcker, men öfvertygades derom ännu mera, då jag af någre murkna räkenskaper fant, at herr *Sigfrid Erics* varit präst i *Birkala*, och ägare efter honom til hemmanet ej var någon Matthias Sigfridi. De anor jag tänkte finna i följe med detta hemman försvunno, och jag märkte deras fåfånga. Emellertid roar det mig at vid lediga stunder söka underrättelse om dem, och de bekante gå redan en tid längre bårt, än den prosteliga Troilska släkten. Min huldaste Far behagade i Finland nämna, at underrättelserne om släkten ej voro i ordning stälde. Detta ger mig hopp om några flera uplysningar. Och som ingen annan, än min huldaste Far lär kunna göra det, och mer än skada vore om de samma skulle förglömmas, det äfven ser så ut, som jag ej på lång tid finge komma til Finland, eller min Far på någon tid få tilfälle dertil, så får jag ödmjukast iterera den begäran, om någon ledig stund för riksdagen funnos i recreation från viktigare göremål, at min huldaste Far behagade annotera dem och låta mig vid des hitkomst få de subsidier, som sedermera här kunde vid lediga stunder ställas i ordning. Min huldaste Far nämde sig hafva böcker och minnesmärken af dem sjelfve. Desse lära til stor del bestå i deras egenhändiga annotationer, och om ej ryssarne förstört dem, så lära min sal. Farfars handlingar finnas in originali. Af okunnighet torde man i framtiden icke veta sätta värde på de förstnämde curiosa, eller märka dem, om jag ej äfven ödmjukast får be så väl om underrättelse om dem, som hvad bevis annars kan vara

at tilgå at genealogien äger sin riktighet, hvilket vore så mycket artigare, som namnen hos de äldre förfäderne variera för hvar och en. Och månne man ej med sannolikhet kan söka Bryggers förfäder på svenska sidan, i anseende til des namn, som aldeles intet är finskt. Om min huldaste Far ägde någon kunskap så långt up i släkten, och behagade och hunne, innan hitresan sker, lämna mig de vördade svar om desse omständigheter samt de rättelser, som mina sist öfversände reflexioner behöfva, så skulle det blifva det interessantaste document och bevis at bilägga vid mina genealogiska taflor.

Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Febr. 1769.

C. F. Mennander.

177.

Min huldaste Far.

Nu kan man änteligen lita på, at riksdagen blir i Norrköping, och oaktadt deremot gjorde försök blef sådant i förgår i rådet beslutit. Efter all liknelse lär likväl varelsen der icke blifva långvarig; men man skal omöjeliggen kunna få hyra rum för kårtare tid än et halft år. I förgår hade faster bref från majoren Möllers. Der nämnes ej om några vilkor eller omständigheter, utan han lofvar generelt accommodera min huldaste Far efter möjligaste måtto. Det torde ock vara bäst, at accordet uppskjutes til min huldaste Far sjelf får komma öfverens med honom. Emellertid hoppas jag, at min Far hos honom, såsom hederlig man och på långt håll slägt, ej skal vara illa logerad, och förut vänta farbror och faster Lundberg min huldaste Far til sig.

Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 24. Febr. 1769.

C. F. Mennander.

178.

Min huldaste Far.

Omkring två tredjedelar af min lefnad har jag väl måst tilbringa skild ifrån min huldaste Far; men ännu har jag aldrig saknat en

vakande ömhet om mit bästa, som vida öfverträffat den omsorg de fläste föräldrar kunna äga om sina barn. Det är ock nu åter, som jag blifvit lämnad til mig sjelf; beröfvad min huldaste Faders närvaro, men försedd med en hos min huldaste Fader så vanlig omvårdnad och ledsagad af des välsignelser. Med så fasta grunder för bägge hufvuddelarne af min välfärd, den andeliga och den timeliga, hoppas jag vidare och framgent, genom Guds nåd, kunna skicka mig så, som min skyldighet tilbaka fordrar. Och min förestående tid skal framför alt vitna om min åhåga at vara en god christen, en dygdig medborgare och en lydig son af en huld Fader, som i alla dessa omständigheter lämnar mig de yppersta efterdömmen.

Vårt arbete i secrete utskottet är nu ändadt, men Kongl. secret:n Engeström har ej ännu sine protocoller färdige. I nästa Måndag lärer et iusterings secrete utskott blifva.

R. s. Segercrona har ej ännu aflämnat Wacklins revers, men har lofvat sådant med det första. Drottningens och Kronprinsens portrait har jag [inl]öst¹ med 14 plåtar, äfven som skulden hos frestaren med 10 plåtar är betalt. Med brevet til Freudenfelt har jag ej vetat bättre parti än at återskicka det couverteradt til landshöfdingen Göös. Statscontoirets obligationer hafva ej ännu kunnat fås andra, än utan banquens accept, och stälde på 8 år. Den senare omständigheten synes favorable, och om min huldaste Far befaller at de skola tagas, så torde den förra blifva så mycket mindre inconvenient, som man alltid kan blifva af med dem. Min Far har glömt sina spennen quar i bureaun; hvarföre jag tager mig nu den friheten at dem öfversända, jemte så många nummer, som utkommit af Almänna Tidningen.

Hos morbror Paleéns har jag varit par gånger och niuter mycken grace derstädes. . . .² Paleén hälsade mig ifrån min huldaste Far . . . .² jag aldra ödmjukaste tackar.

Nu arbetar jag på at komma til mera ledighet, . . .² mindre arbete för at kunna sköta hufvudsaken, men otaliga syslor stå mig

¹ *Vanha suuri mustetahra peittää ensimmäiset kirjaimet. — En stor gammal bläckfläck döljer de första bokstäverna.*

² *Sama tahra syönyt alkuperäiseen paperiin ison reijän. — Fläcken har frätt ett stort hål i originalhandlingen.*

ännu före i cantzlrätten och collegio, där jag gärna snart ville komma til protocollet.

Jag har slutit contract med Schaeyn om rummen ännu på et år för 800 daler. Marks hyr af mig kammaren vid dören för 300 d:r, så at jag bor rätt väl för 500 daler, tils jag får höra mig vidare om.

Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 2. Mars 1770.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Saken om professorernas böter är redan för någon tid sedan expedierad, och betänkandet om plantagerne, hvars löpare nyligen inkommit, loivas ock snart blifva til expedition befordradt. Acten ang. Planman skal ingen veta af, och man misstänker cap . . .¹ at hafva det i sin göma, så at han tycker vara beskedlig.

179.

Min huldaste Far.

Den 2. i denna månad hade jag den äran at afsända den ordinaira påstvågen en ödmjuk skrifvelse, hvaraf jag, i händelse detta skulle förr framkomma, får i djupaste ödmjukhet iterera ödmjuk tack-säjelse för den myckna godhet och hulda omsorg, som min huldaste Far åter under des vistande härstädes haft för mig ospard. Mit hjerta blöder när jag eftersinnar, at jag på långt när icke är sådane välgärningar värdig, men det afskräcker mig icke at så mycket hos mig står blifva det, och jag hoppas, at mit bemödande ej skal blifva aldeles fruktlös. Ofvannämde bref innehöll åtskilligt om hvad min huldaste Far befalt mig uträtta, hvilket jag ej å nyo bör uprepa. Äfvenså fölgde min Fars skospennen, som glömdes.

Jag var iförgår hos Tilas, som grymmeligen skrubbade mig för mit omdöme om hans vapn; men var annars mycket gratieux. I morgon skal jag åter gå til honom och hoppas då en gång få slut.

Medföljande bref hafva ankommit, sedan min huldaste Far afreste och et lät jag skrifva retoire på påstcontoiret.

¹ *Mustetahra ja reikä. — Bläckfläck och hål.*

Nu hoppas jag, at med Guds hjelp min huldaste Far lyckeligen framkommit, hvilket skulle vara mig den fägnesammaste tidning i anseende til flere här löpande rykten, som rätt mycket oroat mig.

Med djupaste vörndnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 5. Mars 1770.

C. F. Mennander.

180.

Min huldaste Far.

Omöjeligt blifver det för mig at kunna beskrifva, med hvad fögnad jag i dag hade den äran at bekomma min huldaste Fars bref med underrättelse om des lyckeliga hemkomst, ty denna gången var det mera efterlängtadt, mera kärkommit, än någonsin tilföre, sedan ett rykte gått om flere riksdagsmäns ledne olyckor dels på Ålands haf och dels på Qvareken, och man äfven spridit ut detta om min huldaste Far och des sällskap. Utom andre berättelser feck jag äfven höra sådant af morbror Paleén, som var rätt orolig deröfver. Iag skyndade mig derföre strax i dag til honom, där han, moster, cousine Stina Greta och jag sutit och språkat hela eftermiddagen. De låta anmäla sin hälsnings och vörndnads förmälan. Vi projecterade alla, at morbror Paleén bör blifva vice-president i Åbo, så mycket mer, som presidenten äfven skal vara opasslig, och det kan nog hända, at morbror Paleén söker det förstnämde embetet.

Nu berättas expedition om Åbo professorerne vara så stäld, at Nääfven får indelte lön, Bilmark penningelön, och Plaanman lär i tysthet bekomma Nääfvens revers på årlige 1200 daler. Hans excellence cantzleren har gjort sig däruti mycken möda, men ännu är expedition ej til Konungen inkommen.

S.u. bref om vårt förhållande blef stäldt i fördelaktigare termer, än s.u. förut gjort vid förre riksdagar. Det är och föredragit i rådet och resolverat, at läggas bland handlingarne til des vi *om någon hugnad och upmuntran i und. kunna göra ansökning*. Vi ville häldre hafva det så, än at bref skulle genast afgått til Göta hofrätt och cantzlicollegium. Nu kan det ske in casu, då det altid

har mer at betyda och löper ej fara at blifva bårtglömd bland collegiernes acter.

Sedan jag sist skref, äro inga almäna tidningar utkomne. Cantzli-rådet Lagerflycht ber mig anmäla sin hälsning och fågnad öfver det obehageliga ryktets ogrund. Ber ödmjukast om min vördnad til min Morfar, hofrättsrådet Hasselbom och prof. Bilmark, som alla med nästa påst skola tilskrifvas.

Med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 16. Mars 1770.

C. F. Mennander.

181. *Alkupuoli puuttuu. — Början saknas.*

— — — i ödmjukhet om de öfriga befordringsapparencer, hit hör egentligen et accord med Thomée om cantzli-rättssecreterare-syslan, sedan han nu blifvit befordrad til den nya posten i iust.-cantzlers expedition. Iag har förbundit mig at så snart jag, lika med hvad han 1765 erhöit, medfått cantzlicollegii öpna constitutorial at vara secreterare uti bemälte rätt, betala til honom 1000 d:r kopp:mt. Syslan är i sig sjelf en poste d'honneur, utan någon synnerlig consequence, om ej framdeles vid någon riksdag, då jag likväl hoppas ej behöfva poussera den vuën; men som min huldaste Far förklarar sit nöje öfver det at jag behöllo den samma, som rätten i anseende til ledamöterne i hela riket är den brillantaste, som Thomée äfven uti Kl. M:ts expeditioner och fullmagt för honom fått titel deraf framför cantzlist i revision, och jag således för ro skull kan nyttja den samma, och som syslan då och då kan medföra en liten gratification, så har jag tagit mig den friheten at ingå uti ofvannämde accord, hälst derigenom undvikes den svårighet, som kunde möta i anseende til det jag är uti en annan expedition och af Thomée, som då tagit pengar af en annan. Han begärte först två tre tusende, men min indifference, som jag vist för hans grace, har minskat summan til 1000 daler. Iag får i djupaste ödmjukhet hemställa til min huldaste Fars godtfinnande, om min huldaste Far tackes bestå den samma eller hälften deraf, eller om min huldaste Far befaller, at jag utgifver den af min

hafde förtjenst. I det senare fallet har jag på några daler när tilgång dertil, sedan jag desutom inlöst mit guldur, en fullkomlig vacker chocolate-service af silfver och en värja, så vacker, at ingen utom Prins Carl har maken, dock med den skilnad, at hans är af guld, och min af silfver med plusieurs ors förgyllning, stucat klinga och hvit chagrings balja. I anseende dertil at modellen nyligen inkommit från Frankrike är den nog dyr och kostar 650 d:r. I det förra fallet åter skulle min huldaste Fars ömhet lämna mig tilfälle at ännu köpa någon pretieuse nippe, då jag blefve en af de bäst fournerade ungarlar. Jag måste dock bekänna, at jag ännu kunnat hafva något mera i besparing, om jag ej en och annan gång tracterat mina vänner. Görvells pengar hafva vi med stort prut fått ut, och de göra mig god hjälp. Öfver mina ordinaira utgifter, som jag bestridt af de 920 d:r kopp:mt, hvilka min huldaste Far vid afresan lämnade mig til mat, med mera, utber jag mig at en annan gång få öfversända räkning.

Cantzliråderne baron Sparre och Bierchén gjorde i Måndags sit inträde. Genom Bierchéns befordran lär Hummelhjelm blifva protocolssecreterare och kanske Kl. secret:n Bökman expeditionssecreterare. Cantzlisten Enander söker, som min Far vet, en consulssysla, och jag hoppas at efter någon tid kunna vara cantzlist. Jag arbetar nu med lika nöje som flit och en och annan af ledamöterna har gratieust yttrat sig vilja hafva mig vid protocollet, hvilket jag snart skal söka komma til.

Hos morbror Paleéns går jag ofta och är väl emottagen. Han betänker sig på vicepresidentssyslan i Åbo, hvilken rev. secret. Wallencreutz ock säges tänka söka, i anseende til den vid dylike syslor nu varande tour. Om presidenten Lagerflycht, som man menar, är död, så lär statssecret:n v. Hegardt blifva en sökande, för at framdeles efter Wennerstedt få transport til Göta hofrätt. FASTER Lundberg har stark lungsot, och tyckes blifva mycket svag. Jag har aldrig varit så väl emottagen hos rev. secret. Roselius, som i Söndags, då vi i en god tima pratade om allehanda saker, och ibland annat des genealogie.

Gipsmedaillonerne äro alla bytta uti röda, goda aftryck och bredare ramar, i anseende hvartil han, som räkningen utvisar, tilökte 3 d:r på hvardera.

Nästa sommar säges Kronprinsen resa til Finland i sällskap med prins Fredric, som nu icke reste med sin herr bror til Achen. Min huldaste Far tackes icke illa anse, om jag upptäcker en idé jag i anledning deraf har. Männe det, sedan jag numera är uti cantzli-expedition och, hvad helre är, nästa sommar reser til Finland, skulle passa sig, at jag genom krigsrådet Woltemat och någre flere skulle söka at få följa med på denna resa, såsom cavaller eller något annat. Respengarne torde åtminstone då vara frie, hederligen equiperad är jag förut, och kanske det vore det artigaste tillfälle at bese sin fädernesort något vidare omkring. Jag har märkt någon sådan idé hos morbror Paleén med cousin Eric; men vet aldeles icke hurvida den skulle taga lag, hvilket dock torde stå at förmoda, och jag i flere afseenden vara så när, som någon annan. Prins Carl reser såsom greve af Wasa. Uti föga ordning har jag nu nog länge uppehållit min huldaste Far, och innesluter mig åter uti des öma omvårdnad, hvarjemte städse har äran at framhärda med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 30. Mars 1770.

C. F. Mennander.

182.

Min huldaste Far.

I förledne Lördags hade jag den äran at undfå min huldaste Fars vördade skrifvelse af d. 30. Martii. Så fägnesamt det i sig sjelf var för mig, så bedröfligt var hvad jag hörde morbror Paleén berätta brefvet til honom hafva innehållit, nemligen at min huldaste Far börjar känna sviter af de långa resorne förledit år. Skulle jag våga yttra mig derom, så torde de med Guds hjelp kunna förekommas, om min huldaste Far åtminstone någon tid framåt hölle sig något ständigare motion; ty det torde vara ganska farligt, at ifrån en mycket stark rörelse genast komma til min huldaste Fars vanliga lefnadssätt.

Nu har jag löfte at få af de statscontoirets obligationer, som gifvas för Konungens skuld och blifva 8 dagar efter helgen färdige. De blifva af åtskillig beskaffenhet. De jag får äro med 6 procents ränta och på hvad tid man vil, dock ej högre än 10 år. Efter

min Fars befallning skal jag söka få dem på 6 år och lagom stora summor.

Änteligen afgjordes i går qvälls vapen-affairen. Landshöfdingen Tilas hade projecterat väl 30 s:tn vapen, af hvilka jag först valde et, men det fants sedan af vapenboken vara uptagit af en annan. Dernäst satte vi tre på förslag och lotten föll på et, till alla delar sådant som det medföljande. Landshöfdingen gjorde det accord at det således valde skulle blifva dervid, och jag för min del är nögd med detta. Ringen, som ligger på kårset, är något som icke förut varit uti projecterne. Den kan vara artig för det den allena uttrycker alt hvad vapnet bör utvisa. Såsom ring betyder den evigheten, såsom signetsring prästeståndet, och signetet kan derjemte utmärka det samma, som et försegladt bref, eller cantzliet och ministeriella saker. Tages den för romerska riddersringen, så gör den vacker bemärkelse på kårset; och artigast är, at den utom alt detta utmärker Åbo stift, såsom ringen af St. Hinrics tumme. Landshöfdingen bad mig ej ännu skrifva härom, innan han ritat det färdigt; men jag har trodt min skyldighet fordra sådant, i fall min huldaste Far skulle finna något, som borde ändras.

I går var jag på upvaktningar hos mina förmän, och feck ganska gracieusa löften på cantzli-rätts secreterare syslan och protocollens förande i collegio. Hummelhjelm är nu protocollssecreterare. Desutom lär någon annan öfning blifva, utom det Wallenstrålen söker sig til commercecollegium. Papret tillåter icke at skrifva vidare om aspecterna i collegiexpedition, hvilket jag en annan gång skal hafva den äran at fullgöra.¹

183. *Alkupuoli puuttuu. — Början saknas.*

— — — At så snart möjligt är kunna komma öfver til Finland, så håller jag nu dageligen på at göra rent hus med cantzli-rätts och andra saker.

¹ *Loppu, allekirjoitus ja päiväys puuttuvat. Tämä katkelma on sidottu nuoren C. F. Mennanderin 30. III. 1770 p:tyn kirjeen jülkeen. — Slutet av brevet, underskrift och datum saknas. Detta fragment är inbundet efter den unge C. F. Mennanders brev av den 30. III. 1770.*

Med nästa påst skall jag hafva den äran öfversända räkning öfver min hushållsconto. Käppen är ej ännu bestäld. Man torde nu snart få se, om ducaterne blifva refuserade af landshöfdingen. Wagnen har ännu ej fått någon köpare, men jag skal ännu höra mig om. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 13. april 1770.

C. F. Mennander.

184.

Min huldaste Far.

Sedan alt hopp nu visar sig, at påstgången börjar blifva mera jämn, ehuru vi ännu icke fått de uteblefne finska påsterne, så fordrar min skyldighet äfven at icke åsidosätta de glada tillfällen mig lämnas at upvakta min huldaste Far. Mindre tid lämnas mig dock i dag, än jag förmodat, ty först böd h:r cantzlrådet Ekestubbe mig til middagen, och sedan har man änteligen tvungit mig at bivista en magister Alopæi befordran uti Utile Dulci. Jag får dock berätta, huru jag efter mit bemödande avancerat med det angelägnaste af hvad min Far mig befalt.

Sedan jag rådfrågat mig med herr statscommissarien Wirell och han försäkrat, at de utgifne obligationerne på en del af hofvets gäld äro fördelagtige i anseende til 6 procents interestet och säkra, såsom stälde på riksgäldsfonden, så har jag förvandlat de til detta behof ärnade 24000 daler kopp:mt uti följande Kongl. statscontoi-rets den 1. Febr. nästledne utgifne obligationer.

N:o 622	på 6 år och daler k:mt	.....	4000:—
623	d:o	.....	4000:—
626	d:o	.....	1000:—
627	d:o	.....	1000:—
630	på 8 år och daler k:mt	.....	5000:—
631	d:o	.....	5000:—
642	på 14 år	.....	2000:—
643	d:o	.....	2000:—

Summa 24000:— daler k:mt

De äro af följande innehåll och lydelse:

N:o

Sigillet är
här stämp-
plat

— — —¹

Til underdånigste följe af Kongl. Maj:ts nådigste befallning betalar des och riksens statscontoir af riksgäldsfonden til innehafvaren ....¹ år efter datum .....¹ daler ....¹ öre kopp:mt, med sex för hundra i årlig ränta, hvilken senare dock icke löper längre, än til förfallotiden; som försäkras Stockholm den 1. Febr. 1770.

Säger .....¹ daler ....¹ öre kopp:mt.

På dragande kall och embetets vägnar

I. Löwen.

Clas Wirell.

Nils Müller.

Is. Ekman.

I. H. Upmark.

I. Ruther.

annot. J. I. H.²

Clausulen om interestet föll mig i början mistänkt, men statscommissarien försäkrade mig at den tvärtom utmärkte, huru säkert sedlarne vid förfallotiden inlösas, och at den endast blifver ditsatt derföre och at obligera innehafvaren at då så mycket snarare sig derom anmäla, i det stället det sker med de färre obligationerne at interestet continuerar. Skulle min huldaste Far likväl befalla, så blir altid moyén at utbyta dem emot de för det nya kronolånet med fem procent utgifne. Tvänne de sista af desse äro väl långa til termin, men så äro de icke så stora til summan, och det har ändå varit svårt at så när kunna jemka summornes och tids storlek.

Hans excellence Stockenström har nu hos sig adelssakerne och har ganska gratieust och nådigt lofvat præstentera dem för Hans Maj:t til underskrift. Får se huru det går. Hans excellence berömde bland annat vapnet rätt mycket. Nu tänker jag med alfvare på hemresan, och skal bjuda til at efter 3 à 4 veckor anträda

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

² ?

henne. At fullända alla cantzlrättsmålen dertil är omöjligt, men Marks von Würtemberg har lofvat mig at blifva min substitut, och jag torde sedan nyttja min företrädares Thomées exempel at bära namnet och låta en annan förrätta syslan; ty det förra roar mig mera än det senare, och resan til Finland lämnar förträffelig prætext at nu först blifva entledigad. Iag blef i Onsdag utsedd til syslans bestridande, och får alltid tillfälle at visa mit constitutorial, sedan det i nästa vecka affärdats.

Iag blyges at en kårt tid åter betager mig tillfället at öfversända mina summariske räkningar, hvilka väl äro färdige til inemot slutet af nästledne månad, men completeringen skulle draga mera tid, än jag nu har qvar. Kanske jag ock, sedan, som jag hoppas, Hans Maj:t nästa vecka underskrifver den projecterade resolutionen, kan med mera nöije omtala hvad den skrifningen och ritningen jemte några andra extra omständigheter kåsta. Iag har i alt knappat in efter möjligheten. Få middagar hafva nu på en månad öfverstigit 3 daler 16 öre och sällan ätes aftonvard; ty det nöjet at använda besparingen til realiteter anser jag alltid mera än at förtära dem pour la bonne chere. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Maji 1770.

C. F. Mennander.

185.

Capitalräkning ifrån och med d. 9. Febr. til och med den 21. Maji 1770.

	Debet.	Koppar:mt D:r ./.
Februarii 10.	Vid min huldaste Fars afresa ifrån Stockholm fått til bestridande af mina behof	920:—
Maji 14.	Efter min huldaste Fars befallning sålt en vagn för ..	550:—
21.	Saldo, som jag dels af egna, dels af lånta penningar til dato utgifvit, och min huldaste Far lærer täckas mig ersätta	1263:—
	Summa	2733:—

		Credit.	Kopparmynt	
			D:r ./.	D:r ./.
		Utgifvit för min huldaste Far, enligt närlagde räkning		401: 28
		Efter min huldaste Fars tilstånd uptages här halfparten af utgiften til Kongl. secret:n Thomée		500: —
		Mina utgifter äro följande:		
		Större, til och med 12 d:r k:mt.		
Februarii		För mat, vin och caffè	103: 5	
	9.	En skräddarräkning	123: —	
		Budit cousin Jusleen til middagen	18: —	
	10.	Et par skor	15: —	
	17.	En rakknif	30: —	
	19.	För et par knutna manchetter	12: —	
	23.	För tvätt	21: —	
		Skor och caloscher	36: —	
	24.	Uppassarens lön för en månad	18: —	
	25.	Stöflars förfotning	27: —	
		403: 5 ./.		
		de öfrige mindre utgifter.		
	1.	Resor, musique, comedier, tillställigheter och extraordin:re utgifter	39: 14	
	2.	Frukt, confect, théé, socker, svagdricka, mjölk etc.	27: 13	
	3.	Hvarjehanda oeconomica, lius, sko- och strumplagning	27: 30	
	4.	Puder, pomada, hårfrisure	12: —	
	5.	Drikspengar, åt fattiga i håfven	14: 16	
	6.	Behållne vahrer	10: 24	
	7.	Pästporto hit hörande	1: 1	
		133: 2		536: 7
Martii		Mat etc.	185: 31	
	15.	En månads lön åt uppassaren	18: —	
	22.	Åt en musicant vid en öfning af contredanser	12: —	
	26.	Contributions afgift	16: 25	
	30.	Tvätt	18: —	
		250: 24.		
		Mindre utgifter, se rubriquerne supra.		
	1.	.....	31: 6	
	2.	.....	28: 30	
	3.	.....	37: 31	
	4.	.....	7: 30	
	5.	.....	6: 24	
	6.	.....	11: 18	

	7.	6: —	
	Glömde utgifter	29: 30	
		160: 9	411: 1
	Större utgifter.		
April	Spisning m.m.	171: 12	
	7. På hand åt en ny dräng	18: —	
	8. Åt den bårtgående pigan	12: —	
	9. Åt den gamla uppässaren sista månaden	18: —	
	19. Et par caloscher	16: —	
	21. På hand åt capitaine Diedrichs för vapnets ritande på den projecterade resolutionen ..	21: —	
	23. På hand för et pezier	12: —	
		268: 12	
	de öfrige utgifterne:		
	1.	29: 30	
	2.	15: 2	
	3.	39: 21	
	4.	3: —	
	5.	5: 7	
	6.	6: —	
	7.	3: 24	
	8. Linklädernes tvätt	7: —	
	Glömde utgifter	10: 21	
		120: 9	388: 21
Maji	Mat m.m.	80: 16	
	2. Det öfriga för pezieret	94: —	
	Det öfriga för ritningen på resolutionen ..	129: —	
	5. Et par skor	16: —	
	En månads lön åt min dräng	12: 16	
	11. Åt dentisten för en den portiche m.m.	100: —	
		432: —	
	de öfrige utgifterne:		
	1.	9: —	
	2.	26: 8	
	3.	4: 9	
	4. Intet utgifvit		
	5.	1: 16	
	6. Af 6. 7. mom. torde åtskilligt vara bland de glömde utgifterne	22: 6	
		63: 7	495: 7
	Summa		2733: —

Stockholm, den 21. Maji 1770.

C. F. Mennander.

Apostille.

Min huldaste Far tackes väl förklara, at jag af de mig lämnade penningar kan taga hvad jag behöfver. Men sedan de blifvit växlade i statscontoirets obligationer, mina egna penningar äfven redan äro använde til meubler, och ducaterne (af hvilka endast tvänne äro utgifne til den, som bland mycket annat äfven textat den projecterade adelsresolutionen) jemte riksdalrarne til större delen lära åtgå til någon présant åt landshöfdingen Tilas, och det öfriga af dem icke lär behöfva förväxlas; så har jag til redighets vinnande i mina affairer, innan jag reser, i förledne Tisdags gjort hosföljande summariske räkning, som visar huru mycket til mina behof då åtgått, sedan jag af mina enskilde penningar betalt 500 d:r åt Thomée. När de öfriga 500 dalerne, vapnets ritande för 150 d:r och pezierets lösen 106 d:r jemte dentistens 100 d:r afdrages, såsom extraordinaire utgifter, läser min h. Far gunstigast finna, at detta första qvartal af et sådant lefnadssätt tämmeligen nära instämmer med kostnaden under den förra tiden. Dock kan, om jag åter får se Stockholm, åtskilligt besparas, sedan jag nu blifvit på denna fot reglerad och om jag accorderade i et för alt på något ställe om maten, hvilken jag hela denna tiden köpt på källare med särskild betalning för hvart mål. Som interestet på 12000 dalers sedelen icke faller ut förr än d. 17. Iunii, hvarförinnan jag tänker vara ifrån Stockholm, så ber jag ödmjukast om något förskott dertils. Et och annat bör jag ännu köpa åt min huldaste Far och jag skulle äfven behöfva något smått til min resa. Mitt constitutorial, som öfverträffar i fördelaktiga termer sjelfva Thomées, följer härjemte i afskrift. Jag har ej ännu velat besvära riksrådet Stockenström med efterfrågan om resolutionen, men det skal ske med första. Nu för jag protocollat med full ifver i cantzlicollegio, och behöfver ej nämna, at det roar mig, ehuru få eller inga sportlar följa dermed. Man har ock efter protocollsförandet den rättigheten, at vid deliberationerne få vara inne, läsa ministerbrefven, med mera. Skulle jag en gång komma i accord med canzlicollegii Schlyter, jag menar protonotarien Piper, så blefvo väl steget mera lysande, mera betydande, ehuru kanske mindre lönande.

Fru Lundberg ligger i svår lungсот och cousin Eric Paléen i rötfeber.

Min hälsa är, Gudi lof, ganska god. Görvell lofvar se til at kunna få de Ungerska sakerne. Framhårdar med djupaste vörndnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 25. Maji 1770.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Mit pezier har jag incognito färdigt; men vil ej nyttjat, innan Hans Maj:ts i nåder approberat vapnet. Nästa påst skal jag hafva den äran at vidare ödmiukast yttra mig, hvad medel som kunna utfinnas at snart blifva cantzlist och således lätta vägen til tjenstbyttet. Tiden och papperet förslå nu icke.

186.

Stockholm, d. 29. Maji 1770.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars skrifvelse af den 16. i denna månad, som jag i förledne Fredags eftermiddagen hade den äran at bekomma, är en ibland de vigtigaste, jag undfått. Den angår ej mindre, än et etrangement af mit lefnadssätt, som kanske på en gång determinerar det samma under hela min lifstid. Det är ej då ej (*sic!*) underligt, at frågan derom väkt hos mig den villrådighet, at jag deruti väl behöft långt längre betänkningsstid, om icke vörndnad för min huldaste Fars vilja och håg at i alt följa des befallningar varit det enda, som dervid stadgat mit beslut. Öfvertygad at i så betydande mål et fritt val bör äga rum och ledd af des vanliga ömhet, lämnar min huldaste Far saken til mit yttrande. Så väl denna godhet, som min Fars oughörliga omtanka för min välfärd erkänner jag med djupaste vörndnad, och hvad som förnämligast skulle kunna göra mit vistande i Åbo gladt, blefve visserligen at närvarande visa dageliga prof af min tacksamhet och barnsliga devotion. At åtlyda min Fars befallning, bör jag icke uppskjuta at i ödmjukhet besvara des vördade bref, och at icke qvarlämna någon reproche nu eller i framtiden innom mig sjelf, bör jag uti en sak af denna vikt häldre vara vidlyftig än för kårt. Min huldaste Far täktes således tillåta at jag betraktar den samma på alla sidor och med alla sina fölgder, samt genast och på en gång framställer alla mina idéer dervid. Jag kan väl ej så mycket öfvervinna mig sjelf, at åtankan af det lefnads-

sätt jag så nyss börjat, men ända ifrån det första derom fattade begrepet efterlängtadt, genast kunde lämnas, för at med fullkomlig impartialité se in uti fördelarne af det, som jag först någon tid försökt, icke ogärna en gång lämnat, och nu åter, som jag hoppas, med mera håg lärer få emottaga. Men alla considerationer äro för svaga at upväga min huldaste Fars så ömt förklarade åstundan at hafva mig på den orten närvarande. Iag kan således aldrig för ofta nämna, at jag är färdig at rätta mig efter min huldaste Fars behag samt at med undergifvenhet vidtaga den utvägen til min fortkomst, som min huldaste Far finner vara bäst och alt detta så mycket mera, som min välfärd säkrast förvaras uti min Fars ömhet och försiktighet, hvilka otvifvelaktigt grunda des beslut på des egna och mina nuvarande och tilkommande omständigheter. Iag har nu den mig gunstigt anförtrorde plan och des verkställande, hvad befordran til cantzlist angår, hållit nödigt at upvakta herr iustitiæcantzleren, såsom en herre, hvilken jag, oaktadt hemligheten, tryggt kunde rådfråga. Det omnämde bytet kunde ej ske annorstädes ifrån än revision, så vida de andre expeditionernes göremål äga ingen jemnförelse med hofrätternes; men dervid torde möta svårigheter. Uti revision äro nu flere ledigheter, som snart lära besättas. De, som skola befordras, hafva på intet annat sätt stått at förena om deras tour, än at de alle få fulmagter på en dag. Antingen skulle de då allesamman vänta, tils min befordran til cantzlist, collegii och hofrättens correspondence om bytet, verkställandet af det samma och Schlyters afskedstagande gått för sig, eller ock skulle en enda för min skull sedermera få yngre fulmagt än de andre. Sådane considerationer föreföllo hos herr iustitiæcantzleren på den sidan. At Ehrenmalm fått en fullmagt utan föregången vacance, sade herr iustitiæcantzleren hafva varit mindre lagligit, men at det likväl grundade sig derpå, at fadren varit commissarie vid de Kongl:s Heirats Contracts uprättande och begärt detta såsom en belöning derföre. Herr iust.-cantzleren tyckte således at derom icke vore at göra sig hopp. Hvad viceadvocatfiscalssyslan angår, medförde den väl samma rättighet til adjunction som protonotarie; men des tour til befordran, eller jemnförelse med cantzlistsylor i cantzliet, var herr iustitiæcantzleren obekant. Sluteligen försäkrade herr iustitiæcantzleren, det han för sin del ingenting hade emot min befordran til revision, och at han af alt hjerta gärna

såg alt hvad som kunde vara mig til förmån; men ehuru han lämnade til mig sjelf at söka öfverenskomma med dem i revision, beklagade han dock den föga apparance dervid kunde vara, sedan arrangementerne där redan äro tagne, accorderne planerade och vederbörandes förskrifningar utväxlade, såvida Thomées och Låstbohms kostnader vid riksdagen äfven få med accorder ersättas. Utvägen at byta kunde således ej vidtagas, om icke det så snart ginge för sig, at de andre derigenom icke komma at ännu någon lång tid vänta, sedan syslorne, hvad hellre är, stått länge obesatte. Emellertid kan jag icke höra mig före i revision, för at icke eclatera något af desseinen, på en tid, då äfven många äro här ifrån hofrätten. Morbror Paleén, som planerat de nuvarande accorderne i revision, kan jag icke eller adressera mig til, hälst hans speculationer för cousin Eric torde ligga mig i vägen. Men herr iustitiæcantzleren hölt annars före, at jag directe såsom copist kunde söka viceadvocatfiscals-beställningen, i grund af de iuridiska syslor, jag bestridt, och at jag, såsom secreterare i cantzlrätten, kunde hafva rätt så mycket at stola på, som en viceadvocatfiscal. Den förra är väl ingen verkelig sysla; men så lär den senare icke eller hafva någon så stadgad tour. Denna vägen vore simplast, och torde äfven lättas genom s. u:s recommendation, hvarom jag då kunde få en nådig skrifvelse ifrån Hans Maj:t til hofrätten. Kanske ock vederbörande i hofrätten så gärna se mig som Schlyter uti viceadvocatfiscals-syslan, då de ändå icke kunna profitera af accordet, hälst de således icke vinna något, om de lade hinder i vägen. Och de torde icke fela, om de komma på de tankar, at i händelse iuridiska syslorne alt framgent blifva min affaire, jag då blir farligare för dem i samma mån, som jag hinner avancera innom cantzliet, ock kanske en gång tar bårt en bättre påst, utan at sjelf skaffa mig rum. I cantzliet och den belevade verlden vinner man icke sällan den complaisamment af sine kamrater, at de icke hindra accorder, hvilka i denne händelse böra vara dem lika indifferent, som det, hvilken innehar den eller den syslan, de ändock icke kunna få. Skulle de således stå at bringas til at icke söka, vore det den bästa och hederligaste touren.

Sedan min flyttning til Åbo nu således är påtänkt, anhåller jag ödmjukast, det täktes min huldaste Far fullkomna sin godhet emot mig, samt utvälja och utföra det alternative, som säkrast kan leda

til ändamålet. Men i händelse detta, som jag hoppas, nu lyckas, blir det omöjeligt för mig at komma til Finland förrän efter par tre månader åtminstone. Ehuru jag nu vistats fulla fyra år i Stockholm, har dock et stadigvarande trågit arbete lämnat mig mycket liten tid at bese alla märkvärdigheterna härstädes, mindre at skaffa mig och en annan *connaissance*, som vid et tilkommande vistande på en aflägsen ort oändeligen skulle gagna mig. Så väl härtil, som at vara upmärksam på hvad som här kan lätta min nya *dessein*, fordras tid. Min recreation för denne sommar skulle då komma at bestå uti sådant, hvartil härefter tilfället torde blifva mig betagit. At lära mig engelska och tala fransyska, har jag det yppersta tilfälle i sällskap med min boningskamerat. Äfven så hos min värdinnas måg secreteraren Hedengran och flere musiciens, med hvilka jag nyligen kommit i bekantskap, at skaffa mig den finare teinturen af musiquen, förmåner, som jag härtills ganska litet profiterat af, men hvaruti jag dock icke bör åsidosätta at förkofra mig, då de sista lägenheter dertil bjudas mig, och då de utan någon utläggning kunna nyttjas. Lika så angelägit är at jag för til slut de mig anförtrodde *commissionerne*, hvilkas mindre vård annars kunde väcka förtretligheter. Men hvad som gör min varelse någon tid här ännu mera och aldeles nödvändig, är den ambition jag har, at med tilräckelig *satisfaction* kunna lämna ifrån mig de flere mig här anförtrodde ärender, vederbörligen til ända bragte och i ordning stälde, samt at, sedan jag varit engagerad på de mäst brilliante ställen, men under et trågit arbete icke nog kunnat deraf profitera, nu til slut göra mig hemma uti en hop affairer, som jag kanske aldrig mera får se, om hvilka fåfängt uplysning sökes vid *academier*, och hvilka jag med en straffbar efterlåtenhet icke kunde lämna uti glömska, utan at en gång blottställa mig för den hjertfrätande önskan: *O! mihi præteritos referat si Iupiter annos!* Under mit ännuvarande *etablissement* i Stockholm, hyrde rum, med mera, blefve kostnaden til hösten så litet känbar at den icke kunde med nyttan compareras. Iag anhåller således ödmjukast och på det enträgnaste, at til medium Octobris få vara qvar i Stockholm, hvartil Åbo hofrätts *permission*, sedan jag kommer i cas at söka den, så mycket nu lærer fås, som terminus a qvo ännu på någon tid icke lærer infalla, något rådrum altid lämnas en *embetsman* til flyttning, och terminen åstundas så lång, endast för at så mycket pressantare

och accuratare på sagd tid sedan kunna inställa sig ofvannämnde månad, då resan commodement kunde ske påstvägen. Jag finner väl at ferierne nu skulle vara lämpelige at evertuera sig i iuridiquen; men just til samlingar äfven deruti har jag här långt ypperligare tilfällen än Åbo någonsin kan framvisa, och min satisfaction efter en på ofvannämde sätt använd sommar blir oändeliga resor större, än om jag nu strax med allone kunde komma til Finland, där ändå ganska ringa del af sommaren skulle komma hofrätten tilgodo. Det första steget skulle hvad hellre är, ske under min frånvaro, och om någre flere ledigheter innan hösten blefve besatta, torde til min huldaste Far jag allerödmjukast få öfversända mina ansökningar.

Innan jag slutar får jag i djup ödmjukhet utbe mig gunstigt bifall uti en annan omständighet, som jag äfven nu genast hör omnämna, och hvilken, om min huldaste Far så tillåter, torde få kallas et vilkor vid min ofvannämde resolution at nu changera vitæ genus. Min huldaste Far behagade yttra sig, när frågan var om assessoratet uti antiqvitetscollegio, det jag skulle äga tilstånd at resa utrikes, för at sedermera med mera skäl aspirera til syslor, där sådant blifver en merite. Det har altid varit min föresats at icke aldeles lika med almänheten tilbringa mina dagar, och då det uti hofrättsvägen icke torde blifva så lätt at uti syslor och embeten kunna vinna företrädet, önskade jag åtminstone at framdeles genom någon mera connaissance, än blott iuridique, tjena mit fädernesland, göra andre nöje och mig sjelf satisfaction. Så sant det är, at resor icke kunna hafva något directe afseende på insiktens vinnande i iuridiquen, så sant är ock det, at iuridiquen i och för sig sjelf icke gör någonting mindre, än en behagelig medborgare och det man kallar belevad man. Det kan hända och min huldaste Fars vördade bref lämnar mig anledning til den supposition, at slutet af min lefnad, om den icke blifver kårtare, ej lærer tilbringas i Finland, kanske icke eller i iuridiska göremål. Det må ske af hvad orsak som hälst, men jag vågar ända ifrån politiken hämta skäl til min aning eller rättare sagdt, fruktan. Vid et sådant tilfälle skulle det komma väl til pass, at ibland andre verk äfven kunde prætendera competence til commercocollegium. Men om så många flyttningar blifva onödige, är dock en utrikes resa af utmärkt nytta och nöje, gör en muntrare, och skulle icke obilligt anses som en

belöning för nedlagdt arbete i cantzlicollegio, hvarest den nu, utan vidare befordran blifver nog fruktlös. Jag anhåller således allödmjukast, at efter några år, hälst et eller par, innan jag kommer uti mera bindande syslor, få göra en utrikes resa på så kårt tid, som möjligt kunde vara. Då jag anstaltade om min syslas för rättande, torde Åbo hofrätt icke neka mig föreskrift til permission, och genom en mindre kostsam lefnad så väl förr som under resan, torde den medföra långt mindre känning, än om jag oafbrutit continuerat uti den ministerielle carrieren. Om detta, som jag hoppas, af min huldaste Fars godhet bifalles, så anhåller jag ödmjukast, det min huldaste Far täktes härom preveniera hofrättsledamöterna, för at sedermera icke förr mycket surprenera dem med en resande secreterare, som freqventerat flere orter än tingställen. Min håg at komma til Finland blefve då ännu mera fulkommen, och min huldaste Far lärer med så mycket mindre risqve tillåta en begäran, hvilken har des fägnad til sit yppersta föremål, som jag redan uti yngre år och på långt längre tid, än til en utrikes resa kunde behöfvas, lefvat på egen hand uti en ifrån hemorten icke så långt afskild, som icke mera seduisant stad.

Sluteligen och hvad hofrättslefnaden angår, gör jag mig försäkrad derom, at då mina förmän derstädes på ena sidan tåla en betjents anständiga och fria upförande, sådant som jag i cantzliet varit van vid, de äfven på den andra ursäktade de brister, som någon tid kunna följa mig i syslor, som jag icke förmodat blifva min hufvudsak, och hvilka, såsom viktige och severe, äro vida öfver mina år.

Jag hinner nu för vidlyftige protocoller i cantzlicollegio, hvarmed jag nu som ifrigast sysselsätter mig, icke mera nämna ang. de inväxlade obligationerne, än at de äro växlade af cantzilirådet Ekestubbe, at statscommissarien Wirell förklarar dem vara de fördelaktigaste, och at andre icke kunde få dem i första hand, än de som hade fordringar vid hofvet, hvaribland Ekest. på sin frus vägnar var. Af det brefvet, jag i förledne Fredags ämnade afsända, har jag för brådskan skull nu gjort en apostille. Jag ber aldroadmjukast, at sådant icke ogunstigt uptages, hvilket jag hade så mycket mera skäl at frukta, som en och annan strophe äfven på det bladet kvarblifvit, hvilken jag nu mera återkallar, sedan jag fullkomligen och utan invändningar resolverat, at i ödmjukhet vid-

taga min huldaste Fars råd. Hvad som där talas om den tiltänkte resan öfver sommaren til Finland, lär nu icke kunna påtänkas, om jag får den lyckan at i höst med allone öfverkomma; men sakerne skola i alla fall i denna veckas slut åtfölja med Corplander. Nästa påst hoppas jag hafva mera tid.

Tag icke til mistyckes, min huldaste Far, en vidlyftighet, som jag kunnat undvika, om jag haft längre tid och min huldaste Far täktes tillåta, at jag til nästa tillfälle spar de öfrige skrifämnen, under det jag nu och framdeles intet högre önskar, at alltid få tillfällen at visa den djupa barnsliga vördnad, hvarmed til dödsstunden framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

P. S. Protocollet för i dag vil jag hafva färdigt tils i mårgon jemte några flere, om det är möjligt. Hela natten går åt.

187.

Stockholm, den 1. Iunii 1770.

Min huldaste Far.

Emot förmodan har collegium uti denna Pingstveckan varit så trågit, at mina protocoller derstädes, utom cantzlrätts-sakerne, gifva mig fullt arbete. Så har och en del granlaga saker förevarit, hvilkas vigt göra mit nöje dervid ännu större. Iag både vil och måste, i anseende til min resa, justera det sista protocollet i mårgon, hälst h:r exc:e äfven nu reser på landet. Iag hinner således endast uti djupaste ödmjukhet aflägga min tacksäjelse för de 843 daler, jag åter hade den äran at jemte en vördad skrifvelse i går bekomma. Det är vanligt, och det fordrar en än större tacksamhet, om den vore möjelig, at min huldaste Far tänker på mina behof, innan jag hunnit framställa dem. Så har det händt ofta tilförene, och nu afsändes äfven min räkning i Tisdags, hvarefter jag genast och innan densamma knapt var på vägen, erhöit ofvannämde understöd. De penningar, som uti min cassa til slut blefve behållne, sedan utom flere utgifter äfven 500 daler til secret:n Thomée betaltes, stiga til omkring 50 plåtar. Iag hemställer i ödmjukhet om min huldaste Far behagar ännu ersätta dem eller om de böra

afskrifvas på de 1273 d:r, som saldo uti min räkning utgjorde, om jag här uti cantzliet annars rätt minnes. I bägge fallen underkastar jag mig min huldaste Fars gunstiga befallning.

I anledning af denna sista vördade skrifvelsen bjuder jag nu til at med första komma öfver, och som alla Åbo fartyg i dessa dagar afresa, får jag se, hvad utväg dertil är at vidtaga. Skulle sedan uti Finland det påtänkte bytet gå för sig, blifver det likväl en nödvändighet för mig at på någon tid återkomma til Stockholm; men derom får jag väl framdeles tillfälle at vidare nämna. Som det lærer vara indifferent, på hvems fartyg sakerne öfverkomma, ämnar jag i morgon sända dem med skepparen Lenberg, emedan Corplander icke numera har beqvämligt och tillräckeligt rum för dem. De resa bägge i morgon qväll.

I dag hände mig en sådan surprise, at jag ännu ej är väl restituerad från densamma. För detta prästmannen magister Beckman kom til mig i dag morgons och feck på begäran något understöd til en påtänkt resa til Danmark. Iag behöfver ej beskrifva hvad intryck en slarvig grön räck, kårt och ostädadt hår, slarfviga skor och ullstrumpor, messingsspännen, et knöligt ansigte, förstäld uppsyn afbrutit tal och et itereradt *nådige herre* gjorde på mig. Hans händelser torde vara så mycket mera bekante, som de stått uti de publice Stockholms skrifterne, och som de slutats med flere stölder, klagomål vid alla kämnersrätterne, tagen värfnings städsel både vid gardiet och artilleriet, fängslande, och jag är ej säker på, om han icke undgått spöslitning. Ynkelig spegel af liderlige landsmän. Han är väl den uslaste af dem, men långt ifrån at vara den enda, som i Stockholm vanhedrat Finnarne.

Iust under dett jag skrifver detta, inkommer h:r cr. Rabbe och approberar mit guldur min värja samt mina protocoller. Iag måste uppskjuta det öfriga til en annan gång och framhärda med djupaste barnslig vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

Herr cr. Lagerflycht anträder 5:te dagen resan til Finland; men torde ej inkomma från sin gård til Åbo, förrän jag, om annars något tillfälle gifves så snart, kan vara uti Åbo.

188.

Min huldaste Far.

Tvånne min huldaste Fars vördade skrivelser af d. 16. i denna månad hade jag den äran at bekomma i förledne Lördags. Det är mer än på et sätt, de samma upväkt hos mig de innerligaste fägnadsrörelser, och för at icke å nyo besvära min huldaste Far med hvad jag så ofta anfört, ehuru dock aldrig nog lika med hvad jag sjelf känner, får jag inom et lydigt bröst innesluta en vördnadsfull tacksamhet.

Både farbror Lundberg, hvilken så väl som faster undfått sit bref, och mäklaren Rahm hafva lofvat säga mig til, när de öfverkomma några statscontoirets obligationer; men ännu har jag vid flere efterfrågningar icke fått någre sådane; hvilket dock med första förmodas kunna ske, åtminstone til större delen af den äskade summan at börja med, sedan det icke mer är nödigt, at de äro af banquen accepterade. Emellertid ligger så väl det ena som det andra inom tvånne lås och et sigill.

Landshöfdingen Tilas, som nu småningom säger sig glömma mit förhastade omdöme, hvilket hela tiden skal gjort honom illa disponerad til den heraldiska förrättningen, lofvar med första hafva den verkställd. Emellertid hafva D:e och R:ne icke kunnat til det andra behovet employeras, utan ligga äfven förvarade.

R:s st:rs expedition om plantagerne i Finland är expedierad och lär snart komma til Finland. Nu på stunden var jag hos statscommissarien Wirell, som lofvade genom kamereraren i bytescontoiret bestyra om saken, ang. academiens kronofordran. Han lofvade tilse, huru mycket academien derföre kan få; men trodde at det bästa vore, om den samma kunde förbytas uti räntor af kronohemman. Huruvida detta går an, förstår jag ej, men har bordt på hans begäran hemställa det. At v.pedagogen Anders Neuholms besvär redan den 19. Iulii förl. år blifvit afslagne, deröfver har jag uttagit medföljande bevis. Virtzenius är hvarken detta eller nästledit år med besvär inkommen, hvilket jag sjelf fant af iustrev:s diarium; men betjeningen säger sig öfver oinkomna mål icke kunna lämna attesten, utan lærer Wirzenius sjelf böra visa, at han sig besvärat, hvartil han nu säkert icke är i stånd, så at befordran kan af consistorium företas. R.s. Segercrona har Wacklin i godt minne och har lofvat lämna des document, så snart han hunnit se efter det. Jag påminner mig en sak, hvilken min Far omnämde

uti bref redan af den 29. Nov. 1768. Det är angående Wechters afsked. Målet skal nu i slutet af sistledit eller början af innevarande år vara afgjort, så at man i Åbo redan lär hafva kunskap derom. Hvad min huldaste Far nämner om vagnen, skal iakttagas, om någon köpare gifves. Den har blifvit til staden inflyttad ifrån Haga, hvarest vagnshuset skal läka, och lærer hyran åter ankomma på par tre plåtar för den förflytna tiden. Hvad min huldaste Far annars anbefalt mig och noten innehåller, är dels verkställdt, dels ock på vägen at uträttas. Herzén har fått sit bref genom landsmannen Ross.

Medföljande bref feck jag med sista påst norr omkring ifrån morbror Carl Hassel. Det angår först recommendation för landssecret. Wallen til häradshöfdinge och sedan för Hassel til dennes successor. Saken liknar sig väl. Hassel har varit commissionair för gref Fersen, med hvilken morbror Paléen lofvat at vidare conferera. Mb. Paléen åter har lämnat operation för Aeimelæus (hvilken jemte Wallen och Lindelöf stå på förslaget til häradshöfdingesyslan) ehuru mb. Paléen derom blifvit idkeligen anmodad. Och landshöfdingen Ramsay, hvars gullgässe mb. Hassel är, gör alt sit til at rödja väg för honom. Skulle min huldaste Far täckas genom skrifvelse complimentera landshöfd. Ramsay, så torde det än mera flatera honom at vara gunstig emot min morbror. Jag vågar ej nämna flere betydande vänner här i Stockholm. Om kyrkoherden Wemans transport lär prosten Idman nu mera sjelf talt vid min Far, och hvad jag genom morbror Paléen här kunnat til hans förmån uträtta, får man nu se. Det går icke aldeles så lätt dermed, som med Hasselska befordran. Med denne sistnämde torde dock nog länge draga ut, i anseende dertil at öfver häradshöfdinge-förslaget en och annan säkert besvärar sig, ehuru sådant icke lär blifva betydande.

Sedan nu tvänne de första och följakteligen de drygaste månader, samt med dem första kvartalet af detta år gått til ända, får jag kårteligen omnämna ställningen af min cassa. Enligt närlagde upsättning har jag för min huldaste Fars räkning utlagt 356 d:r 5 ./.. kopp:mt. Längre ner skal jag berätta¹

¹ *Jatko puuttuu. Sidottu nuoren Mennanderin 1. VI. 1770 p:tyn kirjeen jälkeen. Tätä katkelmaa seuraa päiväämätön "Apostille". — Fortsättningen saknas. Inb. efter unge Mennanders brev av d. 1. VI. 1770. Efter detta fragment följer den odaterade "Apostille".*

Mycken upmärksamhet gör et nyligen trykt rådsprotocoll, under rubrique: *Ofrälse mäns sent omsider tydeligen förkunnade öde i anseende til deras befordringsrättighet.* Det angår vicepresidentsförslaget i Åbo och Paléens samt Tollstedts uteslutande. Detta torde vecka åtskilliga deliberationer nästa riksdag. Det skal följa med de andre skrifterne.

Man rustar mycket til i Paléens hus och jag är oändeligen väl upptagan; men ännu är Stina Gretas giftermål ej för mig eclateradt.

Det ser ut, som vapnets underskrifvande ej går så lätt. Iag var i går hos hans ex:ce Stockenström, som beklagade, at ehuru han budit til, H:s M:t icke velat göra det, sedan ständerne återlämnade listan. På det följande talet märktes dock, at han aldeles icke nämt derom för Konungen, och at han nu icke vil synas deri, såsom en sak, hvilken, i anseende til mängden af personerne, bekymrar rådet, som redan föllo. Sluteligen försäkrade h:s ex:ce, at om än vapnet icke nu genast blefvé påskrifvit, sådant likväl icke kunde vara af något betydande. *Ty nästa riksdag blifva biskop Mennanders barn så vist adlade, som något i verlden, och så mycken förtjenst bör icke sakna en belöning, hvartil han ibland alla på listan är den värdigaste.* H:s ex:ce var för öfrigt ganska nådig och återlämnade icke til mig vapenprojectet, utan lofvade tilsäja landshöfdingen Tilas vid des utresa til Drottningholm söka bidraga til des approberande. Iag får åtminstone på detta sättet det samma tillbaka, tils man får se, hvad vidare utväg kan vara at vidtaga, eller om pezieret skal förvaras ad acta til nästa riksdag, då diplomatisering ej kan slå felt.

Hos Ulfven har jag entamerat en bokhandel och tänker häftadt i en låda inlagde skicka dem til landshöfdingen Tilas, jemte underrettelse, at de stå emot andre at hos Ulfven utbytas, om så behagas. Han känner otvifvelagtigt den hand, hvars projecter så ofta fallit honom i ämbetet.

190.

Stockholm, d. 8. Iunii 1770.

Min huldaste Far.

Cousin Iusleen och jag hafva väl redan talt vid en skeppare på en Åminne-skuta, som går til Åbo, at blifva des passagerare, men jag finner så otaliga svårigheter, at blifva färdig med henne til Måndag middag, at jag nästan despe[re]rar derom. Om Lördag qväll får jag böckerne häftade åt landshöfdingen Tilas. Kan således icke gå til honom förrän om Söndag, hvarefter ännu åtskilligt torde återstå at försöka i vapenaffairen. Protocollers justerande i cantzilirätten och protocollsutdragen i collegio torde jag til Måndag förmiddagen kunna vara färdig med, men så fordras ännu tid til de senares expedierande. Permission, hvilken jag ej lærer kunna få längre än til Septembr månads början, skal ock då först fås. En och annan ledamot skal och ännu höras i et par mål, så at utom commissioner ännu ganska mycket för mig återstår. Iag skal dock på alt sätt bjuda til, och skulle jag ej hinna med, så skola åtminstone mina saker och hvad för min Fars räkning ännu bör öfversändas, fölia med denna Åminne-skutan. Sedan kan jag komma antingen påstvägen, eller med något annat fartyg, såsom Wiksbergs, som skal föra ungherrskapets saker och reser i nästa veckas slut en mera applicable tid för mig.

Min huldaste Fars commissioner glömmas ej. Drängen håller nu som bäst på at lägga in 30 pomeranzer uti en stenkruka. Cantzilirådet Berch sökte jag i dag, men träffade icke. Visiter hos honom och flere andre draga och sin tid. Segercrona har nu pengar til reds, som skola nästa påst eller med mig sjelf komma min huldaste Far tilhanda etc. Innesluter mig uti min huldaste Fars höga ynnest och framhårdar städse med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

191.

Stockholm, den 12. Iunii 1770.

Min huldaste Far.

Iag hade väl med sista påst den äran at skrifva; men den gående finska påsten blef då, för andra gången på kårt tid, röfvad. Iag

skref väl fem bref til Finland, men som de icke innehöllo någre hemligheter eller penningar, så lider jag ingen annan skada dervid, än et dubbell besvär och dubbla påstpengar. Brefven skola vara til största delen upbrutne och strödde på vägarne, utan at våldsverkarne ännu blifvit fundne.

Cousin Iusléen reste i dag siövägen til Finland. En kruka pome-rantser fölgde med honom til min huldaste Far; men jag blir ännu icke färdig på en vecka, då jag hoppas ännu få någon lägenhet. Så snart jag hunnit sluta et och annat efterhängset arbete, är jag annars fullkomligen equiperad. Jag har jemte min gamla kappräck köpt mig en surtout, et par sidentygs byxor och två par skor samt låtit vända svarta och gamla hvita klädning. Under frånvaron kommer Marks at vara vicesecreterare i cantzlrätten, hvilken påst jag alt framgent har lust at låta honom behålla, under det jag nöjer mig med characteren.

I dag har jag skickat et stort paquet med böcker til landshöfdingen Tilas hus, som dock nu är ute på Drottningholm tils midsommaren, så at jag torde, om tid gifves, fara ut til honom och bedja honom icke försmå sändningen. Den bestod uti följande hos Ulfven köpte böcker:

Abregé Cronol. de l'histoire d'Italie 4 Voll.	8:vo	84: —
„ d'Espagne par Desormeaux	5 d:o	48: —
„ d'Allemagne par Pfeffel	8 d:o	24: —
„ d'Nord par la Combe	8 d:o	36: —
L'Histoire d'Angleterre par Hume 18 Voll.	8:vo	162: —
de France par Velly 20 Voll.	d:o	180: —
de Venise par Laugier 12 Voll.	d:o	120: —
Häftningen uti blott papp à 24 ./.. Volum		48: —
		702: — k:mt

Till denna summa geck alt speciemyntet, utom den dubbla eller rättare sagt, tredubbla ducaten, netto up på 7 daler när; ty de 10 ducaterne förväxlade til 32 daler stycket, gjorde 320 daler, 21 svenska rd:r à 16½ daler, stego til 344, och trenne utländske d:o à 15 daler til 45 d:r, tilsammans 709 daler kopp:mt. Så at 2:ne ducater, som jag gaf för den projecterade resolutionens och mina fullmagters så förbigångne som tilkommande skrifning, nu komma

på en annan räkning. Ulfven var dock så complaisant och gjorde mig en skänk af den vackraste editionen af Montesquieux verk.

Nu fordras i banquen endast Wacklins quittance at han återtagit sin deposition, och så snart det aflämnas, fås den ut. Klockan slår redan half 9 och jag måste sluta. En gång torde jag ännu få den äran at skrifva, men sedan hoppas jag närvarande få visa den diupa vördnad, hvarmed städse framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

192.

Stockholm, den 15. Iunii 1770.

Min huldaste Far.

Sedan man nu fått rätt på påströfvarne, som äro tvänne gardieskarlar, hafva ock de fläste brefven och deribland fem mina blifvit igenfundne. Tvänne af dem, et til min Far, och et til h:r rector magnificus, voro upbrutne, och som det kostade mig inga ytterligare påstpengar, så afgå de med påsten i dag.

Nu är här ännu et fartyg qvar, och tror jag mig kunna komma öfver, när det far, i slutet af nästa vecka, och i sällskap med någre andre finska secreterare. Emellertid uträttas min huldaste Fars commissioner, och spar jag at nämna om dem tils öfverkomsten. Nu vid detta laget lär h:r cantzlrådet Lagerflycht, cousin Iusléen och pomeranskrukan vara i Åbo. På någon vecka har jag icke haft den förmån at undfå bref; men torde hända at min huldaste Far icke hållit nödigt at skrifva i anseende til min snart skeende öfverresa.

Herr landshöfdingen Lieven dog i förgårs. Cousin Eric Paléen är frisk, och bröllopet lär snart stå. Man har redan lyst en gång. Faster Lundberg blifver svagare och svagare. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

193.

Griselhamn, den 22. Sept. 1770.

Min huldaste Far.

Iust nu kl. 5. e.m. ankomma vi hit, sedan vi öfver förledne Söndag legat på Nötön, 8 mil ifrån Åbo uti yttersta Töfsala skären, och ifrån Onsdags middagen til i dag morgon hvilat oss på Signilsskär, förargade öfver våra Rospiggar, som hade nog svårt at skiljas derifrån. Signilsskär ligger två mil ut i hafvet ifrån Eckerön. Folcket där hade til all lycka mat för pengar. Annars hade vi den nyttan af vår sejour där, at vi tämmeligen blefvo vane vid aspecten af hafvet, som på alla sidor omgaf oss. Ingenting oroade oss för öfrigt: både fred och krig hade kunnat göras och hela Sverige utom den klippan gå under, utan at vi vetat det ringaste deraf. Dock stördes vår ro dagen efter vår ankomst dit af en eldsvåda på Eckerön, som öfver hafvet såg rätt faslig ut, och som vi nu af capitainen Montegommerie höra hafva lagt nästan altsammans där i aska. I morgon hoppas vi vara i Stockholm, och jag får i nästa Tisdag det utvalde nöjet at upvakta min huldaste Far med en mera ordentelig skrifvelse. Framhärdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

194.

Stockholm, den 25 Sept. 1770.

Min huldaste Far.

Uti et grufligt regnväder framkommo vi til Stockholm förledne Söndag om aftonen. Stockholm förekommer mig nu åter lika nytt och lefnaden här lika behagelig, som om jag varit mycket länge frånvarande. Alla äro glada, och uti min expedition, ibland mina kamerater ser jag idel muntra ansigten. Det har mycket fägnat mig at åter blifva väl emottagen af dem, men hvad mig mäst glädt, och hvad jag i synnerhet sätter värde på, är at röna prof af mina förmäns ynnest äfven då jag är frånvarande. Det har ej gått an, at så hastigt fulkomligen besätta en cantzlistsysla, sedan Enander rest bårt; men collegium har emellertid soulagerat mig med at

constituera mig til cantzlist. Så snart protocollsutdraget blifvit justeradt, skal det i afskrift öfversändas. Jag lär nu komma at toura med protocollisterne, slippa renskrifningen, och få en mera agreable, ehuru trägen sysla. Om en sådan grace emot mig, utan at jag mig derom anmält, et sådant bevis på mina förmäns åhåga at upmuntra sin betjening, kan lämna min huldaste Far något fögnadsämne och hopp at framdeles få större, så vore det hvad som mäst kunde upmuntra mig och hvad jag præfererade för all lycka.

I går på Comedien feck jag se Prins Henric och finna sanningen af hvad jag förut hört omtalas. Portraitet är honom tämmeligen likt.

Under en tid, då jag skal lefva skild från min födelseort och min huldaste Far, får jag åter innesluta mig i des ömma ynnest. Gifve Gud, at min huldaste Far länge måtte njuta en fulkomlig hälsa och all välgång. När mit förnämsta stöd på jorden således blifver bibehållit, kan jag ej eller annat än få en glad verld, och mina göremål skola alla gå ut på et upförande, som altid skal vitna både om min djupa erkänsla emot min huldaste Far och min håg at så godt jag kan göra des återstående för mig dyra listid glad och förnöjsam.

Man fruktar här grufligen för pesten. Den grasserar i Dantzig och skal redan vara i Gottland. Skeppen därifrån måste hålla quarantine i skären. Man söker at för almänheten dölja faran, men det kan hända, at hofvet med halfva cantzliet etc. flyttar til Falun, om ej olyckan desto snarare förekommes. — Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

In margine: P. S. I morgon eller öfvermorgon reser Prins Henric til Finland. En hop visiter äro i dag gjorde. Hans excellence gr. Ekeblad befalte mig hälsa.

195.

Stockholm, den 28. September 1770.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars skrifvelse hade jag i går den äran at bekomma. Den öfversände förtekningen visar ej mindre den ständiga omsorg,

min huldaste Far äfven i de minsta delar tackes hafva om mit väl, än des frikostighet, som åter tilskyndat mig så märkelig tilväxt af mitt lilla husgeråd. Iag skal aldrig hvarken genom oaktsamhet eller otacksamhet göra mig min huldaste Fars högt skattade ömhet ovärdig. Corpolander är ännu ej ankommen.

Ibland det första, som jag trott mig böra fullgöra, är, at efter upburit interesse, med djup tacksäjelse ödmjukast återsända medföljande Kongl. statscontoirets obligation på inrikes lån med bankuens accept N:o 516, stor femtontusende daler kopparmynt, dat. den 17. Decembr. 1764 och stäld til sedelhafvaren på 12 år med 6 procentis interesse. Uppå den andra obligationen af lika summa har jag ock upburit räntan; men på de 8 nya utfaller den samma på en gång hvarje Februarii månad, och icke halftårsvis. Iag har gjort herr cantzlrådet Ekestubbe compliment, at jag, i anseende dertil icke kan afbörda de 60 plåtarne för fjerdedels året, förrän den tiden nästa år. Och som han icke refuserade, så blifver det då en viss utgift. Ursedeln, som tilhör min Far, följer ock härjemte. Alla brefven äro, emot gratieusa löften, aflämnade, utom det til hans excellence Scheffer. Han har rest på landet, och då han, efter trenne veckor, åter kommer, är tid nog at aflefverera skrifvelsen. Man har tilbudit mig secreteriatet i Kongl. öfverrätten, men som förmånerne aldeles icke svara emot besväret i en smutsig sak, som jag under flere andre göremål omöjeligen medhinner, så har jag undanbedt mig det. Rossen får således continuera dermed och ej på en tid öfverresa til Finland. Pesten har, Gud vare lof, än icke befarats; men til all säkerhet har jag rådfrågat mig vid et tilfälle hos assessor Strandberg, och tänker föra en ordentelig diéte, akta mig för saker, som kunnat komma ifrån de inficerade orterne, dricka sura saker, och kanske låta åderlåta mig på foten, som ass. Strandberg hvad heldre är, tilstyrkt för mig, som lär hafva nog tiock blod.

Man spänner grufligen om Iomala pastorat, öfverhofpredikanten Grunnerus för Petesche, några för Sedeen, och de mästa, hvaribland morbror Paléen, för hofpredikanten Carlborg. Han lärer få det; men efter utseende åtminstone ingen af dem, som stå på förslaget. En capitaine Carpelan skal vara här. Men som flere äro af samma namn och caractere, så skal jag vidare höra mig om. Medaillen öfver deras Kongl. Maj:ters silfverbröllop blir i dessa dagar färdig.

För cantzlicollegium har blifvit upvist et project til en ietton öfver et annat af fasligen mindre värde, öfver en liten borgare, hvilket collegium af ganska mycket skäl afslagit. Secret. Gahm har lämnat et paquette, som skal innehålla rara saker, och, sedan alla min Fars befallningar riktigt blifvit verkstälde, med nästa fartyg jemte annat öfversändas. Med djup vördnad framhärda städse min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

196.

Stockholm, den 2. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

Både finska påsten och fartygen sakna vi ännu. Iag hoppas dock, at min huldaste Far mår väl. Gud gifve, at genom Ryssland icke någon smitta måtte komma til Finland från de inficierade orter, som man här befarar.

Af Almänna Tidningarne får jag den äran at öfversända fyra de sista nummer, och tänker sedan continuera at skicka dem med påsten; men de föregående, som hvad hellre är, nu mera äro gamla nyheter, skola med de öfrige skrifterne öfversändas. Med nästa påst ämnar jag öfversända til hofrättsrådet Brotterus des afsked, efter han ej ville hafva det förr, och til min Morfar uppteckningsinstrumentet, sedan jag låtit taga en vidimerad afskrift. Skulle de råkas, och redan vänta dessa saker, så ber jag ödmjukast at de härom underrättas. Hofpred. Carlborg berättar, at man änteligen vil gifva Seden Iomala, och säger sig vara nog med Pojo. Hofpredikanten Krogius och rector Grundström hafva ock någre dagar spaserat här.

Iag hoppas, at mit bref med sista påsten, som innehöll statscontoi-rets obligation, hvarpå jag har recipisse, riktigt framkommit. Mit constitutorial lyder som medföljande afskrift. Baron Mannerheim är constituerad copist. Framhärda med djup vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

197.

Stockholm, den 3. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

En stadigvarande motvind gör, at jag ännu ej fått hit mina saker och, hvad som jag än mer regretterar, beröfvar mig det oskattbara nöjet at få bref ifrån min huldaste Far. I det stället lära svenska påsterne mycket accurat framkommit, och det är emellertid et stort soulagement för mig at oafbrutit få berätta mit tilstånd.

Ingen almän tidning har sedan sista gången utkommit. I går justerades en ytterligare förordning til pestsmittans förekommande. Den lærer egenteligen angå Finland. Den innehåller, at de från de sjuklige orterne dit ankommande skepp skola hålla quarantine på Fagerholmen vid Korpo Ström, at brefven derifrån skola rökas och doppas i ättika och, hvad jag ej säkert vet, at en cordon vid ryska gränsen kommer at updragas at hindra resande och lurendrägare, som kunna hafva smitta med sig. Alla möjliga precautioner tyckas således öfver hela riket vara tagne, och smittan icke lätteligen insmyga sig, om ej genom lurendrögade vahrer.

Storkyrkoherde-embetet är ännu ej bårtgifvit. Vid det anstälde vahlet skal doctor Wrangel, ehuru mycket älskad, icke fått röster, af någon upspunnen orsak at icke kunna vara præses uti consistorio. Bälden, Herveghr och Wählin skola fått des flere. Man menar, at den mellersta går när at få embetet. Doctor Enebom, som en sex veckor varit i sit pastorat, återkom ock för at hålla sig framme härvid; men utan all succés.

Gref Bernsdorff i Danmark är skild vid ministéren och det ser illa ut med någre flere herrar derstädes. Uti medium af denna månad anträda Deras Kongl:e Högheter sin utländska resa, och Prins Carl lär då komma på återresan til Stralsund, och så vidare hit. Han lär således endast hafva nyttjat badet en gång, och des lyckliga verkan torde kunna slutas deraf, at det ej sker oftare.

Iag har tagit mig den friheten at skicka de i min förra skrifvelse omnämde bref under min huldaste Fars couvert. De fordra bägge recommendation, och nu spar jag tio styfver, då de gå under en och samma. Med djupaste vörndnad framhärdar til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

198.

Stockholm, den 9. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

Sedan jag hela dagen varit sysselsatt uti hans excellences gref Ekeblads tjenst, at, på hans befallning, skrifva några utrikes gående saker, kan jag ej bättre använda aftonen än at med skrifvelse upvakta min huldaste Far.

Det är ej allenast smått, utan ock stort folk, som under denna motvind saknar östra påsten. Så länge den varat, har inga bref från Ryssland heller kunnat ankomma, och hans excellence tåktes yttra sig, at det är rätt ondt om bref från Finland denna tiden. Nu håller jag på at skörda in skrifter at til min huldaste Far öfversändas, och jag hoppas at kunna riktigt uträtta hvad mit blifvit anbefalt. Med sista påst hade jag den äran at öfversända hofrättsrådet Brotteri afsked och min Morfars uptekningsinstrument i bref til dem, lagde i min Fars couvert. Iag hoppas de riktigt framkommit.

Ibland dem, som söka presidentskapet i Kl. commercecollegio, är ock h:r iustitiæcantzleren; men han skal sjelf säga sig ej vara viss derom. Planen låter besynnerlig, och skal vara, at presidenten Düben skulle få transport dit. Då menar man at statssecreteraren Rosenadler blefve hans successor, och Celsingen i Constantinopel statssecreterare i utrikesexpedition.

Herr cantzlrådet Ekestubbe har bedt mig skrifva om en sak, som jag dock tänkt nämna om. Iag har sagt honom, at min Fars arrangerer icke medgifva den; men som cantzlrådet likafullt bedt mig derom tilskrifva min Far, så måste jag göra det, för at icke bryta min lofven til honom. Den angår kårteligen, at en hofjunkare vid namn Iserhjelms, som cantzlrådet berättar vara en besuten man, skal til en viss deposition på et år behöfva 20000 daler eller 4000 plåtar. Som cantzlrådet supponerar at de af honom köpte obligationer ännu måtte vara i min Fars ägo, så projecterar han, om icke min Far ville med dem på et år tjena Iserhjelms och således få för sina penningar lika stor, om inte större säkerhet, än för dem nu kan vara. Ehuru cantzlrådet sjelf ville med hela sin egendom gå i borgen, kan jag dock ej gå in med honom i detta project, och jag har tagit mig frihet at omnämna

det, icke för at bifallas, utan blott at göra honom til viljes. Jag känner aldeles icke Iserhjelm, ock ovist är, hvem som nu är pålitelig caverare.

Doctor Enebom höll i Söndags sin afskeds predikan i slottet, under många både egna och andras tårar. Morbror Paléen lofvar i månadens slut resa til Finland. Morbror H. Hassel är här qvar och blir förrykt aldeles af mösseri. Man menar, at masqueraderne skola komma åter til et kårt lif vid Prins Carl återkomst. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

199.

Stockholm, den 12. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

Vår längtan på denna sidan efter bref och fartyg har ännu ej blifvit upfyld, och vinden är aldeles den samma, som strax efter jag kom hit. Emellertid är jag glad, at jag ej nu behöfver afbida vindens ändring på Signilskär eller något annat ställe af påstvägen.

Jag nämde uti Åbo för min huldaste Far om 100 plåtar, som jag önskat skulle komma Åbo lazarett til nytta. Nu kan jag verkställa min önskan, och, efter min Fars gunstigt gifne anledning, vågar jag supplicera, at min Far på något obekant sätt täktes låta inlämna dem, til hvilken ända jag nu i ödmjukhet får öfversända sexhundra daler kopp:mt. De hafva sedan det min h. Far bekanta tilfället varit ämnade för de fattige, och desse lära näppeligen finnas mera nödlidande, än då de derjemte tryckas af sjukdom och plågor.

Af Allmänna Tidningarne ifrån N:o 95, Aviserne, Lärda Tidningar och flere anledningar har jag sökt så noga underrättelse om de skrifter, som i sommars utkommit, de bästa nu varande continuation- och prænumerationsskrifter, samt de handlingar, jag supponerat hos min huldaste Far saknas, at jag hoppas, då alt i höst öfverkommer, at min huldaste Far icke mer skal finna defecter uti samlingarne eller sakna hvad af de utkomne och utkommande

skrifterne förtjenar at ägas. För at efterkomma min skyldighet i denne del hädanefter så mycket accuratare och at ej för sent få skrifterne, läser jag altid reguliert Aviserne, Lärda Tidningarne, Weckobladet, Almäna Tidningarne och sjelfva de upköpte skrifterne. At det sista i brist på tid icke altid skedt, gör, at jag nu ej vist påminner mig om min huldaste Far har de på medföljande papper N:o 1. upteknade skrifter, som jag dock skulle förmoda. Om, som jag vil minnas, det promemoria, som min Far gjorde öfver skrifter, hvilka Marks ej til fullo uphandlade, (icke det öfver andre commissioner, hvilket här är med mig), blef mig lämnadt, så är det en ny ordsak at sakna min bureau. Men jag tror ändå, at jag skref Marks til om alt det saknade, som min Far ville hafva, och brefven derom har jag ej förgätit at nu återtaga til min rättelse; skulle emot förmodan något vara oughandladt, när fartyget kommer, så skal det ändå innan afresan completereras. Under N:o 2 på ofvannämde papper har jag ock ödmjukast begärt någre under rättelser, nödige vid completerandet af min huldaste Fars samlingar, och äfven så får jag sub N:o 3 bilägga en förtekning på de continuations- och prænumerationskrifter, som min huldaste Far nu håller. När min huldaste Far täckes jemuföra den med sine samlingar, lærer det snart visa sig, om någon af de förre dylike skrifter, som ej gått ännu ut, blifvit förbigången, och ifrån hvilken tid den då skal börjas. Genom et gunstigt svar på N:o 2 lærer jag åter få veta, om de skola förökas til antalet eller minskas, etc. De nyare ströskrifter och någre äldre, som jag strax tiltrott mig at köpa, och hvilka redan stiga til et tämmeligt antal, ehuru valde, skola hafva sin förtekning med sig, då deruppå fått införas hvad af N:o 1. kan tilkomma. Alla märkelige bokcataloger, så många som sedan Iunii månad utkommit, jemte alla utkomne Almäna Tidningar, som ej förut äro öfversände, har adjutanten Rappe, som med denne posten öfverreser, tagit med sig uti et försegladt couvert. Således lærer jag hinna få min huldaste Fars befallning om de böcker, som nu skola köpas innan fartygen afresa, och således jag få det nöjet at med dem öfversända altsammans. Görwells mästa böcker och sköna estamper stå upteknade i Almäna Tidningarne. Portraiterne af dessa senare skal jag, såsom de ej äro många, uphandla til prof af den nyaste gravuren. Äfvenså alla svenska stycken jag kan få, hvilka sedan cr. Berch utgifvit sit supplement

til sin förteckning ytterligare kunna completeraras. Emellertid får jag par avance berätta, at ibland andre nu varande erkebiskopen är ganska väl graverad af Gillberg uti större format än erkeb. Troilii, och at jag har hopp at kunna få et exempl. åt min huldaste Far, ehuru det blir en raritet, til des det en gång häftas i en likpredikan.

Annars har jag inga synnerliga nova litteraria at berätta mera än at af Stats Journalen ännu blir en del, men ovist när; at Aristarchus ej continuerar efter den 32. Num., som jag uttagit; at gref Fersens och Gothers tal ännu ej äro trykte, och ej lära blifva det; at flere kopparsticken öfver intåget ej fås, än det ena utkomna; at beskrifningen öfver Småland deremot är utkommen och skal följa med de andre skrifterne; at veckoskriften Hatten är slutad mit uti numrorne.

Pojo pastorat blef i Måndags bårtgifvit åt Carlborg, och Iomala lärer snart tilhöra Sedéen. Rector Grundström var hos mig i dag ganska hängfärdig, och bad ödmjukast, at consistorium ecl. icke ville taga illa up, at han drögt nu på andra månaden och ännu måste dröja i brist af respensionar, dem han med första väntar. I synnerhet supplicerade han derom hos min huldaste Far, hvilken han i en sådan mindre omständighet ej vågade med bref besvära. — Då de Kongl:e kommit at fara genom Strengnäs nyligen, berättas det, at biskop Serenius haft den nåden hafva Öfverheten hos sig til middagen. — Morbror Hinric Hassel reste i förgårs om morgonen til Finland. — I förgårs hade jag visite af den bekanta Ståhlbergen, som efter gjorde resor omkring Gottland, östra Finland, Ryssland, Lifland, Curland, Pålen och Preussen för par månader sedan återkommit och nu har condition hos klädesfabriqueuren Wolgenau midt emot Stadshuskällaren. Han var långt redigare, än hans bref tyktes innebära, sade sig haft condition i Lifland och någon tid studerat i Königsberg, tyktes hafva stadgadt sig och dragit nytta af sina resor, talade med sammanhang och reciterade en hop under resorne gjorde artiga reflexioner, af hvilka han lofvade mig del. Var snyggt klädd, frodig och in summa hel annorlunda, än jag hade föreställt mig honom. Om sit bref til min huldaste Far sade han, at han efter den öfverstående olyckan var så accablerad af sorg, at han der kom at skrifva något, som han sedan ångrade, men hvilket såsom af öfvervilning härrörande han hoppades blifva ur-

säktadt. — Man säger, at en viss herre i cantzliet, som är bror til en rev.secret:re och ganska ful i ansiktet, har af sit partie hundra plåtar i månaden, at dermed hålla en och annan tractering och en conferenceklubb. Man är på sin påst.

Ulfvens och Görvells särskilde cataloger äro ännu ej färdige, men et Ulfvens nytt supplement följer i paquetet med Rappen. Hvad på bifogade tvänne annotationer N:o 1 och 2 finnes, är nästan det enda, som jag ej redan köpt af utkomne dagelige skrifter, så at när min huldaste Far äfven om dem täkts lämna mig befallning, skal completeringen snart vara gjord.

Långa bref och litet saker; men för at komma i ordning med skriftsamlingen, måste jag ödmjukast be om ursäkt för mit gräl. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

200.

Stockholm, den 16. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

Änteligen hafva vi i dag haft vind från Finland, så at vi hoppas i morgon eller öfvermorgon få det nöjet at se bref derifrån.

I denna vecka reser deras Kongl. Högheter Prins Gustaf och Prins Fredric Adolph. Man menar de skola blifva bårta et par år. Med dem följa hans excellence grefve C. F. Scheffer, 2 kammarherrar, af hvilka Ehrensvärd är den ena, och Tauben den andra, major Thorvigge, lieut. baron Mackleen och cantzliunkaren Bergenschöld såsom handsecreterare. Deras Kongl. Högheter komma at möta Prins Carl vid Ystad. Kostnaden under sithögstbemt:te Prins resa skal vida öfverstiga hvad som varit omordnadt, ehuru äfven Prins Fredric cederat en del af sine respenningar.

Engelska Bibelverket är nu komplett och slutas med XIX tomen. Ulfven väntar den som bäst och då skal den utbytas emot doubletten. Emot denne sistnämde ville han hälst lämna en tome af samma arbete, och om den 19:de ej skulle hinna komma, tils sista fartygen afgå, så lærer med någon resande i vinter gifvas tilfälle dertil. — Iag lærer ej sist hafva hemstält, om i händelse min Far ej har det förut Svenska Archivum behagas. Lønbom ger ut det. Det inne-

håller egenteligen samlingar til kon. Carl X. historie. Består af små tomer, hvaraf en är trykt redan 1766, den 2. 1768 och den 3:die är nu lämnad til trycket. — Görvells bokhandel tyckes mycket repa sig, och han har så mycket bättre pris på sina böcker och estamper än någon annan, at alt hvad min h. Far härefter kan få där, med mästa hushållningen erhålles. Hans goda pris härrörer deraf, at han får alt ifrån första handen. En bok, som hos Ulfven kostar 16, tar han 10 plåtar före, och estamper, som hos Schürer äro så exstant dyra, säljer han för mycket bättre köp. Ulfven lär lukta bränt horn. Han frågade mig en gång, om min Far tar mycket hos Görvell, men feck til svars, at min Far emellan riksdagarne ej köper mycket annat än continuationer, och de tagas mäst hos Ulfven, och något hos Lochner. — Görvell har låtit uti sin boklåda uprätta en målning, som föreställer et partie böcker och ofvantil en flygande örn, som håller en sedel med påskrift: *Et inimici juvant*. — Innan kårt blir auction på det af r.r. Tessins egendom, som hittils undgått biörnarne. Där skola blifva en hop rara böcker, estamper m.m. hvaröfver förtekningen, det första den fås, skal öfversändas. — Moster Paléen är opasslig, och gamla Lostjerna ligger i et ynkeligt tilstånd för döden sjuk.

I förledne Fredags hade jag den äran at öfversända 600 d:r för lazarettet med påsten och med adjutanten Rappe, som reste samma dag påstvägen, en hop bokcataloger och alla förut ej öfversände Almänna Tidningar. Detta lärer snart framkomma. En nummer af Almänna Tidningarne får jag den äran at öfversända. Min h. Far torde tycka at de komma alltid en påst senare, än de borde; men de gifvas aldrig ut den dagen de äro daterade. Denne är daterad, då sista brefvet skrefs, men fecks ut först i Lördags. Med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

P. S. På Görvells böcker fås ingen annan förtekning, än den som står i Alm. Tidningarne. Den är fullständig, ehuru långsam. Ulfvens nya catalog lär til nästa påst blifva färdig.

I margine: P. S. Iag råkade i dag prosten Petersson. Han bad om sin ödmjuka vördnad. Det är hugneligt at se med hvad kärlek sådane långvägade prästmän tala om min huldaste Far. Iag på-

minner mig härvid hofpred. Strickers yttrande i et bref, som jag för någon tid sedan feck från honom. Sedan han äfven bedt anmäla sin vördnad, säger han: Ack! hade jag en sådan biskop.

201.

Stockholm, den 19. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

Med oändelig fägnad hade jag den lyckan at i förgår undfå min huldaste Fars bref af den 28. Septembr. och 5. October, samt i går af den 9. i denna månad. Corplander ankom i går morgon, och jag hoppas i dag kunna få up sakerne. Han blir här öfver 14 dagar, och alt hvad min Far befalt, skal då så mycket mera vara expedieradt, som icke särdeles deraf nu återstår. — Jag behöfver icke uprepa herr landshöfdingen Tilas lika complaisanta som vidlyftiga svar. Han bad mig sluteligen höra åt hos Schröderheim, när Kl. M:ts bref om de bekante adelsförtekningarne kunde expedieras, och denna svarade mig, at det för par påstdagar sedan skedt, så at efter jag lär kunna lita på den berättelsen högstberörde bref, hvilket i anseende til de dermed fölgde formulairernes trykning nog kommit at dröja, lärer nu mera vara i Åbo. — Med all min cantzlrätts secreterare-myndighet har jag hållit efter Schröderheim om förordningarne. Han ville väl skudda en del ifrån sig på krigsexpeditionen; men måste sluteligen taga på sina axlar hela den oexpedierade förordningstyngden, hvarmed han trott sig kunna dröja, til des han på en gång finge skicka hela samlingen til consistorierne, hvilka han förmodade ej behöfva dem så prompt, som landshöfdingarne, hvilkas exemplars ihopslående medtagit hela hans upmärksamhet denna tiden. Det enda, som han sluteligen hade at säga, var at resolution på prästerskapets besvär ej fallit, och at consistorierna ej få del af hvad som bör iakttagas vid nya pensions reglementet, han lofvade dock skicka förordningen derom til Åbo, jemte alla de öfrige både upteknade och icke upteknade, och det alt framgent; men han trodde sig ej hinna förfärdiga sina många couverter förrän til nästa Tisdag; någon tid behöfves ock för och at hoppa öfver dem.¹ — Svedenborgiana och Eloge de Moukden äro redan köpte, och de begärte tomerne af bekymmerlöse tidsför-

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

drif köpas i dag. 5:te delen har jag redan jemte en ny så kallad undersökning af samma auctor, hvilken innehåller grufliga saker. Eloge de Moukden kostar 18 daler och är således lagom dyr. — Hvad de trenne på förteckningen stående målen angår, så har jag om det ang. 3:dje capellanens i Ijo boställe, hvilket ännu ej är vidrördt, lämnadt herr cantzlrådet Heland en note, som med första lofvat föredraga det. Zveigbergs och Cairenii afslags resolutioner, som redan äro min huldaste Far bekante, skickas jemte andre sådane, som ej utlösas, til hofrätten, emedan de röra besvär öfver des utslag. Som det alltid sker vid årets slut, så lär det ej bli nödigt at påminna om dem nu mera; men jag skal dock försöka, om det går an at förr få dem expedierade til hofrätten, hvarifrån consistorium sedan snart lærer få del af dem. — Iust nu feck jag up mina saker, och brevet jemte paqvettet expedieradt genast til Görvell, med hvilken jag i morgon skal clarera, och med nästa påst öfversända räkningen. — Iag finner uti min bureau, som jag och förestälte mig, ingen förteckning på felande skrifter. Iag har mig dem ock alla bekante förut, och så snart jag hunnit få svar på den i dag åtta dagar sedan öfversände förteckningen, skal mig vetterligen, intet kunna felas af hvad som förtjenar min huldaste Fars upmärksamhet. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

P. S. Om, när jag nu går på påsten med mina bref, jag kan få Ulfvens bokcatalog, som i går ännu ej var färdig, så skal jag hafva den äran at skicka den uti et särskildt couverte; men annars med nästa påst, om den då är trykt.

202.

Stockholm, den 23. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

I dag hade jag åter den äran at bekomma min huldaste Fars bref af d. 12. hujus jemte capitainelieutenanten Raabs revers. Den fruktar jag blifva mindre pålitelig; men så skal vid den utsatte tiden hållas efter honom. Görvells 51 d:r har jag betalt. Efter befallning följer hans räkning; men min öfver alt hvad jag utgifvit

torde jag få dröja med til des jag uphandlat alt hvad jag tror min huldaste Far behagar af de utkomne skrifter etc. Ulfvens continuerade catalogue jemte Almänna Tidningen N:o 120 öfversändes i ödmjukhet. Erkebiskopens portrait med flere saker vänta på Corplanders afresa. Görvell lofvade i dag skicka et skönt nyss inkommit stycke af doctor Luther. Gahmen lär, utom det förra, ännu slå ihop et annat paquette til min huldaste Far.

Tessinska egendomen skal fullkomligen räcka til creditorernes förnöjande, och man menar, at om ej Sundblad så ogudaktigt antastat herren i sin lifstid, så hade den vida öfverstigit gälden. Nu hålla cantzlrådet Sparre och bibliothecarien Biörnstjerne på med inventeringen, hvarefter cataloguen kommer ut. En hop kostbara meubler, estamper, målningar och antiquiteter, hvaribland originaler af Isis och Osiris etc. etc. finnas där. Det yppersta tilfälle vore där at rikta de brancher, hvaruti min huldaste Far börjat samla, och at en sådan auction så sällan infaller, tyckes vara motive, at ej låta den fruktlöst gå förbi. Får jag befallning om någon handel dervid, vore det den angenämaste commission för mig. — Et rykte går här at rådet tänkte förbjuda bränvinsbränning, men det är ogrundadt. Danska systemen ändrar sig alt mer och mer, och vänskapen med Ryssland förkolnar derstädes. — Protonotarien Lostierna dog i dag. — Fru Paléen är längesedan frisk igen. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

203.

Stockholm, den 26. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

Iust då mit senaste ödmjuka bref bars på påsten feck jag tillbaka min huldaste Fars bref af den 16. hujus. Brevet til morbror Paléen aflämnades genast; men jag beklagar, at ingenting mera lär kunna uträttas för Martgren; ty Zedéen har längesedan löfte för sig. Morbror Paléen lofvade dock göra alt hvad han kan. Jag har sedermera haft tilfälle at lämna cantzlrådet Ekestubbe sluteligt svar om Iserhjelms begäran. Det innehöll, at ehuru gärna min Far önskade at kunna göra h:r cantzlrådet til viljes, det dock

i anseende til særskilde omständigheter, nu icke var för min Far möjligt. Min Far torde hafva någon annan afsikt med desse penningar, och jag slutar sådant af min Fars befallning, at så snart interessen på dem vore uttagit, dem återsända. At h:r cantzli-rådet vetat af denna summa, har icke gärna kunnat undgås; men annars är den ingen dödlig bekant. På förenämde sätt lär icke des project lämpeligast varit refuseradt och för framtiden förekommit samt en passant hos honom insinueradt, at desse penningar icke mera äro i min vård. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

P. S. Cantzli-rådet Berch har ännu ej sina medailler aftrykte. — I dag, sedan hans excellence Scheffer återkommit från landet, feck jag aflämna brevet. Hans ex:ce var ganska nådig. — Deras Kongl. Högheter äro ännu ej bårtreste; men det lär ske nästa vecka. — Lostierna lär begravas i Söndag. Det lilla han lämnade efter sig och som beqvämligen kunde bårttagas, har herr lieutenanten des brorsson haft den försigtigheten at anamma. — Nu står jag oändeligen väl hos lagman Paléens, och man tycker at jag ej går där nog ofta. Nästan för många iterationer af mågskapet.

At krig snart lär utbrista emellan England och Spanien om Falkland ser mer än troligt ut, och man lär inom par tre påster veta sanningen deraf. — Oaktadt hvad aviserne säga, skal belägringen för Bender för ryssarne se nog tvetydig ut, och sådant göra mycken bryderie i Ryssland. — Den förundte skrif- och trykfriheten i Danmark torde få betydliga fölgder. Åtminstone lära ej ämnen, som sätta nation i rörelse, nu felas, och verkan deraf på regeringssättet lär blifva nog sannolik. — Sedan gref Bernsdorff blef licentierad med de flere, har ingen ministere til personerne i Danmark existerat. Hans Maj:t har averterat utrikes ministrarne, at de hade at adressera sig til honom sjelf. En von Schacken har väl sedermera erhållit den nåden at förestå financekammaren, men som H:s Maj:t behagade retranschera en hop af de nödvändige sysloman där, så har v. Schacken efter en veckas förlopp begärt at derifrån entledigas, och genast blifvit tagen på orden. — Presidentsemetet i commercecollegio bårtgifves i nästa vecka. Man talar ännu om Düben eller och hofcantzleren, som vore troligare.

204.

Stockholm, den 30. Octobr. 1770.

Min huldaste Far.

Nu sakna vi åter påsten. Iag hoppas dock, at min huldaste Far mår lika väl, som jag. — Emot förmodan var capitainelieutenant Raab mera prompt, än jag trodde. Utan någon påminnelse betalte han redan i förgår sin skuld. — I går buro vi Lostierna til grafven, och begrafningens ståtclighet vitnade, at morbror Paléen anstaltade om den. — Flodingen har ännu icke något vidare stycke färdigt, och säger sig mäst varit sysselsatt med information, för at sedermera genom flere händer få mera arbete til väga. Han väntar graf Tessins original portrait med det första, då han börjar med det. Drottningens håller han på med, och lofvar sedan gå successive tillbaka med gustavianska famillen. Han försäkrar, at intet portrait skal undfalla min huldaste Far, på hvares gunst han sätter oändelig värde. — Widenius, capellanen i finskan, dog i går eftermiddagen. — Ibland andra skrifter har jag nu fått Sainovies om ungerska och lappska språkens likhet och den af min huldaste Far begärta med flere portraiter. Äfven så presenterar Görvell i dag doctor Luthers graverade portrait efter Cranacks målning, som pryder en ode gjord af en Cramer. — Corplander reser i veckans slut, och upsåtcligen skal ingenting då vara outrättad. — Prästgårds bonden från Pargas var i dag hos mig och hälsade från Åbo. Iag blef surprenerad at se honom här, och det roade mig rätt mycket at träffa denne gamle ungdomsvännen. Med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

205.

Stockholm, den 2. Novembr. 1770.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 19. Octobr. hade jag i går den äran at upbryta vid morbror Paléens bord, som ock strax feck sit bref och lofvade vara morbror Carl behjelpelig. Notarien Ekholm har jag ännu ej råkat; men annars lär nu mera ej något vara outrättadt. Ulfven har skickat på Corplanders fartyg en packa

med continuationer och en och annan ny bok. Hos honom felas allenast 18. tomen af Allgemeine Historie der Reisen, hvaraf min Far redan har den 19. Förstnämde tom lär i vinter med någon resande kunna komma öfver, sedan han fått in den. Jag har ej hunnit få svar på mina små hemställningar om några skrifter, men har dock äfven af dem köpt dem jag tiltrott mig om. Medföljande förteckningar utvisa i ödmjukhet, huru sådant med det öfriga blifvit verkställt. De af Marks begärte skrifterne jemte de för detta åstundade defecterne äro och köpte, häldre för många än för få. Jag beklagar endast, at oaktadt all möda jag använt at hos mångelskor eller på källare etc. få pomerantzer de dock ej kunnat fås i hela staden. I det stället skal jag hafva den äran at sända et träd ostron, eller, om vinden ej skulle synas favorable, et par rökta laxar. 18 st:n portraiter som min Far ej lär hafva förut, följa ock med skrifterne. Corplander säger sig vara resfärdig om Måndag quäll, och har då med sig 1:o chaisen med selar 2:o sängsäckan med chaisedynan, madrassen, en dyna, tvänne parkumsdynvar, et par lakan och 8 par ullstrumpor, som jag ej behöfver, 3:o en brädlåda med skrifter och kopparsticken samt volangerne, 4:o den grofva porcellaines tvättmachine, 5:o en tunna äplen, och 6:o pomerantzer, om de någonsin fås, eller surrogatum. Den engelska soffan har jag trott min huldaste Far ej behöfva, ej eller vet jag, om min Far befäller, at sängen öfversändes. Den senare tror jag efter nedtagning, ihopläggning och lyckelig framkomst til Åbo icke mera stort kunna duga, i det stället den så här i stillhet ännu kan nyttjas någon tid. Men om desse saker befallas, så skola de i vår ödmjukast öfversändas. — En skrift, som i dag mårgon utkom och i ovett surpasserar vida sin förra del, får jag ödmjukast öfversända, med anhållan, at min Morfar sedermera får del deraf. Et annat exemplar följer bland de öfrige skrifterne. — Landshöfdingen Boyé har mycket hopp at blifva president i cammarcollegio. Utslaget lär visa sig nästa Tisdag. Med djupaste vördnad framhärdar til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

In margine: Werander har löfte på Catharina efter framl. Porthan.

206.

Stockholm, den 6. Novembr. 1770.

Min huldaste Far.

I dag näst förr middagen afseglade Corplander med god vind, och hade med sig de i mit förra bref ödmjukast nämde saker, med den skilnad, at strumporne och lakanen flyttades från sängsäckén uti skrifflådan för at mera packa ihop skrifterne, och at tvätt-machine icke följde med, så vida jag ingensteds kunde conservera dem. Iag upsköt til sista stund at köpa ostrorne, och kunde då ej få mera än 2 tredjedels träd; men de voro utvalde, och antalet lär vara mäst lagom. Iag hoppas at de komma lyckeligen fram. Litet skrifter, som tils i morgon kunna komma ut, såsom en förteckning på Görvells förlager, torde jag kanske få äran at sända i et litet paquett med Sahrman, som då reser. — Om jag förut sändt Almänna Tidningar med gamla data, så komma desse så mycket tidigare. Ordsaken ses af förtalet til N:o 151. N:o 126 är ännu ej utkommen, och emot en särskildt inrättad prænumerationssedel skola fortsättningen ifrån bägge desse numrer ske tillika. — Iag har gjort bekantskap med Gillberg, och lærer med min Fars tilstånd kanske i Mars månad börja nyttja på en par månader hans information. Han excellerar i synnerhet i tekning, och gör ibland annat ritade portraiter eller bröstbilder i naturlig storlek uti rödklita, som gifva et ganska skönt utseende. Han har äfven som Flodingen lofvat at min Far skal få af de första aftryken af hans portraiter. Nu är intet färdigt, men han håller på med biskop Hallenius. — Om min huldaste Far ej oroas af min redogörelse för iungfrun och magistren, så tar jag mig friheten at bilägga när-lagde bref volant. Med djupaste vördnad framhärddar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

207.

Stockholm, den 9. Nov. 1770.

Min huldaste Far.

I dag kom en påst från Åbo af den 25. Octobr. Iag hade väl ej den lyckan at få bref med den, men hoppas dock at min huldaste

Far äger hälsan, och jag i den samma mit yppersta fögnads ämne. — Såsom jag i mit senaste bref lofvade, så afsändes ock i Onsdags med skepparen Sahrman en ödmjuk skrifvelse jemte Görvelles underrättelse om des förlager och commissioner. — Iag samlar idkeligen på ny räkning. Nu är Chappmans tal om örlogsskeppens förändringar utkommit. Äfven så har jag hållit rådsprotocollerne af 1756 om årlig svensk märkvärdige, såsom innehållande bland annat en föreställning til erkebiskopen Benzelius. — Iusleen säger sig veta af en resande, som efter någon tid far til Finland, så at jag med honom åter torde få sända något. — Mig har blifvit tilbudne af hans ex:ce Stockenström rum uti des flygelbygning, som äro rätt vackra. Det är ej utan at ju en och annan consideration dervid fallit mig in. Men så blifver det alltid en förmån at närmare blifva af hans excellence känd, och man har gracieust låtit förstå, at hyran ej blifver så noga räknad, om jag då och då vore behjelpelig vid h:r ex:ces påsts expedierande. Musiquen torde ock något recommendera mig i et hus, där den älskas. Men som jag ingenting, ehuru fördelaktigt det ock kan synas, vil företaga mig utan min huldaste Fars samtycke, så har jag ock på höfligt sätt härom upskutit med svar, hvartil jag tagit anledning deraf, at jag ej ännu fått någon som mottagit mit accord hos Schaeyn, som ej går til ända förrän nästa påsk. Risquen at på något sätt synas draga et sådant tilbud i betänkande annars, har jag ej vågat, och om min huldaste Far finner detsamma á propos eller annars täckes meddela mig råd, skal mit parti snart vara tagit. — I går uprättades presidentsförslaget i commercecollegio, hvarpå 1:o presid. gr. Düben, 2:o landsh. gref Lagerberg, 3:o statssecreteraren Celsing i Constantinopel upfördes. Ännu är ingen utnämnd. — Nu vankas det ej at sofva til kl. 8. Ingen morgon sofves längre än til kl. 5, stundom och kårtade tid. Iag har en reguliere plan til alla mina göremål, söker, om jag sjelf får säja det, at på alt sätt minska det haf af connoissances, som för mig återstår, och ser at tiden då den rätt användes, mycket förslår til studierne. All den tid, som jag har ledig på embetsrummet, mättar jag min lärgirighet i de dråpeliga handlingar där finnas, och har denna tiden med största upmärksamhet genomgått en del saker, som h. ex:ce Höpken med egen hand författat, och hvarest några blad ofta mera instruera än annars många böcker, at förtiga et skrifsätt, som väcker hela

läsarens förundran. Med djup vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

208.

Stockholm, den 13. Nov. 1770.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars vördade skrifvelse af d. 30. Octobr. samt 2. och 6. i denna månad hafva åter lämnat mig hvad jag på jorden högst skattar, underrättelsen om min huldaste Fars välmåga.

Det nåd. yttrande deras ex:cer täkts lämna om mig, förenadt med min huldaste Fars öma förmaningar, blifver mig den kraftigaste upmuntran at städse upfylla mina skyldigheter efter det mått mig är förlänt.

Mästa delen af hvad min huldaste Far täckes befalla, är redan verkställt och det öfriga skal genast efterkommas. Iag ville allenast önska at något fartyg mera vore kvar. Penningarne tackar jag i djupaste ödmjukhet före, och skal på Tessinska aucionen söka at rätta mig efter det, som jag mäst vet vara i min huldaste Fars gout.

I förledne Onsdags utnämndes Nordstedt til hofrättsråd, Lilius til assessor och Zedeem til kyrkoherde i Iomala. Alt arbetande var således fåfängt för Arenius, såvida Zedeem längst för detta fått löftet. I går utnämndes envoyén i Constantinople Celsing til president i cammercecollegio. Cantzliet slipper således farliga tilfordringssökande, både i honom och des bror på någon tid, som säkert blir ministre.

Tackar aldraödmjukast för min huldaste Fars gunstiga soim om lazarets gåfvan. Kanske den något kunde lätta utgifterne. Om den tillika roar finnarne och ger dem discoursämnen, så vinnes både et serieust och lustigt ändamål. Iag utbeder mig en annan gång¹ den äran at vidlyftigare besvara min huldaste Fars bref. En vidlyftig påst hindrar mig nu. Med djupaste vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

¹ *In margine*: nästa påst, om Gud vil.

209.

Stockholm, den 16. Nov. 1770.

Min huldaste Far.

Efter mit ödmjukaste löfte får jag ytterligare den äran at besvara min huldaste Fars bref af d. 30. Octobr. samt 2. och 9. Novembr. Så snart jag får tillfälle, skal jag ej underlåta at avertera Ulfven, at några böcker icke vidare behöfva införskrifvas. Emellertid har jag berättat för Görvell, at min huldaste Far tänker hålla sig til honom, hvilket oändeligen flaterade honom. Tessinska aucionen blir först närmare våhren. På cataloguen, hvaraf endast 100 exemplar inom riket utdelas, äro några ark redan trykta. Iag torde väl få tillfälle at den sedan öfversända. Iag skal i morgon bittida höra efter de tvänne nämde böcker och Bielkens portrait och dem sedan jemte något annat smått öfversända. Med Augustin, som reser i morgon, sändes ödmjukast nio pomerantser, på hvilka jag fått löfte. Endast en kista är deraf nu inkommen. Skrifterne tänker jag skicka med Nordsten (som längst blir qvar och reser om Måndag) för at få så mycket som möjligt är af continuations skrifter öfver med honom.

Det var ej om cantzlrätts, utan öfverrätts-secreteraresyslan jag hade den äran at nämna. Den förra har jag quar ännu; men den förrättas af secret. Marks von Würtemberg, som derföre väntar den lilla discretion derföre kan falla. Såsom jag nu ordenteligen 14 dar i hvar månad för protocollet i collegio, så hinner jag omöjeligen med den syslan, och har ändå nog tillfälle och det i större saker at behålla mig uti mina förmäns minne. Marks von Würtemberg har genom någon betalning til mig förklarat sig hugad at til största delen ersätta min utgift til Thomée, om han finge syslan, och Marks lär äfven bli den enda, som biuder mig det. Men för at ej synas ostadig och tils jag blir cantzlist, skal jag väl bära namnet deraf. Sedan lär den syslan blifva mig mindre nödig, hälst det vid sökande til iuridiska syslor i alla fall heter, at jag varit secreterare i cantzlrätten, utan at tiden determineras eller antalet af åren nu längre framåt ger mig någon rättighet. I all händelse och så länge jag får någon, som vil förrätta den, är det roligt at åtminstone få heta secreterare. Den senare rätten är den, som min huldaste Far lærer hafva sig bekant, dömer egenteligen öfver Lindemanska målet,¹ och består af visse cantzlrätts och kammarrevisions

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

ledamöter. Rossen, som från början varit protocollist där, begärte nyligen at bli derifrån entledigad, och då ville man ej mindre, än när rätten först sattes, grasioust tilbiuda mig den chargen. Men bägge gångorne har jag undanbedt mig den, och Rossen får nu til slut hållas vid den. Den är besvärlig, granlaga, trägen, utan synnerligt appointment, förknippad med ingen vidare fördel, men väl underkastad skärskådande vid nästa riksdag, dit Lindeman sluteligen lär vända sig. Den har nu varat tvänne år, och om jag haft den, hade intet annat medhunnits, ingen tid varit til secreteutskottsgöremålen, mindre at i sommars roa mig i Finland, och intet tilfälle at så fördelaktigt blifva känd af våra högsta förmän, som ingendera sitta i den rätten. Men jag har för länge uppehållit min huldaste Far med desse ämnen. Hvad alliancen i det bekanta huset angår, nämdes den par raillerie, och den lär heller icke annorlunda blifvit framkastad. Åtminstone anses alt sådant på det sättet af mig. Om underskriften skal jag väl adressera mig til någon gynnare, när jag får litet tid. Emellertid har påskriften all säkerhet, och för at undgå all risqué, får jag innan kårt et pezier, som innehåller vapnet, graveradt på et sätt, som nu nyligen kommit i mode, uti en medaillon med en fri feston, utan hjälm. Man håller nu på at reparera min kakelugn. Iag spisar hos Gumman Noach på hennes större rum en gång om dagen, efter slutadt accord om 900 daler om året* utom caffè och aftenvardar; för hvilka då och då särskildt betalas. Iag äter hos henne rätt väl med 5 à 6 rätter och par glas rödt vin, inräknade i accordet. Iag får innan kårt den förmån at vidare berätta om mit lefnadsätt, til och med hvem jag indelt mina timmar om dagen. Intet nytt af värde har passerat.

Iag innesluter mig alt framgent i min huldaste Fars öma åtanka och framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

* den tid, jag kan vara bårtrest
afdrages i proportion.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Den stackars rector Grundström, som fåfängt väntat på respengar, lär nu resa med Nordsten, och ber ödmjukast at hans drögsmål, som sjelfva nödvändigheten aftvungit, ej ogunstigt uptages.

210.

Stockholm, den 20. Novembr. 1770.

Min huldaste Far.

Iag bör ej underlåta at upvakta min huldaste Far, fastän jag denna vecka har det mästa arbete, sedan jag denna gång öfverkom, och protocollet i Kongl. collegio fordrar denna tiden både skyndsamt och omtanka. Det går långsamt med Almänna Tidningarne, och jag beklagar at de alltid komma med gamla data; ehuru de i sjelfva verket äro, när jag öfversänder dem, så färska som möjligt är. Et Augustins fartyg, som i morgon reser, har med sig 20 pome-rancer i en stenkruka, et paquet med skrifter och deribland de franska piecerne til min Far, och et annat dylikt til herr doctor Kalm. Alt som kunnat uträttas är således ödmjukast efterkommit, och jag vet intet annat som felas, än Ekholms bokcatalog och Bielkens portrait. Nordstén reser om Lördag, och kanske jag med honom ock får skicka det lilla som dertils kan komma ut. Pome-ranser äro här en stor rarité och en enda mångelska kunde lämna mig par grace dem jag nu öfversänder och som jag önskar ej måtte skämmas af kölden. I Söndags förrättades val i Storkyrkan, då på förslaget kommo 1:o domprosten Ekebon i Götheborg, 2:o domprosten Wålin, och 3:o öfverhofpredikanten Rosén. Doct. Celsius, oaktadt mycket arbete feck endast 122 röster och Hausvolff mycket få. Besvär lärer anföras öfver förslaget; men man gör emellertid ledsamma slutsatser af det samma. Pasquiller löpa omkring på doct. Cels. och des gynnares räkning. En hofvets löpare skal kommit ned i kyrkan under valet, då Helsingius frågat honom om des ärende och sedan löparen sagt at det vore at förnimma huru valet utsloge, har Helsingius bedt honom berätta den hugneliga tidning, at H:s M:t finge sin egen öfverhofpredikant på förslaget. Hans Kl. Höghet Prins Carl återkommer til Stockholm 2 dagar senare, än aviserne innehålla, såsom han något blifvit uppehållen af mötet med de andre prinsarne.

Min Morfar och prof. Bilmark torde vid tilfället min huldaste Far täckes öfvertyga om min vördnad, ehuru jag ej hunnit ännu tillskrifva den förre mer än en, och den senare ingen gång. Vidlyftigt arbete och vidlyftigt påst hindra mig. Emellertid är insättningen för min Morfar återgjord. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

23 Novembr. 1770.

Apostille. Vi hafva i dag fått in en Engström åter och en cantzlrådet Brings son, hvilken oaktadt Fadren ej gör det, redan kallar sig Lagerbring, uti cantzliet. Bägge komma in i riksarchivum. Iag vet ej flere än herr Plommenfelt (Plomgren) och bemålte Lagerbring, som tagit sig namn ännu.

211.

Stockholm, d. 27. Novembr. 1770.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars vördade skrivelser af d. 9. och 16. Nov. voro i går så mycket kärkonnare, som de innehöllo både underrättelse om min huldaste Fars välmåga, och des välbehag öfver commissiöners utträttande. Aflägger min djupaste tacksäjelse så väl derföre som de öfversände 300 dalerne. Efter alt hvad jag ännu hört, har morbror Carl Hassel ej ordsak at miströsta. Min huldaste Far täcktes försäkra honom än vidare derom. Om Fredag eller Tisdag, när jag får någon intervall i mit arbete, skal jag skrifva honom jemte min Morfar til. Emellertid tror jag, at hans hitresa icke blir nödig. Ang. Ulfven & C. skal jag, så snart jag hunnit efterkomma min huldaste Fars befallningar, hafva den äran at skrifva.

Almänna fägnebetygelses hafva här mött Prins Carl. Mycken popularité ådrar honom kärlek både här och utrikes hvar han, emot den första sägen, af sina respengar bespart 2000 ducater. Han är ej fylligare än förr; men har en renare hy, ser muntrare ut och skal vara fulkomligen restituerad. De nye commendeurer och riddare ses af aviserne. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

P. S. Iag måste nämna at här är ock et bref til mag. Collin. Kanske det annars såsom nog sparsamt tiltagit, kan i hast falla på gålfvet. Stackars magister. Han har ännu ej sluppit. Min hamn förföljer honom äfven, som mit financesysteme lär sysselsätta honom. Emellertid blir han mer och mer vitter, som finnes af hans bref. Det sista var verkligen bra skrifvit. Törs jag fråga: huru åt han ostron?

212.

Stockholm, den 4. Decembr. 1770.

Min huldaste Far.

Nu på nio dagar har jag haft den äran at undfå min huldaste Fars vördade skrivelser af d. 9., 16., 20., 23. och 27. Novembr., de tvänne sista, sedan jag med senaste påsten skref. En så ständig och jemn brefväxling, som min huldaste Far behagat hedra mig med, skaffar mig et otroligt nöje och nästan så tilsäjandes, ersätter hvad man annars på längre distance saknar, nemligen förmån af en muntelig öfverläggning. På min sida blir det då en dubbel skyldighet, at, som hittills skedt, hvarje påst upvakta min huldaste Far, om ej synnerliga hinder någon gång emellankomma kunde, och således i vinter Måndagarne norr om, och Fredagarne öfver hafvet. Iag har då den soulagementen, at påstens skyndsamma framkomst, som annars ofta sker, då man ej skrifvit, och med den samma et önskad tiffälle at åtminstone någon gång äfven om vintren kunna bibringa färska nyheter, icke går mig utur händerne på den ena vägen, då brefven på den andra åter, eller norr om, reguliert, ehuru åldrige, framkomma. Min huldaste Far har täkts försäkra, at mindre städade och stundom nog kårta concepter och en mindre prydelig handstil, såsom ofta fölger af trägnare arbete, gunstigt ursäktas. Hufvudsaken blifver altid den at sjelfva verket söka upfylla mina skyldigheter emot en så huld Fader, sällan finner vördnaden och kärleken nog talande ord, ofta väljer den hälst enfaldigheten, och altid saknar den uti ord och uttryk den verkliga och naturliga känsla, som hjertat och sinnet endast smakar.

Brefvet af d. 23. Nov. omnämmer någon opasslighet; men som det följande derom ej innehåller något, så hoppas jag at den senare ej continuerat, och ingenting i verlden önskade jag högre.

Med det sista brefvet, som i dag ankom, medfeck jag upsatsen på dem af Ulfvens böcker, som min huldaste Far behåller jemte 300 daler til deras betalning, som genast skedde, såsom upsatsen, härhos i ödmjukhet återsänd, utvisar. Mera stod ej at afprutas. Resebeskrifningstomen, som der äfven är betalt och quitterad, väntar på tiffälle at öfversändas, och defecterne lofvar Ulfven med första förskrifva. Iag har ej annat nödigt at nämna om uphörandet af des införskrifningar, såsom min Fars bref derom nämner. Icke eller har han talt om den saken, utan är endast ganska höflig

och complaisant. Således lär man på höfligaste sätt sluta den handelen.

Secret. Stenhagen i collegio ville påstå at svar til consistorium afgått om böndagsplacaterne, men som det efter min Fars bref ej lär skedt, har han lofvat vidare se derefter, hvarom jag ej skal underlåta at påminna. — Som jag ej får någon successor i rummen hos Schaeyn, så sker flyttningen til rr. Stockenström först i påsk, hvarmed hans excellence förklarar sig nögd. Iag tar då emot den gracieusa offerten, och finner jag mig ej längre än et år i den, får jag väl altid prætext at flytta. — Marks och jag kunna ej annat påminna oss, än at hufvudet til kyrkohandlingarne redan i sommars öfverkom, och i den öfvertygelsen började jag säkert ifrån N:o 8. Det kan dock hända, at vi mistagit oss, och då skal bristen med första ersättas. — Ingenting af Alm. Tidn. eller Svedenborgiana är utkommit sedan sist. Iag har frågat Askergren om Svedenborgs bref; men har han endast medföljande trykt i London, som jag i all händelse torde få öfversända. — Et nyss af Årren gjort portrait öfver Eric Abrahamsson Leijonhufvud, Gustaf I. svärfar, skänkt af Görvell, väntar på öfversändning äfven som Geringii, hvilket jag oakadt flere påminnelser, ej förr kunnat få. — Iag vet ej hvem den förnäma mannen, hvars bibliotheque säljes, är; har ej eller frågat derefter, såsom jag strax fant tiden vara för kårt til correspondance derom. Tessins samlingar gå, som förr är nämndt, bårt i Februario. Emellertid har jag tilfälle at roa mig med dem, när jag behagar. Det är förunderligt at så präktiga öfverlefvor kunna vara qvar af en egendom, som så ofta dels genom försäljning af enorma samlingar til krönte hufvuden, dels creditorers pille-rande, blifvit minskad utom et bibliotheque, väl conditioneradt af 7 à 8000 volumer, målningar, kåpparsticken, silfver, kåstbara porcellainer och mycket annat, är där en utvald samling af anti-quiteter, ibland annat originalbuster af kejsar Commodus och Seneca, den förra af archeveque värderad til 12000 daler, egyptiska hieroglyphiska stycken och oändeligen andra rariter (*sic!*), til och med tvänne stora porcellaines- eller fayance-vaser, på hvilka ej mindre målare än Raphael visat sin konst med de utvaldaste historiemålningar. Man har endast möda at ibland alt sådant finna något, som kan svara emot sådana penningepungar, som de Svenska tyvärr mästedels äro. — Iag gjorde den anstalt at skepparen i hän-

delse af infallande köld skulle taga pomerantzerne och skrifterne med sig landvägen. De skickades allesammans endast med Augustins skeppare, som då genast reste, och kanske ändå kommer fram, såsom vädret nu mildras.

Tackar ödmjukast för den öfversände kungörelsen. Jag har i dag uti bref från prof. Gadd fått sällskapets tacksägelse för tvänne skänkte böcker, som intagit hela deras förundran och i anseende til sin prakt väl förtjente ännu större kännares admiration. Det var de tvänne största franska auctoreernes d'Orats och Thomas arbeten, det förra siradt med 50 vignetter af de största mästareshand. Om jag ej faller min huldaste Far til besvär, och som endast en liten nummer hvar fjortonde dag af tidningarne utkommer, så skulle jag ödmjukast anhålla at få dem med påsten, hälst det är artigt, at genom skryt med dem skaffa afgång å denna sidan, och at derigenom äfven blifva underrättad om quintessencen af det som i Finland passerar. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

Enskild apostille.

Cantzlisten uti inrikes expedition baron Rehbinder har behagat uti Dagligt Allehanda införa en annonce, at *Rådsprotocollerne rörande det Rosén utan laga ransakning öfvergångne lidande m.m. skulle nu lämnas i almänhetens händer, m.m.*, hvilken rubrique af hofrätten så mycket mera ansetts förgripelig, som Hans Maj:t uti protocollerne specielt är nämnd och sista ständer legitimerat Hans Maj:ts steg i detta mål, så at desse rådsprotocoller ej utan synnerlig förgripelse emot Hans Maj:ts höga person kunna få en sådan rubrique. För deras trykning är ej hinder lagt, men ej med den tilämnade rubriken. At sätta sådana på rådsprotocoller har blifvit nog almänt, så at det exempel, som nu blifvit statueradt, torde komma rätt väl til måtta. Det omnämde bladet af Dagligt Allehanda är förbudt vid en betydande plikt. Advocatfiscalen har emot Rehbinder, såsom den där lasteliga skrifvit om Konungens person, gjort påstående om lif, ära och gods, och Rehbinder är derpå i Lördags arresterad vid högvakten. Hofrätten menas döma honom efter lagsens stränghet, och hos Konungen lär det ej aflöpa

under 2 à 3 veckors vatn och bröd samt kanslisyslans förlust. Ofvannämde rubrique var långt värre, än jag har påmint mig, innehöll, huru Kl. M:t behagat i nåder sönderrifva resolution för Roséen m.m. Man menar at någon annan förledt Rehbinder, och at han af penningelystnad velat derigenom gjöra protocollerne begärlige. — I dessa dagar har en öfversättning af et ställe i Büschings Samlingar, rörande *Svenska ministerens förhållande och anledningen samt ordsakerne til 1741 års krig* på 4 ark blifvit trykt. Det innehåller ganska noga drag utur secrete utskottets protocoller för den riksdagen, och flere personer äro där nämde. Som det ej ännu är lämnat til almän sälgning, och jag ej är nog trodd af M . . . ne,¹ så har jag ännu ej kunnat få ångot exemplar; men skal bjuda til at kunna öfversända et så betydande document. — Hans ex:ce Befries har ingifvit i rådet et betydande votum i Svedenborgianska saken, hvarest Beyer ej ohjelpigen vises vara en kät-tare. — Disputence emellan adel- och odalstånden äro i jemn gång och lära ej brått ändas. Man säger at man uti utanskrifter börjat kalla ofrälsemän friborne. En lustig idée nog. Specielt har jag sedt en sådan utanskrift: Kl. M:ts Trotjenare och Secreterare i Des Cantzli, Högädle och Friborne Herr N. N.

213.

Stockholm, den 11. Decembr. 1770.

Min huldaste Far.

I går hade jag den äran at undfå min huldaste Fars bref af den 4. hujus. Åt denna sidan ankommer påsten således stundom nog reguliert, men til Finland tyks det gå trögare, så at Augustins fartyg lär blifva liggande någonstädes på vägen.

Förledne Fredags, utom det jag i et sällskap nog uppehölt, var ingen påst anländ, ingen Almän Tidning utkommen och intet nytt at berätta, ordsaken hvarföre jag då ej hade den äran at skrifva. Ännu äro ej flere än medföljande 3:ne A. T. utkomne, och det går nog långsamt med dem. Gahmen har i dag lämnat mig et bref, som jag för des storlek låter gå särskildt.

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

Et bevis på vetenskapernes tiltagande genom trykfriheten är at man hållit på at gifva ut en svensk mästertjufs, Iacob Guntlacks lefverne af honom sjelf författadt i fängelset. Det har jag aldeles icke hållit värd¹ at köpa, men hans portrait, som lär vara det första svenska i sin sort, torde jag få sända, såsom hörande til den svenska samlingen. Han är dömd til döden och skal i morgon hänga. Somlige säga, at portraitet är honom likt, andre, at gravuren är gjord efter en viss rådmans contrefait, som väl lär vara känd och vid Storkyrko kyrkoherdevalet skaffat sig ovänner. Det vore i sådant fall et nytt sätt at pasquillera. Det skulle vara rådmän Prinsell.

Til nästa påst torde jag genom många krokar kunna skaffa den i mit förra bref nämde ministeriella skriften, som ej ännu fins på boklådorne.

Faran på gatorne börjar först kl. 9 och senare, och då är jag så godt som aldrig ute. Icke det minsta försök på et eller annat sätt har nånsin träffat mig, och jag bjuder äfven til at genom varsamhet förekomma alt sådant. Ingen vetterlig ovän har jag, och ordinairt går jag aldrig med mer än par plåtar på mig.

Doctor Ekebom har afsagt sig förslaget til Storkyrkan. I dag var et extraordinairt ordenscapitel, då til commendeurer af Svärdsorden blefvo nämde envoyén baron Sprengtporten, öfversten bar. Fredr. Horn och en tredje, hvars namn jag ännu ej vet.

Vi hafva nu fått hit flere exemplar af Auroræ kungörelser. Utom vårt sällskap U. D. har jag presenterat dem i cantzlicollegio, där flere prænnumeranterat och aggreerat idéen. Bellman hölt den 4. Decembr. eller des vanlige ordensdag capitel, då tre värdige riddare blefvo nämde. Fader Berg förut immortaliserad i des visor, var en och feck til valspråk: *Invidia gloriæ comes*. En krigsr. Woltemats trädgårdsmästare, lika stor fyllh . . .¹ var den andre med riddarespråk: *Qvi bene latuit, bene vixit*. Iag vet at min huldaste Far ej illa uptar mit fria skrifsätt, och framhårdar med djup vördnad, så länge jag lefver min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

214.

Stockholm, den 14. Decembr. 1770.

Min huldaste Far.

Iust under det jag spisade i dag, hade jag den äran at undfå min huldaste Fars bref af den 7. i denna månad, och underrättelsen om min huldaste Fars välmåga var så mycket angenämare, som påsten än en gång ganska fort tilbragte mig det dermed alltid förknippade oskattbara nöjet. Om förordningarne skal jag i morgon i cantzliet göra behörig påminnelse, hvarefter jag derom torde få den äran at skrifva.

Sedan efter den nyligen afledne präsideten i amiralitetscollegio en viceamirals sysla successive hunnit blifva ledig, väntar almänheten med upmärksamhet, huru förslaget dertil blifver uprättadt. Inga andre, än schoutbynachter äro competente. De äro ej flere än tre, Liljan, Wrangel och Wessman. Af dem är den första icke adelsman, väl utnämnd, men ej diplomatiserad, den andra endast utländsk adelsman, och den tredje rent af ofrälse. Til det embetet blifva således sökande af alla slag, utom det enda, som rådet ensamt ansett til högre embeten berättigadt. Får se, om Liljan och Wrangel blifva ansedde som adelsmän, eller hvad expedient tages. Resultatet blifver alltid betydande.

Denna gången kan jag, för långsamheten uti utgifvandet, hvarken öfversända A. T. eller Svedenborgiana, men i det stället torde medföljande skrift (som nu änteligen fins til köps, ehuru det ej lär räcka länge) förtjena min huldaste Fars genomögnande. Tryckfriheten tyckes rättare tränga sig in i de hemligaste sakerna, och fastän detta bär sken af en öfversättning utur Büsching, lærer dock godt folk först hafva lämnat den utlänningen del deraf i lika god uträkning. Framhärdar med djup vördnad til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

In margine: P. S. I dag drucko vi hos Gumman Noach min Fars skål öfver bordet. Assessor Lethström i kammarrevision lät hämta in renskt vin, och med mycken declaration om sin högaktning för min Far och sin tacksamhet för godt, som han af min k. Far skal njutit, proponerade skålen.

215.

Stockholm, den 21. Decembr. 1770.

Min huldaste Far.

Et nog trågit arbete, hvilket jag som protocollist denna tiden näst för helgen måst vidkännas, hindrade mig förledne Tisdags från at upvakta min huldaste Far. Ingen påst är ankommen.

I går blef protonotarien Bökman satt 1:o loco på förslag till samma sysla i revisionen, icke utan samtelige därvarande högres och lägres misnöje, så mycket mera som Bökman äfven har Kongl. Maj:ts löfte på syslan. Man har lofvat oss sökande ifrån revision tillbaka til de ledigheter som härigenom blifva i cantzliexpedition; men både kan ingen af dem visa så mycken competence och skickelighet i våra ämnen, som han i de iuridiske, och kunna vi fullkomligen trygga oss vid våre excellencers och hofcantzlers grace, som vid alla tilfällen gynna sin egen expedition. Om planen, som man hoppas, nu lyckas, och då ansökning och liggetider observeras, drager det ändå ut til Augusti eller Septembr. månad, innan jag blir cantzlist, men så är jag tämligen och nästan fullkomlig säker då derom. Nu blifver Bökman nämnd i Ianuarii månads slut; förslag efter honom uprättas i Mars månads slut; sedan nämnes Piper til första protonotarien i medio Aprilis. Efter honom kan på samma sätt Forslund icke nämnas til andre protonot., förrän i slutet af Iunii eller Iulii. Nu kan väl cantzlistsyslan, om collegium vil, då strax ges bårt; så at det är möjligt, at jag derigenom blir i stånd at såsom cantzlist nästa sommar resa til Finland. Det blir för vidlyftigt, at nämna, huru väerne för dem i revision genom Bök-mans ditkomst ändras, och huru många interessen därstädes man hade at strida emot. Cantzlisten Troil hade annars blifvit constituerad til protocollssecreterare och copisten Wallencreutz cantzlist, m.m. När jag blifvit cantzlist, är tid nog, at raisonera om både den nytta jag kan göra af Bök-mans præjudicat, om jag borde söka tillbaka til revision, om den ostridiga förmånsrätt jag derigenom får för Wallencreutz, som annars i revision ville disputeras mig touren, och om den lättare väg, jag kan hafva at komma in i hof-rätten genom formeligt sökande vid någon ledighet, om min Far det behagade, då jag vore i lika anseende med härads höfdingen, utom mina små juridiska förtjenster. Emellertid lærer så väl min huldaste Far, hvarom jag ödmjukast anhåller, som jag sjelf få til-

fälle at observera bästa lägenheter och hvilkendera i framtiden blir bäst af de trenne alternativeerne, cantzlicollegium, iustitirevisionen och Åbo hofrätt. Deus omnia optime provideat! Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

In margine: P. S. I dag har en, som fått det af skepparen i commission, återlämnat hos mig pomeranskrukan. Den är ännu ganska brukbar, så at jag beklagar, at den ej kunde komma til Åbo. Om paquetterne har den karlen ej sagt något, så at skepparen måtte tagit dem med sig landvägen.

216.

Stockholm, den 24. Decembr. 1770.

Min huldaste Far.

I dag hade jag den äran at undfå min huldaste Fars vördade skrivelser af d. 11. och 14. i denna månad. I dag börjar påsten gå norr omkring, och således får jag äfven i ödmjukhet med detta bref börja correspondencen den vägen. Til så mycket större redighet skola mina bref härefter innehålla hvad väg de näst föregående tagit, såsom t.e. nästa Tisdag averterar jag ödmjukast, at jag i dag skrifvit norrom, o.s.v., så at hvilkendera brefven fortast framkomma, skola tillika utvisa, om någre äldre ännu resa den andra vägen. På sådant sätt och då Måndagar och Fredagar min skyldighet at skrifva icke gärna uraktlåtas, lära ödmjuka skrivelser ifrån mig icke många dagar å rad saknas.

Iag tackar allerödmjukast för min huldaste Fars gunstiga löfte om Åbo Tidningarne. Hvad min huldaste Far tänks befalla mig, är i ganska godt minne, ehuru et ganska trågit arbete denna tiden och den nu infallande Iulehelgen hindrat mig ifrån så mycken skyndsamhet, som jag annars deruti gärna använder. Straxt efter helgen skal jag ej underlåta at åter efterfråga och påminna om sakerne i cantzliet samt köpa hvad min huldaste Far behagat omskrifva.

Detta har jag den äran at skrifva uppå en intervall emellan tvänne calaser, på hvilka jag denna Iulafton är buden. I middags

tracterade Gumman Noach alla sina spisgäster ganska ståtligen, en solennité, som hon hvarrt år iakttager. I quäll åter är jag buden til morbror Paléens, hvarest hela hopen iulklappar efter stockholmske vanligheten lærer utdelas. Iag undrar hvad man ämnar mig, ty man har utom all vana varit angelägen at få mig dit. Cousin Eric bød mig i Fredags och som jag då strax lofvade, vändade jag ingen vidare invitation. Men i dag morgons kommer en laqueøj, hälsar ifrån frun och lagman, frågar, huru herr secreteraren mår och ber mig hålla til godo där i quäll, hvarpå jag svarade ganska serieust och som jag alltid varit van at handtera så solent, ehuru det ifrån Paléenska huset skedde för första gången. Iag tänkte det skulle då vara slut med invitationerne, men klockan tolf möter jag cousin Axel, som åter hade samma politesse emot mig. Til följe af alt sådant tänker jag mig rättnu dit.

Rådet har förklarad at doctor Ekebom icke nu mera kan få afsäga sig förslaget til Storkyrkan, och man anser det i almänhet såsom bevis på opartiskhet.

Gud förläne min huldaste Far en frögdefull Iulehelg och et gladt slut på det gamla året, samt låte detsamma ännu vara uti et ganska långt afstånd från des lefnadsslut. Med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

217.

Stockholm, den 28. Decembr. 1770.

Min huldaste Far.

Ehuru ingen påst är kommen och jag ingenting har at skriva om, som är märkeligt, har jag dock ansett min barnsliga skyldighet at berätta om min välmåga. Förledne Måndags började jag i ödmjukhet at skriva norr omkring. Som kölden står nog til, så är det möjligt at brefven den vägen komma fortare fram.

Denna Julehelg lefver jag rätt stilla och ensligt. Marks von Würtemberg är förrest til sin hemort på par månader, och jag residerar allena i rummen. Men ledsnan ersättes rikeligen uti snyggheten och propretén, som då han är i staden är svår at vidmakt-

hålla, åtminstone då 2, 3 bröder bo med honom på hans hälft under deras inresor från landet. Annars har jag då och då någon visite af främmande. Om mårnarne, i synnerhet då ej helgedag är, äro Gahmen och Rossen nästan visse. Nu om vintren växlar jag om mårnarne om med théé, vatn och upkokad mjölk, stundom låter jag ock hämta caffè, såsom nästledne Iuldag. Och i alla fall gör min silfverservice förträffelig verkan. Vore jag fallen at nyttja credit, så skulle den visa sin ypperligaste nytta, då skräddare och skomakare hälsa på mig, som merendels sker om mårnarne. Åtminstone se de ganska vördsamma ut, och stundom icke en gång vilja taga prompt betalning, som dock alltid dem lämnas genast. Vaktmästaren, som betjenar mig, öker lustren, gör mig annars en reelle nytta, och jag har alltid mojén, at med kläder och sådant fullkomligen förnöja honom, utan at det contante blifver för mycket kämbart. Om middagarne då jag ej är bårtbuden, äter jag rätt väl hos Gumman Noach. Stundom äfven om qvällarne, då jag har synnerlig appetit, annars har jag alltid mjölk och skårpor i beredskap. Men ordinairt lämna hennes middagar föga rum för aftonvarden. Drängen friserar mig så väl, at jag ganska sällan behöfver hårfriseuren. Han har inseende på mina gångkläder och prænumerationens sedlar, hvilka han ex professo förstår sig på, såsom varande i riksarchivum, och har en liten cassa til thegrädda, skårpor, bomolja, krita med mera smått, för hvilket han hvar fjortonde dag gör redo skrifteligen. Et ganska noga inventarium har jag börjat uprätta på min egendom, som redan skedt med linkläderne, hvilka til hvarje kluts beskaffenhet äro beskrefne, så at ingen tvätterska kan bedraga mig, och böckerne med mera smått äro äfven antecknade. Jag calculerade en quäll obiter öfver min egendom och fant den föga brista i et värde af 12000 daler kopparmynt.

Min huldaste Far lærer af denna stympade beskrifning öfver min hushållning, som jag i brist af annat, valt til skrifämne, gunstigt finna, at jag äfven i den delen söker at förtjena min huldaste Far gracieusa approbation. Iu mera van jag blir dervid, ju mera lära moyens finnas til besparing i visse delar, utan at anständigheten lider. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

218.

Stockholm, den 4. Ian. 1771.

Min huldaste Far.

Vid det åter skedde årsombytet känner jag de innerligaste glädjereelser öfver den högste Gudens nåd, som ännu förlänar min huldaste Far hälsa och välmåga. Iu längre det skrider, des flere betraktelser väckas vid tidens lopp. Min omtanka, mina skyldigheter ökas med mina år, och sannerligen, det är ej under, om man häpnar vid et alfvarsamt eftersinnande af årens tiltagande, de fulkomligare tjenester, fäderneslandet i mån af dem kräfver, den försigtighet, som fordras uti det almänna lefvernet, den varsamhet och klokhet i den enskilda hushållningen. Går man ej längre, än til glädjen, at få vörda en huld Fader i lifvet, är det redan en oskattbar förmån. Så länge barndoms och ungdoms åren vara, ser man ock nästan ej längre, än på blotta nöjet. Men då en mognare ålder infinner sig, då hjertat intages af et ifrigt bemödande at rätt kunna lefva i verlden och öfvervinna de svårigheter dervid möta, så finner man snart, huru väl man behöfver hjälp, råd och bistånd, samt at, näst den högste Guden och ibland menniskor man ej kan hämta dem säkrare, upriktigare och ömare, än ifrån en Fader. Jag är lyckeligare, än många andre, at i denna ålder få behålla min huldaste Far, och min lycka blifver nästan utan like, då jag åtänker min huldaste Fars ömhet. Det är således i otaliga afseenden min gladaste plikt at tacka den högste Guden, som ännu förlänar mig en så säker tilflykt och stöd, samt at anropa honom, det han täktes uppehålla min huldaste Far vid hälsa och all sällhet detta och många påföljande år, så länge des nåd. vilja och naturens lag det någonsin tillåta. Hvilken önskan är så mycket mera brinnande, som den grundar sig ej allenast på min egen välfärd och nytta, på min tacksamhet och min djupa vörndnad emot min huldaste Far, utan ock på den förmån, det almänna, och i synnerhet hvad deraf ligger å min huldaste Fars vård, derigenom tilflyter.

Iag har nu hållit rådeligast at skrifva endast öfver hafvet, såsom brefven den vägen gått rätt fort och deremot norra vägen uti denna väderleken icke lærer vara synnerl. practicable. Min huldaste Fars bref af d. 21. Dec. feck jag strax efter mit sistas expedierande, och til en början, samt såsom det enda, jag under helgen kunnat af min huldaste Fars befallningar uträtta, får jag den äran at

öfversända medföljande almanach. Om det öfriga skal jag nästa påst hafva den äran at skrifva. Med djupaste vördnad framhärdar til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

219. Norr omkring. Stockholm, den 17. Ian. 1771.

Min huldaste Far.

Uppå 14 dagar har jag ej haft den äran at upvakta min huldaste Far. Åtskilligt arbete, dels mit eget, dels härrörande deraf, at en del af mina kamerater varit på landet öfver helgen, är dertil förnämsta ordsaken. Och som ingen påst emellertid ankommit, och följakteligen åtminstone öfver hafvet icke eller lærer til Åbo anländt, så har jag trott at denne intervaller i min ödmjuka correspondence icke stort blifver synbar.

Iag kommer tillbaka til mit trägna arbete denna tiden. Det har en och annan gång händt, at just då de mäst betydande affairer förevarit, har jag råkat vara vid protocollet. De hafva kanske uptagit mera tid för en begynnare, som jag ännu med skäl bör kallas, än en äldre dertil kunnat behöfva, hälst då jag sökt undvika, at låta protocollerne vitna om någon för mycket ung hand. Iag har ock, Gud vare lof, haft den lyckan, at när det kommit til justering, hafva mina herrar förmän täkts lämna mig et loford, som ehuru min modestie förbjuder mig at dertil söka annan ordsak, än den grace, likväl ej annat kan, än lända mig til den aldrakraftigaste upmuntran, at åtminstone framdeles blifva det värdig. Utom protocollsarbetet biträder jag ej sällan med expeditioners uppsättande, renskrifvande m.m. och har äfven i det sista, ehuru den minsta pointen den lyckan, at om något skal vara någorlunda bra skrifvit, faller det altid på min lott. Collegium har vidtagit den anstalt, at ehuru expeditionerne egenteligen äro secret:ns göremål, ser collegium ej ogärna, at betjeningen med deras uppsättande öfvar sig, och då justeras och upläsas de inför collegio af den, som dem uppsatt. Således har man stundeligen tilfälle at visa sig med något, och om flere saker stöta til på en gång, såsom at jag på en och

samma förmiddag fått justera protocoller och en par expeditioner, och man tillika observerar min hand ibland de renskrefne, gör det ofta mera verkan hos förmän, som tänka så gracieust, som mine, än det i sjelfva verket kan förtjena.

Emellertid behöfves all den tid, man har, hälst så man tillika ej vil åsidosätta studierne. Här får jag i synnerhet omnämna herr cantzlrådet Bierchéns speciella grace emot mig. Jag är hos ingen så ofta som hos honom, och han ser mig gärna. Han har stundom tillåtit mig at förut för sig upläsa hvad jag ej strax tiltrott mig at för collegium upvisa. Men det är ej nog dermed, han har ock behagat gifva mig anvisning, hvad jag bör läsa, och lånar mig sjelf böcker, hvaribland jag nu har af honom Humes Discours Politique, et verk, som fordrar all möjelig attention, såsom det, efter hvad bekant är, ej är kommit från en vanlig hjerne. Herr cantzlrådet Bierchéns exempel är väl för stort för mig, men det upmuntrar otroligt at se en man med sådan sinnes munterhet hinna til många göremål, ja äfven nöjen och studier, och som våra discourser ofta handla om huru sådant är möjligt, kunna de ej annat än vara af högsta nytta.

Emot förmodan slår klockan redan nio, och jag får spara det öfriga i synnerhet om commissioner, tils i morgon, oviss, hvilken-dera brevet förr kan framkomma. Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

220.

Stockholm, den 18. Ian. 1771.

Min huldaste Far.

Såsom slutet af i ödmjukhet medföljande bref utvisar, blef det samma nog färdigt, hvarföre det ej eller i går kom at gå af norr omkring. Således får jag i dag den äran at sända det samma jemte detta öfver hafvet, och tar mig den friheten at nu börja där jag i går slutade, nemligen vid de commissioner, min huldaste Far täkts mig anbefalla. Såsom bekant är, hafva Zveigberg och Cairenius redan längesedan fått Kongl. Maj:ts afslags resolutioner, den förra

af d. 28. Febr. och den senare af den 4. Maji förledit år, hvarefter denne på ytterligare gjord und. ansökning fått Kl. nedrerevisionsafslag af den 17. påföljande Iulii. Iag kan ej förstå, hvarföre emot vanligheten icke något bref med afskrifter häraf gått til consistorium, om ej derföre, at det egenteligen angeck besvär öfver hofrättens utslag. Vid närmare efterfrågan finner jag ock Marks von Würtenbergs i sommars gifne underrättelser icke eller vara aldeles grundade, så vida länge kunde draga ut, innan desse utslager kunde komma til hofrättens eller consistorii kunskap, och kanske aldrig; ty sådane sändas ej vid årets slut til hofrätterne, som dermed förr mycket blefve chargerade, utan til landshöfdingarne at lämna dem til sökanderne och derföre kräfva lösen. Kunde den erläggas, så stoppa sökanderne resolutionerne i sin ficka, kan den ej, så åter-sändas de til revisionen. Bägge händelserne inträffa här, dock med den skilnad, at Cairenius har genast uttagit sina resolutioner, men Zveigberg har låtit sin ligga outlöst, utan at den ännu mera än andra för förledit år blifvit landshöfdingen tilsänd. I alla fall har jag fruktat at de i den vägen aldrig kunde komma hofrätten eller consistorio til handa. Iag har således förestält vederbörande den skada härigenom sker och huru oviss utlösen för Zveigbergs utslag kunde vara, hvaruppå jag ock i dag feck ut originalet til det samma, hvilket jag nu får den äran, at min huldaste Far tilsända. Och som, efter hvad berördt är, Cairenius löst in sina, så skal til nästa tilfälle af dem låta taga och öfverstyra vidimerade afskrifter. Derigenom hoppas jag således, at hofrätten skal vinna tilräckelig uplysning huru målen i nåder blifvit afgjorde, och min huldaste Far samt consistorium kunna från desse odjur sluteligen befria stiftet.

Den uplysning jag uti Kongl. cantzlicollegii diarier kunnat finna ang. bönedagsplacaterne är, at sedan venerand. consistorium derom under den 17. Febr. 1768 tilskrifvit Kongl. collegium (och efter hvilken tid ej något bref finnes vara i det ämnet ankommit) om ersättningen för deras tryckande på finska med mera, har Kongl. coll. derom d. 1. Iunii 1768 afgifvit und. betänkande til Kongl. Maj:n; men af inrikesexpeditionens diarier finnes ej något dervid sedan vara tilgjordt. Jag har således om detta med flere måls föredragande anlitat herr cantzlrådet von Helandt och skal ej underlåta at påminna derom.

Hvad förordningar i almänhet angår, har, sedan man funnit otillräckeligheten af dem, Kongl. cantzlicollegium tilskrifvit alla collegier och landshöfdingar samt deribland äfven lhd. Rappe med de flere i Åbo stift at upgifva, hurur stort antal af dem behöfvas, hvarefter collegium derom lärer draga försorg, och således kyrkorne så blifva tillräckeligen försedde, om annars landshöfdingarne (hvilka det lærer tilhöra at dem omkring länen kringsända, såvida consistorium endast få 8 st:n för sina ledamöter) strax och innan collegium tager sluteligt arrangement, riktigt observera kyrkornes antal. Om de mindre betydande ärender får jag nästa tilfälle den äran at skrifva.

Det liknar sig och vi äro aldeles visse at få Bökman innan til revision, ehuru de grufveligen derstädes spänna emot. Forsslund blifver efter honom protonotarie och jag cantzlist; och ser det mycket likt ut, at jag näst efter Forsslund kan göra mig hopp om protonotariesyslan. Han är nu sjuk, men jag vil ej önska, at derigenom en så ganska snar lycka blefve mig tilskyndad. Bökman är eller ej frisk. Sjelfva morbror Paléen, hvilken en gång försäkrade mig, at efter Bökmanske befordran angeck mig äfven, ej vilja arbeta deremot, har dock gjort alt sit til, som i anseende til des son ej är underligt. Men hvarken hans eller andre resors förslå denna gången. Hans excellence gref Ekeblad, gref Tessin, hofcantzleren med flere, som hela tiden visat utmärkt vård om cantzliexpeditionen såsom den förnämsta och närmaste för ögonen, göra, at Paléen endast vid detta tilfälle blir en liten gässe, och det tar emot hvart man vänder sig för revisionen.

Iag måste spara det öfriga til en annan gång och framhärdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Iag har fört protocollet i collegio vid förslaget uprättande, och har af det jag förut varit i revisionen ej blifvit frestad til någon partiskhet; dock ej eller på den andra sidan; såsom iag icke eller var dertil jäfvig, efter denna befordran eller nästa succession derefter ej angår mig.

221. Öfver hafvet. Stockholm, den 1. Februarii 1771

Min huldaste Far.

Påsterne ifrån Finland uteblifva ännu, och med dem under rättelsen om min huldaste Fars tilstånd. Jag hoppas dock at min huldaste Far ägt hälsan, och det samma tröstar mig öfver saknaden af min huldaste Fars bref. Gud vare lof, min hälsa är så beständig och så god, at jag icke en gång haft de smärre anstöter af flusser och bröstverk, som hos de fläste om vintrarne annars infinna sig, och min tandvärk har altsedan början af 1769 och til denna dag icke en enda gång visat sig. Alt sådant jemte et muntert och gladt sinne, utgör för mig de största ämnen at tacka den nådige Guden.

Mycket arbete har denna tiden sysselsatt mig, såsom jag nu äfven sjelf fått vidkännas cantzlrättsarbetet under Marks frånvaro. Men jag får så mycket mera skäl at blifva fri i sommar, och efter hand skal jag insinuera den af min Far omnämde idéen af någon ledighet til resor hvarje sommar åt Finland. Arbetet bör jag ock endast skylla derföre at detta först är tredje gången, som jag i år har den äran at upvakta min huldaste Far, ehuru det ock mycket härrört af den ovisshet, hvaruti man nu är, hvilken väg man säkrast kan skrifva, och som gör at man stundom skjuter up den ena påstdagen efter den andra.

Aviserne nämna om blå is i hafvet, och derföre har jag trott mig böra norr omkring afsända de i mit senaste bref omnämde afskrifter, som skal ske nästa Måndag. Får se, när den sist öfver hafvet skickade originalresolution framkommer.

Domprosten Herveghr har af hans Maj:t utom förslag blifvit nämnd til kyrkoherde i Storkyrkan. — Almänheten älskar Prins Carl ganska mycket. Således såg man åter på des namnsdag förladne Måndags collationer och illuminationer. Samma dag hölts ock på de Kungligas bekostnad masquerade på Kongl. Slottet uti rikssalen, då jag för första gången bivistade en sådan slags solennité, som nu på några år varit nog rar i Sverige. Jag var klädd i min blå klädning och deruppå betäkt med en öppen domino af gredelins skiftande taft, piqueradt med hvitt, på ansiktet en venedisk ganska naturell masque, långt löshår, . . .¹ til med hvita taftsrosor,

¹ *Poiskulunut sana. — Ett ord bortslitet.*

frisuren väl applicerad och deruppå en hatt med hvit cocarde, fästad med en silfverträns och hvita plumer, brillants spännen och svarta skor med röda klackar. Assemblén lærer icke långt ifrån hafva utgjort 2000 personer, hvaribland en hop rätt artiga och inventieusea masquer voro. De Konglige hedrade sjelfva den med sin höga närvaro. Man menar at nästa Onsdag en dylik masquerade lærer blifva på Prins Carls bekostnad. — Biskop Schröder, han som var i Storkyrkan, är nyligen förlofvad med en 26 år gammal fröken Åkerhjelm, doter af kammarrevisionsrådet, som lär bo invid Örebro. — Statssecreteraren Benzeltjerna lærer antingen redan vara eller snart blifva baroniserad.

Min skyldighet fordrade visserligen at nu til min huldaste Far öfversända räkning öfver mina utgifter, men som jag icke haft tid at öfverse och göra utdrag af mina papper, så ber jag ödmjukast, at min huldaste Far icke ogunstigt uptager, at den samma uteblifvit. Emellertid hoppas jag, at vid jemförande af hvad mig gracieust denna tiden blifvit lämnadt med hvad vanligen för mig pläгат åtgå, min huldaste Far lærer deremellan finna et behörigt förhållande, hälst då de för min huldaste Far skedde utgifter afdragas, och jag, som jag tänker, hinner i ödmjukhet öfvensända en ordentelig inventering öfver min egendom, som tydeligen skal visa, at jag äfven nu med besparing i andra delar märkeligen och vist til 1200 dalers värde den samma förökt. De tilslutne särskilde penningepåster jemte de nu åter förfallande interesserna äro ock til de härstädes för min huldaste Far sjelf och för mig förekommande utgifter ännu så tilräckelige, at jag, i anseende til dem, icke nu behöfde falla min huldaste Far besvärlig med någon vidare förstärkning. Men som äfven nu snart någre extraordinaire utgifter förefalla såsom til herr cantzlrådet Ekestubbe 342 daler, til Tessinska (jag vågar nämna den, så vida min huldaste Fars bref gifva mig anledning, at de dit destinerade penningar, om så nödigt vore, til andre utgifter kunde användas) med flere auctioner och til någre öfningar, som jag icke bör åsidosätta, och hvilka jag under någon redan gjord början finner blifva nog kostsamma, med mera, som jag icke nu i hast påminner mig; så måste jag, för at icke bereda mig någon balance, til all säkerhet ödmjukast anhålla om en så stor förstärkning i mina financer, som min huldaste Far, i anledning af det föregående, sjelf pröfvar nödig, och med hvilken icke är brådare,

än at den kommer i mycket god tid, när påsten åter begynner obehindradt gå öfver hafvet.

Iag måste uppskjuta med det öfriga til en annan gång, och framhärda emellertid och til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

222.

Norrom. Stockholm, den 4. Febr. 1771.

Min huldaste Far.

Påsterne uteblifva alt ännu; men jag bör ändå ej underlåta en skyldighet, hvars fullbordande til en del ersätter saken af min huldaste Fars bref. Hvad som förledit år skrefs norr omkring, lærer redan hafva kommit min huldaste Far tilhanda. På detta år har jag icke haft den äran at sända något bref norrom, som jag vil påminna mig, utan allenast trenne öfver hafvet, det sista förledne Fredags.

Utom andre skrifämnen har äfven originalutslaget uti Zveigbergs sak gått den vägen. Uti mit sista bref lofvade jag väl, at öfersända afskrifter af resolutionerne rörande Cairenius, men som jag ej ännu kunnat få dem, så måste dermed uppskjutas. Kanske de ock torde snarare framkomma öfver hafvet, såvida blåsten denna tiden lærer uprifvit blåisen. Såsom jag förut haft den äran at skriva, har Cairenius sjelf löst ut högstbem:de resolutioner, så at afskrifter, som torde göra samma nytta, måste i deras ställe tagas. Almänna Tidningarne hafva ock för conformitetens skul altid gått sjöleds. Det går långsamt med dem, och äro ännu en hel hop nummer innestående.

I händelse detta bref förr framkommo, måste jag ock kårteligen uprepa, angående antalet af Kongl. förordningarne, at collegium förr någon tid sedan tilskrifvit samtelige h:rr landshöfdingar och äfven h:rr landshöfd:n Rappe, at upgifva huru stort det för framtiden behöfves, så at om vener. consistorium derom med honom konsulterar, lærer Kongl. collegium draga försorg, at bristen framdeles blifver ersatt.

Iag har sökt göra mig underrättad om priset på sådane mähakor, som min huldaste Far för en tid sedan behagade omnämna; men som de bestå af så olika ämnen, och det ankommer derpå, om de skola broderas eller simplement galoneras, m.m., så har man ej positivt kunnat för mig upgifva hela kostnaden.

I fall af simple galonering torde de kunna göras i Åbo, och då torde kostnaden snart kunna efterslås, i anledning af priset, godheten och alntalet af galonerne. 7 à 8 alnar sammet skal dertil åtgå, och kostnaden beror äfven på finheten af detsamma. Ordinairt skal det ej behöfva just vara mycket fint.

Visse malcontenter med domprosten Herveghrs utnämmande utom förslag til kyrkoherde i Storkyrkan hafva inlagt en gemensam skrift til iustitiæcantzleren, med begäran at skydda dem vid deras privilegier. Han lærer dock ej befatta sig dermed, och i dessa dagar torde domprosten Herveghr vara här.

Iag fruktar, at det tar på se ut,¹ som revisionen skulle emportera emot Bökmans utnämmande til protonotarie derstädes; men förslaget lærer ej blifva honom fråntagit. Emellertid hafva vi ännu hopp och äro vaksamme, morbror Paléen gör alt hvad han kan emot oss, och det är ej underligt, ehuru hans son ej skulle komma at förlora så mycket som jag kunde vinna genom Bökmans transport. I fall af vidrigt utslag skal man söka at få honom til assessor i commercecollegio, hvilket morbror Paléen äfven föreslagit såsom bidragande til composition emellan de bägge mäktige expeditionerne; men man torde dock ej finna rådligt at med för mycken godtrohet och för snart antaga det projectet.

Om jag ej för mycket besvärar min huldaste Far, så skulle jag ödmjukast be om påminnelse til Porthan, at snart på Åbo Tidningarne öfversända prenumerationssedlar, och som vore rätt väl, et doussin exemplar af de utkomne nummer, så vida jag för prenumerationen hos en del mina herrar förmän gått i borgen.

De tvänne följande Onsdagar blifva masquerader på bollhuset. Hofvet utdelar billetter gratis, men de blifva rare, såsom endast til halfva antalet emot det, som gafs i dag åtta dagar sedan til rikssalen. Iag har denna vecka dansat tre gånger, så at jag tror jag ej frequenterar de följande masquerader åtminstone ej mer än en, för det de sedan lära blifva mycket sällsynte. Med djupaste

¹ Näin alkuperäissessä. — Så i originalet.

vördnad har den oskattbara förmån at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

223.

Stockholm, den 13. Febr. 1771.

Min huldaste Far.

Ehuru Kongl. Maj:ts nåd. circularer lära lika snart hinna underätta min huldaste Far om den märkeliga händelse, som sig tilldragit, bör jag dock ej underlåta at iakttaga min barnsliga skyldighet. Dem som haft den nåden så nära nalkas en mild och nådig Konung, som min huldaste Far och des vederlikar, är den sorgelige tidningen i synnerhet högst rörande, at Hans Kongl. Maj:t i går om aftonen kl. $\frac{3}{4}$ til 9 lämnat det jordiska. Det skedde ganska hastigt. Hans Maj:t var hel frisk och munter ända til en fierdedels tima förut. Somlige säga dock, at H:s M:t redan efter middagen berättat sig känna en kall klimp i magen. Hans Maj:ts sått (*sic!*) i sit vanliga glada lynne och spelade kort kl. emellan 8 och 9; men började derunder klaga öfver brytningar och stickningar uti bröst och magen, trodde strax, at han blef antastad af sin vanliga colique, och gick hastigt uti sine egne rum. Då föll slag och svimningar öfver honom, och då han liksom repade sig ifrån dem, stiger han hastigt up ifrån soffan, fattar straxt uti fältmarskalken Fersen och h:r ex:ce Beckfries, som af de närvarande stod honom närmast. Desse herrar skulle då i synnerhet hjälpas åt at bära Hans Maj:t uti en säng; men hunno det ej, innan Hans Maj:t, som då aldeles råkade ligga uti gref Fersens armar, efter at Hans Maj:t genom näsa och mun lämnade någon blod ifrån sig, i Herranom afsomnade, sedan han trenne gånger med handen slagit sig under hjertat, där det förmodeligen ganska hårdt angripit, och ropat: Herre Iesu! anamma min anda. Alt detta gick så fort, at Hans Maj:t icke var 12 minuter i sina rum, förrän döden infant sig, och icke hant bäras i sin sängkammare, utan som det berättas, afled uti det hvita för-maket derutanföre. — Under det upkommande bullret mente Hennes Maj:t Enkedrottningen, at elden var lös; men då grefven Fersen småningom underrättat Hennes Maj:t om rätta sammanhanget, blef Hennes Maj:t oändeligen rörd, och är nu så hårdt

betagen, at Hennes Maj:t hvarken talar eller svarar, ropar väl nästan alla som äro tilstädes, vid namn, men säger dem intet. — Iust i det samma Hans Maj:t dog, råkade Prins Carl komma i dörren, feck genast convulsioner och dåningar, men genom hastig åderlåtning kom sig någorlunda före. — Kronprinsessan eller Hennes nuvarande Maj:t är oändeligen bedröfvad, äfven som alla både höga och låga som uti högstsalig Hans Maj:t sörja den mildaste och nådigaste Konung. — Ingen medicus kunde i den hasten fås, en kom strax efter, skulle öppna ådren; men det var för sent och ingen blod viste sig. I dag feck man någon tid förmiddagen se Hans Maj:t liggande i en säng. Han är aldeles blek och förfallen.

Efter detta högstbedröfliga dödsfall församlades riksens råd genast kl. 10 om aftonen, en express, kammarherren Örnfelt affärdades til nuvarande Hans Kongl. Maj:t, tullportarne igenslogos och öfrige nödige arrangementer togos. I dag var rådet åter i god tid tilsammans, och sedan emot middagen riksens collegier och embetsmän blifvit upkallade, annonserades Hans Maj:ts död af hans excellence gref Ekeblad, samt aflades uti deras närvaro af rådet tro- och huldhets ed för Hans Maj:t Konung Gustaf. Strax derefter blef af en härold, klädd i svart sammet med silfverkronor och flor på spiran och hatten, ridande på en hvit häst och omgifven af tolf trumpetare, utblåst högstsalig Hans Kongl. Maj:ts död, och at til följe af successionsordningen Hans Maj:t Konung Gustav nu är Sveriges regerande Herre och Konung.

För öfrigt vidtogo deras excellencer herrar riksens råd åtskillige hedrande och ferma anstalter, hvaribland den förnämste var, at riksdag til den 13. Junii nästkommande utsattes, då ständerne infinna sig til begrafning och kröning. I morgon kommer hvart och et collegium och verk för sig at aflägga tro- och huldhets-eden. Ordsaken til Hans Maj:ts hastige död har man svårt at säga. Det säkraste skal vara, at den skedde af et recidive utaf den svåra slagattaquen Hans Maj:t hade för någre år sedan, som nu åter genom någon förkylning uti denna stränga kölden blifvit väckt. I dag var annars tillämnadt, at Hans Maj:t i dag morgon skulle resa ut på jakt, hvilket Hans Maj:t sjelf i går quälls behagat befalla visse arrangementer och skulle til den ändan bittida och i god tid ätas aftonvard. I dag quäll hade det annars åter blifvit masquerade, hvartil billetter redan voro utdelte.

I anseende til den nu snart blifvande riksdagen torde jag åter få den oskattbara förmån at här få omfamna min huldaste Far, och väntar med det första des gunstiga befallning om hvad jag dertils har at uträtta.

Iag har varit nödsakad at uttaga en svart klädning på räkning uti Kockens bod, och är öfvertygad, at min huldaste Far ej ogunstigt uptager sådant och at jag tillika ödmjukast anhåller at blifva i stånd satt at kunna betala. Iag kan ännu ej veta hvad den in alles kommer uppå, i anseende til den brådska, som är på alla ställen.

Trenne min huldaste Fars bref hade jag i Lördags den äran at bekomma, och fordrade den ömhet i dem finnes teknad visserligen strax et vidlyftigare svar, om ej åtskilligt nu sysselsatte mig. Iag får endast kårteligen nämna, at collegii förslag til protonotariatet i revisionen i går fastställes, men får se när och hvem som blir utnämnd; at jag står ibland cantzlisterne och baron Mannerheim ibland copisterne i Stockholms-calendern, efter vi såsom constituerade dertil anses derföre; at som jag sjelf icke varit mån at efterfråga hvad caractere mig där tildeltes, så har derigenom ock händt, at man där ej nämt den af secreterare i cantzlirätten, hvaraf jag dock har den verkliga hedren; at collegium lämnar mig den, som finnes af mit constitutorial at vara cantzlist, och at hvad här i Stockholm försälges af hans excellence Tessins qvarlåtenskap är egentligen pretiosa och rariteter, men på landet meubler och husgeråd.

Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

224.

Stockholm, den 22. Febr. 1771.

Min huldaste Far.

Vid detta laget lærer min huldaste Far hafva fått min sista skrivelse af den 13. i denna månad, som affärdades vid tillfälle af en extra påst, angående högstsalig Hans Maj:ts högstbeklageliga från-

fälle, så framt icke, som det berättas, den blifvit nödsakad at gå norr omkring.

Den Kongl. bisättningen är utsatt til den 7. i nästa månad. Hennes Maj:t Enkedrottningen mår ganska illa, har ingen sömn och kan således ej annat än blifva ganska afmattad. Får se, huru det går med lifvet. Ännu hafva inga condolencer kunnat ske på Kongl. slottet i anseende til sådant. Man håller alt ännu på at balsamera det Kongl. liket, en operation, som jag måste tilstå är lika horrible, i anseende til det starka anatomicerandet, som annars förnäm och kostsam.

Hennes Maj:t Drottningen vinner allas djupaste högaktning, äfven som hennes upförande emot Enkedrottningen är ganska ömt och ädelsinnadt. Enkedrottningen lämnar och henne tillbaka alla de största kärleksvedermälen. In summa det är på alt sätt rörande at höra talas om ställningen emellan de Kongl. personerne, som alla tillsammans äro af den djupaste sorg intagne. Hans Kongl. Maj:t lærer vid påsktiden vara at åter förvänta.

Iag var i dag hos herr landshöfdingen baron Tilas, som vid flere tilfällen visat så mycken grace för mig i anseende til adelskapet. Han gjorde sig äfven som jag förvissad, at vi få den glädjen, at snart se min huldaste Far här, då han trodde det vara bäst, at min huldaste Far, som af hans Maj:t otvivelaktigt har at vänta mycken nåd, munteligen anhölle om stadfästelse uppå det af högstsalig Hans Maj:t förlänte adelskap, hvilket sedan vid kröningen både lättast och med största heder kan gå igenom. Det skal vid så högtideliga tilfällen och de då brukeliga nobiliteringar vara vanligt, at de som af Konungens nåd blifva delaktige, anmälas i rådkammaren, då sådant genast vinner bifall, utan at gå til riksens ständer, som en gång för alla til et sådant adlande lämnat deras bifall, och blifva diplomerne då genast expedierade. I anseende dertil har jag i tid bordt anhålla, at min huldaste Far täcktes fortfara i des ömhet för mig äfven i den delen, och vara betänkt på samlandet af materialierne til des biographie och lefverne. Emellertid vore det ganska oförsiktigt af mig, at låta förmärka, hälst i de nu befintliga bedröfliga omständigheter den appearance, som således i denna del för mig är, och som försynen alltid blandar i sorgen glädje, så hör jag endast nöja mig at til denna senare vid detta tilfälle räkna den för alla rikets inbyggare annalkande frögdefulla kröningen.

Iag kan ej annat än med vördnad antaga hans excellence Stockenströms förnyade tilbud om rummen. Thomée har låtit förmärka, at hans excellence äfven gärna såge, at min huldaste Far bodde i samma hus vid des hitkomst, hälst där äro tilräckelige rum. Härom har jag ei haft svårt at innehålla mit yttrande, hälst det endast discoursvis blifvit frambragt. Iag skulle af alt hjerta önska det, men som jag vet, at min huldaste Far torde hälst älska at bo mera fritt, så tänker jag, om ej min huldaste Fars befallning om rum til nästa månads slut hunne ankomma, då accordera om någre sådane i negden. Det presserar, i anseende til det myckna folk, som i sommar lærer hitkomma, och man finner ändå altid sedan tillfälle, at reglera detta efter min huldaste Fars behag, antingen min huldaste Far ville bo uti det nämde huset eller at jag skulle flytta til de för min Far hyrde rum vid des hitkomst. I all händelse får man altid afnämare til de rummen, som derigenom kunde blifva ledige. Uti oftanämde hus är altid tilgång, så at jag där ej håller rådeligit at omnämna flere än de som komma at blifva för min räkning; utan, som berördt är, endast til all säkerhet, om min Far, som jag väl tror, vill bo annorstädes, tilser, at då beqvämliche och hederliche rum äro at tilgå på et välbelägit ställe.

Den Tessinska auctionen lærer efter all liknelse nu uppskjutas til riksdagen.

Iag blyges, at med Cairenii resolutioners öfversändande så länge dröjer. Iag har väl den senare färdig, men som den allena icke gör tilfyllest, och man i dag berättat mig, at conceptet til den förra icke kunnat igenfås, hvilket måste vara, som stundom händer, i någon act förlagdt, men tillika helt vist lofvat mig afskrift däraf til en annan dag, så måste, emot min förmodan, jag åter dermed uppskjuta til nästa Fredag; emedan det ej ändå lär vara rådeligit at mera skicka den norr omkring.

De få Almänna Tidningar på förra året, som nu utkommit, får jag den äran at sända. Den saknade numern kommer först i morgon ut, af hvad ordsak, vet jag icke.

Iag anhåller ödmjukast at medföljande bref, som angår någre underrättelser från Korpo sokns handlingar, gunstigt måtte antingen genom påstcontoiret eller på annat sätt befordras. Iag har fått svar från Revel genom Alopæus; men där vinnes ingen uplysning om domprosten Ruuths härkomst.

Iag har den äran med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

225.

Stockholm, den 1. Martii 1771.

Min huldaste Far.

Härmed får jag i djupaste ödmjukhet öfversända vidimerade afskrifter af utslagen angående Cairenius.

I går blef Hans Maj:t af deras excellencer buren up på den lit de parade, som är ganska magnifiquet decorerad. Matsalen är dertil apreterad. Den är öfver all med sina colonner klädd med svart kläde och prydd med silfver-skir, hängande uti festoner och flera faconer. Öfverst vid capitelen synas alla provincievapnen. Framför hvar colonne äro piedestaler, hvilka äfven som alt det öfriga äro med hvita vaxljus och lampor rikt eclairerade. Främst ligger det Kongl. liket på en uphögning af 8 à 9 trappsteg betäkt af en svart sammets-himmel, broderad med gullflämmor och midt uppå falla riksvapnet i guld. Liket ligger uti en ganska väl arbetad kista, med sina förgyllda decorationer och klädd med purpurfärgadt sammet, broderadt med kronor, två och en satte samt sirat med frantsar festonsvis. Liket är uti Seraphimer-drägten med ordenskediorne. Omkring det samma äro christallsmarechallen och på hvardera sidan tvänne stora pyramider med svenska vapnet uti silfver på hvart ljus, lampor, döds-emblemer m.m. framför liket litet längre ned ligga rikets regalier, öfverhöljde med flor och på bägge sidor beledsagade af alla så inhemska som utländska orden, som Hans Maj:t burit, alt sammans hvilande på uphögningar, beklädde med svart sammet garneradt med hermeliner. Det får af alla ses til och med nästa Onsdag ifrån 11 til 1 och 5 til 7 hvar dag. Omkring det Kongl. liket hålla vakt kammarherrar med flere högre och lägre hofbetjente, cheferne vid corpsen och gardiet tvänne cantzli- och tvänne ordenshärolder etc., hvarjemte flere af deras excellencer altid äro uppe. Hans högtsalig Maj:t är ganska förfallen.

Påstgången är ganska långsam denna tiden, och det ser ut, som

man ännu på en tid får vänta des jemnare gång. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

In margine: P. S. I förgår voro alla collegierne och embetsmännen på condolancecour hos H:s Maj:t, nu regerande Drottningen och Prins Carl, samt hos högstbemt:te Hennes Maj:t til gratulation. Cantzliet hade dervid, som vid de återstående condolancerne sker, den utmärkte nåd, at det mangrant til hela sin betjening var uppe, men från de andre collegierne endast ledamöterne.

226.

Stockholm, den 8. Martii 1771.

Min huldaste Far.

I går aftons klockan 9 blef högstsallig Hans Kongl. Maj:t bisatt med all en så hög person värdig prakt. Vädret var väl något kalt, och föll äfven något snö; men dock ej så, at ej solenniteten orubbadt geck för sig. Det är vist, at ingen pompe lærer mera verka på hiertat, än en sådan, ty den är både rörande och lysande. Som den skedde efter et ceremoniel, som är trykt, och aviserne desutom innehålla det förnämste, blifver det ej nödigt, at här vidlyftigt nämna derom. Hans Kongl. Höghet Prins Carl, som var den enda af de Kongl. barnen, som kunde följa i processionen, viste under en ganska djup sorg, som då och då utprässade häftiga suckningar och tårar, dock et utseende af manlighet och höghet. Hans Maj:ts lik, hvarå ansiktet oakadt balsameringen, dock til slut begynte visa spår af förgängligheten, är nu uti åtta dagar upsatt på des castrum doloris, som skal vara ganska präktigt, och hvilket jag i qväll ärnar bese. Hvar qväll är i kyrkan sorgmusique, och ständigt behörig vakthållningen under samma 8 dagar. Denna prakt begynner åter och varar på lika sätt åtta dar för den Kongl. begrafningen, som sker sedan ständerne hitkommit; men desemellan kommer liket at uti Kongl. Gustavianska grafven nedsättas. Som Hans Maj:t skal i lifstiden förklarar, at han ville hvila jemte sin stamfader Kon. Gustav I., så lærer han efter begrafningen flyttas til Upsala dom-

kyrka. De gillade projecterne til kastpenningen och den större medaillen öfver des död får jag i ödmjukhet bilägga.

Ännu har man ingen underrättelse från Paris om den för Hans nuvarande Maj:ts högstbedröfveliga moment, då han får kunskap om den beklageliga händelsen; men väl flere bref så ifrån Kl. M:ts ministre, som private, i synnerhet höga personer af bägge könen i Frankrike til hans ex:ce bar. Scheffer, som alla instämna uti de utmärkta aktningbetygelser, man visar de höga Kongl. svenska personerne derstädes. Konungen i Frankrike skal sjelf yttrat sig, at om man vil hafva väl educerade prinsar, skal man skicka dem til Sverige.

Morbror Paléen börjar nu med alfvare tänka på adelskapet, och förmäler sig så väl derom som andre nuvarande ställningen rörande omständigheter hafva tilskrifvit min huldaste Far. Hans berättelser om desse senare lära vara så fullständige, at det endast vore at onödigtvis uppehålla min huldaste Far, om jag nämde om dem. Kårteligen torde jag dock få nämna at man arbetar ifrigt på bägge sidor, och at de mästa gissningarne förespå och en 1762 års riksdag.

At komma tillbaka til adelskapet, så har morbror Paléen agreerat mit project at kalla mig Stiernpalm, och derefter har landshöfd. Tilas föreslagit ideen til vapen, hvarom morbror äfven behagat med mig konsultera. Man har sagt mig, at han och min Far skola i concert arbeta för desse saker, och at han skrifvit äfven derom. Jag igenkänner deruti hans ömhet för mig; men tillika vet jag af förfarenheten, at man ej aldeles får hvila på de löften i sådant. Jag har svårt at säga, om man med desse saker bör skynda sig eller patientera tiden. Det senare vore så mycket mera probabelt, som det både hade et mindre empresserat utseende, och äfven den nåd, min huldaste Far har at vänta af Hans Maj:t tyckes såsom landshöfdingen Tilas, enligt mit anterieura bref, sig yttrade, lofva, at min huldaste Far altid i god tid anmäler sig. Men om för många förut göra det samma, torde åtminstone den inconvinient möta, at des namn kommer nog lågt på listan. Man kan ej eller veta den tilkommande Stiernpalmske famillens idéer i denna delen, och om den heder, som ligger i en äldre numer, hälst det ej kan vara så vist, om den rättas efter de förra utnännings data. At til de förra goda skäl äfven vinna den förmån, at ej på et eller annat sätt komma för sent, torde jag således få projectera tvänne utvägar. Den ena,

at min huldaste Far antingen genom mig, eller directe til h:s ex:ce academiens cantzler, som otvifvelaktigt äfven gör sig nöje af at gynna min huldaste Far, täktes öfversända en und. ansökning om förnyande, stadfästade och diplome å det af högstsalig Hans Maj:t förunte adelskap, sådan at vapenprojectet dervid kunde biläggas, då denna ansökning kunde produceras innan min huldaste Far hitkomme. Den andra expedienten, at min huldaste Far något tidigare täktes tiltråda en hitresa, hvaruti ganska många utom mig sig interessera, och då, som jag förut vågat omskrifva, sjelf munteligen vid en audience supplicera derom. Det senare är mera besvärligt för min huldaste Far, vid det förra kunde några betänkligheter möta; men någotdera tyckes blifva nödvändigt, hälst af förfarenheten är bekant, huru litet man vet af det antal, man kan få med sig på listan, och som nu säkert ökes af flere biskopar. Jag är således häruti villrådig, och bör endast i tid ödmjukast upgifva mina ödmjukaste tankar, under det jag nu som förr, i djup ödmjukhet och barnslig tilförsikt förliter mig på min huldaste Fars ömhet för mig, som säkert väljer det tjenligaste och bästa expedient.

Såsom hörande til historia litteraria, får jag ödmjukast meddela en curieuse nyhet uti hosföljande afskrift, eller rättare sagdt, concept til et under min nuvarande protocollsföring expedieradt protocollsutdrag ang. någre besynnerlige böcker.

Påsten är denna tiden alt ännu irreguliere i sin gång, och jag saknar med mycket empressement bref ifrån min huldaste Far. Emellertid är det en tröst för mig, at få upvakta min huldaste Far, och jag hoppas, at likväl et annat bref norr omkring denna tiden framkommit, til des mina tämmeligen oafbrutit öfver hafvet afsände skrivelser hinna framkomma. Med djupaste vördnad framhärdar til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

Vid högstsalig Hans Kongl. Maj:ts begrafning

Kastpenning:

Konungens bröstbild och vanliga titul. Til revers följande skrift, omgifven med en smal cypresscrantz: Decus principum per annos LXI subditorum delictum vicenarium, sed quod brevius luctus perennius ab a:i MDCCLXXI d. XII Febr.

Större medaillen:

Konungens bild och namn. Prospect af Gustavianska grafchoret, med ord: Requies clementissimo, och inunder: Mortuo d. XII. Febr. MDCCLXXI.

227.

Stockholm, den 29. Martii 1771.

Min huldaste Far.

Under någre göremål och min flyttning, som til sjelfva hufvudsaken i förgår geck för sig, har jag ej efter min skyldighet varit nog accurat uti min ödmjukaste correspondence. Som det ej lærer skedt förut, så får jag nu aflägga min ödmjukaste tacksäjelse för min huldaste Fars bref af den 15. Febr. och 1. Martii, ankomna d. 11. i denna månad, af den 22. Febr., ankommit med härads höfdingen Hassel d. 19. hujus, och af den 15. Martii, ankommit i går.

Iag bor nu rätt väl, och jag har åter tagit Marks med mig, efter gammalt löfte. Först är en antichambre, hvaruti han bor, näst innanföre en sängkammare med alcove, och där innanföre et cabinet. Hyran är 700 daler, och lär jag få af Marks 330 eller där omkring, så at någon besparing skal vinnas. Rummen äro bättre än de förra, och kunna alla nyttjas, i det stället salen och förmaket på det andra stället voro onyttige.

Nu lära afskrifterne af Cairenii utslag vara framkomne. Görvell och morbror Paléen fingo strax sina bref. Nu är Tessinska bok-cataloguen utkommen på femtio ark; men auction på det ena och andra blir i sommar.

Morbror Carl vant i förgårs stadfästelse på förslaget, och i morgon skal jag laga, at rådsprotocollet blir justerat och han til helgen i den delen tilfredsställd. Protonotariatet, det bekanta, liknar sig ej så illa, och förslaget är länge sedan faststält.

Som riksdagen börjas så bittida, at min Far ej kan hinna få de märkeligaste skrifterne sjöleds, så tar jag mig den friheten, at nu åter sända medföljande trykta papper. Et och annat af värde är desutom utkommit, som jag får den äran at sända en annan gång. De Almänna Tidningarne för sista året äro så aldeles litet intressante, at påstporto för den i det stället torde få indragas.

Såsom nyskommen på mit nya ställe tåktes min huldaste Far ursäkta, at jag ej är vidlyftigare. Nästa påst torde jag då göra redo för de outrättade commissionerne, hvaraf dock inga varit pressante, utom dem jag åter påmint von Heland om, och at skaffa min huldaste Far rum, som nu efter bästa förstånd skal verkställas. Häst önskade jag nu, at hans ex:ce ville tilbjudta sina rum.

Nästa påst skal jag och utbedja mig den äran at något nämna om min cassa, som nu anseenligen krupit ihop och äfven, i anseende til flere extraordinaires utgifter, fått tämmeligen långt utseende. Morbror Carl lånar sjelf här, och desutom lærer det vara rätt så godt, at ej komma uti obligation, häst jag ändå har resourcer.

Hans Excellence är ganska nådig. Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

228.

Min huldaste Far.

I går morgons upvaktade jag hans excellence grefve Ekeblad ang. diplomeaffären. Hans excellence var ganska nådig och försäkrade, at jag kunde vara öfvertygad at hans excellence gjorde alt hvad på honom kan ankomma, och när så är, så lærer den saken icke eller kunna slå felt. Jag frågade, om hans excellence ansåg nödigt, at en supplique til Hans Maj:t skulle ingifvas om uptagandet vid kröningen. Hans ex:ce svarade derpå, at ännu vore god tid dertil, men det kunde i alla fall ej skada at hafva den til hands, och befalte hans excellence mig påminna sig vidare härom, på det han ej under flere tilstötande göremål måtte glömma en för mig så angelägen sak. Jag får således ödmjukast anhålla, at min huldaste Far tåktes tilsända mig en tjenlig skrift, som jag här sedan kan låta stämpla uti min öfvervaro, och som, om hans excellence så befaller, sedan är til hands at nyttjas; så framt ej annars H:s Maj:t behagar skriva resolution om uptagandet vid kröningen på den förra under sin herr Faders. I alla fall torde ändå den först nämde blifva nödig, om min huldaste Far så behagar; ty diplommet kan ändå icke blifva så snart färdigt, at det strax kunde

presenteras, icke eller tyckes det kunna gå an. Hans excellence reser nästa Onsdag, at emottaga Hans Maj:t på gränsen, och torde jag kanske desförinnan än en gång upvakta honom i detta och andre angelägenheter. Emellertid får hans ex:ce då tillfälle at preveniera Hans Maj:t, och underlet jag icke at i sådant afseende omnämna, at ordsaken hvarföre min Far så bittida häruti supplicerat om des gällande förord, var den mängd, som nu lära sig anmäla. De som annars mäst förmodas hafva tilträde hos den nya Konungen, äro välbemälte hans ex:ce, h:s excellence riks- och cantzlrådet baron Scheffer och fältmarskalken grefve Fersen. Alla tre äro mig mycket bevågne, utom det min huldaste Fars förord hos dem alla är på utmärkt sätt aktadt. Hos gref Fersen, som jag nu på någon tid ej haft tillfälle at upvakta, aflade jag i går mårgon min tacksäjelse för den grace han vist min morbroder, hvars sak i förgår vid justeringen blef vidare fastställd, och blef jag hos grefven med en complaisance emottagen, som fullkomligen kan öfvertyga mig om des åtanka. Som förenämde antal af herrar torde vara just lagomt at anförtro saken åt, och de tvänne desutom äro mine förmän, så at både den estimé de hysa för min Far, och, om den annars då mera icke är öfverflödig, den grace de hafva för mig, stöter tillsammans, så torde jag få ödmjukast anhålla om tvänne bref äfven til dem. Det torde vara bäst, i anseende dertil, at tiden då gref Fersen kan vara återkommen, och då bästa tillfället blifver at aflämna brefven, är oviss, at min huldaste Far väl tackes förse dem med couverter och utanskrifter, men utan sigill och data, mera än Maji månad, då sådant sedan efter omständigheterna kan completteras. Då blir man ock ännu säkrare, at angelägenheten bevakas; ty utan all tvifvel tager Hans Maj:t desse herrar i conference om de blifvande adelsmän.

Det blifver så mycket artigare at vid kröningen blifva uptagen, som man vil försäkra, at alla som då uptagas, blifva efter gammal praxis äfven genast introducerade, så adelsmän som baroner och grefvar, hvilka senare med sin styrka icke lära underlåta at hjälpa under saken.

Iag håller på at höra efter rum dageligen, och skulle hafva rätt vackra och aldeles nära til Storkyrkan i brinken belägne, redan accorderade, om ej det grufliga priset sådant hindrat. Man har med möda ännu beqvämt sig til 90 daler i veckan ifrån 100. Dylike

rum längre bårt begäres 12 plåtar före, och ända på Söder 60 daler, alt med meubler. Emellertid skal jag göra alt hvad möjligt är, och kunde jag få vid Norrmalms torg rum, vore de på alt sätt de lämpeligaste.

En förteckning på riksdagsmansvalen i borgareståndet torde jag få den äran sända med sådane noter, som de mig blifvit meddelte. I morgon sker val i Stockholm, och man spår sig 6 h:r emot 4 m:or.

Vi hafva icke glömt protonotariesaken och vi hafva ganska godt hopp. I alla fall lærer jag ändå få en cantzlistfullmagt, i anseende til långliga, eller rättare, trägna tjenster, at jag redan är constituerad, icke prejudicerar någon, såsom äldsta copist inom expedition etc. Men det expedienten vidtages först, om emot all förmodan det andra skulle gå galit, som icke sker.

Iag hade så när glömt. H:s ex:ce gref Ekeblad bad mig änteligen berätta min Far at intet annat, än ganska många tilstötande göremål varit ordsaken at han icke så prompt som han velat besvarat min huldaste Fars bref, och at jag emellertid skulle oändeligen hälsa. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, 12. April 1771.

C. F. Mennander.

229.

Stockholm, den 19. April 1771.

Min huldaste Far.

Påsterne ifrån Finland uteblifva alt ännu, så at vi jemte dem och flere underrättelser ifrån östra kanten, som nu kunde vara angelägne, sakne kunskap om min huldaste Fars välmåga, som i synnerhet interesserar mig, men ock min h. Fars många vänner härstädes, men hvilken jag hoppas varit genom Guds nåd beständig. Här skulle annars stå rätt bra til, om ej man vore inquiet om de almänne affairens utgång. Man hoppas likväl äfven i dem om det bästa. Iag för min del mår, Gudi lof, rätt väl och roar mig med mina vanliga göremål.

Nu har jag gjort et så fördelaktigt accord om rum för min Far, som vid en instundande riksdag och kröning varit möjligt. De

ordinaira priserna hade jag sist den äran at omförmäla. Men nu har jag fått strax vid stora Kyrkobrinken et stenkast ifrån Storkyrkan tvänne vackra rum en trappa up med alla nödige meubler såsom speglar, bureauer, bord, stolar, säng med paulun etc. och dertil en mindre kammare innan för sängkammaren för 50 daler i veckan, et drygt pris, men som verkeligt är det aldracivilaste. Uti den mindre kammaren står en soffa för drängen; men om min huldaste Far, i anseende dertil, at den endast har utgång genom de andra rummen, ville hafva drängen i et hörn i salen, så kan den aldracommodast nyttjas til garderobe, hälst den ock är ganska snygg, ehuru något mörkt. Vuen af de andra rummen är öfver stora Kyrkobrinken ut åt Västerlånggatan, och på den andra handen åt Norrbro och en del af Norrmalms torg. Hyran tager sin början månadsvis vid den tid, då jag tror min huldaste Far vara här. Värden är guldsmeden Seel, en beskedlig karl, och han och hans hustru göra sig et nöje af at på det bästa accommodera min huldaste Far. När man kommer ifrån Norrbro, är detta det tredje huset på högra handen at räkna ifrån stora Kyrkobrinken. Jag har tykt detta passa bäst äfven i anseende til den kårta vägen för min huldaste Far åt Norrmalm, för mig, som just uti min cantzliväg får då ständigt upvakta min huldaste Far, och för drängen, som har den närmaste vägen til alla ställen, dit han behöfver skickas.

Dagen förrän hans ex:ce reste, aflade jag min underdånödmjuka afskedsupvaktning. Han bad mig än en gång ursäkta, at brefven icke blifvit besvarade, och lofvade icke glömma den andra saken om diplomtet. Hans Maj:t lär knapt vara at vänta förr än ungefär den 10. Maji. Det öfriga om des resa och riksdagsmansvalen finnes af aviserne.

Med djupaste vördnad framhärdar til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

230.

Min huldaste Far.

I förledne Söndags hade jag den äran at bekomma min huldaste Fars vördade skrifvelse af den 18. April. Min hälsa har, Gudi lof, nu varit rätt god, och som den opassligheten, som jag i mit sista

bref hade den äran at omnämna, endast härrörde af skjörbjugg och elak mage, så har jag ock hvar dag redeligen moverat mig uti det vackra vädret, som redan någon tid varit härstädes.

Man väntar nu snart den glädjen, at först inom rikets gräns, och sedan inom Stockholms murar få emottaga vår allernådigste Konung. Bland andre sollenniteter är äfven en äreport i verket vid detta läns gräns, dit en stor del af Stockholms invånare lära resa vid Hans Maj:ts ankomst.

Alt hvad min huldaste Far behagat mig anbefalla, är uti mycket godt minne och icke bårtglömdt. Det hufvudsakeligaste är, som bekant är, utträttadt. Hvad de tre ännu i cantzliet öfrige saker angår, neml. om capellans boställe i Ijo, om omkostningarne vid bönedagsplacaternes tryckande, och om Öfver-Purmo capellbyggnad, så äro de väl ännu, i anseende til mångfaldige ärender, uti cammar-expedition oafgjorde, men så hoppas jag, at cr. von Helandt, enligt sit löfte, snart skaffar slut i dem. I synnerhet måste det mellersta blifva påskyndadt, såsom cantzlicollegium, til följe af ven. consistorii bref, deruti sig intresserar. Inga skrifter lära mera behöfva öfversändas, i anseende til min huldaste Fars hitkomst; men deras upköpande är derföre icke åsidosatt. Uppå Brocmanske autionen äro ännu endast octaverne sålde, men ibland dem har för dyrheten skull Gahmen icke köpt någon. Til de förefallande utgifterne har jag lämnat honom tilräckelig fond. Tessinska autionen upskjutes til riksdagen, som bekant är. Det enda, hvarvid jag numera icke något tilgjort, är mässhakan, såsom derom kan bäst öfverläggas vid min huldaste Fars hitkomst.

På det bref, jag feck ifrån min huldaste Fars intendent d'oeconomie, har jag äfven i dag svarat, efter vanligheten raillant, ty jag kan ej påminna mig honom, utan at sjelf blifva burlesque. Inuti hans ligger et bref, som jag strax bedt honom til min huldaste Far öfverlämna, hvilken tackes gracieust befordra det i ägarens hand. Med djupaste vörndnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 3. Maji 1771.

C. F. Mennander.

In margine: Skulle intendenten emot förmodan glömma at genast aflämna det til honom expedierade brefvet, så täktes min huldaste

Far detsamma efterfråga, såsom angelägit är, at ägaren med det första får ut. Om intendenten vore bårta, kan hans bref säkert upbrytas.

231. Min huldaste Far.

Ehuru jag är oviss, om detta bref träffar min huldaste Far, förrän mig sjelf vederfares den oskattbara förmån, bör jag dock ej underlåta at i djupaste ödmjukhet besvara min huldaste Fars den 13. hujus ankomne bref af den 2. Maji.

Accordet med Seelen var redan och genast afslutadt, men sådant skadar dock ej, emedan det var ställdt på månad-tal, inneholler alla förmåner, som min huldaste Far requirerar, och min huldaste Far sjelf lærer vid des hitkomst finna at det nu är ibland de lindrigaste. Äfven äro här flere rum och de enstaka, som ej var så i Norrköping.

Man har ännu ej viss underrättelse, om Hans Maj:ts ankomst på svensk fast botn; men man gör likafullt stora anstalter til des emottagande innom en vecka. Torde dock hända, at Hans Maj:t, som icke vil bringa des undersåtare på någon depence, kommer helt incognito, och innan man vet ordet af. Alla väntar Hans Maj:t med innersta glädjerörelser.

Min hälsa är nu, Gudi lof, rätt god, och min medicus talar om någon vattudrikning och recreation i sommar.

Med min h. Fars tilstånd håller jag onödigt at nu vara vidlyftigare, och utber mig min h. Fars höga ynnest, under det jag, i hopp at snart få omfamna min h. Far, städse med djupaste vörndnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Maji 1771.

C. F. Mennander.

232. Min huldaste Far.

Hvad mit hjerta längst för detta gjort och alt framgent gör, bör jag än vidare på detta sätt iakttaga, sedan jag åter på en tid blifvit skild från min huldaste Far. Jag aflägger min djupaste tacksäjelse för den stora ömhet, hvarmed min huldaste Far under

des senaste vistande här mig åter öfverhopat, en ömhet, som tålt och öfversett mina fel och bemött dem med godhet, som för mig verkat trenne befordringar på kårt tid, som beredt en vidare fortkomst, då den på flere sätt fastställt hoppet derom, som på en gång försett min utkomst för den närvarande och tilkommande tiden, med et ord, som på fjorton månader lämnat mig flere välgärningar, än de fläste fäder bevisa på en tid af många år. Jag behöfver ej med mina emot ämnet svaga ord vidlyftigt nämna min djupaste erkänsla; ty min huldaste Far tviflar ej om mit hjertelag, och det är det som fullkomnar en faderlig ömhet utan like.

Vid efterfrågan har jag fått til svar, at nästa Onsdag då directionen af prästeståndets pupillcassa kommer ihop, får jag des förskrifning, emedan underskrifterne förut ej hinna samlas. Vid hvarje års slut utbetalas interesset, således första gången den 5. Augusti nästkommande år, och ingen viss tid är fixerad, utan kan summan åter tagas, när man vil, allenast man säger til fyra månader förut.

Dagligt Allehanda för i går torde från de andre stånden innehålla något som ej hant blifva bekant. I dag har valet til ledamöter af ridderskapet och adelen uti commission om Jenningska saken blifvit upbrutit. Det har fallit på lagman Reuterholm, den namnkunniga baron Marks von Würtemberg, öfverstelieutenenten von Ficken, vicehäradshöfdingen Breitholtz, auditeuren och tilkommande pro-cantzleren Loode, notarien i Göta h:r Strookirch, en Anders Neder-vudd, och majoren Ierlström. Adelen har ock bifallit at om hans ex:ce baron Falkengren nästa riksdag lämnar rådsemetet, skal des förra embete och, som man säger, dertil rådspension vara honom öpen. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 7. Augusti 1772.

C. F. Mennander.

233.

Stockholm, den 11. Aug. 1772.

Min huldaste Far.

Iag hoppas, at min huldaste Far, kanske under det jag skrifver detta bref, lyckeligen anländer til Åbo. Vinden har tykts vara

nog beständig, men för stark. Gud låte min huldaste Far med hälsa och nöje åter se sin ämbetsort.

Jag hade i förledne Lördags en så curieux beskickning at den förtjenar omtalas. Min Far känner otvifvelaktigt secret. Burman, som en tid var informator hos Lundbergs. Det lär ej eller vara obekant, at han varit en sort handsecreterare åt r.r. Reuterholm. När en man, som icke mer än en gång förr lång tid sedan hälsat på mig, kommer bittida om morgonen, så lär jag kunna sluta, at han har ärende. I synnerhet, om han, som Burman strax efter inkomsten, framför detsamma. Vårt samtal får jag här reducera til hel kårt, men början af hans fråga anför jag uti hela sin vidd för at visa, huru hastigt han gick på saken. B.: Apropos, herr secreteraren, vet h:r secret., hvem som nu är Åbo academie cantzler? Sv.: Ingen. B.: Hvem är då cantzlerssecreterare? Sv.: Han bor ej långt bårta, och när alt går omkring, så kan det vara jag sjelf. B.: Jag undrar hvem som blir cantzler, mån tro ej r.r. Reuterholm? På hvem ankommer det? Sv.: Jag skal ej just kunna säga, hvem som blir det. Det beror på academiens fria val, och innan det nu å nyo gått förr sig, kan ingenting vara vist, om ej det, at den academien faller på, blir fullkomligen värdig et förtroende, som af Kongl. Maj:t sluteligen fastställes. Jag påminte mig hvad min Far berättat om ideen, at cantzlererne skulle sjelfva antaga, hvem de ville til secreterare. Tournerade derföre discoursen på helt andre saker, och om karlen annars begrep det, feck han en fullkomlig repressaille, när jag åter apropos föll in uti det förra ämnet, och frågade om ej det varit påtänkt at cantzlerssecreteraresyslan skulle blifva en commission och bero på hvar och en cantzlers antagande. Jag fant detta för min del ganska rät tänkt. Men då försämrades äfven förmånerne vid syslan, ty såsom blott commission kunde den ej medföra tour, så at de som finge syslorne efter dem, som nu hafva *fullmagter* på dem, föga kunde båta på dem. Han hade sig äfven bekant något ehuru confust, om lönen, och trodde at den blifvit indelt, och immediatement efter denna discours gick han åter bårt förmodel. för at i tid hinna til Kongsholmen. Alt hvad jag kunde sluta, var at han ej var ministre och at jag ej eller någonsin kan flatera mig af at vara det, om jag ej kan visa min skickelighet med slugare folk. Saken har varit för liten, at så länge uppehålla min Far uti.

Riksrådet Horn är ännu ej i staden.

Jag har fått et ganska lustret bref til mig specielt från rector med sin contresignant på folio. Och som Ekestubbiske räkningarne följde med, så skola pengarne komma öfver, när collation gått för sig. Jag saknade dock uti brefvet adelsepithetet. Det har dock af större verk mig ej vägrats. Och som consistorium ej kan veta min befordran til cantzlerssecreterare, som ej stått i aviserne, om jag ej til någon skickar afskrift af min fullmagt, hvarmed jag glömdt at uti mit första bref til rector legitimera mig, så tänker jag uti det handbref til honom, som kommer at innehålla penningecommissionen, fullgöra detta. Han får sluta, hvad han vil, och låta ändra courtoisien; om han vil; men som ministre får man ej eftergifva det ringaste som ankommer på etiquette.

Pechlin är en ståtelig öfverståtshållare. Han ger först beslagskarlarne bränvin, och lofvar dem sedan stryk, om de ej upfylla sina skyldigheter. Mjölken har han fält från 6 mark til 8 styfver.

Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

234.

Min huldaste Far.

Nu är jag så viss på min huldaste Fars lyckeliga framkomst, at jag endast väntar på den finska påsten, hvars utevaro för motvind är et nytt skäl at min Fars resa måtte gått fort. — Riksrådet Horn är ännu ej i staden, men väntas alla dagar. — Den engelska skepparen var samma dag uppe hos Tottiens, men har ej vetat af något paquet. Han hade dock velat fråga sin styrman, om han emottagit något; men som han just då skulle resa tillbaka til London, så kan man ej få vidare svar förrän med hans första bref. — Den särskilde deputationen continuerar ifrigt med sina göremål förr- och eftermiddagar. Den skal dock ej undgå at finna mycken personel patriotisme uti h:r Nordencrantzes upgifter. Deputationen har af Svea hofrätt begärt underrättelse hvar Finlay vistas, och, om han är ur riket, med hvars tilstånd och pass? Äfven så commercecollegium utbegärt den af Nordencr. dit inlämnade förseglade skrift

at först efter des död upbrytas. En del, kanske rättsinnigt folk nog, tycker sig uti det votum, min Far såg på landet Söndagen för des afresa, icke igenkänna verkan af Goodr:s pengar, och undrar högel. at det kommit från en ledamot i et sådant collegium. Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 14. Aug. 1772.

C. F. Mennander.

A tergo: Kongl. Maj:ts Troman, Biskop och Procantzler, Högvördigste Herr Doctor Carl Fredric Mennander Åbo.

235.

Stockholm, den 21. Aug. 1772.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars lyckeliga framkomst, hvarom des bref mig öfvertygadt, utgör för mig et det största fägnadsämne. Flere göremål härstädes hindra mig at denna gången vara så vidlyftig, som jag borde uti berättelsen om en förändring, som bådär lyckeligare tider och mera säkerhet, som befäster friheten och återkallar Sveriges framfarne store tidehvarf.

Hans Maj:t har i så nådigt afseende vidtagit i går alla de mått, som honom, i den beklageliga ställning riket varit, såsom förnämste medborgaren tilkommit. Hans Maj:t har redan gjort sin declaration i detta ännu så för folket i almänhet (så munteligen som genom publicationer) som ock för riksens verk, collegier, consistorier & c. skrifteligen. Åbo consistorium får ock säkert sit circulaire, och det lærer finna med rikets urgamla lagar öfverensstämma en ytterligare med circulairet följande försäkran, som Hans Maj:t i denna ställning äskar och hvilken des undersåtare i Stockholm, flere regementen aflagt och hela riket innan kårt gladeligen aflägger. Cantzli-collegii ledamöter och betjening, som i går och i dag förmiddagen ej svurit, svära nu under det jag skrifver detta. Jag för min ringa del har redan strax efter förändringen tillika med de collegii ledamöter och betjening, som då voro uppe, jemte regementen och flere andre svurit. Härtills skrifvit den 20. Augusti.

I dag den 21. voro ständerne sammankallade in pleno plenorum och fullkomligen biföllo och underskrefvo den nya regerings-

formen, som dock när man vil med et ord beskrifva den, icke är ny, utan den som Sverige af urålder haft. Sluteligen söngs O Gud vi lofve Tig! och så väl ständer, som alla andre äro hjerteligen glade. Souverainiteten är nu som förr afskaffad, och riket bragt i det tilstånd, som var för 1680. Hvad jag icke hinner nog uttrycka och beskrifva i Kongl. Maj:ts nådiga och högstfaderliga afsikt med altsammans, är min huldaste Far af Kongl. Maj:ts nådige hjertelag sjelf öfvertygad om. Med et ord sagdt, ständerne hafva nu sjelfve och Kongl. Maj:t med dem ändrat regeringsformen, eller återkallat den äldsta.

Jag måste spara mycket; ty jag skrifver nu som bäst det exemplaret af regeringsformen, som genast skal tryckas, och jag skrifver det efter det underskrefne originalet, så at et vigtigt document är i mina händer.

Nödvändigheten af det som ännu följer, och min glädje deröfver kan jag ej beskrifva; men högst angelägit är, at så snart min huldaste Far utträttat Kongl. Maj:ts befallningar i Åbo, min Far ofördröjeligen är här och kommer hit. Riksdagen varar ännu och så länge har min Far permission. Jag hade tillfälle i dag at höra en specielle berättelse af doctor Wrangell om Hans Maj:ts religieusa och på Gud förtröstande början til detta sit stora värf. Altsammans gör honom mer än stor. Med djup vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

In margine: Riksdagar sammankallar Kongl. Maj:t när rikets värf det fordrar, men de vara ej öfver 3 månader. Fyra stånd som förut.

236.

Min huldaste Far.

Nu lär bekymret vara alt om Åbo academie cantzlersvalet. R.r. Stockenström har dock ej aldeles ännu velat anse sig som cantzler; men jag torde ifrån min huldaste Far snart få vänta hans nya kallelsebref. Han är med ibland de sju redan utnämde riksens råd. Mera medhinnes ej. Jag får och snart med Guds hjälp se min Far här och med glädje omfamna honom under en stor och nådig Konung. Min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 23. Aug. 1772.

C. F. Mennander.

237.

Min huldaste Far.

Allting stadgar sig mer och mera, frögden tiltager, och cantzliet har nu den lyckan at få kring hela riket kringstända handlingar, som visa Hans Maj:ts nådiga omvårdnad om och des höga tankesätt och huru han aldeles ej velat röra vår frihet, när han dämpat sjelfsväldet. Om man om någon sak eller några handlingar kan säga at de tala för sig sjelfva, så är det vist Hans Maj:ts nådiga tal och regeringsformen. Men det är derjemte ej et bref, utan en bok, som skulle innefatta alla de detacherade omständigheter, som i dessa dagar gjort Hans Maj:t stor. Och mina jemte hela cantzliets göremål och glädje gör, at jag måste spara det vidlyftigare til des berättelsen om altsammans snart utkommer och vi få mera tid. Emellertid gratulerar jag min huldaste Far af alt hjerta at äga en så stor Konungs nåd och at få i så hög beställning tjena honom.

Men alltid skal ändå någon bedröfvelse följa med det glada. Tänk, at riksrådet Stockenström på intet sätt vil emottaga cantzliet, utan vägrat både mig, doctor Gadolin och Sernander. Det står verkligen ej at göra, och hans ex:ce sade mig, at *han måste äfven vägra mig detsamma, och skulle jag framdeles finna huru stort skäl han haft dertil.* Emellertid torde han väl förtjena en öm compliment, och jag måste afvänta consistorii vilja. Skulle cantzlipresidenten Scheffer antingen förut eller sedermera tagas bårt af Upsala, så vore riksrådet Bielke en herre med et noblet hjerta, med studier, med nåd hos Konungen. Kanske om consistorium skrefve först til cantzlipresidenten, så torde han taga mot det, och det vore det aldrabästa. Jag skrifver i dag et embetsbref til rector, efter han skrifvit mig til på consistorii vägnar. Jag får väl en gång vara vidlyftigare och utbeder mig emellertid med djupaste vördnad få framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 25. Aug. 1772.

C. F. Mennander.

In margine: I dag hafva ständerne åter på rikssalen afhört Kongl. Maj:ts nåd. proposition om at inom 14 dagar arrangera bancoverket, göra bevillningen och sätta up riksdagsbeslutet, och så strax sluta riksdagen.

238.

Min huldaste Far.

I går hade jag den äran at bekomma min huldaste Fars vördade bref af den 25. Augusti. De föregående voro af den 11., 14. och 21. i samma månad, alla i rättan tid ankomne, ehuru mina svar varit ganska hastiga.

Iag lär fullkomligen kunna vara öfvertygad, at herrarne icke med sit val fallit på den först tiltänkte herren. Som han först efter förändringen kom til staden, så har jag icke eller aflämnat brefvet, hvilket jag hoppas at min huldaste Far tåkts finna af mit förra bref, ehuru jag otydiligen kanske nämde derom. Emellertid får jag nu återsända det, och väntar med nyfikenhet min huldaste Fars och consistorii nya val, utan at vi härvarande ledamöter tordots taga något steg desförinnan, sedan r.r. gref Stockenström ej kunnat återtaga cantzleriatet. Dagligt Allehanda och flere misbruk af friheten lär min huldaste Far härefter ej behöfva frukta före.

En del af de hitsände brefven äro aflämnade. Det öfriga skal verkställas, sedan man nu fått mera tid. Des inskränkning af glädje och göremål hafva härtils hindrat det, hvarföre jag icke eller med Corplander kunnat, som jag ämnade, skicka min huldaste Fars saker och academiens böcker. Jag gjorde väl derom anstalt i Lördags, men då var han emot professor Gadds och min förmodan bårtrest. Emellertid tåktes min huldaste Far tilställa rector magnificus medföljande quitterade räkning. Sändningen til magister Matthesius torde nu blifva så mycket kärkomnare, som den äfven skal innehålla de nya interessante skrifterne, som engelsmännen säkert högt skatta.

Prästståndets enke- och pupillcassas obligation bifogas i ödmjukhet i afskrift. Jag feck henne icke långt efter min huldaste Fars afresa. Iag har användt tre fyra timmar i dag at uppsätta en berättelse om den lyckeliga förändringen. Jag ämnade i dag kunna afsända henne, men ser det vara omöjligt, hvarföre det skal med nästa påst ske. Conceptet är redan trenne ark. Ämnet är för högt at förhastas, och et haf af stora omständigheter fordrar någon vidlyftighet. Kunskapen lär ock i det hufvudsakeligaste vara genom mina bref och andre underrättelser stadgad, och man behöfver endast Hans Maj:ts tal och regeringsformen för at finna den största anledning at tacka Gud och Hans Maj:t. Af min huldaste Fars sista bref och des vanliga tänkesätt tycker jag mig ock finna, huru kär-

kommen denna rädning varit för min huldaste Far, som varit en ibland de få öfrige redligt tänkande medborgare. Jag hade den höga lyckan at skrifva regeringsformen i Hans Maj:ts egen skrifkammare och med des egen gull-ecritoire til trycknings. Kammarherren Ehrensvärd dicerade ur originalet, och vi använde den angenämaste natt i min lifstid i rummet bredvid Hans Maj:ts sängkammare, där Hans Maj:t låg med öppna dörrar. Huru mycket kan ej Sverige vänta under en så stor Konung? Ingen dag aflöper utan något stort af honom. Nu har Hans Maj:t afskaffat rosenkammaren och andra pinorum, såsom menniskioslägtet vanhedrande. Framhärdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Sept. 1772.

C. F. Mennander.

Apostille.

Doctor Gadolin har varit en ibland dem, om hvilkas personer nödvändigheten fordrat at göra sig försäkrad. Men har ock med de öfriga snart rönt Hans Maj:t nådiga och ädla sinnelag, och strax kommit på fri fot, så snart sakerne blifvit stälde i ordning. Emellertid har doctoren bedt mig berätta detta, för at förekomma mera vidsträkte rykten. Han har tvänne mornar hälsat på mig sedermera, och det är en hugnad at se riksdagsmännernes fogeliga upförande efter förändringen. Efter riksdagen snart slutas, lär jag ej få vänta min huldaste Far hit. Ännu lär Hans Maj:t ej kunnat medhinna at befalla någre diplomers utfärdande; men at Hans Maj:t på kraftigaste sätt ihågkommit den saken, visar regeringsformen. Introduction lär ock ske endera under riksdagen, i de oeconomiske adelens plena, eller sedermera genom riddarhusdirectionen.

Med nästa påst torde jag ock få skrifva min Morfar til, hvarmed jag ej ännu hinner.

239.

Min huldaste Far.

För min huldaste Fars bref af den 31. Aug., som jag med vördnad emottagit, afläggas min ödmjukaste tacksäjelse. Dels mycket göre-

mål, dels sjelfva skrifämmens myckenhet har gjort min correspondence något dels ojämn, dels otilräckelig. Men hvad i synnerhet angår den lyckeliga förändring, hvarom min huldaste Far endast fått sig det förnämsta til handa, har jag verkligen haft under händelser en berättelse derom. Ehuru den endast var ämnad för min huldaste Far, är jag dock glad, at den ej mera behöfves; ty ämnet fordrade mera tid och styrka, än jag har; och kan jag bäst afbörd min skyldighet, då jag nu får den äran at öfversända den trykta berättelse, på hvilken jag väntat. Där bör dock på sidorne 462 och 463 ske denne ändring: ”Dock sedan Hans Maj:t genom hofcantzleren baron Bunge låtit anmoda desse senare at komma up på slottet til Konungen, för at af Kongl. Maj:t sjelf emottaga de försäkringar om vänskap för deras hof, som Kongl. Maj:t vid alla tilfällen gjorde sig et nöje af at förnya, och särdeles vid detta, då genom detta prof af aktning Kongl. Maj:t ville uti detta critiske ögnableck öka den personliga säkerhet, til hvilken de i alt afseende voro berättigade, hvarvid hofcantzleren tillade, at ministrarne så mycket mera kunde döma om Kongl. Maj:ts attention för deras hof, som en sådan beskickning, som denne, ej vanligen tilhörde det embete, hofcantzleren hade den äran at bekläda; så togo de änteligen det partiet at upkomma etc.” Denna rättelse blifver ock införd uti de följande nummerne.

Dock väntas här ännu och utkommer en än mer omständelig berättelse, som fullkomligen skal svara emot almänhetens önskan at blifva underrättad om alt, som hörer til en så stor och högst lyckelig händelse. Den torde jag innan kårt få den äran at öfversända; och som ingenting hufvudsakeligt emellertid saknas och jag ej vet, huruvida det lilla jag nu kunde vidare tillägga, kommer at införas uti den, så tycker jag at då tillika rätta tiden blir, at i ödmjukhet få bifoga mina små tilläggningar, om de då mera behöfvas.

Det kommer dock helt säkert ej at stå där, at cantzlråderne Bierchén och bar. Horn, hofjunk. Rosenstein och jag vore de enda, som vore så bittida uppe i collegiexpedition, at vi hunno blifva instängde uti slottet, som var det mäst interessante och säkraste stället. Det var hugneligt, at från fönstren helt nära höra Konungens första tal til gardiet. Man viste väl ej i början hvad det ville blifva af; men det märktes til vår stora hugnad snart. Jag supponerade

strax, at en härold skulle snart behöfvas, och ehuru risquable den påsten kunnat vid en olyckelig utgång vara, är herr cantzlrådet Bierchén mit vitne, huru jag glädde mig, at jag til äfventyrs kunde vara den enda registrator, som sluppit in i slottet, och at således det första häroldskapet ej kunde slå mig felt; men auditeuren af gardiet hade förut dertil blifvit utsedd, och, ehuru efter betänkande, åtagit sig det. — När Hans Maj:t kom tillbaka om eftermiddagen til slottet, var jag ock ibland de första så lyckelig at få aflägga den första munteliga försäkran, och at få förut höra Hans Maj:ts munteliga förklarande, sådant som des höga försäkningar sedermera innehållit, med den skilnad, at han samlade sit tal således: ”Romerske folket, mine herrar, som var lika fritt som i, då det såg den aristocratiska magten förtrampa lagarne, och sig af egne medborgare blifva undertrykt, valde det en dictator, som skulle återkalla ordningen i samhället. Jag tror at i med alt skäl kunnen hafva samma förtroende til mig, som de til honom. J hafven hört min afsikt och at jag ej begär annan magt, än Sveriges största konungar uti rikets mäst lysande tidehvarf haft. Och då så är, lären i ej eller vägra mig tillbaka eder trohets försäkran”; hvilken Hans Maj:t då förestafvade, och hvilken med et almänt så sant etc. bekräftades. Dagen derpå svor cantzliet ibland de första en muntelig och skriftelig interims ed, hvarigenom ständerne all lydno uppsades och densamma i det stället utfästes til den tilkommande regeringsformen, hvilken sedermera med slutel. ed öfver hela riket är bekräftad. Jag vet ej, om andra än collegierne svoro den förstnämde eden. Skulle min Far ej hafva sett den, så skal den ödmjukast öfversändas. Sedermera i några dagar var cantzliet beständigt uti salen utanför Konungens rum, hvarest alt expedierades, och hvarigenom jag utom andre göremål dels där, dels i collegio kom at, som förut är berättat, uti Konungens egen skrifkammare skrifva regeringsformen til tryknings. Cantzlistaten har Hans Maj:t förklarar så höra til des hus, som sjelfva hofstaten, hvarföre den förre vid processioner och andre tillfällen njuter samma heder med den senare. Hans Maj:ts arbetsordning för sig och cantzliet är märkvärdig, och visar, huru han tagit största bördan på sig. Den skal med första öfversändas i afskrift. När man skal betrakta denna stora Konung för at beskrifva honom, stadnar man uti et haf af stora egenskaper, stora gärningar, stora och nådiga utlätelser. Ibland

desse var en strax efter revolutionen: ”Jag ser, at Svenska folket har sin gamla förmåga quar at uträtta stora saker. Jag har ej eller någonsin tviflat derpå; ty eder historia, mina herrar, har visat mig det. Och jag har ock alltid varit öfvertygad, at när Svenska folket ej varit lysande, har det varit des Konungars och ej des egit fel.” Kan något tydligare utmärka, hvad vi hafva at vänta under en så stor Konung?

Nu kommer jag til academiens angelägenheter, som näst efter glädjen intagit rum i mit hjerta. Det är aldeles omöjligt at öfvertala r.r. Stockenström at emottaga cantzleriatet, om ock Rosir hade varit i staden. Hans ex:ce lär sjelf snart i et bref tolka sina öma tankar och besvara consistorii och min Fars skrivelser. Emellertid har han befallt mig at ej aflämna brevet til Hans Maj:t och det lærer väl få gå tillbaka. Hans ex:ce var dock så nådig och lofvade sjelf preveniera riksrådet Scheffer, och det så snart, at consistorium med nästa påst kan få fullkomlig visshet om hans tankesätt. Riksrådet Rudenschöld torde behålla Upsala til des doctoralpromotion är förbi, och jag hoppas, at kanske riksrådet Scheffer genom r.r. Stockenströms persvasion, mina böner och r.r. Tessins exempel skulle låta förmå sig at ständigt behålla Åbo, om han en gång toge emot detsamma. Nu tycker jag bästa utvägen blir för at ej låta consistorium i förtid taga något steg; men likafullt i tid kunna få fasta på denne hederlige herre, at min huldaste Fader med nästa påst tilsänder mig et handbref derom til honom, har han då emellertid förklarat sig nögd emot r.r. Stockenström, så aflämnar jag brevet; och i alla fall skal min Far med nästa påst få den underrättelse, at consistorium, i lycklig händelse med påsten näst efter min h. Fars bref til Scheffer, kunde afsända sit kallelsebref til honom, som skulle passa bref och befordra skyndsamheten, utan förhastande i valet, som icke eller skulle passa sig innan r.r. Stockenström svarat. Jag har af min h. Fars bref och flere anledningar, ibland andra Gaddens åstundan, kunnat lita på at consistorium näst efter r.r. Stockenström hälst vil hafva cantzlipresidenten, och därför skridit til des sonderande. Skulle det mislyckas, eller han lämna oss, så lærer r.r. Bielke dernäst vara i consistorii åstundan om det annars kan stadga sit val bland så många hederlige herrar. Men den tredje omnämde herren har folk, som känt honom, tykt blifva så noggran och grälig, at han aldeles icke kan stå uti valet med hans ex:ce Bielke.

Riksdagen slöts i förgår. Hans Maj:ts nådiga tal bör jag ej uppskjuta at öfversända. Biskop Benzelstierna hölt en ganska vacker predikan och talmännen vackra tal; men vida under Hans Maj:ts egna och högda tänke-, skrif- och talesätt. Desse senare plena plenorum hafva visat Konungen fullkomligen återstæld uti sina rättigheter, och jag har hvar gång tykt mig vara uti Gustaf Adolphs tider. — Vid riksdagens slut var jag härold för adelen.

Hans Kongl. Höghet Prins Fredric har fått titul utaf Hertig af Östergötland.

Hvad jag ej hunnit hafva den äran at berätta, torde medföljande valde numrer af Dagligt Allehanda utvisa.

Här har ej varit tal om min huldaste Fars hitresa; utan jag har endast önskat det den kunde ske, men som mina förra bref innehåller, måst lämna den önskan. Gud låte min huldaste Fars hälsa förbättras och vatndrickningen göra god verkan.

Min huldaste Far lärer så mycket mera täckas förlåta, at jag ej ännu öfversändt de begärte sakerne, som utom hvarjehanda förhinder de ännu ej hunnit blifva färdige och flere tilfällen desutom ännu gifves til deras öfversändande.

Det är otroligt, huru mit hufvud är fullt med skrifämnen. Jag tycker jag ännu berättat minsta delen om vår lycka, om det märkvärdiga, som lärer passerat, och om Konungen. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Septembr. 1772.

C. F. Mennander.

240.

Stockholm, d. 15 Sept. 1772.

Min huldaste Far.

Mit bref denna gången blifver både sorgligt och roligt. Jag får härmed den äran at öfversända hans excellence grefve Stockenströms afskedsbref. Tankarne äro hans, men conceptet mit. Men jag kan och tillika fägna min huldaste Far och consistorium med något högst hugneligt. Högbemälte hans ex:ces sista välgärning emot academien var den största och kan ej jemnföras med någon annan, än om han sjelf velat emottaga cantzleriatet. Han var sjelf

den första, som talte vid grefve Scheffer, vår aldrig nog uphöjde cantzlipresident, at succedera honom, och feck des höga bifall dertil. På så godt förord, i visshet at academien icke desapointerar mig, för at ej blifva af Upsala folket förekommen, och i den öfvertygelse, hvaruti äfven min huldaste Fars och flere herrar consistoriales redan instämt, at riksrådet Scheffers protection vore den ömaste och glorieusaste academien kan önska sig, upvaktade jag strax sist-nämde herre. Jag sade, at i den händelse academiens sista cantzler icke kunde återtaga academiens vård, hvilket för viktige ordsaker nu inträffat, vore min huldaste Fars och academiens innerliga och vördnadsfulla önskan och anhållan, at hans excellence ville med sin höga protection omfatta densamma. Academien hade väl ännu ej hunnit skrifteligen derom upvakta hans ex:ce, men updragit mig, för at, på längre afstånd skild, ej gå af en så stor lycka förlorad genom något senare tilbud från Upsala, och genast hos hans ex:ce denne des ansökning föredraga, hvilken jag bad hans ex:ce vara så nådig och anse såsom den redan vore af academien sjelf insinuerad. Hans ex:ce var ganska nådig, ville af sin vanliga complaisance omnämna at hans ex:ce, som ej egenteligen uti studier användt sin tid, ej kunde fullkomligen svara emot et så *hedrande förtroende*; men at hans ex:ce dermed för sin del funne sig nögd, hvilket hans ex:ce äfven tilstodde mig at berätta de herrarne i Åbo. Af des svar til herr riksrådet grefve Stockenström, och hvad ytterligare under discoursen med mig föreföll, kan jag ock försäkra, at hans ex:ce, ehvad tilbud honom ock från andre ställen kunde göras, icke lämnar Åbo academien, sedan han den en gång under sin höga vård emottagit. Detta gladdde mig så mycket, at jag i Söndags var på vägen, at för skyndsamheten skull affärda Strålen som courier til Åbo, om ej sådant denna tiden kunnat göra någon upmärksamhet, och om jag ej i mit sista bref i ödmjukhet föreslagit utvägar at vinna all skyndsamhet. Men härigenom och samtelige academiens herrar ledamöters fullkomliga böjelse för denna så högt med största skäl skattade herre hoppas jag, at genom min huldaste Fars gunstiga försorg snart kunna öfverlämna sådane documenter, som fullkomligen sätta academien uti visshet om denna sin tilkommande oskattbara styresman, och mig uti det oskattbaraste tilfälle at ännu på et nytt sätt få betjena hans ex:ce grefve Scheffer. Jag väntar således allenast nu i ödmjukhet kallelsebrefven, som jag försäkrar

icke blifva fruktlöse, hälst om de i tid hitkomma. Jag behöfver ej omnämna at hans ex:ces löfte där ej lærer inflyta, utan saken aldeles de novo uptagas. Hans ex:ce Stockenström torde visserligen ännu förtjena en compliment från min huldaste Far, hvilkens bref han i dag äfven lærer besvara.

På denna kårta tid har jag ej en gång haft tid at ännu berätta doctor Gadolin academiens lycka. Jag viste dock redan förut, at han deruti skulle instämma. Som det likväl kunde hända, at han af något nit kunde meddela andra råd, efter han ej vet, at hans ex:ce vil ständigt blifva hos oss, så tror jag mig blott böra omnämna sådant, på det at i all händelse ej någon irring hos professorerne kunde upkomma, hvilken min huldaste Far säkert då täckes afhjelpa. Jag har tillika trott mig böra tilskrifva om sjelfva saken rector, Morfar, professor Gadd och Bilmark och har uti deras bref refererat mig på detta, hvaraf min huldaste Far gracieust täktes låta dem få veta, at de ej hafva någon så aldeles obetydelig cantzlers-secreterare.

Emellertid hafva för denna gången desse circularer så uptagit denna aftonstund, at jag för öfrigt endast hinner utbedia mig at med min h. Fars ynnest städse få framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Mennander.

241. Min huldaste Far.

Nu i aftonstunden har jag haft den äran at bekomma en vördad skrifvelse af den 18. i denna månad, ej mindre än de föregående med ömhet upfyld. Innan kårt sätter mina artister mig i stånd at kunna göra redo för de medföljande sexhundra daler kop:mt; men summan är så rundeligen tiltagen, at jag felade för mycket emot en huld Fader, om jag ej genast började denna redogöring med min ödmjukaste tacksäjelse för öfverskottet. De andre commissionerne och uphandlingarne skole ej glömas; men om jag deruti så väl som min correspondence härtils ej kunnat vara nog accurat, lærer min huldaste Far gracieust inse skälen dertil.

Min huldaste Far nämner i det sista brefvet ej om cantzlersvalet. Jag hoppas mina och h:s ex:ces Stockenströms bref nu likväl

framkommit, och at jag snart blir i stånd at hos cantzlipresident börja en ny slags tjenstgöring. De nya och hugneliga förbättringar uti instructioner, stater och inrättningar, som Hans Maj:t på et förundransvärdt sätt redan hinner påtänka, sträcka sig väl ock til Åbo academie, såsom den enda, som ännu behöfver hjelp, och som följaktligen lämnar rikt ämne til lysande gärningar för Hans Maj:t äfven uti lärdomsvägen. Det har således ej fruktlöse projecter utan verkeligheter i afseende, at jag nu i tid tror mig böra i ödmjukhet erindra min huldaste Far, at vara betänkt, at upgifva hvad i förenämde trenne hufvudämnen kan vara vid Åbo academie tilgörande.

Såsom bekant är, hafva en help hop adelsmän nu blifvit gjorde. Hans Maj:t säges tänka på oss vid sin återkomst från Ekholmsund. Jag skal ej underlåta at vara vaksam, och i synnerhet at ej låta mit företråde i anseende til datum för de flästa 1769 års och alla de sista adelsmän uti introductionsnummer gå förloradt. Jag har ock derföre en ganska vacker ny klädning redan uti beredskap. Blir jag så lyckelig at få tacka Hans Maj:t, så tänker jag uti en supplications-audience just öppna mit hjerta för honom, erkänna hans höghet emot min huldaste Far och mig, och tacka Hans Maj:t för adelskapet mäst derföre, at det sätter mig uti et oskattbart tilstånd at närmare kunna tjena honom, hvars nåd, hvars rättigheter och befallningar jag skattar högre än mit lif.

Hans Maj:t har nu halfannan vecka varit på Ekholmsund, hvarefrån han nästa Söndag återkommer, och hvarest han recreerat sig med landtluften, icke med ledighet från regeringsgöremålen, som lika blifvit fortsatte. Här återstår ännu många belöningar och befordringar, och man spår cantzliet äfven någon del deraf. En remarquable lycka har unga gref Levenhaupt, 26 år gl., gjort. I afseende på förändringen befordrades han från under- til öfverstallmästare; men sedermera förhöjde Hans Maj:t detta embetets rang til lika som vid andra hof. Han som var fendrik för någre år sedan, befinner sig derigenom nu uti generallieutenants värdighet, och oaktadt all den lycka, hans far nu gjort, ändå et steg öfver honom. — Yppigheten lär i flere afseenden få sina råmärken, och mycket annat högst angelägit blifver snart i verket stäldt. — Utrikes hafven börja småningom komma in med sina consentimenter, och alt liknar sig til en stilla och lysande framtid.

Jusleen har i quäll hitkommit; men ej ännu paquetet.

Gude göre min huldaste Fars hälsa mera stark, och förunne mig hela min lifstid den hugnaden at få utöfva den djupa vördnad, med hvilken jag framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son.

Stockholm, den 25. Septembr. 1772.

C. F. Mennander.

In margine: P. S. Jag flyttar i dag och i morgon på mit nya logement. Hyran hos h:s ex:ce är riktigt clarerad, och städningen, som ej deruti inbegreps, til hans kammartjenare hederligen betalt med specieducater. Hans ex:ce omfattar mig med mycken grace, och tackes i synnerhet ofta omnämna mit ringa skrifsätt, som han oförtjent kallar alt för bra.

242.

Min huldaste Far.

Sedan mit sista ödmjuka bref har jag åter haft den äran at bekomma tvänne lika vördade, det ena med brodern Jusléen af den 15. Septembr. och det andra af den 22:dra. Detta ankom i går, och tillika consistorii bref til Hans Maj:t och hans ex:ce. Oändeligen fägnar det mig, at som tvänne herrar professorers bref äfven redan utvisat, consistorium, men ännu mera, at min huldaste Far varit nögd med mit upförande i cantzlers saken. Ehuru jag feck brefvet klockan ett, skyndade jag mig strax uti hans ex:ces arbetsrum, aflämnade consistorii och min Fars bref, och bad om tilstånd at få ingifva brefvet til Kongl. Maj:t. Detta bifölls ej allenast och verkstältes, utan och bad hans ex:ce mig par avance berätta, at han var rätt *flatterad* af detta förtroende. Hans ex:ce behagade raillera med mig, och sade, at han väl i sin ungdom läst latin, men sedermera tilbragt sin tid emellan vapen och ministére, så at han ej viste, huru detta embete af honom kunde verkställas. Jag feck tillfälle at i ödmjukhet raillera tillbaka, ehuru med mera grund, då hans ex:ce frågade, hvem som nu vore cantzlerssecreterare. Jag sade, at hans ex:ce af honom ej kunde annat vänta, än en mycket mediocre betjening; det vore min ringa person, som hans ex:ce Stockenström dertil behagat utse, och som icke hade annat meritoirt at upvisa til en så stor heder, än min djupa vördnad för hans ex:ce,

min håg at med tiden kunna blifva des tjenst värdig, och min glädje öfver den oskattbara lyckan at snart på dubbelt sätt få upoffra min tid uti den samma. Hans ex:ce behagade ganska nådigt förklara, at det fägnade honom at nyttja et sådant biträde. Hans ex:ce lofvade sluteligen tala vid Hans Maj:t om cantzlersembets emottagande, och lärer med nästa påst besvara brefven. Jag har velat härma consistorium uti skyndsamhet, och genast i dag kunna berätta Hans Maj:ts nådiga resolution öfver academiens begäran. Statssecreteraren Helandt satte ock den saken under N:o 1 på föredragningslistan för denna eftermiddag, men som Hans Maj:t just nu for ut til Drottningholm, hvarifrån han dock i morgon återkommer, feck statssecreteraren ej företräde. Hoppas dock, at nästa påst hela saken skal kunna vara slutad.

Morbror Paléen har nyligen hitkommit. Pastor Arenius sitter nu som bäst hos mig och röker sin pipa. Doctor Wrangells bref skickade jag i dag til kyrkoherden Båld; men han har bedt det skulle skickas til Sala, hvarifrån Wrangell först i vinter återkommer. Cr. Berch tackar för sitt bref. De öfriga commissionerne glömas ej, och får jag snart på en gång för dem göra redo.

Jag tackar aldraödmjukast för de tvänne nya prydnader uti den genealogiska samlingen.

Generallieutenant Sprengtporten har blifvit öfverste för gardiet. — Man talar om uniforme för cantzliet och hofrätten, och jag vet ännu ej vist, om jag ej nästa sommar får presentera mig för min huldaste Far uti galoner. Men det bästa är at ej för bittida gifva ut det för vist. Hans Maj:ts författningar i de större sakerne blifva efter hand det rikaste ämne uti mina bref, och som säkert blifver den största fägnad för min huldaste Far och alla des trogne undersåtar. Redan skulle mycket vara at berätta; men papperet och tiden är alt. Med djupaste vördnad framhärddar min huldaste Fars ödmjuklydigste son.

Stockholm, den 2. Octobr. 1772.

C. F. Mennander.

In margine: H:r pastor Arenius anmäler sin djupa vördnad och anhåller om en gunstig förklaring til Hans Maj:t.

243.

Min huldaste Far.

Et dussin bref afgår til consistorium nu från hans ex:ce vår nyligen blefne cantzler. De hafva tjent at göra mit inträde hos hans excellence, och han har täkts med dem förklara sig så nögd, at jag blyges anföra det. Sjelfva brefven innehålla vidare stadfästelse på academiens lycka. De hafva uptagit så mycken tid at jag nu endast hinner innesluta mig uti den ynnest, som gör mig värdig at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 6. Octobr. 1772.

C. F. Mennander.

244.

Min huldaste Far.

Ehuru med yttra rummet fullt af främmande, bör jag dock ej underlåta at upvakta min huldaste Far. För några dagar sedan hade jag den äran at bekomma min huldaste Fars bref af den 2. Octobr., för hvilket min ödmjukaste tacksäjelse afläggas. Med påsten i dag åtta dagar sedan feck min Far och consistorium fullkomlig ratification öfver den hederlige cantzler, som nu åtagit sig academiens vård, och vet jag säkert, at ingenting mera kunnat fägna den Kongl. academien. Aldrig har heller någon påst mera roat mig, och expedierade vi äfven på de två dagarne alt hvad då uti cantzlers affairerna var at göra. Åtminstone slipper min huldaste Far nu at stå Dagligt Allehanda. Cantzleren har mycken aktning för sit consistorium. Jag erindrade, at han skref för lågt sit namn; men feck til svar: det är ock en respectable corps. Vi äro mycket goda vänner, och behagar hans ex:ce attendera til mina små anmälningar, hvilka Porthan ock kan tilskrifva, at han kom 1:o loco på förslaget, oaktadt Avellans omnämde 23 tjenstår. Just derigenom feck jag tilfälle at dertil uti förslaget anföra skäl, och uti skälen alt hvad til Porthans förmån och recommendation kunde sägas. Af Schalbergs skrapa lærer min huldaste Far finna, huru opartisk jag är uti mit secreterareämbete. Meritlistornes infordrande var ej just så nödigt; man kan hugna betjeningen och på en tableau visa deras competence. Det af min huldaste Far mig tilsände project til cantzlers-instructionen har jag ingenstädes ännu kunnat producera, och väntar i ödmjukhet min huldaste Fars befallning, om jag skal

visa det för hans ex:ce, efter ändå en hop nya instructioner lära komma at utfärdas. Jag afbidar om adjunctsförslaget, och hvad min huldaste Fars vilja derom är. Efterhand tyckes academiens betjening kunna blifva hulpen, åtminstone den äldste hvar til sit ämne; och skulle metaphysices profession blifva ledig, recenderas allerödmjukast Schalberg til all reconvention för sin skrapa. Jag måste tilstå, at jag tämmeligen starkt börjar åstunda någon heder för min Morfar. Och så snart min huldaste Far derom låtit veta sina gunstiga tankar, torde jag derom få nämna för cantzleren. Morfar borde surpreneras först med cantzlråds caractere, och väl vore, om sist på en gång någre herrar professorer jemte min huldaste Far derom tilskrifve cantzleren, så såg det ej så interesse ut af mig. Skulle anmälan ske af consistorium, finge min Morfar för snart kunskap om desseinen. Jag tycker det vore just artig, om hans dotterson honom ovetterligen kunde utverka det. Sedan kunde kanske någon orden komma efter.

Jag påminner mig mit ödmjukaste löfte om anecdoter i afseende på förändringen eller rättare regementsförbättring. Jag kommer nu ihåg hvad modestie beskedelighet och sedighet den värkade hos våre betydande riksdagsmän. Som jag under herr statssecreteraren Wallencreutz kom at hafva befattning med regeringsformens underskrifters completerande, i anseende til sigillernes undertryckande, som talmännen ej kunde göra på rikssalen, så var jag tilstädes, då det skedde på slottet. När de gjorde det, kom prästtalmannen (som med mycken grace emottog min Fars recommendation för mig hos Gumman Noach) och med mycken beskedlighet frågade, om man något mera åstundade af honom, hvartil jag svarede nej, och gjorde det mig en liflig föreställning genom caduca sunt omnia humana, men tillika, at man ej bör insultera mortuo leoni, hvarföre alla, och äfven jag för min ringa del budo til at med all den fordna respect bemöta våra betydande män. Det har jag ock gjort med doctor Gadolin, som gjorde mig flat med sina många morgonvisiter och sin sommission.¹ Deribland bör nämnas, at han gjorde sin afskedsvisite hos mig ännu, när jag låg, och sista ordet var: Herr Secret., var ej ond på mig. Jag kunde ej förstå detta, utan sade, at detta mycket litet passade på mig, som en obetydlig medborgare, och ännu mindre, när jag ej hade skäl til

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

annat, än at utbedja mig hans grace nu som alltid tilförene. Under en min visite hos honom yppade han sin oro, at hans goda renommée kunnat lida genom hans arrest, som gjorde honom här nog melancholisk. Jag sade, at det var den första gång, sådant intet betydde. Men han svarade: så dömer den som ej sjelf varit i cas. Jag förestälte honom, at vid alla revolutioner sådant var vanligt, men på den mildhet, hvarmed Hans Maj:t handterat sine statsfångar, kan historien ej uppte exempel, och de suto inne ej för at straffas, utan at hindras från operation, hvarmed han gaf sig til freds. Jag bad honom vänta til Hans Maj:ts återkomst för at taga afsked. Han fruktade, at han ej kunde förhoppas, at vara så i nåd, och at åtminstone det ej hade at betyda, at han, som han ock gjorde, förut bårtreste. Jag öfvertygade honom dock, at Hans Maj:t med lika nåd omfattar sina trogna undersåtar, men hos mig sjelf faller det åtminstone troligt, at han ej blir biskop i sina dagar. Det var et grymt slag i hans uträkningar, och jag undrar, om han ej blir mindre betydande i consistorio härefter. — Biskop Benzeltierna började psalmen på rikssalen. — Många gånger har det fallit mig in, huru vår nådiga öfverhet uti sit yttrande vid min huldaste Fars afskedstagande så tydeligen förklarade at man gärna sett min Far qvar öfver förändringen. Sådant hade visserligen och fägnat min Far, om han kunnat vänta den så snart. Emellertid vitnar Hans Maj:ts nåd. yttrande om den höga nåd, hvaruti min huldaste Far står, och det väcker säkert hos min Far den hugneligaste hugkomst af sit underdåniga afskeds audience. — Jag vet ej af hvad anledning prästeståndet scrupulerade at des privilegier skulle minska. Dagen förrän regeringsformen af ständerne antogs, upkom biskop Lütke-man i Konungens rum eftermiddagen. Både han och Backman yppade där sin oro för mig. Jag försäkrade dem, som saken sedan visade, at den var ogrundad; och bad biskopen sjelf gå in til Hans Maj:t genast, så skulle han få helt annan uplysning. Han geck in, och kom glad tillbakars, samt berättade mig, huru nådigt Hans Maj:t derom sig yttrat, och fant, at prästeståndet nu som förut blifver et rikstånd. Det var egentligen detta, hvaröfver någon illasinnad velat alarmera de goda gubbarne, men de funno vid regeringsformens upläsande dagen derpå i rikssalen helt annat, än at de skulle från riksdagarne blifva uteslutne. Biskop Lütke-man har jag ännu i dag råkat här på gatan. — Landshöfdingen

Raab var för någon tid sedan här på några dagar at upvakta Konungen. Unga gref Lieven, som var sänd til Paris at annoncera förändringen, har vunnit mycken accueil och i desse dagar återkommit, begåfvad af kungen i Frankrike med öfverstecaractere, en den präktigaste brillanterade guldosa och en anseelig pension. Konungen i Frankrike förde honom strax vid framkomsten, som var en afton kl. 11., in til la comtesse du Barry, hvarest alla de största församlade fruntimer slogo en ring omkring honom och med begärlighet afhörde hans berättelse. Alle officerare gingo då ock ännu knutne om vänstra armen med et linnekläde, et hederstekn, som alla, som genast svuro, de första dagarne brukade, och äfven jag.

Lieven hade det ock i Paris, och duchesserne och de stora fruntimren voro deruti så charmerade, at de öfverhopat honom med de präktigaste band, af hvilka några innehålla virkadt *vive le Roi*. Man finner af alt huru både svenskar och utländningar glädja sig, och de svenskar, som vistas utrikes, täfla at få insända sina trohets eder. Svenska officerarne vid Royal Suedois i Frankrike, utan at hafva haft del af formulairret, hafva i dessa dagar insändt en egen ed, den vackraste man vil läsa, med et skönt bref på fransyska. Sjelfva Voltaire gläder sig på sin ålderdom, och har genom grefve Creutz, som nu blifvit ambassadeur, insändt medföljande vackra poëm til Konungen, hvaraf jag så mycket mera bör lämna ödmjuk del, som det vitnar om utländningarnes vördnad för vår store Konung.

Hans Maj:t är nu åter på någre dagar på Ekholmssund, alltid lika följd af regeringsomsorgen.

Någre Åbo fartyg äro ännu ej komne. Med Arenius torde jag få sända til en början Almänna och de öfriga Dagliga Tidningar. Alt det öfriga skal med första fartyg följa. Jag bor nu midt emot sjelfva Tyska Kyrkogården på Svartmansgatan, dit jag Michæli tiden flyttade öfverhopad med ny grace af h:s ex:ce Stockenström.

Jag måste, för at ej för mycket fela med et längre oläsligt bref, sluta det, men i anseende til många skrifämnen så godt som midt uti, ehuru på fyra blad. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 13. Octobr. 1772.

C. F. Mennander.

245.

Jag vil ej besvära pastor Arenius med mera än det i ödmjukhet medföljande angelägnaste. Med fartygen, som dock ännu ej ankommit, hoppas jag få sända det öfriga. Den likaledes nu medföljande boken måste jag bekänna, at jag en gång lånte från min Far, hvarefter jag ej glömt honom, men icke förrän nu haft tillfälle at läsa honom igenom. Såsom minister kunde jag väl hitta på den utvägen at säga, det den blifvit efter min huldaste Fars afresa funnen i des kammare; men det vore at ganska illa använda politiquen, där endast sanningen bör äga rum.

Hans Maj:t kommer i dag från Ekholmssund. Morbror Paléen har varit i Upsala öfver doctoralpromotion, och när politiska speculationerne nu tryta, tänker han, som många andra, återvända sig til de oskyldiga och stilla studierne.

Biskop Lamberg mötte jag i förgårs på et nog trångt ställe, på den smala gången vid finska kyrkan, och ehuru han klämde mig, encouragerade mig dock hans utomordentliga complaisance så mycket, at jag fullkomligen påminner mig, at han berättade sig då genast skola bårtresa, och lät derjemte anmäla sin hälsning hos min huldaste Far.

Stockholm, den 18. Octobr. 1772.

En lydlig son.

246.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars vördade och kärkomna bref af den 6. i denna månad har åter fägnat mig, och fordrar min ödmjukaste tack-säjelse.

Jag påminner mig nu ej något särdeles at skrifva om, och är här äfven tämmeligen tomt, när Hans Maj:t är bårta; ty nu ser man at regeringen följer med personen och ej med namnet. Hans Maj:t lär ock förblifva ute til om Söndag eller Onsdagen derefter.

Jag måste upriktigt bekänna, at ännu har ej något dödsfall rört mig så mycket som fältmarsalken Ehrensvärds, och den känslan måste vara patriotisk, ty icke är han egennyttig. Nästan ända härtills nog ofta förfördelad af den svenska otacksamheten, skulle han just dö, när store män kunna hoppas et blidare öde. Huru

många sådane äro väl nu quar? Jag undrar, ehuru jag om en så uplyst herre ej borde göra det, om ryktet om des lyckeliga förändring i andeliga vägen är grundadt. Det skulle göra honom dubbelt stor, och fullkomligen lik Franrikes stora Turenne.

I dag hade jag et långt bref från retor (*sic!*) magnificus, som kläder sig öfver vår cantzler, och berättar at des flere bref framkommit.

En präst, som jag tror heter Granér, har för obetänksamma utlätelser emot vår store Konung blifvit stäld under tital. Desse kunna ej gärna väntas från andra än vanvettiga, och sådan är han. Han har vist flere prof deraf, och ibland annat skrifvit til justitiæcantzleren et ovetligt bref, at han kunde vara värdigare det embetet, än bemälte herr just.cantzler.

Morbror Paléen frågar mig alltid om nobilitation och lofvar å nyo derom anhålla; men jag är tranquille vid en stor Konungs påskrift, som säkert snart förvandlas i diplome.

Pastor Arenius kommer nu just hit, och säger sig med godt hopp i morgon anträda resan til Åbo.

Nu i dag skola tvänne Åbo fartyg vara hitkomne, och blifve jag väl snart i stånd at acquittera mig af mina commissioner, med berättelsen hvarom jag då tillika får ödmjukast inkomma. Pastor Arenius feck redan i Söndags et paquette med Almänna och Dage-liga Tidningarne.

Gud uppehålle min huldaste Far vid en långvarig hälsa, och förskone mig länge från en sorg, som vore både privat och patriotisk. Så länge jag lefver, är min yppersta heder och glädje at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 20. Octobr. 1772.

C. F. Mennander.

247.

Min huldaste Far.

Vi sakne de sista finska påsterne ännu. Jag vil dock hoppas, at min huldaste Fars hälsa, det käraste jag äger på jorden, är orubbad, och bör ej oroas deröfver, at den senast ankomne påsten ej medbragte något min huldaste Fars bref; ty min huldaste Far har af grace varit långt mera accurat i correspondence, än jag af skyldighet. En ledsam dröm och en besynnerlig fråga af hofrätts-

rådet Tollstedt, som nu dageligen spisar hos Gumman Noach, om jag ej, som han trodde sig äga anledning at förmoda, skulle snart resa til Finland, kunde väl denna gången göra mig bekymrad öfver min huldaste Fars välmåga, innan en ny påst den bekräftar; men jag är hvarken drömmare eller visionaire.

Nu är ministeren och nästan alla göremål af vigt på den foten, som de uti välbestälte regeringar böra vara. De hemligaste kunskaper behöfva nu ej delas emellan parhundra personer, och af dem, som äro uti affairerne, vet ofta den ena ej hvad den andre har at uträtta, förän saken är til slutbragt, under det alla likväl gemensamt bidraga til det almänna bästa och en stor Konungs nöje. Det är nöjsamt at se, huru folket i almänhet här gör projecter och politiska slutsatser, utan at träffa sakernes rätta sammanhang, om ej uti et hörn af dem. Danmarks rustningar ger mycket för almänheten at sysla. Likaså, at Konungen låtit befallning afgå til alla härvarande landshöfdingar, biskopar och officerare, at i denna vecka afresa hvar och en til sit ämbete. Man lägger detta tillsammans och supponerar krig emellan Danmark och Sverige, at arméen skal innan kårt vara samlad m.m., då likväl det naturligaste och som tyckes angå almänheten vore, at af officerarnes renvoyerande sluta, det Kongl. Maj:t icke vil, at de skola i stora skockar gå här och slå dank, utan göra sina syslor. Sant är likväl det, at Danmark rustar, och lika så vist, at Konungen ej lærer låta öfverrumpla sig af denna lilla granne, om han hade något i sinne mot oss ensam eller i complotte med någon annan magt, at Hans Maj:t altid håller sin armée uti försvarsgådt tilstånd, och at den altid vore i stånd at tukta Dansken, hälst förståndet icke lærer vara så godt emellan Danmark och Norrige.

Hans Maj:t kom i Söndags från Ekholmsund och lærer i nästa veckas början anträda en del af sin Erichsgata neder åt Sverige.

Landshöfdingen Tilas afsomnade i dag morgon efter ny attque af sit slag. Jag är nästan i beråd, om jag ej skal söka riksheraldicembetet, efter ej många lära kunna begära det. Kanske det hör til mina vidlyftiga förslager; men jag tycker at det kunde medföra förtjenst, någon större heder med tiden och til äfventyrs någon framdeles apparance om den blå officiantstjernen. Skulle jag resolvera mig at begära det och få embetet, så delar jag inkomsten och besväret med Marks von Würtenberg, och behåller af detsamma

endast vapenfabriquen; ty det genealogiska och antiquariska blir mig för grälaktigt.

Apropos häraf kommer jag ihåg adelssaken. Får se hvad denna vecka utvisar. Jag är häruti som alt annat tranquille under all min äregirighet, och bör aflägga min allerödmjukaste tacksäjelse hos min huldaste Far, som icke eller vil uppskjuta med diplomes utgifterne.

Min huldaste Far behagar nämna i sit förra bref om Åbo sällskapet och min präsent dit af buster. Sant är väl, at det ej brillerar i sina tidningar; men kanske at man i början får vara tilfreds, om detta sällskap kan blott inom sina ledamöter procurera et hederligt nöje, mera communication emellan professorerne och studenterne, kännedom af et slags tidsfördrif, som nu så mycket kommit i mode, och en retraite, som kan bli rolig, hälst om musiquen kommer i gång där. Om de ock framdeles ingenting gáfve ut i almänheten, kunna de dock roa sig inom sig, upöfva hvarandras hardiesse och talegáfva, och vinna samma ändamål, som de fläste andre orden. Det är illa at de ej mera rådfråga min huldaste Far, men det är säkert mera af modestie, än obekymmersamhet om sina skyldigheter. Min huldaste Far tackes dock ej tröttna vid dem. De behöfva såsom et annat gille blott protection. Lunds academie har nu följt deras exempel, och de kunna väl upmuntras at framdeles äfven blifva utom sig nyttige. Jag har för min del sökt bidraga dertil kanske med en för långt drefven ifver, men min huldaste Far täcktes ursäkta den, ty den har endast haft kärlek för mina landsmän för deras smak och för sällskapet til föremål. De få nu med fartygen sit autel eller bureau, hvaruti alla deras handlingar och hemligheter kunna förvaras, och som sammantagit med busterne och det öfriga skal mycket pryda deras retraite. Autellet hafva de sjelfve til största delen betalt. En liten del har jag vidkändts. Jag måste bekänna, at de fyra busterne de fått icke äro de, hvilka jag för mig utvalt och som jag tänker såsom etuder vid ritande behålla. Desse äro endast tvänne. Men de, som de skryta med, äro desamma, som jag jemte mina för min huldaste Far upviste. Det är väl en olydnad, men kanske förlätelig, at jag vågade skicka dem öfver. Det hade ej skedt, om jag ej oförsigtigtvis förut råkat låfva dem dit, och jag har fått för dem så många tacksäjelser så väl af almän orden, som ledamöterne, at jag snart skulle anse

mig som en Mæcenas. Åtminstone får jag mycket god tanka om deras smak och tacksamhet. Jag hör nu at de få et särskildt rum til sammankomster, som skal vara vackert, och kanske desse små sammankomster kan afhålla ungdomen från sämre nöjen och gifva dem hug för en mera polerad lefnad.

Med en magister Törnudd har jag fått theduken och bärburken, hvarföre min ödmjukaste tacksäjelse aflägges. Calonius har skickat på mig en hiskelig bråte disputationer, hvilka jag så ärligen tänker utdela, at jag ej behåller någre för mig: en mindre curiosité, som lærer komma från mödernet. Jag håller nu på med min Fars och academiens commissioner och hoppas at alt skal til nöjes blifva verkställdt, under mångfaldiga syslogöremål. Med Corplander, som innom några dagar lærer resa, tänker jag expediera altsammans. Min huldaste Fars estamper äro rätt vackra med all möjelig besparing.

Doctor Celsius är illa sjuk. Ruthström har dödt uti högvakten. Odelius har sluppit ut af särdeles nåd, som han verkligen ej förtjenar. Landshöfdingen Ramsay gifter sig i dag med en fattig präst-enka, som skal vara slägt med general Stierneld. Ståhlberg reser öfver til Åbo i tanka at blifva präst, hvartil jag dock som cantzlers-secreterare ej kan recommendera honom.

Klockan slår, och jag måste sluta brefvet; men aldrig at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 27. Octobr. 1772.

C. F. Mennander.

Min medicus har sagt mig, at en hop osunda vätskor, härrörande af för mycket stillasittande bör med pyrmontervatn utdrifvas, för at ej göra olägenhet. Han säger ock, at det kan nyttjas om vintren med liten försiktighet, så at jag torde på 14 dagar taga mig ledighet dertil. Annars mår jag rätt väl, och tycker sjelf, at jag gör den couren för ro skull.

248.

Stockholm, den 6. Nov. 1772.

Min huldaste Far.

Jag har nu så mycket både publiqua och privata göremål, at jag endast kårteligen hinner aflägga en tacksäjelse, som varar hela min

lifstid, för all min Fars myckna godhet, hvilken jag ock förnäm-
ligast har at tilskrifva mit adelskap. Huru det nu gått i fullbordan
förrän någon annans, skal jag nästa påst hafva den äran at berätta
vidlyftigare. Riksrådet och cantzleren har det utverkadt och tåktes
min huldaste Far med nästa påst derföre tacka så väl Hans Maj:t
som cantzleren. De resa bårt i morgon; men jag skal väl skaffa
fort brefven. Jag hoppas i morgon bittida få diplommet under-
skrifvit, och får sitta i natt och dictera för Törnros. Genom denna
skyndsamhet kan jag komma in på riddarhuset ännu i år och så-
ledes få nummer för alla följande årets, liksom i anseende til mit
gamla datum för en och annan af de få, som i år sig til introduc-
tion anmält. Den allerödmjukaste bilagde förteckningen hisnar jag
vid; men som min Fars godhet i de sista brefven påmint derom,
så vågar jag öfversända den. Jag har til en början lånt 4.000 daler
af Gumman Noach at betalas efter en månad. Det ser kanske ut,
som ej långt vore til des Hans Maj:t sammankallar ständerne, om
riket blir med Norrige tilökt (under fyra ögon), och lär jag således
snart få profitera af min riksdagsmannarätt. I dag tackade jag
på den almänna couren Hans Maj:t, som ganska nådigt det uptog.
Hans ex:ce ber mig oändel. hälsa min Far och ber om ursäkt, at
han ej hinner sköta den enskilta correspondencen, ehuru acade-
miens affairer aldrig uraktlåtas. Min Far kan ej tro, huru väl jag
står hos honom och ingen dag nästan är, at icke han täks fråga
efter mig och kalla mig i sit contoirdels i academiens, dels collegii,
dels enskilt correspondence. Jag har varit så sysselsatt denna tiden
och nu några dagar med denna affairen, at min Far det ej sig
föreställer. Jag är rätt orolig at fartygen gå bårt under det jag i
mina hvita strumpor och många syslor ej kunnat slutel. bestyra
commissionerne och blifvit uppehållen af en svinhund, som skulle
göra kamarne och i dag skickade mig bud, at de blifva först färdige
om Söndag. Skulle til all olycka så vara, så skola ändå alla skrifter
och det mindre öfverkomma om ej förr så med mina kamrater, som
resa på ambassaden. Det samma har blifvit mig tilbudit, men den
var ej apropos vid närvarande utgifter. Jag darrar, men jag fruktar,
at jag måste anhålla om 8.000 daler jemnt; ty där är säkert något
smått pläck quar. Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste
Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim.

In margine: Äpplen kosta hela 20 plåtar tunnan så at jag ej vågat på dem.

	D:r kopp:mt	Et panquet, enl. et gammalt riddarhus prot.	300:—
Charta sigillata	300:—	Kopparplåtens målning	200:—
Förhöjningen derå	150:—	Genealogiens skrifning	36:—
Chartæ sig. recognition	800:—	Vaktmästarne på riddarhuset	48:—
Vadstena adel. jungfrustift ..	300:—	Pergamentet	45:—
Krigsmanshuset	120:—	Inbindning med silkes lis-	
Cantzligebühr	450:—	quader	150:—
Diplomets skrifning	300:—	Förgylt kopparkupa til sig.	200:—
Vapenritningen deruti	200:—	Herr Tammelin, som såg öf:r	
Discretion åt kontrasignanten	600:—	conceptet, begärde sjelf er-	
Sigillet	48:—	känsla, som kanske blir ..	150:—
Introductionssumman	3000:—		
Riddarhussecret. 10 Rd:r ..	170:—		
		D:r k:mt	7567:—

249.

Min huldaste Far.

Jag var så hindrad sista påstdagerne, at jag ej hant upvakta min huldaste Far. Detaillen af saker är väl ej altid roande; men jag bör dock framkomma med den jag sist allerödmjukast lofvade. Den tredje Novembr. geck jag til hans ex:ce, och sedan jag föredragit et och annat ärende, utbad jag mig at ännu få föredraga et, hvilket såsom mig sjelf rörande jag spart til sist. Som det dock tillika och hufvudsakel. angeck min huldaste Far, hoppades jag, at hans ex:ce så väl för academiens, som cantzliets skull täktes detsamma sig antaga. Jag viste deruppå hans ex:ce mit vapenproject och sade, at ingenting annat nu felades, än at hans ex:ce ville utverka Hans Maj:ts nådiga befallning om diplommet. Talade jag endast i afseende på mig sjelf, så vågade jag ej begära detta, då ingen annan af 1769 års adelsmän ännu det erhållit; men som den Kongl. belöningen endast skedde för min Fars skull, så (sade jag rent ut) tykte jag i diup ödmjukhet, at äfven i afseende på fullmagternes värdighet ingen skulle stöta sig, om han först diplomerades. Hans ex:ce biföll altsammans och lofvade bestyra derom, och dagen derpå eftermiddagen hade han låtit söka mig, men jag var då ej uppe, så at jag så mycket bättre kunde om morgonen

derpå tacka honom för hvad som samma eftermiddag händt. Jag kom likväl sent om aftonen up, och då viste statssecreteraren von Heland mig vapenprojectet, som Hans Maj:t täkts lämna honom med påskrift: Expedieras, Stockholm den 4. Novembr. 1772. Gustaf; så at der nu äro tvänne så älskade namn. Jag kom då strax öfverens med Heland, at det måtte blifva färdigt innan Hans Maj:ts afresa, och hant dermed äfven, så at Hans Maj:t i nåder underskref diplommet om Lördags morgonen, innan Hans Maj:t afreste. Jag hade således tämmeligen göra på de tvänne dagarne jag negocierade up penningar, lade sista hand vid diplomes concept, skaffade at det justerades, och genom sista natten renskrefs. Nyligen således icke någon pergaments expedition gått så fort, undantagande regeringsformen.

Annoncen i aviserne lærer min Far redan sedt. Jag tycker det hedrar min Far at vara den första, och skal alltid söka alt hvad som kan hedras en så almänt älskad och vördad medborgare.

Med skepparen Tallqvist öfversände jag i desse dagar estamperne. Under en påst af elfva bref, hvaribland Porthans fullmagt och Wahlska stipendii medlen öfversändas, hinner jag nu blott berätta, at jag nästa vecka lærer bli introducerad, och tillika öfversända afskrift af diplommet, nögd, om jag deruti kunnat resa et nog värdigt äreminne för min huldaste Far, en anecdote, som dock ingen vet af, mer än Heland och Tammelin. Med djup vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Sthm, d. 27. Nov. 1772.

Mennander Fredenheim

diplomes arcken läggas inom hvarannan alla fem.

In margine: Min huldaste Fars sista tvänne bref skola en annan gång besvaras. Paléens äro afvundsjuka grymt utom gubben. Mera i detta ämne framdeles.

250.

Min huldaste Far.

I dag hade jag den äran at emottaga min huldaste Fars vördade skrivelser, den ena recommenderad af den 13., och den andra af

den 17. i denna månad. Det förra brefvet medbragte fortare, än jag någonsin kunnat förmoda, den til diplomes och introductions-utgifterne nödige summan å t t a t u s e n d e daler kopparmynt, och om det vore möjligt, at ord kunde uttrycka hvad mit inre känner både af vördnad och tacksamhet, så borde det visserligen ske vid en så stor ny välgärning af en stamfader emot sin son, men denne, som önskar och med Guds hjelp en gång skal hinna at nogare, än genom hvarjehanda tillfälligheter härtils skedt, upfylla sina öma och stora skyldigheter, behåller emellertid tacksamheten uti sit hjerta och välsignelserne både i hjertat och på läpparne. Aldrig har jag mera lifligt än nu känt de christeliga och medborgerliga plikternas vigt, plikter emot Konung, plikter emot fädernesland, plikter emot en älskad fader, plikter emot det namn, des förtjenster uti den adeliga skölden förvärfvat. Detta namnet må lefva kårtare eller längre tid, skal det förra dock ej hända med mitt eget förvållande, och i bägge fallen önskar jag ock skal arbeta på des verkliga förädlande i den mån, som det förra det ägt.

I dag först har jag fått diplommet fullkomligen färdigt och sigillet uti sin kupa trykt, i anseende til de många omständigheter, som vanligen skola fullgöras och completeras, sedan Hans Maj:t det underskrifvit. Diplomet är til sjelfva executionen så vackert och hederligt som ämnets vigt fordrar. Det är på tre ark i pergament med mycket skön text, inbundit uti rött saffian med rik förgyllning och et skönt chinesiskt papper innan på permen, ganska väl gjorde silkeslisquader och tofsar, blå och gule samt en innan och utan förgyld kupa af messing. Jag afväntar i ödmjukhet min huldaste Fars vilja, om min Far sjelf behagar förvara det, eller om det skal ligga hos mig. I förra fallet torde jag få föra det med mig i sommar, om jag lefver.

Jag har redan fått riddarhusdirectionens ledamöters löfte om introduction, och tänker i mårgon ingifva hosföljande begäran derom, som jag hoppas snart blifva bifallen. Jag måste där in originalibus upvisa mina quittencer, och får til en början af min redogöring deraf öfversända medföljande vidimerade afskrifter.

Från magister Mathesius har jag i dag bekommit hosgående bref, och svarar honom i dag om hans sak, som ännu ej varit före, med det mera. Som jag sist hade den äran at berätta, afdingo estamperne, som emot all förmodan ej förr varit färdige, med skepparen

Tallqvist. Det öfriga afskickades ombord på directuren Rosses fartyg, som antingen redan gått af, eller i desse dagar går. Dermed följa äfven nya presenter af cantzlrådet Berch til bibliotheket.

Jag har i dag genast betalt min skuld til Gumman Noach och aflagt 3.000 daler til introduction. Et adelsdiplom kostar nu så mycket, som förr ett baronligt, i anseende til tilkommen förhöjning i charta sigillata och nya utgifter. Introductionssumman är mindre och blott 1.800 daler för en baron och lärer förut varit än mindre, äfven som den adeliga. Detta sammantagit uti en utgift af så många särskilde påster kan visserligen göra mycken ändring i hufvudsumman, och ehuru jag sökt all omständig hushållning och ännu ej hållit något panquet,¹ fruktar jag dock at besparingen ej kan gå öfver hundra plåtar, hälst jag hopslagit alt uti den summan til och med plåten på riddarhuset, som många familler til nästledne riksdag försummat.

Hans Maj:t lärer ej återkomma förr än midt uti nästa månad. Dansken af respect för den nya driften i våra saker oskiljaktig från det nya regeringssättet, har stoppat pipan i säcken, förklarar at des tilrustningar endast skedt i afseende på Norriges oroligheter, och, som jag ännu ej aldeles kan försäkra, eftergifvit tullen i sundet, åtminstone visat mycken beredvillighet och i sine declarationer mycken vänskap.

Genealogien til riddarhuset är färdig, och deruti all möjelig kärthet uptagen alla förfäderne (men ej någon af sidolinierne, af hvilka den andre än lefvande endast för framtiden skall omnämnas) med deras biographier i kärthet och deras beröm, när det funnits uti handlingar, hvad denna sista omständigheten för min Far angår, är läsaren hänvist til vidimerade afskriften af diplommet. Vid min Fars namn står: des barn, nobil. Fredenheim, så at jag sökt i alt hvad som kan vara min huldaste Far värdigt. Med djupaste vördnad framhärdat til döden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 24. Nov. 1772.

C. F. Mennander.

Afskrift.

den 25. Novembr. 1772.

Allerödmjukaste memorial

Sedan Hans Kongl. Maj:t i nåder låtit utfärda sköldebref för min käre faders biskopens och procantzlerens doctor Mennanders bröstarfvingar, anhåller jag,

¹ Näin alkuperäissä. — Så i originalet.

såsom des enda barn, allerödmjukast, at warda på riddarhuset introducerad. I sådan afsikt får jag i lika ödmjukhet uppte så wäl det höga diplommet, som bewis öfwer de wid des utlösen erlagde kostnader, samt tillika af högstberörde öppna bref och desse qvittencer bilägga vidimerade afskriffter jämte behörig genealogie, äfwen som jag härmed mig allerödmjukast förbinder, at genast effter wunnit höggunstigt bifall betala den faststälde introductionssumman tretusende daler kopparmynt.

C. Fr. Fredenheim.

Afskrifter.

N:o 1.

För Kongl. Maj:ts nådiga erhållne sköldebref insätter secreteraren wälborne herr Carl Fred. Fredenheim charta sigillata recognition efter cours med åttahundrade daler kopparmynt för Kongl. räntekammarens räkning, hwarpå qvittence begäres. Stockholm d. 11. Novembris 1772.

S:r 266 dr 21 1/3 ./s: rmt

genom

E. Wassbom.

Lefwererat per banco tvåhundredesextiosex daler 21 1/3 ./s: rmt, som qvitteras. Stockholm af Kongl. räntekammaren d. 12. November 1772.

C. von Hauswolff.

H. I. Bodin.

D:r 266.21 1/3 ./s: rmt.

Annoterat i Kongl. statscont.

C. G. Schoug.

Upwist wid Kongl. Inrikes Civil Expeditionen d. 17. November 1772.

Iac. Tammelin.

N:o 2.

At biskoppen högwardige herr doctor Carl Fredric Mennander har, enligt riksens ständers författade taxa erlagt cantzliafgifften med etthundredefemtio daler silfwermynt för erhållit öppet bref uppå adeligt stånd och wärde för dess barn och efterkommande, sådant warder härmed wederbörligen betygadt och quitteradt. Stockholm d. 17. November 1772.

Iac. Tammelin.

N:o 3.

Til Wadstena adeliga jungfrustifts cassa har secreteraren wälborne herr Carl Fredric Fredenheim betalt afgifften för adeligt bördebref med trehundra daler kopparmynt, som quitteras. Stockholm d. 11. November 1772.

Ioh. Sellbeck.

N:o 4.

Uti riksens ständers banque insätter secreteraren wälborne herr Carl Fredr. Fredenheim för Wadstena krigsmanshus cassas räkning, för erhållit nådigt sköldebref etthundradetjugu daler kopparmynt. Stockholm d. 10. November 1772.

S:r 40 d. s:rmt genom

S. Frisk.

Ofwannämde fyratio daler silfwermynt warda härmed quitterade. Stockholm d. 11. November 1772.

J casseurens ställe

Olof Lindberg.

Annoterat

A. Wahlberg.

Bernhardsson.

N:o 5.

Kongl. secreteraren wälborne herr Carl Fredr. Fredenheim en sigillkupa af mässing förgyld d:r 160 kp:mt.

Betalt, som quitteras Stockholm d. 20. Novembr. 1772.

Andr. Staffhäll.

N:o 6.

Herr secreteraren Fredenheim debet 1772.

1772 Novemb. 13. An. En silkeslisquade med knappar, frantsar och krantsar d. 120 k:rmt.

Stockholm d. 13. November 1772.

Betalt, som quitteras

Maria Christina Rudberg.

Föregående afskrifter wara med sine originaler likalydande, betyga

G. Adlerbeth.

C. F. Stråle.

251.

Stockholm, den 27. Novemb. 1772.

Min huldaste Far.

Med skepparen Michel Ericsson på directeuren Rosses fartyg öfvergå de på medföljande receptis upsatte saker. Väderleken är ännu ganska våt, och folket på detta fartyg entreprenant, så at ingen fara är, at ej sakerne öfverkomma, hälst jag, enligt rece-

pisset, gjort anstalt, at de i hændelse af is annorlunda öfverbringas. Han har drögt härtills, men reser i morgon, och vinden är god. Således hoppas jag ödmjukast, at alt är riktigt bestäldt, och får i ödmjukhet försäkra, at det förr nästan ej varit möjligt; men nu har til all lycka baron Köhler återtagit contoiret, så at jag fått litet luft. Jag vet ej hvarifrån alla mina göremål komma; men de äro otalige och jag ständigt sysselsatt. Utom alt annat til mina sysslor hörande, och hvad jag för mig anförtrodde penningar måst skynda med, har jag til öfverflöd haft en hop vapen at projectera nu sedan riksheraldiciembetet blifvit ledigt. Ibland dem har varit cantzlrådet Rabbe, Paléens diplome har han ock bedt mig om; men detta flaterar mig ej så mycket, som at jag upsatt cantzlrådet Bierchéns, hvilket vitnar om denna stilkännares förtroende til mit ringa skrifsätt. Alt detta räknar jag dock för intet emot min huldaste Fars egna commissioner, och utom hvad nu uti cantzlerssaken och adelsaffairen är uträttat, täcktes min huldaste Far af närlagde redogörelse gunstigt finna, at jag dem ej kallsinnigt handterat. Räkningen har jag färdig för egen del, men den kan tids nog öfverkomma, när¹

Apostille, allerödmjukast.

Min huldaste Far täcktes tillåta mig, at härmed få visa redo för des egne mig gunstigt lämnade commissioner. — Lärda-, Riksdags- och Allmänna Tidningarne äro til närvarande tid nu öfversände på Rossens fartyg jemte betydeligare skrifter sedan en del af dem dels med resande, dels med påsten förut öfverkommit. — Estamperne hoppas jag nu vara framme och til gunstigt nöje. — Brädspellet har jag ej kunnat få ännu; men underlåter ej at derom påminna. — Ulfvens bokcatalog och en auctions d:o följa med de andre sakerne. De andre hafva ej några nya sådane. — 53 st:n pomeranzer äro nu på vägen. — Arckenholtzes bok följer med. — Expillys dictionaire har Görvell för detta öfversändt til academien. — Den senare berättelsen om förändringen är ännu ej utkommen; men de andre skrifterne, rörande denna lyckeliga händelse, följa

¹ *Jatko puuttuu, välittömästi tämän jälkeen on sidotussa kokoelmassa seuraava "Apostille, allerödmjukast". — Fortsättningen saknas; omedelbart efter ovanstående följer i den inbundna brevsamlingen "Apostille, allerödmjukast".*

med nu, sedan en del förut öfverkommit. — Vetenskapacademiens handlingar och tal följa ock med. — Hvad defecterne vidkomma i Buschings Magazin, så säger Ulfven, at det händt med alla exemplaren, i anseende til förläggarens vårdslöshet. De äro efterskrefne, och komma med första envoye; hvarefter någon resande torde taga dem med sig. Doubletten af de andre arken behöfver han ej; ty den fins ock i alla exemplaren. — Landtmarskalkens med fleres tal hafva ännu ej kunnat fås. — Yoriks Reise är Lochner återstæld. — Som jag förut ödmjukast berättat, finnes ingen tysk frukt, om ej til tjugu plåtar tunnan. Jag har med all flit på alla ställen hört derefter. Den svenska, som ej håller sig, är och så rar, at den kostar 100 daler tunnan. De förenämde pomerantzerne hafva ock nu först inkommit. — Efter N:o 78 utkomma inga Almänna Tidningar för 1771, utan slutas med den nu öfversände titulen och registret. — Icke eller är Svea Rikes Krönika continuerad efter 43. stycket. Biographica Sveogothica continueras väl; men ännu har det ej skedt. Görvell har lofvat halfva arket R. och det kommer med påsten, då det fåtts. — Ingmans senare tal följer med. — Ekholm är ej säker, om ej Eugubinus bårtgådt, innan min Fars bref ankom. Men lofvar göra all sin effort at antingen om han är qvar på den ännu blott til hälften avancerade auction eller af den som kunnat köpa honom, skaffa denna bok. — Inga continuationer hafva hitkommit, utom Suhms tractat om Odin, Questions sur l'Encyclopedie partie VI & VII, Olovius De cognatione spiritali, 13:de samlingen til Carl den XI:tes historia och 2:dra delen af De Geers Memoires sur les Insectes, som alla följa med på Rossens fartyg. — En och en half tunna goda renshår följa ock med honom i hans egna kärl. — Svårigheten at få goda frösorter har gjort, at jag trott böra derom rådgöra med den bästa trädgårdsmästaren här är, directeuren Kallström vid Kongsträdgården. Til honom har jag lämnat den af Collin öfversände nota. Kallström säger, at alla til denna tid inkomne utländske frön äro fjolgamla. De enda, som kunnat fås af detta års afvel, äro de inhemska sockerärterne och gurkkärnorne. De följa med på Rossens fartyg. Men de andre, som, om man vil hafva dem goda, böra vara utländske, komma ännu senare in och måste i alla fall med påsten öfversändas. Til all lycka äro de lättast. Han lofvar dem så snart möjligt är, och då skickar jag dem med påsten och tror mig således kunna skaffa af alt det

bästa. Nog hade Kallström kunnat nu gifva mig fjolgamle, som de andre trädgårdsmästarene göra; men han är för ärlig karl dertil. — Wallerii Systema mineralogicum är ock med denna envoyen. — Stålbergs gottländske coraller lär jag förut berättat om, at de blått finnas uti hans föregifvande och icke hitkommit. När jag frågade honom om dem, sade han at den gottländske skepparen glömt dem. Alt lär vara osanning. — Academiens förordningar följa med til rector uti et paquet til honom. Men doubletter af de oconomiska har man ej velat ge. Jag skal dock hafva dem, då de, som få, kunna komma med cantzlerspåsten. — Ambassaden reser helt vist genom Åbo, och äfven far cornetten Melderecreutz snart öfver, så at jag med dem får öfversända de skrifter, som därtills utkomma. — Sakerne i cantzliet och deribland Mathesii befordran glömmar jag icke, hvaruppå bibliothecarien Porthans skedde befordran med mera som rör cantzlers secreterare-embetet, torde få tjena til bevis; ty dermed hoppas jag gå så fort som någonsin tilföre. Stockholm, den 27. Novembr. 1772.

Ut in litteris humillimis.

Fredenheim.

Herr cantzilirådet Berch har åter nu skänkt academiens bibliothèque 3:ne böcker: 1:o Mabillon De re diplomatica, stor fol., 2:o Londinopolis by Nowel, regal 8:vo, och 3:o von Bessers Schriften, stor 8:vo, alla väl conditionerade. Med den oftanämde skepparen har jag öfversändt de två senare til rector magnificus, och den första, i anseende til des stora format, med de andre af samma slag til min huldaste Far, hvarom jag nu averterar rector magnificus.

252.

Min huldaste Far.

Den vördade skrifvelsen af den 20. Novembr. hade jag i dag den äran at emottaga med all den välsignande rörelse, som en huld Faders hand och ömhet kan upväcka. Jag kan ej beskrifva, huru tydeligen jag läser denna senare uti min huldaste Fars fruktan, at jag vore sjuk, i anseende til lacunen af trenne påstdagar i min correspondence och något yttrande om klen hälsa. Jag vore otack-

sam emot försynen, om jag ej nu som förra gången skulle säja, at jag ej känner mig sjuk, utan tvärtom haft en god hälsa och et muntert sinne. Hvad som då jag skref det förra vållade mig, kunde jag ej anse för sjukdom, ej eller min hofmedicus och supbroder, den snälla doctor Heidenstam; utan det var endast en slags tyngd om eftermiddagarne, icke tjenlig för ungdom, men naturlig för dem, som hafva brist på motion och sitta mycket vid skrifning. Han ville hafva blodet upspädd genom något vatn (för at ej låta tjockheten taga öfverhand) och bereda mig mera nyttige eftermiddagar; men genom det jag på des inrådan låtit blifva at dricka vin och caffè och ätit sparsammare om middagarne, men i det stället ock något om aftnarne, har jag det ej behöft, utan äfven öfvervunnit den nämnda svårigheten, så at jag ej vil byta hälsa med någon, hälst om jag nästa sommar, om Gud behagar, får dricka vatn, och ej åsidosätter motion, som i mina år bör vara stark och tät. Ehuru stadd uti vinter och med orena gator, har jag ock anskaffat mig nog tillfälle dertil, och långt ifrån at hindras uti arbete, hinner jag derigenom långt mera; ty mina amaranterpiqueniquer och min volant, hvarmed jag alltid på maten itererar i mina nu mera höga rum, kunna ej annat än göra en lätt kropp. Så länge jag kunde rida ut i höstas, nyttjade jag ock den motion, och sådane tider anser jag min vackra då köpte sadelmondering för mit bästa medicament, allenast den combineras med en god bondhäst från packartorget.

Min huldaste Far! tillåt at jag af denna nödvändighet til motion för mig, som skrifvit blott sju år, sluter til densamma i högre mån för min huldaste Far, som under 40 års mödosamma syslor nästan ingen annan motion haft, än besvärlige resor, värre än stillasittande. At motion är i stånd at lätta de tyngsta omsorger, har man uti vår nådige Konung, och at den gör sjelfva ålderdomen lätt, visa landshöfdingen Raabs och min Morfars exempel. Fråge hvem man vil, som har god helsa, så tilskrifver han den motion, och min huldaste Far är nästan unique at hafva haft den förra utan den senare. Jag finner häraf hvad jag kunde hafva at hoppas, om nu, då den börjar svikta, den åter blefve genom motion uplifvad; ty styrkan och krafterne äro, Gud ske lof, i ordning, felet är blott, at de digna under sin egen tyngd. Den lilla mödan, motion i början gör, ersättes sedermera och snart nog rikeligen genom det

nöjet, man deraf hämtar, den munterhet och lätthet i hela kroppen, som icke vid annat, än et nytt lif kan förliknas. Af kärlek för fäderneslandet, som ännu behöfver min huldaste Far, af ömhet för en enda son, som aldrig kan umbära et så starkt stöd, täcktes min huldaste Far movera sig; ty det är sannerligen det enda, som felas uti min Fars hälsa. Min huldaste Far nyttje det vackra Lemo, och om min huldaste Far ofta nödsakas lämna det för sina syslor i Åbo, kommer just af den olägenheten den nyttan, at resorne deremellan, som gifva den bästa rörelsen, fördubblas. Volanten är barnslig vid första påseendet, men sedan landshöfdingen Raab tillskrifver den sin hälsa, vågar och jag recommendera den, såsom den bästa motion om vintren, jemte åkning på släda. Jag fruktar, och det med skäl, at min huldaste Far kan mistycka dessa råd af en son och yngling. Men min huldaste Far täktes ursäkta, om den barnsliga kärleken skrider til denna ytterlighet, och om jag första gången så utbredt mig i medicine, ännu uprörd af de föreställningar, assessor Strandberg nyss gjort mig i detta ämne, då han målade för mig den sorgeligaste händelse, om ej min huldaste Far täktes lätta sina starka mål och sin raska kropp genom rörelse, men den fägnesammaste lifslängd med en så stark complexion, om rörelsen, som hälst uti åkning ej är besvärlig, icke uraktlåtes. Genom et så enkelt medel kan fäderneslandet ännu länge få behålla en så värdig medborgare, jag den ömaste Fader, min lycka och framtid sit säkra stöd, och det Fredenheimske namnet i det längsta uphöjas af det Mennandriske, utan hvilket det förra aldrig blifver ansedt, aldrig hade varit förtjent, och icke en gång existerat. Den Högste uppehålle och befäste min huldaste Fars hälsa, och välsigne min föresats, at så mycket hos mig står, befrämja densamma jemte min huldaste Fars nöje öfver mit upförande.

Det lärer hafva gått med biskop Serenii paquet som med brefven til doctor Wrangel, at tilfälle länge ej gifvits, at dem öfverstyra. Det förra är lämnadt i Ternellska huset, och han måtte väl derom föranstalta: skal ock derom efterfrågas. När de senare ankommo, var Wrangel bårta, och Bålden tog ej emot paquetet, såsom han sade sig ej hafva tilfälle at detta fortskaffa. Jag har således skickat så väl det, som brefvet på påsten til Sahla, fastän det kostade 3 daler, och bägge herrarne lära ej underlåta at accusera ankomsten af altsammans.

Åt magister Mathesius i London har jag, i anledning af min huldaste Fars bref af den 21. Aug. gjort en samling af följande märkvärdiga skrifter:

1720 och 1772 års regeringsformer, bägge sista konungaförsäkningar, fem Konungens höga tal, de öfrige, egenteligen den lyckelige regementsförbättringen rörande skrifter, det nådiga circulairt om gudsfruktan, Konungens bref til Prins Carl om Hellichius, rådsprotocoll om Rosenkammarens uphäfvande, riksdagsbeslutet, Flo-dins predikan och Ingmans tal. Denna samling har jag lämnat til min kamerat, secret:n von Jacobsson, som genom Götheborg, hvarest han ännu lærer vara, directe reser til London, så at Mathesius således säkrast kan få den; utom det jag uti bref complimenterat honom och berättat om hans befordringssak. Jag hoppas ock at samlingen skal vara Mathesius interessant, så mycket mer, som när han begärte den, han ej viste, at den skulle ökas genom den stora händelsen.

Som jag, ehuru lika mån at uträtta min huldaste Fars commisioner, likväl på en tid, då så mycket märkeligt förefallit, nog oriktigt accesserat des vördade brefs data och framkomst; så ser jag mig nu böra på en gång ödmjukast dem upräkna, och för dem ytterligare aflägga min djupa tacksäjelse. De hafva varit af d. 11., 14., 21., 25. och 31. Augusti, et ankommit d. 14. Septembr., ehuru utan datum, af den 11., 15., 18. och 22. Septembr., den 2., 6., 27. och 30. Octobr., samt den 3., 6., 13., 17. och det sista den 20. Novembr., således nitton vördade skrivelser, alla öma, kärkomna och med nya välgärningar upfylde.

Det är besynnerligt, at jag uti Olivecreutske juris patronatus saken ej kan få rätt på mera, än Konungens utslag den 1. Martii 1771. Männe ständerne ej hunno inkomma til Konungen derom? eller kanske, i anseende til målets förändrade ställning det kommit til inrikescivilexpedition. Jag skal vidare se derefter. Huru med Nousis socken förevetter, vet min huldaste Far, och man kan i underdånighet hoppas, at Hans Maj:t bifaller h:s ex:ces förnyade öma anhållan derom, hvarmed jag ock längesedan träffat Plaaman.

Med secret. Lebell, som i sällskap med Tigerstedt och Krogius lærer resa i öfvermorgon, får jag öfversända predikningarne (utom

Benzelstjernas, som ej är trykt), landtmarskalkens och talmännernes flere tal, riksdagsbeslutet, och Michelessis Canto per l'Ordine di Wasa, med de vanlige fortsättningar af veckoskrifterne. När flere resande afgå, skola de vidare continuationerne åtfölja. Jag hoppas ock tils Lebell far få Nymanssons lofvade portraiter, hvarom Högström i dag til honom burit en förbindelig billet. Jag drog öronen åt mig öfver en dags köld; men en sedermera stadigvarande väta gör, at jag är viss på sakernes riktiga framkomst med skepparen. Om pater Eugubinus har jag nu fått höra af Ekholm, at denne foliant strax i början af autionen fallit uti en ung samlares händer, som den ej vil släppa.

Riddarehusdirectionen har ännu ej varit tilsammans; men des ledamöters itererade löften göra introductionen viss. Långt ifrån at glömma mina hederlige förfäder, stå de allesammans på den til riddarhuset aflämnade genealogien, som, lika med diplommet, mera liknar en grefvelig, än en adelig. Jag söker hedra min huldaste Fars namn och des slägt, hvar jag någonsin dertil får tilfälle, och framför alt at ej uraktlåta det förnämsta, min egen omsorg at ej blifva min härkomst ovärdig.

Riksrådet Rudenschöld är ännu cantzler i Upsala: et nytt skäl, at vi ej mista den hederlige gref Scheffer. Bevis på des förtroende til mig är at jag får til honom öfversända projecterade expeditioner, af hvilka dock en blott i går förefallit, angående cantzlicollegii begäran om tyska språkets lärande vid academierna, som innan kårt lär komma min Far tilhanda.

Hans Maj:t vistas nu i Götheborg, hvarifrån han d. 15. lærer återkomma. Min huldaste Far har jag förut kårteligen berättat danska affairens tilstånd. Med Hans Maj:t äro de och de interessante nyheterne frånvarande. En general är det ministeriella mera garderadt, än förr. Sielfva rådet får ej ministrebrefven. Cantzlicollegium har dem, men inom slutne dörrar, så at om jag ej hade credit, vunne jag mycket liten uplysning, innan jag kommer verkeiligen in uti affairene, och då sker, som i alla välbestälte regeringar, at de viktigaste ärender delas emellan personerne utan at den ena vet af den andras göremål. Uti det, som i cantzlicollegio förefaller, har jag ej varit lottlös. Den Tripolitanske gesandten kommer snart hit. Den ankomne enkedrottnings stat större än konungens, men

jura majestatica felas, och lära äfven blifva nog afskilde. Ambassaden lærer i nästa vecka eller veckan derpå afresa, och det sker genom Åbo. Vi hafva gjort anstalt, at cantzlirådet af Bierchén då intages i Åbo Sällskapet. Pomerantzerne komma då väl til pass.

Gref Fredric Horn har genom för mycken prétention mist sit anseende hos Konungen, och detta vitnar om herrens urval af den han med sin nåd bevärdigas. Märkeligt är, at de, mindre och större, äro folk af mycken probité, såsom Rosir, och herren älskar sanningen, men ej smickran och framfusighet. Det är folkets, men ej hans fel, om hofintriguen skulle vankas. Cantzliet har med des anseende af hofstat i den delen börjat blifva smittadt. Mycket litet tillfälle til afvund har jag väkt; men söker ändå, at äfven undvika det, och hafva alla til vänner. Icke felas mig upmärksamhet i den delen, och jag tycker lefnaden är rolig.

Nästa sommar får Finland säkert gläda sig af Hans Maj:ts närvaro, så at min huldaste Far i tid lærer tackas tillaga academien och prästerskapet. Juvelius berättar, at han blifvit Wasa ordens ledamot, och det för tjarudisputations skull. Han skal dubbas i Österbotn. Jag tycker, at han är lika tokug; men hvarken courerne eller annat tillfälle at visa sig försummas af honom. Innan Konungen reste, viste han et nytt prof af nåd och sin kunskap i finskan. En bonde, som då Kongen steg i vagnen at resa til Ekholmsund, framräkt en supplique, feck til svar: Tule minun tygö manantaina källo kymmenen.

Brandenburgs och Peterssons contoir har i dessa dagar spelt banquerout af 4 tunnor gull mera än tilgången; men tilgången skal vara 70 tunnor gull, någre säga 80. Detta drar många olyckor med sig, och man säger, at redan lhd. gref Reensterne gått falit.

Hofrättsrådet Lilius gratulerar mig mycket obligeant uti i dag ankommit bref. Jag svarar honom derpå och vidare om des ansökning, sedan jag förut gjort detta senare.

Med djupaste vördnad framhårdar til dödsstunden min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 1. Decembr. 1772.

C. F. Fredenheim.

253.

Min huldaste Far.

Sista påsten fägnade mig med två namn af min huldaste Far under tvänne consistorii bref, som genast i går medsändes til hans ex:ce med projecteradt svar om Segercrantziske stipendium.

Jag har åter fått en gratulation af rector magnificus, den jag i dag besvarar; men han lär få sy sin stierna på västen, ty inga Wasa band finnas, och kunna ej beställas, om ej flere sätta sig tillsammans om en stuf. Hans gratulation är fullkomligen akademisk och slutar sig ej lägre ner, än som följer: J börjen nu på vårt riddarehus en ny stamm; frambäre den i alla tider store män för riket. Det lærer vara med denna saken, som med alt annat, som glimmar på långt håll.

Det ser nästan ut, som ambassaden nu mera ej skulle blifva af; men ännu vet man ej vist. Riksrådet Barch har i förgår afsomnat. Fader Pechlin med piska och altihopa sitter nu på högvakten, sedan han nyligen hitkommit, samt nyttjar sin läspande tunga vid krigsrätten. Något ledsammare kan det väl förekomma, än uti secrete utskottet; men så lär honom dock intet ondt hända; ty Konungen har lämnat så många lysande exempel af sit goda hjerta äfven emot sina fiender, at äfven han lär få lungna sig deraf, hålst Konungen redan velat låta släppa ut honom, om ej rådet med sin autorité i justitiæ saker, gjort föreställning deremot. Här blir oändeligen lustret uti Stockholm. Förnämre folk hafva sina reguliera assembléer uti fyra riksrådshus, hvarest dansas och spelas. Folk af mindre rang, men ändå hederligt, skola få en dylik inrättning, som en Sackenhjelm skal entreprenera.

Jag har fått del af min huldaste Fars nya ömhet för academiens bibliothèque, som så mycket hedrar honom och redan utgjort en värdig passage i diplomtet. Uti Almänna Tidningarne står altid dylika nyheter, och äfven Berchens frikostighet. Mycket mera borde denna finnas der; men jag har ej vågat mig at föra den dit utan min huldaste Fars tilstånd och närmare underrättelse om quantiteten.

Å propos af diplomtet, så finner jag nu vid genomläsandet icke flere ställen deruti skilja från conceptet, sådant det var, då min huldaste Fars afskrift deraf togs, än medföljande lapp utvisar, hvilken jag emellertid velat i ödmjukhet öfversända. Som jag ej

vet, om min huldaste Far befaller at förvara originalet eller en afskrift deraf, så får jag i lika ödmjukhet til min huldaste Fars behag öfverlämna, om min Far täckes tilsända mig det arket, på hvilka desse meningar stå, för at med samma dimensioner omskrifvas, eller om min Far befaller en ny afskrift, som jag då med mera soin skal låta taga, på det i alla fall copian blifver med originalet lika och kan lämnas andre til läsning. Vid dieteringen för Törnroos tykte jag de tvänne passagerne kunna stöta antecessorerens efterkommande, om de blivit sådane, som först var ämnadt, hvarföre jag tog mig den friheten at ändra den på medföljande sätt, som äfven bifölls af Tammelin, hvilken bär hufvudet för at hafva upsatt det, och hvilken sjelf på sin fars vägnar var mycket flaterad af denna egard, som hos en mindre modest släkt varit onödig.

Jag kommer annars nu från riddarhussecreteraren, til hvilken jag lämnat alla documenterne denna eftermiddag jemte introductionssumman, efter directionen i mårgon kommer tilsammans. Han viste väl ej så noga, om den i morgon företager introductions-saker, af hvilka 7 à 8 stycken äldre äro inkomne, men som mit är utom all fråga, skal jag ändå i morgon vigilera derpå. I alla fall är det nog at i år hafva varit inne och vigilerat saken. Efter min uträkning lär min Fars namn blifva på 1980 talet, och jag är glad, at den åtminstone icke går på 2000 talet; ty det låter oändeligen ungt. Efter adelen, likasom i Gustaf Adolphs tid, lär börja skrifva sig til sina gods, om annars många sådane äro qvar, så har jag ock tänkt kalla mig herre til Lemogård och arfherre til Bussila och Cathrinædal; men jag lär få, i stället för o.s.w. sätta till; om min k. Far och Morfar vilja.

Jag har ännu ej hört af mine resande, ehuru paquetet ligger färdigt. De lära således dröja til nästa påst. Påsternes reguliera ankomst från Finland behagar mig emot all vanlighet ej mycket, för det under vägen varande fartygets skull; men jag lefver ändå i hoppet, at det kommer fram. — Tredje delen af Werldsbeskrifningen är trykt, men oaktat jag i wet. ac. contoир fiskat efter den, kan man ej få den, förrän den första, som äfven är färdig, kommit från Upsala. Den tredje, trykt i Strengnäs, afhandlar alla folkslags seder och lynne. Med djup vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 4. Dec. 1772.

Fredenheim

In margine: Apostille. Just nu kommer Secret:n Lebell til mig, så at paquetet med honom i morgon afgår.

254.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 27. Novembr. hade jag den äran at i Lördags om morgonen emottaga med lika vördnad och fägnad, som alla de föregående.

När jag hade den förmån at berätta min huldaste Far Hans Maj:ts nådiga befallning om expeditionen af adelsbrevet, skedde det med en otillbörlig hast under många just den dagen tilstötande göremål, syslan i collegio, cantzlerssecreteraresyslan, diploms-anstalterne och andre commissioner. Nu kan jag, lagom sysselsatt med mera lugn fägna min huldaste Far och ättens stamfader dermed at, i anledning af högstberörde sköldebref, som jag in originali uptedde, riddarehusdirectionen dagen efter mit sista bref eller den 5. i denna månad introducerade mig och tilerkände min huldaste Fars afkomma säte- och stämma på riddarehuset. Då jag nu får i ödmjukhet tilsända min huldaste Far vidimerad afskrift af riddarehuskamererarens quittance öfver den vid detta tilfälle betalte introductionssumman, den största af alla utgifterne vid nobiliteringen, uptänder den anseelige kostnad, hvaruti min huldaste Far för mig så ömt tåkts ingå, den innersta rörelse af tacksamhet. Jag nedlägger den samma för min huldaste Fars fötter med djup vördnad, och anser min lycka rätteligen fullkomnad, om mit upförande någonsin förtjenar min huldaste Fars stora ömhet; detta skal blifva en helgad skyldighet emot en Fader, hvars förtjenster tvänne store konungar tåkts belöna uti min person, som ännu intet annat kan upvisa, än håg at en gång kunna följa mina hederliga förfäders och i synnerhet min huldaste Faders värdiga efterdömen. Det är derifrån, som af dubbel ordsak hela glansen för mit adelskap bör ärfvas; det är ock derifrån, som jag äger det rikaste tilfälle at hämta hvad som adlar sjelfva adelskapet, uplyfta tänkesätt och en ren dygd. Jag behöfver således endast träda i desse fotspår, och om den obeständiga lyckan icke skulle blifva min lott, skal den dock ersättas genom et hjerta, upeldadt af undersåtelig trohet och vördnad för vår store Konung och ren nit för fäderneslandets väl. Min yppersta ära är, at härstämma

från en almänt älskad Fader, och min största lycka, at genom Konungens nåd äfven kommit i stånd at ådagalägga desse ärfda tanke-sätt; och som jag dem ständigt bibehåller, så hoppas, genom Guds nåd jag, at aldrig med egit förvållande oskära den blod, som rinner i mina ådrar. Det är med min huldaste Fars förtjenster i mer än et afseende lika beskaffadt som med jouveler. De senare om ock icke illa infattade, behålla dock alltid sit inra värde. De förra lysa nog i sig sjelfve för at mera behöfva, än blott nämnas, och om det ej skedt med et deremot svarande skrifsätt, kännas de dock alltid igen och falla läsaren i ögonen. I det bekanta projectet hade jag väl äfven efter min förmåga kårt uptagit den äldre extractionen, men som sådant ej brukas i diplomer, så uteslöts det af Tammelin. Emellertid äro förfäderne allesammans med välförtjente eloger uptagne uti den nya Fredenheimska genealogien, och det kära minnet af dem därtill mera almän läsning nu för alla tider förvaradt bland riddarhusets handlingar, dit jag äfven framdeles tänker skänka hela den kostsamma vidlyftigare samling, jag i den delen upgjordt; ty, om ock ätten skulle continueras, instämmer jag med min huldaste Far deruti, at ovist är, af hvad slags folk det kan ske. Samlingen kunde råka antingen uti en omild och mindre studerad lifdragons, en sprättande hofjunkares eller en endast om sin parure angelägen skönhets händer, och i alla fall icke komma bättre ut, än om en alt för stor hushållerska nyttjade det sköna papret til underlag för tårtor. Nu kan åtminstone någon enda Peringsköld, utom eller inom släkten, där igenfinna efterlängtade uplysningar.

Den magt, riddarhusdirection äger at introducera, är af ridderskapet och adelen densamma lämnad vid riksdagens slut, efter det så hastigt inföll. Det sker, som jag förr haft den äran at berätta, årvis, och när hvart år är til slut, få de, som på det året varit inne med sine diplomer, sina numror efter data af adelsbrefven, en ordsak, hvarföre jag först i nästa års början kan säga min nummer, och hvarföre jag skyndade mig med expeditionen och uttagande af diplomtet, i det stället, at nu mäst alla de andre, åtminstone 1769 års adelsmän få säte efter min Fars slägt. Directionen och flere min Fars vänner hafva fägnat sig öfver denna fermeté; men så kan den blifva en ny ordsak til afvund, åtminstone hos Paléenska ätten, hälst inga flere adelsmän ännu äro introducerade, än justitiæ-cantzleren Liljestråle, den enda af de anmälte 1762 års andelsmän,

som hade konungens resolution om introduction, hvilken är för dem nödig, och jag. Det lära ej eller blifva många, som på denna kårta återstående tid af året hinna få introductionsresolutioner eller diplomer, emedan Hans Maj:t ej återkommer til Ekholmsund, förrän Julafton och ej til Stockholm, förrän med det nya året, omständigheter, som ej kunde undfalla en ministre. Kanske flere sågo den, men de kände ej riddarhusets författningar om introductionerne årvis. Min kopparplåt skal til Iul blifva uppsatt på riddarhuset, och torde det roa min huldaste Far, om jag i djup ödmjukhet öfversänder den idé, uti hvilken den målas, och som tillika visar, huru väl jag allestädes behöfver relevera och hämta glans af min huldaste Fars älskade namn. Det har ock skedt genast uti rubriquen af genealogien, som så lyder: *Genealogie öfver adeliga ätten Fredenheim N:o —, biskopens och procantzlerens doctor Mennanders bröstarfvingar*. Den ligger, lika som de andre sine vederlikars egenhändig af h:r caput til sin riktighet bestyrkt, och skal bindas in uti riddarhusets samlingar, lika som afskriften af sköldebrevet, som är vidimerad af Sernander och Tammelin. Jag hade önskat, at Sernander satt up conceptet til diplommet; men tänkte vara hushållare, och bad ingen annan om öfverseendet deraf, än Heland sjelf, hvilken ändå skulle hafva sin gratification, som ock åtog sig det först; men sedermera på de få dagarne hindrad af andre ämbetsgöremål, lämnade det til Tammelin, utan at jag mera kunde eller hade tid at deruti göra ändring. Jag hade likväl förut vid uppsättandet rådgjort med Sernander, och hoppas således, at det som rörer academien, är med sanning, om ej prydelligen uptagit.

Jag glädde mig här om dagen, när jag erindrade mig, at min disputation slutas med en sannad spådom om svenskarnes af en stor Konung nu började sällhet: "Hoc quum fecerint, ut spes est, quam a *majoribus* acceperant et exteris asseruerant olim (Gustaf Adolphs, icke 1720 års och det senare folks) hanc per gratiam divinam seros ad posteros transmittant *libertatem, veram et genuinam, nec ulla licentia temeratum*"; just orden i den nya regeringsformen, endast med skilnad i språket, dristiga 1765, men värdiga Gustav Adolphs återkallade tidevarf.

Jag har ända härtils upskutit at berätta min Morfar om adelskapet; men kan i dag göra det uti all fullkomlighet. Jag gör ock, ibland andre, föregående reflexion, och väntar tillbaka en donation

af Bussila. Jag copierar ock åt honom en strophe utur Hasselska genealogien, som värdigt tolkar hans sinnes caractére, och som åtminstone måste fägna honom, om ej just Bussila skulle blifva belöning. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. Decembr. 1772.

C. F. Fredenheim.

Uti riksens ständers banco har secreteraren wälborne herr C. F. Mennander Fredenheim under detta dato insatt för riddarhusets räkning adelig introduction tretusende daler kopparmynt, som behörigen quitteras. Stockholm af riddarhus-contoiret den 5. Decembr. 1772.

S:r 3000 daler k:mt.

Wald. A. Kirstein.

Enligheten med originalet intyga

N. W. Marcks von Würtenberg.

C. F. Sträle.

255.

Min huldaste Fader.

Min huldaste Faders öma skrifvelse af den 4. i denna månad hade jag i går den äran at bekomma. Jag feck med sista påst icke tilfälle at upvakta min huldaste Far, men bör ej längre uppskjuta denne så stora och angenäma skyldighet. Den största förmån försynen i jordisk måtto kan lämna en ungdom är en god Fader. Huru mycket är jag icke då den Högste skyldig, som låtit mig härstamma af den bästa ibland fäder. Detta är hos mig icke någon rhetorisk term, utan en sanning, så bygd på öfvertygelse och genom dageliga välgärningar så befastad, at det vore mig omöjligt at nämna en större huldhet emot en son. Sådane slags bref, som det ofvannämde, äro uti mit sinne lika dyrbare, som de, som icke sällan innehållit stora penningesummor. De ömaste råd, så framförde, som (om jag annars vågar bruka det ordasättet) de kommit från en äldre verlden kännande vän til en ung och oförfaren; då likväl jag förtjente dem beledsagade med all faderlig myndighet, befrielse från skyldigheter, som verkligen mig åligga, och från en redogörelse för erhållne penningar, som en annan fader icke nog strängt utkräft, men hvaruti min huldaste Far endast bygger på mit upförande, och en så stor complaisance i ord och uttryck, som man annars

fåfångt lærer söka, och som blir högden af godhet emot en son, hvilken jemte sjelfva lifvet är hela sin lycka, sit uppehälle och borgerliga varelse en så öm Fader skyldig, alt detta innehåller min huldaste Fars bref af den 4. Decembr., och huru kunde jag då uppskiuta at för densamma aflägga min ödmjukaste tacksäjelse.

Jag råkade just vid ankomsten af min Fars bref hafva hos mig tvänne vänner, en secreterare Spaldencreutz och en ung gref Wachtmeister. Den senare har hvad man i almänhet kallar en god fader; den förre åter en, som nekar honom det nödvändigaste, men då jag icke kunde afhålla mig at för dem läsa en och annan strophe ur brefvet, måste de bägge bekänna, at de ej haft begrepp om en, i grund af det föregående, så särskild slags faderlig ömhet. Gåssar tala icke sällan om sine fäder, och då är det ej rart för mig at höra mina kamerater åberopa Fredenheims h. Fader som et exempel, en titre, icke mindre estimable, än alla de andre, som göra min huldaste Fader uti almänheten älskad och hedrad. Många sammanstötande tillfälligheter ock kanske sjelfva min ålder, som är mera än den öfriga lifstiden, underkastad mindre förmåga at hushålla, hafva gjort min huldaste Faders kostnad för mig så stor, at jag för den samma hisnar. Men nu icke blott önskar, utan ock ifrigt bemödar jag mig om min förbättring i en så hufvudsakelig omständighet, hälst jag finner min skyldighet i den delen fördubblad. Det är en förnyad grace, at jag får förvara sköldebrefvet, som likväl icke existerat utan min huldaste Fars förtjenster. En ritning af vapnet är det minsta jag tillbaka kan offerera, och det så snart Julen lämnar mig ledighet. Jag får desutom förbehålla mig, at nästa sommar, om jag lefver, taga sjelfva diplommet med mig til Finland; ty det är oändeligen väl exequeradt och ser aldeles ut, som en alliancetractat, både innan och utan. Det är nu som bäst hos målaren, som gör plåten til riddarhuset, och när man har den färdig, slipper man at så mycket nyttja sköldebrefvet, då vapnet någon gång behöfver målas. Min introduction sticker mången i ögonen, men jag har godt samvete, ty med en sådan skyndsamhet, som i sig sjelf är ganska billig, och som andre, lika som jag, kunnat iakttaga, har jag endast sökt snart slut i en sak, hvilken jag nästa år kanske ej kan bevaka, och uti det, som i alt annat, förnämligast min Fars heder, som jag vet vara så förtjent, som någon annan. Dessa ursäkter behöfvas ej, ty tota die har det på riddarhuset

händt, at en yngre slägt, som sig förr anmält, fått säte öfver en äldre, men långsammare. Ingen har just i ögonen yttrat sig härom; men som jag är af så särskild beskaffenhet mot alla de andre och genom min Fars förtjenster så ung kommit i samma förmåner med de äldre, hvilkas barn, kan tänka, gärna ville sitta i samma rättigheter med mig, så tycker jag mig likväl förtjena någon afvund. Det är alt för roligt, sätter mig i så mycket mera nödvändighet af höflighet mot alla meniskor, och har åtminstone skaffat mig renommé af en drifvande yngling. Gamla gubben Paléen tror mig kunna uträtta allting, och han, som skulle hjälpa mig til adelskap, förebrår mig ofta, at jag icke sagt honom mina utvägar. Han går uti ganska förtroliga discourser med mig, och är det roligt, at ehuru huset gärna såge mig i Marocco, är jag dock där altid feterad, aktad, och, som man säger, efterlängtd. Jag måste göra gubben den justicen likväl, at han icke afundas, utan tvärtom i min frånvaro oförtjent behagar ställa mig til exempel för sin son, hvaraf frun en gång skal blifvit så rasande, at hon om middagen stigit up från bordet och gått i sin kammare för at gråta. Här om qvällen sade hon: Tänk, jag hade likväl aldrig kunnat tro bisk. M:r vara så falsk; detta var alt säkert gjordt och afslutadt, åtminstone vapen och namn bifallit, innan hans afresa; och likväl viste han sig altid mycket misnögd med hela saken och med Eder (min) enpressement och äregirighet m.m. Jag hade kunnat haft mycket at invända emot beskyllningen; men, för at än mera få roa mig af minerne, sade jag: Det var en undersåtelig aktning för Hans Maj:t, som bevist min Far så mycken nåd, hvilken gjorde, at han i förtid icke trodde sig böra tala derom och så medelst utställa en nådig Konung för öfverlopp af flere dylike ansökningar. Desutom tyckte min Far som jag det vara onödigt at omtala, emedan åtminstone jag af min tan-tes egen utsago hade all anledning at sluta, at det var lika långt, om ej längre avanceradt med detta huses förädling, som altid hade fägnat min Far och mig; och hvad sluteligen min Fars misnöje med mit upförande angår, har jag haft öfvertygande prof derpå, at det icke existerar, och skulle något sådant yppats uti adelsquestion, vet jag at detsamma förbytes uti fägnad och förnyad ynnest, när han nu ser mit bemödande krönt med framgång, och sig icke genom för lång väntan exponerad för publiquens reflexioner, utan tvärtom äfven under sin frånvaro ihågkommen med et förnyadt vedermäle

af en stor Konungs nåd då han aldeles är den aldräförsta, som erhållit des höga sköldebref, och äfven på en tid lærer blifva det. Tystnad följde härpå, och den hade länge sedan bordt finnas i detta bref öfver så små saker, hvilka aldeles icke kunna interessera min huldaste Far.

Det fagnar mig af alt hjerta, at estamperne äro lyckeligen framkomne, och min huldaste Far til nöjes. Jag hoppas ock, at Rossens fartyg nu måtte vara framkommit, ehuru detsamma, som jag efteråt hörde, nog länge legat här quar vid Skeppsbron. Til min förut afgifne berättelse om commissionerne får jag, efter min lofven, nu ödmjukast lägga räkning öfver desamma såsom en skyldig redogörelse för mig anförtrodde penningar. Deraf finnes ock alt hvad jag uphandlat och med hvilka lägenheter det affölgt; och vet jag ingenting, som kunnat fås, som ej således är afsändt. Med Rossens skeppare har jag ock, som des receptisse utvisar, gjort det accord, at han, i händelse af is, skal taga med sig sakerne, så at jag ej tviflar, at ju alt framkommer, hälst först i går kölden här börjat visa sig. Jag får äfven den äran at nu genast öfversända hof- och Stockholms stads calender, uti hvilken senare jag ej begriper, huru de kommit införa mit nya namn. Om jag trott det kunna ske så sent på året, så hade jag fogat anstalt at bägge namnen blifvit insatte, för at vänja publiquen vid saken. Det är ingen compliment, utan vist och sant, at sedan Hans Maj:t nu tillåtit Rabben och Bierchén at behålla sina namn, är jag just förtretad på landshöfdingen Tilas och mit nya. Och jag lofvar nu förut, at, om mig nånsin händer den lyckan, som kanske är förmätit at tänka på, at blifva baroniserad, så återtager jag det namnet, hvilket jag har för adelskapet at tacka. Det skulle jag tycka vara en frappant idé, och då mera ej åstadkomma blandning med andre af samma namn, men jag blyges för sjelfva supposition.

Från hans ex:ce feck jag i går de tvänne bref, som i dag afgå til academien, och lära herrarne undra på, at jag tillika är på tvänne ställen; men ännu mera fägna sig öfver mit förtroende hos hans excellence. Consistorii tacksäjelsebref til Konungen har hans ex:ce aflämnadt och det är med mycken nåd uptagit.

Jag har glömt at berätta Nymanssons svar om portraiterne. De äro färdige graverade; men han har ännu ej kunnat få aftryck af dem. Han påminte sig äfven et tredje, och har lofvat sända altsam-

mans, när det kan ske, til min huldaste Far med påsten. — Jag var här om dagen hos biskop Lütkekan med Ståhlbergs bref; men var glad at få taga hela recommendationen på en raillant fot. Ej det minsta bevis på hans galenskap, hvaraf hela brefvet öfversvämmade, var det, at detsamma var dateradt långt tillbaka från Gottland, ehuru Ståhlberg sjelf sedermera upvaktat biskopen i Stockholm. Icke heller har han någonsin fått hopp om prästande, utan tvärtom har biskopen för allting förbudt consistorium det. Samma vidrighet önskar jag Ståhlberg i Åbo, blott af kärlek tilståndet; ty det gör mig just ondt, at våra finnar en och annan gång skämma ut sig här, och jag kan väl sätta Juvelius i samma classe, icke är han liderlig, men jag vet ej, om en obornerad ambition eller annat gör honom småfiolig och aldraminist lämpelig at bivista curerne på hofvet. Kunde ej han få consistorii befallning at packa sig hädan, och consistorium tillika anmoda consistorium Holmense, at taga den redan bårdömde kragen af den andra liderliga besten, på hvilken jag nu ej mins namnet, som dock lär börjas på Z? Min herr slägtinge, hofpredikanten Krogius, var ej den bästa, och gjorde sig åter til åtlöje i fruntimers vägen: formeligen friade allestädes, och feck allestädes korgen, utom andra narraktiga faconer.

Apropos härpå så kommer jag ihåg et ämne, som en och annan gång borde inflyta i mina bref om det ej vore så skildt från mina göremål, och mera passat sig under det jag var i revisionen. Det är hvad som rörer förslagen til prästesyslor; men det är sant, consistorium lär alltid få Konungens svar derom, antingen de fastställas eller ändras. Icke händer detta senare så ofta, som med en hop andre consistorier, och kanske äfven då, hälst under 1765 års råd, utan skäl. Om det skedt uti Kemi-förslaget, så kan ock hvar man tydeligen inse at det är herrar Gadolinianers anda, som styrt det förslaget, och hvaruti de icke förtjent min Fars complaisance, utan tvärtom i dylike fall litet motsägelse och knäpp på fingren, som, om den skulle börjas af min huldaste Far, säkert skulle slutas och stadfästas af Konungen til min Fars heder. Det torde nu vara at hoppas, at denne andan qväfves, sedan den mist sin styrka. Jag vet, at det fägnar min Far, och derföre får jag berätta, at Wegelius är utesluten, och Fellman i stället uppförd på förslag til Kemi. Jag misunnar Wegelius detta ej mycket för det han ännu är oförtjent, men mäst för det han varit oförskänd emot min Far, hvarom

morbror Paléen mig försäkrat. Jag ser, at det är en lycka, at jag ej blifvit präst; ty jag tror jag skulle piskat up sådane kamerater, och hade jag blifvit deras förman, så hade de varit olyckelige. Men kanske man dömer annorlunda och är mera eftergifvande i egen sak än i sin Fars. Jusléen, den lapparen, har mycket sprungit för Wegelius.

I går feck jag, som räkningen utvisar, de sista fröna från Kallström. Jag skall vänta, om jag får någon resande; men annars låter jag dem gå på påsten; ty deras godhet förtjenar det.

Om något bref förtjent at upbrännas, så är det visserligen detta, ty det nu nödvändiga personaliserandet är aldeles icke min sak annars.

Professor Kalm beklagar sig öfver det at min Far håller efter honom uti fullkommandet af den Americanska resan, och publiken har säkert at tacka min Far, om han kommer ut, men auctoren, om deruti finnes sallat med ättika, smörgåsar och mera dylikt. — En sak tror mig ödmjukast böra fråga om, som dock min Far säkert redan påmint sig. Skal ej oration snart ske öfver regementsförbättringen vid academien, och kunde vi ej få hit consistorii afgångne circulaire om gudsfruktan med mera, som, lika med erkebiskopens och biskop Serenii herdabref, vitnade om consistorii nit? Nog veta alla, at den ortens kärlek för Konungen är lika stor, som någon annans, hälst man där til stor del börjat saken; men det skulle ändå se vackert ut, om sådane handlingar komme för Konungens ögon och blefve trykte. Efter min lilla erfarenhet ser jag, at man måste visa sig, och at den stilla förtjensten gärna glömes, mäst derföre, at den ofta icke är bekant.

Denna gången har jag tagit mig den friheten at skrifva nästan i samma stil, som man talar. Jag vågade visserligen ej hvarken detta eller det andra vårdslösa som mina bref kunna innehålla, om jag ej trodde detsamma ynnestfullt blifva ursäktat och kanske kunna stundom roa. Sådane slags bref synas äfven mera än de städade och concisa tolka hjertats språk och på vist sätt återställa den frånvarande. Den nödvändiga fölghden at de blifva långa, vet jag ej misshaga min huldaste Far; men skulle något annat göra det, skal jag icke våga at dermed ytterligare framkomma.

Min vördnad för min huldaste Fader är lika stor, som min tacksamhet, och bägge uti det mäst välmenta hjerta inneslutne. Gud

föröke min huldaste Fars munterhet hälsa och styrka, och förläne mig länge denna, af alt jordiskt yppersta hugnad. Min huldaste Fars ynnest äger jag; men hvad jag mig dertil önskar, är at göra mig nog förtjent af den förmån at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 15. Decembr. 1772.

Fredenheim

256.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars vördade bref af den 11. Decembr. hade jag i dag den äran at emottaga, och bör ej uppskjuta at derföre aflägga min ödmjukaste tacksäjelse. Min huldaste Far behagar deruti nämna om ankomsten af mit bref d. 1. Decembr., och uti des förra skrifvelse af d. 4. Dec. om framkomsten af det jag den 24. Novembr. hade äran at afsända. Jag är således något oviss, om min ödmjukaste skrifvelse af den 27. Novembr. anländt, och utbeder mig derom gracieux underrättelse. Mina slarfvisa bref innehålla stundom saker, som jag ej önskade stadna på vägen. Det nämde medbragte en apostille med detaillerad redo för commissionerne, och som min huldaste Far behagar nämna om dem, så hoppas jag likväl at det framkommit. — Pomerantzerne skulle vara för goda uti Neptuni håf, och må han väl nöja sig med den pounche, hvarpå han har sådant öfverflöd, och lämna åt de öfverjordiska biskoparne hvad dem tilhör. — Om de bägge Olivecreutzke sakerne skal min huldaste Far ej länge vänta uplysning, bara jag hinner söka den. Utslaget af den 1. Mars 1771 innehåller, at consistorium bordt hemställa saken om patronatet til Konungen i samråd med landshöfdingen, hvarföre det til en sådan gemensam undersökning hänvises, och lär det just vara den, på hvilken målet vid återkomsten til Konungen är grundadt. Min huldaste Far lærer behaga en afskrift deraf, och den skal jag taga. — At biskop Serenii paquet är framme, tviflar jag nu mera icke, sedan Ternells broder mig försäkrat, at framskaffa dett. — Nästa Måndag eller Tisdag öfverreser cornetten Meldercreutz, och har då med sig et paquet med frön och et med biskop Filenii lik- och kröningspredikan, Aroni Forsii lefverne, instruction för general assistancecontoiret, vecko-

skrifter och om något från boklådorne kan erhållas. — Emellertid får jag den äran at öfversända Aaronii Forsii portrait, som helt nyss är med des lefverne utkommit, och som jag vet min huldaste Far åstundar, och Daligt Allehanda för i dag, i anseende til den införde declarationen, för hvilken öfversättning jag likväl ej kan svara, ehuru saken har sin riktighet. Berörde instruction öfversänder jag derföre, at min huldaste Far deraf täckes inhämta, huruvida man skulle flytta någon summa til det contoiret, där mycken säkerhet och vinst skal vara at vänta, såsom det är et hederligt och för det almäna nyttigt procentenhjelmkap. Många hafva satt i där ända til 200.000 daler och mera.

Min Morfar har tillskrifvit mig et obligeant bref i afseende på *det långt förr detta i nåder tilsagde diploma nobilitatis*; men donationen af honom saknar jag ännu: lärer den icke eller erhålla (efter den concisa stilen). *Han tycker mycket om namnet, så mycket mera, som alla fäderneslandets olyckor haft sit ursprung af krig och han önskar Konungens hjerta fredstankar.* At afplåna mitt drögmål med underrättelsen om diploma nobilitatis regalerar jag honom än vidare med beskrifning om anledningen til namnet, som jag ex posteriori et priori visar på en gång innefatta underdånig tacksamhet emot Konungen (Adolph Fredric) åtminstone af stamfadren (Carl Fredric), des upfostrings- och ämbetsort (storfurstendömet, hvars hvita uti vapnet hämtade rosor heraldice utmärka *fred*), samt des och des sons ämbetes och lefnadsstånd (*fred*, et prästerligt symbolum, och *fredsfördrager*, det viktigaste i ministerielle underhandlingar), under det at det nya namnet är aldeles svenskt och slutar sig med samma göthiska ändelse, som hela fäderneslandets fordna och äldsta namn. Man har uti riddarehuset åstundat en detaillerad beskrifning öfver vapnet och namnet, för framtiden, och, sedan jag derföre läst igenom hela Ugglas heraldik, har jag sammanfattat en ganska präktig beskrifning, den jag utbeder mig at med sjelfva vapnet få til min Fars öfverseende lämna, innan den ingifves. Det syns på det föregående, huru ståtelig han är, och af vapenbeskrifningen får jag endast emellertid berätta, at *purpur* betyder nåde hos Gud och menniskor och är således ganska lyckligt applicerad til patriarcal-kårsset. — Min vapenplåt är färdig och ganska vacker.

Min Morfars bref tager jag mig den friheten at låta följa härjemte, såsom det då säkrast denna ferietid anländer til Tusculanum. Klockan är på slaget nio, och til mit sista slag framhärdar jag med djup vördnad min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 18. Dec. 1772.

Fredenheim

In margine: Jag torde nästa påst kanske få fägna min huldaste Far dermed at jag 2:o loco blifvit föreslagen til protocolssecreterare vid inrikesexpeditionen, ehuru jag hvarken vil hafva syslan eller för äldre mera förtjente ännu kan begära den. Emellertid är det et steg dertil, och kanske genom en annans bifordran dertil, jag får en mindre för mig i den väg, som mig mäst behagar.

257.

Min huldaste Far.

Jag vet mig nu icke mera hafva at i ödmjukhet öfversända, när jag går igenom min promemoria och när det, som ej ännu kunnat fås, undantages, än medföljande skrifter och det särskilta paquetet med fröna, hvilka jag i synnerhet varit angelägen at få öfver nu, ty någon annan tid hade de omöjligen kunnat fås goda, efter Kallströms försäkran, efter de komma utifrån, och de, som bittidare komma til Finland, äro fiolgamla. Likaså precise passade jag tiden för pomerantzerne, hvilka skulle förarga mig, om de ej riktigt öfverkomma, ty de funnos ej förrän då, och nu kosta de 3 d:r stycket. Riksdagstidningarne äro ej continuerade. Min hofkamearerare herr Stråle (caput, som jag) har glömt at uttaga N:o 269 och 270, som jag finner saknas af Almänna Tidningarne; men de skola, om ej annars, få med påsten öfverkomma. Biskop Filenii predikningar äro, utom deras intrinsica värde, derföre märkeliga, at han för deras tryckning, som han tykte vara et riksvårdande ärende och hvarvid han fant sin värdighet af den näsvisa engelska fougten mycket förolämpad, dageligen med tupée och hela sin rustning öfverlopp collegium och hans ex:ce, hos hvilken jag en gång afhörde en lång discours derom af b:n. Hans accord med fougten derom är det narraktigaste man vil se. Men, quicquid sit, tycker jag, at sjelfva predikningarne äro rätt vackre, och förtjena

ej den ridicule, man vil sätta på dem. — Privilegium för assistance-contoirtet förtjenar visserligen genomläsas. Det är en inrättning, som lika med mycket annat hedrar Konungen. Sedan jag hört så många sätta in där, så hemställer jag ödmjukast, om ej de Ekestubbiska sedlarne kunde omsättas där; ty ingen risqué är där, men som otaliga personer behöfva pengar, hvilka ej få dem utan pant och på kårt tid, så måste man utan besvär hafva ansenlig vinst deraf, och således synas alla pengarne blifva ganska väl använde. Vil man sälja actierne, så får man väl köpare. I händelse af min Fars bifall kommer det an uppå hvad namn jag skal taga dem, eller på sedelhafvaren, och om några actier mera stå at fås; ty de äro oändeligen begärliga. Skulle ej de andre fröna komma goda fram, så kan jag ännu, efter underrättelse derom, skaffa dem, jemte mera som kan samlas til des directuren Wetterstedt, som på en månad hitkommit, reser tillbaka.

Det innelykte innehåller rectors riddarepenier,¹ så modest, som han sjelf, men band kan jag ej skaffa honom, om han ej vil nyttja Aurora banden.

Med djup vördnad framhärdat min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 20. Decembr. 1772.

C. F. Fredenheim

258.

Uti medföljande, såsom uti andre mindre mål, har jag icke velat besvära consistorium eller min huldaste Fader sjelf, utan trott mig egentel. böra vända mig til rector academiae. Min huldaste Far täcktes dock tillåta at det går genom min Fars hand, hvaraf det så mycken frikostighet, och så mycken styrka til vidare befordran har at vänta. Det är cantzleren sjelf, som mig detsamma updragit; men som han befalte mig skrifva i mit eget namn, har jag ej directe nämt hans befallning, som åter grundar sig på des h:r broders stormästarens af pro patria begäran. Min huldaste Far täcktes med sit förord lämna til rector bägge handlingarne, och i öfrigt laga så, at academien såsom de andre verken hedrar och skyndar sig.

Sthm, d. 29. Dec. 1772.

Fredenheim.

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

259.

Mon très cher Pere

Si rien n'égale Votre tendresse, Vous le meilleur de tous les Peres, rien n'egalera non plus ma reconnoissance. La difference consiste donc dans la façon de les manifester. Le prix de Vos bienfaits est gravé dans mon coeur, et rien, que la mort, ne l'effacera. Mais je ne suis pas toujours á même de le faire connoitre. Aujourd'hui que l'usage m'autorise a eclater mes sentimens le torrent de Vos bienfaits me saisit et je perd la voix. Agréez donc, Mon très cher Pere, que je me borne au seule voeux pour Votre chère santé et les succès de Vos vües. J'offre mon hommage, j'offre tout mon coeur, voila ce qui est dans mon pouvoir, et dont tout le merite est d'etre aussi sincere et invariable, que les sentimens de respect et de soumission, avec lesquelles j'ai l'honneur d'etre

Mon très cher Pere, Votre très humble et très obéissant fils et serviteur

à Stockholm, de 1:er Janvier 1773.

Fredenheim.

260.

Min huldaste Far.

För oss här i Stockholm händer det icke sällan, at när man har ämnen at skrifva om, har man åter intet tid dertil. Jag ber ödmjukast, at min huldaste Far täckes ursäkta den intervaller, som åter förefallit, icke af sjukdom, utan af julos och arbete.

Utom mina ämbetsbref til amplissimum consistorium och et litet til min Far af den 29. Decembr. samt utom min ödmjuka nyårsönskan, voro mina sista bref af den 18. och 20. Decembr., det senare med cornetten Meldercreutz, som jag hör hafva framkommit. Min huldaste Fars bref åter, hvilka jag nu får den äran at besvara, äro af d. 15., 18. och 29. Decembr., det mellersta ankommit den 24. d., men de tvänne andre den 2. och 14. i denna månad. Uti brefvet af den 18. Dec. omnämde jag, at jag skulle blifva upförd på und. förslag til protocollssecretärer uti inrikes civil expeditionen. Det skedde ock den 22. Decembr. I en så ung ålder vet jag ej at det förr existerat. Det var i andra rummet. All den förmån och den verke-

ligen stor, jag ännu lär kunna vänta, är at Hans Maj:t tackes fölla et nådigt öga på mit bemödande i tjenstevägen. Men sjelfva syslan, som går nära de juridiske, tycker jag egentligen ej om, utan önskar mig den häldre i utrikes- eller cantzliexpeditionen, hvartil tiden icke tyckes vara långt bårta. Jag var den yngsta af ellofva sökande. Så at jag ej kan vänta at blifva i nåder utnämnd denna gången. — Det sista året var således bördigt på lycka, såsom jag sedan den 17. Martii blef cantzlerssecreterare, registrator, diplomatiserad adelsman, introducerad och föreslagen til Kongl. secreterare, och jag vant sluteligen mera, än min Far påminner sig at jag i början af året önskade såsom det högsta. Får se hvad den Högste mig i år beskårt. I sjelfva verket och med min fördelaktiga tour skulle jag kunna vara nögd, om ingen befordran under detsamma tilstötte.

Det har aldrig varit min mening at uprätta vapenplåten, innan nummern varit gifven, och mycket mindre inpatience har jag visat, än de gamle män, såsom bergsrådet Hejkenschöld, som låtit måla plåt, innan introductionen varit beviljat. Min huldaste Far tåktes vara öfvertygad om all försiktighet å min sida. Vapnen få tilräckeligt rum, ty det har alltid varit vanligt, at de utgångne efter hand tagas bårt för de nya. Det är icke någon curiosité af mig at sätta dit mit vapen, utan et riddarhusets beslut.

Lagerbrings Svenska histories andra del är ännu icke utkommen; men annars samlar jag skrifter för kära lifvet. Som jag snart lär få annat tillfälle at öfverskicka dem min huldaste Far begärt, så öfversändes nu med påsten, såsom mera interessant medföljande Abbé Michelesis bref. Bilagorne förvarar jag til nästa tillfälle. Uti dem äro alla Konungens tal, i rådet äfven, med flere handlingar hvaribland Gustafskölds manifest; men de kåsta för mycket påstpengar, och direct. Wetterstedt far snart öfver.

Avellan får i dag sin fullmägt. Således upfylla vi herrarnes åstundan. Men med spanmålssaken ser det knapt ut. Heland har förlagt Plaanmanske acten. Annars hade den länge sedan varit afgjord. Jag klämtar på honom, och vi skola väl hitta på något råd. — Arrhenius tror jag tog 30.000 d:r för sin sysla.

Det sista brefvet, upfyldt med så mycken ömhet gör mig för min huldaste Fars nyårsönskan och öma välsignelser oändeligen för-

bunden. Jag förnyar hvad mit ringa nyårsbref innehöll och väl-signar i alla mina dagar en så öm Fader. — De öfversände 120 d:r användes til min huldaste Fars affairer. Jag tackar ödmjukast för det gunstiga tilstånd at få upnegociera pengar. Det kan komma til pass, men i det längsta upskjuter jag det. En hufvudsakelig mis-räkning i min calcule var cantzlrättsarvode, ty Hans Maj:t har en gång för alla förbudit dessa slags extra arvoden. Ibland annat tänkte jag vid calculens formerande icke eller blifva hofman, hvilket likväl nu uti kläder, frisuren, hyrvagn med mera ock kostar något. Jag måste nu köpa mig en ny klädning til; ty när man är mäst hvar dag för Konungens ögon, ibland två gånger om dagen, är blott en hedersklädning och en sämre för litet at ombyta med. Både middags- och aftoncourerne försummas nu sällan af mig, och ser man aldrig för ofta vår älskade Konung. Han mötte mig härom dagen uti gången vid sin lilla trappa och hälsade med en ganska nådig nick tre gånger: *se, god afton*, så at hans suite spärrade ögonen på mig.

I Måndags fördes den första svenska operan Thetis och Pelee up på theatern. Det blefve för vidlyftigt at beskrifva den prakt och smak där regerar. Det är obegripeligt at på et halft år så mycket kunnat uträttas, när man besinnar nödig tid för piecens composition, musiquens composition, öfning i sång och action, urval af comedianter, och deras svenska kroppars vänjande vid solo dans. Acteurerne äro in alles af bägge könen en 80 personer. Denna svenska theatre hedrar Gustaf den III och jag har aldrig kunnat tro mig blifva så öfvertygad, huru en theatre i eget språk kan polera seder och språk, som jag blef när jag feck se denna första operan. Vi lefver som i en ny verld, och sjelfva hofvets nöjen, så billiga under så mycket bekymmer, äro sammansatte af idel patriotisme.

Jag har ännu ej hunnit rita färdigt afskriften af sköldebrefvet. Men jag hoppas til nästa påst, och at det då är til nöjes. Färgritningen är nu utom hela min sphére, ehuru jag mycket ritat i tousche denna tiden och et och annat vapen, som Hans Maj:t äfven i nåder bifallit. Nu hafva åter par tre begärt det af mig och jag tror at jag blir renomerad som vapenmakare. När cantzlrådet Rabbe feck läsa af Bierkéns diplome, så bad han mig ock skrifva sit, och det är flateust at kunna göra desse herrar i dessa mål til viljes. — Men

Paléenska huset samlar jag glödande kål uppå. Långt ifrån at som de misunna dem deras adelskap, har jag hjälpt dem i deras, och så villrådige hafva de varit, at de ingenting vetat sjelfve. Men jag har projecterat vapnet, låtit rita det, sprang up en vacker eftermiddag uti cabinetssförmaket dermed, bad Heland föredraga det och feck strax bifall derpå. Jag har heller aldrig sedt lagman Paléen så complaisant, som nu: min nådige herre kallar han mig som oftast, och i min frånvaro öfverhopar mig med eloger. Han tror mig kunna uträtta allting. Jag hade så när glömt, at säga, at han nu heter af Palén.

Jag har ej hört efter min introductionsnummer ännu, och vet ej om direction varit tillsammans sedan detta års början.

Secret. Calonius begär veta, om jag har stipendii sedlarne? Min räkning för förledit år visar det redan; men jag vill desutom lämna receptissen. Min huldaste Far tackes låta mig veta, om ej det för Ekest. medlen, som min Far tog af mig, redan är uti directionen aflämnadt. Som jag påminner mig, gaf jag ej något åt min Far på Wahliana, så at detta lär bli det enda, som behöfver skickas til. Jag vil ej multiplicera fäfängt vis desse billetter.

Den hederlige biskop Schröder i Carlstad dog ganska hastigt af förkylning, i förtid för församlingen; men ännu mera för des barn. Gud bevara min huldaste Far! Min huldaste Far! anse ej motionen onödig. Svaret på mit ödmjuka bref om den saken omnämde henne intet.

Juvelius har nu ock vist sin predikostyrka på slottet för Konungen. Jag var glad, at jag ej i söndags var i galleriet. Han har haft alt för underliga expressioner. Åt r.r. Scheffer har han lämnat en promemoria om sit kyrkoherdeskap, som luktade mera af tobak, än förnuft. Riksrådet frågade mig om honom, och jag sade min hjertans mening. Jag sade ock tillika, at det var olyckeligt med en stor del af våra finska präster, som komma hit; men at det mera hedrar än vanhedrar consistorium, ty de skickelige behöfva ej hvarken klaga at hafva blifvit förbigångne, eller resa så långt för at få bröd.

Min huldaste Far tackes ursäkta min brådska. När man nu uti sedan nyåret i synnerhet haft r.r.:ne Scheffers och Stockenströms, collegii och sin egen påst, så at man väl skrifvit femtio bref sedan

den tiden, så kan man vara något confus. R.r. Stockenström fortfar med sin grace. I morgon skal jag äta middag där igen. Men r.r. Scheffer är en förman, hvars make jag icke haft och aldrig får, och den jag aldrig ville lämna.

Jag couverteerar särskildt en hop bref til hofrättsledamöterna, som innehålla recommendation för en min vän til assessors förslag. Min huldaste Far tackes dem gunstigt befordra. Med djupaste vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Jan. 1773.

Fredenheim

261.

Min huldaste Far.

Förledne Söndags hade jag den äran at emottaga et vördadt bref af den 15. Januarii. Det är rätt så godt at ej äga de omnämde assistance-contoires sedlar. De sägas nu blifva utbudne med rabatte. Jag önskar min huldaste Far lycka til det nya prästemötet, och ville vara närvarande vid en solennité, som jag aldrig, ehuru vistandes uti Åbo, fått se. De bägge dödsfallen skal jag hafva den äran at löna,¹ doctor Wrangel är död och doctor Hauswolff dog i går aftons. Min Far saknar visserligen desse sine vänner, som så tätt följt biskop Schröder.

Collegium har til consistorii faveur afgjort finska trycknings-affairen. Nu skal jag endast hålla statssecret. von Heland til at snart föredraga betänkandet.

Doctor Hauswolff var frisk i Tisdags och ute, men feck om qväl-len slag.

Med djupaste vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Sthm, d. 29. Jan. 1773.

C. F. Fredenheim.

Den långsamma accis-conventionen, som efter tulldirectionens afgång kommit at dröja, feck jag i dag 8 dagar sedan expedierad til Kallmejer, jag hoppas at consistorium redan fått del deraf.

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

262.

På Kongl. collegii begäran bör jag berätta at det til ven. consistorii faveur gått med bet:de til Konungen om böndagstexternes tryckning på finska. Men som det kunde hända, at detta ej så aldeles snart hinner föredragas, och at emellertid efter gamla vanligheten texterne öfversändas til Åbo; så på det ej någon olägenhet måtte hända genom hinder uti deras kringvändande i Finland, ber coll., at consistorium i sådan händelse endast för denna gången glömer sin hotelse at ej mera vilja befatta sig med denna tryckning, och at consist. densamma då ännu denna gången ville besörja, hålst consistorium nu har at vänta all ersättning efter coll:ii betänkande. In summa, at om så behöfves, texterne ännu denna gången efter gammal vanlighet besörjas. Jag tackar ödmjukast för min huld. Fars bref, hvilket jag en annan gång måste besvara.

Sthm, den 12. Febr. 1773.

C. F. F:m.

263.

Min huldaste Far.

At jag tvänne gånger så hastigt upvaktat min huldaste Far, har härrört af brådska. Nu får jag aflägga min ytterligare ödmjukaste tacksäjelse för des gracieusa bref af d. 29. Jan. Alt hvad deruti ankommer på verkställighet skal med all aktsamhet upfyllas.

Jag bör ödmjukast berätta, at som jag endast sökte meriter af förslag och icke pousserade vidare, nögd men (*sic!*) min varande carriere, och som nuvarande Kongl. secret. Claréen i tjensteålder ej bör jemföras med mig, så var jag ej surprenerad at han blef utnämnd. En medföljande apostille bland tvänne andre torde visa hvad jag har at vänta. Inom collegii expedition tagas det alt mer, och jag ser icke långt bårta secreteraresyslan, åtminstone förrän jag får den dervid nödige skickelighet. Mina förmän hafva ock behagat just pålägga mig at lämna den vänen.

Spanmålssaken är ännu oafgjord. Meningens var endast at consistorii öfverenskommelse icke aldeles ännu af cantzleren gouteras.

Jag måste denna gången för öfrigt inskränka mig inom at i ödmjukhet öfversända alt det medföljande och har den äran med

djupaste vördnad til dödsstunden vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 19. Febr. 1773.

Fredenheim.

Ödmjukaste apostille.

Nu då min skyldighet fordrar at för min huldaste Far göra redo för förledit års utgifter, kommer min redogörelse emot förmodan at sträcka sig längre tillbaka. Genom tilstötte oförmodade händelser och i synnerhet at jag flere gånger anhållit om gunstigt understöd endast til skulds betalande och icke begärt genast för framtiden äfven, har en balance småningom yppats, som jag väl förmodat kunna slätta, men hoppet har slagit felt. Dertil är nu i synnerhet ordsak, at min sista provisionelle räkning icke eller hållit strek. Cantzlrätts-arvodet kan ej begäras, då statens trägna utgifter göra sådane suppliquer obehaglige. Tvänne nya klädningar til galla med mera har deremot ökt utgifterne. Inga oanständige utgifter har vållat balancen. Ordsakerne äro deremot, at jag icke nog accurat fört mina enskilda räkningar, at jag köpt för mycket och haft för mycken smak för konsterna, med mera, som när det kommer tillsammans, gör betydande summor. Om den sista provisionelle räkningen icke inträffat, är ock hos en öm Fader förläteligt, då årsutgifterne där äro räknade mindre, än de för någon gå til. Fråga hvem jag vil, så lefver ingen under 6.000 daler kopp:mt om året. Jag borde visserligen och har sökt at förtjena något, men min carrière förbjuder mig och finska commissionerne äro magre. Jag har förtjent min huldaste Fars mistycke i det jag förut ej varit nog upriktig at strax upgifva mina behofver. Men, som berördt är, har jag hoppats at ändå upfylla dem, och jag har förtegat dem endast för at ej oroa min huldaste Far. Nu tänktes min huldaste Far tillåta at jag på en gång får upgifva til hvad summa min skuld inberäknad med et litet förskott stiger. Och ehuru darrande jag gör det, vil jag dock häldre välja det partiet, än uraktlåta min fasta föresats, och nu i alt blifva reglerad. Utan omsvep får jag således ödmjukast nämna berörde summa, hvaruti dock af förskott til sommaren är inberäknadt. Den är inalles fyratusende daler koppar-

mynt. Summan är visserligen stor; men lärer uti min huldaste Fars öma ögon blifva drägelig, då den har i afseende mit reglerande på en gång. Jag anhåller derföre allerödmjukast om densamma nu eller efter hand. Jag har lättat mit hjerta, allenast jag fått nämna den. Ingen nöd har ännu tvingat mig dertil, och de få, jag är skyldig, skulle i flere år lämna mig opåmint; men jag vil ej en gång i denne del vanhedra min huldaste Fars godhet, som då min huldaste Fars frikostighet varit större än at något drögmål af betalningen bör komma på des räkning. Min huldaste Far tänke ej at de af honom och andre mig lämnade penningar äro altererade. De stå när som hälst at upvisas och ehuru i egne penninge-affairer härtills oaktsam, har jag dock alltid iakttagit största accuratesse med andras. Genom denna sista extraordinaira hjälp af en öm Fader blir jag nu på en gång istånd at härefter visa min huldaste Far prof af mit förbättrande äfven i min hushållning. Jag förtjenar min huldaste Fars bestraffning för denna gången; jag underkastar mig densamma i den barnsliga tillförsikt, at den är den sista, och at min huldaste Far, som härtills täkts approbera mit öfriga förhållande och som gunstigst torde finna denna extravagance i mina år icke aldeles så stor, som många andras, hädanefter täckes finna sig med mig til alla delar nögd. Mit hjerta är så upfyllt af känslor, at jag häldre tiger än säger för litet. Jag spar med min huldaste Fars tilstånd min räkning til des at des ömhet sätter mig i stånd at göra den behageligare, då betalte påster deruti finnas. Den skal icke dröja, och hädanefter hvart fjerdedels år accurat. öfversändes en hufvudräkning, som jag så mycket riktigare nu kan författa, som med detta års början min enskilta räkning är ganska accurat. Alla mina lösören äro ock i behåll, och skulle jag jemnföra min skuld med dem, så vore den vist drägelig; men det är en ynkelig resource och ingen heder at få samma öde med ostindiska compagniet i England, med cliffordska huset i Amsterdam eller med Elis Schröderheim i Stockholm. In summa, jag har aldrig varit mera angelägen än nu, at följa den sunda reglen: Principiis obsta; det må kosta så mycket det vil på egenkärleken at tilstå och bota sina fel. Jag bör äfven strax hafva den äran at berätta, at som statscontoiret icke stått at gå ifrån den gamla vanan, oakttadt cantzlerssecret.syslans särskilda beskaffenhet, at vid ombytet dermed innehålla et halft års lön; så lär ock Kongl. secret:n

Sernander böra upbära nästa halfva års lön til ersättning, hvarmed han är nögd; men hvarigenom jag saknar densamma längre än man först tänkte. Gud vare lof, jag börjar nu uti allting se en lyckelig framtid, och snart blifva mina små inkomster ihop med min huldaste Fars öma understöd tilräckelige, under det at min befodringsställning är och mit upförande skal blifva sådant, at min huldaste Far ej skal ångra den dryga utgift min huldaste Far för mig vidkänts, och som gör mig tacksam til grafven, den vare när eller fjerran. Kanske jag en gång får tilfälle at fägna min huldaste Far, om jag nu honom oroar. Stockholm, den 19. Febr. 1773. Ut in litteris humillimis.

Ödmjukaste apostille. 19 Febr. 1773.

Lyckan börjar åter med detta året visa sig. Sedan riddarhuset år 1762 blef tilstängdt, är jag 1772 den första, som af adelsmän vunnit inträde. Den sista numern var 1979, och förledne Onsdags tillade riddarhusdirectionen mig emot min förmodan den första under denna lyckeliga regering eller N:o 1980. Jag är ock den andra adelsman ännu, som fått nummer. Någon af directeurne hade velat uppskjuta til des de öfrige, som förledit år inkommo, blifvit färdige och betalt penningarne. Strictissime var justitiæcantzleren Liljestråle åtminstone färdig at få nummer; men som han ej ännu betalt, så geck min Fars ätt äfven för honom. Riksrådet gref Fersen var den, som proponerade at efter jag ännu var den enda, som fullgjort alt, så borde min rättighet ej mig betagas, och de öfrige instämde deruti. Jag hade ej bedt någon derom, utan hade gärna cederat, om det varit för alla äldre. Men mig ovetande gjorde man min Far denne heder. Det var ock billigt, om man ser på förtjensten. I morgon skal jag gå til riksrådet och tacka honom, och nu är alt gjort. Nu sätter jag up vapenplåten, sedan numern efter läglig tid blir ditsatt. Innan kårt får min Far se mig i aviserne endast i sällskap med de få grefvar och baroner, som tillika fingo nummer. Så at annonserne om min Fars bröst-arfvings adelskap blir både mera tidige och mera ordentelige än de andras, af hvilka en del blott med bifall på namn och vapen äro annonserade.

Nu tycker jag således at rätta tiden är at tilsända min huldaste Far handlingarne, hörande til adelskapet och vapnet, deruti med färgor ritadt, ehuru det är utan guld och i öfrige efter min ringa målnings-capacite. Denna lilla act hoppas jag ödmjukast vara min huldaste Far til nöjes, och torde den förtjena sin inbindning och rum i min Fars bibliothèque. Det torde fägna någon vän at läsa desse handlingar, som tillika innehålla förklaring öfver vapnet och den til riddarhuset lämnade genealogien. Min huldaste Far tackes kasta ögonen vid ledig stund derpå. Det har kostat mig besvär; men min huldaste Far ännu mera, och tacksamheten derföre skal vara så länge som sjelfva ätten. Ut in litteris humillimis.

Ödmjukaste apostille.

Jag bör åter fägna min huldaste Far med en ny Kongl. Maj:ts nåd emot min Far och mig, icke uti befordran; men uti den nådigaste försäkran derom och utlåtelse, för mig dyrbarare än all lycka. Sedan åtskillige nyare adelsmän behöft vapen, och någre af dem anmodat mig derom, beslöt jag at fullfölja hvad jag länge sedan haft den äran at omskrifva, uti und. ansökning om riksheraldici syslan. Redan fjorton dagar förut blef jag anteknad på supplications-audiencen; men där var en sådan mängd sökande, at jag ej förrän den 1. i denna månad feck underdånigt företräde. Jag kom in för Hans Kongl. Maj:t, och des första ögnakast intrykte hos mig ny tilförsikt och kärlek. Jag ingaf ej slutelig ansökning och tänkte, om så behöfts, göra det efteråt. Efter en djup bugning sade jag: Eder Kongl. Maj:t täktes allerödmjukast tillåta, at jag i djupaste underdånighet vågar anhålla om den ledige riksheraldici-syslan. Skulle jag endast tänka på den värdige man, som den förut innehaft, landshöfdingen och commendeuren baron Tilas, så borde jag blygas. Men förut och äfven från början uti hans hand har den icke varit personer af så hög rang updragen. Hans Maj:t såg mig ganska nådigt an och föll mig i talet: *Min kära Fredenheim*, sade han, jag beklagar, at ni först i dag kunnat komma in. Just i middags gaf jag bårt den syslan, och jag hade gärna ihågkommit Er, om ej detta skedt; men jag försäkrar Er, at jag

en annan gång skal hafva Er i minne. Jag tackade Hans Maj:t allerödmjukast, och et så nådigt löfte kunde ej annat än göra den nåden för mig ännu mera dyrbar, at få använda min tid uti en så stor Konungs tjenst, under hvilken det redan är den yppersta lycka at vara blott undersåte. Konungen gaf sig tålmod at ytterl. säga: Det var åt Kongl. secret:n Schönberg, som jag gaf syslan, och det efter den i anseende til de nya göremålen nu behöfde handläggning. Ni lär då ock känna blaçonen? Ja, svarade jag, Eder Kongl. Maj:t, jag hade den lyckan at af landshöfdingen Tilas inhämta vidare ljus uti det som vid ledige stunder mig i denna del sysselsatt, och jag til öfverflöd haft den nåden, at Eder Kongl. Maj:t täkts denna tiden bifalla et och annat vapn, som jag i underdånighet projecterat, och hvarvid åtminstone beskrifningarne varit mina egne. Jaså, sade Konungen och syntes dermed nögd, under vidare nådiga utlåtelse. Den sidsta var för mig så öm, at jag den aldrig glömmet. Ni är ju biskopens i Åbo son, sade han? Ia, Eder Kongl. Maj:t, jag är des enda barn. Det är en mycket hederlig man, svarade Konungen, och det är för Er den kraftigaste och bästa recommendation. Jag bugade mig åter och önskade, at min förmåga en gång måtte svara emot min vilja, at följa min Fars fotspår uti nyttig tjenst och undersätelig trohet emot Kongl. Maj:t och fäderneslandet. Konungen följde mig med sin nådiga åsyn, och jag gick glad ut. Stockholm, den 19. Febr. 1773. Ut in litteris humillimis.

264.

Allerödmjukaste apostille.

Jag bör til min huldaste Fars uplysning berätta sammanhanget af det bref hans ex:ce i dag tilsänder min Far om Landanus och Gumberg. Jag har ej läst acten; men collegium berättade mig förloppet deraf. Kårteligen är det så, at för någre år sedan prästelägenheter blifvit dem tilbudne från Ryska sidan. De anhölle hos consistorium i Borgo, under hvilket de egentel. höra, at få mottaga dem. Consistorium skref til Konungen, som, på cantzlicollegii tilstyrkande, lämnade consistorium i Borgo svar, at de skulle få emottaga prästelägenheterne, men tillika med liflig trohet vara Sveriges

Konung förbundne. Borgo consistorium var nog enfaldigt at tydeligen i samma termer svara consistorium i Wiborg i samma sak. Därpå kunde ej annat gensvar följa, än at Wiborgs consistorium ej kunde under detta vilkor emottaga dem. De måste således förnya sin ansökning hos Borgo consistorium och be at få slippa vilkoret. Borgo consist. skrifver derom åter til Konungen, och Konungen remitterar det äfven til collegium. Saken har där på någon tid ej kommit at föredragas, så at när det för några veckor sedan skulle ske, så ville coll. vara underrättad, om någre nya omständigheter deruti förelupit, eller om L. och G. ännu yrkade samma begäran. Och då lærer Borgo consistorium svarat, at samma karlar sedermera vändt sig om detta tilstånd til consistorium academicum i Åbo, fått detsamma där och nu verkligen antagit prästelägenheter i Ryssland. Alla sådane saker äro granlaga efter regeringen ej gärna släpper folk utom riket, och i synnerhet har Borgo consistorium suddat hårt denna sak genom sin öppenhjertighet mot Wiborgs consistorium. Det är derföre, som collegium vil veta, om Åbo consistorium lämnat dem veniam abeundi med vilkor af trohetsed mot Sverige lika fullt, om den blifvit af dem inför consistorio lämnad, eller de rent af fått tilstånd at pour jamais vara bårta, då det icke lærer varit consistorio tilständigt: in summa at hvad grund och på hvad sätt consist. i Åbo lämnat dem et sådant tilstånd. Kanske ock consist. i Åbo ej haft kunskap om Konungens bref til Borgo consist., hvaruti vilkoret förelägges, och at L. och G. helt simplet liksom ur första handen begärt Åbo consist. tilstånd, och detta icke vetat at saken annorstädes varit anhängig. Det är alt för desse skäl, som collegium önskar äga mera uplysning om ordsakerne til Åbo consistorii steg, på det at det på blott berättelse uti en hufvudsakelig omständighet ej måtte anföra något hos Konungen, som kanske ej stämmer öfverens med sammanhanget och på det, om, det collegium aldeles icke förundrar något förhastande häruti vore å consistorii aboensis sida, det då efter sakens beskaffenhet kan hjälpas. Men jag säger ännu en gång, at collegium ej låtit förmärka en sådan tanka, utan blott för at ej stöta samman med consistorium, vil liksom conferera med det. Jag åter har trott min skyldighet fordra, at berätta detta i sin vidd och kanske mera detaillerad, än det i collegii sinne varit, på det min Far dertefter kan inrätta svaret, dock utan at låta förmärka en så detaillerad uplysning om

collegii anledning, som den jag nu gifvit. Jag tycker det simplaste vore, at de consistorii protocoll och afgångne expeditioner, på sätt hans ex:ces i sit bref begärt öfversändes, sjelfva min Fars svar kan blott blifva et complaisant vehiculum. Stockholm, d. 5. Martii 1773.

Ut in litteris humillimis.¹

Allerödmjukaste apostille.

Uti et bref til mig har academiae secreteraren Calonius åstundat, på Ekestubbiske stipendii disponenternes begäran, veta, om stats-contoirets dithörande obligationer nu af mig förvaras, och lika så, hvad Wahlske stipendii medlen angår. På de förra vet jag mig vist hafva lämnat min huldaste Far mit recepisse, men om så skedt med de senare mins jag ej. I alla fall har väl consistorium sett af de af mig öfversände interessen och den med et ganska complaisant bref besvarade förledit års räkning, at jag har desse medel under mit förvar. Men jag har ändå trott min skyldighet tillika fordra at härmed min huldaste Far tilsända förnyade recepissen derpå under den dag, jag dem verkligen emottagit. Jag vågar besvåra min huldaste Far at dem til vederbörande aflämna, efter jag genom min huldaste Far kan äga mästa vissheten, at om någon doublette skulle existera (som säkert sker med Ekestubbiske stipendii recepisset) den då blifver förstörd, emedan oakadt sådane handlingar icke kunna fördubbla min obligation, jag dock så mycket fruktat at sätta mit namn under så stora summor, at jag icke gärna vil multiplicera mina recepissen, mäst för det, at när jag capitalerne en gång återlämnar och återfår et recepisse, någon doublette icke må ligga quar mig til charge.

Nästa påst tänker jag öfversända några interessen som jag spart ihop, och det til min huldaste Far, til hvilken jag kan hafva det mästa förtroende.

Törs jag par curiosité fråga, huru det är med Hedmanske stipendium, och om jag, som jag gärna önskade, slipper de sedlarne.

Medföljande bref til Calonius innehåller svar om recepisserne och täcktes min huldaste Far med honom conferera, hvar mit förra recepisse finnes. Sthm, d. 5. Martii 1773.

Ut in litt:s hum:s separatim missis.¹

Fredenheim

¹ Vrt. s. 393, rivi 14 alhaalta. — Jfr s. 393, rad 14 nedifrån.

265.

Min huldaste Fader.

Härmed får jag den äran och den glädjen at tilsända min huldaste Fader medföljande expeditioner från Hans Maj:t och hans ex:ce cantzleren. Jag tycker mig se, med hvad nöje min huldaste Far uppfyller hvad hans ex:ce begär, och tilser at det kan surprenera min Morfar, så at han aldeles icke vet deraf, förän han hör det upläsas, om min Far finner det apropos. Skulle min huldaste Far täckas fägna mig med tilgången häraf och min Morfars expressioner, så anhåller jag derom allerödmjukast.

Jag har uti et latinskt bref, som min huldaste Far täckes strax efter acten honom tilställa, visat min utur Taciti Vita Agricolæ stulne fägnad. Det andra svenska brefvet, som kanske surprenerar mera än alt annat såsom det angår 1.200 daler i fullmagts lösen torde Morfar dagen derefter få tids nog; men icke senare, ty jag har ej länge tilfälle at vänta på återbetalningen af dem. Honom är vederfaren en grace, som Hans Maj:t åt ganska få under varande tjenstgöring tänker bevisa.

Den gamla vapnen blir säkert å nyo öfverstruken. Mor får en ny upsatt myssa, och drängarne nu genast de nya kläder, som de annars skulle fått först til Iulen. Jag hade tänkt undanbedja mig i det senare brefvet all gratification, och be, at om min Morfar vil skicka något, det icke finge bli öfver 3.000 daler kopparmynt. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Martii 1773.

C. F. Fredenheim

266.

Min huldaste Far.

Sedan brefvet af den 15. Januarii har jag haft den äran at emotaga min huldaste Fars vördade skrifvelse af d. 29. Ianuarii samt 5. och 19. Februarii, det ena af de tvänne sista ankommit den 22. och det andra den 28. d:o. De två första har jag redan haft den äran at accusera, men uti nog hastiga breflappar. Nu får jag för allesammans aflägga min ödmjukaste tacksäjelse. Påstgången har varit desse par månader tämmeligen reguliere men en gammal préjugé har gjort, at jag ej litat på henne. Nu tänker jag åter mera orden-

teligen upvakta min huldaste Far. Jag har tröstat mig denna tiden ibland annat dermed, at då jag ej haft den äran at skrifva, så har ändå icke sällan bref från cantzleren visat at jag både mått väl och haft arbete.

Nu lär prästemötet vara öfverståndit, och min huldaste Far åter kommit uti mera lugn.

Min huldaste Fars gunstiga nöje öfver mit förslag til Kongl. secreterare har oändeligen fägnat mig. Jag har förut haft den äran at nämna om den saken. Nu får jag berätta min egenteliga vüe för framtiden. Den går ännu alt ut uppå cantzlicollegium och des expedition. Både är där mindre antal betjening och ifrån secreteraresyslan där närmare väg til bordet. Men det som bäst är, så är där mycken apparence til ledigheter, och de börja redan på at öppna sig. Kongl. secret:n Wallenstråle har denna veckan fått och begärt afsked, så at nu är jag i sjelfva verket första registratoren. Kongl. secret:n von Stenhagen har coll. föreslagit til cantzlriråd, och ingen anledning är at tvifla, at ju Kongl. Maj:t snart nämmer honom. Protonotarien Piper har blifvit tienstgörande kammарherre, och man ser grant, huru litet han då tänker tjena i cantzliet, och at han väl en gång blir ministre. Forsslund blir efter all apparence secreterare efter Stenhagen. Gamla Nestius vil collegium ej hafva dertil, och huru länge han går där, måste han väl sluteligen söka flyttning til någon påstdirecteurssysla eller taga afsked. Köhler kan aldrig blifva secreterare och har ej långt til afsked, om han ock kunde supponeras ligga mig i vägen. Dipken har ingen tour, och Enander speculerar at komma bårt, sedan han nu snart blifvit protonotarie. När min huldaste Far nu behagar taga för sig Stockholms calender och vår expedition, och derjemte gunstigt påminna sig, at hans ex:ce gref Scheffer och collegium äro så nöjde med mit skrifsätt, at, emellan fyra ögon, om de just finge besätta Stenhagens påst efter sit tycke och jag ej vore för modest at tänka derpå ännu, så komme jag redan dertil i åtanka; när min huldaste Far ser detta, säger jag, så lär min Far gunstigt finna, at om någon med Guds hjelp har apparence til befordran, så är det jag, i en sådan ställning vid 25 års ålder. Jag sofver ej, som min Far sett, när det kommer an på min lycka, och jag har ändå flere speculationer, som jag lurar med. Gud vore lof, Konungens nåd äger jag, och jag är öfvertygad, at när tiden blir, han kommer ihåg mig. Framför alt

anbefaller jag i Guds hand min framtid, och under det jag söker bidraga til min fortkomst, håller jag på at öka mina små *connaisances*, at jag ej måtte blifva surprenerad af göremål, som jag ej förstår.

Då jag på det sättet söker at reglera mig och planera för mig, så täcktes min huldaste Far ej ogunstigt uptaga hvad mit sista bref i samma afsikt innehåller om penningeffairen. Det åtföljer *meniskonaturen* at vara svag på någon sida. Jag är det på många. Jag söker at bota mina fel, och ehuru de som angå penningeförvaltningen, längst vidlådat, hoppas jag min huldaste Far snart finna, at ock de blifva öfvervundne. Och då kanske man tänker den *dissipation*, hans första varelse i Stockholm medförde, och som dock ej kan liknas med många andras, vitnade likväl om et godt hjerta, och lycka var at den inträffade i ungdomen och skaffade någon *experience* at i de äldre åren, då mindre tilgångar äro, vara försiktigare och mera rädd om penningen. Så går det, om jag lefver, och jag har aldrig lifligare än nu känt min föresats i den delen. Den skuld jag haft den åran omnämna var grundlagd, innan mina sista hushållningslöften, när min Far reste bårt, och torde således ej få räknas blott på tiden sedermera eller falla min ordfällighet så mycket til last. Jag väntade resourcer, men som de drögt, så har jag beslutit at ej lita på dem, utan om emot förmodan någon särdeles extra inkomst skulle inträffa, då bespara den. För öfrigt hushålla utan *speculationer*.

Så långt hade jag skrivit den 5. i denna månad och detta bref var ämnadt til moder åt de många då afsände apostillerne; men desse öktes så at jag var glad at blott hinna afsända dem. I dag afgår ock en hop saker med *cantzlerspåsten*, som jag hoppas fägna min huldaste Far. Jag lofvade skicka *interessemedel* med denna påst; men *expeditionen* af min Morfars *cantzliråds fullmagt*, som hvar och en, som känner sådant, måste kalla ferme, har uptagit tiden. Någon kunde tro, at *intressemedlen* äro förskjutne til *fullmagten*, men så är det icke, och nästa påst skal jag visa det, om man ej annars krånglar om räkningarne i *banquen*, til hvilkas *reviderande* jag skal taga mig en dag i nästa vecka. Jag vet ej huru det är, men *cantzlerssecreteraresyslan* fordrar sin tid. Kanske det kommer af mit oroliga sinne at alltid vilja uträtta något. Nu snart ställer jag i verket, hvad jag lofvat om *konungabrefven*.

Af et i cantzlersbrefven liggande transumt af Biörklunds bref finner min Far par curiosité hans nuvarande station. Spanmåls-saken håller jag på at arbeta ut. Den är något kinkig at få i ordning. Jag hoppas det bästa äfven med denna enda nu oafgjorda sak.

Jag kommer ihåg at jag berättade Wrangel vara död. Men det var et falskt rykte; ty han åker nu på Stockholms gator.

Jag behöfver ej nämna at jag uträttar min huldaste Fars egna commissioner och uphandlar de begärte böcker. Den omskrifne lampe oeconomique skal ej eller glömmas. — Magistern skal få så mycket douceurer, bara jag hinner, at alla hans complimenter rikeligen dermed skola vara besvarade.

Det fägnar mig ganska mycket, at ampliss. consistorium, men ännu mera at min huldaste Far är nögd med min lilla drift. De återstående consistorii ecclesiastici commissioner i cantzliet skal jag nästa vecka höra efter. De angelägnaste hade jag sist den äran at uplysa.

Nu får jag den äran at under den största hemlighet berätta, at Hans Maj:t ej lär komma til Finland nästa sommar, utan resa neder för mönstringar skull til södra orterne. Jag har berättat Morfar helt annat i des bref; men min huldaste Far täcktes från mig göra honom förtroende deraf. Sådane embetsmän, som Åbo consistorium, och i synnerhet min Far, som äger så mycket Hans Maj:ts nåd. approbation, behöfva ej bereda sig på Hans Maj:ts ankomst, när den ock kan ske. Men mindre välsinnade embetsmän lära komma at må illa. Hans Maj:t feck til exempel under sin sista resa at nedra Sverige åtskilliga klagomål öfver landshöfdingen Hamilton. Hans Maj:t sade honom: Min baron, det är illa, at så många klagomål inkommit öfver Er; sök hjelpa dem af i tid. De kunde annars komma för *Konungens öron*, och då kan han ej se genom fingren med dem! Kan något mera likna Henric den IV, vara på en gång mer nådigt och mer alfvarsamt. Hamilton är ock verkeligen nu licentierad. Justitiæcantzleren rustar om i hans län, och en vice landshöfdinge är tillsatt.

Jag tänke rättare på Konungens aftoncour. Jag försummar dem ej ofta, och har den nåden, at Hans Maj:t där behagar hälsa på mig, hoc est nicka åt mig. Det är hvar Fredag, just den enda påstdagen, aftoncour, och detta har hindrat flere bref.

Jag bereder mig medelst trågit arbete at få ledighet til någon varelse i sommar i Finland. Jag hoppas den kunna blifva under månaderne Junius och Julius, eller Julius och Augustus. Med djupaste vördnad har jag den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Martii 1773.

Fredenheim.

267. Min huldaste Far.

Min huldaste Fars sista vördade bref var af den 12. i denna månad, och hade jag med sista påst den äran at til en del besvara detsamma. Min huldaste Fars öma utlåtelse om min resa til Finland är et nytt prof af des godhet. Jag bereder mig ock til densamma; men kan ej ännu vist utsätta tiden til denna nöjsamma sejour.

Ännu kan man ej vist berätta om Hans Maj:ts resa sker til Finland, ännu mindre, när eller til hvilken ort. Men min Far skal i tid få veta det. Emellertid är bäst at ingenting säja derom, ty folket är mycket benäget at af allting sluta til krig, et omdöme, som man dock ej så snart bör fälla på, ehuru Konungen icke kan lika med våra fordna mössor låta armée och fästningar förfalla och blottställa riket.

Collegium har ännu icke förehaft saken om ryska prästerne; men min Fars bref tycker jag tilräckeligen uplysa den.

Couren skyndar på hos Kongl. Maj:t, som på et nyck är inne från Ulriksdal. Med djupaste vördnad har jag den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Sthm, d. 26. Martii 1773.

C. F. Fredenheim

Allerödmjukaste apostille.

Min huldaste Far är för öm om min fortkomst, at jag ifrån det skälet skulle vidlyftigt behöfva hos min huldaste Far recommendera följande sak. Den enda ibland mina många äldre kamerater, til hvilken jag cederat secreteraresyslan i collegio vid min befordran til registrator, är h:r secreteraren och cantzlisten Enander. Både

derföre och at han har en lön, som genom hans bårtgång kommer mig närmare, gör således, at jag den senare icke ogärna ser, ehuru jag då mister en af mina bästa kamerater. Han söker nu at blifva secreterare vid Upsala academie. Icke vet han sig hafva ännu någon farlig competitor. Ingen borde eller gärna kunna vara det för en Kongl. cantzlist, som vil gå tillbaka til en mindre lysande sysla. Men som han dock är oviss, hvad competitorer kunna upkomma och hvad recommendationer de kunna hafva, är det för honom, mig och mina kamerater nödigt, at vi äfven supplicera om bistånd af våre gynnare. Ibland dem sätta vi uti främsta rummet vid detta tillfälle min huldaste Far, som har så mycken vänskap af professorerne i Upsala, som skola uprätta förslaget, och af riksrådet Rudenschöld, som det samma befordrar, och på hvad bifall det förnämligast ankommer. Det är således en recommendationsbref til hans ex:ce och til de mäst betydande min h. Fars vänner i Upsala, som vi allerödmjukast anhålla, och i synnerhet jag, som derigenom får en tämmeligen banad väg för mig. Secret. Enander har den äran at vara känd af min Far sedan hans tjenstgöring 1769 vid mindre secreta deputation, och jag vet, at min huldaste Far redan funnit honom vara förtjent af all recommendation. Redan 1758 blef han magister vid Upsala academie. 1761 antagen til extraordin. cantzlist vid den exped. i cantzliet, som har öfverinseende öfver studierne i riket, och 1767 cantzlist darsammastädes eller vid cantzli-collegii expedition. Sedermera varit inemot 2 år secreterare vid Pomerske Commission, så at göremålen vid en sådan sysla icke förekomma honom främmande. Studier och en slags douceur i hans upförande tyckas hafva danat honom til den academiska lefnaden. In summa, det är vist, at om ej egennyttan drefve mig at tala för honom, så skulle det ändå ske, om jag ej ville tala emot öfvertygelse. Han räknar således academisk förtjenst från 1758 och egentelig tour til den sysla han söker från 1767, känner academiska ärender uti deras yppersta art, och är således i alt afseende en ganska competent sökande. Min h. Far kan aldrig för någon med mera skäl tala. Och om min huldaste Far täckes förelägga gubbarne i Upsala desse skäl, är jag öfvertygad, at de attendera fullkomligen til dem: ännu mera, om de få veta, at min Far sjelf derigenom sker et nöje. Brevet til riksrådet Rudenschöld torde jag ödmjukast få be om för at i lämpelig tid aflämnas.

Ännu måste jag supplicera om min Fars grace för en min gamle vän. Det kommer an derpå, om de lata scholæläroarne i Uleå äro afsatte rent af eller blott suspenderade. I den förra händelsen kan jag icke nog ömt recommendera magister Ervast til rector efter Remahl. Han skulle sjelf upvaktat min Far; men vi veta ännu ej rätta sammanhanget af ledigheten. I all händelse lærer min huldaste Far gunstigt anse hans fatalier härigenom conserverade, och om det skulle poussera gunstigt låta mag. Collin skrifva en inlaga för honom. Munterhet, belevvenhet och tillräckeliga studier göra Ervast til en ganska skickelig rector schloæ, och hans ålder tyckes ej tillåta honom at mera länge vänta på et bröststycke. Stockholm, den 26. Martii 1773. Ut in litteris humillimis

C. F. Fredenheim.

268.

Min huldaste Far.

Jag håller just nu på at flytta ifrån tyska kyrkogranskapet til et alt för vackert logement vid Skeppsbron, där jag länge önskat at bo. Jag har nu vänen åt höger åt stora segelleden, och åt vänster åt Ladugårdsgälet och Fredricshof ifrån mina emot Skeppsbron belägna fönster, in summa jag ser längs åt hela Skeppsbron, och har den aldra-agreableste väie, under det jag bor rätt när til slottet. Mina boningskamerater äro de til kunskaper och seder så almänt älskade Marks von Würtemberg och Adlerbett, den senare äfven en ibland våra stora claverister. Vaktmästaren Högström bor i mit kök med sin hustru, och lägge tvätta och städa för sin hyra åt mig. Med et ord bor jag lustret, men ändå med hushållning. Ibland annat har jag en källare, som jag hyr ut åt en mångelska vid bron.

Jag skrifver detta just uti et caos och under buller. Jag måste således förbehålla mig, at nästa påst med mera lugn besvara den saken, min huldaste Far i sina sista bref behagat omnämna, och som altid blifva de vigtigaste i min lefnad.

Jag får nu endast kårteligen berätta, at de angelagne skrifterne i Mathesii sak, som ännu äro de enda, man däruti har til rättelse, och som min huldaste Far lämnade Konungen, finnas verkeligen i cantzliet, ehuru den confusa Rosenadler på en tid icke vetat af

dem. Jag har nu ställt saken i gång, och Mathesius kan vara så mycket säkrare, som han har både ministrars och collegii fullkomliga tycke. Jag får vidare framdeles berätta härom.

De andre sakerne glömmar jag icke eller, och har ingenting försummat af alt hvad min Far behagat omnämna. Brevet af den 26. Martii feck jag i dag. Berättelsen om synode får jag den äran at återsända, i dag återtagen, om min huldaste Far behagar ändra den. Den kan tids nog komma in, men icke ville jag at den aldeles utelämnas. — Portraitgravuren förtjenar alt deltagande, och jag får en annan gång berätta, huru artigt den är anställd. Med djupaste vördnad har jag den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 2. Apr. 1773.

C. F. Fredenheim.

In margine: P. S. Abbé Michelessi dog i går. Walléen och mina goda vänner Jusléen och Silfversparren blefvo assessorer i hofrätten som ej tappar på dessa utbölingar.

269.

Min huldaste Far.

Sedan sista påst har jag åter haft den äran at i dag emottaga min huldaste Fars vördade bref af den 2. i denna månad, med det innelykte recepisset, hvilket jag så mycket häldre gömer, som jag vist vet mig aflämnat et öfver Ekestubbiska medlen. — Jag tackar ödmjukast för min Fars recommendation för secreteraren Enander, som tyckes kunna hafva godt hopp. — Magister Ervast har jag averterat. Jag vet ej hvad partie han tar; ty det skedde genom billette.

Som jag sist hade den äran at berätta, så äro de af min huldaste Far för Mathesius inlämnade skrifter icke bårtkomne. Men sedermera har någonting inkommit, som församl. åstundat vid detta tilfälle, hvilket Hans Maj:t, oaktadt han för at skynda på saken, sjelf sedt derefter, icke ännu igenfunnit. Förra praxis har alltid varit, at församlingen väl har fri valrättighet, men ministren skal sända in kallelsen, ty åtminstone såsom medlem deraf bör han väl höras. Sedermera är cantzlicollegium och vederbörande biskop och consistorium hördt, och derpå har Hans Maj:t tagit och utnämnt

den begärte. Mathesius har mycket vänner och ingen competitor, som jag vet. Cantzlicollegium har alltid berömt honom. Nolken äfven så. Min Fars förord har han. Gref. Scheffer intresserar sig för honom. Konungen sjelf är för honom. Det är endast confusion, at man väntat något från Upsala eller Nolken, som gjort at det så länge utdragit. Det hade ännu skedt, om ej min Fars bref en passant nämnt om de inlämnade skrifterne, dem jag då med mycken assurance efterfrågade, feck igen dem, upviste förra praxis utur handlingarne och feck til svar, at intet annat egentligen kunde saknas än Nolkens yttrande. Jag söker väl at göra des förra beröm för Mathesius gällande, och det kan hända, at saken afgöres på de nu til hands varande handlingar. Men til all säkerhet på Mathesii vänners inrådan på det at intet oförmodeligt hinder måtte yppas och som drögsmålet icke gör til saken, så han kan, nisi omnia fallunt, göra sig säker, så svarade jag med sista påst på Mathesii nyss ankomne bref, berättade om altsammans, begärte de felande handlingar och at de efter hand kunde inkomma, aldraförst Nolkens föreskrift, då jag emellertid skal icke försumma, at så snart som möjligt är, bringa saken til slut.

Denna och otaliga andra saker göra, at jag icke kan förän vid Junii månads början öfverresa til Finland. Jag hoppas då få permission, och det är väl den lämpeligaste tiden.

Jag kan upriktigt försäkra min huldaste Far, at ingen ofred är at befara, och derföre har man at tacka Hans Maj:ts nådiga omvårdnad för sit rike och des försvarsverk. Våra grannar hafva nog at sysla. Turken håller Rysland varmt alt ännu. In uppå sommaren torde Hans Maj:t väl komma til Finland, och min Far skal få veta det i tid, om jag ock vore i Åbo.

Jag kan ej beskrifva, huru fägnamt det förefaller mig at få höra något om gudstjenst och gudsfruktan. Der är vist, at om ej offentliga gudstjensten vore, så skulle det aldeles komma ur modet här i Stockholm at höra talas derom, och just derföre sätter jag så mycket mera värde på den almänna gudstjensten. Dock finner man här äfven efter de vackraste efterdömen i devotion där man minst förmodade. Gudsfruktan är den säkraste grunden för en munter och lyckelig lefnad, och den stunden anser jag olyckelig, då jag skulle blygas at visa den i almänhet och för alla menniskor, hvarföre jag ock uti den almänna gudstjensten begår mina salig-

hetsmedel, en ordsak åter at jag härtills hållit mig til St. Maria församling i den delen, til des jag finge en vissare demeure, och at jag härtills icke älskat finska församlingen, där man andra dagar än Söndagar skulle nödsakas välja dertil, efter communicanterne i den kårta svenska gudstjensten äro få eller inga. Detta och mina många syslor hafva äfven betagit mig den ambition at där blifva kyrkoråd, i hvilken qualité jag säkert finge sätta up alla expeditionerne. Men om mina göremål någonsin minskas, är jag färdig at åtylda min huldaste Fars befallning, at hålla mig til den kyrkan, hälst han är mig nog när. Kan jag genast bidra til magister Pihlmans förmån, skal jag gärna göra det.

Hvad angår mit tänkesätt om lycka och befordran, måste jag uppskjuta än en gång besvarandet deraf; ty tiden är inskränkt. Jag hoppas min huldaste Far äfven gunstigt skal approbera detsamma.

Societeten til portrait-gravurens befrämjande är den, som började med Nordencrantzes. Men den tänker opartiskt fullfölja det ändamålet. Jag tror at Tessin eller Fersen kommer däreft. Gillberg är des graveur och håller nu på landet öfver gustavianska famillens graverande. Jag vet ej om den hör til societeten, men i alla fall blir det en societet, som hedrar sig och ej stannar i sin början. Des portraiter blifva alla uti samma storlek som Nordencrantz. Nyligen har Gillberg gjort et crayonsstycke af Luthers portrait, som täflar med de franske. Societetens föremål blifva endast märkelige svenskar. Jag kan nästan försäkra, at min Far sjelf, emellan fyra ögon, blir af densamma graverad i koppar. Ville min Far göra mig til sin fullmäktig där, så skulle det fägna mig.

Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. April 1773.

Fredenheim

270.¹

Min huldaste Far.

Jag tackar min huldaste Far allerödmjukast för des gunstiga bref af den 8. i denna månad, i Söndags ankommit. Jusléens reellaste

¹ *Päiväys lyijykynällä: "april 1773." — Daterat med blyerts: "april 1773."*

lycka är visserligen, om han kan göra sina föräldrar nöje och tjenst. Jag skal ej eller för min del åsidosätta mina öma plikter, som, om jag vistades vid verldens ända, vore mig lika stora och kära. Kanske ock försynen på et eller annat sätt förunnar mig den förmån at på samma ort som min huldaste Far få tilbringa min tid. Emellertid måste jag nöja mig med fleres öde; ty få hafva den lyckan, och mästa delen skiljer hug och lefnadstånd från sin hemort. Vore cantzlicollegium i Åbo så skulle min huldaste Far finna, at det ej är prévention mot orten, som gör, at jag ännu här dväljes. Hade Jusléens icke varit här, så hade han ännu ej varit assessor. Försynen kan mycket göra, innan min Far och jag blifva så gamla, som hans far och han: emellan oss är tio år. Jag lefver i det fasta hopp, at om ock den nyttan icke hämtats af min Stockholmsvarelse at blifva formerad menniska, så behöfde ändå icke ångras, at man blifvit känd af hof och gynnare i den ställningen jag är, at nödsakas vara uti tjenstevägen. Kunde jag med säkerhet lämna mig til landtlefnad, så skulle jag ej eller vara melancholisk i densamma. Jag bekänner just uprichtigt, at för at kunna hafva någon vidare utsikt och för at icke accableras af mycket göremål, hvilket min hälsa snart ej tål, så önskar jag mig, om jag skal bli jurist, en lagmansbeställning framdeles, och det i Finland. Skal man toura sig genom många hofrättsråder, lär man nog få vänta, men ifrån Kongl. secreterare kan det ej vara omöjeligt, antingen genom byte eller accord. Vi hafva åter fått en ledighet, men beklagelig genom cantzlrådet Rabbes död. Kanske det ej drar så långt ut at bli secreterare, och så kunde endast komma an på Konungens och min Fars godhet, at i bättre etablissement än Jusléen komma til Finland. Til exempel med Gripenberg. Iag utbeder mig at få spara det öfriga, tils jag kommer öfver. Emellertid kan Jusléen, som hörde mit samtal mer cr. af Bierckén, berätta både at jag var i suspense at söka secreteraresyslan i Åbo hofrätt och hvad svar jag feck. Sådant var ock alla de andras, som jag talte vid. Skulle jag kunna fortfara uti ministerielle vägen, där mina förmän finna mig lämpelig, så skulle jag ej sky hvarken besvär eller ansvar; men jag är ock färdig at upoffra denna medfödda håg för det enda, jag i tjenstevägen älskar, så snart jag ser det kunna ske med reelle förmån, och ej så, at, om min Far skulle frånfalla, jag hvarken har gynnare, utsikt, utkomst eller göremål, som jag kan med hvad jag

emellertid arbetar på, är at snart kunna komma öfver de små syslorne, hvilka hvad hällre är ingenstädes äro lönande, til något reelt och hederligt och således mångdubbelt vinna i tiden hvad på annat sätt förloras. Den ingenting vågar, vinner intet. Den som ständigt legat hemma, hedrar sällan hvarken förfäder eller efterkommande. Et gladt sinnelag gör det, och jag kan hvarken klaga öfver mitt humeur eller min lycka, under det jag hvarken gör mig förmäten eller säker. Man har svårt at yttra sig i saker, som komma an på framtiden och kunna få anseende af förmäthenhet, och jag lämnar min lycka nu och framgent i Guds hand.

Nu til andra saker. Paléens hus har visserligen icke et steg gjort för Jusléen, och icke mera än jag som ämnade tala vid riksrådet om honom, men hant ej, innan hans befordran var gjord. — Det omnämde giftermålet var så otroligt, at ehuru jag länge viste deraf, ville jag dock ej berätta derom, för at ej utsprida ondt rykte.

Denna tiden har jag haft en liten smak af hvad det vil säga at vara statsministre och uti sit cabinett välfva många öden. Opasslig, icke farligt; men så at jag ej kunnat gå ut på halfannan vecka för min mage och någon feber skull har jag likväl oafbrutit fullgjort alla mina syslor och commissioner, för at kunna bereda mig til finska resan och derefter änteligen nyttja pirmontervatn, som jag så länge ämnat. Deribland har jag vist icke glömt Mathesii sak, och min Far vet redan, at det ej är min skuld, at den drögt, ty utan handlingar kunde ingenting göras, at om någon haft fel, så är det församlingen, som ej tagit ministren med sig, hvilket nu haft ingen fara. Jag har haft mer besvär för den saken än min farbror, läst igenom gamla handlingar, skrivit bref och promemories, talt vid mina förmän, och skaffat til rätta förlagde handlingar. Min Far vet, at jag gör alt mitt til, och at om, som dock kan ske, saken icke skulle på de inkomne handlingarne bifallas, är dock Mathesius ganska säker, at sjelf hela sammahanget och är längesedan tilskrifven derom. Biskop Serenius har skrivit riksrådet til om denne sak äfven, och jag har sagdt, at allenast hans ex:ce lägger sig ut för Mathesius, behöfver man ej Serenii förord. — Ibland annat har jag nu på en 14 dagar gjort en ny adelsman aldeles färdig med vapenproject, diplome och alt, utom introduction. Det är hofrättsrådet Fredensköld, som förut hette Hasselbom. Han ville änteligen hafva förstnämde namn, ehuru jag pro-

jecterade många andra. Jag säger det som en invité. Huru många söner och döttrar har han? Det plär vara en god politik at bli inom släkten. Kanske Kankas kunde en dag ersätta Stockholms utgifterne. Så mycket vil jag minnas, at där var något vackert ansikte på Kankas. Jag har under prætext at den behöfdes til riddarhuset begärt hans genealogie, men han svarade at han ej ännu vil bli intruducerad, nog enfaldigt svaradt. Emellertid har jag par avance visat, at jag kan hushålla och efter hans begäran varit rätt hundfatt i discretionerne för hans adelsbref utom det han spart derpå derigenom at jag sjelf satte up diplommet och gjorde vapenprojectet. Jag attesterade det som en annan Tilas, och Konungen biföll det. — Jag och vi allesammans tacka ödmjukast för recommendationen för Enander, som vil hafva syslan, om där är lön eller intet. Jag väntar nu i ödmjukhet med empressement brefvet til gref Rudenschöld, som skal göra det mästa och nu just skulle behöfvas. Han hade ej så elakt hopp om detta komme til. — Jag har längesedan aflämnat recension om prästemötet at införas uti Inrikes och Lärda Tidningarne, sedan det stått i Almänna d:o. — Jag har änteligen fått veta adressen til Olivecreutz, som är på Quarsebo påstcontoir, och han måste nu hafva brefvet. — Jag har på det ömaste antvardat Malmbergs sak åt Heland munteligen; men jag skal ännu göra det skrifteligen både til honom och hans registrator, at de ej låta kammarcollegii hemställande slinka igenom, som annars plär hända.

Min Far kan aldrig tro, hvad otaligt at göra jag har, och mina commissioner äro intet emot mina ämbetsgöremål. Ibland dem vil jag ställa registratorscontoiert i någon ordning, innan jag kanske snart lämnar det, och den som känner hvad det vil säga at läsa igenom folianter, kan finna huru roligt det är at collationera 10 års registratur, skrivvit af gåssar. Likafullt sätter jag up expeditioner, på hvilken sida jag i synnerhet vil göra mig känd. Jag skal så mycket bättre roa mig i Finland. Här är en ständig påstgång emellan mig och cantzliet. I dag ville Hegardt och Lagerflycht hafva mig at utarbete för dem någon rest af Pomerske ärenderne, men ehuru jag snart kan gå ut, undanbad jag mig det dock. Annars tror jag aldrig kom til Finland.

Nu tror jag åter, at Hans Maj:t ungefär midt i sommaren kommer til Åbo; men man behöfver ej tala derom, ty jag vet det ej vist.

Prins Fredric skal bevist sin capacité medelst et par tvillingar, som en vacker dame i dag låtit upbära til honom, som han på sätt och vis avouerat, och som lära tämmeligen solennt döpas. Får se om det ej blir nya Hessensteinar. Menniskian är mediocre.

Jag vet ej om jag gjort illa; men jag vil påminna mig at min Far tillät mig at bjuda Marks til Finland, och om han får lof, följer han med mig. Han tänker blifva en pelegrim til min Fars bibliothèque och Lemo.

Sedan min Far gunstigt sett at jag är sysselsatt med så mycket, skulle det falla otroligt, om jag sade, at jag ändå halfva dagarne har främmande. Jag vet ej om det är min person eller mina rum, som göra det. Men dock har det äfven varit så förr. Nu för en stund sedan viste jag Kongl. secret. Klingenstierna, hofjunkaren Rosenstein, unga Rudbecken och baron Gripenstierna uti Marks kammare, och för at ej längre desapointera dem, måste jag be om förlåtelse för denna hastighet. I de serieusa sakerne tänker jag ofta mera städadt än jag hinner skrifva, och jag förenar alla uti et obrottsligt fullgörande af den hufvudsakeliga och glada plikten at städse lefva och vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim.

In margine: P. S. Nu just kom Kongl. secret. von Troil och secret:n von Morian til mig.

271.

Min huldaste Far.

Med början af denna vecka har jag åter varit ute och mår excellent, promenerandes hvar morgon min goda fjerding's väg, ty det är blott stillasittandet, som gör mina små sjukligheter. Biskop Serenius har riktigt varit här alt sedan, men ingenting förmått uträtta, annat än det han icke ville hafva, men hvarutom saken aldrig blifvit afgjord, at handlingarne förledne Tisdags communicerades til Nolkens utlåtande. Hade det efter gamla vanlighet varit här strax med kallelsen, så hade saken längesedan varit afgjord, och nu blir han det af sig sjelf til Mathesii förmån, så snart Nolkens bref hitkommit, och det utan at någon recommendation

behöfves, som jag i dag tillskrifvit Mathesius, pekandes dermed på Serenius. Jag skref mit bref tämmeligen listigt; ty jag tål äfven som riksrådet Scheffer ej, at Serenius lägger sin näsa uti denna sak. Jag skref ungefär, at ehuru biskopen, som ock vet af sakens sammanhang, lärer nu avertera magistern om hvad jag uti mit förra bref redan omnämt, har jag trott mig genom detta ytterligare berättta om communicationen, at han kan göra sig godt hopp med mera som berördt är; och at om Nolkens utlåtande strax varit här, så hade saken strax varit afgjord. Jag tror väl at min Far är af samma tanka med Serenius i den delen, at han endast skulle bli kyrkoherde och ej legationspredikant, men som riksrådet just derföre var misnögd med Serenius och han och de andre herrarne kanske ej utan skäl äro deremot, efter det är alt nog at församlingen får den, den vil ha, så sade jag riksrådet at min Fars begäran icke är i den delen lika med Serenii, utan blott at han måtte snart få fullmagten. I öfrigt skal jag skicka fullmagten, såsom min huldaste Fars sista vördade bref innehåller.

Igen et prof huru Hans Maj:t nådigt kommer ihåg släkten och des nya namn. En man var uppe och presenterade sit adelsnamn och vapen til approbation. Det var icke af mig. Konungen tyckte om det, men sade: här måste likväl förut vara något intygande at det ej liknar andre vapen, och det kan ni begära af *Fredenheim* eller någon annan. Så snart det skedt, skal jag skriva på det. Jag efterkom befallningen och det blef genast approberat. Det roligeste var, at mannen, capitaine Salsvärd och jag aldeles icke kände hvarannan förut, så at han tror mig vara oändeligen väl hugkommen.

Jag hinner endast, hvad jag aldrig åsidosätter, med djup vördnad vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Sthm, den 30. Apr. 1773.

Fredenheim

272. Min huldaste Far.

Sedan sista påst har jag blifvit fägnad med min huldaste Fars bref af den 23. April, hvarmed 300 daler til Mathesii fullmagt följde. Min Far känner redan den saken så väl, at jag tils vidare ej behöfver nämna derom.

Genom hans ex:ns baron Bunge hafva vi åter fått en ledighet, som är lofvad at blifva inom collegio. Alt detta ger goda utsikter. Jag ville endast önska, at ej bevakandet af desse angelägenheter måtte för länge uppskjuta min finska resa, som jag just längtar efter så mycket mer som jag så väl behöfver motion.

Min Morfars bref til Carl Hassel om characteren är så laconiskt, at det förtjenar afskrifvas med alla sina puncter, så lydande: Jag tackar för gratulationen til den nya hedern. Jag viste intet deraf, förrän mig berättades, at det stod i aviserne. Det är utverkat genom academiecantzleren. Fredenheim, har gjort påminnelse derom. Fullmagten sändes til consistorium. J brefwet utföres alt hwad som kunde bestyrka, at jag denne heder förtjent. Det är widlyftigt och innehåller åtskilligt. Ibland annat talas om mina nyttige hushållsinrättningar. — Ser man, det flaterar gubben likväl.

Jag bor precise invid Åbo eller uti huset söder om Åbo caffehus vid Skeppsbron, och om den engelske skepparen vil taga sig en kopp caffe, så har han ej långt til mig.

Som alting i ministären beror på conjunctur så kan man ej eller med säkerhet berätta om Hans Maj:ts öfverresa til Finland, jag skulle sagdt äfven om freden. Det skal snart visa sig, och min Far få veta af det. Men nämn hvarken nu eller framdeles ej någonting för någon dödlig, ty jag kan ingenting gifva ut för vist. Bäst gör man at förtrösta om friden; ty den söker Konungen af alla krafter och mer än hans undersätare den önska.

Commissionerne skola icke glömmas, och skulle pengarne ej behöfvas til Mathesii fullmagt, som likväl säkert sker, så tarfvas de til de andre commissionerne, uti hvilka jag redan gjort en hop utgifter.

Skulle min Far sous main, men snart täckas sondera, om Gripenberg ville accordera, som jag hört at Posen skal hafva den speculation, så kunde det tjena mig til rättelse i mina väer här, om min Far det tillåter och jag snart får veta det. Ingenting kan jag dock lofva vist, och derföre skulle det på mycket långt håll frågas Gripenberg, hälst såsom jag hade förmån deraf at således få Posen bårt. Det kan altid blifva tlräckelig finesse, när man negocierar med Gripenberg.

Här är faseligen sjukligt, men mäst ibland sämre folket, som ej fört tjenlig lefnad. Til all lycka har min diet varit rätt bra, ty

jag har ej trott min skörbjugg om godt, och jag befinner mig rättare så ganska väl, at jag tror jag ej en gång har den. Bara jag feck litet mindre göra, så skulle jag taga mig oändeligen bra, hälst jag naturellement gärna roar mig. Min Far ler väl åt mig, men så är det, at jag midt under arbetet ändå studerar och recolierar Bielfeld, Mably, Wicquefort och historiska saker, hvilket alt, om jag ock någon gång blir jurist, lärer förblifva min ro. Om qvällarne spelar Adlerbeth och jag ihop och Marks admirerar oss.

Kammarherren Ehrensvärd sade i Söndags på concerten äfven åt mig om den nämde händelsen med vapnet. Rättnu hoppas jag vara så känd, at jag directe adresserar mig, när någon ansökning förefaller. Jag skal söka svara med mitt upförande mot så mycken nåd. Jag har den äran at städse med djupaste vördnad vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 4. Maji 1773.

Fredenheim.

273.

Min huldaste Far.

Både min huldaste Fars vördade bref af den 30. April och våre resandes berättelser sätta mig utom den oro, som skulle min huldaste Fars hälsa vara vaklande. Gud uppehålle denna min dyrbaraste jordiska förmån.

Hans ex:ce academiens cantzler har annandags fråssa, men, ehuru något häftigt, dock utan fara. Cantzlrådet Lagerflycht har särdeles i går och i dag varit så svag, at det ser vådeligit ut.

Med Corpolander, som reser i nästa vecka, torde jag få sända några förebud til min ringa ankomst, som jag just längtar efter. Min Fars synodaldisputationer har jag riktigt bestyr. Alt det öfriga håller jag på med dageligen, och skal snart göra redo äfven för hvad det sista brefvet innehåller. Jag tackar ödmjukast för brefvet til grefve Rudenschöld, det jag i morgon tänker aflämna. Enander lär kunna hafva godt hopp. Får se hvad utsikter vi få. Enander har redan någon tid varit i Upsala.

Hans Maj:t har förordnat commercerådet Liljencrantz, fordom Westerman, til statssecreterare för financeärender. Det är underl. at en så angelägen branche förr icke haft särskildt departement i

Kongl. Maj:ts cantzli. Får se, antingen det nu blifver särskild betjening, eller om det blifver en gren af inrikesexpeditionen, som generalauditeurs expedition af justitiærevisionen. Med djupaste vördnad har den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Maji 1773.

Fredenheim

274.

Min huldaste Fader.

Min huldaste Fars hälsa, hvarom jag är öfvertygad af des öma bref under d. 11., ankommit den 17. hujus, har oändeligen fägnat mig. Vi båro för par dagar sedan baron Lagerflycht til grafven, et nytt sorgeligt ämne til vacance. Ingenting skal vara kraftigt at hindra mig från at resa öfver, ty min hälsa fordrar det. Här är faseligen sjukligt. Men Gud vare lof, jag mår väl. Hvad jag ej hinner uträtta nu, spar jag tils jag kommer tillbaka; ty annars tror jag jag aldrig feck resa. Men min Fars commissioner och academiens förnämsta samt alt, hvad som hörer til min sysla, hoppas jag få slutade til den 17. Junii, då jag ock väntar litet respengar från statscontoiret för at strax anträda resan. Jusléen och Paléen vil jag ej chargerera med paquetterne. En skeppare skal i dessa dagar få dem med sig, och honom skal jag i nästa bref hafva den äran at nämna. Jag tviflar nu om Hans Maj:t kommer öfver i sommar. Sker det, får jag väl veta det. Riksrådet har varit sjuk några veckor, och är nu ute på Jerfva, som han fått efter gref Hermansson. Jag håller på at laga til en liten välkomma för honom uti cantzlers- och collegii saker. Förordningssaken måste bli tils jag kommer tillbaka; ty jag hinner ej med alt. I alla fall skal väl consistorium få 3 exemplar så länge jag är quar. Jag har öfvertalt riksrådet at tilstyrka 300 daler för Gadden til tryckningskostnad för des Plantageunderrättelser, en tilökning, som under min förvaltning tilkommer uti academiens fond. Men jag borde likväl ej sjelf nämna det. Jag tror likväl, at om jag, lika med stora statsmän, som lämna förvaltningen, när den varit som mäst brillant, hade tagit afsked från cantzlerssecreteraresyslan just då Morfar blef cantzlråd, så hade min tid medfört största lustren. Man hade då sagt: När han så

mycket uträttat på 5 månader, hvad hade han ej gjort, om han längre varit quar. Nu får alt reducera sig til konungabrefvens samlande, när jag kommer tillbaka, det enda hvaruti jag, om flere tilfällen sig yppa, lär kunna lysa i den academiska vägen.

Det är railleradt för denna gången, men min huldaste Far tål det. Herr cantzlrådet och jag voro något brouillerade, efter han ej orkade sjelf skriva tacksäjelsebrevet til riksrådet, hvilket jag med stor möda måste göra någorlunda likt original, för at skaffa honom et så complaisant svar, som han fått. Men det är nu förlikt, ehuru ej med pengar. Jag tänker dock åstadkomma någon deponce för honom i sommar medelst en honete copie af hans portrait, som han ej lär neka.

Med djupaste vördnad har den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 21. Maji 1773.

Fredenheim

In margine: P. S. Mag. Collin får nästa påst et ganska amplet gratulationsbref til den påst, som Åbo tidningen förmäler honom vara tillagd.

275.

Min huldaste Fader.

Förmiddagen var jag ute hos hans ex:ce och skref des embetsbref. Nu eftermiddagen får jag den äran at aflägga min allerödmjukaste tacksäjelse för min huldaste Fars bref af den 25. Maji.

Paléen och Iusléen afresa just i dag, men min huldaste Far lär sjelf gunstigt finna, huru omöjligt det varit för mig at följa med dem. Jag hoppas dock efter 14 dagar blifva färdig härifrån, men så länge jag ej skrivit om min afresa, kan min huldaste Far vara gunstigt öfvertygad at jag är kvar i Stockholm och ej uti sjöbotn. Emellertid för at af ingenting störas i mina nöjen i Åbo, dricker jag äfven här pyrmontervatn och befinner mig deraf oändeligen väl, fastän jag skrifer emot middagarne och eftermiddagarne. Om jag vetat at min Far äfven ämnat göra det, så hade jag likväl ej så snart företagit denna stillasittnings rensning. Man har försäkrat mig at det jag dricker, är inkommit i år. Jag skal vidare fråga

min hofmedicus, och uphandla kanske 30 bouteiller åt min Far. Min sats är ej så stor, ty jag dricker blott en half om dagen. Jag tror, at om jag ej medicinerat på detta och flere sätt, så hade jag ock haft rötfebern, men nu är jag så fri från all skjörbjugg, at fastän jag gått långa vägar hvar dag, känner jag mig knapt trött.

Med skepparen Tillmann afgår om Lördag alla min Fars commissioner, min salmondering och kanske en coffert från mig. Jag har ej ännu hunnit göra räkningen färdig, men med lampan, som uti ganska civilt pris kostar 18 plåtar, och med pirmontervatnet samt en Görvells räkning på 109 daler, kan summan ej gå mycket under 500 daler, om hvilka jag dock får liquidera nästa påst, oräknadt Mathesii fullmagtslösen. Ännu hinner jag väl få svar af min huldaste Far och finge jag äfven bära up interesset på den sedeln, som är i Åbo, efter mina här ännu icke äro förfallne, så vore jag med resepenningar rikeligen försedd. Jag kan ändå aldrig nog nämna min Fars ömhet i den delen, hvarom des sista bref åter vitnar och skal alt mera göra mit upförande des stora grace värdigt. Jag har nu gjort mig til tämmelig complett hofman i kläder och finare delarne af linkläder. En del får jag väl visa i Åbo.

Paléens klaga grufveligen öfver herr Eric. Utan at bivista hofvet, utan at equipera sig eller behålla hvad han får, förstör han enorma summor och får hans Far emottaga källareräkningar och Procentenhjelms sedlar, så at sedan Jul emot 10.000 daler således åtgått, utan at han ändå är klar från skuld. Ännu mindre använder han på lecture och fria konster. Min Far tänktes vara öfvertygad at jag dageligen tar min skada igen i lecturen. Bielfelds Institutions politiques, Mauvillons Droit publique germanique och Mablys Principes des negociations har jag nu på par månader under mycket annat arbete genomläsit, som jag tror icke förhastadt. Hvad jag ej har eller får låna har jag låtit förskrifva til hösten, såsom Wicqueforts Ambassadeur et ses fonctions, de Caillers Maniere de negocier ampres des souverain, Vellys Franska historie med mera. Min håg i desse delar har så oändel. tiltagit, at jag tror försynen ämnat denna ålder at ersätta hvad jag i den yngre försummat. Jag tror ock at det är en slags förmån at ej förr bittida vara studerad, kanske större än man skulle förmoda.

Jag tror ej, at Hans Maj:t kommer i sommar til Finland. Galeren är ämnad til resor en general, som Hans Maj:t gör sjöledes. Ifrån

mårgondagen til den 23. hujus camperar Hans Maj:t med sina hustrupper på Ladugårdsgärdet. Sedermera blir vistande för Hans Maj:t och hans ex:ce först vid Loca och på Gripsholm och sist kanske vid någre mönstringar i södra orterne. Det är helt vist ej beslut fattadt om finska resan, men skulle den oförmodeligen ske, så får jag veta det äfven til Åbo.

Mit narraktiga embetsbref tager min Far väl ej ogunstigt up. Jag får äfven nästa påst skrifva om cantzlie-commissionerne eller hvad min Far mig uti inrikesexpedition och cantzlicollegium anbefalt. Det lider och jag är buden på en promenade med fru König och hennes döttrar i Kongsträdgården. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Junii 1773.

C. F. Fredenheim.

P. S. Min huldaste Far täcktes ej inquietera sig öfver min resa. Jag skal hafva den äran at skrifva när den sker, och huru den sker, bara jag en gång kommer til den lyckeliga stunden. Men man är just som fastbeckad, utan at hafva hvarken clorisar¹ eller löpande sedlar. Men kanske de som dem hafva, åter intet äro i så många grenar sysselsatte, och då kommer det på et ut. Jag väljer likväl häldre min sort. I synnerhet måste jag ännu litet lura på mina befordringsställningar.

276.

Min huldaste Fader.

Min huldaste Fars vördade bref af den 28. Maji med 50 plåtar til des uphandlingar har jag i desse dagar haft den äran at emottaga. Skepparen Cajander, som förer Tillmans fartyg, reser i morgon quäll först eller i öfvermorgon och har, som jag sist hade den äran at berätta, med sig 30 bouteiller friskt pyrmontervatn med et större krus bittervatn at nyttjas til laxering et glas i sänder, som en beskrifning bland de andre skrifterne innehåller. Jag tror at min huldaste Far ej brukat laxerande medel vid sin vatndriking; men det är nödvändigt och detta är det aldra bästa. Dertil har skepparen med sig et bokpaquet från Görvell, som jag ock betalt, en ganska

¹ = flickor, älskarinnor. R. av SAOB.

vacker lampe oeconomique, sådan som den jag skref med uti Konungens skrifkammare vid revolutionen. Ytterligare estamper, böcker och skrifter, såsom hans medhafvande fraktsedel utvisar och räkningen, som antingen skal följa med honom eller med nästa påst, efter jag ej altid är mästare af min tid. Den visar bäst redo för de slags commissionerne. De andre har jag ständigt bevakat och nämner nu endast om tvänne de angelägnaste. Mathesii sak beror på svar från London, som nu snart lär komma. Uti den angelägna capellanssaken ang. Malmbergs besvär har cammarcollegii förklaring ännu ej inkommit. Men på det at man ej måtte blifva surprenerad, har jag til all säkerhet lämnat en beveklig note derom til kammarexpeditions registrator at lägga til acten, när den är komplett, och Heland har lofvat at derom lika ömt föredraga. Engelska paquetet höres än ej af.

Hans ex:ce gref Stockenström lämnade mig i går qualls medföljande tal öfver gref Ekeblad at med mycket hälsningar lämnas min huldaste Far.

Jag skal tils i morgon betänka mig om jag nu förut skal skicka in min coffert eller om jag skal taga den med mig sjelf. Jag feck i dag bref från Carl Hassel, som förr allting ber mig litet dröja för des angelägenhet skull. Det vore ej ändå nog kraftigt skäl, men mina egne och Mathesii befordringssaker fordra det ännu mera. Våra befordringar äro just i gäsningen nu, och man bör smida medan jernet är varmt. Baron Sparre är på vägen at bli hofcantzler, Stenhagen at bli cantzliråd, Enander at bli Upsala academiesecreterare och jag sjelf söker at draga alt möjligt partie af altsammans. Om det någonsin kan ske, vil jag, som ännu här är obekant, antingen bli andra secreteraren i collegio eller ock proto-notarie, eller åtminstone bana mig en ganska god dager dertil. Får se hvad det blir af. En underdånig audience skal jag, när tiden blir, begära hos Hans Maj:t. Altsammans gör, at jag omöjeligen kan utsetta tiden til min resa, men om jag lefver, skal den visserligen ske, om det ock vore på endast på kårt tid, ty man får här ej försosva sig. Emellertid skal jag utbe mig at oafbrutit få correspondera, och dervid nämna sluteligen, när jag anträder resan. Desförinnan har jag nyttjat på alt sätt här den vackra sommaren, och ibland annat gjort små resor och promenader, ibland de förra då och då til Ulriksdal, där jag åter var i Söndags och spisade vid

cantzlitaffeln samt hade den nåden at få bocka mig för Hans Maj:t. Man måste blanda nöjen med vüer, omtanka och arbete, för at bereda sin framtid.

Af avisen för i går finner min huldaste Far hvad jag längesedan berättat om introductionen. Jag är alt ännu den enda med nummer: en omständighet, som nästa riksdag bereder mig den hedern at vid första sessionen hålla inträdesharangue för hela den nya adelen; jag blygs när jag mins at deribland äro justitiæcantzlerer, statssecreterare, lagmän, hela hopen med råder i collegier, öfverstar, officerare och kanske än större folk vid den tiden. Jag aktar mig på alt sätt at visa det jag sjelf vet af altsammans, och framlefver i stillhet och modestie, ty fag finner min egen ringa förtjenst.

Jag kommer nu ifrån Suther, som viste mig sit nya präktiga hus vid Adolph Friedrichs torg och i synnerhet en salon, som han klädt med de präktigaste målningar af Rubens, Rembrandt, Siris, Boucher och många andra stora mästare. Han lofvar sit portrait, så snart det åter hinner afdragas. De första exemplaren har han skickat utrikes.

Jag har fått en vurm at läsa och går ofta hem bara i det ändamålet. Hoppas ock med Guds hjelp at jemte mina andra brister ersätta hvad i den delen felats. Önskeligt om det vore et förebåd at jag snart det behöfver. Sömmen är bårta til kl. 12 om natten, nästan den enda egna tiden jag har, bara jag har för mig en ministrielle bok. Nu läser jag Lettres et negociations du cardinal d'Ossat, den ärligaste envoyé, som Frankrike haft.

Min huldaste Far täcktes hugna mig vidare med continuationen af des correspondance. Skulle något bref komma, sedan jag rest, skal jag väl snart få det tillbaka. Jag kommer nu ej ihåg mer för denna gången, än den hos mig evigt förvarade skyldigheten, at med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. Junii 1773.

Fredenheim.

Af academiske sakerne bör jag likväl nämna den ganska angelägna ang. Hinnerjoki sågquarn. Min Far lär veta, at collegierne afgjort den til academiens förmån, men besvären deröfver, som nu äro communicerade, fordra ny bevakning på högre ort. Ut in litteris humillimis

Fredenheim.

Laihiander är här. Äfven så Grubben från Götheborg, som bedt mig om vapen och diplomes upsättande. Min Far täcktes någon gång se uppå Fredenskölds, som nu lär vara framme och som til alt utom renskrifningen, är af mig.

277.

Min huldaste Far.

Skepparen Cajander afseglade i går och hade med sig enligt frakt- och förpassningssedlarne, et fastage med 30 st:n bouteiller pyrmonter- och et krus bittervatn, en ny lampe oeconomique af argent haché, som jag skal ställa i ordning, när jag kommer öfver, tvänne paqueter med trykta papper, min sadel, min coffert, hvarom jag uti medföljande bref instruerar jungfrun och magistren samt nycklarne til min huldaste Far. Räkningen öfver min huldaste Fars uphandlingar slutar sig på 515 daler 28 ./ kopp:mt, til det behofvet har jag undfått 420 daler. Saldo blifver således 95 daler 28 ./, som sjelfva räkningen närmare skal utvisa. Jag ber ödmjukast om förlåtelse, at jag nu omöjeligen hinner renskrifva henne. Det skal väl ske i dag; men han kan ej afgå förrän nästa påst. Annars är alt, som kunnat göras uträttadt. Uti cofferten ligger ock et litet convolute til min huldaste Far.

Jag väntar nu endast på litet dager i mina befordrings-speculationer och några andra affairer. Sedan kan jag anträda resan som bäst passar sig, om det ock vore som courier, efter jag ej mera behöfver taga mycket med mig, sedan jag i hast resolverade mig at förutskicka min coffert. Jag ville hoppas, at mina saker lyckel:n öfverkomma, ty de innehålla för mig en ganska redbar egendom, ehuru jag är så väl equiperad, at jag äfven här kan bärga mig, fastän tillika snart etablerad i Åbo. Emellertid skal jag flitigt correspondera och låta veta min afresa, som dock ej lär kunna ske förrän i månadens slut. Det är ock tids nog. Jag kan ej få mycket lång permission, och det vore ledsamt at just under vackraste sommaren komma tillbaka til Stockholm.

Jag finner väl, hvarföre jag nu på någon tid ej fått min huldase Fars älskade hand, men så snart mina sista bref framkomma, lär jag åter fågnas med något bref. Jungfrun och magistern få åt-

skilligt smått af mig i commission. Det är någon lättning under mycket affairer at äfven få sysselsätta andre.

Jag kommer nu ifrån Ladugårdsgärdet, där jag sedt en hop excercier. Ingen dag nästan går förbi, at icke jag ser lansbygden, fastän jag är i Stockholm. Men jag finner at det ej är tillräckeligt, utan man bör ock vara ledig från göremål och endast recreera sig, hvilket jag väntar i Åbo. Med djupaste vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Junii 1773.

Fredenheim.

278.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars öma bref af den 8. hujus med 625 daler kopparmynt hade jag i Söndags den äran at bekomma. Alt hvad jag kan skicka tillbaka, är räkningar. Den öfver min Fars utgifter med sina quittencer bifogas allerödmjukast.

Jag har sökt träffa biskop Serenius, men han är åter bårta på någon tid. Hans ex:ce berättade mig i går, at han trott sig kunna förmå sit prästerskap til bibelsammanskottet. Skulle det ej gå an äfven i Åbo? Emellertid hvilat hans ex:ces svar til Konungen i alla fall. Jag tycker at hans ex:ce icke har just lust heller at punga ut, hälst saken icke är secularis. Men jag har glömt at fråga: borde icke min Far vara här med de öfrige bibelcommissiones ledamöter, som redan börjat sina sessioner. Linné, Ihnen och flere äro hitkomne. Det är en lustig blandning. Den som likväl minst lär känna hebräiskan, är Hessenstein, som nyligen kommit til för resenärarne skull.

Jag förgat i mit sista bref at nämna at äfven diplommet ligger i min coffert, om min huldaste Far vil se på vapnet med sina egenliga färgor. Sedan torde det få ligga på något ställe at det ej dammas eller permen bleks af solen. Om det nu kommer bårt eller förolyckas på vägen, är det et steg de plus til air af de gamla familler, som ej veta af sina sköldebref.

Gadden lär vara flaterad af det cantzlerens bref, som i dag afgår. Hans ex:ce småler, säger fort bien och hvislar, när han skrifer under expeditionerne, som han tycker om, som han tycker gått

fermt eller som han förmodar vara kärkomne. Consistorium skal väl göra honom en compliment för denna tjenst, hvarom consistorium icke bedt honom. Om ingen annan skryter, så lär Gadden göra det. Efter 14 dagar far hans ex:ce på landet til Östergyllen och blir där en par månader. Vi äro rätt goda vänner och hans ex:ce sade i går: Jag kommer ännu i nästa vecka på par tre dagar til staden. Jag får väl då se er. Det är bra, at ni är quar ännu i staden. Iag måste sluta, för at hinna complimentera professor Gadd. Kanske jag äfven skickar honom brevet til Konungen om honom, som är ock flateust. Det kunna ej alla blifva cantzli-råder. Någre måste nöja sig med riddarstjerner och éloger. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 15. Jun. 1773.

Fredenheim.

279.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars vördade bref af den 18. Junii ankom i dag. Påsten går oändel. fort. Jag hade ej ännu väntat svar på det brevet, som där gracieust accuseras. Iag ångrar likväl intet, at jag ännu ej varit på vägen, ty väderleken har varit ruskig och en och annan hitkommen resande i sjönöd.

Min Fars approbation öfver mit drögsål är mig så mycket mer kärkommen, som det annars hade oroat mig. Oaktadt all min vigilance och mina förmäns grace kan det ändå vara i vida fältet, om jag nu vinner annan förmån, än säker appareance vid nästa tillfälle. Hufvudsakeligen beror det på Enanders bårtgång. Ty annars har jag honom och Forsslund förr mig i secret.syslan och Mörken i protonotariesyslan. Jag nämner ej Piper, som är kammarherre, och Nestius, som är gammal. Den förre vil ej sjelf bli secreterare, och den senare vil man ej ha dertil. Får se hur det går med Stenhagen, ty Schönberg har nu uphäfvit sit hufvud med. Det ginge an, om alt vore så säkert, som det at Sparren blir hofcantzler. Emellertid har jag nu som alltid förut en särdeles förtröstan och sorglöshet i desse saker; och bara jag ser litet, hvarut sakerne vända sig, så reser jag, om ock ingenting då ännu skedt, ty när det behöfs,

har jag väl dem här, som avertera mig om mitt bästa. Ingen utifrån skal tränga oss i betjentsysslorne. At Forsslund blir secreterare, är onekeligt, och at jag blir efter honom är lika probablet. Resorten i hela negociation ligger således deruti, at han måtte snart bli det och snart åter komma bårt. Då är jag tämmeligen sjelfskrifven, antingen jag förut blifvit protonotarie eller icke, hvarom jag är nog indifferent. Men jag har ändå en annan plan at förkärta min väg, och det kan vara mycket möjligt at den går i lås, bara tid blir at begära und. audience hos Konungen. Men om det skal ske nu eller när jag kommer tillbaka, kan jag ännu ej decidera. Jag ville gärna det skedde i det samma Forsslund blefve secreterare. Jag får väl nämna derom. Emellertid ber jag at ingen får veta det ringaste af mina speculationer, icke en gång min Morfar. Hela verden anser mig nu som bäst som den där gjort mycken lycka, och den äran är jag aldeles nögd med. Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Junii 1773. Fredenheim.

280. Min huldaste Far.

I förgårs blef baron Fredric Sparre hofcantzler, och således är et steg gjordt i cantzlicollegii befordnings affairer. Jag ville önska, at de andre blifva så vissa. Jag tänker dock ej vänta ut dem utan snart nog företaga min resa, hvarom jag då får den äran at berätta. Man hör bättre hvart ut det hvälfver, när et steg är gjordt, och derföre måste jag litet dröja. Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 25. Junii 1773. Fredenheim.

281. Min huldaste Far.

Den vördade skrifvelsen af den 22. Iunii är framkommen, och til följe deraf får jag den äran at återsända Görvells quittance på de senaste böckerne, hvilka med första lägenhet skola affölja. Nu är

ej något fartyg inne. Men icke desto mindre tänker jag uti nästa veckas slut antråda öfverresan påstvägen i sällskap med unga af Trolle. Jag behöfver ej regrettera, at det ej skedt förr. Både är vederleken ännu ganska regnaktig och olustig, och äfven har Hans Maj:t och hans ex:ce gref Scheffer drögt ända härtills. De afresa i morgon, Hans Maj:t til Eckolsund och sedan på de ställen jag förr omnämmt, och hans ex:ce til sina gårdar endast på en månad.

Gahmen har et paquet at äfven med första afsändas. Grubben är redan bårtrest.

Jag kan aldeles icke fixera min varelse i Åbo, bara för våra affairers skull. Stenhagen är en man, som ej mycket kan poussera sina angelägenheter. Hade jag ej behöft ledighet och at öfverresa til Åbo, så hade jag med cantzlipresidenten följt Hans Maj:t ner åt orterne. Huru lång min varelse än må blifva uti Åbo, vinner jag dock hufvudändamålet at få omfamna min huldaste Far och röra mig. Jag önskar allenast at min Fars hästar stå ut med den motion jag tänker taga mig. Den blifver ock mer än nödig under min Fars brunseur, hvartil jag har den äran at önska mycken välsignelse. Gadden har budit mig på kirsbär, och är rätt nögd med sin expedition. Med djupaste vördnad har den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Sthm, den 2. Julii 1773.

Fredenheim.

282.

Min huldaste Far.

Iag nämde orätt sista gången den Trollen, uti hvars sällskap jag reser til Finland. Det är den rika Trollens son från Skåne. Han vil endast bese Finland, och tänker än vidare derifrån resa til Ryssland, alt i sällskap med sin gouverneur adjunten Weideman. Deras resa skal dock vara gjord til Septembr. månads början, då de ämna vara här tillbaka för at åter i vår börja deras öfriga utrikes resa.

Annors har äfven slottsfogden Gripenstråle, en ny famille, hos mig, såsom cantzlerssecreterare, recommenderat sin enda son för at få studera vid Åbo academie. Han är i skyldskap med och genom Spöringarne. Och som han desutom är en beskedlig karl,

så har jag påtagit mig at skaffa honom professor Bilmarks inspection för sin son. Han lär snart komma efter oss til Åbo.

Konungen har bifallit academiens befrielse från domlösen, och des nåd. bref är derigenom en fullkomlig confirmation för Åbo academie på Upsala academies privilegier. Jag kunde väl expediera detta bref, men det kan ligga tils hans ex:ce kommer tillbaka.

Om Söndag eller Måndag blir vårt fartyg färdigt, och då hoppas jag snart få upvakta min huldaste Far på någon tid. Academiens bref skickar jag en del ner, och en del kan ligga til bägges vår återkomst. De äro ej presante. Och om man skulle sluta alt, så kom man aldrig härifrån. Jag måste nu just slita mig lös. Med djupaste vördnad har den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 6. Julii 1773.

Fredenheim.

283.

Min huldaste Far.

Ännu är jag i Stockholm, men vid den tiden, jag sist hade den äran, at nämna, efter par tre dagar sker afresan med mina compagnoner uppå Korsnäs fartyget från Nagu, där vi ännu taga båt fram.

Jag bör endast kårteligen berätta, at collegium afgifvit et ganska lustret betänkande för Mathesius och at han innan kårt är kyrkoherde, hvarom jag honom uti bref underrättat, icke förgätandes den del min huldaste Far i synnerhet deruti har. At fullmagten strax expedieras har man lofvat mig, men om eller hvad kostnaden blir, har man ännu ej kunnat säga. I det förra fallet har jag derom gjort anstalt.

Paquetet är än ej ankommit til Grillens. Görvellske böckerne har jag med mig.

Man säger i dag, at smittosamma sjukdomar skola gå vid Loka, så at Hans Maj:t ej kommer at resa dit, hvarföre sejouren något längre lär bli på Gripsholm, innan mönstringarne infalla. Med djup vördnad har jag den äran til dödsstunden vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 9. Julii 1773.

Fredenheim.

284.

Min huldaste Far.

Våra bönder äro mera expedita än Åbo borgarne. Icke långt efter sedan jag i förgårs skickat mit bref på påsten, feck jag bud at vara ombord, och samma quäll afseglade vi ankommandes i går morgons hit til Waxholm, hvarest vi ännu ligga för motvind, men hafva rätt roligt, ty vi hafva icke långt ifrån oss hofmarskalken gref Rosens gård Bogesund. Vi blefvo i går hela eftermiddagen och quällen där oändeligen väl emottagne och undfägnade, och när jag geck ombord på et bondefartyg, trodde jag ej, at jag innan jag kom fram til Åbo, skulle komma at sjunga airer uti Thetis och Pelée, och höra den bästa claverin af gref Rosens fröken. En myckenhet gamla målningar och ålderdomsmärken förlustade vi oss äfven med, ibland andre originaler af Eric den Helige och Christopher af Bäjern samt et portrait, som fältmarskalken Stenbock gjort af sig sjelf. Om vi komma längre at dröja här, som ser nog likt ut, efter det är storm emot, så hade vi aldrig på bättre ställe kunnat hafva den ledsamhet. Iag tycker mig här på Waxholms bergen se min Morfar sitta under flykten och se min Mor som barn vid sig och morbror Carl bryta benet af sig. Annars är här på Waxholm icke mycket interessant.

Alla menskliga saker fordra omtanka uti bägge deras alternativa. Jag bör til all säkerhet säja, at jag efter vanligheten icke bättre förvar funnit för academiens och min Fars mig anförtrorde penningar, än at jag har dem med mig och låter dem dela samma öde med mig sjelf. Väderleken är så vacker, at jag hoppas det blifver ganska godt, bara vi få vind. Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Waxholm, den 11. Iulii 1773.

Fredenheim.

285.

Stockholm, Fredagen den 3. Septembr. 1773.

Min huldaste Far.

Sedan vi helt legert stulpit i Åbo, utan at det ringaste skada oss, ätit middag på Kankas, och haft flere dels ledsamma, dels

roliga tilbud, ankommo vi i dag morgons efter 2½ dygns resa lyckeligen, Gudi lof, hit. Som jag icke såfvit någon af desse tre nätter, så hinner jag ock nu blott berätta detta samt tillika, at jag, Gudi lof, mår rätt väl. Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim.

286.

Min huldaste Far.

Iag måste åter på en tid sakna min huldaste Far, men des välgärningar följa mig ständigt. Mina dagar skola utgöra en ked af den innerligaste vördnad och tacksamhet emot min huldaste Far. Gud uppehålle min Far vid kropps och sinnes munterhet och förläne mig deruti et större fågnadsämne än alt det lyckeliga mig annars kan hända.

Iag mår, Gud vare lof, ganska väl efter min kårta recreation och ser ut som en hjelte bland mina bleka Stockholms kamerater. Resan var högst lycklig, så mycket mera, som vi väl öfverstodo några elaka tilbud. På hafvet hade vi en liten båt, och för at bevara den för vågorne, skulle vi sätta ut skidbolet, men det föll med ena ändan i hafvet och fastnade med den andra i seglet, så at vi voro tämmeligen när at kantra. Förut på et annat ställe gick båten undan, när vår chaise, som knappast var på nedersta steget af en brant brygga. Folket var svagt, och magister Brunnerus quar i båten, så at om jag ei hjälpt en gammal käring, en gubbe och en gässe, alla förskräkte, at hålla i chaisen, til des magistern och jag med kraft hunno draga up honom, så hade chaisen med Seneca och altsammans gått i djupet. På andra sidan var resan fast lyckelig: en ständig vind, och utom fem a sex timmar in alles som vi väntade öfver billigheten på skjuss, skickade lyckan så, at vi til exempel på et ställe just när vi skulle komma fram til gästgifvaregården mötte en båt, med hvilken vi ombytte våra saker och fortsatte således ohindradt resan. På sådant sätt kommo vi ock fortare fram än åtminstone långsammare courirer.

Iag kom af en händelse at se et medicament, som alla som det nyttjat, äfven morbror Paléen, oändeligen berömt, och som min

Far härhos finner beskrifvit. Som det, i synnerhet någon längre tid brukadt, häft rätt gammal och elak stenpassion, så skulle jag af alt hjerta recommendera det. Til den ändan har magister Hirrn, som idag afreser, med sig en flaska åt min Far. Befalles mer, så kan det snart öfverkomma. Verkan är förundransvärd, och min Far behöfver endast fråga morbror Paléen derom. Men til all säkerhet skulle assessor Haartman böra pröfva, om ingredientierne äro sunda och pålitelige.

Jag kommer dernäst til en annan del af hälsans bevarande, då jag öfverskickar närlagde Quastens upsats på vinpriser. Det är en hederlig karl och vi äro rätt goda vänner. Icke eller behöfver min Far mer än blott skrifva honom et bref, när min Far vil ha vinet, så drar han sjelf försorg om öfversändningen och conservation af vinerne.

Et nytt vedermäle af Hans Maj:ts populaira och nådiga upförande. I Lindköping infunno sig tvänne fruntimer från Wadstena och på begäran fingo hofbetjeningens tilstånd at stå i salen för at se Konungen, när han skulle komma ut. Men när de märkte en dör vara på glent, tittade de genom springan, då en herre innanföre stadd under påklädning blir dem varse och frågar hvad de begärte. De sade at få se Konungen. Den deshabillerade herren viste dem derpå Konungens säng, hans räck, som han haft under resan, hans ressilfver med mera och raisonnerade öfver allsammans med dem, til des någon kom in och frågade hvad Hans Maj:t hade at befalla. De sågo då, at den herren, som förut lofvat dem at få se Konungen, när han hunnit blifva klädd, var Konungen sjelf, och blefvo förskräkte. Men Hans Maj:t sade: alterera Er ej mina vänner, ni ha redan sett, at det ej är farligare at tala vid Konungen än vid andra menniskor. Det är vist, at om man hade en samling af alla denne Konungens utlätelser, så hade man den fullkomligaste målning af den största själ och den bästa menniskan.

Emot all förmodan finner jag utrikesexpedition ej ännu hafva skickat til föredragning collegii betänkande om Mathesius. Men nu har jag åter väkt saken med grufligt buller, som intet skal stadna förrän han är afgjord, som säkert innan kårt sker, hvarefter intet ögnebleck skal uppskjutas med fullmaktens utlösen och öfversändande efter min Fars gunstiga föreskrift.

Flere paquetter finnas ej hos Grillens, med hvilka jag redan är fullkomligt cousinage. Men jag har anledning at tro, det Wargentin har et sådant til min Far, hvarom jag med första skal fråga honom. Wargentin är hel blind på det ena ögat, som nu lär vara opererad. Gahmens paquet är färdigt och skal med alt det andra öfverkomma. Nu är här icke något Åbo fartyg inne.

Borgmästaren Forstén har jag i Söndags uti Kongsträdgården gjort bekantskap med. Han skal ej slippa mig, som han tror.

Med djupaste vördnad har jag den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 7. Septembr. 1773.

Fredenheim.

In margine: P. S. Jag har på våra små öden så mycket sett ovissheten, at skicka med resande, at jag nu hälst låter den bekante obligationen gå uti et särskildt recommenderadt och attesteradt bref, så länge påstgången är säker. Det torde strax efterhöras.

287.

Min huldaste Far.

Til efterlefnad af min huldaste Fars öma bref har jag varit hos köpman Appelroth. Han har behagat höja priset til 80.000 daler. Jag böd 62m, men han sade, at efter simple markegång har han fått af hemmanen 5 procents interesse efter 90.000 daler. Vi disputerade en stund med våra skäl på båda sidor. Hans kraftigaste var, at man redan budit 66 och 70.000, men at hans många medarfvingar ville ha 80.000. Jag på min sida förebar, at jag väl geck öfver min committents tilstånd, men såsom det aldrahögsta vågade jag dock bjuda 65.000, hvarjemte jag strax fant rådeligt, at låta honom förstå, det min okända hufvudman skulle lämna honom vid årets slut 50.000, och inom par år det öfriga, hvilken skyndsamt kanske af annan köpare icke vore at vänta. Detta verkade mer än alt annat hos en köpman. Han sade at det ej ankom på honom allena, utan han skulle sammankalla sina medarfvingar och höra dem, samt efter 3 à 10 dagar lämna mig svar. Deruppå beror saken nu.

Magister Hirrn har ock med sig de tvänne paqueter från London. Wargentin har fått 6 exemplar af Solanders resa, men utan adresse.

Efter all liknelse måste min Fars vara deribland. Är det så, så fås det ut, när Wargentin hinner få svar, hvilka exemplaren tilhöra. De äro ganska magnifica och inbundne. Med djupaste vördnad har jag den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 10. Sept. 1773.

Fredenheim.

288.

Min huldaste Far.

Ehuru jag icke gärna vil visa mig empresse, har jag dock i dag åter varit hos Appelroth, för at kunna underrätta min huldaste Far om den andra saken. Men han hade ännu icke fått svar från de längst aflägsna släktingarne och lofvade på min begäran aflämna det til mig i cantzliet när det kommer, hvarpå jag således väntar. Så mycket tycker jag på laget, at ej många anmält sig ännu til köpet.

Jag har i dag fått veta, at uppå packhuset är et paquet med inbundne böcker til min Far, som jag rättnu skal uttaga. Det är otvifvelaktigt, at det är Solanders resa. Således gläder det mig, at jag med första fartygen kan afsända alt hvad min huldaste Far väntar. Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Sept. 1773.

Fredenheim.

289.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars öma bref af den 14. Sept. har jag efter lång väntan i dag erhållit. Påsternes ojämna gång och väderlekens ruskighet göra, at jag icke ångrar min skyndsamma hitresa, ehuru mycket jag derigenom förlorade. Fartygen äro ännu ej ankomne. Det är vist, at medicamentet låter nog charlatanskt, men det har jag märkt, at när man tar in det med god inbillning, så slipper man åtminstone hufvudverk. Görvells betalning har länge sedan skedt. Han är nu för andra gången banqueroutespelare. Än har jag ej fått något svar om frälsehemmanen. Morbror Carl Hassel är mig

icke mycket kärkommen, men så får jag ock nu lämna altsammans på honom sjelf. Brunneri sak ser svår ut, men jag söker lära honom alla möjliga skälmstycken. Han begär nu i und. veniam ætatis, och uti ansökningen derom, som jag för honom upsatt, står ibland annat: "men då jag kan fägna mig af församlingens förtroende och at mina förmän ansett mig syslan värdig, lærer det åtminstone icke vanhedra mig, at sådant skedt, innan jag ännu aldeles hunnit den erforderliga lefnadsålder". Nu beror Mathesii sak blott på föredragning och derom väntas underrättelse från det resande cantzliet. Här om dagen hörde jag fru Paléen hiskeligen lamentera öfver sina gåssar, i synnerhet Eric, som på detta år redan skal kåstat 19.000 daler. Det är et ynkeligt hus. Det ser ut, som om Wallenstierna skulle upammas til måg därstädes. Prins Carl är nu återkommen. Konungen kommer ock snart til Ekholmsund och i nästa månads slut til Stockholm. Uti ministéren förefaller här nu andast courante mål, men collegii öfrige göremål sysselsätta det dock trenne dagar i veckan. Jag ville säja något intressant, men jag har ej något om icke det, at jag mår rätt väl. Det enda, som jag fruktar, är, at nu, sedan jag är så godt som ensam finne här, mina k. landsmän icke ville dräpa mig med commissioner. Continuera de som de börjat, så annonserar jag i Åbo tidningarne, at jag ej har tid med detta patronatet. Jag tänker nu åter efter hand blifva arbetskarl, ehuru hela denna tiden ännu förekommit mig som första söknedagen efter en helgedag. Med djupaste vördnad har den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 24. Sept. 1773.

Fredenheim.

290.

Min huldaste Far.

Det är beklageligen helst vist, at Mathesius än icke fått sin fullmagt, men så säker, som han hade haft den, har han kunnat vara hela tiden. Som utrikesexpeditionen icke följer med på Hans Maj:ts resor, så har deraf något dörgsmål yppats. Nu har för några dagar sedan statssecret:n Rosenadler skickat collegii betänkande ut och tillika han skrifvit til gref Scheffer, och jag til Kongl. secret:n von Engeström om föredragningen. Jag kan intet mera.

— Ännu har jag ej sett til Appelroth. När och om det blir vid 65.000, skal jag i alla delar upfylla min Fars befallning. — Fartygen dröja grufligen. Aldrig et är ännu framme. Jag hoppas väl, at magistern gjordt hvad jag skref honom til om mina sakers öfversändande, ehuru hans bref aldrig et ord derom innehåller. — Carl Hassel är här sedan Måndagen. Vi umgås med mycken politesse och ingen vänskap. Nu kan jag ej mer med honom. Låter honom ock hjälpa sig sjelf, som jag ock tror går an. Jag önskar upriktigt hans bästa, men många considerationer göra, at jag denna gången aldrig går et steg derföre. — Deremot och mäst för consistorii heder gör jag alt hvad möjligt är för Brunnerus, och börjar få någon gnista af hopp i den saken. — Hans Maj:t kommer den 10. hujus til Gripsholm och den 10. November til Stockholm. — Nu håller man på med preparationerne til Gustaf den 1:stes statues transporterande, som allena kåstar 15.000 daler. Det blir et ganska curieust skådespel.

Med djupaste vördnad framhårdar til min sista stund min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Octobr. 1773.

Fredenheim.

291.

Min huldaste Far.

Ehuru jag ännu ej har mycket interessant at berätta, bör jag dock ej uppskjuta, at ödmjukast accusera ankomsten nu på stunden af min Fars vördade bref under den 24. — Fartygen äro ännu ej här. — Jag kommer nu från Nordlingens auction, hvarest jag köpt något. — De öfrige uphandlingar och commissioner min vördade Fars bref innehåller, skola likaledes ihågkommas. — Cantzleren har hela tiden följt Hans Maj:t, men alla komma om Onsdag til Gripsholm, hvarifrån jag tänker sända consistorio några cantzlers bref. — Våra befordringar få väl då ock någon dager, min åtminstone för framtiden. — Man säger, at r.r. Ribbing skal til Stralsund, och r.r. Sinclair hit tillbaka, men jag kan ej ge ut det för vist, och ännu mindre det ryktet, at r.r. Höpken skulle åter komma in i rådet. — Rådet har, efter våra försiktiga steg, i går förklarar, at om Hans Maj:t ger Brunnerus venia ætatis, så bibehålles han

på förslaget. — Medföljande poeme, som funnits i min låda uti Aurora strax efter min afresa, är den första lofskrift, jag fått, men förtjenar mindre derföre för min Far afskrifvas, än för den vänskap den tolkar. Med djup vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 5. Octobr. 1773.

Fredenheim.

292.

Stockholm, den 12. Octobr. 1773.

Min huldaste Far tåktes ej tro at jag glömt eller öfvergifvit Mathesii sak, som et i dag ankommit bref synes utvisa. Tvärt om äro handlingarne nu ute hos Konungen. Ehuru omöjelig Brunneri sak såg ut, kan jag dock skryta, at den nu hos rådet är favorabelt afgjord bara Kongen ger venia ætatis, som jag vidare bevakar. Consistorium har ock sluppit den förebråelse det synts förtjent at på eget beråd redan hafva lämnat honom detta venia ætatis. Jag nyttjar denna lilla intervalle, som gref Scheffer är i staden at bestorma consistorium med bref, ehuru alla under et couvert. Hofvet kommer efter en månad til staden. En lydlig son

Fredenheim.

293.

Min huldaste Far.

Cantzlers påsten lærer redan visat, hvarföre jag då så kårt måste upvakta min huldaste Far. Min huldaste Fars sista bref är af den 8. Octobr. och aflägger jag derföre min ödmjukaste tacksäjelse. Nu änteligen i dag har jag fått up mina saker från Corplanders fartyg, som i Lördags ankom, och som desutom medbragte mig kärkomna sändningar. Jag beställer nu alt hvad jag hinner den carga, han skal hafva med sig, och för hvilken jag då gör redo. Eugubinus har min Far fått på Nordlings auction och dertil de fläste ännu förekomne åstundade böcker, hvilka, ehuru til godt pris köpte, dock redan icke lära mycket skilja i femtio plåtar, men den goda hushållaren Seneca står mig bi.

Jag väntar nu dageligen underrättelse från Kongl. secret. von Engeström och Gripsholm om Mathesii sak, och har den hos honom på det ömaste recommenderat. Apelroth har än ej lämnat svar, men så snart jag sluppit de löpande commissionerne, skal jag påminna honom.

Den underliga Hassel, som fägnat mig endast med det han blifvit härads höfdinge, reser i morgon.

Jag sitter just uti et caos af mina saker, och har desutom för mycket annat at beställa, vet heller icke nu något nytt, så at jag måste i förtid sluta detta bref, men bara jag kommer i lugn, hoppas jag mera kunna roa min huldaste Far. Jag speculerar nu ibland annat på mina befordringssaker, och spänner bågen så högt, at jag blygs tala om det, om det ej lyckas. Man bör taga så til, at man kan låta pruta med sig. Med djupaste vördnad framhårdar til min lefnads slut min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 19. Octobr. 1773.

Fredenheim

294.

Min huldaste Far.

De sista trenne påsterne medbragte icke bref från min huldaste Far, men jag hoppas ändå, at min Far mår väl.

Om nästa Lördag kommer hans ex:ce och cantzliet til staden. Konungen far til Drottningholm, men kommer hit om Fredag åtta dagar til, hvarefter Hans Maj:t väl lär då och då vara på Ekholmsund och Ulriksdal, men mäst i staden. Den idéen uti befordringssaker, som jag sist hade den äran at nämna, angår at blifva andra secreterare i cantzlicollegio. När man är den yngsta af dem, som kunna ambitionera en sådan påst, vil det något hardiesse til at komma fram med den begäran. Jag går nu ock samlar nog näsvishet, men har ännu ej vist resolverat mig, hvad jag gör. Så snart jag får se hans ex:ce, tänker jag taga mit parti. Cantzli rådet Bierkén är så för mig, at om syslan skulle blifva ledig och jag feck et douzaine medsökande, så kan jag vara säker om hans röst icke til det sista rummet på förslaget, och den är väl den reellaste. Emellertid och alltid hoppas jag på Guds försyn, och jag vet, at min lycka och framtid där är säkrast bevarad och hans vilje den bästa.

Nu har Hans Maj:t i bref til riddarhusdirectionen förklarad, at Hans Maj:t ej räknar flere adelsmän på sine 150, än dem han sjelf ipso facto gör. Således lär directionen draga i betänkande at introducera flere hädanefter, än dem, men de få öfrige, som redan gått igenom, förrän detta kongabref ankom, äro i alla fall säkre, och jag så mycket mer, som jag redan har nummer. Jag har således ny ordsak at vara glad öfver min skyndsamhet i den delen, och at hädanefter alltid följa den regelen, at hvad man kan göra i dag, bör man ej skjuta up til mårgondagen.

Avellan har blifvit kyrkoherde i Tammela oaktadt den mängd af sökande, som sig här infunnit. Brunnerus har ock fått lyckligt slut, och consistorii heder är således sauverad. Jag måste säga, at han har at mycket tacka mig derföre.

Min huldaste Far har väl sett Konungens alfvarsamma tal til Götha hofrätt. Riksråderne von Stockenström och von Hermansson äro nu i Jönköping at ransaka öfver hofrättens felsteg. De skola vara mycket myndige där, och väl bjuda och undfägna hofrättsledamöterne, men aldrig åtlyda deras invitationer. Konungen sjelf vid sin därvaro var rätt alfvarsam emot dem, och ingen annan feck spisa vid Hans Maj:ts bord än de, som äro kände för redeligt upförande. Man vil säga, at någre komma at få afsked, och ibland andre skal vicepresidenten baron Klingsporr vara illa fast. Finska hofrätten får väl i det stället eloger, när Hans Maj:t kommer dit.

Med sista påst skref jag til min Morfar, at på des deponce få så väl en copie åt mig med namn, som en åt bibliothequet af hans portrait, som han hitskickat. Jag tror väl, at han ej vägrar åtminstone det åt mig. Corpolander reser uti veckans slut. Jag har den äran med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 26. Octobr. 1773.

Fredenheim

295.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 11. hade jag i går den äran at emottaga af vicepastoren Rungius, som kommer för sent til Tammela pastorat, men tänker på samma sätt söka et annat. Alt hvad jag

kan uträtta, som består egentel. uti vägarnes visande, skal ej försummas. Jag tycker mig observerat, at han nu vil söka Wichtis, men väntar om Idman min Fars närmare instruction.

Herr cantzlrådet af Bierkén, både vän och gynnare af mig, har fått medföljande svar på vårt första försök från h:s ex:ce gref Scheffer. Min Far finner deraf, at jag har flere gynnare, och brevet visar hela min idé, så at jag icke behöfver närmare detaillera den. Det gör klart, at h:s ex:ce af hjertat är min befordrare, och det är hans sätt at göra mera, än han lofvar. Det lämnar, oaktadt et gracieust upskjutande af saker, mycket hopp om hvad jag har at vänta, och för sjelfva den nu upkastade frågan har han lämnat öppning til vidare öfverläggning. Emellertid är det en stark prænumeration i alla fall, när *tid och omständigheter medgifva*.

Jag har velat skynda mig med så mycket kärkommit, som jag nu haft at öfversända, och derföre gjort det i går med Brunnerus och skepparen Walberg. Räkningen och fraktsedelen utwisar hvori det består. Jag ser, at bokauktionsräkningen icke steg så högt, som jag trodde, ty senare gångerne hafva böckerne varit för dyra, så at commissionairen då tog blott en och annan. Jag hoppas dock, at de äro de mäst interessante. På det Banks resa skulle bli så mycket bättre conserverad så har Brunnerus den uti tre tomer in folio lagd uti sin coffert emellan sina kläder. Den är just magnifique. Törs jag be min huldaste Far, at få Scheffers bref och räkningen tillbaka, sedan min Far nyttjat dem, så vore det bra, ty jag har mina, som intet hunnit skrifva af dem.

Uti statssecret:n Liljencrantz tror jag mig ock få en zelé gynnare. Min Far ser af brevet, at han var min commissionaire til Gripsholm. I går quälls kom han tillbaka och i dag var han just empressé at söka up mig i cantzliet och lämna mig svar. Det var ännu mindre dubieust än brevet, och jag kände deruppå fullkomligen igen h:s ex:ce, som skrifver mindre, än han lofvar, och gör mera än bägge. Han har endast sagt, at han måste afpassa tillfälle dertil. Han kommer i morgon til staden med cantzliet och Konungen om Tisdag.

Ulfven har fått in något, som han med första afskickar. — Gahmen är ej i staden. Han lär likväl ha skickat et paquet i sommar. Åkerhjelm's med fleres portraiter har jag nu ej kunnat få, efter graveuren är rest utrikes. Suther lofvar sit bara det blir trykt.

Pomerantzter finnas ej, men äplen feck jag som en vänskap. De äro mycket rara, eller rättare dyra. Jag hoppas sakerne nu komma väl fram. Just i morgons afreste fartyget i min åsyn från mina fönster. Med djupaste vördnad framhärdat min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 29. Oct. 1773.

Fredenheim

296.

Stockholm, d. 2. Novembr. 1773.

Min huldaste Far.

Nu hoppas jag snart sakerne vara framme, efter vi sakne påsterne. Jag expedierade så hastigt min påst i Fredags, at jag glömt, om jag lade något bref til Henric Hassel, ryttmästaren, uti min Fars. Jag ber ödmjukast at få veta det.

Ibland cantzlrådet Rabbes gömmor är förlagdt cantzlicollegii bref af den 24. Martii förledit år til Åbo consistorium. Cantzlrådet Horn ansätter mig derom och vil jag äfven gärna completerera collegii registratur dermed. Ehuru det icke lærer varit af consistorio väl ansedt, anhåller jag dock med aldräförsta om en fidele afskrift deraf, som kunde skrivas i form af concept och underskrifterne samt ankomsts datum följa på en särskild lapp. Det är rätt en grundelig skyddsherre, som tryckerierne nu fått, men annars en mycket bra man och gode gynnare.

Hans ex:ce sade mig i dag: "Jag beklagar at jag ännu ej ser tillfälle at fullfölja den andra idéen. Konungen hatar multiplicationer i den delen. Jag ville dock hoppas verkeliga ledigheter snart för Er, och at jag då ock annars gör alt hvad jag kan för Er, det vet Ni, min kära secreter Fredenheim. Vi skola väl finna på råd." Sanningen at säja kan jag ännu ha litet tålmod, dock utan at vara nonchalant.

Jag har sökt Murray om adjuncturen, men ej träffat honom hemma.

Nu äro alla våra Mecenater och Augustus sjelf tillbaka komne. Den som tror, at cantzlicollegium nu har ingenting at göra, bedrar

sig. Jag är hel confus af den mängd saker, som i dag sysselsatt mig; men så har deribland varit privata affairer för gref Scheffer.

Med sista påst complimenterade jag åter cantzlrådet om 450 daler, som hans portrait kommer at kåsta. Jag viste ej förra gången hvad det skulle kåsta. Denna gången bedrar jag honom, men derföre blir det ock et monument för efterverlden af hans frikostighet. Än mera: Jag har ock projecterat en copie utan ram åt bibliothequet, summa 600 daler kopp:mt. Det vore just roligt at se huru han uptager min dristighet. Med djupaste vördnad har den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim.

297.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 26. Octobr. ankom i går. Under många andre affairer har jag ännu ej hunnit tala vid grefven om kamereraresyslan. Jag tror väl at han hemställer saken til Konungen, men Hans Maj:t lär väl låta förbli vid det förra. Med nästa påst skal jag berätta hans ex:ces tanka. Äplen äro nog rara, som väl syns af priset på den öfversände tunnan, men så väl mera deraf, som pomerantzer tror jag snart kunna öfversända. Nu äro väl sakerne framme. Med nästa tilfälle får min Far ock et nytt ganska vackert portrait af Konungen, som Gillberg gjort.

Den 1. i denna månad blef Mathesius kyrkoherde och feck tillika lön från den 1. Maji förl. år, hvarom jag honom genast underrättat, och skal fullmagten i denna vecka afsändas.

Riksrådet Höpken är i staden. Jag tänker innan kårt aflämna min Fars compliment hos honom. Han är mycket feterad, i synnerhet af Hans Maj:t, hvilket gifvit anledning til rykten, som dock icke äro sanna, vidare än at Hans Maj:t lærer kallat honom hit, för at nyttja hans så väl som andra förståndige mäns biträde och råd. Med djupaste vördnad framhårdar städse min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, d. 9. Nov. 1773.

Fredenheim.

298.

Min huldaste Far.

Sedan sista påst har jag haft den äran at emottaga min huldaste Fars bref af den 10. Octobr., som en prästman skal lämnat in hos mig, och af den 5. Novembr. — Jag svarar nu Idman och Biörkbom, och skal bjuda til det bästa för dem. Convoluterne til biskop Sernius, Wrangel och Thenstedt äro ock til sina destinationer aflemnade. Jag har hvar dag talt en half timme med riksrådet, men icke om min befordran, ty där har förefallit så mycket annat. Jag är ej nonchalant, men ock rätt sorglös.

Quarterne på auction hafva stigit nog högt. Prænumerationsseddlar på Kennicots arbete hafva ännu ej kommit Schön tilhanda, men så snart det skedt, skal jag taga tvänne af dem för acad. och min Far. Pengarne äro emellertid i godt förvar.

Hans ex:ce har hemställt til Konungen om kamerereresyslan. Det var en politesse, som ej lär göra någon ändring. Jag har prævenierat hans ex:ce om adjuncts ideerne, och han tycker om dem. Jag skal nu först tala vid Uno von Troil, hvilken dock nyligen blifvit pastor vid lifregementet.

Jag vet ej hvad anda som på en gång uplifvat alla academiens språk- och exercitiemästare. Om consistorium pinligen ber hans ex:ce om lön för Nordberg, så tror jag han skaffar den. Min Far känner idéen med besparingsmedlen, och tar väl ej illa up curiositeten om dem, hvilken dock til sin ordsak ej är för hans ex:ce nämnd.

Min Morfar har nu fullkomligen bifallit den dryga upgiften til et ändamål så litet i hans gout, så at jag likväl en gång dragit up honom.

Rossen har ock skrivit mig til om kamerereresaken, men jag svarar nu honom upriktigt, och säger at lyckligtvis är h:s ex:ce förut prævenierad för en annan.

Jag får rätt ogärna confirmera hvad Dagligt Allehanda innehållit om prästerne Westzynthius och Krogius. Rättnu går det öfver all höfva med finska prästerne här, och jag är helt rädd, när jag får se en sådan komma hit, ty jag tror, at det är afgjort, at nationens afskrep samlar sig här. Saken är nu för kämnersrätten, de hafva ställt borgen för sina personer, skola gå löse och tilstått sit brott, som lærer bli edsöre, men detta til sina omständigheter och hela saken i öfrigt känner jag icke och skulle en gång ej omnämt henne, om ej den olyckligtvis hördt til nations-nyheter.

Von Aken har blifvit assessor. Gahmen är nu i Småland.

Jag har nu börjat samla en corps diplomatique af alt som rörer adelens privilegier från älsta tider, och har ibland annat redan et ganska rart document, adelens postulater vid Sigismundi kröning, som helt vidlyftigt innehåller deras privilegier til den tiden och bevis deröfver. Det blir en vidlyftig samling och som ännu aldrig är komplett gjord. Jag hoppas en gång ställa mig in med den, och det skulle ej illa passa, at en gång, när jag talar för den nya adelen, göra riddarhuset présent deraf, ty aldrig vil jag trycka et sådant pomum Eridis. Jag har redan skaffat mig så mycket documenter från alla kanter, at det blott beror på afskrifning. De trykte äldre sakerne äro svåra at få. Skulle min Far hafva och kunna umbära Gustaf Adolphs privilegier och riddarhusordningen jemte någre resolutioner på adelens besvär, så vore de alt för hugneliga at få med påsten. Strålen är min afskrifvare. Jag finner, at man ofta med det enskilta interesset vinner det almänna, ty under det jag forskar efter det förnämsta ståndets öden, får jag ock en komplett idé om jus publicum och des ändringar. Jag märker at jag, ehuru annars ostadig, får samma ståndaktighet häruti, som jag haft i mina genealogiska rechner, som nu snart äro färdige. Skulle jag derigenom en gång bli i stånd at skriva en historia pragmatica ordinis equestris, mera fullständig och mindre satirisk, än Eberhardts, som mera oskyldigt skylt Rabben före, så hade jag väl lust dertil. Emellertid är det bra at känna sina rättigheter, och at tillika forska i rikets historia. Jag hinner nu ej mer, än at innesluta mig i min huldaste Fars ömhet och med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Nov. 1773.

Fredenheim.

299.¹

Min huldaste Far.

Den vördade skrifvelsen af den 9. hujus hade jag i går den äran at bekomma. — Projectet til min befordran är sådant, at jag ej med skäl kan pressera derpå. Man får väl se, huru det vänder sig. —

¹ *Alkuperäisen kirjeen yläreunassa oikealla puolella lyijykynällä: — Blyertsantekning uppe till höger på originalet: Novembr. 1773.*

Genom mit förvållande skal ingen defect bli, ehuru det kan hända, at nummerne komma något bakfram. Jag hoppas ännu få göra en remiss med en präst, som lär heta Keilanus. — At det gått illa med Wichtis, råar jag ej före. Utom det at ibland 100 et jern ibland kan bli brändt, så gek detta nästan för mycket fort. — Deremot kommer jag just nu ifrån at hafva expedierat fullmagten til Mathesius, den jag utlöst och honom tilsändt på sätt min Far befalt. — Äfven så afgår i dag brefvet til venerandum consistorium om Brunnerus. — Jag har blifvit ombuden af Gillberg at anhålla hos min huldaste Far om samma grace, som biskop Benzeltierna och biskop Herveghr lofvat honom, neml. at til hvar kyrka och til pendant mot Hans Maj:ts tal recommendera et exemplar af des portrait med ram och glas, som tilsammans kostar ungefär 48 d:r. Jag skrifver detta medan jag kommer ihåg det, men kan ej vänta bifall innan min Far fått sett det. Täckes min Far göra Gillberg den gracen, så skola exemplaren i vår öfverkomma. — Nästa Torsdag eclateras Prins Carls giftermål med en prinsessa af Eutin. Det blir mycket solennt. Baroner nämnas, nya operan Orphée och Euridice upföres, masquerade blir etc. Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim.

300.¹

Min huldaste Far.

Jag glömde sist at skrifva, det hans ex:ce nu bifallit, at sjelf gifva bårt kamerereresyslan. Nu kommer det an på amplissimum consistorium sjelft at antingen uprätta förslag, eller, om dertil är skäl, föreslå endast Lizelius. Om dermed skyndas, tror jag mig kunna i alla fall lofva, at consistorii önskan blir upfyld. Min Far finner, huru oväldug embetsam jag är, när jag vid detta tillfälle går förbi mina egne släktingar, såsom Rossen. Biörkbom torde härom af min Far underrättas; men annars kan det ju vara tyst. Des mindre antal sökande blifver det.

¹ Kts. edell.; *lyijykynällä*: — Se föreg.; *blyertsanteckning*: 23. Novembr. 1773.

Hvad min beforderings idée vidkommer, så har jag egentligen denna gången blott haft för ändamål, at lämpeligen insinuera min åstundan om andra secreterskapet i collegio. Derigenom hoppas jag nu at när syslan blir ledig, antingen bli den första eller andra, som vil säja detsamma, hälst jag i det senare fallet får en ofrälse (sit venia verbo) til kamerat.

I dag skickar jag cantzlrådet räkning på des portrait med des tilstånd. Det är gjort af sjelfva professoren Kraft och lefver just. Han lämnade mig det för 300 daler, ehuru han annars tar 600 och 900. Det är en särdeles ynnest jag vinner hos alla artister. Jag ville önska, at jag hade den lika stor hos mera interessant folk. Ramen är öfvermåttan präktig ock kostar öfver 300 daler, tilsammans 600 daler kopparmynt, *så kan jag säja*. Hvem skulle trott, at sedan cr. icke gjort mig mera reelle présenter, han nu skulle göra det i *en sak, som är vacker, men onyttig*. Jag kan säja, at det är just en ministrecoup; och jag kan ej tvifla, at han betalar det, ty hans siste bref, som lofvar det ytterligare, är et svar på det, hvaruti jag prevenierar honom om summan, men förut hade jag endast i generelle termer nämnt saken, och då torde han trott portraitet skulle komma på högst 20 à 30 plåtar, hvarföre han nog obetänksamt lærer fält det första löftet, som han sedan icke kunde rygga. Jag gjorde just en mathematisk calcule öfver hvarv brefs framkomst, och påstgång och vind gynnade min plan. Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

C. F. Fredenheim.

301.

Stockholm, den 30. Nov. 1773.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars angenäma bref af den 19. feck jag förledne Lördags. Jag glömde at sist visa, huru mycket Mathesii fullmagt kostade, hvarföre jag nu får den äran at sända medföljande quit-tence. Lönens beräkningstid tycks ej vara kårt, när han är från den 1. Maji *förledit år*. Jag hoppas han nu skal finna hvem som tagit sig mer af affairen, Serenius eller min Far. Åtminstone har Serenii connaissance derom synts vara tämmeligen liten i senare tider.

Biörkbom lär hafva yppat sin farhåga för min Far. Han lär ej förstå sig på kårta bref. Nu får han en förklaring på mit förra. Min Morfar skickade mig mästadelen af pengarne sista påst, men brefvet var kårt: lika mycket, bara jag har det reella, som han med Bussila. Vicepresid. Roselind är död, och derföre har jag svart lack. Ritmästarehustrun och Ståhlberg hafva budit til at göra hans ex:ce och mig vimmerkantiga, och blifva här många sådane supplicanter, så är jag rädd, at hans ex:ce blir misnögd. Til nästa påst får jag under mycket arbete åter den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim.

In margine: Jag kan i hela staden ej få äplen, om ej stycktals. För sent lär det ock bli at risquera deras öfverresa, ehuru här ändå tils i går varit fartyg. Jag skickar några skrifter häldre med resande. Genom vintren skal jag söka skaffa hvad det sista brefvet innehåller.

302.

Min huldaste Far.

De tvänne vördade brefven af den 30. Novembr. och 7. Decembr. hafva underrättat mig om min huldaste Fars välmåga. Cheilanus är väl nu sin kos, efter jag ej sett til honom, men jag skal skicka med Wechter och Wehman hvad jag nånsin får ihop. — Jag tackar ödmjukast för det interessanta documentet.

Jag har alltid trott gamla jungfrun om ministeriel hufvud, och tykte det äfven på hennes hot med bårtflyttningen. — Alt hvad jag kan bidra til Sannholms förmån, skal ske, men när man sjelf är suppliant, så har man så svårt at vara så drifvande, som annars. — Alla menniskor tycka om r.r. Höpkens inträde i rådet, men gref Scheffer har intet at befara. Mera härom en annan gång. — Jomala sokn har lagt in at slippa sin kyrkoherde ganska skarpt. — Med djupaste vördnad framhärdat til döden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 14. Dec. 1773.

Fredenheim.

303.

Min huldaste Far.

Hans Maj:t har svarat cantzlicollegium ang. bönedagsplacaterne med den öfriga finska tryckningen, men collegium väntar ännu någon vidare förklaring ang. des sista betänkande. Och så snart den kommit, vil collegium på en gång underrätta consistorium om des ersättningar och hvad vidare dermed gemenskap äger. Men desförinnan och som med följande punct af Konungens svar fordar skyndsam verkställighet för nästa år, så har collegium emell . . .¹ och til en början befalt mig lämna consistorio deraf del, förmodandes collegium at jag tils vidare lærer blifva trodd på mina ord. I dag har consist. academicum regalerat och med en särdeles myckenhet bref, men vi skola väl betala dem. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Dec. 1773.

Fredenheim.

304.

Min huldaste Far.

Saken ang. Hinnerjoki sågquarn var redan hos rådet emot academien afgjord och justerad, men Hans Maj:t ändrade det til des förmån. Jag kan just räkna detta ibland hans ex:ces välgärningar emot academien, men så hade jag mycket at göra at få honom at skrifva under en note, som jag skaffade in i conseillen hos Hans Maj:t, där hans ex:ce då ej var. Steget var risqueradt förty jag sade ibland annat, at saken ex incommunicato var af rådet afgjord; men nu får academien såga fritt. — I dag hafva någre nya protocollssecretare blifvit i revisionen och Paléen för andra gången förbigången. Jag märker, at hans ex:ce icke lærer tänka anmäla om mig, ty han vore bra nog, men han behöfver någon påminnare såsom i sågsaken. Jag är således ursäktad, at jag efter helgen sjelf går up til Hans Maj:t, och då tänker jag antingen begära at bli andre secret:n i collegio, eller simplement Kongl. secreterare fullmagt, eller extraordinarie assessor i Åbo hofrätt, som ej vore underligare, ty alt

¹ Viimeiset kirjaimet sidottaessa peittyneet. — De sista bokstäverna bortskymda vid inbindningen.

fordrar specielle nåd. Det blir emellertid tyst. Jag var redan til i dag uppskrefven til audience, men det blef sedan ej cour. Jag måste sluta, men aldrig at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 21. Dec. 1773.

Fredenheim.

305.

Min huldaste Far.

Sedan min huldaste Fars bref af den 7. Decembr., som medbragte öfverskottet til Mathesii fullmagt, har jag ej fått hugna mig af bref, och flere påster äro äfven bårta. Den tiden är inne. Iag har omständeligen underrättat Mathesius men med det menagement, som vederborde, at min Far offererat fullmagtskostnaden som et vedermäle af des vänskap för honom, och jag har äfven redan fått svar, som vitnar om hans tacksamhet och at han anser min Far som hufvuddriffjäder til hans lycka. Min huldaste Far lär sjelf snart få bref. Om det ej går så fort och oförmodeligen med Eknäs, som med några andra pastorater, så skal jag vist bjuda til hvad som kan uträttas för Sannholm, hvilket min h. Far täktes lämna til svar på hans bref, til des jag kan få någon ting at säga honom.

Jag behöfver således nu ej tala om adjuncturen. Troil var den enda, som jag nämnt derom. Önskeligit vore, at man feck Cavander.

Jag vet ej nyligen någonting, som så fägnat mig som sågsakens lyckeliga utgång, mäst derföre at den redan syntes vara utom all reparation. Nu kommer jag ihåg, at min Morfar längesedan skref mig til, at genom denna såg mig kunde yppas ingen tilökning i lönen för cantzlerssecret:n. Om så är, supplicerar jag at få veta det, och då kunde ju Bilmark eller någon annan oskyld person yppa quæstion, åtminstone personelt för mig, efter saken verkligen annars gått emot academien; ty rådet och Konungen äro oändel. för skogarnes besparing.

Min huldaste Far täktes ej glömma afskrifter ang. böndagsplacaterne. Nu finnas här citroner och pomerantzer nog, men det är så dags. Äpplen äro och förblifva en rarité. Min Far lär nu fått Konungens portrait af Wechter, som ej hade rum för mera. Magister Weman, en af våra ängsliga, ehuru biskedeliga finnar lofvade resa före jul, och jag smickrade mig at få skicka papper med honom,

men ännu är han quar. Han har velat blifva extraord. philos. adjunct, men jag har med höflighet afvändt det. Vil min huldaste Far det, så skal han bli det?

Jag ber min Far allerödmjukast för min slägtinge Gripenstrålen, at han må få Ekestubbiske stipendium. Cantzleren har skickat sin röst för honom til baron Rappe. Hvad tykte min huldaste Far om Stållbergiska expeditionen. Den lär finnas så ministerielle, at consistorium kan göra med honom hvad det vil. Jag vil ej aldeles, at expeditionen om spanmålssaken skal få samma uttydning, ehuru Morfar lär tycka, at den är en onödig invändning. Den var tvärtom nödig och den quæstion torde falla hvar och en i ögonen. Cantzleren ville således hafva altsammans utredt, innan han föredrar saken hos Konungen. Annars lär han nu blifva posterad för henne. Komme professorerne nu å nyo här i hop, så är det emot vår intention.

Cheilanus har jag sedermera ej sett til. Jag har ännu något hopp om Weman. Jag begriper ej, huru Wullfvens affairer stå, och til min förargelse feck jag för några dagar sedan veta, at han ingenting skickat i höstas til min Far, ehuru jag til och med visade hans betjent på fartyget. Jag skal nu väl åtminstone ta ut defecterne. Nu skulle jag rå, at min huldaste Far ville hålla sig til den beskedeliga Halldin, som min Far i sit bref omnämner.

Jag tackar ödmjukast för det gamla documentet, som jag dock redan lærer gjort. Hvem har skrivit det?

Det är alt för illa, at hushållet nu råkat i så dåliga händer. Ibland många snärtor finnes här ock rätt beskedligt folck. Om min Far tillåter, skal jag genom Paléens och andre fruntimmers connoissances höra efter någon beskedlig hushållerska, ty man får dem ändå ej i Finland kunnige i nuvarande matlagningen.

Nu nyligen blefvo i en hastig vändning uti revisionen fyra Kongl. secreterare nya, och Paléen af dem alla och äfven af Marks förut förbigången. Ordsaken at så många blefvo, var, at den yngsta, gref Posse hade den starkaste recommendation af sin far, och Konungen ville äfven soulegera de äldre. Gumman Paléen är ganska sorgsen deröfver, men så gör ej son heller strå i kårs. Den lilla förtjensten, min Far nu nämner, öfverväges hos många andra; men det är jag öfvertygad om, at om riksrådet hade nämt et ord om min befordran, så hade den länge skedt. Nu bad jag honom åter, när han for til Ekholmsund, men jag sir väl, at jag sjelf får upvakta Hans Maj:t.

Riksrådet har grace för mig, men han vil ej lägga sig långt ut. Nu vil man ha Stenhagen til kammarråd, och om jag nu ej ville presera förut, ser jag väl, at jag i den ledigheten, om ej förr, blir åtminstone andre secreterare i collegio. Jag utbeder mig, at vidare få upvakta min Far i detta ämne. Skulle cantzlrådet Bierkén sitta högre up, så vore jag redan cantzlråd. Han är ej som gynnare, utan som vän och bror emot mig, och har et grundadt tycke för mig. Hans grace hedrar mig ock mer än någon annans. Åtminstone vet jag ej någon mer estimabl person. Annars är hela collegium och bägge ex:cerne mina upriktiga gynnare, så at alt hvad uti vanliga rörelser mig bör tilfalla, kan jag lita på, om jag sof, och min ställning i collegii expedition är god. Skulle man likt senare få den secret:repåsten, så är den ock egentel. en tromans påst, hvartil man ej förrän efter långt tourande kommer i de andre expeditionerne, af hvilka desutom en del nu äro med flere tromän eller första expeditions secreterare försedde.

Jag måste spara en och annan nyhet til nästa påst, på det at det brefvet ej må bli mindre, än detta. Jag passerar just tranquillet denna Julhelg bland lecture, musique och correspondence, hvartil jag ordinairt har så liten tid, bara derföre, at den är så mångehandade både publico och privato nomine. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 28. Dec. 1773.

Fredenheim.

306.

Min huldaste Far.

Påsternes gång är nu så långsam, at jag alt ännu saknar de angenämaste af alla bref, och at jag ville önska, at den ej förordsakade ett betydande uppehåll och hinder, som man nu ej ser, uti den angelägenhet, jag uti närlagde note vågar lägga för min huldaste Fars ögon.

Af nytt får jag blott berätta det gamla, at riksrådet Scheffer likafullt bibehålles vid alt förtroende, at riksrådet Höpken blir såsom en generalintendent och rådgifvare, hvartil både hans egenskaper och Konungens utmärkte förtroende gör honom så värdig, at han deruti och uti at vara den äldsta i rådet äger all ära, som en svensk man kan åstunda.

Jag önskar min huldaste Far et välsignadt slut på detta år, hvars skrifvande jag ej kan bättre sluta, än med detta bref och den öma försäkran at lefva och dö med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 31. Decembr. 1773.

Fredenheim.

307.¹ Allerödmjukaste apostille. 31. Decembr. 1773.

Efter noga betänkande får jag nu den äran at för min huldaste Far uppgifva en utväg til en snar, eclatant och nyttig befordran, tillika just uti den väg, hvaruti jag önskar få fortfara, til des jag lämnar cantzliet. Det är til expeditionssecreterare uti utrikes-expeditionen, som nu i afseende både på befordran och lön är den fördelaktigaste, sedan alla de andre expeditioner hafva uti secreteraresyslorne surnumerairer, och följaktligen lönerne uti oordning, så at prospecten där för sjelfva dem, som gjort så brillant lycka, är mindre favorable. Jemnförelsen finner min Far snart af medföljande förteckning. Denna befordran är högre än alla protokolls-secreterare-syslor och secreteraresyslan i collegio, som ännu är til sin ledighet oviss och i närvarande egenskap icke större än protocolssecreterare, blir efter all liknelse länge utan lön och kanske, när alt går omkring, icke eller utan accord. Et sådant har nu blifvit mig tilbudit af expeditionssecreteraren uti utrikesexpeditionen Klingensstierna, hvarigenom jag skulle, som han nu är, blifva näst efter förste expeditionssecreteraren Horn, under det han nu är frånvarande i Pomern, strax komma til förste expeditionssecreteraretjenstgöring, och som han står uti öfverenskommelse med sin far at bli regeringsråd i Pomern, snart nog kunna bli förste expeditionssecreterare, och sedan få hans nu innehafvande lön af 3.600 daler, eller utom sportlerne 600 daler mera, än secreteraren har i cantzlicollegio, en lycka, i hvad alternative den betraktas, är större, än den jag på något annat ställe ännu på många år kunde vinna, utan at jag emellertid vore stängd ifrån at avancera til löner för de syslor i cantzlicollegio, som jag där beklädt. Steget är så

¹ Sidottu 1. I. 1773 p:tyu jülkeen. — Inb. efter brevet dat. d. 1. I. 1773.

stort, at det vore svårt at vinna, om det ej skedde genom accord, och om ej framledne statssecreteraren Klingenstiernas och min Fars namn gjorde det lätt, och jag hade præjudicat uti Klingenstierna sjelf, som varit det från registrator. Om ock emot all förmodan collegium gjorde svårighet at besätta registratorssyslan efter mig, såsom på sätt och vis surnumeraire, vet jag dock vist, at Hans Maj:t tilstodde det för at hjälpa statssecreteraren Klingenstiernas hederliga son til fördelaktigt accord, som beror derpå at jag får accord af mina successorer. Beträffande nu sjelfva accordet, så hafva vid afskedstagandet flere andre exped.secreterare fått 24.000 daler kopp:mt, och nu nyligen Wiksten i krigsexpeditionen af Carlson, ehuru denne derigenom blott kommit i den ställning, som förteckningen utvisar. Klingenstierna vil således så mycket mer hafva det samma, som han skulle behålla en mindre lön med sig än Wiksten och jag, i anseende til det föregående gjorde et fördelaktigare steg än Carlson. Lyckligtvis finnes uti hvarje grad i cantziexpeditionen gässar, som äro avide efter befordran, så at då jag skulle behålla min nuvarande lön och rättighet til de större, kan jag ändå få 12.000 daler vid mit afträde derifrån af copisten, cantzlisten och registratoren tilsammans tagne. Det vore väl redigare at kunna på en gång clarera med Klingenstierna, men om min Far så befäller, vil han hafva blott denna hälft straxt, och den andra hälften, som min Fars ömhet skulle tilskjuta, sedermera således, at 4.000 daler vid hvarje af de följande årens slut utan interesse betaltes, hvilket synes vara det drägeligaste, at sådant steg kan fås före. Det är väl sant, at då hafva alla mina accorder i cantzliet kostat 21.000 daler, men så är jag ock då på öfversta trapporne, och flere hafva blott til cantzlist utan lön betalt 12.000 daler, hvaribland fru af Paléen bedyrar, at hennes sons betalningar för syslor och för åldersafträden gå til 27.000 daler, för hvilka han på tio år är cantzlist och för et år sedan fått cantzlistlön. När jag åter blir förste expeditionssecreterare och får den tilhörige lönen, så har jag för 21.000 daler antingen tilsammans en lön af inemot 6.000 daler, eller ock bårtaccorderar jag cantzlerssecreteraresyslan såsom då under mig. Den måste, sedan lön blir stadig, åtminstone vara värd 6.000 daler, och när de afdragas, blir accordskostnaden in alles blott 15.000 daler, at förtiga, at när jag en gång lämnar cantzliet, jag väl ock kan få accord, och således alt sluteligen blir ersatt, och jag uti et hederligt embete.

Jag förblifver således uti et ständigt tiltagande af löner, och har en snar apparence om den första betjentlönen. Med en sådan ställning skulle jag ock vinna en säkrare utväg til befordran, vida öfver de surnumeraire fullmagter eller tjenster, jag annars arbetat på, och som alltid skulle hafva afvund, ovisshet och tracasserier med sig, då jag nu tvärtom utan at någon hade at klaga derpå, uti 26 års ålder genast skulle stiga öfver alle protocolssecreterare vid en beställning, som är mera agreable och ej så trälsam, som uti de andre expeditionerne, men likafullt uti Konungens ständiga åsyn, med så mycket större visshet, at efter nog kårt tid blifva verkelig troman, som första expeditionssecreteraren är, samt med all sannolikhet, at sedan uti den bästa ålder vinna et hederligt och reelt etablissement. Aldramäst lyckelig vore jag, om det blefve uti min huldaste Fars embetesort och vid des sida, där jag finge närvarande låta hela min lefnad blifva en beständig tacksamhet. Klingenstiernas offert synes derföre vara sådan, at icke någon fördelaktigare mera i min lifstid lærer mig i den vägen tilbjudas, och at det vore at ångra, om jag genom längre tids utdrägt depenserade mera och avancerade mindre. Min huldaste Fars ömhet och min brinnande åstundan at få fägna en så öm Fader upmuntrar mig således at allerödmjukast anhålla om des graciosa yttrande med det snaraste, först om sjelfva hufvudfrågan befallas, och sedan genom hvilketdera af för nämde alternativer min Far behagar at den verkställes, såsom ländande til en icke characteriserad, utan verkelig lycka, härtil i mina år ohörd.

Hæc et cætera provideat Deus, optimus factorum dispensator.

Utrikesexpeditionen.

Expeditionssecreterare h:r Mauritz Ulric Horn, *har lön.*
h:r Carl Klingenstierna.

Sequentur 2 protocolssecreterare, 2 registratorer, 5 cantzlistor och 3 copister.

Krigsexpeditionen.

Expeditionssecreterare h:r Jonas Arnell, *lärer ha lön.*
h:r Daniel Dalin
h:r Hans Henric Hollström
h:r Iohan Gustaf von Carlson } *med mindre löner.*

Protocolssecreterare h:r Cristopher von Numers.
h:r Johan von Engeström.
h:r Johan Carl Franc.

Sequentur 1 registrator, 4 cantzlistor och 2 copister.

Inrikesexpeditionen.

Expeditionessecret. h:r Joh. von Heland, statssecret., *har lön.*
 h:r Samuel Sernander }
 h:r Johan Elers } *med mindre löner.*
 h:r Jacob Tammelin }

Protocollssecreterare h:r Elis Schröderheim.
 h:r Anders Gabriel Claréen.

Sequantur 2 registratorer, 6 cantzlistor och 3 copister.

308.

Min huldaste Far.

Mina känslor, då jag åter får på et nytt årtal tillskrifva en öm och huld Fader, äro så ljufva, at jag ej kan förlikna dem vid annat, än den sällhet, jag af mit innersta önskar min huldaste Far så länge någonsin timmelighetens vilkor tillåta. Gud välsigne den bästa ibland Fäder!!! Jag skulle upvakta min huldaste Far med förledne Tisdag, men påsten geck ej då mera. I dag hugnades jag med brefvet af den 28. Decembr. Det näst förut, som jag förut haft den äran at berätta, var af den 7. Decembr. Jag fruktar, at jag ej fått något deremellan.

Min huldaste Far lär nu snart med vanlig grace emottaga mit sista bref. Går den plan ihop, så är det vist, at ingen hela denna tiden i min ålder och uti cantzliet gjort så brillant och så nyttig lycka som jag, och då tänker jag ej på mindre, än at komma til Finland som lagman eller landshöfdinge. Det är serieux, at det förra kunde ej vara långt bårta. Hvad annars min nuvarande ställning angår, är min huldaste Fars empressement derom et nytt bevis på des ömhet. Men jag måste bekänna at jag ännu ej har ordsak at klaga, ehuru jag redan kunnat vara mera, om r.r. S. icke vore så timide at framföra sådane saker. Jag märker, at andre secreterarsyslorne uti presidentscontoiert i min Fars tanka lära vara stora embeten, men desse, uti hvilka de förre cantzlijunkaresyslorne blefvo förbytte, hafva som en stor grace den äran at vara lika med registratorer. Nu är jag äldre än alla de: Ergo. Hade jag velat söka någon sådan påst, hade jag väl fått den, men det är ingen uträkning, och större lön hade jag förut tilsammans räknad. Chafs de bureau äro lika med protocollssecreterare, men de syslorne voro

åt mera förtjent folk bårtlofvade. Ingendera få taga sina löner från verket, när de gå bårt. Morian är nu andre secreterare i presidentscontoiret och det är ej förr rapide lycka på et ställe, där man får sitta länge och väl, har en ledsam chiffererande sysla, och när man går bårt och ej får annan lön, icke taga någon med sig derifrån, som är förbudt. Rosenstein åter är copist, och blir nu efter mig, om jag går bårt, cantzlist, eller om jag kan drifva det igenom registrator. Inga andra nya syslor äro inrättade i cantzliet, än de uti presidentscontoiret. De andre uti inrikes- och krigsexpeditionen befordrade äro surnumeraire, och hafva ej bättre ställning til lön och vidare fortkomst, än den vid mit sista bref bifogade lista utvisar, med den skilnad derifrån at icke en gång Arnell har expeditionsscreterare- utan en cantzlistlön. Således har jag ingenting at afvunna dem, och ännu är det långt ifrån at någon skulle prejudicerat mig, och icke skal det hända. Jag vill ej tala om Possen och Wachtmeister, som prejudicerat hela cantzliet utan at jag har någon skada deraf. Det är således långt ifrån at jag är bårtglömd, och jag har lika fortkomst at förvänta, som någon annan i min clas.

Jag har glömt, at lägga til uti expeditionssaken, at min hederliga cantzliråd af Bierkén på alt sätt styrker til henne, och han hjälper mig äfven at få accorder efter mig, eller rättare, at de blifva befordrade, som betala mig.

Äro alla nyheter, som sprides omkring uti landsorterne så grundade, som den landshöfdingen berättat om andra secreteraresyslan i collegio, så är det bättre, at man ej hade några. Den anedoten är så högst besynnerlig, at jag icke en gång kan finna, med hvilken den kunde vara bårtblandad; ty andre secreterareskapet är en idé emellan cantzlipresidenten, Bierkén och mig, som ej någonsin varit hos Konungen anmält. Desutom liknar den utsagan: *Händer det icke etc.* mycket mera Rappen, än den han densamma tilskrifvit; ty den herren brukar ej så brusqua faconer. Riksråderne lägga sig ej eller uti hvarandras saker, och ännu mindre bör landshöfdingen lägga sig uti cantzliets saker. Det skulle förarga mig, om han behagade yncka min ställning, och i den händelsen tänktes min huldaste Far låta honom förmärka denna lilla bevuen. Hans historiette måste vara blandad med den, då Possen och Wachtmeister blef uti revision, men det angeck ej ministéren, och omständig-

heterne äro ej lika uti annat, än at många recommendationer voro på färde.

Jag har visserligen längesedan reprocherat mig sjelf för det jag stundom skrifvit så kärta bref, men här är verkligen ej stort at säga, ty allting går mäktigt tyst och det interessantaste veta ej flere, än Konungen, riksrådet Höpken och riksrådet Scheffer. En hop mindre saker, som jag i almänhet ämnat berätta, har jag alltid funnit förut och lika snart uti Dagligt Allehanda, så at jag kan klaga med ministren Zöge uti Berlin at här emanerar mycket litet och nästan intet af de almänna. Dock när jag stundom är ledig, så kommer jag ihåg et och annat, och jag skal söka göra mina bref så interessante, som möjligt är.

Roselius lär ha gjort någon disposition af en anseelig hop specie mynt åt Grillen, men annars icke någon. Gumman Bergia, som bäst behöft vara hans arfvinge, dog 14 dagar förut. Jag tackar ödmjukast för discretion. Hvad utsikt kan sagsaken lämna til mera lön?

Klingenstierna var nu just åter hos mig. Nu får jag höra, at han hade secreterarefullmägt innan han blef exped.secret:re. Men man får försöka på, huru det vil gå. Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son
Stockholm, den 7. Januarii 1774. Fredenheim.

309.

Min huldaste Far.

Här har en åtta dagar varit en så förfärlig köld, at antingen blir påstgången ganska quick eller ock få vi här ej se bref på lång tid. Beklageligen har sedan det sist accuserade brefvet ingen påst kommit.

Min ena boningskamerat den beskelige Adlerbeth, som är just et genie superieur, har nu mäst färdig sin Iphigenie modellerad efter de gamle originalerne, men i mycket sjelf original. Det blir den första svenska tragedie, som förtjenar at kallas så, och tillika den första i den gamla grekiska gout med choeurer emellan acterne. Den är med et ord sagdt mästerlig, och riksrådet Höpken har sagt, at det är det vackraste som ännu i den genren är skrifvit på svenska.

Konungen har oändeligen agreeerat den, och Adlerbeth har redan 3:ne gånger haft den nåden at vara med sin piece uppe hos Konungen om quällarne, där han ock tvänne gånger vid Konungens egen taffel souperat. Det är roligt, hvad små omständigheter kunna bidraga til ens lycka. Adlerbeth är redan känd i hela stora verlden, och jag vet heller ingen af mina kamerater, som så förtjenar det. Riksrådet Scheffer och hofcantzleren baron Sparre hafva äfven ganska mycket agreeerat den andra idéen, och jag skäms för alla de eloger, hvarmed de behagat öfverhopa mig. Min sann, om jag dem förtjenar. Rättnu tror jag allting kommer af en viss ton och röst, ty någre få sådane som Adlerbeth undantagne äro vi öfrige menniskor och små sicterare ganska lika.

Commercerådet Finlay har behagat göra min bekantskap, och varit hos mig tvänne gånger för et vapn skull. Hans dräng kom til mig och frågade, om commercerådet feck hälsa på mig. Jag sade, at jag ville göra min compliment hos honom, men han förekom mig. Den connaissance hade varit flaterande för någre år sedan. Han är vid godt humeur, men talar en ganska ful svenska. I nästa sommar får Finland säkert den nåden at se Konungen. Prins Carls biläger blir uti Maji eller Junii. I början af Julii kommer Konungen til Finland och emot hösten är han tillbaka i Skåne vid mönstringar. Jag vet just ej om det skal vara hemligt, men så godt kan det vara.

Nu hafva vi mycket omständeliga underrättelser om cossackernes rörelse i Ryssland, som ej är at narras med. De vilja sätta storfursten på thronen men det är väl bekant i Åbo.

Jag har ej hört af gårdshandlarne sedan. Icke har jag heller kunnat göra mig angelägen. Vil han handla med mig, så säger han mig til. Men jag fruktar at arfvingarne äro så många, at man derigenom blott leder sig in i tracasserier. — Är min beskedliga Brunnerus capellan ännu? Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 14. Jan. 1774.

Fredenheim

In margine: Jag får allerödmjukast iterera min anhållan om den afskriften af collegii bref til consistorium ang. tryckerisakerne, som jag för en tid sedan hade den äran at begära.

310.

Min huldaste Far.

Ehuru jag denna gången skulle hafva mer at skrifva om, hinner jag dock blott hålla mig vid ämnet af min befordran, som jag vet för min huldaste Far är det angenämaste jag kan framföra. Jag är nu stadd just up uti de sakerne och i den största ovisshet, som jag någonsin varit. Påsterne äro icke komne ifrån Finland, och jag vet ej huru min Far anser expeditionssecreterare-idéen. Den är dock på min förmäns inrådande anmält hos Konungen, och nu under det samma blir Gyllenborg cantzlråd och Stenhagen kammarråd, men tillika det ganska säkert, at Forsslund blir secreterare i cantzlicollegio. Än mera: efter honom blir då en protonotariesysla ledig, och efter kammarherren Piper, som efter någon tid tar afsked, den andra äfven vacant. Jag kan ej prétendera den framför Enander och Mörk, ty då visa de up mina cessioner till dem af de syslorne, som i sig sjelfva icke eller medföra mera förmån, än registratorsyslan. Hvad skal jag då säga, jag kommer då änteligen inom collegiexpedition uti den ställningen, at jag sluppit dem, som nu äro förr mig, och at när sedan någon sådan sysla blir ledig, så kan jag med högsta justice få henne: en tröst, när man ingen bättre har, och som ännu releveras deraf, at Forsslunds avancements sjuka säkert snart gör secreteraresyslan åter ledig, som är den enda, sanningen til säjande, som jag vil affectera inom vår expedition, ty protonotariesyslorne äro blott paliativer. Men denna vüe anser jag ändå så svag at jag bör tänka på andra. Hvad andre expeditionssecreteraresyslan i utrikesexpeditionen vidkommer, vore den visserligen den fördelaktigaste, men jag tänker med fruktan och bäfvan på henne för utgiften skull, så at jag nästan är glad, at Hans Maj:t ej ännu ytrat sig, utan sagt, at han tänker draga in den syslan med flere onödige, men tillika förklarar mycken nåd för mig och lofvat närmare yttra sig om sjelfva saken, hvarom dock ännu inga skriftelige ansökningar äro ingifne. — Jag går således och fruktar både at den skal bifallas och at den skal afslås, och väntar med empressement på nästa Tisdag, då änteligen min tour infaller at komma inför Konungen, och hvarefter jag först kan lämna min huldaste Far närmare uplysning om mina apparencer. Mina andra idéer af andre secreterare i collegio, Kongl. secreterarefullmägt och assessorat i Åbo hofrätt känner min huldaste Far, men de äro

svagare och mindre fördelaktiga med lika ovisshet. Jag skal dock bjuda til at relevera dem med det jag söker secreteraresyslan i collegio, och altsammans skal jag så ömt föreställa Hans Maj:t, som jag kan; särdeles, hvarom min huldaste Far behagade vara öfvertygad, assessoratet i Åbo hofrätt. Ordsaken är icke at jag ledsnar vid cantzliet, ty där önskade jag hälst vara, men jag finner det mindre roligt, at under det mina förmän behaga smicka mig med complimenters och äro nöjde med mig, jag ändå står qvar som förut. Och jag måste säja, at den reflexion och den dertil, at jag alt mera och mera finner syslor vara precaira, ju högre, des mera, gör at jag snart vore benägen at lägga det alternativet til den föregående, om ej något af dem lyckas (då jag täml. säkert kan sluta, at jag ingen brillant lycka gör i tjenstevägen) at lägga det alternativet, säger jag, til, at så godt i tid som för sent taga afsked och söka den samma lyckan uti en indépendance, som utgör min caractère. Jag hade då åtminstone den vinst af det jag tjent, at jag lärt mig känna hvad man anser högt och stort, at jag visat at jag hade kunnat vara med i tjensteskaran, at man kanske gör mig den justicen, at säga det jag borde blifvit qvar där, at jag kan få en hederlig caractère, och behålla halfva mina löner, tilsammans 1.200 daler kopparmynt, och dertil en accordsumma af ungefär 12.000 daler kopparmynt, hvars interesse tilsammans med halfva lönerne kunde bli 2.000 daler eller 6 pros. af 30.000 daler. Skulle jag åter, som kanske ej kunde vara omöjligt, få behålla hela cantzlerssecreterarelönen, utan sportlarne, så skulle min lilla pension kunna bli ungefär 2.500 daler eller interesse efter något öfver 40.000 daler och således något när ersättning för hvad min tjenstetid kostat en öm Far, samt tillika så mycket jag kunde ha til handpenningar på en liten landtgård. Således kunde man hafva något för det man tjent, och nästan på vist sätt vara i samma behållning som om man icke gått in uti en så narraktig väg. Dessa mina tankar underkastar jag serieusement min huldaste Fars ompröfvande, såsom det sista alternativet, för at icke blifva rådlös, om det behöfs. Det är mägta distance emellan expeditionssecreterare-idéen och denne. Emellertid äro de bägge de säkraste och för mig lika angenäma. Kunna väl någre mera filosofiske tankar falla en ministre in, som just som bäst håller på at poussera sig och försöka alla mojens til sin upkomst, eller courtisan, som nu just skal up på couren, och derföre måste afbryta

detta bref? Aldramäst underliga tyckas de vara, då hans ex:ce gref Scheffer just denna eftermiddag åter behagat mycket gracieust yttra sig emot mig, och då jag verkel. kan lita på honom och flere gynnare. Men jag måste säga, at det förargar mig, at se en informator gå för mig til secreterare-syslan i collegio, och derföre önskade jag vara in utrumque paratus. Man kan ju åtminstone raisonnera derom, ehuru jag måste säga, at jag denna gång finner mig vara förr mycket philosophe. Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, Carls dag 1774.

Fredenheim

311. Min huldaste Far.

Jag kan ej beskrifva med hvad fägnad jag af min huldaste Fars vördade bref i går fant, at min huldaste Far tåkts bifalla projectet til mit avancement, och min fägnad har på långt när ej så mycket afseende på min förmån deraf, som simplement deruppå, at hvad deruti på min förmåns inrådan redan blifvit tilgjordt, ej var min Far emot. Den som fått et hett och kanske för mycket drivvande temperament, blandadt med försiktighet och så mycken fruktan at i något mål göra en huld Far emot, som jag, får hålla til godo at äfven ibland vara litet orolig. Man får vänja sig vid critique ställningar, när man skal vara med i den stora verlden, och en ministre måste ibland risquera något af eget bevåg, när han ej hunnit få instruction. Men alla dessa reflexioner lämnar jag gärna och beklagar midt under min glädje, at mig felas ord at uttrycka min tacksamhet emot min huldaste Far. Jag behöfver dem ej eller, ty min huldaste Far kan af sit eget hjerta sluta til mina rörelser, efter vällusten at göra godt är lika stor som den at vara tacksam derföre. Gud välsigne min huldaste Far och des välgärningar emot mig, så at de måtte skaffa min öme Far sjelf den hugnad och glädje, som en enda sons fortkomst medförer. Min huldaste Far tåktes ej uptaga mit senaste bref såsom någon otålighet. Det innehöll endast reflexioner, som altid utgöra grunden af mit tänkesätt, under hvilket jag dock ej uraktlåter alt hvad til en reelle upkomst uti tjenstgöringen kan bidraga. Det är icke vist, at det största soulagement

för en trogen undersåte är, at få tjena vår nådige Konung. Förledne Tisdags den 1. Febr. hade jag audience hos Hans Maj:t. Som jag ingenting gjort utan mina förmäns råd, så rådförde jag mig äfven förut med dem, huru och hvilka utvägar jag i underdånighet skulle föreslå til min befordran. Hans ex:ce gref Scheffer, hofcantzleren och herr cantzlrådet af Bierkén äro mina nitiske och mäst betydande gynnare. De behagade gracieust instämma deruti, at jag ej ännu borde skilja mig från cantzliet, där de behagade förklara mig vara en skickelig betjent, innan jag med mera förmån kan göra det. Icke eller ansågo de det ápropos at besvära Hans Maj:t med så många projecter på en gång, utan at man först borde försöka det bästa. Jag bornerade mig således dervid. Jag anförde detsamma med djupaste soumission hos Hans Maj:t, och kunde uti des första ögnakast läsa hans myckna nåd för mig och det namn, hvaraf jag drager hela min förtjenst. Hans Maj:t svarade mig ganska nådigt åter med den början: Min kära Fredenheim. Hans Maj:t fortfor: Klingenstierna har ännu ej inkommit med sin afskeds supplique, men då det skedt, skal Iag vidare tänka på Er sak. Jag vet, at Ni med mycken flit tjent i cantzliet och *Er Fars förtjenster äro ganska stora, det är vist.* Det var det mäst deciderade, Hans Maj:t plär svara uti tjenstesaker, innan han sett handlingarne, och tillika et svar, som gör, at om ock saken denna gången ej skulle bifallas, är jag dock alltid förvissad om Hans Maj:ts nåd vid annat tilfälle. Hans Maj:t hugnade mig med en lika nådig mine, när jag geck ut, sedan jag för Hans Maj:ts nåd underdånigst tackat, och när jag två dagar efter var på couren, gjorde Hans Maj:t en så nådig hälsning åt mig, at den ej annars plär hända så smått folk. Det synes således bero på sjelfva skrifternes föredragande, och dem baron Sparre tagit til sig at sjelf föredraga uti conseillen vid lägligt tilfälle. Jag hvilar således nu först vid detta projectet, och hans ex:ce har lofvat at det samma vidare understödja. Jag bör äfven berätta min huldaste Far, at Hans Maj:t, som icke velat tillåta lörens afsondrande från utrikesexpeditionen, har varit så nådig och lofvat Klingenstierna en deremot svarande pension, och det visar äfven huru Hans Maj:t vil lätta saken. Hans Maj:t tycker ej eller om accorder, och derföre, ehuru han sjelf vet af detta, vil han likväl, at om saken går igenom, det aldeles ej sker såsom i afseende på accordet, och det är ännu en ganska flateuse omständighet för mig.

Accordet kommer således i evighet at blifva en hemlighet, och ton blifver, at Klungenstierna endast med förmån af pension gått bårt, hvarom jag bordt preveniera min huldaste Far, såsom en sak, hvilken, om denna befordran mig händer, gör den ännu mera hederlig för mig. Hvad min skickelighet til syslan vidkommer, har jag deröfver ej gjort mig airer, utan häldre afficherat densamma kanske mindre, än han är. Men hvad mig felas uti fransyskan och tyskan, lofvar jag nu för min huldaste Far at inom et halft år ersätta, ehuru med någon kostnad, efter jag måste hafva dagelig conversation med Lefebure och Nestius. Latinen åter är jag räknad at vara ibland de få, som känna, och jag vil äfven deruti påtaga mig, at deruti skrifva de förefallande expeditioner, hvilka man härtills ej kunnat anförtro andre, än gamle Wibiörnsson. För öfrigt glömmar jag ej de nyttiga föreskrifter, min huldaste Far så ömt lämnar mig, och får om hvad vidare i det ena och andra förefaller, snart upvakta min huldaste Far. Men nu genast bör jag ock säga, at baron Sparre låtit mig förstå, det Hans Maj:t ej onådigt skulle ansett, om min Far sjelf med underdånig skrifvelse recommenderat saken hos Hans Maj:t, et nytt prof af des nåd och det värde Hans Maj:t gör af min Far. Det är således nödigt, at i fall emot förmodan et sådant skulle behöfvas, jag får et sådant i beredskap, och desutom et underdånigt tacksäjelsebref af min Far at i god tid aflämnas, om jag får denna grace, jemte tacksäjelsebref til gref Scheffer, hofcantzleren och cantzlrådet af Bjerkén. I synnerhet äro alla desse tacksäjelsebref nödige, och jag ber om dem med det aldräförsta utan datum det jag insätter och så at de sedan af mig kunna förseglas, hvarefter jag skal afpassa momenten at dem aflämna, när det är apropos, ty påstgången kan annars bedraga oss.

Som Appelroth sjelf lofvade lämna mig svar och ej sedan gjort det, så har jag ej behöft eller velat efterhöra hans resolution deruti. Men så snart jag vinner litet lugn, skal jag om detta och mera, som jag ej nu medhinner, göra mig underrättad.

Med nästa påst skal jag upvakta biskop Serenius med quittencet. Schöns artiga son, som i går gjorde några duetter med mig til claveret, sade, at hans Far ej ännu från biskopen fått prænumerationssedlar. Men skulle de ändå vara här, eller när de komma, skal consistorii prænumeration verkställas. Weman är ännu kvar

och derigenom har jag blifvit bedragen i mit hopp at kunna öfver-
skicka något förrän i vår, om ej något annat tilfälle dertil yppas.
Min Morfar har åter tilskrifvit mig et complaisant bref til svar
på min sluteliga berättelse om portraitet, som är rätt väl gjort.
Med oafflätelig vördnad har jag den äran at all min tid framhärda
min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 4. Febr. 1774.

Fredenheim.

312.

Min huldaste Far.

Nu lider det medan det skrider, och den sluteliga väntan, hvaruti
jag är, bereder blott en flateusare utgång. När jag uti regerings-
formen sett, at expeditionssecreterare-syslorne vil Kongl. Maj:t lika
som de andre högre bårtgifva i sittande råd, har jag trott det
endast angå första expeditionssyslorne, hälst det så passat sig, at de
andre härtills blifvit bårtgifne på lustslottet uti cabinett eller conseil,
som ordinairt i Stockholm sker med syslor under öfverste-
lieutenanter, hvilka äfven först uti den nya regeringsformen fått
tromans värde. Men då baron Sparre i förgår frågade Hans Maj:t,
om min sak finge såsom i går anmälas uti conseillen, svarade Hans
Maj:t med nådige utlåtelse: påminn mig derom, när jag går i
rådet, så vil jag där företaga det. När man nu jemnför 10. och 22. §§
uti regeringsformen och ser hvad syslor som bårtgifvas uti sittande
råd, så lär, om jag blir således utnämnd, andre expeditionssecre-
tererne af Konungen vara ansedde redan som tromän, som vore
rätt förmånligt och ännu förmånligare, om jag ändå blefve af
andre kallad trotjenare och således undgeck den afvund som min
lycka annars kunde medföra. När därtill kommer, at Konungen
sagt, at han vil indraga andre expeditionsscret:resyslan i utrikes-
expeditionen, hvilket just varit det, som gjort något uppehåll i
saken, efter det redan var i quæstion, när Klingenstierna blef, så
lär jag på andra sidan vara så mycket mer säker, at bli flyttad til
den första, när han blir ledig, som jag redan fått tämmelig appa-
rence derom. Således lär i bägge fallen en lagmanssysla, som utgör
comblen af min äregirighet, icke vara långt bårta, om han blir
ledig i Finland, och emellertid är det steget, jag nu hoppas vinna,

så fördelaktigt, at ingen i mina år ännu kommit dertil. Men alt-sammans blir dock emellan min Far och mig. De första tre dagarne i veckan är Konungen merendels någon gång i rådet och någon öfverstelieutenant väntar nu på utnämning, så at jag hoppas til nästa Fredag kunna fägna min huldaste Far med slut i en så betydande sak för mig. Med djupaste vördnad har jag den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Febr. 1774.

Fredenheim.

313.

Min huldaste Far.

Jag bör ej uppskjuta at berätta min huldaste Far, hvars förtjenster gjort hela min lycka, at Hans Maj:t förledne Tisdags uti rådet behagade i nåder nämna mig til des andre expeditionssecreterare uti Kongl. utrikesexpeditionen, såsom afskriften af fullmagten närmare utvisar. I går nedlade jag min underdånigste tacksäjelse, feck fullmagten och började tjenstgöring. I dag har jag aflagt eden. Jag kan ej beskrifva de rörelser, som hos mig väckas af så mycken nåd, ynnest och vänskap, som mig vid detta tilfället mötte. Det enda och kanske nog hufvudsakeliga, som jag saknar, är satisfaction af egen förtjenst, men jag skal åtminstone söka vinna skickelighet. När jag utnämningdagen kom in i collegio, hugnades jag af alla mina herrar förmäns lyckönskningar, och min nya statssecreterare omfamnade och kyste mig. Sedermera har jag af alla mina vänner och kamerater blifvit emottagen med så säkra prof af deras deltagande i min lycka, at dessa dagar varit de ljufligaste af min lefnad. Mina kamerater uti utrikesexpeditionen hafva tycks glömma det intrång jag gjort dem, och idel vänskap har på alla sidor omgifvit mig. Kongl. secreteraren Klingensstierna har i synnerhet för sin hederliga fars skull fått sexhundra plåtars pension, et ytterligare prof af den nåd, hvarmed Hans Maj:t ansett saken. På sådant sätt får jag nu under den nådigaste Konungs ögon aflägga min underdåniga tjenst, genast som första expeditionssecreterare. Deras ex:cer, som jag nu alla upvaktat, hafva med ganska mycken ynnest emottagit mig. I synnerhet har r.r. gref Höpken och cantzlipresidenten bedt mig hälsa min Far. Den

förra sade: Det är den hederligaste man, jag känner. Om jag skulle skrifva om alt, så råkade ej papperet til, och jag måste åter på stora couren, som olyckligtvis är om fredagsqvällarne, och mer än en gång hindrat mig.

Mina arrangementer efter mig har jag gjort på det försiktigaste och jag hoppas alt snart vara i ordning. Törs jag nu utbedja mig på de öfrige 12.000 dalerne och medföljande revers min huldaste Fars caution, så är min antecessor satisfait. Jag har prolongerat med honom ännu på et år, så at det blir mindre årl. än först var ämnat. Min huldaste Fars gracieusa yttrande härom gör at jag nu så dristigt kommer fram med detta ämne.

Jag har uti närlagde bref gifvit min Morfar anledning at vidare tala vid min huldaste Far om min lycka, som verkeligen är nästan ovanlig. Han eller någon annan bör dock ej veta af accordet. Man supponerar och gissar här, men har ingen redighet derom.

Ehuru mit hjerta öfverflödar af skrifämnen, måste jag dock genast sluta och med okonstlade ord å nyo tacka min huldaste Far och til des ömhet återbära all min lycka. Förr allting, min huldaste Far, låt mig med aldräförsta få tacksäjelsebrefven til Konungen, riksrådet Scheffer och hofcantzleren baron Sparre, som i synnerhet varit min förespråkare, jemte et recommendationsbref til grefve Höpken. Jag vil ej förlora de moment dessa brefs aflämnande skänka mig, särdeles hos Konungen, hos hvilken jag då åter tänker få enskild audience. Baron Sparre har änteligen påmint derom. De torde nu dateras och förseglas af min huldaste Far; men törs jag be om afskrifter, så vet jag deraf, huru jag skal tala. Med djupaste vördnad har jag den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 18. Febr. 1774.

Fredenheim

314.

Min huldaste Far.

Nu är jag uti full gång med min nya sysla. I går var jag första gången uti Kongl. Maj:t conseil, och började den oskattbara lyckan at få höra rådslag af Kongl. Maj:t och deras ex:cer grefvarne Höp-

ken och Scheffer, som om de ej vore de högste i riket, ändå skulle vara de störste genier. Jag har nu oändelig hop de vigtigaste handlingar under min vård, ibland annat alla de nyaste fredstractater, flere betänkanden om conjuncturerne, flere handlingar relative til regementsförändring med mera, som jag icke nu törs tala om at jag hade hos mig. Jag har redan uppsökt en par äldre rätt intressante handlingar, som Hans Maj:t ganska mycket tyckte om, och har befalt mig vidare fortfara med sådane rechercher. In summa min sysla är både nöjsam och vigtig.

Min huldaste Far tåktes ej ogunstigt anse, hälst efter accordet ej straxt medför min utgift, at jag genast vågar nämna om mina andre utgifter relative til befordran, som gjordt en mäktiga skåra uti min Seneca. Fullmagten kostade jemnt 400 daler utom små drikspengar, en tractering, som jag i synnerhet för mina kamerater skull måst anställa enligt närlagde räkning 587 daler, en ny svart klädning, nödig för mig både då jag under den ständiga omväxlingen af hofsorger var sökande, och äfven framdeles, då jag ständigt måste vara på hofvet, 400 daler, som tilsammans med andre smärre utgifter til hyrvagnen, hvita strumpor med mera väl blifver 1.500 daler kopparmynt, alt ren utgift. Jag nödsakas derom anhålla i djupaste ödmjukhet för at icke komma uti balance för en framtid, som fordrar all hushållning. Jag har nu hvar morgon hos mig en fransos uti par eller tre månader, med hvilken mund aldrig står igen. Gubben Nestius informerar mig i tyskan, och då jag derigenom snart vinner all erforderlig skickelighet at vid förefallande ledighet blifva första expeditionsssecreterare, har altsammans det nyttiga ändamål at alt mer vinna Hans Maj:ts nåd och en lön af 3.600 daler. Man gör i hela staden mycken upmärksamhet på min befordran, och anser mig hafva gjort en ganska brillant lycka. Desto mera nödig blir min omtänksamhet at vara densamma värdig. Gud gifve, at min Fars bref snart ankomme, då jag strax skal gå up til Hans Maj:t med det som til honom ställes. Med djupaste vördnad framhärdar jag til döden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 25. Febr. 1774.

Fredenheim

315.

Min huldaste Far.

Några påstdagar hafva gått förbi, sedan jag sist hade den äran at upvakta min huldaste Far, men jag har af den långsamma påstgången blifvit decouragerad, dock mindre än annars hindrad af göremål uti början af en ny sysla, som just roar mig efter den i sjelfva verket lämnar mig directionen af en hel expedition. Men så mycket ansvarigare och viktigare är han. Jag ville nu önska, at min Fars tacksäjelsebref snart procurera mig det efterlängtade nöjet.

Med sammanskotterne til bibelversion förhåller det sig efter medföljande lista på de härtills inkomne svar. En och annan cassa har svarat sig ej kunna ingå uti någon utgift: och det vore ej at undra, om Åbo academie vore deribland. Emellertid har jag ej skrivit cantzleren underdånigst bref derom, förrän jag fått veta, om och huru min Far befaller angående des egit projecterande tilskott, som dock lär bli onödigt. Men det undrar jag på, at icke consistorium ecclesiasticum som de andre inkommit med svar om procent af kyrkornes behållningar. Det vore ännu tid nog, men jag fruktar, oaktadt hvad man mig här försäkrat, at man glömt circulairet derom til consistorium i Åbo; ty alla de andre hafva svarat vederbörande landshöfdingar, at de sjelfva ville yttra sig hos Kongl. Maj:t, det de gjort på sätt listan innehåller, men consistorii bref til Rappen säger blott helt kårt, at consistorium ingen fond har dertil, då det likväl ej angår gåfva af consistorium, utan ofvannämde procent af kyrkocapitalerne. Det vore angeläget at få veta, huru härmed är, ty nu samlas bibelcommission, och jag ville, at Åbo consistorium ej syntes mindre nitiskt än de andre. Kanske ock det kommer deraf, at ifrån det vidlyftiga stiftet kyrkoherdarnes utlåtande ej ännu inkommit. Men jag gör mina ödmjuka reflexioner till all säkerhet.

Min huldaste Fars bref af den 11. och 18. Febr. utber jag mig få med det öfriga efter hand besvara. Jag har den ambition at allena vilja uppsätta alla expeditionerne, och det ger mig nog at göra, hälst de ej justeras, utan gå under mit ansvar och Konungens namn.

Arkenholtz är aldeles förfallen.

Min huldaste Far tänktes afråda alla menniskor at skicka mig commissioner. Jag hinner verkel. ej med mera, än min sysla, min Fars commissioner och conversation i verlden. Jag hade tänkt at mina

committenter afskickats, efter jag ofta emot min vilja ej svarar dem, men det är fåfängt. Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 18. Martii 1774.

Fredenheim.

Allerödmjukaste apostille.

Man lär undra öfver baron Sprengtportens afsked, och i sjelfva verket vore det ock en curieux händelse, om ej man kände hans sinnelag. Hela tilgången var sådan. En karl af hvita hästgardiet skulle ställas til rätta, och då ville Sprengtporten hafva en melerad krigsrätt af bägge corpserne. Skickar därför den bekante cornetten Nordenstolpe (som från härads höfdinge gaf sig til hvita gardet), at öfver den saken sitta i stället för fendricken Liljehorn. Men denne jemte krigsrätten ville ej cedere rummet, och påstodo, at generalen hade ej at befalla öfver dem såsom domstol. Generalen blef förtörnad och sätter Liljehorn i arrest. Men denne stod för väl hos Konungen för at icke straxt erhålla des befallning at varda lös-gifven. Hinc illæ lacrymæ. Sprengtporten ger in et memorial, ohöfviskt och plump, til Konungen ungefär i den ton, at om han ej hade magt at commendera en fändrik, så ville han ej mera tjena, jemte en hop oafmätte utlåtelser. Konungen sade, at den största grace, han kunde göra honom, var at be honom taga detta memorial tillbaka. Då ger Sprengtporten in et höfligare afskeds memorial och begär dimission som förra gången från alla sina embeten. Konungen, som alltid sett förbi hans öfverdrifna sinne och æstimerat honom för hans talenter, gjorde all effort uti 8 dagar sjelf och genom andre at behålla honom qvar. Men som han ej stod at öfvertala, så biföll Konungen i rådet hans afsked och gaf honom tillika femtontusende plåtars pension. Sprengtporten afsade sig dem, men Konungen svarade: Jag har derom ambefalt mit stats-contoir: pengarne stå för Er räkning, vil Ni ej ha dem, så taga väl Era arfvingar emot dem. I den ställningen är saken nu. Sprengtporten har varit rätt rörd de senare gångerna han talt vid Konungen, och så mycket hela denna tilgången visar Konungens nobla och froma sinnelag, så mycket vanhedrar den Sprengtporten. Nu synes han då och då på courerne i en blå simple klädning,

och Konungen fortfar i sin grace emot honom. Någre säga, at han nu får arrendera en fördelaktig kongsgård här i Sverige, andra, at han reser til Finland tillbaka. Alt hvad man vist kan säga, är, at han ej passar vid hofvet. — Nu har Konungen sjelf chefskapet vid sit garde.

I dag hade engelske ministren sin audience. Det är en ganska ful karl och kallas i sit creditive endast artium magister.

Konungens resor äro ännu alt tilämnade, som jag förut haft den äran at berätta.

316.

Min huldaste Far.

Jag kan ej beskrifva min fägnad öfver min huldaste Fars bref af den 4. och 11. Mars, ankomne i Måndags, och jag finner at den öppnade påstgången nu lämnar tillfälle til en jemnare correspondance. Gud vare lof, at min huldaste Fars hälsa är god. Morbror af Paléen, nu ankommen, säger ock at den är bättre än någonsin tilförene i senare tider. Han sjelf, tror jag, sjunker genom jorden. De gå så långt, at de tro det jag befordrat Marks ses avancement framför deras son. Gumman ligger i svår gikt. Det är synd om den hederliga gubben.

I nuvarande omständigheter, då Konungen är bårta, var ej annat råd, än at jag skickade ut min Fars bref til Hans Maj:t och baron Sparre uti et mycket reconnaissant bref til den senare. Til de öfrige har jag här i Stockholm aflämnat deras bref. Hans ex:ce gref Höpken har mycken grace för mig. Sedan jag sutit en lång stund och ville gå bårt, sade han: Nej, sitt ner, vi hafva ändå intet at göra förr helgen. Han geck just i förtroende om åtskilligt med mig, och ibland annat rådde mig, huru jag skulle ställa mina studier. At jag läste latin och förstod Tacitus (ehuru jag upriktigt bekände, at jag det på sina ställen ej gjorde) tyckte han mycket om. Min Far just respecterar han, och jag tror at jag skal komma mig alt mera och mera i ynnest hos honom. Jag vore curieux at veta hvad han i dag svarar. Riksrådet Scheffers grace är ej något nytt, och han har en gång inför sittande collegium behagat gratulera statssecret:n Rosenadler til sin medarbetare. Min huldaste Far

täktes likväl vid framkomsten stryka ut dessa rader, at man ej ser, at jag sjelf skrifvit dem.

Jag tackar aldraödmjukast för cautionen och de öfversände penningarne. De komma så mycket mer til pass, som de äro en ersättning för hvad jag verkel. utgifvit.

Jag har betalt til herr Schön pengarne, och har velat det många gånger förut, men som han sjelf väntat sedlar, har han ej velat taga dem emot, innan han kunde lämna prænumerationsedlar tillbaka.

Bibelcommissionsledamöterne hafva nu varit här, och komma efter helgen tillbaka. Jag tänker i morgon bittida resa i et sällskap til Upsala, och komma om Tisdag tillbaka.

Min Morfar har skrifvit mig et ganska rörande bref til. Ibland annat säger han: "Det tyckes, som försynen velat lägga i min käre dotersons sköte alt hvad i des omständigheter önskas kunde. Gud förläne än ytterligare sin nåd til det, som så väl och öfver all vanlighet är kommit på vägen." Hans och min huldaste Fars lefnadsreglor skal jag aldrig glöma.

Jag tror jag tar Strålen til min handsecreterare. Han är mig hvad hellre är, ofta tilhanda, och såsom fattig adelsman har jag gärna hulptit honom. Men skal han bestyra om finska commissionerne, så måste de äfven vara indräktigare. Nu får jag återtaga den vanliga accuratessen i correspondencen, ock jag har emellertid och framgent den äran med djup vördnad vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. April 1774.

Fredenheim.

317. Min huldaste Far.

Jag återkom natten emot i går ifrån min lustresa til Upsala, den jag företog at något ersätta försummad motion, och strax efter ankom min huldaste Fars bref af den 31. Martii, för hvilket jemte medföljande 885 daler jag aflägger min allerödmjukaste tack-säjelse. Jag beklagar af alt hjerta min Morfars opasslighet, och jag vet ej, hvad bedröfvelig aning som ökar min oro derföre. Gud vare lofvad, som uppehåller min huldaste Fars hälsa. Så länge den varar, känner jag väl sorg öfver anhörige, som bårtgå, men

jag dignar ej under den samma. Jag har strax svarat min Morfars öma bref, det jag sist omskref, och jag tänker oftare nu upvakta honom, om det kunde roa honom under hans sjuklighet.

Närslagde bref från baron Sparre feck jag äfven i går och öfversänder det på hans befallning. Han tillskref äfven mig på det förbindeligaste sätt, och anhåller jag ödmjukast at få veta, hvad brefvet til min Far innehåller, särdeles om den underdåniga skrifvelsen til Konungen, som hofcantzleren berättar blifvit nådigt ansedd. Såsom något bevis, at mina suppositioner icke alltid äro orätta, ehuru jag ej förrän casus existerar vil profitera af dem, skulle jag kunna berätta, at baron Sparre uti utanskriften kallar mig troman. Det är alt nog, om mine förmän mig så anse. Skulle någon annan skrifva det, så skulle jag visserligen mig det undanbedja.

Hvad min resa til Finland beträffar, så kan den icke ske uti Konungens suite; ty först har Konungen beslutit at så litet som möjligt är besvära landet under denna långa resa med mycken suite, hvarföre den ock nu blir ganska liten, och de mästa saker öfverlämnas emellertid til rådet, 2:o har Hans Maj:t redan i denna suite trenne, som förstå finska, Kongl. stallmästaren Munk, lifpagen Ingelotz och andra secret:n i presidentscontoiret von Morian; och 3:o plär aldrig utrikes- eller justitiæexpeditionerne följa med, utan de, som följa med af presidentscontoiret expediera under resorne, hvad som annars hör oss til, efter vi äro så nära slägt til göremålen. Jag var likväl emellan tvänne eldar; jag tyckte min underdåniga skyldighet fordra at erbjuda min ringa tjenst, och sådant har Kongl. Maj:t ansett med en nådebetygelse, som svarar emot den lyckan at få vara på resan följaktig, hvilken jag af ofvannämde skäl aldrig väntat mig. Jag får närmare fram se, huruvida jag kan til en öfverresa pruta något af den tid, jag ämnar under Konungens frånvaro använda at evertuera mig i språken och studera mina interessante handlingar. Nog har jag tilbud at med suiten få följa til Åbo af riksrådet Scheffer. — Alla menniskor i Upsala låto oändeligen hälsa min huldaste Far. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. April 1774.

Fredenheim.

318.

Min huldaste Far.

Jag förtjenar reproche för min slarfviga correspondence; men jag rår mig ej sjelf, då jag ensam upsätter alt hvad i utrikes-conseillerne och Pomerske biredningen förefaller. Nu som bäst och uti en 14 dagar förut har jag varit occuperad af Prins Carls Heyraths Contract. Et privat fordrar sina omständigheter, men häruti skulle blotta expeditionerne blifvit en volume med sjelfva contractet, ratificationer, anordningar, ordres, fullmagter, förskrifningar, notificationsbref, procuratorier etc. När jag har så mycket at göra, och när jag finner mit förnämsta nöje deruti och uti at upfylla min Fars befallningar, böra andre ursäkt mig. Jag hinner nu blott nämna Sannholms sak. Jag skryter ej af, at han är kyrkoherde, men om ej påstgången om vintren gjorde correspondencen onyttig, så skulle jag blygas, at han blef det redan uti December månad. Min huldaste Far täcktes berätta honom, at jag skal nästa Fredag skicka hans fullmagt. Jag får väl pengar sedan. Jag berättar blott detta för at visa, at jag ej glömmet commissioner, och derom skal äfven första fartyg, som afgår, vitna. Quittance öfver prænuration för Kennikots bibelverk följer härhos jemte mit bref til biskop Serenius och hans svar, så at jag här ej behöfver vara vidlyftig uti en sak, hvars långsamhet jag redan är ledsen vid. Nu tilskrifver jag äfven på hans ex:ces befallning consistorium om denna prænuration och återsänder de öfverblefne penningar. H:s ex:ce spådde mig at ej hinna nu mera med cantzlerssecreteraresyslan. Jag fruktar, om det så här continuerar, at han har rätt. Men jag skal likväl ej lämna henne; utan bara vi blifvit litet ledige, skola herrarne åter få bref af oss. Emellertid torde det Herculanske brefvet varit angenämt.

Jag vet ej ännu, om jag nästa sommar skal låta hälsans restitution ifrån skiörbjugg eller en hop connoissancers inhämtande hafva företräde. Bägge delarne äro högst angelägne, och i förra fallet har h:s ex:ce erbudit mig at få följa suiten til Åbo. Konungens resa blir som jag förut haft den äran at berätta.

I anledning af Svea hofrätts vägrande at utlämna et des protocoll til tryckning har tryckfriheten blifvit hos rådet satt i fråga, och af detsamma gemensamt utdömd. Almänheten, som strax är färdig med omdömen, har icke spart dem. Men Konungen har ännu

upskutit sitt, och det är det vigtigaste. Riksrådet Höpken har i den saken äfven gifvit et skönt votum. På utgången beror om det tryckes. I alla fal skal min Far få det.

Om man i Finland, likasom i Ryssland icke stort talar om uproret derstädes, så täcktes min Far ändå vara öfvertygad, at det ej är narri. Pugatschew ger ibland annat dubbelt sold emot Kejsarinnan och delar ut largessor på alla sidor. Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. April 1774.

Fredenheim.

Ap. Längst bårt uti öknarne i Ryssland har en caravane uptäkt en gammal förstörd stad, som man icke en gång vet hvilken, och uti densamma et stort bibliothèque med en oändelig hop rullade volumer, efter utseende trykte, men på et språk, som ingen förstår. De äro så store, at caravane endast kunnat taga 4 med sig, och en har Enkedrottningen fått hit, som Ihnen funderar med. Men man säger, at detta ställe varit så ur vägen, at man hade svårt at hitta dit nu mera.

319.

Min huldaste Far.

Boktryckaren Edman lærer hafva lämnat något åt min huldaste Far, neml. den italienska boken och likpredikningarne i tre tomer och en särskildt. Domen har jag ej kunnat få, förrän nu på stunden och den följer nu härjämte. Det öfriga skal jag skicka med de la Bourdonniere, som reser om Lördag. Jag är så occuperad, at jag ej vet hvart jag skal vända mig. Min sysla och ännu angelägnare saker (til hvilka min huldaste Far efter någon tid lär genom mig blifva inviterad på Kongl. Maj:ts och hertigens befallning, som jag en gång muntel:n får förklara) uptaga så min tid, at jag knapt skulle hinna med annat. Men derutöfver har jag kommit in uti tornspeleöfningarne emedan Konungen befalt mig en fonction dervid. I går var jag på slottet och hade den nåden at äta vid Konungens eget bord vid en ganska stor soupée. I dag befalte Hans Maj:t mig at först se spectalet på slottet och sedan officiera vid utmaningen til tornspelet, hvilken förberedelse dertil sker i afton

med mycken ståt. Förrmiddagen hade jag conseil, och jag vet ej huru jag skal hinna med alt. Men Konungens nåd upmuntrar at göra det nu och icke låta det andra. I morgon råkar jag Bourdonniere. Med första fartyg skola meublerne komma, och de begärte profver och priser förut med nästa påst. Med djup vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 24. April 1774.

Fredenheim

320.

Min huldaste Far.

Jag har åter haft den äran at bekomma min huldaste Fars vördade bref af den 15. och 22. April något sent för påstgången skull, och det af den 29. d:o i dag med alla consistorii bref, med hvilka jag skal öfverfalla hans ex:ce innan kårt på Ierfva. Jag beklagar högeligen min huldaste Fars svaga hälsa. Jag anropar den högste at bevара den samma öfver detta året, såsom farligast, och hoppas sedan på des nåd at länge utan så mycken fruktan få behålla en Far, som både jag och fäderneslandet behöfver.

Ulfven säger, at han nu med första fartyg skal skicka continuationerne. Alla andre commissioner, som ankomma på mig, äro ännu säkrare. Jag ber om förlåtelse, at jag genom prof. Bilmark, hvars längesedan derom gjorda fråga jag nu besvarar, underrättar min huldaste Far om Kongl. Maj:ts öfverresa. Ibland et haf af expeditioner och nu i dag sannerligen en enskild påst af 15 bref begår man sådane förkärtingar. Min Far täks lita på, at Deutschen skal bli. Jag svarar Sellin i dag mycket ministerielt. Sannholm har nyligen med Melderereutz fått sin fullmagt. Om vaktkarlen skal jag skrifva nästa påst. Jag kunde i dag ej få igen honom i böckerne. De öfriga sådana slags commissioner skola äfven snart göras redo före.

Konungen har nu oakadt rådets votering bibehållit tryckfriheten genom et skönt votum, som blir tryckt, men ej rådets. Borgen, som i hofrätten skref derföre, blef lagman. Men Estenberg (som gjorde detsamma, men förr mycket raisonerade, at tryckfriheten ej var genom nya reg.formen uphäfven, hvilket likväl Konungen sjelf i

sit votum säger) är stäld under justitiæcantzleren jemte Höppner, som ingifvit en ovettig skrift at få trycka hofrättens votering. — Med djupaste vördnad har jag den äran at alltid framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Sthm, d. 6. Maji 1774.

Fredenheim

321.

Min huldaste Far.

Jag feck så många vänner uti Upsala, när jag förra gången var där, at jag icke slapp derifrån utan löfte at komma tillbaka til den 12. Maji eller högtidsdagen uti den där varande gren af *Utile dulci*, under namn af *Societas Apollini Sacra*. En och annan liten resa, som jag denna vackra vårtiden anstält, har ock varit mig så nyttig och så aldeles fördrifvit små feberkänningar, som jag i början hade, at jag endast derföre gjorde äfven denna resa så hastigt, som mina göremål tillåtit, ty jag var där endast öfver gårdagen. Jag blef tillika med Kongl. secreteraren *Klingenstierna* och gref *Rudenschöld*, äldste son af riksrådet, intagen uti deras *Witterhets Sällskap*, dit sistnämde herre sjelf hörer. Det är på långt när icke så väl arrangeradt och så väl inrättadt, som i Åbo, men jag fruktar at det i reeliteten öfverträffar, ty man skrifver ganska god vers där, och man tracterar, äter och dricker lika väl. Jag åtnjöt oändel. mycken politesse, och ibland annat hade man gjort en skål för mig, som afsöngs. Jag hade intet annat i mit sinne deremot, än at man ej gjorde mina receptionskamerater i denna delen lika heder. Ehuru trött jag är, nyss återkommen från resan, kan jag ej neka mig den glädjen at upvakta min huldaste Far, och ibland annat ödmjukast tacka för des bref af den 6. hujus, som nu låg för mig.

I Onsdags nyttjade jag en liten moment under hans ex:ces härvaro at afhjelpa de fläste akademiske ärender. Ibland annat blef *Deutschen* nämnd til adjunct. *Academiens* bref om accisen blir beledsagdt til tullcommission med et täml. positivt memorial, som hans ex:ce sjelf sade idéen til. Professor *Ross* får en liten legere skrapa för sin försummelse med *lectionssedlarne*. *Consistorium* en anmodan at tilhålla ungdomen och *exercitiemästaren* til mera öfning uti *exercitier*, som göra kroppen rörlig samt befordrar häl-

san och munterheten, m.m. Jag skal taga underskrift på dessa saker i mårgon, då hans ex:ce inviterat mig ut til middagen hos sig på Ulriksdal, och jag tillbaka hans ex:ce på de resterande academiske sakerne til och med gratialsaken, som kostat mig i des utarbetning rätt mycken möda, ty jag kan ej tåla se denna enda saken så länge oafgjord. Betänkande afgår derom til Kongl. Maj:t. Om Måndag åter hafva vi utrikes conseil på Ulriksdal. Det roar mig at vara så här occuperad. På en vecka har jag ej haft långa nätter, och mina syslor och göremål lämna mig ej hopp om en riktig natt förrän efter Måndagen.

Efter Högström, som lika med mig blir alt mera occuperad uti cantzliet, har jag i påskas tagit ann en annan betjent, som endast tilhör mig. Det är en snygg karl, altid nätt och pudrad, och som gör mig ganska god tjenst. Han skrifver rent alt som jag kan lämna honom, har rest mycket och är oförtruten under resor, friserar väl och är god jägare, förer min lilla hushållsbok med accurate räkningar, läser och musicerar desemellan, är ponctuel och in summa gör mig ganska mycken nytta. Jag tycker mig böra äfven berätta sådane små arrangementer, efter de angå min hushållning.

Alla, som jag frågar om Konungens öfverresa, bejaka den som förr, men termin är ej viss. I mårgon skal jag efter befallning taga ultimatum underrättelse af riksrådet. — Jag blundar under det jag skrifver detta, klockan slår och måste sluta. — Med djupaste vördnad har jag altid den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 13. Maji 1774.

Fredenheim

322.

Ulriksdal, den 31. Maji 1774.

Min huldaste Far.

Här ute hafva hans ex:ce och jag nu öfverhopat consistorium och min huldaste Far med några bref, utom dem, som gått til Hans Maj:t, til committerade öfver tullärenderne med flere ställen. Min huldaste Far finner nu sjelf den säkraste underrättelse om Hans Maj:ts resa uti cantzlers bref, och jag skulle hafva ondt samvete,

om jag förut hade berättat annat, än hvad det innehåller. Jag undrar ej på at ryktet i Finland varit annorlunda, ty man hör sådane soupconer här, efter tiden tyks bli så kårt; men man behöfver blott komma ihåg Hans Maj:ts activité och då har man ej skäl at tvifla. Hans Maj:t längtar sjelf at få se den landtorten och just det är ordsaken, hvarför han anställer resan, ehuru kringskuren tiden är. Professor Gadd skref mig til om orationens hållande af min Far, och riksrådet tyckte mycket derom, efter det i sjelfva verket är något solent at se hufvudmannen stiga i cathedren. Min huldaste Far tänktes på alt sätt taga folket ur den tankan, at icke vänta Hans Maj:t, ty det ryktet behagar herren icke, och snart kunde correspondenterne här, ehuru oskyldige de äro, blifva framstälte af sina ovänner, som orsak dertil. Min huldaste Far tänktes vara öfvertygad, at jag gemenligen altid ger säkra underrättelser, och erfarenheten lär visa, at de sällan icke verifieradt sig, ehuru i början af min huldaste Far sjelf dragne i något tvifvelsmål. Jag har annars ingenting at i den delen i ödmjukhet lägga til hans ex:ces bref, och behöfver ej nämna om alla inrättningarnes hus och trädgårdars bästa uppsatsande; om en hederlig predikant, om Hans Maj:t blir i Åbo öfver någon helgedag, ty då är Hans Maj:t vist i kyrkan, om academiens och kyrkans behöriga meublerande och om så godt som öpen taffel under de tre, fyra à fem dagar, Hans Maj:t blir där; ty på alla andre ställen är den bekante suiten undfägnad, ehuru Hans Maj:t aldrig til middagen varit hos någon biskop; men annars kan min Far mäst vara säker at incognito en annan tid på dagen få et nådigt besök af Hans Maj:t, hvilket jag bordt säga, på det alt må vara prydligt hemma. De excellencer, som följa med, blifva grefvarne Liewen och Scheffer, 6 à 7 af cantzliet och presidents-contoirtet och lika många af den bättre hofstaten blifva de öfrige medföljande, och icke flere, ty Hans Maj:t vil ej besvära landet.

De brummande anstalterne må landshöfdingen och magistraten göra; för academien är det nog, at det som göres, blir i god smak. Blir någon midnatt så mörk, at illumination kan ske på academien, så vet jag at den roar Hans Maj:t. För allting, min huldaste Far, befall Iahn och Aurora hålla musiquen i academien, om de ej skola skratta åt den. Lenningen kan få spela med, äfven figurera som directeur, bara han ej choisserar och inöfvar styckena. Jag skal nästa påst äfven skrifva några saker til Aurora, huru det må

visa sig. Hvad jag ej hinner erindra, vet min huldaste Far mycket bättre, och om Hans Maj:t ej fant någre solenniteter af min huldaste Far anställte, så vet jag ändå, at Hans Maj:t få embetsmän med det nådiga nöje besöker, ty Hans Maj:t sätter mästa värdet på den jemna ordningen uti et välbestält stift och academien, samt derpå at ej blifva med folkets klagoskrifter oroad.

Jag är glad at nu på en gång hafva kunnat præveniera min huldaste Far i detta angelägna ämne, och hoppas at icke någon uplysning vidare lærer saknas. Tiden är ännu tilräckelig, men börjar lida. Hvad min huldaste Fars sista bref innehåller om enkesaken, blef i dag iakttagit, ibland annat går ock cantzleren in til Hans Maj:t om lön för ritmästaren, och jag kan ej hinna med mer än jag gör. Jag tänkte nu få vara ledig; men kommer nu tillbaka i afton til Stockholm med en hel bunge utrikes saker, som i öfvermårgon skola skrivas under.

Corplander och flere äro ännu quar och det tröstar mig, ty jag behöfver blott en dags ro för at sluteligen embarquera alla saker til min Far, til academien och til flere. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim.

323.

Min huldaste Far.

För min huldaste Far, som dömer billigt, behöfver jag ej större bevis derpå, at jag denna tiden varit mycket occuperad, än at jag på trenne påstdagar ej aflagt min upvaktning, och ännu mera at jag ännu ej hunnit skicka något til någon menniskia i Åbo. Jag var ledig par dagar, då voro fartygen redan bårta. Nu är Åman nyss kommen och säger at han reser om Torsdag, just vår conseildag, som fordrar sin beredning. Men han torde dröja längre och då skal jag med honom skicka min Fars och academiens saker. Gemenligen påstdagarne har jag varit mäst hindrad: antingen hos riksrådet Scheffer eller vid lägret. Bilägret öker mycket mina göremål och jag måste skriva sjelf rent en hop. Konungens i Frankrike dödsfall har ock gjort sitt til.

Jag feck i dag bref, at min h. Far nu är sysselsatt med academiens solenniteter. Det är något rätt vackert at min Far sjelf ger ut programmen och oration.

Nu kommer jag just från Ulriksdal och r.r. Scheffer. Jag har så många sorter göremål. Til all olycka har jag ock just nu blifvit stormästare i en orden, nemligen *Utile dulci*.

Jag skal ingenting glömma, ty jag kommer väl ihåg alt hvad jag bör göra, och afbördar det alt hvad jag hinner. Det publica måste gå sin jemna gång. Med djupaste vördnad har jag den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 14 Junii 1774.

Fredenheim.

A tergo: a Monsieur Monsieur de Mennander l'Eveque et Vice Chancelier. Åbo.

324.

Min huldaste Far.

Iag vet, at min huldaste Far är fullkomligen öfvertygad, at verkliga hinder vållat bristfälligheten i min correspondence och at uppehåll af tvänne, högst tre veckor uti öfversändningarne. I correspondencen tror jag mig dock hafva fullgjort alt det hufvudsakeliga, och deruti varit omständelig. Men jag vet ock rätt väl, hvad ännu ej är omskrifvit. Magister Schultén reser i dessa dagar til Åbo, och med honom får jag det önskeligaste tilfälle at sända alt utom pyrmontervatnet, som jag skal så afpassa, at det kommer, när min Far kan nyttja det. Annars har Qvasten nu färskt inne. Min huldaste Fars tvänne sista bref äro af den 20. och 27. Maj, men då jag genom andra bref fått veta, huru occuperad min huldaste Far nu är, är jag viss, at min huldaste Far mår väl, och det hvad jag framför alt önskar. Prinsessan lär i dessa dagar rest från Wismar. Stora anstalter göras til bilägret, hvaröfver min huldaste Far med det öfriga får ceremoniellet. Hon kommer först at vara på Nyckelviken, tilhörigt af Petersens, til des alt här kan vara färdigt, och bröllopet sker just i sista dagarne af denna eller första af nästa månad. Det var rätt väl, at Iahn får upföra musiquen, och jag tycker at alt blir nätt och vackert där. Lenningen

skal väl få samma rage, som de andre exercitie- och språkmästare at klaga på consistorium. Min Far tar väl uti skären emot Konungen, såsom landshöfdingen tänker göra. Våra feter här börjas om Torsdag då konung Gustaf I:stas statue skal decouvreras. Han är ganska vacker. Då upføres på Riddarhuset musiquen til en opera, kallad Sveas högtid, som sedan blir upförd på theatren, men kläderne äro ännu ej färdige. Den förnämsta piecen vid förmälningen blir Birger Iarl som gref Gyllenborg och Adlerbeth sammanskrifvit. Gubben Birger låter deruti för Mechtild, den hollstenska prinsessan upföra en mindre opera, som heter Misis och Eglé, så at den ena piecen kommer in uti den andra. Ganska superba tyger äro här komne til brud- och brudgummes klädningar. Prinsessan är et ganska animabelt fruntimer, quick och skön, men så modeste, at hennes portraites öfversändande drögt, emedan hon tyckte, at det som först gjordes var flateradt. Min Fars programme blir väl och på svenska. Så mycket möjligt är, måste festiviteterne packas ihop på få dagar; ty jag spår, at Konungen blir mycket kårt i Åbo.

I går hade jag den nåden at uti statssecreterar Rosenadlers frånavaro föredraga för Hans Maj:t, så at inom veckans slut en 30 expeditioner afgå med min underdåniga contrasignation. Det har blott händt utom de vanlige föredragande presidentssecreteraren von Engeström under resorne, Elers och Carlsson, som äro första expeditionsssecreterare, men i mina år ingen.

Til cantzlerssecreteraresyslan hörer, at prof. Gadolin nyligen anmodades at skrapa doctor Ross för det han ej afgifvit lections förteckning. Secret:n Wargentin lär sjelf tilskrifvit min Far om anthlia pneumathica, och at han skickar wetenskapsacademiens egen. Ståhlberg har skrifvit alt förr narraktiga besvär til cantzleren öfver consistorium, angående hans disputation. Men ehuru galne de äro, lär han dock behöfva en dugtig skrapa, som skal procureras honom. Man blir ej förargad, utan man måste gapskratta, när man läser uti hans bref til cantzleren af den 13. hujus, *hurusom äfven så litet les Esprits* (jag följer hans ortographe) *des loix de Montesquieu*, som också innehället af mit ringa lärdoms prof utaf herrarne härstädes i *almänhet begripes*. Arkenholtz talar om sin donation, så ofta jag är hos honom, men hans borgmästare hindrar den, så at det skulle förarga mig, om det blefve den enda saken,

som jag ej kunde uträtta för academien. Han talar nu ständigt om sin bok med drottning Christinæ controvers, har glömt, at han skänkt den til academien, jag har förgätit at skriva derom; men nu blir angelägit, at jag med det första får den tillbaka jemte Porthans attest at den emellertid legat uti Åbo bibliothèque. Gubben är svag, och soupeconneux. Härom dagen på gatan sade han åt mig: huru är det med boken. Så at det skadar ej at han jemte henne får en attest. Annars tror han, at jag haft den. Om Hedmanske stipendium har jag sedan intet hört och vore nögdast at slippa det. Emellertid skref Hedmans fru Gripensträhle til huru jag skulle förvalta interesset. Mit svar blef simplet, at jag ej fått det om händer. En Ekestubbisk omsättning skref ock Calonius om i vintras. Men jag har ej fått hvarken svar derom eller om de öfversände interessemedel. Jag lär redan haft den äran at skriva, at den begärte tilläggningsen är gjord uti det und. brevet om gratialsplanmålen. Wallenborg skal numera åter ej vilja disputera, efter hans respondens skal vara bårta, och derföre har jag anmodat honom at med det första sådant til consistorium berättta, på det förslaget ej må uppehållas.

Gahmen lever efter en liten lärd resa sit fordna lif uti riksarchivum, och har et paquet färdigt, ehuru jag ej ännu fått se det. Den 16. Maji ankommo min Fars vackra tal, och kringlämnades genast til de flästa, jemte alla paquetterne. Mathesius har säkert nu fått sitt, ty det afgeck straxt med skepparen Robert Burn på skeppet Exchang til London. De få outdelte exemplaren skal jag om Lördag fara omkring med sjelf, om min läpp dertils blir bra ifrån sin vanliga våhrattaque, som i går åter började, och i dag visar sig något bättre. Ordsaken hvarföre jag ej förr aflämnat riksrådernes exemplar, är at jag ej velat göra det på en gång, men har ej kunnat upvakta r.r. Höpken förrän nu. Kårt förrän talen ankommo befalte han mig at visa sig de sexton capitel af Taciti historiae, som jag öfversatt. Nu har jag dem så färdiga och af kännare så adproberade, at jag vågar visa dem för honom, och tillika aflämna min Fars tal. Min öfversättning sluter sig med Galbas tal til Piso, som hans ex:ce en gång så mycket berömde för mig. Man lär ej med något bättre kunna recommendera sig hos honom, och öfversättningen är så aldeles min egen at jag tror den ej likna andra, af hvilka jag ock ingen sedt. Han är lika kårt,

oftare kårtare än originalet. Nu förstår jag ock derigenom mäst straxt hvad jag läser deruti. Nästan för mycket arbete på lediga stunder, om jag dem annars har. — Elimä bönderne har jag ej sedt, och är deröfver rätt glad. Min förteckning på consistoriums eller rättare stiftens sammanskotter var helt riktigt uti det som inkommit til Konungen. Några andra verk hafva ock icke kunnat understödja bibelversion. Altsammans har cantzleren längesedan inberättat til Konungen, och uti det brefvet nämde jag, at consist. ecclesiasticum insändt kyrkornes procenter til bibelcommission, så at den saken är aldeles riktig, och mera behöfs ej. Konungen frågade en gång Ihnen på couren, så at jag hörde, huru det led med versionen. Ihnen sade: *så snart, som det kan ske, men jag fruktar, at när version är färdig, är språket åter ändradt.* Tilases samlingar har jag en gång efterhört, men då feck man ännu ej köpa något. Alt hans heraldiska sammelsurium är inlöst til riksarchivum. Apropos deraf så upgaf jag för en månad sedan til collegium project til riksheraldici instruction, eller som han nu lär komma efter projectet at heta, vapenintendent. Det ingeck både i vetenskapen och ordningens bibelhållande emellan adelen, uptogs rätt väl och afgafs genast i underdånighet til Kongl. Maj:t. Min Far ser gracieust, huru hvarjehanda mina göremål äro. Detta var et helt nytt arbete af 33 §§. — Suther skickade mig just nu 6 exemplar af sit portrait i svart crayon, det vackraste ännu gjort i Sverige. Fyra skal jag öfversända til min huldaste Far, och hoppas uti alt upfylla äfven mina skyldigheter uti des commissioner, som jag sätter näst efter mina embetsgöremål.

Bancocommissarien Silfverstolpe önskar börja en aversionshandel med min Far om doubletter af portraiter. Hvad skal jag svara honom derom? Paléens hus är rätt sjukligt, och jag öfverhopas, när jag går dit, af eloger ock afund, så at det huset är rätt ledsamt, hälst för den, som ej vil stöta någon. General Sprengtporten är rest utomlands at nyttja varma baden. Gud vet, om han kommer tillbaka, åtminstone tvifla någre. Han är en underlig karl. Biskop Fortelius är här och har blifvit curerad från et vatnbräck. Doctor Celsius har fått mästa rösterne til Storkyrkan.

Jag behöfver dricka något vatn denna sommaren; men svårt ser ut om ledighet. Sinnet är muntert, men mycket arbete passar ej för en så ung kropp. Bara min läpp blir bra, glömmet jag

väl igen dessa medicinske reflexioner. — Med djupaste vördnad har jag den äran at all min tid framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 21. Junii 1774.

Fredenheim.

325.

Min huldaste Far.

Nu har jag låtit bära ombord til magister Schultén på Kelldingefartyget från Nagu et stort paquet med skrifter til min huldaste Far och en kruka med 21 st:n stora pomeranser. Fartyget reser om Lördag och sakerne kunna ej säkrare komma fram än med Schultén, som straxt vid ankomsten far in med båt til Åbo. Han har ock disputationerne med sig från Upsala til academien. Lunds har jag än icke fått.

Iag håppas pomerantzerne komma väl fram; men i denna varma tiden lära de väl sedan böra inläggas uti socker. De lära ej finnas nu uti Åbo och synas mig oumgängelige uti biskopshuset vid Konungens suites undfågande. Närmare har jag i den delen icke kunnat preparera academiens lustre vid det tilfället. Men huru är min huldaste Far nu uti matlagning? Iag fruktar illa. Någon lär likväl lånas vid traacteringar, som kan laga bättre. Men jag ville icke eller desemellan, at min huldaste Far sjelf behöfde dras med slät mat. Om min huldaste Far behagar, och jag får befallning derom, så skal jag genom alla möjliga fruar här söka få en bra hushållerska til hösten. De fås ändå ej annorstädes, än här, och man kan väl få någon beskedlig och sparsam.

Närlagde räkning innehåller alla de skrifter, som de uti paquetet, och jag vet intet saknas, som på mig ankommer. Pyrmontervatnet är äfven uptagit til sit rätta pris, men jag vil ej upköpa och öfversända det förrän med nästa Åbo fartyg och så at det just kommer, när det kan nyttjas.

För at ställa bok- och skrifthandelen på redig fot, så har jag på en i ödmjukhet bifogad förtekning uptagit alt, som kan komma under namn af continuationsskrifter. Om min huldaste Far approberar densamma eller behagar tilöka den, så supplicerar jag sedan at få den tillbaka på det framdeles icke något ibland en sådan

myckenhet må glömmas, och jag desutom endast behöfva uphandla en och annan interessant ströskrift, dem ock til största delen min huldaste Far lærer täckas efter intimationen i aviserne nämna til undvikande af doubletter, som jag annars har så svårt at akta mig före. Täcktes min huldaste Far på listan äfven utsätta alla de utländske verkan, som continueras hos bokförarne, så torde jag bättre kunna hålla efter dem i denna delen. Det är deras och ej min skull, at nu intet från dem medföljer. Har Ulfven gjort någon sändning i våhras, som han lofvade mig? Bokhandelen är här på släta fötter, men genom Halldin tror jag dock framdeles kunna förse min huldaste Far med nova litteraria. Svenska estamper skal jag innan kårt göra en rond om till alla graveurer. Werldsbeskrifningen fås i nästa vecka. Samlaren synes vara et mindre nödigt verk, hvarföre jag ock endast på prof köpt 5:te delen. *Den gräfvande embetsmannen* är förbuden och gaf anledning til tryckfrihets-quæstionen. Nu ser jag, at jag ändå glömt hofrättens protocoller om tryckfriheten; men de skola följa efter. Jag har ock alt annat, som ännu kan felas, hos mig upteknad. En hel hop ersättningar för defecter åtfölja nu.

Appelroth har alt sedan icke et ord låtit höra af sig, ehuru han lofvade det, om han funne sig vid priset, så at den saken är stannad af sig sjelf. Om Matts Djurbergs besvär är således uti utrikes-expeditions diarium annoterad: *föredr. den 16. Dec. 1772 och lagdt ad acta fol. 218 uti 1771 års diarium*. Följakteligen har Konungen derå ej gjort afseende, och karlen ej haft fog.

Stadd uti commissioner kommer jag ihåg något, som jag altid glömt at anhålla om. Min huldaste Far täktes sända mig de vackra grafskrifterne öfver des fruar. De äro oumgängelige uti slägt-samlingen. Äfvenledes glömde jag i fiol i Finland mit slipade glas med förgyld kant och squelette af fiskbenen til en parasoll, som torde af magistern öfversändas. Men hvad jag i synnerhet med det första supplicerar om, är sängkläder för min dräng, som jag nyligen haft den äran at omskrifva. Han förtjenar en någorlunda passable säng, ty han är ibland de betjenter, som fransyska cavail-lerne kalla monsieur. Skulle den nya jungfrun, som jag ej törs ge några fleurette, kunna med det första öfversända sådane säng-kläder jemte 2 par gröfre lakan, två örnegättsvahr och en filt til tække, eller något deraf, så vågar jag derom ödmjukast anhålla, efter

det här faller dyrare. Jag är annars rätt rik på linkläder, hvarmed jag här i flere delar försedt mig, men öfverskjortor, som jag haft den förmån at få från Finland, börja nu krypa ihop. Efter min revüe återstå nu endast 14. Det är sant at de äro så godt som nya, men när de blifva alla, blifva de det på en gång, så at et dussin blir nödigt til, hälst under min nuvarande hoflefnad, och det kommer ej up emot det antal, jag först här hade til vid pass 3:ne dussin, hvaraf nu 2 äro förslitne på 8 år. Jag fruktar likväl, at denna jungfrun lär knapt kunna upfylla min önskan, ehuru skjortor utan manchetter och lakan äro de enda linkläder jag skulle supplicera om hemifrån, de förre nu genast, och de senare, utom drängens, ännu icke på lång tid. Emellertid tåktes min huldaste Far låta mig veta, hvad jag i denna delen kan göra stat på, ock om den jungfrun gör dessa manchetterskjortor fina.

När min huldaste Far öfversändt räkningen, torde jag få supplicera at få henne tillbaka för at en annan gång blifva min rättelse. Min skyldighet fordrar at renskrifva henne; men jag är glad at hinna med henne sådan hon är.

Min huldaste Far skref för någon tid sedan om sit annus climactericus. Jag hoppas dock at det är en gammal prévention, som medici nu ej medgifva. Åtminstone bad doctor Nensén för några dagar sedan mig berätta min huldaste Far jemte des vördnad, at han nu just lefver deruti och mår rätt väl. Gud bevare min huldaste Fars lif, men skulle sjukdom infinna sig, så tilskrifver jag det ändå icke annus climactericus. Jag hoppas dock farhågan för bägge delarne med Guds hjelp ej behöfvas.

I går var den sist anskrefne solenniteten på riddarhuset, men Konungen var då af et öronspräng så attaquerad, at han måste ligga. Det har varat sedan i Måndags, dock ej så häftigt, och i dag har Hans Maj:t kunnat åter åka ut. — Franske ambassadeuren, den nya franske premierministren hade i dag sin afskedsaudience. Det var et hastigt ombyte; men ej underligt, ty han är af Maurepas och Choiseuls folk. Han blir och fördelaktig. Konungen gör honom en stor grace deruti at Hans Maj:t köper til rundt pris af honom hela hans härvarande oeconomic, som annars varit honom mycket til charge, efter han reser i morgon. — En curiosité hafva våre politici nu observerat, at nemligen fem premierministrar uti Europa varit ministrar i Sverige: Vergennes i Frankrike, Panin i Ryssland,

Finkenstein i Preussen, Grimaldi i Spanien och Sacken i Sachsen. — Riksrådet gref Bielke viste i dag på couren en guldring, som en hans bonde hittat i jorden, icke för finger, utan för arm, mäst rundt om dubbel och af 3.280 ducaters vikt. — Som om Tisdag eller Torsdag 8 dagar til väntar man nu åter bilägrat. — Vid Konungens i Frankrike död säges äfven des grand aumonier hafva på Konungens begäran solenniter publicerat, at Hans Maj:t anropat Gud om tilgift för den förargelse han gifvit sit folk med sina maitresser. Vist var, at han var oändeligen rörd, och har sagt, at om han komme til hälsan, så skulle hans återstående tid endast användas til religionens ära och hans folks bästa.

Min huldaste Far har icke tåkts lämna något svar på min hemstallan med Gillbergs begäran, at consistorium ville procurera Konungens portraits försälgning til kyrkorne i Åbo stift. Et och annat consistorium har häruti varit favorablet. Hela priset med stor ram och glas blefve 8 à 9 plåtar stycket. Jag intresserar mig häruti derföre, at Gillberg lofvade mig en tjenst igen. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, Missommarsdagen 1774.

Fredenheim.

326.

Min huldaste Far.

Iag hade i går den äran at upbryta min huldaste Fars bref af den 21. i denna månad. Jag fruktade med mycket skäl förebråelse för uppskutne commissioner och fant mina fel bemötte med det aldrastörsta ömhetsprof. Men sjelfva des öväntade beskaffenhet väckte ändå hos mig villrådiga tankar. Jag skulle fortsätta min otacksamhet, jag skulle göra mig sjelf orätt, om jag uprepade dem. Tillåt, öme Far, at jag anser orden *ingalunda undandraga dig faderligit bistånd* dyrbarare än alt annat: tillåt, at mit hopp lämpar desse orden i sin mäst oafkårtade bemärkelse til en enda son.

När jag nämt en enda son, så kan jag ej nämna fordringar. Det sista ömhets vedermälet blefve således det första, som jag vågade undanbedja mig, om jag ej numera insåge rätta ändamålet. Det

måtte syfta på nyttan at vänja mig vid något eget capitals vårdande och jag finner mycket väl densamma. Men huru jag min rättighet dertil anser, kan jag ej på lämpeligare ställe uttrycka än uti sjelfva den sedel, som jag härmed efter min Fars befallning afgifver. Den innehåller den enda titul, under hvilken jag kan emottaga välgärningar. Min huldaste Fars hjerta och hvad des bref vidare så gracieust omtalar lämnar ej rum åt tvifvelsmål för framtiden, och densamma öfverlämnar jag med barnsligt förtroende i Guds och min Fars hand. Mitt hjerta breder sin tacksäjelse, sit hopp öfver altsammans och jag nedlägger det för min huldaste Fars fötter. Jag måste spara det öfriga som hit kan höra til nästa påst; ty påsten går rättnu.

Complimenten skal med det första afläggas hos cantzleren. Skulle jag ovetande gjort min Far emot uti at berättas för cantzleren hvad prof. Gadd med visshet skref mig til, så skulle det oroas mig lika mycket, som jag finner sjelfva saken vacker. Jag hoppas ej så långt uppskof mera skal ske för min huldaste Fars sommarro.

Prinsessan lär i går hafva rest från Wismar, efter Höpkens podagre hindrat afresan härtils, och i nästa vecka vänta vi bröllopet. Sedan jag fått en betjent, som jag ensam disponerar och kan skicka när jag vil, kan jag genast upfylla hvad annars var omöjligt at straxt göra, då jag sjelf var hindrad och nu skal min huldaste Far finna en hel annan drift i commissionerne. Men ännu fins ej något paquet hos Grillens. Jag skal dock höra efter på packhuset; men dertil behöfs skepparens namn.

Schlutén är ännu quar, men säger sig gjort god anstalt om pomeranserne från Nagu. I veckans slut far han med det öfriga. Med Sahrman skal jag skicka pyrmontervatnet, om ej det blir för bittida. Jag har den äran med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 28. Iunii 1774.

Fredenheim.

327.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 24. nästledne hade jag i går den äran at emottaga. Jag vågar nu bilägga mit ödmjuka svar på

min huldaste Fars bref af den 21. Junii, som med sista påst icke hant gå af, och får den äran både förnya den tacksäjelse det söker uttrycka och dertil lägga en lika öm skyldighet för det nu erhållne interesse. Statscontoirets obligation är således åter i ödmjukhet bilagd. Mina resourcer blefve mer än usla, om min huldaste Far ej kände dem. Något bekymmer har jag haft, innan jag kunnat uplåna den ena hälften af accordsumman och den åter incassera. Den entreprisen, hvarutom min befordran ej skedt, har blott förorsakat en interims skuld hvars rest jag nu betalt och omsatt på mit genom min Fars grace egna capital. De sista befordringar, som enl. förskrifningar skola remboursera mig, ske innan kårt och då blir den negocen ersatt. Den enda caution jag gjort råkade olyckligtvis vara för Eric Westzynthius på tusend daler k:mt, förfallne när hans narraktiga process inföll, men den har den blifvande kyrkoherden lofvat betala. Början af en hoflefnad har ock varit något dryg. Men som jag under alt detta hushållar med accurate och niughet, så har jag ändå sedt så god dager för mig, at jag ej velat oroa min huldaste Far med tätare requisitioner; ty när Westzynthii sedels inlösen, ehuru den nu emellertid är min casse til lust, inräknas, har min skuld ändå ej stigit högre än til 3.000 daler, af hvilka de öfriga 2.000 äro hos Kock, Ulf och Gumman Noach, följakteligen ej mycket presserande. Jag bör, ehuru kanske onödigtvis anmärka, at jag tagit och följt den principen at icke utgifva hvarken vilkorliga eller ovilkorliga sedlar. Den enda skuld-sedel hedras med mit namn är Westzynthii, som nu ligger hos mig sjelf för at kunna kräfva honom, och hvad jag för den jouvelen utbetalt, utgör det första osäkra uti min arfsmedels räkning. Jag kunde väl efter hand afbetala min lilla skuld; men håller säkrast at äfven göra det straxt, ehuru det svider at minska arfssumman til 20.000 daler; men så är jag då på ren botn och om möjligt är, tänker jag sedan söka förmera densamma, åtminstone aldrig minska. Jag måste som fattig frukta derföre och vara rädd at se den all; men känner ock redan hela det bekymmer, som en rik man åtföljer, huru capitalet skal förvaras och tilväxa. Min couranta behållning består nu egenteligen uti de bägge uti Junii månad förfallne interessesummor, tilsammans 1176 daler k:mt, som jag i dag uttagit, så at jag har rent vatn på alla sidor och med Guds hjälp för alla tider. Jag saknar väl genom denna hastiga realisering interesstet

efter de af arfssumman tagande 3.000 daler, men får nu änteligen med sista quartalet i år cantzlerssecreterarelön, som det rikeligen ersätter. Vid det första expeditionssecreteraresyslan lämnas af Horn, tänker jag för den nådiga Konungen yppa, huru nödig en lön af 3.600 daler mig blir, och sedan jag fått den, som ej torde draga så länge ut, så kanske jag kan göra någon besparing årligen. Men min gladaste utsikt är upriktigt, som den länge varit, at en gång bli lagman i Finland, och jag hoppas på försynen och Konungen. Min huldaste Fars ömhet och omsorg, som förmanar mig til god hushållning och som fordrat en billig redogörelse, upmuntrar och försäkrar mig äfven at jag ej misshagar, när jag efter denna närvarande ställnings beskrifvande äfven har den äran at upvisa, hurudan min revenüe något genom egne små lönpåster, men det mästa genom min huldaste Fars godhet blir för framtiden, ty utan omtanka faller man åter snart i confusion. Min huldaste Fars bref af den 21. Junii har icke undandragit sig et faderligt understöd. Detta har märkeligen förut öfverskridit interessemedlen. Nu vågar jag anhålla om et tillskott i et för alt 1.000 daler kopparmynt uti hvarje Maji månads början, och des bestånd ankommer på min huldaste Fars godhet och huru omständigheterna framdeles blifva. Emellertid har jag nu under de ömaste erkänslas rörelser fått den förmån at upvisa hela min ställning. Kanske min huldaste Far trott den vara sämre; men at beskrifningen är upriktig, visar den hast, hvaruti jag hinner i ödmjukhet upgifva henne, och som ej medgifvit en förställning, som desutom ej är mit manér. I det hela och med andras penningar har jag alltid varit accurat. Uti den mindre detaillien och med mina egna har jag redan försökt någon tid samma redighet, sedan jag åt min beskedliga betjent ger små summor i sender, hänviser de fläste utgifter til honom och får månatligen hans räkning verificerad med quittancer, så at det synes, som alt sammanstött at göra framtid lyckelig och reglerad. Mit upförande känner min huldaste Far, och vet, at min oeconomiska bristfällighet blott härrört af mindre ordning i den mindre detaillien. Men så har jag mycket valuta, til exempel et portrait af min Far pendant til min Morfars med lika ram, af Kraften. Nu kan jag tilstå at jag ansett det nödigt. Det är oändeligen likt (äfven som min Morfars), gjordt efter Wacklins men äldre Wacklins draperie och peruque, är ommålad och äfven nu mera et skönt portrait, ehuru ej så sent,

som det nyaste, och kan en gång med heder sättas i bibliothequet eller wetenskapsacademien. När jag ser på alt sådant, så saknar jag väl penningarne och spar dem härefter; men blir ej modstulen, om så vackra utgifter gjort någon skuld. Får jag nu skicka detta Wacklins minskade portrait hem? Det torde med min Fars tilstånd då sättas uti bibliothequet. Det är oändeligen vackert och tillika décent.

Jag blandar det ena om det andra, men det är ej det första felet, som min huldaste Far förlåter. Jag anmälte i dag hos hans ex:ce min Fars compliment, och han tyckte mycket om anstalterne til Konungens emottagande, utan at minska hoppet derom. Jag trodde mig ock säkrast kunna fråga honom om prinsessans hitkomst och förmälningen. Hans svarade: *consultez les girouettes*. Och vi kunna ej annat säga, än at prinsessan är under vägen, at bröllopet ej lär bli i nästa vecka, men veckan derefter. Under det ryktet, som här går, at Konungen ej skal resa til Finland, går et annat, at Hans Maj:t reser ej allenast dit, utan ock til Ryssland, och anträder resan den 15. Julii. Alt är så ovist (emellan min Far och mig), at jag kan ingenting annat säga, än at man måste hålla sig färdig, och at hvad nu icke behöfs, kommer til pass nästa sommar. Men skulle det behövas denna, så vore det ganska förtretligt at ej vara tilreds, mycket värre, än at blifva narrad på et år.

I dag fördes ombord på Sahrman's fartyg pyrmontervatnet och et litet paquet med skrifter. Min Mørfars portrait i sin låda lär magistern väl återställa. Gahmens paquette kommer om Måndag ombord, när Sahrman reser. Nu lär min Far fått pomeranserne, som växt i Nagu. Schultén reste i förgår och lär äfven framkommit. Quastens räkning bilägges ödmjukast. Min continuation kommer nästa påst.

Om det är en hemlighet, om Konungen reser til Ryssland, så är det äfven, om han far directe på Helsingfors, och cantzleren yttrade sig ej annorlunda än förr. Jag skulle dock ej tro detta senare.

Ekholms förteckning har jag lagt ihop med Stålbergs communi- cerade besvär, som min Far väl upbryter sjelf. Jag försäkrar, at cantzleren ej vet, hvad de innehålla, och nu äga herrarne blott tilstyrka en dugtig skrapa.

Jag beklagar af alt mit hjerta min huldaste Fars sjuklighet. Gud förbättre hälsan. Jag finner ännu mycket ömt och rörande i min Fars sista tvänne gracieusa bref, som jag framdeles utbeder mig få omskrifva. De hade förtjent mera städade svar; men hvad tidens kärthet hindrar på papper, kan den aldrig utplåna ur hjertat. Med djupaste vördnad har jag den äran til min dödsstund framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Julii 1774.

Fredenheim.

328.

Min huldaste Far.

Jag spådde sant, at min huldaste Fars sommarro icke mera länge skulle blifva upskuten. Det hade i bägge fallen blifvit sant; men nu har det alternativet inträffat, at Konungens resa icke blir af. Min Far får nu särskildt cantzlerens bref, och om det icke skulle vara nog decisivet, utan ännu smaka något af ministrére, så kan jag här upfylla hvad där saknas; ty i stället för finska resan far Hans Maj:t nu efter fêterne til Loka på en trenne veckor, och vistas sedermera den kårta återstående tiden på Ekholmsund, til des skånska campamenten börjas den 29. Augusti. Detta varar uti trenne veckor, och sedermera lär Hans Maj:t återkomma til Stockholm. I dag afgår hans ex:ce gref Scheffers bref äfven til landshöfdingarne i Finland. Och således har jag så snart som möjligt varit sökt lämna nödige underrättelser härom.

En mindre herre, kammarherren Ehrensvärd lär innan kårt besöka Åbo för at fara til Ryssland och notificera biläget.

Med skepparen Forström, som i öfvermårgeon reser, öfversändes åter et paquet tryckta skriffter til min huldaste Far. Nu lär alt det andra vara framme. Pyrmontervatnet kan nu genast nyttjas och hade aldrig mera lämpeligt kunnat öfverkomma. Nästa år kommer alt til pass, som nu är gjordt. Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Julii 1774.

Fredenheim.

329.

Min huldaste Far.

I går emottog jag medföljande bref från Mathesius til min huldaste Far jemte 2:ne paqueter, det ena med kopparsticken och det andra med 3:ne piecer. Här är nu intet fartyg inne, men det första tillfälle skal ej försummas. Mathesii tacksamhet är så stor, at han äfven skickat mig en présent af tvänne utvaldt goda engelska rakknifvar. Jag får rättnu mycken commerce på England. För en tid sedan feck jag derifrån genom Jacobsson d'Anvilles accurata och sköna chartor, så at jag nu för et ganska moderadt pris har det mästa atlas som ges och just värdigt en ministre, som måste taga sina planer. Cantzlicollegium har med approbation beskådat dem, men jag vil ej skinna kronan, och intet eller sälja dem för mit inköpspris.

Som mit sista bref innehöll afgeck med skepparen Forström på Brähmers fartyg åter et paquet, hvaraf jag endast får nämna et von Linnés portrait af Ehrensvärd, som cantzlrådet Berch skickat min Far, såsom rart, men som min Far lär hafva förut.

I går var jag uti et prästesällskap och hörde mycket eloger öfver min huldaste Far, som man sade vara den svenska Pontoppidan. I synnerhet berömdes såsom oändel. vackert upmuntranstalet til Åbo prästerskap, som Societas pro fide skal låta trycka, och hvaraf man lofvade mig et exemplar. Det skal vara question at afskicka det til alla stift både til biskopparnes och prästernes eftersyn, eller ock sade man blott, at de borde skickas. Icke aldeles så mycket berömde man Filenius, som nu just skämt aldeles ut sig. Han hade den påviska erkebiskops myssan på sig och i stället för pedum sin gullkrycka framför altaret predikandes så utan alt sammanhang, at han kallade hertiginnan Catharina i stället för Chralotta.

Mit bref denna gång blir mäktä lärdt. Har min huldaste Far observerat uti förledit år mycket förbättrade uplaga af Tunelds Geographie, andra afdeln. p. 160. står om Åbo bibliotheque: *tillökt nu nyligen genom procantzlerens och biskopens doctor Mennanders berömliga frikostighet, som hit förärt en vacker samling af rara böcker, manuscripter och några ålderdoms minnesmärken.* Men icke så billig eloge har biskopshuset fått, som biskopen, då det räknas bland de publique bygnader, som gifva staden icke ringa prydnad.

Det var magnifiquet, at academiens oration hölts samma dag med bilägret, det var så när at termin blifvit ändrad här, men så blef den vid det första projectet. Cantzleren far om Tisdag til Loca, och vistas där någon tid. Jag väntar nu professorsförslaget. Bara det kommer i tid, innan Hans Maj:t far til Skåne.

Ännu mera lärdt: cantzlrådet gref Gyllenborg var hos mig i dag morgons, feck se min öfversättning af Tacitus på bordet, las någre stropher där, och öfverhopade mig med eloger, som voro utan alt hof, men fägnessamma såsom af en sådan kännare. Det är en ganska charmant man och har fattat samma affection för mig som cantzlrådet af Bierckén. Han tog sluteligen mit concept hos sig och sade at han just ville läsa det til sin upbyggelse.

Jag skrifver nu långa bref och jollrar om en hop saker, efter jag vet at min huldaste Far nu fri från alla etiquetter nyttjar sin brunscur, sin sköna sejour på Lemo, och derunder älskar at läsa mina föga sammanhängande bref. Jag behöfde vist samma förstärkning för min hälsa, men mit öde är at få arbeta jemnt. Någon ledighet måste jag dock taga mig och hoppas den, när hofvet rest bårt. Men at i år komma til Finland, ger jag förloradt. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 15. Julii 1774.

Fredenheim.

330.

Min huldaste Far.

Jag beklagar, at jag råkat skrifva så mörkt uti financeärenderne, at jag uti tvänne bref ådragit mig reprocher derföre. Jag kan likväl ej återtaga, utan endast reiterera hvad jag förut haft den äran at omskrifva. Mina arfsmedel voro 20.000 daler, min nu betalte skuld 3.000 daler. I stället för at vara på posten blifva således 20.000 daler min behållning uti arfsmedlen, sedan jag fått in 6.000 daler, som ännu restera uti accorderne efter mig. Så lydde mit förra bref, och så lyder detta. Jag medger dock den contradiction, at jag då talte nu min skuld uti præsent, nu genom min Fars godhet uti præterito.

Hade förteckningen på min inkomst icke varit, som den är, uprättad efter all möjlig revenüé, så hade jag varit mindre upriktig. Min huldaste Far tackes deraf se, at min inkomst med nästa år först börjar blifva så stor, men at likväl en och annan påst icke kan vara så aldeles säker. Det förra har gjort, at jag nu vågat begära et mindre tilskott än förut; men det senare gör ock tillika det oumgängeligt, om jag ej skal råka uti ny skuld eller minska mina arfsmedel, med det samma deras interesse och följaktel. sjelfva den ordinaira revenüen. Jag underställer i ödmjukhet enl. mit bref (det jag icke lärer behöfva til alla delar uprepa å nyo) denna sak til min huldaste Fars öma ompröfvande. Bifalles den icke, så måste jag väl åtnöja mig, ty jag vet, at mina rättigheter äro inga; men jag utbeder mig då blott, at mina arfsmedels icke säjas vara förstörde, innan de det äro. At de nu icke äro det, derom så väl som hela mit öfriga upriktiga förhållande tacktes min huldaste Far vara försäkrad. Min huldaste Far har orsak at lefva et så nögd lif, som någon Far. Min huldaste Far tåkes återställa sit förtroende, ty jag har det icke förverkat.

Calonius, som förstått min mening ang. academiens medel, mot hvilken jag mig icke eller förbrutit, torde snart för consistorium ådagalägga, huru jag åter sökt tjena henne, och det torde blifva en tilräckelig förklaring för dem som mistro mig. Med min huldaste Fars tilstånd sätter jag nu in de omnämde 1.000 dalerne i prästecassan, där de stå bättre, än på de bårtväxlade sedelen, som var den enda af den sorten bland min Fars pengar.

Det minsta prof af lydnad är, at jag aldrig mera brukar min oskyldigt antagna device och at jag icke en gång går in uti apologie för den samma. Om Schlutén nekar, at han sade mig, at han hade Upsala disputationer med sig och at jag tackade för det han lofvade öfverföra dem, så kan jag ej bevisa det. Så länge jag ej fått dem, gör det mig ock lika mycket, hvar de äro. Mina bref hoppas jag varit tydliga om min huldaste Fars commissioner, och det skulle fägna mig om de varit til nöjes. Nu är Corplander inne och jag har tilfälle at åter öfversända något. Min huldaste Fars commissionspengar skola icke förslösas.

I anseende til Konungens bårtresa i morgon är jag så occuperad, at jag nu blott hunnit förklara mig, som jag hoppas, för sista gången. Jag önskar det mäst derföre, at mina bref då kunna blifva mera

glada. Denna gången har jag icke kunnat vara det, om jag ej tillika varit af et sinnelag och en caractere, ovärdig min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Iulii 1774.

Fredenheim.

331.

Min huldaste Far.

Nu börjar här bli så tomt i Stockholm, som det härtils varit präktigt och lysande. Masqueraderne uti trädgården voro så vackra och lämnade en så rik syn för ögat, at de med skäl kunde kallas kongliga. Cantzlrådet gref Gyllenborg och jag följdes åt uti våra masquer, hållandes hvarannan tätt under armarne. Annars hade man lätt tappat hvarannan uti den otroliga mängden af folk. Emelertid igenkände vi likväl Hans Maj:t och den Kongl. famillen Orangeriet var gjort til Neptuni tempel och på det präktigaste decoreradt. Alléerne voro med marchaller och lampor så utsirade, at elyseiske parkerne ej kunna bättre föreställas. Mycket roligt föreföll. Ibland annat skrattade jag åt en bonde, som feck se en annan dylik masque, när de skulle gå ut om morgonen, och sade åt honom: hör du, Pelle, nu får du intet gå lägga dig, vi skal straxt ut och slå. Jag gjorde den philosophiska reflexion, at de präktigaste nöjen måste försockras med ett blott apande af det simpla, som landtlefnaden medförer. Birger Iarl är det pompeusaste skådespel, man vil se, men för vidlyftigt at beskrifva.

Konungen reste bårt i Lördags. Riksrådet Höpken äfven så. Denne herren har täkts fatta mycken grace för mig. Han har täkts med mycken eloge présentera mit försök til öfversättning af Tacitus uti witterhetsacademien. Nu tog han det med sig på landet och sedan vil hans ex:ce, at det skal införas uti witterhetsacademiens handlingar. Enkedrottningen har förklarad sin nådiga åstundan at denna öfversättning måtte continueras. Andre hafva ock sökt upmuntra mig dertil. Om jag får tid dertil, så tänker jag derföre fortsätta Taciti historier. Sans comparaison sade mig hans ex:ce gref Höpken, at han sätter öfver annalerne, men icke om han ämnade gifva ut dem.

Sedan jag nu genom natt och dag hoppas sluta de sista conseillersnes expeditioner, torde jag komma få några veckors ledighet. Det

blir mig för depensivt at dricka vatn här, så at kanske jag gör et litet ryck til Åbo. Marks har i den händelsen lofvat följa med mig at quarblifva blott 14 dagar. Men det är så sent och har så stormat denna tiden, at jag ännu drar hela saken uti betänkande. — Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 26. Julii 1774.

Fredenheim

332.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 21. Julii har varit mig ganska kärkommit, ehuru jag par påstdagar varit hindrad at det besvara. Juslénerna äro lyckel:n anlände. Jag kan aldrig nog ofta lära de förträffeliga grafskrifterne och jag har gråtit dem jag aldrig sett, mäst för det jag känner dens hjerta, som skrifvit dem.

Corpolander reser i mårgon eller följande dagarne och har med sig 1 låda och 1 paquet med skrifter jemte en tunna med 20 bouteiller spaavatn. Hvad ännu kan vara at sända, skal antingen följa med mig eller på et annat fartyg. Jag hinner nu endast med få ord upvakta, såsom stadd på resande fot til Ekolsund mäst för at begära permission. Vi äro så få arbetare, at jag nog tviflar derpå, men om jag kan få på några få veckor, så skal jag med det första söka komma öfver.

Jag har åter gjort en insättning för Ekestubbiska stipendii räkning. Min huldaste Far täckes låta tilställa Calonius depositionsattesten. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 5. Aug. 1774.

Fredenheim

Grislehamn, den 27. Sept. 1774.

333.

Min huldaste Far.

Utan pass men efter en lyckelig resa anlände vi hit i dag kl. 6. eftermiddagen. Min hälsa har, Gudi lof, varit rätt god, och kölden har

ej varit så stark, som man skulle förmodat. Sista natten, då vi traverserade Åland, är den enda, som vi ej ordenteligen sofvit. Denna tänka vi ock på samma sätt använda på någon gästgifverigård, och hoppas i morgon quäll vara i Stockholm. Åland såg mycket härligare ut än Finland. Brodden var rik, gräset friskt och löfvet ännu grönt. Med en darrande vandringsmanns hand, som snart åter går tillbaka til tömarne, innesluter jag mig uti min huldaste Fars vanliga stora ynnest, och har den äran at med djup vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuckyldigste son

Fredenheim

334.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars ömhet blifver mig alt dyrbarare, och aldrig har jag mera innerligt känt värdet deraf, än under min sista varelse i Finland. Vore jag mindre rädd om den samma, så kanske jag visat mindre oro; men nu hoppas jag ödmjukast tilgift för bägge delarne. Min huldaste Fars förmaningar glömmar jag icke. Min barnsliga kärlek skal bevisas af min tacksamhet, och min tacksamhet af mit upförande. Mit bref från Grislehamn lär vara framkommen. Vår ankomst hit skedde i Onsdags om quällen, och min hälsa har fortfarit at vara ganska god. Jag går ock nu utan möda med ullstrumpor, dem jag här skaffat mig jemte et par flanells liftröjor med armar. Corpolander är ännu ej framme.

I morgon får jag ut prästeståndets enke- och pupillcassas revers på min huldaste Fars tilökte 3.000 daler kopparmynt. Jag har ej trott mig kunna få säkrare ställe för desse penningar och dem jag sjelf har.

Hans ex:ce cantzleren var par dagar i staden och då expedierades förslaget til matheseos profession med Lexells vilkor, at få ännu bli tre år i Petersburg, utlåtande och tilstyrkande för Wallenii och Mestertons sterbhus at erhålla dubbla nådår och de tvänne bref, som consistorium i dag får. Hans Maj:t och cantzleren komma den 2. Novembr., då Götha hofrätts-saken företages, med allone til Stockholm.

Jag har trott mig böra i ödmjukhet tilsända min huldaste Far slottspastoren Mennanders fullmagt, som kostar 99 daler kopp:mt.

Magister Collin bad mig om des öfversändande och lofvade betala min utgift. Probstens Miödhns bref, som medföljer, innehåller bifalls-resolution til fru Gottschalks ansökning om dubbla nådeår.

Man menar, at Hans Maj:t tänker göra bränvinet til et regale och således til statens nytta åter tillåta bränningen. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 4. Octobr. 1774.

Fredenheim

335. Min huldaste Far.

Blott en enda påst har efter min ankomst hitländt. Nu längtar jag oändeligen efter den, som medbringar bref från min huldaste Far, hvars dyrbara hälsa jag skattar så högt, som des grace och huldhet.

Corplander är ännu ej ankommen. Så snart det sker, är jag ock tilreds med återsändningarne. Utom Mathesii paquet är här och en liten korg med engelska mineralier.

Jag söker nu så mycket som möjligt är at ej misbruka min huldaste Fars ömhet och frikostighet, och vinlägger mig om hushållning. Något skiljer sig et carniolsigill derifrån, som var här färdigt för mig, så at det var för sent at contramandera denna urkeds tillhörighet. Han är väl ej så dyr, at jag ej kan betala honom. Men som Suther och jag redan förut voro uti byte emellan detta sigill och det min Far nu har, och detta senare icke synes särdeles förtjena bäras, hvartil det ock är för stort, så hemställer jag ödmjukast, om ej min huldaste Far hälst tillåter at jag får det tillbaka, då det commodement kan skickas med nästa påst. Det skulle göra mycken besparing för mig, och jag tror, at min huldaste Far skal finna mera nöje uti en ganska superbe estampe, som föreställer den märkvärdiga Coypels tafla öfver syndafallet, och som jag skal hafva den äran at sända utom de tvänne redan utfäste estamperne. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Octobr. 1774.

Fredenheim

336.

Min huldaste Far.

Icke längesedan hade jag den äran at emottaga min huldaste Fars bref, ehuru dat. den 4. Octobr. Påsternas gång hit har varit lika med fartygens. Ännu är icke Corplander kommen. Men rapport har inlupit, at han är öfver hafvet, ehuru med skadad mast. Augustins fartyg är det enda, som är inne, och med det skal så mycket afskickas, som kan ske, innan Corplander kommer.

At komma til min huldaste Fars bref tillbaka, så har det dock ej så nyss framländt, at icke jag bordt de tvänne senaste påsterne upvakta min h. Far, men min huldaste Far tänktes ursäkta mina förhinder. Hvert ord tolkar uti det öma brefvet en inequisable ömhet, och ingenting skal vara mig mer om hjertat än at bli densamma värdig.

Annars kan jag äfven denna gång med en del våre ministrar beklaga, at intet märkeligt uti de almänna sakerne förelupit som förtjenar berättas.

Jag skrifver detta under det assessor Nordenhjelm sitter hos mig. Han låter anmäla sin respect. Jag kommer just ifrån at hafva expedierat påsten til Gripsholm för at sitta i ro med den privata, men har som ofta förut bedragit mig; ty hvar quäll kan jag räkna på en half cour hos mig. — Med djupaste vördnad har jag den äran at til min dödsstund framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 21. Octobr. 1774.

Fredenheim

337.

Min huldaste Far.

Iag saknar ännu fartyget med mina saker och på det at det ej må räcka hela vintren, skickade jag i går min dräng ut med båt efter mina saker til det stället, där fartyget skal ligga bristfälligt några mil från Stockholm, och hvarifrån de således kunna ros, om ock motvinden continuerar.

Om Lördag kommer Hans Maj:t med hans ex:ce til staden. Här är en duc de Braganza, som väntar på audience. Hans Maj:ts hof blir ofta besökt af utländningar: et säkert bevis af aktning och

anseende. Man säger här, at doctor Celcius skal blifva biskop i Stockholm, och några lägga til, at han torde få Seraphimer orden en collier, såsom de andelige bruka Helge Andes orden i Franriket. Det senare låter fabuleust: det förre kan ej vara otroligt.

Jag har nyligen underrättat min Morfar om en regime til des hälsas återvinnande, som ej kan slå fel, och det vore det angenämaste jag kunde få höra.

Här har varit en narraktig process emellan en Ståhlhammar och en Durietz. Under en ordväxling skylde den förra den senare för tjuf; bägge blefvo satte i arrest, rättegång börjades i Svea hofrätt. Ståhlhammar beviste, at Durietz i Wien blifvit dömd för stöld. Ståhlhammar slapp ut ur arresten, men Durietz sitter ännu inne.

I dag har jag fått en medaillon af archiatern Linné, som är honom oändeligen lik uti des nuvarande ålderdom. Medaillonens skal öfversändas.

Man säger här, at Kongl. secret:n Horn blifvit något vimmerkantig; gamla Nestius sade at han haft bref derom från Pomern. Jag ville ej önska en sådan orsak til ledighet. — Med djupaste vördnad framhårdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 25. Octobr. 1774.

Fredenheim

338.

Min huldaste Far.

Jag tackar min huldaste Far ödmjukast för des bref, och skulle öfversända Ulfvens quittance, om jag ej skref detta i cantzliet, och quittancec är hemma.

Iust nu voro grefvinnan Scheffer och jag uti en dispute uti riksråderum, som log åt oss. Hon recommenderade Justander, hvars fru plågat henne i dag förrmiddagen, och jag Lexell; men jag vant.

Konungen har ansett Linderstedt för competent sökande til presidentssyslan, men ovist är, om han får den; vist, at vicepresidenten icke får den. Detta senare blir en hemlighet tils vidare.

I går spisade jag middag hos hans ex:ce gref Höpken, som fattar ganska mycken nåd för mig. Han har med egen hand gjort någre anmärkningar vid min öfversättning, och de utgjorde vår middagsdiscours.

Alanus har blifvit vicebibliothecarie.

Jag har nu fått träffa alla mina förmän åter vid hälsa och vanlig grace. Nu börjas åter mit rätta lif, och syslor fägna mig mer än ledighet. — Jag har den äran at med djup vördnad vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Novembr. 1774.

Fredenheim

339.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 4. Novembr. hade jag i dag den äran at bekomma, och fagnar det mig i synnerhet som et bevis af min huldaste Fars välmåga. Med skepparen Corplander, som i dag afseglat, har jag tillsändt min huldaste Far en packlåda med de tvänne superba estamperne samt den tredje oencadrerad samt Wacklinska portraitet, et skrin med det engelska paquetet, Linnæi portrait, Historie Amienne, chinesiska boken Chuking och continuationer af veckoskrifter, en korg med engelska mineralier, chaisen med selarne, en tunna half med borstocker-äplen och half med tyska renetter, och et paquet från Ulfven. Jag vil bara önska, at altsammans ej må frysa in, men hoppas det bästa, efter vinden är god.

Lyckan har nästan skyndat sig för mycket och mer än jag önskat. Cantzleren Horn är död och efter liknelse lär vår Horn bli regeringsråd efter honom. Både sysla och lön torde således bli ledig. Men det är illa, at det sker så snart, ty jag finner mig ännu för ung til den syslan, och illa, at både lön och sysla blifva vacante, ty det lockar ganska farliga competitorer. Til exempel von Kempfen, som jag geck förbi til min nuvarande sysla och Kongl. secret:n Franck, som är högst lämpad til den syslan, bägge så gamla i cantzliet, som jag til åren. Det är vist, at jag just är brydd, om jag skal söka eller intet; och om jag gör det, så undrade jag ej, om jag ej feck den syslan framför någondera af dem. Emellertid har jag ändå sett mig före at jag skal söka. Om den ledigheten blifvit senare och ej straxt med lön, så hade jag varit mycket säker, men nu behöfver jag all omtanka, ty det ser ut som mina förmän med all sin goda vilja ej kunna gå förbi mina gamla medsökande uti

sina und. recommendationer, dem de likväl härtills lofvat använda för mig. Nu anhåller jag at med första påst få min huldaste Fars öma bref til Hans Maj:t, deras ex:cer grefvarne Höpken, Scheffer och baron Falkenberg, af hvilka den förstnämde icke är min minst ifriga gynnare, hofcantzleren baron Sparre, statssecret:n Rosenadler och cantzlrådet grefve Gyllenberg. Skulle ej Falkenbergs, Rosenadlers och Gyllenborgs hinna straxt med, så torde jag få be om dem påsten efter. Min huldaste Far täckes lämna dem utan datum och år, men med couverter färdige och påskrefne, så at jag sedan efter omständigheterna kan sätta in datum och med något lämpeligt sigill försegla dem och aflämna dem in puncto, den jag ännu ej vet, men som kan komma oförmodeligen. Min huldaste Far täcktes i brevet til Hans Maj:t nämna sin enda son, som nu aldramäst anropar Hans Maj:ts nåd, när det ankommer på den enda lön han härefter kan erhålla, då deremot hans medsökande sitta vid löner redan, at om Hans Maj:t täckes hysa samma nådiga förtroende för honom, som för hans Far, så tror min Far, at han söker göra sig en så hög nåd värd, at det visserl. är för bittida at för honom söka ny befordran, men at han uti denna ansökning mera måst följa omständigheterna, som kanske sedan på längre tider ej yppa sig, än consideration af sin ungdom, som lämnar honom tid at alt mera evertuera sig til Hans Maj:ts tjenst, at sluteligen min huldaste Far vid sin lefnadsafton välsignar den Konungen, som å nyo börjat sin nåd emot min Far uti des enda son. Til deras ex:cer och de öfrige kan säjas alt hvad som af det föregående icke ensamt rörer Hans Maj:t, men dertil lägges och i synnerhet insisteras derpå, at indragningsbrevet tyckes lämna mig nog fast hopp, emedan Hans Maj:t enligt samma bref ej lär vilja hafva mer än en expeditiions-secreterare i utr. exped. at det torde blifva det viktigaste tilfälle, då min huldaste Far dem för mig besvärar, emedan det nu mera angår lön, än syslan, den min huldaste Far af regeringsformens 10. och 22. §§ torde kunna anse lika med den jag redan har, som återgifver nu anledning til hopp. Til Sparren kan min Far lägga til om accordet efter mig, som slagit felt i anledning af samma indragningsbref, som nu på en gång skulle kunna ersätta dem uti en god lön. Rosenadlers behöfver bara vara en kårt compliment och Gyllenborgs icke eller detaillerad. Det förstås, at min Far uti alla brefven ber om recommendation hos Konungen. Det ena kan väl

mut. mut. copieras efter det andra, ty där sker ingen confrontation. Jag projecterar detta hastigast endast at visa hvad til hvar och en hörer, men min huldaste Far afpassar ordning och ord bäst sjelf. Uti alla brefven tages Horn som redan befordrad, ty jag lämnar ej förr fram dem. Nu kommer det an derpå, först om han blir, och sedan om jag blir. Skulle jag ej bli, så kanske det är en bevekande ordsak at framdeles få något bättre, såsom et lagmansdöme, ty icke felar mig grace, och jag behöfver ej fälla modet.

Ordenskedjan lämnas ej til andra än hofpredikanter, och Celsius är redan på sätt och vis förbi henne, ehuru han icke en gång blir biskop denna gången. Min huldaste Far täcktes nu med första låta mig veta sina tankar, men förr allting låta brefven medfölja til mig. — Med djupaste vördnad framhärdar til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Sthm, d. 11. Nov. 1774.

Fredenheim

340.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars senaste bref och det femte i ordningen sedan min återkomst, är af den 4. Nov. Sedermera har jag dock fått hugna mig af at af underskrifter til cantzleren döma til min huldaste Fars välmåga. Jag kan aldrig nog iterera min förtrytelse at sakerne ej kunde afsegla; men Corplander, som har björnskinspälsen med sig påstvägen kan intyga om min oskuld. Fåfängt berättar jag nu, at alla commissioner voro uträttade, men mit bref om remissen, då jag trodde den kunna framkomma, torde få vitna derom. Emellertid vet jag ej at min huldaste Far ej är nogräknad öfver en fatalité, som i år förföljer mig.

Befordringssakerne äro ännu in statu quo hvad Horn angår, men om han kommer undan, är jag aldeles icke oviss, ehuru betydande medsökande jag kan få. Man vet ej ännu, hvem Konungen nämner til cantzler, men blir han tagen inom regeringen, så är åter Horn viss om succession efter honom. Emellertid itererar jag min anhållan om de omskrefne brefven af min huldaste Far. Arbetet har denna tiden varit drygt och i denna dag ej minst belastande, så at jag ej mera blygs at söka, när ledighet blir.

Jag är så ledsen i quäll vid affairer, at ehuru cantzleren i förgår afgjorde et och annat academicum, spar jag det til des hans ex:ces bref underrätta min Far derom. Det hugneligaste academicum är at jag änteligen i dag feck ut det första cantzlerssecret:re-quartalet. Lönen räcker til 1776 års slut, så at ännu ej är tid at söka prolongation. — Med djupaste vördnad har jag den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 2. Dec. 1774.

Fredenheim.

In margine: Prins Fredric har varit mycket opasslig och är det ännu. Men man har dock nu mera hopp om des vederfående. Hertiginnan tros vara i välsignadt tilstånd.

341. Min huldaste Far.

Jag hade förledne Tisdags den äran at med mycken fägnad emottaga min huldaste Fars bref af den 2. hujus jemte de öma recommendationerne, för hvilka jag allerödmjukast tackar. Brevet näst förut var af den 4. Novembr. Jag må ej tro at något deremellan ej kommit mig tilhanda och anhåller om gracieuse underrättelse härom.

Befordringssaken står ännu i vida fältet, och cantzlerssyslan är ännu ej en gång besatt. Jag skulle således blygas at göra någon demarche ännu. Men nödsakas dertil af tusende intriguer, med hvilka man redan söker förekomma mig. Skulle Kemphen icke förklarar, at om han får förste expeditionssecret:re-fullmagt, är han nögd, så borde jag blygas at competera med honom, men nu gör jag mig godt hopp, ehuru hela expeditionen arbetar, at han skal bli verkelig förste expeditionssecret:reteraren, i anseende til den protocollssecret:reterarelön som då blefve ledig. Emellertid kommer jag til det första tillbaka, som är, at det är ganska ovisst, hvem som blir cantzler, och om vi få någon ledighet denna gången.

Ibland de angelägnaste skrifter lära almanachorne för mästa år vara, och dem har jag härhos den äran at sända. Jag glömmer ej de öfrige commissioner och det hade visat sig, om sakerne kommit öfver.

Hans ex:ce har i dag i conformité med consistorium utlåtitt sig öfver Justanders besvär, och Lexell lär väl bli professor. Längesedan är ock utlåtande afgifvit ang. gratianspänmålen, och ingen annan än den som skrifvit derom, vet huru kinkig den saken är. Det kan lät hända, at hela gratialen stryker med efter indragningsprincipen, men efter man så skyndat på cantzlerens bref derom, så har det afgått. Jag har just fått reprocher af herrar professorer för det det ej förr skedt. Grundström blef i Onsdags kyrkoherde i Karis och Schlyter härads höfdinge.

Prins Fredric, som efter hvad som är bekant, varit rätt illa sjuk, repar sig nu mera och mera, men doctorerne vänta ej fullkomlig restitution förrän efter några månader. Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 16. Dec. 1774.

Fredenheim.

342.¹

Min huldaste Far.

Nu har hans ex:ce tilstyrkt en sådan tjenstledighet för min Morfar, at han får göra hvad, när och huru mycket han vil under alla rättigheters åtnjutande, och jag hoppas snart kunna afsända Konungens och cantzlerens bref derom. Nu skickar jag sjelfva conceptet emellertid til honom, om han på något sätt vore inquiet och ber honom redan anse saken som afgjord. Som i hans nuvarande sjuklighet han icke länge bör sakna en så fägningsam nyhet, så tilskrifver jag ock mag:r Collin, at om ej bud går ut, straxt fara til Bussila med brefvet.

Emellan fyra ögon kan jag ock nu tämmeligen vist försäkra, at min Morfar nästa April månad blir riddare. Min Far täckes emellertid sjelf säja, huru man bäst skal anställa surprisen dermed, och emellertid icke låta honom eller någon annan förmärka sådant. Jag tror ock at det blir Nordstjerne-orden. Saken är alt planerad och skal bli än mera när det lider emot ordenscapitlet. Jag längtar just at få se Cicero med detta moderna fåfänglighets smycke. Jag raillerade fram saken och sade at tillika behöfver han det privilegium at få saklöst glömma det hemma och förlägga det. À propos,

¹ *Päiväys lyijykynällä: — Dat. med blyerts: 23. Decembr. 1774.*

min huldaste Far tackes projectera en riddaredevisé för honom, så at jag kan i hast låta, när casus blir, göra honom et sigill. Det blir åter faselig utgift för gubben. Huru skulle man hitta up något åt honom svarande emot hans caractére. Kanske: *moribus antiquis*, el:r *antiqua virtute*, eller *veritate*. Härmed och med en så särdeles slags tjenstfrihet, som min Far närmare får inhämta, tyckes den hedersmannen ej saknat hugkomst. Jag sade riksrådet, at han fullkomligen vore förtjent af adelskap, men det stridde emot hans principer, at begära en förmån, hvaraf han ej viste huruvida hans efterkommande blefve förtjente. Riksrådet log och sade: Också kunde vissa hans efterkommande förlora något i arf derigenom. Slöts med skratt på bägge sidor, och at jag i April månad skulle påminna om orden. Han har varit redan två gånger i question, men Konungen har ej velat nämna någon förrän flere ledigheter blefve, för at undvika jalousie.

Hos riksrådet Höpken var jag åter i går. Han började samtalet med *wass ist zu Ihre Dienste* och fortsättningen var thessa likt med mycken grace. Jag vet ej hvad som skaffar mig mine förmäns tycke, men det är just öfverflödigt. Men hvad behöfver jag länge sökan orsaken dertil, när jag har den äran at vara biskop Mennanders son.

Min huldaste Far! Jag behöfver uti alt min Fars biträde, men mäst uti en sak, som jag ej sjelf kan nämna om för vederbörande, utan som måste sous main planeras. Huru skal jag bli härold vid orderne? Jag är väl redan på sätt och vis öfver en heder, som ordinairt endast vederfars protocolssecreterare, men skulle ändå vara oändeligen nögd dermed, ty efter sex år anses man som riddare af Nordstjernan. Jag har många äldre än jag, som affectera det, men jag tror ej någon expeditionssecreterare. Jag tror mäst at jag blott behöfde be gref Scheffer derom, men jag blyges, om ej det går an i suite af Morfars ridderskap och såsom något vackert at des doterson tillika kom in i ridderskap. Men ordsaken hvarföre jag nu nämmer detta, är at det enda tilfälle yppas i April månad, då Engström efter all liknelse blir förklarad för riddare och får en successor. Icke tror jag mycken svårighet möta, allenast man kunde få fram proposition, det någorlunda i tid. Min huldaste Far tackes häröfver ge mig goda råd. Jag skal be cantzli-rådet Bierkén som är min förtrogna vän, framskaffa derom för

vederbörande, men jag behöfde endast en större man dertil utom honom. Til densamma skulle jag projectera, at min huldaste Far tackes skrifva om sakens projecterande för riksråderne Höpken och Scheffer, af hvilka den förre i synnerhet influerar deruti och kanske vore mäst ledig för mig. Skulle min Far tackas under halft raillerie härom tilskrifva presidenten Rosir, så tror jag han vore upriktig och discret samt gjorde sig en vinning at tjena min h. Far. Han kunde ock sjelf nämna det för Konungen. Eller påminner min Far sig någon annan, så supplicerar jag ödmjukast om at sådant bref icke genom min hand, ty jag får ej låss veta deraf. Allenast min Far resolverar sig dertil, och det så at det kommer mannen til handa i Mars månad, så skal min Far få se, at det går an. Det gjorde ändå grym figure i Finland at möta Morfar och doterson med hvardera sin stjerna. Här är ännu tid at correspondera härom, och jag beder, at min huldaste Far låter denna fåfänga passera med all annan. Om jag får veta, hvilka min Far tror böra kunna komma i förtroendet, så skal jag sedan skrifva, hvem efter härvarande omständigheter säkrast kan väljas til correspondence. Jag tror ändå Rosir är bäst, efter han är minst lierad med höga familler, som vilja briquera sådant för sina släktingar. Han står ock så oändeligen väl hos Konungen, och efter han aldeles intet hant göra mig til godo i befordringsvägen, lär han gärna göra detta. Han är ock en pålitelig vän af min Far.

Min huldaste Far tackes bränna up detta bref.

Silversparre blef hofrättsråd i Onsdags, men president i Åbo och cantzler i Pomern sakna vi ännu. Det kommer i sinom tid.

Med djup vördnad har jag den äran at vara til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim

In margine: Konungen reste i går til Ekholmsund, cantzleren om Måndag, bägge tillbaka den 7. Januarii.

343.

Stockholm, den 6. Januarii 1775.

Min huldaste Far.

De innerliga rörelser af kärlek och tacksamhet af böner och önsknningar, som mit hjerta känner i denna stund, kunna ej förlik-

nas med något annat än med dem, min huldaste Far hyser af ömhet för mig. Ju längre åren framskrida, desto dyrbarare är densamma, desto mera fruktar jag at mista henne, och desto ifrigare anropar jag den Högste at han täckes bibehålla denna sin högsta timeliga välgärning emot mig. Med all den vördnad, som en son tilhör emot den bästa Fader, önskar jag i det nu ingångne året min huldaste Far all den sällhet, lycka och förnöjelse, som kan vinnas innan döden, at denna, icke för min Fars, utan för min, för vetenskapens och för församlingens skull må vara långt bårta och at änteligen efter henne det som all önskan öfvergår, må bli min huldaste Far beskärtdt af den hand, som bestämmer dagar, år och tider.

Just nu hade jag den äran at emottaga min huldaste Fars vördade bref af den 16., 23. och 30. Decembr. Det är högst hugneligt at den nya anstöten af opasslighet blifvit öfverstånden, men bäst vore om sådane anstöter icke infunno sig. Befordringssaken blir nu ensam för mit enskylda bästa, och jag vill ej göra flere ansöknin-gar på en gång. Jag slår derföre ock efter min huldaste Fars råd häroldskapet ur hågen.

Jag håppas at nya bibelöfversättningen öfverkommit min Far til handa. Nu får jag skicka hvad jag på en helgedag har til hands. Commissionerne skola ej glömmas af sonen, ehuru sysselsatt Kongl. secreteraren och ostuderad cantzlerssecreteraren är. Mera studerad är commissionairen på Salvii auction, neml. mag. Avellan.

Min Morfars svar är ganska obliegant och han har ock en beskedlig doterson. Jag tycker af min Fars bref, som skulle min Far tro, at han redan har tjenstledighet, men den är blott af cantzleren tilstyrkt och måste vara tyst emellertid at den är question. Jag gör et storverk, om han blir R. ty här äro många — — —¹

344.

Min huldaste Far.

I quäll har man först mycket embetsgöremål och expeditioner at afskicka daterade i går, deruppå blir cour hos Kongl. Maj:t och sluteligen masquerade. Alt måste göras och bivistas, och jag hinner

¹ *Loppuosa hukkunut. — Slutet saknas.*

således ej mer än i ödmjukhet berätta, at jag mår väl och at Lexell blef i går professor med 3 års utrikes permission. Framhårdar med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Sthm, den 13. Jan. 1775.

Fredenheim

345.

Min huldaste Far.

Jag anhåller allerödmjukast, at magister Collin åter genast måtte rara ut med inneliggande bref, hvars innehåll, ehuru något oredigt, min huldaste Far tackes se af bilagde hastiga utkast. Jag tror, at det behageliga där kan vara et equivalent för det obehageliga. Saken är ock i sig sjelf så indifferent, at jag ångrar det jag verkligen til min egen skada vist nog mycken envishet deruti, men det har skedt för respectus parentelæ skull; och jag vet ej, huru jag nu mera, sedan jag så mycket besvärat mina herrar med den mannens sak kan nämna om ridderskapet, hvarföre det tils vidare hålles så mycket mera tyst. Nu är det angeläget at gubben resolverar sig til den nämde tjenstfriheten, hvartil, om ej annat råd blir, min huldaste Far änteligen tackes öfvertala honom, fastän jag tyckes lämna det i hans behag. Sedan Konungen en gång bifallit den, ehuru jag par grace fått tilstånd at derom correspondera, så kan den ansökningen ej gärna återtagas. Änteligen måste min Morfar svara mig med aldräförsta påst.

Jag glömde sista gången at berätta, det assessoren Engelbrecht uti tribunalatet blifvit utnämnd til cantzler, at Horn icke kan succedera honom efter Horn ej är iurist, och at det ej eller ser ut, som Horn kunde bli extraordinarie regeringsråd, efter en sådan ej behöfs. Engelbrecht hade blott en medsökande, Jahnken, emot hvilken en vanhederlig process i det samma yppades, så at här var ej annat at vänta. Alla menniskor talte förut för Jahnken och han hade säkert annars blifvit cantzler och Horn efter honom regeringsråd, men hvem kan se sådant förut? Nog kan jag ännu länge vara belåten med min befördran, men ej med min lön.

Enkegratialsplanmålen lär vara min Morfar rätt kärkommen. J sjelfva verket har den lyckats emot alla andras vilja utom herrar

mjeka-profesorin, och jag har deruti risquerat mera än någon tror. Min huldaste Far tackes säja det åt min Morfar vid tillfälle. Nu vet jag heller ingen hvarken gammal eller ny sak, som ej är til academiens eller des mäst skrikande ledamöters nöje afgjord, bara jag nu sjelf får min lön prolongerad, ty den behöfs rätt väl. Med djupaste vördnad har jag den äran at til döden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 20. Jan 1775.

Fredenheim

346. Min huldaste Far.

Nu får jag den äran, sedan jag med senaste påst ytterligare préve-
nerat min Morfar derom, at tilsända min h. Far brefven om hans
tjenstfrihet jemte bref derom til honom sjelf. Han har fått sin
tjenstfrihet på så honorabelt sätt, at han ej bör vara misnögd, utan
högst flaterad deraf, ty sådant händer ej någon annan. Jag tror
och, at han finner detta vara det aldrabästa, men til all säkerhet
anhåller jag om min Fars gunstiga biträde, om han ännu yrkar det
ömjeligas deltagandet understundom. Min huldaste Far tackes
lämna alla brefven til honom sjelf och låta min Morfar anmäla dem
i consistorium, ty han bad mig at de skulle honom tilsändas. Så
är den saken och gratialsaken en gång slutade. — Nu anhåller jag,
at consistorium tilstyrker icke professors fullmagter för Porthan
och Lindquist, men väl säte åtminstone i faculteten för den senare
och äfven i consistorium för den förre.

Jag är i denna dag så occuperad at jag undrar, huru jag hunnit
med alt, hälst jag äfven eftermiddagen bestyrt om en begrafning
hos riksrådet Falkenberg.

Jag ville nu önska, at min Morfar sätter värde på sin verkliga
sällhet och den mycken heder som honom händt. Jag har åtmin-
stone sökt göra honom alt det nöje, som stått i min förmåga. —
Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste
Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 3. Febr. 1775.

Fredenheim

347.

Min huldaste Far.

Påsternes gång är nu så långsam at jag måste under väntan på dem trösta mig med at skrifva bref. Jag hoppas nu snart få höra, at min Morfar genom min Fars föreställningar blifvit mindre vankeblig i sit beslut om tjenstfrihet, som är för honom och hans heder nödig och som han ej på mera honorabelt sätt kunnat erhålla. — Academien får alt hvad den begär genom vår hederliga cantzler. Nu kommer ock enkegratialsbrevet så omständeligt, at inge intriguer mera äga rum.

Det gamla witterhetssälskapet, som utgifvit witterhets arbeten och vida signalerat sig öfver alt både äldre och nyare, blef i Tisdags åter uplifvadt, och består nu, under fyra ögon sagdt, emedan ledamöterna ej vilja vara bekante, af ambassadeurer gref Creutz, presidenten baron Lejonhufvud, cantzlrådet gref Gyllenborg, kammarrättsherrar gref Oxenstierna, cantzlrådet af Bierkén, Kongl. secret:n Adlerbeth och — —¹ jag. Wi börja med at ge ut en ny splendide edition af witterhets arbeten och continuera dem sedan med en hop nya stycken, af hvilka någre äro oändeligen vackra.

Jag har alla gånger glömt at skicka Ullfvens quitterade räkning. Nu följer den härjemte.

Man säger nu, at Konungen i Maji månad kommer öfver til Finland på någon kårt tid. — Jag har den äran med djup vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 10. Febr. 1775.

Fredenheim

348.

Stockholm, den 9. Martii 1775.

Min huldaste Far.

Sex öfver hafvet ankomne påster medbragte mig i förgår min huldaste Fars öma bref af den 20. Ianuarii samt 3. och 24. Februarii. Ingenting kan mera fägna mig, än at min Morfar är nögd med sin tjenstfrihet, ingenting mera oroa mig, än min huldaste Fars och hans hälsa icke varit god.¹

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

Jag vigilerade straxt Crusells angelägenhet, och han hade så många goda recommendationer för sig, at jag redan kan fägna min huldaste Far dermed, at han i förgår blef utnämnd til kyrkoherde i Esbo oakadt alla landshöfdingen Ramsays konster. Jag skriver nu ock min Morfar til derom, som äfven bedt mig bevaka denne sak. De andra sakerne skola äfven med det första besörjas.

Det har surprenerat mig at genom bägge mina morbröders bref inhämta, huru Bussila åter varit i julas i question, utan at man nu heller frågat efter min frånvaro, utan at min Morfar kommit ihåg sit löfte til mig i höstas, och utan at han i trenne posterieusa bref skrifvit mig et enda ord derom. Det är skamlöst at oroa honom med sådant, men sedan andre börjat det, har jag ej kunnat underlåta at med denna påst tilskrifva min Morfar et ganska ömt bref, som nästa påst skal i afskrift tillsändas min huldaste Far, och som endast yrkar jemlikhet emellan oss alla. Likaledes skrifver jag Krogius, som varit rätt beskedelig, och bägge mina morbröder franchement til derom. Omständigheterne äro, nu sedan den första convention, til Carl Hassels förmån gjord, så förändrade, at min Morfar sjelf fant det i höstas. Annars hade jag aldrig gått ifrån densamma, men som min huldaste Far sjelf nu lär vara af annan tanka, hälst man fortfar at utesluta mig från deliberationerne derom, så lär min huldaste Far gracieust befalla mit steg, som til bokstafven, men icke i sjelfva verket strider emot des förklarande. Jag tror, at min Morfar skal finna mit bref något svårt at vederlägga, ty det lågar af ömhet och han kan ej undgå at finna min förtjenst så stor som någon annans. Får se hvad han deciderar. Differencen blir åtminstone 3.000 daler för hvar om godset skal lämnas för underpris åt Carl eller för des fulla värde åt honom, Hinric eller någon annan, och när Hinric som äldste son bjuder det, tyckes han hafva dubbel förmåns rätt.

Hans Maj:t berättas nu för visso med första sommardag vara i Finland. Hans ex:ce torde icke långt til skrifva derom. Emellertid kan man med säkerhet bereda sig. — Hertiginnan är uti välsignadt tilstånd. — General Sprengtporten mår ganska illa, är contract, ser ynkelig ut, men lefver präktigt och har sitt eget capell utifrån af musicanter. Hans sjukdom har mycken likhet med Sauls. Han har en sådan invärtes hetta, at han uti denna vinter legat uti et oeldadt rum under et öpet fönster. Han grublar ock något öfver

revolutionen, mera af arghet än annat. — Med djupaste barnslig vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim

349.

Min huldaste Far.

Denne dag har åter fägnat mig med et min huldaste Fars vördade bref af den 3. i denna månad. Iag har ej ännu hunnit få svar angående ankomsten af min Morfars tjenstfrihetsbref, som jag sände til honom sjelf. Han kan ej annat än vara ganska nögd. Får se, om icke han efter 5 veckor är riddare. Det vore en hjertans surprise, och icke mindre hederligt, at i sommar dubbas af Konungen sjelf, men detta alt är underkastadt mensklighetens hvarjehanda äfventyr, säger Tacitus.

Månne ej banemannen för de 900 dalerne var inom huset och den samme som stal silfvret? Emellertid är det en betydande förlust. I min ungdom ansåg jag sådane händelser bevisa, hvad litet värde at sätta på penningarne. Nu tycker jag tvärtom, at de bevisa motsatsen. Det är sådant tankesätt, som gifvit anledning til medföljande öma bref, hvaraf jag sista gången lofvade en afskrift. Min huldaste Far lär gunstigt icke finna den annorlunda, än at kunna roa något, verka arfvingarnes gemensamma bästa. Jag hade bordt förut rådföra mig derom, men min Morfars listid är oviss.

Jag fruktar, at suppositionen om prästecassan är sann, efter min huldaste Far och jag på så afskilde orter hört samma omdöme derom. Jag skal derföre i morgondagen upsäga capitalerne, och som de ändå ej på någon tid få lyftas, så torde jag dertils få min huldaste Fars befallning, hvar de skola omsättas, utan at interesst emellertid hinner förloras. Hans Maj:t Enkedrottningen har varit hardt nära döden, men är nu utan fara. Hon hade likväl redan gjort alla nödige dispositioner, och som det säges, testamenterat åt Prinsessan sina samlingar och China-meublerne på Drottningholm, sit myntcabinett åt hofmarskalken Piper o.s.v. Hans Maj:t har visat en oändelig ömhet för henne, värdig des stora och goda

hjerter. Hans Maj:t har legat ute på Fredricshof flere nätter, och äfven hållit conseiller där. I går quälls var jag allena ute uti några angelägenheter, som min statssecreterare ej viste af förrän i dag. — Hertiginnan har varit hardt nära en fausse couché, men är nu äfven utan fara. — Prins Fredric och Prins Carl äro ej eller friska, den förre redan för några veckor sedan. Prinsessan har måst vidkännas flere dåningar i dessa bedröfveliga dagar. Men Konungen och Drottningen må, Gud vare lof, ganska väl.

Hans Maj:t har varit så nådig och mycket för min skull tillåtit surnumeraire syslors tillsättande i cantzlicollegium, så at jag nu har godt hopp at få ut de resterande 8.000 dalerne. Registrator och cantzlist har jag i beredskap, allenast jag nu kan få en copist, hvarpå jag ock har löften. I flere afscenden är detta et utmärkt vedermåle af Konungens nåd emot mig, och jag slipper et bekymmer, som oroat mig under hela min uphöjelse tider, ty jag har tykt, at den kostat för mycket. Med Guds hjelp skal den befordran lämna mig än flere reelle förmåner.

Så länge mina egne capitalerne genom sådane afbrytningar varit minskade, hafva ock interesserne varit det, då likväl hoflefvnet fordrat depenser. Ibland annat har jag måst köpa en ny klädning, sedan jag var i Finland. Alt är dock betalt, til och med hos min gynnarinna Gumman Noach. Men så börjar jag, sedan jag nu snart skal betala min hyra, at se den sista fjerdedelen i min pung, den nemligen, som hörer til de courante utgifterne. Jag liknar väl ej ministrarne deruti, at i tid och otid begära förskotter och ersättningar, men den politiske carriären har dock lärt mig at förekomma balancer i framtiden och häldre tigga för den än för det förflutne, som härtils kunnat någon gång hända. Min huldaste Fars ömhet har tänkts anse något årligt tilskott utom min lön och interessemedlen nödigt och som det just är denna tiden af året som af dem minst inflyter, så vågar jag allerödmjukast anhålla at vid denna tiden undfå detta tilskott, helt eller til någon del, för innevarande år, med löfte, at om jag har eller som troligast synes icke har den äran at i sommar upvakta min huldaste Far i Åbo, icke begära någon fyrk mera detta år. Jag vågar ingen viss summa utsätta, utan öfverlämnar den samma hel och hållen i min huldaste Fars ömhet. Min huldaste Far lærer gunstigast approbera at jag i tid är omtänkt och säger til, och min huldaste Far täckes vara

öfvertygad om all hushållning, och at ingenting vore mig hugneligare, än at kunna med någon besparing öka det capital, min huldaste Fars godhet täkts lämna mig, som jag snart hoppas kunna äfven med de inflytande accorderne föröka, och som, om min huldaste Far täckes fortsätta sin ömhet med det vanliga understödet, kan sedan blifva i det ståndet orubbadt. — Med djupaste vördnad har jag den äran at til min dödsstund framhärda min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Martii 1775.

Fredenheim.

350.

Min huldaste Far.

Sedan jag förut en passant berättat angående Hans Maj:ts öfverresa til Finland, får jag nu helt vist försäkra derom och vil i tid göra det. Hans ex:ce hade sjelf i dag tilskrifvit min huldaste Far derom, men hant ännu ej fråga Hans Maj:t närmare om omständigheterna. Efter hvad man ännu känner dem, och om ej en ny vinter, som vi här fått, gör upskof, sker resan i början af Maji månad. Hans Maj:t sjelf påstvägen, och de öfrige på galerer; sedan blir Hans Maj:t fyra dagar i Åbo eller kanske längre, om motvind hindrar fartygen; så sker resan på 6 högst 8 veckor åt inre landet; sedan tillbaka til Åbo, som åter får den nåden at behålla Hans Maj:t par dagar, om ej åter motvind förlänger tiden, och sluteligen sker återresan hit i Junii månads slut eller Julii månads början. Hvad academien har at iakttaga, lär blifva det samma, som förledit åt omskrefs, så at derefter arrangementer med säkerhet kunna ske. Jag hoppas ock at mina cantzlikamerater med flere äga under desse få dagar fri tilgång til min huldaste Fars bord, så väl som uti andra biskopshus. Af presidentscontoiret lära tre följa med, men af krigs- och kammarexpeditionerne bara en från hvardera. Från oss, justitiærevisionen med flere departement medföljer efter vanligheten ingen. Ehuru Hans Maj:t vil så litet som möjligt är besvära landet med stor suite, lär densamma dock blifva tämmelig ansenlig, ehuru få af hvar sort folk. Hans ex:ce gref Scheffer och gref Liewen komma med. En commendering af guardiet lär ock följa öfver på galernerne jemte Strålen som regementscasseur, hvilken jag ock til

det bästa recommenderar. Denna commendering lär hela tiden quarblifva i Åbo.

Min statssecreterare har varit och lär ännu blifva någon tid sjuk, hvarigenom händer, at jag til alla delar utom namnet nu gör des ämbete, nog bittida i afseende på mina år. Men vanan gör en étourdi, och jag frögdar mig deröfver at nu förefallit viktigare saker än någon gång förut, sedan jag kom til expeditionen. Det kostade i början at föredraga i presence af Konungen, och riksråderne Höpken och Scheffer, men nu är det så roligt, som ärefullt. — Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 31. Mars 1775.

Fredenheim

351.

Min huldaste Far.

Tvänne min huldaste Fars bref, det senare med 900 daler kopparmynt, hafva åter förnyat min huldaste Fars ömhet för mig och min djupa tacksamhet för min huldaste Far. — Som hans ex:ce varit opasslig någon tid, så har han ej förrän nu hunnit tala vid Konungen om academiens solennitet vid des höga närvaro, hvarföre brefvet derom nu först kunnat afgå. Emellertid har mina bref lämnat säker visshet i god tid. Det ser ganska likt ut, at Konungens resa ej sker förr än den 15. Maji, men man måste hålla sig färdig, efter varelsen blir så kårt. Hans ex:ce vet ej sjelf mer än des bref innehåller, och det är otilräckeligt. Jag får ödmjukast erindra, at som det är ovist om Konungen bivistar academiske oration eller ej, efter det skedt promiscue på andra ställen, så måste den i senare händelsen antingen aldeles innehållas eller ock alla allocutioner til Konungen bequämligen i momenten kunna förvandlas uti tertia persona. Men som Hans Maj:t behagar i den delen visa sig först på stället, så måste alla anstalter äfven dertil tagas, och för allting alt tillagas ganska kårt, framför alt musiquen, ty at vara kårt, blir just at göra sin cour. Annars får man se Konungen gäspa. Jag tror ock, at Konungen ej lär undandraga sig at afhöra orationen, och bivista solenniteten, som i vist afseende blir större, än man préste-

rat på andra ställen. — Jag vet ej ännu vist, om jag följer med. Mit accord och flere omständigheter fordra min härvaro. Emellertid har hans ex:ce just behagat obligera mig at följa med til Åbo för at vara honom där til hands; men jag skal betänka mig, efter jag såsom varande i utrikesexpeditionen icke kan följa längre. — I dag åtta dagar til lär mäst cantzlrådet blifva riddare. Åtminstone liknar det sig väl, men som utgången är oviss, så blir det en hemlighet. Nog torde han bli surprenerad åtminstone denna gången. — Hans svar i den andre saken var mera indecisivt än jag förmodat af hans upriktighet. I de ömaste ordalag försäkrar han, at ingen sådan ventilation förefallit (hvarom jag likväl haft de omständeligaste bref från Hinric, Carl och Krogius) och förbehåller sig at muntel. få tala vid mig derom. Detta är ock en ganska vigtig ordsak at ej resa öfver denna gången, ty då stannar alt i compliment, men annars blir yttrandet på et eller annat sätt skrifteligt. — Nu har man försäkrat mig, at prästecassan skal vara ganska säker, men jag skal ytterligare höra efter den saken och utber mig få min Fars befallning om penningarne häldre må instickas i de nya 6 procentens lånen, statscontoiret gör, eller i discontfonden, som ger 6 procent, skal vara högst säker, bör icke confonderas med assistancecontoiret, och ger penningarne på första påfordran tillbaka. I prästecassan skola de upsägas 4 månader förut, så at de i alla fall ej fås ut förrän i Augusti månads slut. — I början af nästa vecka reser Corplanders fartyg, och alt är i möjligaste och bästa form bestält. I morgon skola sakerne bäras ombord. — Jag fruktar, at Ackerholtziska böckerne ej hinna fås ut eller en gång i Åbo regleras innan Hans Maj:ts ditkomst, men äfven i den delen skal jag under mångfaldiga göremål söka göra alt hvad göras kan. — Cantzleren skref längesedan om Dähnertske böckerne til kammarcollegium och i morgon skola de efterhöras. — Jag har den äran med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 21. April 1775.

Fredenheim

Apostille: Som det nu vid påstens afgång ser ovist ut, om cantzlerens bref om Konungens resa kan afgå i dag, efter vaktmästaren dröjer obarmhertigt med underskriften, så får jag til all säkerhet

preveniera, at det innehåller intet annat, än at Konungens resa nu vist sker, vid första öpet vatn, at alla anstalter äro sådane, at den kan ske i nästa månads början, och at i öfrigt samma omständigheter iaktagas vid academien som hans ex:ce skref förledit år. Man vet ej vist, om Konungen kommer tillbaka til Åbo, eller reser från Helsingfors directe. — Men nu kommer den efterlängtrade underskriften.

352.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 14. April har åter fägnat mig med underrättelse om des hälsa och välmåga.

I dag har det vanliga ordenscapitlet varit. Til commendeur af Svärds Ordens stora kårs är nämnd presidenten Boye, til riddare öfverstelieutenanten Dalberg, som rest på Surinam, professoren Lenberg och en capitaine Theander. Til commendeur af Nordstjerne Orden presidenten Celsing; til riddare af samma orden hofmarskalken greffe Piper (icke hofmarskalken Sten Abraham Piper, som var i cantzliet), statssecreteraren Liljencrantz, cancellierådet baron Ribbing, commercerådet Silfversköld och lagmannen baron Bennet. Kongl. secreteraren von Engeström, som tjent ut sina år, är förklarad för riddare. Således har Konungen ännu icke besatt alla ledigheter, och jag vet ej, om Hans Maj:t ämnar någon stierna åt vårt cantzliet, förän jag får i morgon tala vid hans ex:ce cantzleren, som jag vet önska honom godt. Skulle det åter ej ske, så kan jag ej undra derpå. Häroldskapet blef ej återbesatt. Jag har aldeles icke sökt det, och tycker det vara bäst, at en gång antingen blifva riktig riddare eller ock aldeles intet. Konungen har förbehållit sig at sjelf nämna herolden innan nästa ordens dag.

Min statssecreterare är nu åter frisk, och jag får åtminstone öfverlämna föredragningen til honom, ehuru man som expeditionssecreterare ofta får blanda sig i statssecreteraregöremålen.

Corplander har nu upskutit sin resa til början af nästa vecka. Jag har mäst lastat halfva hans fartyg; icke mindre än fyra claver och två basviolier til Fredensköld, Clewberg, Callmeyer, Jahn, baron

Flemming och secret:n Walheim, academiens electricitetsmachine til professor Planman, til bibliothecarien Porthan academiens bokkista från Greifswald, til professor Bilmark en charta öfver Rysland; och til min huldaste Far: 1:o den engelska stenkorgen; 2:o en stor packlåda med de tvänne stora estamperne med breda förgylte ramar, min Fars Wacklinska portrait, den vackra oencadrerade estampen öfver syndafallet, som jag lofvade för stenpesieret, archiatern Linnæi portrait i medaillon med mera i böcker och skrifter; 3:o en stor packlåda med böcker, af hvilka alla som ej finnas min Far tillhörige, torde tillställas Porthan, som åter får se hvad som är academiens och hvad hans, efter jag sådane emottagit dem af Avellan. Äfvenså är där Aurora samhällets stora klämma, förseglad til Porthan, som han torde få; 4:o en kruka med 30 pomeranzer och 20 citroner; 5:o 13 st:n diverse plommontelningar; 6:o 2:ne pergamottsträd; 7:o 6 st:n körsbärstelningar; 8:o chaisen med selar; 9:o et litet paquet från Gagnerus med hans nya lexicon öfver gamla svenska ord. Af sjelfva sakerne hoppas jag min huldaste Far lär finna, huru väl alt är bestäldt. Baron Sparre har lofvat mig gref Bielkes portrait, när han kommer ut til Åkerö, där han har det. Langebecks Scriptorum medii ævi kosta 162 daler kopparmynt. 3:ne tomer af De Geers Memoires sur les insectes följer med jemte alt annat. Af närlagde räkning täckes min huldaste Far finna min utgift, som blir 475 daler kopparmynt oberäknadt något smått, som kan vara glömdt. Hvad min huldaste Far derutöfver täckes lämna mig af des godhet, kunde, ehuru ej nu, dock längre fram behöfvas, men jag skulle ej nämnt det, om ej min Far så gracieust tåkts tillåta det i sit sista bref. Accordsaken är just nu i görning. Quæstio an är viss och bara man får en bra copist, så har jag mina pengar, de på accorden resterande 8000 daler constant, at skicka in i arfsmedlen.

Fröken Fredenskölds partie är ganska godt, och min nya cousin Hallenborg en rätt hederlig man. — Jag har den äran at med djupaste vördnad framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 28. Apr. 1775.

Fredenheim.

353.

Min huldaste Far.

Jag tackar min huldaste Far åter allerödmjukast för tvänne hulda bref. Så mycket det förra oroade mig lika som skulle jag åsidosätta mina ömaste plikter, så mycket fägnade mig i dag det senare, efter jag derutur finner min huldaste Fars gracieusa nöje öfver mina små commissioner. De tvänne mina bref, som det senare i dag ankomne besvarar, måste hafva varit af den 21. och 28. April. Den 21. April afgeek hans ex:ces bref och mit bref om Hans Maj:ts öfverresa och den 28. först skref jag om commissionerne. Min huldaste Far täckes omnämna de senare, men säger sig ännu sakna underrättelse om Konungens resa. Detta gör mig något brydd, hvart desse angelägne bref tagit vägen och til all säkerhet medföljer nu conceptet til cantzlerens bref och det förra som deruti åberopas. Min huldaste Far täckes härefter alltid nämna data af mina ankomne bref, för at med mera säkerhet sluta, hvilka som hvarje gång framhunnit.

Annars har jag ingenting at tillägga det så ofta ventilerade ämnet om det, som vid Konungens närvaro bör iakttagas, utan får endast på hans ex:ces befallning förnya den berättelse, at alla anstalter äro så fogade, at Hans Maj:t så fort rapport inlöper om hafvets fullkomliga befrielse från is, anträder resan, hvars början utsatt til nästa Torsdag quäll. Hans ex:ce har för sin egen skull befalt mig medfölja, hvilket jag åtlyder, ehuru jag borde bevaka så mycket som ännu återstår af mina accordssaker och andra angelägenheter. Jag dröjer i Åbo under det resan sker in åt landet och far så tillbaka åter med fartygen, om min huldaste Far täckes tillåta det. Min permission är högfärdig och så lång, som Konungens varelse i Finland.

De medföljande concepterne, som jag skulle finna onödige, om jag ej i den saken vore så mycket scrupuleux och angelägen om academiens heder, får jag framdeles tillbaka. Riksrådet Sinclair har befalt mig hälsa min huldaste Far. Han har dräpt mig med Pomerske saker. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Majj 1775.

Fredenheim.

354.

Min huldaste Far.

Öfverhopad med Försynes och min huldaste Fars välgärningar ankom jag i Söndags om quällen hit. Jag skyndar mig at nedlägga för min huldaste Far den tacksamhet, hvaraf mit hjerta är upfyldt för des nya ömhetsvedermälen, och så länge jag lefver, blir det min gladaste plikt.

Några timmars siömörker på vattuskiftet, som dock ej förde oss ur leden, och en lika lång motvind, visade oss endast en liten afbild, huru verkelige motgångar hade förekommit oss. Men annars var återresan lika lycklig som bårtresan. Så snart Konungen var ombord, blef det vind, och väderleken var merendels den härligaste, man ville önska sig. Vår taffel var ganska väl serverad och vår taffelmusique den sista middagen om Söndagen var den aldra amusanteste ty vi åto just under det vi seglade förbi Vaxholmen under canonskott. Aviserne innehålla redan de många och vackra anstalter, som här voro gjorda til Konungens emottagande. Konungen måste likväl dröja par timmar ombord innan de voro i ordning, ty man hade ej så hastigt väntat herren. Prins Fredric var bårta på landet, men hant dock tämmeligen tidigt in. Konungen är nu ute på Ulriksdal, där ock Hennes Maj:t är och lär i morgon komma in.

Hans Maj:t fortfar i sin nåd för min Far. Nu ställes det til i Upsala och Strengnäs. Alla menniskor säga saken för viss och gratulera mig til Fars flyttning, men jag ställer mig försiktigt. Konungen vil änteligen hafva erkebiskopen färdig til October månad, då den instundande döpelseacten infaller, och då min Far lærer få åter se Stockholm.

Konungen berömmar Finland och finnarne för alla, som Hans Maj:t råkar, och lofvar helt vist komma nästa år tillbaka, de tvänne sista åren af min Fars därvaro.

Alla högre och lägre af mina gynnare och vänner tyckas taga del uti min befordran. Von Kemphen är oändeligen misnögd, men jag har hopp at äfven få honom hulpen til en lika fullmagt, hvar emot han lofvat cedere mig alt anspråk på lönen, som säkert annars skulle gå mig ur händerna. Han är at admirera, som har den genereusite emot mig, som upriktigt betänkt för honom, at jag det i närvarande stund ej förtjenar. Det är besynnerligt, at bara jag

feck en moment tala vid honom, var han tröstad och vi blefvo goda vänner. Vist är det, at om jag aldrig kommit til expeditionen, hade han ej ännu varit och kanske aldrig blifvit mera, än han nu är, och at om han nu blir det, så har han mycket at tilskrifva mig det. Sedan må vår tourtvist uphöra. — Jag har den äran at med djup vördnad vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 4. Julii 1775.

Fredenheim.

355.

Min huldaste Far.

Jag tackar min huldaste Far ödmjukast för des öma och gracieusa bref. Porthan ankom i går och torde innan kårt aflämna hvad han haft med sig. Nu kan jag fägna min huldaste Far dermed, at endast för min begäran von Kemphen i dag blifvit förste expeditionssecreterare, och at det derigenom synes ännu vissare, at jag vid Horns hårtgång får expeditionssecreterarelönen, den jag aldrig annars fått; v. Kemphen är nu oändel. glad och tackar mig som sin befordrare i stället för alla maledictioner, jag förr måste eruera. Man anser mig ock nu som en mächtig man sedan,¹ och jag har äfven i dag under statssecreterarens frånvaro i cantzlicollegium utvärkat en hop mindre befordringar i expeditionen. Således är nu freden återställd, och jag har på en gång vunnit en eclatant befordran och allas vänskap.

Konungen fortfar i samma nåd för min Far. Strengnäs lär bli det första som väljer, men Serenius torde ej en gång där bli vald. Man har ansett bäst at valet på sådant sätt börjas där. Upsala torde ock innan kårt välja.

Jag har i dag insatt de 3.000:de dalerne i assistancecontoiret emot 5 procents ränta. Det tyckes vara säkert och bättre at låna dem pengar, än köpa actier, för hvilka man aldrig återfår sjelfva capitalet. Jag påminner mig, at min Far trodde capitalet med desse 3.000 daler vara 50.000 daler, men det blir nu inalles 53.000 dal:r.

Riksrådet gref Scheffer ber nu sin compliment för min Far. Han ber om sin ursäkt, at han ej ännu hinner afgöra de academiska ärenderne, som skola i höst vid återkomsten afgöras. — Med dju-

¹ redan?

paste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Julii 1775.

Fredenheim.

356.

Min huldaste Far.

Jag tackar allerödmjukast för min huldaste Fars bref af den 7. Julii, och skall ej underlåta at verkställa, hvad mig deruti är anbefaldt. Jag bör skynda mig at härmed återsända statscontoirets revers, och aflägger min allerödmjukaste tacksäjelse för interesset deruppå, som kommer til den stora samlingen af min huldaste Fars välgärningar. Jag ber allerödmjukast och är rätt inquiet at få veta ordsaken til Monselii underliga glömska, som ej annat kunnat ske, än med god vilja och berådt mod. Jag tror mig kunna ge claven dertil. Jag kommer nu ihåg, at en man i Åbo sista dagen af vår varelse frågade mig, hvarföre ej biskopen utverkat hofpredikants fullmagt för honom, då landshöfdingen likväl skaffat sit folk en hop gracer. Jag svarade, at hvarken var det min Fars sed at besvära Konungen med onödiga ansökningar eller klädde caractéer en präst. Emellertid torde säkert Monselius väntat sig och kanske bedt min Far om sådant, och då det ej appuyrades, tagit sin revanche på et så gement sätt emot sin förman. Min huldaste Far täckes hugna sig med den underrättelse åtminstone, at han fått en fullkomlig skrapa derföre. Ingen menniska har gjort den ringaste anmärkning deröfver, utan alla berömma, som de ock hafva orsak til hela tilgången i Åbo. Men derföre bör en sådan S . . . k,¹ som Monselius, ej bli ostraffad. Landshöfdingen Raab har skrivit mig til et det aldracomplaisantaste gratulationsbref. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 14. Julii 1775.

Fredenheim

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

357.

Min huldaste Far.

Vid hvar finsk påsts ankomst sedan valdagen var i Åbo, har Konungen frågat efter huru det gått, och jag har varit rätt embaraserad at ej hafva kunnat berätta derom. Änteligen när ej en gång med sista påst någon underrättelse inlopp från någon af våra correspondenter, hittade jag kanske på orsaken, at nemligen valen ej lära få blifva bekante, utan ligga förseglade i Upsala til des förslaget är gjordt. Jag har äfven vågat anmäla detta för at någorlunda svara emot Hans Maj:ts så särdeles nådiga efterfrågan i den delen. Emellertid måste jag dock allerödmjukast be, at med aldräförsta få veta tilgången så i Åbo, som, om möjligt är, i Borgo, emedan jag är pålagd derom aflämna rapport til Ekolsund, när Konungen dit kommer, och hemligheten lär kunna uptäckas för alla hemligheters Herre.

Mit exemplar af gref Axel Oxenstiernas portrait har blifvit af Roslin, Rehn med flere så éstimeradt, at jag vågat offerera det til en präsent för Hans Maj:t, och Hans Maj:t har med särdeles nåd tåkts anse det. Jag har nu bestält en ganska vacker ram dertil och sedan alt är färdigt, har jag befallning at nästa Lördag åtta dagar til infinna mig dermed på Ekolsund, där Hans Maj:t lærer ställa det. Om jag då ej vet något om archibiskopsvalet, så får jag bannor. Hans Maj:t behagade äfven i nåder emottaga den latinska öfversättningen och tykte mycket derom.

Jag påminner mig ej, om jag skrifvit om cantzlerens afresa. Jag bör således nu berätta, at han har Konungens permission på någon tid, och at innan des återkomst i höst kunna inga academica komma före, men då skal alt på en gång expedieras. Det är synd at besvära hans ex:ce under sin landtro. Men nu kommer jag ihåg at jag redan gjort hans ursäkt med förra påsten och deruti upfylt hans befallning.

Konungen har varit så nådig och tillåtitt at protocollet om min befordran feck omskrifvas och alt förbehåll uttagas, samt i det stället, sedan min befordran är omnämd, von Kempkens intagas. Detta blir dock emellan min Far och mig, likasom det, at när Schröderheim presenterade v. Kempkens fullmagt til underskrift, sade Konungen: är icke det illa, at jag måste gifva honom en lika fullmagt, at jag underskrifver den ej med samma nöje som Fre-

denheims. Nu är von Kempfen ganska glad och jag äfven, och hvem hade kunnat för några dagar sedan säja, at vi skulle nästa Lördag hålla en tractering tilsammans?

Nu har jag åter upburit interessen på Hedmanske sedlarne och lämnat det, som i fiol til Gripenstrålen emot hans quittencer, dem jag, om consistorium behagar, kan upvisa. Men i synnerhet fordrar min skyldighet at återsända sjelfva bancoförskrifningarne, dem jag anhåller, at min Far täckes aflämnas. När archibiskopen kommer til Upsala, så har jag ej mer en så säker man at skicka til i Åbo.

Gud göre min Fars brunscur lycklig och bevare des hälsa. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 18. Julii 1775.

Fredenheim

Apostille. Collin lofvade skicka några qvarblefne saker mig tilhanda, men som de ej hörts af, så täckes min Far påminna honom derom.

358.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 18. i denna månad har jag nyligen haft den äran at bekomma. Jag finner, huru stora skäl min Far har at ej eftertrakta den äran, som väntar min huldaste Far, men är glad öfver den fermeté som visar sig deruti, at min huldaste Far ändå ej fruktar för densamma. Det är vist, at föga lär exempel gifvas, at någon Konung med större empressement befordrat en undersåtes förmån, än Hans Maj:t nu vil se min Far på det högsta andeliga ärosätet. Han frågar dageligen efter valens utslag och under det Konungen nu varit på landet, har Schröderheim haft befallning at i und. skrifva derom. Det skedde i går. Förr har man icke eller stort kunnat veta, emedan utom de tvänne finska de öfrige circularerne om valen ej afdingo förrän i Torsdags och Fredags åtta dagar sedan; min Far kan väl tänka hvarföre? Efter all liknelse blir min Far primo loco vald i alla consistorier. Åbo har nu gjort det. Efter mina rapporter från Borgo och som min Far lär veta, lära där nu vara upförde min Far, Benzeltierna och Engeström. I Westerås har valet äfven gått för sig, och där äro up-

förde: min Far, Herweghr och Celsius, hvaraf man torde kunna sluta, at biskop Benzelstierna aldeles icke affecterar denna befordran. I Stockholm blir säkert samma val som i Westerås. I Carlstad skola blifva valde: min Far, Herweghr och Schröder. I Calmar vet jag, at min Far blir viss, de öfrige vet jag ännu icke. Uti Strengnäs är min Far ock viss, men Serenius sjelf kommer ej i fråga, icke på egen begäran, som Benzelstierna, utan efter han blifvit stött med några lectorer, som han skildt vid consistorium och Konungen nyligen insatt. I Wexiö är landshöfdingen Raab preparerad. I anseende til Osanders, den där i consistorium betydande Rogbergs och Benzelstiernas vänskap, skulle Osander, Engeström och Benzelstierna där upföras, men det lär balancera emellan min Far och Engeström, och om biskop Benzelstierna där hunnit taga lika författning, som i sin consistorium, lär min Far ändå alltid vara viss. Det synes emellertid vara det enda equivoque consistorium. I morgon sker valet där. Dessa och alla de andra consistorier har Schrödenheim och flere på hög befallning sous main averterat. Alla menniskor visa sig så oändeligen intresserade för min Far, at jag ej hunnit mer än ministeriellemant emottaga deras complimenter, med den största försiktighet och utan at röja den minsta hvarken indifférence eller empressement. In summa, aldrig har en mera unanime vox populi visat sig i någon sak, aldrig kan Konungen göra en mera almänt approberad befordran, och aldrig har Hans Maj:t så tydeligen förut visat sin intention i någon befordingssak, som denne. Jag glömde at säga, at i Upsala skola alla menniskor tala om min Far, så consistoriales som landtmän.

Von Kemphen släpte mig icke, förrän jag skulle participera med honom i en stor dinée, som vi i Lördags gåfvo på Liljeholmen at 34 personer, hvaribland hans excellence baron Falkenberg och någre collegii ledamöter voro. Jag hade emot min vilja den äran, at hans ex:ce först drack min skål framför min kamerats. Vårt calas kostade och tilsammans 900 daler eller för hvardera 450 daler kopparmynt, som var drägeligt hälst med så mycket folk och för en dinée med 12 fat mat utom små asietter och en desert af 26 skålar och asietter. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 25. Julii 1775.

Fredenheim

359.

Min huldaste Far.

I förgår, när jag kom tillbaka från Ekolsund, fant jag för mig min huldaste Fars bref af den 25. Julii, och tackar derföre allerödmjukast.

På Konungens befallning hade jag med mig Axel Oxestiernas portrait, som jag presenterade på levén i Söndags. Hans Maj:t var oändeligen nögd dermed och utlet sig i de nådigaste termer, som slötos för den gången dermed at Hans Maj:t befallde mig blifva quar och nyttja cantzliets rum och taffel samt föredraga om Måndagen. Jag admitterades då först til föredragning och den bestod uti in alles 27 mål, under det Hans Maj:t med det gladaste humeur täcktes tala om desse och andra saker. När föredragningen var slutad, anhöll jag om tilstånd at få resa dagen derpå, som tilläts. Emellertid skref jag mit protocoll, som jag sjelf förde, och några expeditioner färdige. Som jag härmed var occuperad, så at jag om Tisdagen ensam på min kammare, då en löpare kom in och sade, at Hans Maj:t befalte mig komma up til sig innan jag afreste. Jag geck således efter middagen in til Hans Maj:t, och sedan han täkts tala vid mig om et och annat, tog Hans Maj:t från bordet et grönt chagrings-foderale, som han gaf mig och sade: *Vil ni vara så bra och behålla detta til en souvenir af mig.* Jag blef oändel:n surprenerad öfver en så stor och oväntad nåd och den utmärkta facon, hvarmed den mig lämnades, och sedan jag tackat och i underdånighet kyst Konungens hand, lämnade Hans Maj:t mig et par egenhändiga bref at framföras, och derpå tog jag mit underdåniga afsked. Efter återkomsten i mit rum öppnade jag i min enslighet mit foderale och fant deruti en oändeligen väl arbetad plusieurs ors gulddosa af fyratio ducaters vigt. Jag feck under den kårta tid jag var quar redan på stället mycket gratulationer, men ännu mera här i Stockholm, där man dagen efter min ankomst redan viste deraf genom bref från Ekolsund. Et så utmärkt nådetekn är den dyrbaraste egendom, jag kan få. Som philosophe roar det ock, at se huru hvart vedermäle af en sådan nåd gör oss mera tälte af dem som äro öfver oss, och mindre af vederlikar. Men kanske jag gör dem orätt, ty jag vet mig ej hafva, åtminstone ej hafva förtjent ovänner.

Dernäst kommer jag til erkebiskopsvälen. Åbo-valet var ändå det första som kom in, ehuru det dröjde. Nu står hela saken, som

bilagde lapp utvisar. Elfva consistorier hafva kommit in, och fem felas. Nu redan har min Far 11 röster, Benzelstierna 6, Herweghr fem, och de öfrige 2 och 1. Således är min huldaste Far helt vist ej allenast på förslag, utan ock kommer 1:o loco på förslaget til ärkebiskop, hvartil jag nu til en början utbeder mig få aflägga min allerödmjukaste gratulation.

Härhos medföljer Görvells räkning quitterad, och Porthan tager med sig böckerne med flere commissioner.

Jag hoppas, at statscontoirets obligationer, som jag uti recom-menderadt bref afsändt, längesedan kommit min huldaste Far tilhanda.

Jag har ännu ej kunnat få mera än 6.000 daler ersatte, 4 af Ny-lander och 2 af baron Rosenhane, ty Heidenstam, som var den enda och gammal extraordinarie, kunde intet betala. Således återstå 6.000 daler, och som en cantzlist- och copistbeställning ännu kan besättas, så skal jag väl helt säkert äfven änteligen få dem, men måste något vänta och får ej för starkt poussera saken. Min hul-daste Far vet, huru mortificerad jag varit öfver desamma och huru mycket besvär jag haft, och min Far tackes vara öfvertygad, at jag ej åsidosätter min skyldighet i den delen. Det är emellertid trösteligt, at jag, om annars i menskligheten finnes något vist, bör vara viss at få snart första expeditions-secreterarelönen.

Min huldaste Far tackes ej eller oroa sig öfver academiska sakerne, dem hans ex:ce och Konungen ej underlåta at befordra och hjälpa. — Med djupaste vördnad har jag den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 4. Aug. 1775.

Fredenheim

360.

Min huldaste Far.

Det öma brefvet af den 3. Augusti har åter fägnat och gladt mig, mäst derföre at min huldaste Far icke mera anser flyttningen så motbuden. Den lämnar visserligen mycket besvär och mycket be-kymmer, men hvad ville man ej åtaga sig för den bästa Konungs tienst, aldrahälst, då han just tackes längta efter den momenten, då han kan visa sit oinskränkta förtroende för min Far. Jag hörde

i går af en som kom från Ekolsund, at Konungen dageligen frågar Schrödenheim, om ej alla valen ännu inkommit. Skara och Lund hafva nu äfven inkommit och lika som alla de andre valt min Far. Upsala consistorium och stift har i denna vecka valt, och nu äro endast de tvänne och Gottlands rösterne, som återstå, så at innan kårt lærer Konungens nådiga utnämmande ske. Til et litet bevis, huru angelägen man varit at lämna min huldaste Far et förtjent förtroende, får jag härmed sända et bref från Wexiö, som landshöfdingen Raab mig tilskickat och som, sedan det är läst, kan förstoras.

Med Porthan, som i går afreste, har jag haft den äran at sända mit portrait och en packlåda, et paquet från Gahmen, et från Görvell, et från Ulfven med continuationer, en rulle med portraiter och tvenne böcker från Ekholm, hvars quitterade räkning medföljer. Om jag ej förr berättadt om paquetets afsändande til England, så bör jag nu i ödmjukhet gifva vid handen, at det skedde straxt efter min hitkomst, med en pålitelig skeppare. De smärre continuationsskrifterne, som jag nu håller på at completera, äro det enda, som felas. Den boken, som jag kallat Vedam et Sharta men som heter annorlunda, ehuru jag nu ej påminner mig det, kostar hela 40 plåtar och fins desutom ej nu til salu, men torde komma in i höst.

Porthan har sagt mig, at et annat ännu mera tolerant ställe än det öfversände skal finnas i Åbo consistorii gamla protocoller. Min huldaste Far täckes taga det af honom och låta mig få det på svenska och latin, då jag torde få aflämna det til Konungen med min Fars tal, som högeligen väntas.

Levons skrift blef genast inlämnad, och man har lofvat communication deraf. Riksrådet Lieven är ej i staden, men så snart han i höst kommer, skal jag upvakta honom.

Gud gifve, at brunscuren åtminstone efteråt måtte visa god verkan! Carl Hassel har afsagt sig assessoratet. Får se hvem som kommer efter. Efter alt hopp blir Pehr Juslén hofrättsråd i Åbo hofrätt och Fredric secreterare i Wasa, hvarmed min Far kan fägna den hederlige morbror Juslén. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 11. Aug. 1775.

Fredenheim

361.

Min huldaste Far.

Schröderheim har en par dagar varit i staden, och hade Konungens befallning at taga med sig alla valen, dem Konungen äntel. förmodat vara inne, hvarefter Konungen, som i dag velat förgifva embetet på Ekolsund. Men Upsala och Wisby rösterne saknas ännu i denna stund, och jag tycker, huru långsamma de lära förefalla för den nådige herren, som just längtar efter tillfälle at visa sin nåd. I morgon lära väl desse valen inkomma, och så lär väl i nästa vecka något hända. Upsala valen vet men blifva goda, men Wisby är aldeles obekant. Det enda consistorium, som härtils på sätt och vis skämt ut sig, är Lund. Alla de andra hafva gjort rediga förslag, sådane min Far vet, men Lunds consistorium skrifver til Konungen at han af det bifogade valprotocollet täckes intaga, at vid det anstälde valet biskop Benzeltierna fått fyra röster, biskop Osander 3, biskoparne Engeström, Mennander och Serenius, hvardera två, och biskoparne Filenius, Körning hvardera en. Tämmelig oordning emellan 5 consistoriales, at välja på sju personer, och så at man ej vet hvilka som äro på förslaget, hvarom consistorium ej eller deciderar. Saken består deruti, at professor Benzelius voterat på biskop Benzeltierna, men sagt, at om han ej finge votera på sin cousin, lämnade han den rösten åt biskop Mennander. Skal det senare gälla, så får biskop Benzeltierna 3 och min Far äfven 3, liksom Osander, och då är förslaget sådant. Skal åter en cousins röst få räknas Benzeltierna til godo, så vet man ej, hvilkendera af Engeström, min Far och Serenius skal blifva den tredje, ty hvardera af dem hafva då fått 2 röster. Detta synes således bero på Konungens decision, om det är mödan värdt at affectera en röst, när man har alla de andra. Men för ro skull skal jag sous main söka decision deruti, utan at synas. Jag har emellertid velat berätta det såsom hörande til den tämmeligen completa historie om ärkebiskopsvalen, som mina bref denna tiden innehållit. Man har emellertid på listan i cantzliet skrifvit för Lund: *Osander, Mennander och Benzeltierna* som det naturligaste, och dertil täckes en far på sin lista annotera Scara-valet, som består af *Engeström, min Far och Serenius*. Nästa påst skal jag kunna berätta de tre återstående valen, och den tredje påsten härefter kanske Konungens val.

Glädjen på Ekolsund har varit almän öfver det man yppat de säkraste indicer af et sådant umgänge emellan Konungen och Drottningen, som lofvar efter 8 à 9 månader den största glädje för riket. Presidenten baron Lejonhufvud, som sist kom derifrån, sade, at det varit en charme at se huru kärt, ömt och otvungit de höga personerna bemött hvarannan. Detta kan berättas, men icke efter mig. Jag kan ej beskrifva min glädje, ty förmånerne och suiteerne deraf blifva så mångfaldige, och min Far inser dem väl.

Presidenten Lejonhufvud reser i denna veckas slut til Åbo. Han har bedt mig preveniera min Far, at han åstundar köpa eller arrendera Lemo, och min huldaste Far lär väl deruti hälst göra honom til viljes, men icke förrän jag hunnit skrifva om flyttningens visshet. Med oafåtelig djup vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 15. Aug. 1775.

Fredenheim.

362.

Min huldaste Far.

Jag får ännu fortsätta historien om ärkebiskopsembetets besättande, utan at det ännu är verkställt. Jag hade nu redan kunnat gratulera min huldaste Far, men Wisby saknas ännu. I förledne Lördags inkom Upsala consistorium ecclesiasticum med sit och stiftets val. I consistorium har min Far fått 3 röster, biskop Benzeltierna 5, domproben Hydrén 3, biskop Serenius och doctor Celsius hvardera 2, så at på det förslaget stå *biskoparne Benzeltierna, Mennander och doctor Hydrén*. Stiftet åter, hvars hela votering finnes af medföljande förteckning, har upført *min Far, Benzeltierna och Hydrén*. Consistorium academicum i Upsala feck ej genast befallning at votera, men som Wisby drögsmålet lämnade godt tid, så skref Konungen äfven det derom för at göra bifallet så mycket mera almänt, och efter des höga befallning, afreste Upsala cantzlers secreterare dermed til riksrådet Rudensköld förledne Lördags, om Måndagen til Upsala, om Tisdagen skedde valet och Upsala consistorium academicum skickade en express dermed til Ekolsund om Onsdag eftermiddag, sedan det upført 1:o min Far, 2:o biskop Benzeltierna och 3:o biskop Herweghr. Men

med denna skyndsamhet vants ingenting, ty Wisby feltes ännu. Konungen har varit misnögd dermed, och, emellan fyra ögon, om ej landshöfdingen Segebaden ursäktat Wisby consistorium, skulle det så mycket mindre undgå skrapa, som Upsala consistorium, hvilket mycket mindre drögde, redan hade sin underskrefven, som hade riktigt afgått, om ej just i detsamma valen derifrån inkommit. Så angelägen har Konungen varit om skyndsamhet i den saken. Nu väntar man Wisby valet i morgon, och jag är rädd, at om det ock ej inkommer, så smäller det ändå i nästa vecka, som jag menar, om Tisdag, ehuru jag ej kan få säker underrättelse förrän til Fredags påsten, då jag mäst vågar emellan fyra ögon försäkra, at fullmagten skal medfölja.

Det lærer näppeligen förr existerat, at någon fått alla consistories röster til ärkebiskopsembetet, men det är en rättighet för den, som förut fått enhällig kallelse af et helt stift. Min Fars tilkommande stift har nu här ägt 4 hufvudröster, sjelfva stiftet, bägge Upsala consistories och Stockholms consistorium. Alla hafva voterat på min Far, och det som mäst är at estimera, så har ibland Upsala stifts meniga prästerskap, som in alles utgör 282 röster, min Far ej fått mindre än 206. Altsammans visar et utmärkt förtroende och et känt och vördadt namn äfven i de mäst aflägna landsändan.

Jag skal nu straxt rida ut för motions skull, så at jag måste uppskjuta kanske ända til des jag har den äran at skrifva til erkebiskopen. — Med djupaste vördnad har jag den äran til dödsstunden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 25. Augusti 1775.

Fredenheim.

363.

Min huldaste Far.

Sedan rådet förledne Måndags uprättat förslag til ärkebiskopsembetet, behagade Hans Kongl. Maj:t i går utnämna min huldaste Fader at beklåda denna höga värdighet. Jag skyndar mig at så väl lämna min huldaste Far denna stora nyhet, som ock at dertil aflägga min allerödmjukaste lyckönskan med all den glädje och upriktighet, som et sons hjerta någonsin kan hysa. Gud göre min

huldaste Fars lefnad lång, säll och ärefull, så har riket nytta, församlingen upbyggelse och jag det högsta jag på jorden åstundar.

Det är ej det minsta prof af Konungens nåd, at ehuru utnämningen skedde på Ekolsund sju mil härifrån i går kl. 1. förmiddagen, kan jag dock redan hafva den äran at öfversända den höga fullmagten. Jag feck henne redan i går quälls med Schröderheim, och har i dag låtit chartera henne. Fullmagts lösen stiger in alles til 1400 daler kopparmynt, öfver hvilka jag med nästa påst skal hafva den äran at sända quittance, emedan ännu ej alla insättningar hunnit ske. Som Schröderheim, utom den särskilte vänskap han gjorde mig uti hela detta ärende på Konungens befallning, gjort sig ganska mycket besvär med correspondence och på flere sätt, och desutom är den som contrasignerat fullmagten, så tror jag mig vinna gunstigsta approbation deröfver, at jag i min Fars namn förärat honom en diamantsring af 1500 dalers värde. Jag har tagit henne på räkning hos Suther, och med betalningen hastar det icke.

Jag går tillbaka til slutet af historien om ärkebiskopsvalen. Det långsamma *Wisby-valet* inkom änteligen i Lördags, och om det var det sista, så var det ock det enda, som ej nämde min Far, ehuru annars hederlige män, biskoparne Benzelstierna, Lütkehan och Filenius. Jag har gått igenom consistoriernes bref, och af alla som detaillerat hvars ock ens rester (de öfrige consistorierna måtte hafva valt anonymt) finnes, huru stark pluralite tilfallit min huldaste Far. Således gaf *Götheborgs consistorium* min Far 9 röster, åt biskop Lamberg 6 och åt biskop Schröder 6 etc. *Calmar* min Far 7, b. Serenius 4, biskop Benzelstierna 3, biskop Engeström 2 etc. och *Carlstad* min Far 5, b. Herweghr 4, och biskop Benzelstierna 3 etc. Det ser således ut, som min Far haft alla röster i dessa consistorier, och för at förkärta historien, kunde man utan mycken osanning avancera det om alla consistorier. I *Strengnäs* hade min Far alla röster, och i *Scara*, *Wexiö* och *Hernösand* voro valen enligt consistoriernes bref enhällige sådane min Far vet. Men hvad jag i synnerhet bör närmare göra redo före, äro ärkebiskopsdörets egna val. Hvad som förelupit uti *consistorium ecclesiasticum* och *sjelfva stiftet* är redan til alla delar berättat. I *Stockholms* consistorium var hela voteringen sådan, at biskop Herweghr feck 9, min Far 8, doctor Celsius 5, biskop Serenius 4 och biskop Ben-

zelstierna en röst. I *Upsala consistorium academicum*, där man, som på på fläste andra ställen voterade med slutne sedlar, funnos de innehålla enhälligt min Far, som således feck 12 röster, 10 utföllo för biskop Benzelstierna och 7 för biskop Herweghr etc. Man må således betrakta valen i det hela eller i sina detaljer, så har förtroendet för min huldaste Far varit så allmänt, som det någonsin lär hafva existerat. I synnerhet hafva min Fars nuvarande underhafvande visat at de älska honom.

Af valen finnes, at ibland sjutton röster öfver hela riket min huldaste Far erhålit 16, Benzelstierna 11, Herweghr 6, Engeström och Serenius hvardera 3, Osander, Filenius, Hydrén och Celsius hvardera 2, och Fortelius, Lamberg, Schröder och Lütkehan hvardera en röst. Schröderheim var i Måndags på Konungens befallning inne i staden och anmälte förslagerne i rådkammaren, som beräknade rösterna på berörde sätt och upförde 1:o min Far, 2:o biskop Benzelstierna och 3:o biskop Herweghr, i sanning de trenne värdigaste.

Schröderheim måste då genast skrifva protocollet, justera det och taga derpå rådets underskrift, hvarpå han hade Konungens befallning at genast resa ut med alla handlingarne. Konungen afgjorde saken i går och befalte riksrådet grefve Hermansson skrifva om utnämningen til rådet.

Detta skedde på Aristidis dag, och när jag påminner mig de bullersamma riksdagstiderna, då min Far endast en gång vicarierade vid klubban, sammanlagde med alt hvad som gjort min Far så allmänt älskad, kommer jag äfven ihåg Cornelii ord om Aristides: *Adeo excellabat abstinencia, ut unus post hominum memoriam cognomine justus sit appellatus. — Neque aliud est ullum hujus in re militari illustre factum, quam hujus imperii memoria, justitiæ vero et æquitatis et innocentie multa.* Annars hafva den 31. och 1:sta i år varit lyckelige dagar för min Far och mig. Den 31. Maji blef jag första expeditionsscreterare. Den 1. Augusti feck jag en gulddosa af Konungen och den 31. i samma månad min huldaste Far sin archibiskops fullmagt.

Jag har varit angelägen at efterhöra döpelseacten. Man menar at redan i nästa månad Hertiginnan kommer ned, så at min Far verkel. måste hålla sig färdig, för at ej blifva surprenerad. En sådan beredelse kommer desutom alltid til pass, ty någon sådan

act blifver här säkert. Men hvad tiden til öfverresan vidkommer, kan min huldaste Far vara helt tranquil ända tils Konungen skrifver min Far til derom, hvilket jag bedt måtte ske i tid.

Men nu genast fordrar skyldigheten, at min huldaste Far skrifte-ligen aflägger sin underdåniga tacksäjelse. Konungen väntar det och har alt skäl at vänta skyndsamhet dervid. Med aldräförsta påst efter detta brefs ankomst täckes min huldaste Far derföre sända mig tilhanda et sådant tacksäjelsebref i de aldräödmjukaste termer på påstpapper in folio, sjelfva brefvet försegladt och til min rättelse en afskrift derjemte, hvaruppå jag genast genom natten ämnar resa til Gripsholm och jemte brefvets aflämnande där aflägga både min Fars och min egen undersäteliga tacksäjelse för den nådige Konungen.

Ännu har Konungen ej deciderat, hvem som skal blifva biskop efter, men där kommer väl befallning, hvarföre det är bäst, at alla anstalter uppskjutas dertil. Jag tviflar, om Gadolin önskas.

Jag har aldrig sett någonting från första stunden tagas för en så afgjord sak, som denne befordran, och ingenting utmärker mera almänhetens röst. Det har dock ej varit aldeles utan intriguer, som denna tiden framlupit. Serenius och Celsius hade väl haft håg för denna värdigheten, och i synnerhet försäkras, at den förre gjort all sin vinning om röster, men förgäfves. Benzelstierna har helt vist ej sjelf velat hafva denna befordran, eller kanske stält sig så. Emellertid utmärker hans egit val mycken vänskap för min Far, och gör at jag än mera håller af honom, än förut. Men hans slägtingar hafva dock än en gång önskat sit namn på erkebiskopsstolen. Man gjorde således åtskilliga insinuationer på Ekolsund, och stälte dem, såsom de endast ginge ut derpå at åtminstone erkebiskopsstafven måtte offereras Benzelstierna. Riksrådet grefve von Hermansson skal ej underlåtit at understödja eller åtminstone söka understödja dem. Detta skulle gå lika ministerielt som Lunds-valet, men bägge delarne mislyckades. Liksom rådet tilerkände min Far den equivoqua rösten, så tilerkände Konungen honom sjelfva embetet, och man behöfde ej mycket söka insiniura, förrän man fant, huru det bar emot. Konungen reflecterade mäst på den största förtjensten och på det mästa förtroende. Det har varit så almant, som glädjen nu är. Man omfamnar kysser och handtager mig hvart jag kommer, och jag kan vara viss at det är upriktigt. Redan

i dag hafva flere prästmän dels uppsökt mig at visa sin fägnad dels, när de råkat mig, gjordt det; ty redan i middags var Konungens rättvisa almänt bekant. Aldrig har Konungen mera eclat sagt sina idéer förut och aldrig mera längtat efter at göra en välgärning.

Schröderheim lofvade i dag upvakta min Far med bref. Om han ej hunne göra det, läser min Far väl ändå ej uppskjuta at under mit couvert hedra honom med bref. Han har vist ärft hela sin fars vänskap för min Far, och jag önskar intet högre, än at kunna göra honom någon reelle tjenst tillbaka.

Jag bör ödmjukast tacka min huldaste Far för des bref af den 15., 18. och 22. Augusti, de tvänne sista i Söndags ankomne. I det föregående har jag redan besvarat det angelägnaste, och jag tror mig hafva lämnat nyttiga uplysningar för framtiden. Aldrig har min huldaste Fars framkastade supposition om mislyckande i denna sak snarare och kraftigare kunnat häfvas. — Med djupaste vördnad har jag den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 1. Septembr. 1775.

Fredenheim.

364.

Min huldaste Far.

Efter mit ödmjuka löfte med senaste påst bör jag nu göra redo för utgifterne vid ärkebiskopsfullmagten. Chartan, som quitterade sig sjelf, var med förhögnig 540 daler, chartæ sigillatæ recognition, enligt medfölj:de quittance, 360 daler, lazarets afgiften enligt samma quittance 100 daler, cantzligebühren enligt det sist afsände quittencet 300 daler, åt vaktmästarne för sigillet 60 daler och åt rådsvaktmästaren à part 33 daler, tilsammans hela kostnaden ettusende trijhudrade notio trij daler koppar.

Von Aken har bedt mig förr allting recommendera medföljande promemoria hos min huldaste Far, och mera hinner jag nu ej hindrad af en vidlyftig påst med underskrift til Gripsholm. — Med djupaste vördnad framhärdar til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 5. Septembr. 1775.

Fredenheim

365.

Min huldaste Far.

Om min uträkning ej slagit felt, så måtte min huldaste Far hafva fått Kongl. Maj:ts höga fullmagt i förgår just när min Far geck up i consistorium, och just nu som bäst lärer min Far expediera sin påst. Jag påminner mig nu ingenting mera at tillägga mina förra ödmjuka berättelser, än at jag just råkade vara tilstades i rådkammaren at föredraga utrikes ärender, när min Fars utnämning där anmältes. Rådet hade förut visat prof af sin önskan i den delen, och nu hade jag den nåden at vara åsyna vitne til deras ex:cers nöje deröfver. Publiquen, hvars eloger jag dock ej mycket éstimerar, börjar redan visa sin fägnad, och jag vet ännu ej hvem som infört den dåliga men välmenta latinen i Dagligt Allehanda för i dag. Sådane tolkar äro dock ej at förakta. Från Upsala har jag redan haft bref från Hellvig, som frögdar sig högeligen.

Ärkebiskopen dog den 18. Maji. Således lära vi ej få den hugnaden at se min Far här med allone förrän nu i höst eller nästa vår et år til. Om jag lefver, lärer således min sista visite i Finland blifva nästa år. Så har min spådom inträffat, och det skulle ej komma mig til pass, at nu vara bofast i Åbo hofrätt. Men hvad lustresor jag en gång får göra emellan Stockholm och Upsala? Huru alla somrar skola i flere repriser där tilbringas, och i synnerhet alla helgar? Min Far får verkligen flere vänner där än i Åbo.

I dag skrifver jag til Schröderheim på Gripsholm, och som Konungen mycket öfverlägger om successorn, så ber jag Schröderheim låta veta Hans Maj:ts tanka med det första. Item om någon öfverresa skal blifva i höst, hvarom nu så särskilta rykten gå, men för hvilken man visserligen ej ännu får göra sig säker. Man hoppas i alla fall at ärkebiskopen nästa år skal förrätta en döpelseact. Hvad Hertiginnan angår, säga någre, emellan fyra ögon, at det skal se så ut som hon råkade ut för någon växt, sådan som jag föreställer mig at min sal. mor plågades af sit sista år, och det vore rätt illa, men bör ej omnämnas.

Hela denna tiden har jag varit mycket rädd för mina bref. Jag får ock nu mera än förr supplicera, at min Far i des gunstiga svar täckes specificiera mina ankomne bref hvarje gång med sit datum. Jag skrifver derigenom med assurance om en hop saker, som jag annars ej törs nämna.

Sedan jag sist hade den äran at skicka min Far den Spikerska promemorian, hafva de härvarande arfvingarne haft bref från Brandér i London, som nu alt mera skal finna sig uti deras rättighet, så at endast min huldaste Fars förord för dem behöfves. Det är så billigt och så kraftigt, at jag ej kan undgå at på det ömaste anhålla derom.

Assessor Norell, som gaf ut sammandraget af de årliga publicationerne, har bedt mig anhålla om svaret angående antalet af det som behöfs i Åbo stift. Han lär innan kårt skicka öfver en hop exemplar.

Secreteraren Wargentín, som ofta hälsar på mig och i dag lär upvakta min Far, har skänkt en hop doubletter från wetenskaps-academiens bibliothèque til Åbo, som jag skal skicka öfver. Nu är intet fartyg inne.

Porthan och jag hade här en discours huru nödigt det vore at et gymnasium inrättades i Åbo stift. Jag tycker at det skulle bäst behaga och passa sig i Wasa. Om min Far ville upgifva et förslag dertil för Konungen så skulle jag présentera det, och då vet jag ej hvad som feltes uti et stort namn för min Far på den sidan. I Upsala äro många tilfällen dertil, och det första som väntar min Far, är présidium i bibelcommission som ärkebiskop. De slags förtjensterne falla ömnoget på Mennanderske ätten, och min Far väntar den äran at en gång äfven få utgifva en ny svensk Bibelversion. Jag finner rättnu föga skilnad emellan Benzelier, Gezelier och Mennandrar, och efterverlden skal en gång finna dem täfla om företrädet.

Nyheter vanka föga, när hofvet är från Stockholm. Den 19. eller 20. reser Konungen til Carlscrona. Desförinnan får jag väl göra underdånig upvaktning med min Fars tacksäjelsebref. Sedermera, om min Far sjelf ej öfverkommer, lär jag i Stockholm få i underdånighet aflämna det sköna talet, som alla vänta med begärelse. — Med djupaste vördnad har jag den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. Septembr. 1775.

Fredenheim

366.

Min huldaste Far.

Lyckan har följt ärkebiskops-ärendet ända igenom, och det fägnade mig oändeligen, at i Söndags eftermiddagen finna af en vördad skrifvelse, huru snart och hastigt fullmagten framkommit. En så stor changement har ej annat kunnat än surprenera i början, men ju mera min Far eftersinnar hela rikets önskan, des mera lärer min Far vara glad at kunna uppfylla densamma. Ännu har jag ej hört af när döpelseacten kan infalla. Det skulle väl synas som i alla fall vore nödigt at min huldaste Far äfven munteligen aflade sin und. tacksäjelse och personligen infant sig efter en så hög befordran; men så väl af egen drift som i anseende til de af min Far anförde orsaker täckes jag vid tacksäjelsebrefvets aflämnande omnämna, huru gärna min Far redan i höst upvaktade sin älskade Konung, men at åldern och årstidens besvärligheter tvinga at uppskjuta et ibland des dyrbaraste nöjen, och at et annat år utbedja sig en så stor nåde etc. Jag får väl vid desse och flere utlåtelse höra Hans Maj:ts nådiga tanka ang. öfverresorne och slutel. flyttningen.

Mina bref hafva nu en tid bårtåt varit mäga politiske. Detta blifver ej mindre, och jag bör i synnerhet fullkomligen underrätta min Far om Konungens intention med syslans besättning efter min Far, som måste blifva en nöjsam actus för min Far at åskåda. Som prästemöte snart instundar, då min Far borde känna omständigheterna, så skref jag som för egen räkning i Fredags til Schröderheim, som föredrager inrikesärenderna på Gripsholm, sade mina tankar och bad honom underrätta mig om Hans Maj:ts. Det har blifvit så ganska nådigt ansett som min Far täckes finna af Schröderheims svar til mig i medföljande afskrift. Man finner deraf, huru nödigt det var at fråga Konungen, om man annars ej velat mistaga sig, at jag håppas at min Far så väl agrèerar detsamma som de idèer jag efter yttersta vett och öfverläggning upgifvit. Gadoln och Celsius blifva således ej angenäma på förslaget för Konungen, och Cajander ej för Åbo stift, ehuru kanske någon gång för Borgo. Fortelius, biskopen i Borgo, är nästan den enda finne, som nu kan komma i quæstion, och den värdigaste, ehuru ej den skickligaste. Jag tror at min Far skal approbera den politiska idéen med professoren Benzelius i Lund. Han är dessutom den enda quar af det prästerliga Benzelska namnet, som jag tycker skulle sätta en

lustre på Åbo stift. Då vore Benzelierne ganska satisfierade, och denne man skal desutom vara en försvarligen studerad man, ganska artig karl, gammal professor och med godt hjerta. Om man skiljer sig från all præjugé af rectoratet och endast betraktar en hederlig, skicklig, drifvande och lärd man, så förtjente rector Cavander, som ock skal vara mycket påtänkt i stiftet, det tredje rummet. Kunde Schröderheims svåger Flodin få det, som är en så ganska hederlig karl, hofpredikanten och kyrkoherde i Adolphs Friedrichs församling, så vore det vist ganska väl, efter Schröderheim ber derom, och Flodin har så mycken nåd hos Konungen. Men kan det ej ske, så vore åtminstone väl, om han finge en hop röster, som Schröderheims ord falla. Om det derföre ginge efter önskan med detta val, så skulle jag tycka, at biskop Fortelius skulle komma 1:o loco, professor Benzelius 2:o och Cavander, eller om någon annan lika hederlig finne funnos 3:o loco. Jag ville likväl at den tredje skulle med knapp pluralité vinna på Gadolin och Cajander, som väl måge stå i bredd och som då ej hade mycket at klaga; men at Flodin likväl ej skulle få mycket mindre, utan häldre flere röster, än de tvänne sistnämde, ty han förtjenar det. Detta är hvad jag i ödmjukhet underställer min Far ang. dem, på hvilka rösterna synas böra roullera både för at göra Konungen nöje, stiftet nytta och aspiranterne justice. Min huldaste Far tackes ej tro, at det är af interesse för Krogius och Borgström som jag talt för Fortelius. Det är endast i anledning af den billiga idée om åtminstone et palliative til des bättre fås, som jag fått veta åtskillige skola hafva i Finland. Om Benzelius, som jag förr allting ber om, kommer på förslag, så använder jag alla krafter at få honom utnämnd, ty jag tror honom vara både värdig och i alla afseenden tjenlig. Finnarne hälst i den disette som sig nu yppar, hafva ingenting at klaga, om tvänne af dem komma på förslaget. De böra komma ihåg at de nu tilsatt det som är mycket bättre, ärkebiskopsembetet. In summa af det föregående och i synnerhet Schröderheims bilagde bref, som är ganska påliteligt, kan min huldaste Far vara så förvissad om Konungens vilja, som min Far sjelf inhämtadt den. Han har väntat min Fars biträde härvid och min Far kan nu så mycket bättre fullgöra sin brinnande nit för des höga nöje, som hans vilja tillika är det som mäst gagnar och hedrar stiftet. Jag vet ej ännu, när valen böra anställas. Con-

sistorium vet väl sjelf, om det skal afbida befallning eller ej. Men vid prästemötet lærer min Far nu ej underlåta at tala vid en i sender och preparera dem med all den assurance, som bilagan föranleder, och tillika med min Fars vanliga försiktighet. Jag tycker det är hederligt för min Far at kunna visa sig känna Konungens intentioner, och prästerskapet lär ej underlåta at följa sin älskade fornda biskops råd för sista gången. De förnämste österbotniska prostarne, som ej lära komma ned til Åbo, måste väl i sinom tid få bref af vissa personer, och jag skal til en del se til at kunna fournera dem idéer härifrån försiktigtvis, efter de äro nog posterade för Gadolin. I öfrigt ser min Far huru fria händer Konungen lämnat och at han egenteligen endast undanbedt sig Gadolin och Celsius, så at i den saken behöfver man ej mera tvifla. Min huldaste Far tackes således bereda valet efter sit godtfinnande, så at alt må vara i ordning, när det skal hållas; at alt som är menighet måste styras. Emellertid är jag glad at i tid hafva kunnat gifva så säkra rättensnören, och om detta bref är hastigt, så är det åtminstone icke opålitligt. Jag torde med par ord efter hand få höra, huru det låter.

Mit bref til Schröderheim var fullt af ganska fidele och naturelle idéer, så at jag är glad at Konungen sett det och, huru jag tänker troget äfven när jag ej tror honom få veta deraf. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Sept. 1775.

Frm.

367.

Stockholm, den 19. Sept. 1775.

Min huldaste Far.

Så snart jag i Lördags haft den äran at emottaga min huldaste Fars bref med det underdåniga tacksäjelsebrefvet, reste jag ut til Gripsholm, hvarest jag hade den nåden at se Hans Maj:t, hans ex:ce gref Scheffer med flere herrar vid hög välmågo. Hans Maj:t tackes med ganska stor nåde tala vid mig. Jag aflämnade i underdånighet min Fars bref och utbad mig at få förena min egen aller-

ödmjukaste tacksäjelse med min Fars för all den nåd som oss bägge så ymnigt vederfarits. Sedan Hans Maj:t med nådigt nöje uptagit denna vördnadsbetygande, sade han: *huru mår ärkebiskopen*, och gjorde åtskillige frågor, dem jag i underdånighet besvarade. Riksråderne Scheffer och baron Bunge kommo med i discoursen sluteligen, då Konungen ibland annat sade: *gubben får skynda sig hit nu och genast hafva förrättningen, får se hvad där kommer fram, men icke tål det längre mera. Jag har alt redan underskrifvit orderne til honom.* Jag sade, at min Far satte sin undersäteliga plikt uti at med det första efterkomma Hans Maj:ts befallning. Jag hade förut nämt för r.r. Scheffer, at jag väl hade lust at hämta min Far, och riksrådet kom fram dermed för Konungen. Konungen sade: *då blir det andra gången som ni far i år til Finland, men kanske sista gången på lång tid. Intet far ni likväl så commodt, som den första gången.* Riksrådet Bunge sade: *han har den variation denna gången at få träffa sin far som ärkebiskop. Jaa, det är så,* sade Konungen, *men han såg väl honom mäst som ärkebiskop förra gången äfven; ty han var då in petto.*

Med desse och flere nådige utlåtelse framskred denna audience, och jag kan ej nog beskrifva med hvad politesse och grace äfven riksensråd täcktes bemöta mig. In summa det voro ej mycket flere, än vi som talte på den levern. Jag behöfver ej nämna alla gratulationer.

Jag hinner omöjligen nu mera skrifva, än at det presserar grufligen med öfverresan, och at den omöjligen kunde undvikas. Min Far kan ju sedan fara norr om och taga afsked af sit stift på återresan för sista gången. Konungens befallning afgår i dag. Jag hade henne in med mig. Schröderheims bref lär vidare säga om brådskan. Riksrådet Bunge sade, at Hertiginnan så när redan fallit i barnsäng på Gripsholm. Nu är hon i staden. En hop riksrådinnor äro efterskrefne at biträda min Far vid dopet. Det blir en liten col . . .¹ förrättning som betalar sig. Jag skal göra mig undermåttad om alla observanda och kanske sjelf i Åbo, då jag ej tänker dröja mera än par dagar, säga min Far dem. En kårt oration, som ej mycket omnämner vår surprise (efter det ej passade sig för Ko-

¹ *Sanan loppuosa sitomisen takia peitossa.* — Slutet av ordet har blivit bortskymt vid inbindningen.

nungen) måste påtänkas. Den skrifver min Far på en afton. Kanske jag kommer med. Akens permission har jag, bara min statssecreterare vet packa sig in til staden. Sedan torde jag få göra min Far sällskap tillbaka til Stockholm, men min Far täckes ej vänta på mig.

Om jag möter på vägen så är det alt nog. Konungen tycker om, ju snarare min Far är här. Jag har ej mera rum, klockan slår 9.¹

368.

Min huldaste Far.

Efter Konungen var så nådig och gaf mig permission och efter vädret är ganska vackert, tänker jag hafva den äran at afhämta min Far från Åbo. Nu är et fartyg segelfärdigt (ty at kåsta på påstvägen vil jag icke) och von Aken blir deruppå min resekamerat. Det enda, som felas och är en liten omständighet, nemligen vind, så at jag ej kan skriva, när vi härifrån kunna afresa. Narar motvind, så reser jag icke, och stöter någon lång motvind til uti svenska skären, så reser jag hit tillbaka. Vi hafva et ganska godt och tremastadt fartyg, det största som far emellan Stockholm och Åbo. Min Far är nu gracieux och emellertid lagar sig til sin resa; ty alt hvad jag ville dröja i Åbo vore en vecka. Konungen tyckte om min attention at fara efter min huldaste Far, och det är åtminstone välmening at ej låta min Fars hitresa blifva, jemte besvärligheterna af väderleken, ledsam. Men som jag sidst skref, så täckes min Far ej vänta på mig, ty om jag på något sätt finner resan blifva långsam, så kan jag som ganska lätt equiperad vända om och emottaga min Far här. Emellertid har jag här redan gjort alla anstalter. Min Far har anständiga rum hos en köpman näst intil gamla banquen uti Stora Kyrkobrinken, så at det kan aldrig vara närmare til hands. Det har ej varit möjligt at få göra accordet under trenne månader, October, November, December och det för 1.200 daler. Ljus böra skickas från Finland. Reser min Far förr bårt, så har värden lofvat göra alt sit til, at rummen, som äro stora och vackra, blifva uthyrde och hyran för den återstående tiden räknas min

¹ Kirje loppuu tähän allekirjoittamattomana. — Slutet av brevet och underskriften saknas.

Far til godo. Jag skall ock hafva soin derom, ty alla resande veta, at i det huset finnas rum på kårtare terminer. Det har ej varit möjligt at anställa denna saken försiktigare. Dessa voro de lindrigaste vilkor, som kunde fås, och man begärte på et ställe til ock med 800 daler k:mt i månaden. Hyrorne hafva grufligen stigit. Hvad logement angår, så kan min Far dristigt genast köra dit in. Men jag har ock kommit ihåg sjelfva förrättningen, och derföre har jag med mig til min Fars rättelse ceremoniellet som iakttogs 1745. Hvad jag förut deraf kan säga, är at sedan alla rangerat sig uti slottscapellet, framträder ärkebiskopen i sin skrud och håller et kårt tal (som denna gången ej får omtala vår långa väntan) samt derpå förrättar döpselsen. Sedan skjutes, musiceras, och sjunges. Det blir en vacker act, och talet bör bli helt kårt. Efter denna acten med den vanliga mellantiden lär Prinsessans kyrkogång ock komma at bero af erkebiskopen och omständigheterna dervid hinner man i god tid få veta. Gud låte allenast, emellan oss sagdt, ej en begrafningsact inträffa i stället, ty man säger at det liknar sig til en svår barnsbörd. I alla fall skal man vara ganska osäker om tiden och stunden. Prinsessan far nu mera ej ur fläcken, utan afbidar densamma här i Stockholm. Min Far gör både derföre och i anseende til årstiden väl at skynda sig med det aldräförsta. När Konungen räknar til och med derpå, så kan min Far tänka, huru litet sjelfva resan stått at undanbedjas, om man ej i stället för den myckna nåden ville hafva onåd. Min Far får ock då bäst sjelf tala vid Konungen om det ena och andra. Han vil änteligen, at min Far flyttar med allone nästa år. Kostnaden vid denna resa blir väl ersatt, om ock penningar skulle lånas. Suthers fordran kan man väl vänta med, om det vore et halft år. Återresan blir ju ej så farlig, om min Far för sista gången tager afsked af sit stift norr omkring. Emellertid tror jag mig nu hafva arrangerat alt som på mig ankommer och mera får jag tala om, sedan jag kommit til Åbo. Man gör bäst at uppskjuta med biskopsvalet til längre fram. Icke ökas Gadolins credit, om han ej minskas, och man kan spara denna soin tils det andra är förbi. Han har skrivit mig til, och brefbäraren sade munteligen, at 6.000 daler stode at commendera för mig, när jag behagar. Jag sade, at fullmagten ej kâstar så mycket och att jag räknar hans vänskap vida högre, och dermed var det alt. Jag ber för allting för Benzelius. Nog är han värdigare än de andre

gökarne. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Sept. 1775.

Fredenheim

369.

Monseigneur mon très cher Pere.

En revenant chez moi hier au midi, j'étais bien surpris, qu'on m'avoit envoyé les clés, que Lindelöf vous remettra avec cette lettre. Je les aurais envoyé d'abord; mais outre qu'elles s'étoient déjà avancé trois heures après votre départ, de sorte qu'en tout cas c'étoit presque impossible de les restituer qu'à Grislehamn, j'avois encore quelque esperance, qu'il y pourra venir quelqu'un de votre part pour ce sujet. À présent cette esperance étant finie, je ne saurais me refuser de vous restituer par ce moyen des meubles si necessaires. Je me tiens très humblement assuré, qu'en cela vous daigniez m'accorder votre approbation, qui fera toujours l'objet de toute ma conduite.

J'étais hier diner chez un agent, qui s'appelle Seele, avec un Marchand Lubecker nommé Pauli, un homme bien aimable, qui doit se marier á une Allemande, la plus belle du monde, et qui sans cela lui apporte deux cents mille Rixdalles.

Au soir j'assistais á l'assemblée ordinaire, où j'ai trouvé Madame Egerström. Je lui ai marqué de la part de Monseigneur mon très cher Pere, qu'il n'aurait nullement manqué á la visite due á une si ancienne et si estimée connoissance, si ses affaires et la saison n'auroient haté son départ. Elle m'a paru bien contente de ce compliment.

Mon courier étant monté a cheval, je dois finir ma lettre, et c'est avec des sentimens de la plus grande veneration, que j'ai l'honneur d'être toute ma vie.

Monseigneur mon très cher Pere

Votre très humble et très
obeissant fils et serviteur

à Stockholm, le 13. de Nov. 1775.

de Fredenheim.

370. Monseigneur mon très cher Père.

Je ne saurais point exprimer, dans quelle inquietude le mauvais tems, qu'il a fait depuis votre depart, m'a mis sur votre voyage. Il y a été aujourd'hui un brouillard et un tempête; mais en apercevant, que le vent a été contraire, j'ai été soulagé de ce qui dans une autre saison aurait fait mon desespoir. On dit, qu'à la campagne on va deja en traîneau, et je crains fort, qu'en tout cas un carosse aux roues doit présent être presque impraticable en Finlande. C'est pourquoi j'ai marqué par cette ordinaire au Sieur Kreander de faire diligence, qu'un equipage convenable vous attend á Tomois, si vous ne seriez á Abå à l'arrivée de ma lettre.

Lindlöf est encore à son voyage, et il ne doit pas s'amuser à cheval à present. J'attens avec empressement de vos nouvelles par lui.

J'ai ouï dire à M:r Schröderheim, qu'en verité M:rs Roos, Montgomerie, Rappé et le Conseiller Idman ont eü leurs instructions par l'ordinaire passée, et on aura soin, que d'autres encore soient avertis de ce qu'ils ont à faire. C'est au midi du Janvier, à ce qu'on m'a ecrit de Finlande, qu' on va nommer les Candidats aspirants au siège episcopal.

J'ai l'honneur d'être avec des sentimens de la plus haute veneration

Monseigneur Mon très cher Père

Votre très humble et très
obeissant fils et serviteur

à Stockholm, le 14. Novembr. 1775.

de Fredenheim.

371. Min huldaste Far.

Det är redan tredje gången, som jag har den äran at upvakta min huldaste Far, sedan des afresa, men jag beklagar, at mitt första bref följer nu med tredje. Min huldaste Far finner, at jag dermed ämnat sända någre efterlämnade nycklar, hvilka åter uti et särskildt couvert nu åtfölja på påsten. Jag vet intet annat moyen nu mera. Jag afsände Lindlöf dermed om Måndags morgonen; men då han

kom til nästa gästgifvargården til Grisslehamn, hade man för visso berättat, at min Far redan Måndags morgonen rest til hafs, och at Lannerstierna kommit för sent. Uti avisen stod åter, at herrarne om Tisdagen, (då det faseliga vädret var) rest ifrån Grisslehamn. At nycklarne ej kommo dit, är således nu mit minsta bekymmer, och jag längtar at få höra, när och huru min huldaste Far kommit öfver. Directeuren Ross har nu kommit den vägen, men ej träffat min Far. Gud styre alt til det bästa. Min huldaste Far tackes låta mig veta, hvad dag min Far geck öfver hafvet och om Lannerstierna då var med.

Rossen lär nu vara här för kamereraresyslan skull. Ännu hafva vi ej hunnit med academiska saker. Den ena är cantzliprésident och den andra statssecreterare, man måste ursäktta oss.

Nu måste jag med visso berätta, at Nääfven icke blir kyrkoherde i Tuna. I vår sista conseil var det i det ämnet rätt roligt; och frågan upkom derom i anledning af en Wiksells ansökning. Konungen brydde cantzleren, at han först recommenderadt Wiksell och sedan kommit fram med Nääfven. Men Konungen sade, at han ville hålla sig vid den första recommendation. Riksrådet sökte bestrida at han recommenderat någon annan än Nääfven til Tuna. Men det blef därvid. Konungen sade åt mig: säg man Nääfven, at r.r. Sch. sjelf recommenderat en annan än honom. När jag deruppå föredrog et Pomerskt kyrkoherdeförslag, sade Konungen: jag nämner Nääfven dertil; men det blef ej ledsamt af. Man log en stund, til des en annan på alfvare utnämndes. R.r. Falkenberg sade: kan ej Nääfven blifva biskop efter ab., hvarpå jag svarade: man vil ej en gång hafva honom som professor där, mycket mindre som biskop, och det skämde sluteligen bårt hela hans sak. Äfven innan jag sade det, syntes Konungen rätt väl känna mannen. I dag sade cantzleren mig serieust, at han tydeligen ser, at Nääfven ej får Tuna, och at han gjorde bäst at resa bårt. Jag ber, at ingen, minst Nääfven, får veta af föregående samtal om honom.

Landshöfdingen Boije berättade mig, at Hans Maj:t ej gifvit honom löfte för Fontenius, och at denne är min Far derföre helt och hållit oblikerad.

Ännu har man ej kunnat få det välsignade protocollet om Horn utur vederbörands hand. Jag gör mig emellertid så viss om lön, som något i dödligheten kan vara.

Efter all liknelse lär Engeström bli cantzlråd och Fransen efter honom presidentssecreterare. Den senare blir en ganska agreable moitié uti våra gemensamma syslor. Jag kan heller intet klaga på Engeström, och jag blir alt mera öfvertygad, at jag verkligen har så almän kärlek af mine kamerater som om jag ännu vore copist. — Med djupaste vördnad framhärdar min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Nov. 1775.

Fredenheim

In margine: P. S. Jag utbeder detta bref och flere sådane allerödmjukast et rum i bureaun eller hälst i elden.

372. Min huldaste Far.

Jag kan ej beskrifva min fägnad öfver min huldaste Fars bref från Hammarland. Jag beklagar at man redan par retour låtit någre bref gå härifrån så at jag ej vet om consistorii bref om skafttionden var deribland. Et Mathesii bref följer härjemte. Et annat låter jag gå par retour på påsten.

Jag har i dag spisat hos r.r. Höpken, som var ganska nådig, och talte mycket om continuation af Tacitus.

Om Torsdag föredrager jag i und. cantzlicoll. bref om legationspredikantssyslans återbesättande i Constantinopel, och om ej statssecreteraren kommer ut til dess, får jag derom contrasignera et bref til min huldaste Far. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den. 21. Novembr. 1775.

Fredenheim

373. Min huldaste Far.

Jag är glad, at intet annat än påsternes uteblifvande vållar min ovisshet om min huldaste Fars hemkomst, den jag hoppas länge sedan lyckeligen inträffat. Ehuru många vänner min Far hade förr, finner jag nu ändå flere interessera sig uti min Fars välgång, och alla menniskior fråga efter om min Far lyckeligen kommit öfver hafvet.

I dag afgår Konungens bref ang. predikantssyslan i Constanti-nopel. Icke lär det ofta hända at sonen contrasignerar bref til fadren. Där blir flere sökande än man väntade, och min Far lär bli öfvertygad af bref om förslaget.

Konungen vil ej annat än rent afgifva Horn afsked, och nu är han tillskrefven om han häldre vil välja det eller komma hit til tjenstgöring. Von Kemphen är dödeligen sjuk. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuk-lydigste son

Stockholm, den 1. Decembr. 1775.

Fredenheim

374.

Min huldaste Far.

Aldrig hafva finska påsterne i mit sinne längre drögt och aldrig varit välkomnare, än denna gången. Änteligen ankommo förledne vecka min huldaste Fars bref af den 21. och 24. Novembr. samt den 1. i denna månad. Gud vare lof, at resan uti en så sen årstid gått så väl och lyckeligen, och Gud uppehålle min huldaste Fars hälsa. Det lærer nu väl varit den sista gången, som min Far reste från Stockholm til Åbo. I dag afgår Konungens bref til min Far i de nådigaste termer at med allone flytta nästa sommar på hvad tid det är min Far beqvämligast. Detta bref, som måste visas både i Åbo och Upsala consistorium, är ock sådant, at det med heder kan visas; ty jag vet ej, om denne Konungen i sådane ordasätt tilskrifvit en privat. Jag tog mig den dristigheten at sedan conseillen i Torsdags var sluten, lämna mig quar allena hos Hans Maj:t, och bad honom då så väl om adelskap för Juslén, det han lofvade tänka på, när han kommer til Finland, som at Hans Maj:t ville med sin befallning lämna mig den hugnaden, at snart få se min Far på mindre afstånd établerad. Konungen tyckte ganska mycket derom och bad mig säga til i inrikesexpeditionen om brefvets upsättande, det jag gjorde, och det blef dagen derpå underskrifvit. Nu väntar jag min huldaste Fars befallning om arrangementerne i Upsala, dit jag sedan vil fara at bestyra om rum med mera, och i sommar til Åbo, om jag får tilstånd dertil. Hushyran i Upsala är en ren deponce, som min Far ej skulle hafva i Åbo, men den tilkommande

biskopen bör väl betala hyra til min Far til des han får rättighet til biskopslön. Jag torde ock allerödmjukast få utbe mig instruction något när om hushållningens inrättande, och om en kock eller hushållerska dertils skal efterhöras. Som uti Upsala ej lär vara tilfälle til en sådan landthushållning i sjelfva staden som i Åbo, så lär en kock vara lämpeligast där och en hönsgumma på landet. Jag tror ej, at man i Åbo trott sig så snart måtta sakna min huldaste Far.

Jag har kunnat föreställa mig surprisen af Idmans hugkomst, men den skadar icke. Som uphofsmän til sådane saker ej kunna länge vara obekante, så väntar jag mig ock hela consistorium aboense til ovänner innan kårt. Men jag söker ingens grace och fruktar ingens disgrace mer än min huldaste Fars. För allting täckes min Far på alt sätt biträda Idman, icke för hans skull, utan för Konungens befallning.

Nääfven ber nu alla menniskor om recommendation at i händelse han ej får Tuna, blifva biskop i Åbo, dock ej om Gadolin kan komma i consideration. Han har fått i Tuna $\frac{1}{4}$ röst. — Norell har skickat förordningssaml:n och penningarne kunna sändas honom eller boktryckaren, som är förläggare, tilhanda. Jag skal fråga efter de finska exemplaren häraf. — Jag har föredragit en hop academiska saker för riksrådet, bara jag hinner expediera dem. Om det annars hindrar mit besvär, så är nu Rosenadler ute igen och lär föredraga första gången om Torsdag.

Det är underligt, at min Morfar ej blir hvarcken bättre eller värre. Det är ynkeligt, hvad verkan en idea fixa och inbillning kan hafva på det största förstånd. Intet annat än öfvertygelse felas honom ännu i en god hälsa. Af hans bref kan synas at han är olustig. Under mit couvert kom senast det innelyckte, som jag ibland den ankomna mängden oförvarandes bröt up, men som icke lär vara hemligt. I går blef öfverståhållaren baron Sparre riksråd. Han har tillika förvaltningen af sit förra embete. Han lär ock få någonslags hufvuddirection öfver krigsaffairerne. Här talas mycket förändringar i cantzliverket och chefskaperne vid expeditionerne, men man vet ännu intet vist, och intet får något derom avanceras. — Domen blef afkunnad i går öfver Götha hofrätt på sätt, som förut är bekant. Presidenten Klingsporr bad Konungen publiquement om förlåtelse med et ganska rörande tal. Han är

suspenderad på et år. — Dreyer, den stora och lysande köpmannen har spelat banqueroute på 8 tunnor guld. En och annan väntas efter, så at beursen kan säjas vara en ärestod til åminnelse af Sveriges fordna handel. — I Lördags hade vi en ganska stor frimurarefete då Prins Carl installerade den svenska logen. Jag är nu mästare, och nästan ingen avancement har mera satisficerat mig. — Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Dec. 1775.

Fredenheim.

375.

Min huldaste Far.

Med all den djupa vördnad och ömhet, som et sons hjerta kan fatta, önskar jag min huldaste Far en frögdefull Iul, et godt slut på et år, som försynen täkts med des välgärningar utmärka, och för det tilkommande en glad lefnad i många år. Vi sakne alt finska påsterne efter vanligheten denna tiden. Får se när min Far fått Konungens bref om flyttningen. Min Far lär vara betänkt på förslag til präst i Constantinopel. Den, som Schröderheim recommenderat, har varit hos mig och tycks vara en ganska bra karl af lagom ålder, är ock finne och österbotning. Jag tycker med doctor Nensén, at Lebell är för ung ännu. — Nääfven reste i går, förtörnad öfver sin lilla apparence, den han dock ej ännu ville medgifva vara förlorad. Han har här ökt antalet af curieusa finska präster. Lycka at han är född i Sverige. — Almanackorne för nästa år glömde jag at skicka med honom; men de följa nu härjemte med fri påst. Iag har remarquerat at min h. Far står många gånger nämnd där, först som ärkebiskop och procantzler, och sedan som ledamot af wetenskapsacademien, Stockholms consistorium, Lappdirectionen, upfostrings- och bibelcommissionerne. — Ulfven har i dag genom en utskickad anmodat mig at öfversända medföljande räkning. Man säger, at han ämnar cedera bonis och tillika bli tokug. Man väntar ganska många köpmän efter i samma väg, och om den präktiga beursen ej mera behöfs för handelens skull, kan han åtminstone på sit torg blifva en minnesstod af den förfallne

handelen. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda
min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Dec. 1775.

Fredenheim.

376.

Min huldaste Far.

Alla de rörelser, som tacksamhet emot min huldaste Far för des
ömhet under min förflutna lefnad och som de innerligaste önsk-
ningar för des välgång under det tilkommande, någonsin kunna
verka, sammanstöta hos mig vid et åraskifte, som leder til en mär-
kelig förändring i min huldaste Fars lefnad, som lofvar mig ännu
gladare tider, och som ger rikare ämnen til betraktelser, än något
af de föregående. Blifve min huldaste Fars lefnad långvarig, säll
och märkvärdig, ty den äger nu mera gemenskap med församlin-
gens och vetenskapernes öden. Mit hjerta önskar min huldaste
Far långt mera, än alt hvad man kan skrifva och mera än alt hvad
man kan tänka.

Jag har just i dag läsit *Agricolæ vita* af Tacitus, och torde få göra
min huldaste Far några nyårs gåfvor derutur af sententier, som jag
just tyckt vara skrefne om min Far:

1. *Quoties magna aliqua ac nobilis virtus vicit ac supergressa est
vitium parvis magnisque civitatibus commune, ignorantiam recti
et invidiam.*

2. *Nihil appetere ob jactationem, nihil ob formidinem recusare,
simulque anxius et intentus agere.*

3. *Habuerunt virtutes spatium exemplorum.*

4. *Extra invidiam, nec extra gloriam erat.*

5. *Ubi conventus ac judicia poscerent, gravis, intentus, severus et
sæpius misericors: ubi officio satisfactum nulla ultra potestatis
persona.*

6. *Tristitiam et arrogantiam et avaritiam exuerat: nec illi, quod
est rarissimum, aut facilitas auctoritatem, aut severitas amorem
diminuit.*

7. *Integritatem atque abstinentiam in tanto viro referre, injuria
virtutum fuerit.*

8. *Ne famam quidem, cui etjam sæpe boni indulgent, ostentanda
virtute aut per artem quæsit.*

9. Nullis in hoc suis sermonibus, sed quia par videbatur. Haud semper errat fama, aliquando et eligit.

10. Vir magnus, quantum licebat.

11. Cui ingredienti provinciam quod tempus alii per ostentationem aut officiorum ambitum transigunt, labor et periculum placuisset.

12. Ipsa dissimulatione famæ faman auxit, æstimantibus quanta futuri spe tam magna tacuisset.

13. Nihil per libertos servosque publicæ rei: non studiis privatis nec ex commendatione aut precibus — — —¹: omnia scire, non omnia exsequi.

14. Hortari privatim adjuvare publice, ut templa — — —¹ exstruerent, laudando promptos et castigando segnes.

15. Apud quosdam acerbior in conviciis narrabatur, ut bonus comis, ita adversus malos injucundus: ceterum ex iracundia nihil supererat: secretum et silentium ejus non timeres.

16. Simul suis virtutibus, simul vitiis aliorum in gloriam agebatur.

17. Moderatione et prudentia.

18. Sciant, quibus moris inclyta mirari — — —¹ obsequium ac modestiam, si industria ac vigor adsit, eo laudis excedere, quo plerique abrupta, sed in nullum reipub. usum ambitiosa morte inclaruerunt.

19. Decentior quam sublimior habitus fuit: nihil metus in vultu: gratia oris supererat: bonum virum facile crederes, magnum libenter.

20. Et vera bona, quæ in virtutibus sita sunt, impleverat, et consularibus ornamentis prædito, quid aliud adstruere fortuna poterat?

21. Sic patris memoriam venerari, ut omnia facta dictaque ejus mecum revolvam, famamque ac figuram animi magis, quam corporis complectar.

Jag har bilagt dessa sententier vid de samlingar jag gjort til min Fars lefvernesbeskrifning, och jag tror at efterverlden uti dem en gång skal finna de vackraste ämnen til et äreminne. Jag tror at Tacitus redan til största delen skrivit det, när han skref öfver sin svärfar, och jag önskar, at det öfriga sent måtte fullkommas.

Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 29. Decembr. 1775.

Fredenheim

¹ *Vüvat alkuperäisessä. — Streckena i originalet.*

Apostille. Jag har haft proposition ifrån ärkebiskopinnan, at hon vore nögd at accordera bårt nådåret. Först nämdes om 50.000 daler derföre, och sedan 8.000 plåtar, men hon skulle väl slå af mera, och då torde det ej vara onyttigt. Jag hemställer blott detta, utan at tilstyrka. När jag hunnit få några ordres ifrån min Far, skal jag väl resa til Upsala. Det hade varit ärkebiskopinnans tanka, at räkna til sine återstående löningsår de extraordinaire sportlarne äfven, såsom för den tilämnade döpelsen. Blefve det något sådant nästa år, så meriterade det at betaga henne all anledning til préentioner. Jag tycker dock det är bäst, at låta henne simplement behålla sina år, och hyra rum uti ärkebiskopshuset, hvartil hon torde finnas benägen. Gumman är ej difficile.

377.

Min huldaste Far.

Nyårsdagen hade ej kunnat vara mig angenämare, än då den medbragte min huldaste Fars vördade skrivelser af den 15. och 19. Decembr. Iag skal litet consultera med doctor Nensen om den, som bör blifva predikant i Constantinopel, och sedan lämna förslaget at statssecreteraren, som med svaga krafter åter föredrager, hvarvid jag dock alltid är tilstädes. Esquadrons-predikantssyslan är bårtgifven åt mag:r Hirn, som var den enda som sökte inom fatalierne. Jag är ock ond på fadren, som icke hedrat mig med bref, ehuru han väl lät veta hvad tjenst jag gjort honom, emot hvilken jag ej annat begär än blott tacksamhet, abstractissime betraktad. Professor Kalm har genom et fint och långt bref med sin vanliga beskedlighet låtit mig veta hela ställningen af biskopsplanerne. Ibland annat at et emot honom releveradt fel är, at han aldrig har nyckelen i dörren. Jag svarar honom i dag, at det är ej underligt, at nyckelen är härta, så länge man söker honom, men när man funnit den, lærer han väl komma i dören. Emellertid är det bra, at Idman får förslag, så har Konungen tvänne bra karlar at välja af.

Ålderdomen kan väl ej annat än hafva krämpor med sig, och således lær ännu ingen ärkebiskop knapt gifvits, som ej haft någon krämpa. Gud ske lof, at min Fars syn och tankekraft ännu är ung. Det är det förnämsta, och dermed äro tänderne mera umbärlige.

Det är små saker emot det stora, som min Fars egenskaper och insikter kunna uträtta. De samma tala nog, om ock målet uphörde. Min Far täckes aldeles icke oroa sig.

Jag försäkrar at Konungen ingen elak uttydning gjort om min hemställan om flyttningens påskyndande. För en Konung, med hvilken man kan tala, som vid sin far, behöfde jag ej eller dölja min önskan, at snart få min Far närmare. Äfven ovännerne skulle ej värre kunna säga, än at min Far velat tilträda sin sysla, och det blir aldrig något brott. Tvärtom var det en skyldighet at förfråga sig, när intet medium fants emellan at komma för bittida eller senare, än man borde, til densamma. Men nu vet ingen annan än Konungen at jag bedt derom, och han sjelf vet ej mera. Jag försäkrar, at almänheten, hvad den angår, långt ifrån at mistänka min Far för empressement och nyfikenhet på syslan, i denna stund tror det som ock är sant, at min Far aldrig velat flytta til Upsala, om ej Konungen så nådigt offererat min Far detta högsta äreställe. En suite deraf är det nådiga brevet, som påskyndar min Fars flyttning och som utgör det ärefullaste document i min Fars lefnads historie. At jag åter så hastigt nämde derom, skedde derföre, at ju längre tid min Far hade at bereda sig på, desto bättre var det, och at jag ej annat kunde märka på den instruction min Far lämnade mig at följa detta ärende, än at det samma var af min Far agreeeradt. I den fulla öfvertygelse trodde jag mig på något nytt sätt nu kunna bidraga til min huldaste Fars nöje, och jag hoppas, at detsamma äfven efter närmare inseende i saken vinnes. Hvad tiden angår, så kan den ej mera fritt vara lämnad i min Fars skön, än som skedt, och tyckes, om ock flyttningen ej kan ske förrän emot hösten, ingen vidare förfrågan derom behöfva göras, än at uti den underdåniga skrifvelse, hvarmed min Far lærer måsta besvara Konungens bref, min Far nämner, at det skal efterkommas, men at Hans Maj:t icke lærer onådigt anse, om flyttningen skulle anträdas något närmare hösten, i anseende til den dermed förknippade vidlyftighet m.m. Så sent lär min huldaste Far ändå ej kunna flytta, at boendet i Upsala börjades med hösteflyttningstiden, och i sig sjelf lär det ej behöfvas, emedan om som jag tror, ärkebiskoppinnan lämnar rum i huset, hon ej lærer räkna hyran från annan tid, än den, då boendet börjas. Jag tycker derföre, at Konungens bref och min Fars läglighet bäst upfylles genom det medium at min

Far reser något förut eller uti Augusti månad. Det behöfvas ock några vackra dagar quar at arrangera sig i Upsala, at förtiga, at det skulle kunna vara risquablet at förtro hela egendomen åt hafvet Michaelistiden. Jag tänker ej resa til Upsala, innan jag fått min huldaste Fars tankar öfver mit sista bref ang. accordet med ärkebiskopinnan samt om ock huru långt jag deruti får gå, och aldraminst tänker jag eller vågar afsluta något, för hvilket jag ej vet min huldaste Far vara fullkomligen deciderad.

At komma tillbaka til biskopsärendet, så skulle jag börja önska Kalmen syslan, om man ser på vänskap, och jag vågar rättnu säja, om man ser på skickelighet, efter Idman ändå ej har all den som erfordras. Men jag hade likväl trött den senare om någon styrka och fermeté samt dristighet, som gör det mästa til ordning och anseende. Jag önskar den framför alt som bäst befrämjar Konungens nöje; men altsammans gör mig villrådig emellan mer eller mindre otjenliga candidater. Min huldaste Far tackes i tid förtro mig sina tankar, så skal jag höra mig före.

Så snart r.r. Lieven kommer från Gripsholm, skal jag biörna honom och vidare avertera min Far derom. — Piper och jag komma ej i någon contrast. Min blir en fullkomlig öfversättning i suite, hans uti fragmenter. Hvad skrifsättet vidkommer, kan jag ock säga för min h. Far, at r.r. Höpken med mycken förklarad oförtjent eloge sade mit vara mycket framföre i Taciti genie. Annars communicera Piper och jag ständigt med hvarandra våra saker, och oss emellan kan aldrig någon lärd oenighet upkomma. R.r. Höpken vil änteligen, at jag skal genast låta trycka min öfversättning, men jag spar henne til des jag får alla mina tre kejsare af historierne och Agricolas lefverne färdigt, granskandes derunder alt mera hvad som är gjordt.

Von Kemphen slöt sin lefnad med gamla året och vi miste en ganska beskedlig kamerat. Jag var i Tisdags præstaf för hans lik. Som Konungen ej ville annorlunda gifva Horn regeringsråd-caractere än med afsked, så är han derom på Hans Maj:ts befallning tilskrifven, men har ännu ej svarat; den saken är utan all fara.

Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 5. Jan. 1776.

Fredenheim

378.

Min huldaste Far.

Eberhardt har tagit emot af mig 50 plåtar och lofvat sända alla biskoparnes prænumerationspenningar uti et wexelbref til England. Om något blir öfver, så lämnar han det tillbaka. Görvells har ännu ej lämnat svar om Walks verk. I morgon skal jag söka professor Murray, och lämna honom böckerne.

Jag har haft rätt mycket at göra, och min hälsa har varit tämmeligen god, ehuru någon foiblesse följer ännu med henne. Ingen som haft den febren kommer til förra krafter innan våren, säga doctorerne, ehuru annars ingen fara hoppas vara. Riksrådet Falkengren drages ännu med recidiver.

I går var jag ej i Amaranten-orden, och det var lycka at undvika se en ynkelig scene. En fröken Ekenberg föll under sjelfva dansen död på golfvet. Hon tycktes se frisk ut förut, men sedan fants, at hon hade haft gyllenåden, och at den i den momenten slagit til kallbrand. Stora exempel och stora påminnelser.

Jag updrog genast Holsten i banquen at efterhöra egendomen och han har lofvat all underrättelse.

Riksrådet är ej nu så benägen mot Åbo consistorium, som i min Fars tid. Tolpos ansökning om caractere afslogs tout court. Men så har trädgården fått sit understöd och academien en prosector.

Med djupaste vördnad framhärdar til döden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 13. Jan. 1776.

Fredenheim

379.

Min huldaste Far.

Jag har par påstdagar varit aldeles utan skrifämnen och äfven discouragerad at skrifva genom påsternes tröga gång, som gjort at vi sakna alla nouvelles från Finland. Ehuru detta alt ännu varar, bör jag åtminstone ödmjukast berätta, at jag mår väl och fortsätter mina göremål, som synes af svaret som i dag afgår ang. Blombergs utnämmande til legationspredikant, om det hinner bli underskrifvit. Statssecreteraren föredrager dock nu til ingen lättnad, utan mera hinder i mina göremål.

Jag har sökt riksrådet Lieven efter des återkomst från landet flere gånger förgäfves. Nu tänker jag på en lever lämna honom brevet och skal hålla efter honom.

Jag längtar fast efter den tiden, då breffven kunna gå på en dag emellan min Far och mig. Förut skal jag dock än en gång besöka Finland. Om min Far behagar, skal jag bjuda til, at kunna komma bittida i sommar öfver och at få bli där då något längre för sista gången.

Hans Kongl. Höghet Prins Carl har vist mig mycken nåd uti maconnerievägen och updragit mig göremål där, som jag ej får omskrifva och knappast omtala, när jag får den äran at återträffa min huldaste Far. Mäst en gång i veckan är jag i sådane ärender uppe hos Hertigen, då Hans Maj:t äfven ofta är tilstädes. — Med djupaste vördnad har jag den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 26. Januarii 1776.

Fredenheim

380.

Min huldaste Far.

Om jag ej så ofta som jag bordt, denna tiden upvaktat min huldaste Far, har sådant endast härrört, af den föreställning, at ändå alla breffven skulle på en gång framkomma. Nu ser påstgången beskedeligen ut, och min huldaste Fars bref hafva ånyo fägnat mig.

Jag har nu stora saker at berätta min Far. Gadolin har denna gången finaliter mistagit sig på sin politique. Han måtte vara väl blind, om han tror sig kunna vinna Konungens nåd genom det han inför hela almänheten braverar honom. Lönen blir efter gärningarna och om han kommer hit, lærer ingen med längre näsa rest hädan. Man känner här redan den aldraminsta anständighet af hans anläggningar, och jag har ej underlåtit at låta dem komma i dagsljuset. Skada är endast, at finska prästerskapet låtit förleda sig och råkat derigenom uti et mistycke, som det ej förrän efter lång tid kan sig afskudda. Det lägges det ej til last, at det voterat på Gadolin och man är så raisonable, at man äfven förlåter at det ej voterat på Idman. Men at det efter ed och samvete voterat på två

aldeles oskickelige och tackat Konungen för den frihet han lämnat det i regeringsformen, genom det at det tråssat honom, kan förtjena den aldrämildaste Konungs misnöje. Min Far har den äran at hafva lika ordsak dertil. Man stöter Konungen och man misbrukar min Fars namn. Uti de anonyma circulairerne har Gadolin låtit åberopa min Far såsom den där recommenderat honom och i sina bref, hit nu ankomne, har han den djerfheten at säga, det min Far vid återkomsten från Stockholm så godt som försäkrat honom om syslan. R.r. Scheffer sade: det måtte vara canailler, som gifva sig at misbruka den hederliga mannens namn. Jag svarade: det är en gloire för honom at dela insulten med Konungen. Huru kommer det til, at hela Åbo consistorium voterat på Gadolin? Otvifvelaktigt härrör det af fruktan för hans vrede. Den är likväl ej så farlig som Konungens mistycke. Jag vet ej huru det skal afhjelpas, när man just med flit sökt det, och jag är rätt glad, at min Far snart lämnar detta folket.

Nu väntas endast förslaget och det första det inkommit, blir Rossen til biskop utnämnd. Om ej prästerne då märka reprochen, så lägga de dumhet til malice. Lyckan är en underlig sak. Hvem hade kunnat tro Rossen blifva biskop? Men det är redan beslutadt, och jag bör fägna min Far dermed, dock med förbehåll at detta och alt hvad detta bref innehåller, ej blir sagdt åt någon menniskia, vare hvem som helst. Saken säger sig snart sjelf. Om Rossen tror, at det sker af nåd, så bedrar han sig, dock ej så mycket som Gadolin.

Jag har varit mycket orolig öfver denna saken. Men sedan Konungen försäkrat, at han endast skrifver densamma på Gadolins räkning och at han icke tviflar om den vinning man gjort sig at uppfylla hans önskan, så är jag nögd. Hans nåd för min Far har tvärtom blifvit nästan ökad, om det är möjligt; ty min Fars värde kan bland sådant folk ej annat än äga dubbel glans.

Vil min huldaste Far nu laga, at förslaget snart inkommer och at ej Gadolin får taga det med sig, hvilket ej är i sin ordning, så kan saken vara afgjord, innan han kommer hit. Min Far behöver aldeles icke menagera honom. Om jag vore mera rädd, borde jag göra det, ty han är hämdgirig och har många vänner, som torde vilja betala mig vid tillfälle; men jag är rätt trygg emot alla hotelser, och det vore et brott emot Konungen och min Far, om jag lät den minsta medömkan råda i det lilla jag kan tala uti saken.

Konungen har med vanlig nåd, hvaraf jag röner dageliga vedermälen, ansett min Fars svar på des höga skrifvelse, och min Fars begäran är bifallen. Svaret ang. Constatinopolitanska förslaget är väl nu framkommit. Dervid var intet at påminna, utan alt väl.

En del academiske saker äro redan afhjelppte. De öfriga skola blifva det.

Jag tycker för min ringa del äfven, at det är bäst, at intet accord sker med ärkebiskopinnan. Jag har redan en stor samling rörande lönen jemte fordne ärkebiskopens ingångne accorder med soknarne, hvilket alt på det klaraste uplyser hvad partie min Far behagar taga för sin tid. Nästa påst skal altsammans öfversändas. Jag anhåller med första om de upsatser min Far har för at vid jmförandet med mit sammandrag se om något ännu sedan behöfver uplysas. Icke långt til tänker jag resa til Upsala.

På det brefvet ej måtte likna dem professor Kalm skrifver, så måste jag nu sluta.

Med djupaste vördnad har jag den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 23. Febr. 1776.

Fredenheim

381.

Min huldaste Far.

I går hade jag den äran at undfå min huldaste Fars bref af den 23. Februarii, och tar mig nu den friheten, at skrifva norr omkring om det angelägnaste men at spara annat til nästa Fredag.

At min huldaste Far gifvit idéen om Kalmens utnämmande, har gjort at den blifvit mycket agreerad. Men man har måst vänta til des man med visshet vetat, at Kalmen var närmast til de föreslagne i röster, som nu finnes af det ankomne vackra förslaget. Konungen har en delicatessa at ej nämna utom förslag, och til den ändan är nödigt, at Rossen afsäger sig detsamma, då Kalmen kan censeras böra vara i stället. Då hoppas jag god utgång för honom, och jag har fått befallning i synnerhet af hans ex:ce at be min Far för allting med myndighet och goda ord förmå Rossen til en skriftelig afsägelse, som sedan med aldräförsta torde kunna komma in, hälst insänd af consistorium som genom någon artig tournure (som kunde

peka på förslagets completerande genom den nästa i rösterna) skulle kunna något afskudda den skam det nu ådragit sig. Dock är det ej så nödigt som sjelfva afsäjelsen, och jag tror Konungen sjelf utan vidare complimenter då completerar förslaget med Kalmén. Denna afsägelses utverkande, som af den gamla Rossen ej lär bli så aldeles svår at få, skulle blifva en ny och särdeles merite hos min Far. I alla fall har jag måst lyda befallning at be derom, och det är kanske angelägnare än man tror, för sjelfva det motsträfvoga finska prästerskapet, at Rossen dertil kan förmås. Som kanske pengar behöfves hos Rossen til skäl, så får ej Kalmén en gång spara dem, efter Gadolin väl lär bjuda emot. Kalméns eget och det almännas väl beror derpå. Saken måste emellertid gå hemligt och skyndsamt. Til det förra hjälper sjelfva Rossens kårta minne. Detta är nu det enda sättet at hjälpa en så förvillad sak, och jag utbeder mig allerödmjukast et snart svar derom med consistorii eller Rossens skrift. Jag skrifver Kalmén i närlagde til. Presidenten torde ock kunna bidraga til negociation med Rossen. Kalmén är endast min Far förbunden at han blir biskop och tillika gör min Far academién och stiftet en så stor tjenst derigenom, at den öfvergår all otacksamhet, om den kunde infinna sig. Konungen slipper ock mycket bryderi. Kunde icke Gadolin sedan kallas til ständig ledamot i bibelcommissionen.

Capitaine Loode är ankommen; men jag har ännu ej träffat honom. Han har varit hos hans excellence.

Med djupaste vördnad har jag städse den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 4. Mars 1776.

Fredenheim

In margine: Afsäjelsen kan ske antigen egenhändigt eller til protocollet i consistorio, emedan Rossen ej lär kunna skrifva.

382.

Min huldaste Far.

Jag tackar min huldaste Far ödmjukast för des gracieusa bref, det sista med h:r capitaine Loode. De hafva varit ganska nyttiga uti biskops affären, och min huldaste Fars goda förord för doctor

Kalm har varit honom til den största förmån. Hans Maj:t vil dock ej gå utom förslaget. Men där är ändå en utväg quar, neml. at förmå Rossen til afsägelse, då det kanske torde gå så, at Hans Maj:t med detsamma anser förslaget completerad genom Kalmen, ehuru den idéen bör vara ganska hemlig. Hans ex:ce herr riksrådet cantzleren lærer i dag tilskrifva min Far härom, och presidenten samt landshöfdingen torde äfven derom prevenieras genom hofcantzleren baron Sparre. Det är dock i synnerhet på min Far som man liter häruti: det bör vara en enda, som gör det och hans ex:ce har befalt mig närmare derom anmoda min huldaste Far, dock så, at hvarken Konungen eller hans ex:ce inblandas uti föreställningen til Rossen. Negociation kan vara ledsam, men som Konungens nöje och det almänna bästa beror derpå, så lär min Far göra alt sit dertil. Om saken går an, så blifver den mycket simple och bör gå fort, emedan den minsta utdrägt skadar och lämnar rum för Gadolins insinuationer hos Rossen. Hans ex:ce tycker, at det är bäst, at min Far låter göra en afsägelseskrift, stäld til Konungen, färdig, och kallar Rossen til sig, samt utan at Kalmen eller någon annan är tilstädes föreställer honom på den ena sidan hvad oundvikelig riske han löper at blifva vräkt af förslaget, om Konungen och cantzleren ville uptaga alla de klagomål som emot honom inlupit; men på den andra sidan, huru en frivillig afsägelse skulle få aire af en modestie (i sig sjelf ganska billig), hvilken icke annat kunde än förskaffa honom och hans barn framdeles mera förmån och flera prof af Kongl. Maj:ts nåd, än den han kunde vinna under et embetes innehafvande, hvars lön i sig sjelf ringa i anseende til hans ålder, ändock aldrig synes tilfalla honom, om man ock för en moment ville supponera det, som aldrig sker, at Konungen nämde honom dertil. Efter en sträng exposition af desse skäl skulle han kunna tröstas med en god liqueur och et säkert löfte om 1.000 plåtar af doctor Kalm, och sedermera ej släppas utur stället, innan han skrifvit under. Min Far gjorde verkel. äfven honom sjelf en stor grace dermed, och hvad tjenst ämbetet och academien skedde derigenom, behöfver jag ej omnämna. Det vore redan mycket at derigenom kunna i et ögnableck kullkasta et halft års intriguer.

Min Far hade då ock gjort mera, än alla som fingo commission om biskopsvalet til deras och finska prästerskapets vanheder. Konungen uptager detta med oändel. nåd, och just väntar det af min

Fars nit. Jag hoppas saken ej blir omöjligt. Min huldaste Far tackes sedan insända Rossens afsägelseskraft til hans ex:ce och emellertid trösta doctor Kalm dermed at han, om han dertil kan bidraga, verkeligen blir biskop framför alla vinglare. Tysthet och skyndsamhet recommenderas på det högsta och sjelfva Rossens glömska kan bidraga til den förra, ehvad man ock ville säga honom emellan fyra ögon. Min huldaste Far säger sig säkert sjelf mycket mera til en god utgång än jag kan skrifva, och min huldaste Far tackes så mycket mera trygga sig vid detta, som hvart ord, som här förekommer, är upläst för hans ex:ce. Jag skref i Måndags norr omkring om samma sak, men hoppas, at detta förr framkommer. Hans ex:ce har befalt mig lägga des bref häruti. Des och mit bref til Kalmen bifogas äfven, så at saken aldeles utredd kommer på en gång. Så snart brefvet ankommit, tackes min Far utan uppehåll verkställa imitation til Rossen på en god liqueur och Kalmens 1.000 plåtar, hvarom hans måg nu äfven tilskrifver honom.

Min huldaste Far gör ej illa at åtminstone flytta öfver det redbaraste af sin egendom til Upsala med första öpet vatn, och at sälja sin gård genast. Min Far torde supponera ordsakerne utan at jag vågar förtro dem åt pennan, och man kan ej veta när de inträffa. Men för Guds skull låt det vara emellan oss. Ingenting är ännu vist; men emellertid kan man aldrig nog tacka Konungen för flyttningen. Min Far ångrar sig icke, om min Far sätter tro til mit välmente råd. Biörkboms sak är hos Konungen i anseende til syslans förgifvande och hvem som skal få fullmagten. Den skal med aldrä första vara färdig. Äfven så alt annat. I nästa vecka far jag til Upsala. I et särskildt couvert afgå förteckningarne på den delen af ärkebiskopslönen, som finnes annoterad i landscontoiret. Man har glömt på första sidan, där summariska innehållet står at up-taga, Bälinge sokn prästetionde, så at 100 tunnor måste läggas til. Nu felas där ock andre omständigheter, som smöret etc. som jag skal detaillera, så snart jag fått de generelle anledningar, min Far har.

Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 8. Mars 1776.

Fredenheim

In margine: P. S. Min huldaste Far tackes för allting upbränna detta bref.

383.

Min huldaste Far.

Vid detta brevets ankomst lærer min huldaste Far redan hafva gjort alt hvad som kunnat göras uti den sist omskrefne saken. Jag tilstår, at commissionen var så ledsam och granlaga, at jag gärna undanbedt densamma. Men min huldaste Far lærer täckas finna at det varit än mera granlaga. Min huldaste Fars starka och genomträngande föreställningssätt grundadt både på stränghet och vänskap, på skrämsel och hopp, kan ej annat än verka på Rossen och det är det enda sättet at hjälpa Kalmen, at göra Konungen til viljes, at kullstörta Gadolins intriguer och at få embetet i någorlunda värdig hand: considerationer, som vida öfverträffa alla andra. Jag kan ej beskrifva, huru väl det skulle tagas, om jag ifrån min Far kunde öfverlämna Rossens afsägelse af förslaget. Han bör kunna finna, at en sådan modestie i en sak, där han ändå ingenting kan vinna, blir honom ganska förmånlig och länder honom til merite, som man annars har svårt at finna hos honom. Hans skrift kan ju ställas så: at hans höga ålder och sjuklighet hindra honom at draga vidare förmån af det rum han vunnit på förslaget, än den tilfredsställelse, som prästerskapets förtroende medförer; at han hoppas, det densamma äfven förskaffar honom et nådigt omdöme af sin Konung; men at som han aldrig kan eller vil begära et embete, som fordrar mera krafter och mindre ålder, och Kongl. Maj:t, då således endast tvänne återstå at välja af, annars skulle lida en inskränkning i sin höga valrättighet, så utber han sig allerunderdånigast, at få undanbedja sig sit rum på förslaget, öfvertygad, at Hans Maj:t af sin höga nåd täckes genom des derigenom visade undersäteliga nit bevekas til något annat nådetekn emot en på grafvens brädd stående undersåte, och hvilket nådetekn skulle blifva honom mäst hugnande, om det vid sig yppande tilfällen kunde vederfaras hans barn i den mån som Kongl. Maj:t framdeles i nåder pröfvar dem förtjena. Om skriften i den sensen finge en bättre tournure och lästes up för honom, så kunde äfven den röra honom til et partie, som verkligen är det bästa han kan taga.

R.r. Lieven har lofvat gå igenom alla sina portefeuller och söka ut alla doubletter samt lämna dem sedan åt mig. Han är som alla andra grufligen ond på Gadolin. Men det lär vara med det som

med andra moder. I morgonbittida reser jag til Upsala och kommer tillbaka om Tisdag. — Med djupaste vördnad framhärdat til döden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 15. Martii 1776.

Fredenheim.

384.

Min huldaste Far.

Jag reste om Lördags morgonen til Upsala, kom dit kl. 4. e.m., var där öfver Söndagen, reste derifrån om Måndagen kl. 6. f.m. och kom hit tillbaka kl. 7. om quällen, efter någon lifsfara på de svaga isarne, som utgjorde den enda nu mera practicable vägen. At jag har vänner, kunde jag märka, när jag vid min återkomst feck höra, at utom andra hans ex:ce gref Scheffer inquirerat sig at jag skulle köra ner. Jag kan nu räkna tre hem, Åbo, Stockholm och Upsala. Hvert jag kom på det sistnämde stället, var jag oändeligen vältagen. Alla menniskor önskade min Fars snara ditkomst. Likasom i Åbo på den ena dagen gjorde jag här på den kårta tiden rätt många visiter, och tvänne hos archiatern Linné. Jag kan ej beskrifva med hvad fägnad han emottog sin vördade väns son, den han hedrede med brodersnamnet. Gubben tycktes just få nytt lif, och, ehuru gammal, följde mig sjelf genom alla sina orangerier, samt viste mig ibland annat en casuarius, som de Konglige nyligen skänkt honom. Hans yngsta doter är rätt vacker, och tyckes aldeles icke vara af samma genus, som de andre dötrarne. Han önskade af innersta hjerta, at lefva til hösten, för at då få tilbringa sin sista tid med min huldaste Far, och i de ömaste ordtermer förklarade jag min Fars lika önskan. Domprobsten Hydrén hade så när supit mig full i öl och uti hans högstvördighets skål, om hvilken han talte med så mycken vördnad som kärlek, och til slut som en annan Abraham följde sina främmande långt utom sin tjälls dör. Det är vist, at man öfver alt upriktigt älskar och vördar min huldaste Far. De enda, som något frukta des ankomst, äro de unga fruntimren, för hvilka jag med en alfvarsam mine utlade, huru skadelige de assembléer, som man nu börjat i Upsala, äro för studierne, och at jag fruktade, det ärkebiskopen lærer komma at förbjuda sådane danser. Man föll mig om halsen, at jag skulle

lägga mig ut för dem; och som jag måste lofva det, så bör jag nu i tid be för dessa oskyldiga nöjen, af hvilka jag redan vågade försäkra, at min Far icke var någon hatare. När min Far kommit dit, får min Far en ytterligare deputation i den saken bestående af archiatern Linné och mig. Om Söndags quällen åt jag bårta hos professor Melander, hvarest var rätt roligt; men om middagen och quällen förut blefvo vi inviterade af slottsfogden. Det är vist, at ingen kan med mera nit följa min Fars angelägenheter där, och ingen bättre känna dem. Han har nu hyrt rum eller aftalt om rum uti Nosocomium, därifrån fru Rosenstein vid missommartiden flyttar ut, och dit ärkebiskopinnan Biörnstierna flyttar in efter min Far. Huset ligger bredvid ärkebiskopshuset. Min Far får tvänne stora våningar, som jag menar efter 1.200 dalers årlig hyra beräknade. Ärkebiskopinnan gjorde mig faselig mycken politesse, talte som en ung menniska och hade den försiktigheten at icke tända ljus hela quällen jag var hos henne. Hon var mycket enträgen at min Far kunde bo i huset, då et bryggghus skulle kunna tjena för kök; men som Hellvig förut beskrifvit olägenheterne häraf för mig, så skylde jag på det at denna commodité, som för min Far var oumgängelig, icke förr varit bekant, än Hellvig redan ingått aftal om de andre rummen. Jag tackade henne oändeligen för det hon gått Hellvig tilhanda med så goda råd och complimenterade faseligen. Hon erböd sin vagn och sina hästar, hvarom jag icke kände min Fars intention, men hvad jag ad referendum antog, var, at min Far, om han behagar, får genast ställa up sina böcker i boksalarne i erkebiskopshuset, dem hon sade ändå stå toma; och då det sker, är den öfriga flyttningen dit i sinom tid lätt gjord, samt det dubbla besväret med böckren undvikit. Erkebiskopshuset är rätt vackert, rummen präktiga och en par med damast tapitserade. Det är en fullkomlig sanning, at dervid ock finnes en skön trädgård med flere slags äple-, kirsbärs- och plommonträd dem gamle Benzelius sjelf planterat, en iskällare, en skön brunn, med mera. Äfven så är det ej så rart efter färsk fisk i Upsala och fru Hellvig sade, at med den minsta anstalt kan man hafva den mycket bättre än i Stockholm och så godt som ständigt. Icke eller är brist på fogel, och jag vet ingenting, hvaruti Åbo skulle saknas. Hellvig lofvade vidare skrifva om det ena och andra, och mädde rätt illa för det han sagt min Far, at ej en gång en kalftäppa fants vid erkebiskops-

huset. Det är sant, men den kan saknas, när man har en trädgård i stället. Alla uthus äro i det bästa stånd, och in summa ingen commodité saknas. Fru Hellvig har många uplysningar i den mindre oeconomien at gifva min Far, och har redan förslag på en beskedlig hushållerska. Här var således nästan intet annat öfrigt för mig än at på det högsta tacka den för det myckna omak de gjort sig, och de voro oändeligen beskedliga. Hellvig skickar min Far några handlingar rörande porcellainesbruket, men jag smickrar mig deraf, at jag sidst skickade de mäst interessante uplysningar, som min Far kan få, emedan äfven de förre accorderne finnas där. Apropos af porcellainesbruket, så har jag bett kammarrådet Rotlieb, och han har lofvat mig, at den saken skal hvila i kammарcollegium tils min Far kommer öfver. Af Upsala historien återstår nu endast at berätta, det man redan gifte bårt min huldaste Far där, än med fru Biörnstierna, än med fru von Troil, än med andra convenabla fruntimmer; men fru Hellvig framhåller fru Biörnstierna såsom det mäst talande exempel af en elak stiefmor och en egennyttig fru. Gud hielpe min huldaste Far nu väl öfver, så synes det agreablaste lif förestå min Far, vördad och älskad af alla menniskor och hedrad med sin Konungs nåd. Jag skattar mig mer än lyckelig, at nästa vinter ej behöfva så länge vänta på bref och at åtminstone hvarannan månad kunna vara i Upsala, ibland på längre tider.

Jag kan aldrig vara nog tacksam emot Guds nåd och välgärningar, som just synas strömma uppå mig uti lyckans väg. Det sista året var så öfverflödigt af lyckeliga omständigheter, at jag ej hade skäl at vänta något i år. Emellertid har jag dock åter vunnit en förmån. Min statssecreterare är åter sjuk, så at jag igen föredrager. I går sedan jag slutat, sade Hans Maj:t: *Jag nämner Horn til regeringsråd i Pomern utan lön, och jag ger lön åt Fredenheim.* Således har genom Guds nåd jag uti en yngre ålder, än någon härtills, kommit til verkelig expeditionssecreterare tjenst och en lön, som andre fått vid 40 à 50 års ålder. Med cantzlerssecreterarelönen, som äfven blir bibehållen, stiger således min lön nu inalles til 5.100 daler kopparmynt. Min huldaste Fars vilkor förbättras snart också, så at om jag får af des grace behålla lika understöd, som förut, har jag en considerable inkomst at användas som förut, jemte uppehållet at evertuera mig i åtskilligt, som väl kostat mycket, men

som kanske til stor del bidragit til den lilla goda tanka jag fått om mig. Det är ej den minsta lycka at just nu i samma moment en hel hop depenser, som härtils vållat någon misräkning, uphöra, och at jag nästan ingenting behöfver köpa, sedan jag är så väl meublerad och nipperad som någon ungarl i Stockholm. Mycket som var i arbete, när min huldaste Far var i Stockholm, har sedermera blifvit färdigt och min huldaste Far skal vid en ny hitkomst finna det mera, än han nu föreställer sig. Emellertid skal jag dock snart öfversända et inventarium, som specificerar mit vackra ungarlsbo. Uti en fåfäng verld är sådant nödigt och när man har litet af talenter och reelliteter, måste man späda under med utvärtens omständigheter. En hop andre depenser hafva varit mig til mycken förmån, ehuru de altid varit betungande. Jag nämner endast portraitet åt Konungen, som det ena med det andra kostar öfver 2.000 daler. Men desse depenser äro sådane, at jag har valuta för dem, och kanske utan alla de kostnader, jag vållat, jag icke varit uti den fördelaktiga ställning, som jag nu är, och som tillika är så reelle, som den i tjenstevägen kan vara. Min lecture och mina exercitiemästare (af hvilka en fransos, som är mig nödig, gått hos mig länge för 12 plåtar för 16 timar, och ännu går hos mig), hafva kostat mig mycket. In summa, om minnet försloge at påminna sig alt och jag ej hade en Far, som icke mistror, skulle ingenting finnas vara malplacé använt, och valuta finnas vara i behåll för största delen, antingen i effecter eller den reella vinst, som kunskaper och belevnhet medförer. Jag har uppskjutit til denne moment (då jag vunnit en fast och reelle fot uti mera lyckeliga biomständigheter, än jag kunnat förmoda), at göra min huldaste Far en redo för min oeconomie. Densamma har ibland brytt mig, men tillika haft den förmån med sig, at midt uti lyckans sköte lära mig känna några bekymmer, som i framtiden kan vara godt at hafva erfarit, som jag härefter skal undvika, men som jag måst behålla för mig sjelf, til des jag uti mera lämpelig tid och då densamma minst kunna oroa min huldaste Far, nu får yppa dem med all den upriktighet, som jag altid utan åtskillnad i alla saker hyser för en Far, som tillika är den förtrognaste vän, jag har. Jag nalkas til de år, då en mera reelle etablissement måste påtänkas. Jag spar den ännu, men den angelägnaste præparation dertil är, at tilse, det man ej blir gift med skuld, och innan den är betalt,

tänker jag ej på den förra omständigheten. Min skuld är hvarken stor eller farlig: icke stor, när jag jemförer den med andras, som ingen figure gjort, och som icke på et honett sätt och til sin förbättring använt penningar, icke farlig, emedan den endast är hos hederligt och beskedligt folk. Jag tilstår, at jag ej hade behöft adressera mig til dem (och det är ej det enda, hvarföre jag nu ber om min huldaste Fars öma tilgift) aldraminst, när jag med så fullkomligt hopp vid hvarje extraordinairt behof kunnat vända mig til min huldaste Far. Men min delicatesse se mindre fördelaktiga omständigheter, än de som nu yppat sig, har gjort, at jag nu först gör hvad jag längesedan önskat kunna göra. När min huldaste Far gaf mig 4.000 daler til skulds betalning, begärde jag för knapt förskott för det tilkommande, som snart blef drygare än jag kunde drömma eller straxt tordes säga. Deraf upkommo år efter annat en hop smärre skulder hos köpmän, bokhandlare, målare, Gumman Noah etc., som jag sparde för at hafva penningar til courante utgifter. Dessa penningar förekommo mig som mina egna, ehuru de verkel. tilhörde dem jag var skyldig at betala, och af för hög opinion om min ståtliga cassa har jag gjort en och annan godt och då och då någon välgärning, för hvilken de, som dem undfått, likväl icke äro mig tackskyldige, utan min huldaste Far, som gifvit både dem och mig penningar. Änteligen för at vinna en slags redighet och ej compromettera mig, som jag altid undvikit (emedan alla vid första påfordran fått betalning af mig), lånte jag tvänne hufvudsummor, som jag icke velat omnämna, innan jag nu lyckligtvis kan säga, at de tilsammans utgöra något öfver tvänne års lön eller 12.000 daler kopparmynt. Jag har fått hälften af Kock och Wendelius, någre vahror likväl inberäknade, och hälften af köpman Seele. Med dem betaltes hela min skuld, som dock derigenom endast transporterades från 6 personer på tvänne, hvilka nu äro de endaste, som hafva at fordra af mig, och som icke pressera ännu på längre tid. Då jag nu vågar allerödmjukast an hålla om halftredje års förskott på lönen, ankommer således både sjelfva saken och tiden på min huldaste Fars godhet. Tiden synes visserligen icke vara inne, då en flyttnings depense förestår, men om min huldaste Far täckes opskjuta sin välgärning til nästa år, så är ingen svårighet at utan någon olägenhet derefter arrangera saken. Emellertid har jag så fort som jag någonsin vågat upfyllt

den upriktighet jag bör visa min öme Fader, och yppat det enda, som återstår uti den lyckeligaste lefnad både för min huldaste Far och mig. Om min huldaste Far viste, med hvad försiktighet, sparsamhet och omtanka jag nu någon tid hjälpt mig igenom under et opulent anseende men verkelig fattigdom, behöfde jag ej ställa vidare borgen för min framtid, som genom Konungens nåd och min huldaste Fars ynnest lämnar mig en aldeles tillräklig utkomst, den jag endast til kunskapens vinnande täncker använda, och det säkraste medel, om det behöfves, emot misräkningar skal blifva, at, då någon extraordinaire utgift förestår, derom förut rådföra mig med min huldaste Far. Om jag denna gången oroat min huldaste Far, så hoppas jag at både hafva gifvit och ännu kunna gifva min Far ämnen til glädje, och gör mig således fullt och fast försäkrad om des gracieusa tilgift för det jag andra och sista gången i min lefnad förorsakar min huldaste Far en omsorg, som dock des öma hjerta säkert gör lätt, hvilket aldrig än afslagit hvad som kunnat befrämja en enda sons förmån, hvars fel, jemförde med andras, icke blifva odrägelige och snart skola til sin verkan försvinna.

Jag hade så när glömt en omständighet, som bidragit til misräkningen. När Klingestierna var i staden nyss för nyåret, kallade jag honom til mig och hade til reds tusende plåtar åt honom dem min Far förledit år lämnade mig til det ändamålet uti tvänne repriser, hvardera gången 3.000 daler. Men här upkom en question, den jag icke finner billig, men måste dock på hans enträgenhet bifalla. Han har förlorat på Bondiske concourcen alla de tolf tusende dalerne han först feck af mig. Detta har gjort honom så nogräknad, at han ingalunda ville eftergifva interesset för de öfrige 12.000, utan ansåg det såsom en följd, ehuru ej nämndt i obligationen. Det hade ock kunnat blifva det vid en domstol, och derföre kunde jag ej vägra det. Emellertid gjorde detta interesse för 12.000 daler det första året och 9.000 det andra en summa af 1.269 daler, dem jag betalte jemte 3.000 daler på hufvudstolen, således återstår där 6.000 daler kompp:mt; men för at ock något på min sida rubba aftalet och at vinna någon lättning, fördeltes denne summa genom en bak på sedeln skrefne afhandling på fyra år à 1.500 daler med interesset, som årl:n aftager, och som quitteras lika med de förut betalte summor, bak på samma sedel. Denna författning hindrar icke et snarare betalande, om det kan ske, men lämnar i annat fall

nu mera ingen rättighet för honom at kräfva mera än 1.500 daler om året i fyra år detta inberäknadt, hvilket jag hoppas vinna min huldaste Fars gracieusa approbation. Detta är hela sammanhanget af min finance. Min huldaste Far finner mycket skäl til förebråelser för mig, dem jag ej spart mig sjelf, men ock mycket skäl at öfverse. När min huldaste Fars ömhet kommer til de senare och då mina depenser icke ländt min Far eller mig til vanheder, utan, ty värr, skedt af förr mycken hederslystnad, lefver jag i det ödmjuka och glada hopp, at vinna både bifall och tilgift af den huldaste bland fäder. Jag hade utan mycken svårighet kunnat uppskjuta denna bekännelse ännu några år och det hade endast kostat någre interesen, men det hade varit en öfverflödig utgift och jag hade ej velat hafva på mit samvete en mindre upriktighet äfven i det som angår mina fel, dem jag alltid sjelf skal säga för min huldaste Far. Denna upriktighet har jag åter icke uppskutit en minut, så snart lyckeliga omständigheter gjort henne så litet oroande, som möjligt varit.

Sedan riksrådet först skilde ut en par momenter utur academiens långa betänkande, om hvilka des bref til Konungen för några veckor sedan afgeck, har han nu uti et generelt i und. hemställt alt det öfriga, så at nu ingen sak mera hos hans ex:ce är oexpedierad. Efter hand komma nu väl Konungens svar uti alt som kan bifallas och jag skal laga så alt til våhren är gjort och at således hedren deraf tillfaller min Fars sista tid i Åbo. Fonden til bibliotheksbyggnaden är den enda, som i synnerhet lär blifva svår och kanske omöjelig at vinna. Jag har haft rätt mycket at göra denna tiden, emedan äfven statssecreterarens friska tid gifvit mig lika mycket arbete. Men så har jag ock roat mig denna vinter mera än något år förut genom det mina connoissancer i husen blifvit ökte och förbättrade. Jag tänker alt på mit 30:de år och ser på långt håll efter något godt partie. Rikt behöfdes; men det är just konsten at finna det i et land, där jag är den minsta banqueroutespelaren.

Om jag någonsin kan, så vil jag länge vara i Finland i sommar, och önskade intet högre, än at kunna vara min huldaste Far til någon tjenst vid des flyttning. Emot det den skal ske, vet jag ej, om det är bättre, at jag är i Åbo eller Upsala, för at emottaga alt-sammans. Emellertid kan jag bespara, om jag ligger par tre månader i Åbo, och samma utväg väntar jag ofta i Upsala härefter.

Min Far kan trösta doctor Ross ibland annat dermed, at riks-

• rådet Scheffer på min begäran nu håller på at skaffa hans son härads höfdingen Kongl. secreterare-caractere och mera kan komma efter, om de ej vilja vara envisa, då de ingenting vinna. Gud låte mig snart kunna säga Konungen at min Far uträttat denna commision, på hvilken Konungens nåd för hela finska prästerskapet til stor del beror.

En skön öfversättning af Racines tragedie Athalie spelas nu. Den passar oändeligen väl för fastan och är just upbyggelig, såsom hela ämnet är tagit ur Bibelen. Om det likväl var aldeles upbyggeligt, at biskop Lamberg, som nu är i staden, i går bivistade detta skådelspel uti en af de främsta logerne, vet jag ej. Jag talar nu som ärkebiskops son, icke såsom hofman, i hvilken qualité jag finner biskop Lamberg i detta afseende éstimable.

Med djupaste vördnad framhärdar til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 22. Martii 1776.

Fredenheim

385.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars bref af den 1. och 8. Martii hafva åter gladt mig. Jag har hört af resande, at min Fars hälsa i vinter varit nog ostadig, men at den nu vore bättre. Gud styrke och uppehålle densamma! — Jag har varit nog brydd öfver mit sidsta bref i den puncten, som rörer min hushållning; men hoppas, at min Fars grace icke öfvergifver mig. Mina nuvarande löner utgöra 6 proc:ts interesse efter 85.000 daler kopparmynt, och om kostnaden för min Stockholms varelse icke medfört annan förmån, vore den ändå icke aldeles hårtkastad. Som jag sist berättade, hastar det icke med min skulds betalning, och jag och mina bägge creditorer äro fullkomligen tröstade åtminstone för et år, allenast min huldaste Far vet deraf. — I går, när det justerades om min lön, gick jag par modestie ut ur conseillen. Då de andre kommo ut efter, feck jag mycket gratulationer af riksråderne Höpken, Scheffer och Falkenberg, och baron Sparre berättade mig, at han utan at vara indiscret, kunde säga, at Hans Maj:t uti ganska nådiga och favorabla termer behagat yttra sig om mig, at de öfrige deruti instämt, och hans

ex:ce gref Höpken gjort corus. Min huldaste Far täckes med aldräförsta skrifva r.r:ne Höpken och Scheffer tacksägelsebref, ty alt-sammans vederfars mig ändå för min huldaste Fars skull. — Directeuren Ross är i staden och talade något stort i början om sin Far, men med en ministerielle blandning af hot, vänskap och löften har jag förmått honom at med aldräförsta resa tillbaka för at, om det då mera behöfs, öfvertala sin far til afsägelsen, hvars vackra utseende jag för honom afmålat. — Min Morfars sjukdom är af det slaget, som bådär gammalt folk en säker död. Gud låte mig ännu en gång få se honom! Riksrådet Scheffer vil, om någonsin det kan ske, hjälpa honom til et ordenstekn, ehuru få och höga ledigheterne nu äro. Vi speculera på Wasa commendeursbandet efter Sahlgren. På riksrådets befallning och som dervid efter vanligheten fordras landshöfdingens intygande, tilskrifver jag nu derom baron Rappe, och supplicerar ödmjukast, at min Far utverkar af honom et favorabelt och skyndesamt intygande. Emellertid hålla vi alla fyra saken tyst äfven för gubben, som kunde oro sig, om det sedan ej går i lås. — Om Upsala sakerne skref jag sist och får nu endast tillägga, at alla vänta min huldaste Far snart hit. En reflexion gör jag, at ehuru mycket min Far blir slottsfogden obligerad för des biträde, är dock, hvad inkomsterne framdeles vidkommer, icke värdt at som denna ärkebiskopen gjort, aldeles låta dem bero på hans förvaltning och indrifvande. Min Far känner dem rättnu sjelf bäst. Han tycktes icke aldeles förnögd öfver den noga specification jag öfversändt, och man kan vara mycket hederlig karl och ändå vilja föda sig. Om jag mistoge mig, så är det af välmening. Hans råd äro lika outhärliga, lika estimabla och goda, och at han och hans fru äro i Upsala, är en ganska reelle förmån. — Sakernes så tidiga öfversändande innan min Fars hitkomst, som jag för någon tid sedan omskref, synes nu åter för detta år icke vara nödigt. Jag tänker nu aldeles disponera min tid, som min Far vil, och när han behagar, vara antingen i Åbo, Stockholm eller Upsala för at bereda, underhjälpa och fullkomna flyttningen. Huru långtar jag efter de små resorne emellan Stockholm och Upsala och huru nögd skal icke min Far bli där? Orten är ganska agreable. Mycket herrskaper flytta efter handen in til Upsala om vintren. Ibland andre general Wrede, och alla människor vänta uti min Far den muntraste och mäst älskade ärkebiskop, som de någonsin haft.

De tycka bara, at väntan är för lång. — Konungen har ock haft känningar af det sjukliga året, och hållit en och annan conseil vid sin säng. Men det har dock icke varit någon fara, och Hans Maj:t är nu nästan aldeles frisk. — Med djupaste vördnad har jag den äran at städse framhärda min huldaste Fars ödmjukaste son

Stockholm, den 29. Mars 1776.

Fredenheim

386.

12. April 1776.

Alkupuoli puuttuu. — Början saknas.

— — — sin feber, och får jag goda nouvelles i den vägen, så skal verlden för öfrigt få vända sig både up och ned.

Nu under det jag skrifver detta är på Ulriksdal säkert öfverläggning om biskopssaken. Genast förmiddagen läste jag up för hans ex:ce min Fars och Kalmens bref om Rossens afsägelse. Min Fars tankar hafva alltid mycket afseende på och kanske Haartman blir biskop. Det vore roligt, sedan Gadolin ställt til förslaget och Rossen samt Kalmen hafva sina utliggare här. Riksrådet for i middags ut til Konungen. Får se hvad som sker. Jag önskar endast at min Far snart kommer ifrån en ort, som ej annat kan än blifva olustig.

Redan i Måndags aflämnade hans ex:ce penningen til Hans Maj:t. Jag måste just tilstå, at jag sedermera glömt at fråga derefter. Det äro väl 10 saker vid hvar entree med hans ex:ce af olika beskaftenhet, som jag har at tala om, så at en snart kan glömas; men jag kan med all säkerhet redan säga, at den blifvit ganska väl tagen.

Jag önskar nu, sedan min Far känner hela sin arrangement i Upsala, snart få veta planen til flyttningen. Om sakerne komma bittida hit, ville jag först resa med dem til Upsala och där placera dem, samt sedan fara til Finland. I allmänhet önskade jag, at min huldaste Far behagade anticipera flyttningstiden. Augusti månad är utsatt för stormar; och det vore ej roligt at börja sejouren i Upsala med en kulen höst. Jag finner ock Finland och de lumpne och hvarandra baktalande professorerne nu mera så litet amusante emot det artiga och min Far upriktigt älskande Upsala folket, at jag tror min Far blifva fullkomligen restituerad så snart min Far

lämnat den olustiga orten. — Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. April 1776.

Fredenheim

387.

Min huldaste Far.

Just nu klockan 9 om aftonen, då jag kommer ner ifrån hertigen af Södermanland, ifrån hvilken jag geck, innan våre göremål voro slutade, hinner jag icke som jag bör, utan som jag kan allerödmjukast tacka min huldaste Far för tvänne bref, som, om det är möjligt, öfvergå alla des andra skrivelser i ömhet. Det ena upfylt af en indulgence och en generosité, som knapt synes märka mit fel, och det senare af en tendresse, som alt visar den noblaste caractère, af hvilken at vara född jag anser mera än all utvärtes ära.

Konungen ämnar nu skjuta up med biskopssyslans besättande til des min Far lämnar Åbo och är så nögd med det projectet, som med alt annat hvad min Far gör. Men prästerskapet har gjort sig et stort oråd med att följa Gadolins impressioner. Konungen är rätt ond oss emellan sagdt på dem och afslår det ena nådåret efter det andra. Om någon blifvit känd at hafva legat inne i planen, som många det äro, han må ej vänta gracer. När så många bref beskriver dem, är svårt at urskulda dem. Jag såg et til baron Sparre från baron Lejonhufvud, som innehöll faseliga saker om dem. Jag söker dock tala väl om dem. I almänhet tror jag mig ändå fått många ovänner genom den saken, efter jag varit så olyckelig at man trott mig kunna göra något. Men det händer altid les gens en place at hatas af den ena och älskas af den andra.

Tacitus öfversättes nu med sådan ifver (som skulle tyckas obegripeligt under en tid då jag gör statssecreterare-tjensten och mycket annat samt har ändå tid at mycket roa mig i sällskaper), at jag hoppas i sommar kunna trycka Otto¹ och Galba. Man gör et faseligt väsende derom. I Söndags var jag hos r.r. Bunge från kl. $\frac{1}{2}$ 11 til $\frac{1}{2}$ 5 e.m. och endast läste med honom på öfversättningen. Ingen bok har utkommit af flere stora personer granskad.

Efter 14 dagar skal Biörkbom hafva slut. Saken ligger nu hos Konungen. Det har varit rätt onödigt at han inquieterar sig. Om

¹ *Otho.*

han ock dör, skal saken ändå gå. — Med djupaste vördnad har den äran vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 3. Maji 1776.

Fredenheim

388.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars tilstånd för mig, at om omständigheterna så fordra, innehålla med finska resan, är mig ganska fägningsamt, då oförmodade hinder för densamma sig yppat. Hans Maj:t har behagat lämna mig en ganska nöjsam och hedrande förrättning just under den wackraste sommartiden, hvaraf min huldaste Far täckes intaga beskaffenheten genom medföljande afskrift. Hans ex:ce ville ej tillåta min hårtresa, men Hans Maj:t sade, at statssecreteraren Rosenadler skulle under min frånvaro vara uti staden. Hans Maj:ts nåd var vid detta tillfälle annars lika ymnig som vid alla andra tillfällen. Förrättningen blir mäst at roa sig och at än spisa hos danska commissarieerne, än gifva dem måltider, hvilket är ålagdt landshöfdingen von Schantz, hvarföre han får större appointement. Förrättningen kan ej vara på stället mer än 8 dagar, så at jag hoppas at mina 4.000 daler kopp:mt räcka til; men jag nödsakas dertil hos min huldaste Far anhålla om de 2.000 daler, som min huldaste Far af mit vanliga understöd täkts lofva mig uti hvarje Maji månad. Den 15. Junii reses härifrån och den 22. Julii hoppas jag vara tillbaka. Det blir en sjuttio mils resa. Vår secreterare är baron Rosenhane. Det ledsammaste är at man måste hafva dubbla equipager, en vagn och selar, desutom de senare at fara långs med forsen med.

Konungen befalte mig föra mig galant up. Jag skal göra det så långt 1.000 plåtar räcka. Depensen består uti en simple resvagn, en sal¹ för mig med galoneradt eschabraque och tvänne för mina drängar, trenne nya klädningar med tofsar, tvänne nya liveréer, silfvergalonerade hattar för drängarne och silfverepoletter på axlarne. Jag hyr den ena laquayen för den månaden. Jag skal med nöje berätta om vår lilla ambassade, när den inträffar. Baron Holk är en ung och artig karl och som lefver galant. När vi komma til-

¹ Sadel.

baka, sker det just då Carlstads marknad är och då Wermlands brukspatronerne hålla sin Persmässobal, där jag får lära känna alla rika brukspatrons fruntimmer på en gång. Vår instruction innehåller så mycket etiquetter, at jag önskar det vi icke försynda oss emot henne. Konungen vil hafva allting mycket galant. Vil min huldaste Far berätta min Morfar denna hans doterson updragna förrättning, så kanske den fagnar honom, åtminstone ursäktar mig at jag ej kan komma öfver.

Här är så faseligen at skrifva, at jag måste spara det öfriga til nästa påst, under det jag städse har den äran at framhärda med djupaste vördnad min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 24. Maji 1776.

Fredenheim

389.

Min huldaste Far.

Dels i brist på annat papper, dels i afseende på många skrifsämenen, nödgas jag nyttja detta format. — Jag nyttjar och lyder med vördnad och glädje min huldaste Fars råd ang. Carl Hassels säterihandel, såsom uti alt annat, och svarar honom nu i ton af en verkelig adelsman. — I närvarande stund vet jag icke något academiskt mål hos cantzleren oafgjordt. Det kommer nu an på huru han förmår utverka godt svar af Hans Maj:t. Min löns continuerande är det vissaste. Sedan cantzleren ingått med särskilte betänkanden derom, om academi-trägårdens understöd, om kamerare-syslan, om præbendeböndernes klagomål m.m., är nu et förfärligt betänkande dateradt Jerfva den 20. Maji inlämnadt i anlednin af alla de öfrige academiens postulater; och som Konungens svar icke lära så fort eller på en gång ankomma, så bör jag kårte-ligen omnämna de där gjorde cantzlerens tilstyrkanden: 1:o en juridisk adjunct med lön svarande emot 100 daler s:mt indeldt: 2:o en ordinarius anatomie professor och en prosector, som tillika vore adjunct i medicinen, eller åtminstone den senare combinerad med stadsphysici-syslan och med en för kronan drägelig lön, hvarjemte cantzleren hemstält hälftens af Finlands medicinalfonds uplåtande til medicinæ studenters understöd; 3:o prolongation af 100 daler

s:mt til chemiske instrumenter och 20 daler åt en laboratorii dräng, men tilökning uti laborantens lön från sextio daler s:mt til 300 daler s:mt; 4:o et observatorii bygnad, hvarå cantzleren utbeder sig at få inkomma med förslag, och at finska mätningsscommissionens observator måtte förestå observatorium; 5:o 30.000 daler s:mt til bibliotheks-bygnad, fördelade på flere år, och 400 daler s:mt i lön för bibliothecarien; 6:o stallmästare, ridstall och ritmästare samt lön för honom. Slutet af cantzlerens und. skrifvelse om alt detta har jag sökt göra något bra och skal en annan gång skicka öfver afskrift deraf. Jag tviflar ej at ju academien får en stor del häraf, ehuru dervid ännu blir mycket at göra, och jag skal söka bedrifva så, at alt som kan fås, fås innan ny biskop blifver. Riksens råd hafva tilstyrkt, at cantzleren må som förut förgifva kamrerarsyslan och så snart Konungens bref derom ankommit, utfaller cantzlerens fullmakt för Lizelius. Min huldaste Far tackes gracieust inse, at så många saker jemte de smärre academica icke så hastigt kunnat afhjelpas, hälst under hans ex:ces och mina många andra göremål. — Biskopssyslan hvilar. Directeuren Ross plaiderar med liten succes för sin Far. R.r. Liewen svarade honom i näsan: *är där vacance*. Men hela saken beror af min huldaste Fars tilstyrkande, när han kommer hit. Directeuren Ross vil med all gevalt bli oeconomiemästare vid hofvet i Hedmans ställe, men som därpå ligger magt, om hofvet icke skal svälta, lär han icke komma i question. Han vil ge 50.000 daler, om Hedman vil tro honom på orden. — Commissarien Lundberg dog i dag morgons. — I går var jag som ofta annars solo hos Konungen på Ulriksdal. Han viste mig åter så mycken nåd, at han sade at om man ej orätt anmält mig, hade jag ej behöft vänta en gång så länge som jag gjorde, innan jag kom in. Han frågade, när jag skulle anträda resan til min ambassade, och när jag svarat derpå, sade Hans Maj:t: Ni har så mycket talenter, min. k. Fredenheim, för den väg Ni embrasserat, at jag med nöje skal omployera Er til något bättre framdeles, hvarpå Hans Maj:t lämnade mig des hand til kyssning och ganska nådigt nickade åt mig många gånger, när jag geck ut. Han just vil vara min andra Far, och jag vågar säga at Hans Maj:t bemöter mig med lika så mycken ömhet som nåd. — Jag reser den 15. Junii och kommer sist i Julii månads slut tillbaka. Innan afresan afbidar jag min huldaste Fars befallning ang. des flyttnings saker. Om

det så afpassas, at de äro här i Julii månads slut, skal jag med dem fara til Upsala. — För allting skola vi laga, at min Fars tal är tryckt til des min Far sjelf kan aflämna det. Hela verlden frågar derefter. Det trumlar nio och jag måste sluta under det jag med djupaste vördnad städse har den äran at vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 31. Maji 1776.

Fredenheim.

390.

Min huldaste Far.

Med den djupaste vördnad och erkänsla har jag härmed den äran at allerödmjukast tacka min huldaste Far för de öfversände 2.000 daler k:mt. O! huru glad vore jag, om en dag min huldaste Far kunde hafva någon fägnad af sin son för så mycken kostnad, och jag vinna det högsta jag eftersträfvar, min huldaste Fars nöje. — Jag reser, som jag förut haft den äran at skrifva, omkring den 16. och kommer tillbaka emot nästa månads slut. Får jag än en gång utbedja mig at veta, när sakerne kunna komma hit och när min huldaste Far sjelf reser samt om det sker genom Stockholm, så skal jag rätta mig derefter. Om sakerne gå directe på Upsala, skal jag fara dit snart efter at arrangera dem, och om något quarblifver at göra i Åbo med Lemos försäljning etc., är jag färdig at på 14 dagar fara dit i höst, för at än en gång få se min Morfar. — Corplander reser i morgon och har med sig boksäcken med flere böcker, Gahmens paquet, skrifter m.m.; på Grillens contoïr finnes intet paquet. — Jag skrifver nu nätter och dagar för at bli ledig. Min resa blir ganska interessant och rolig. Jag får väl under densamma jemte depecherne til Konungen upvakta min huldaste Far. Brefven til mig torde gracieust ställas hela tiden på Stockholm. — Med djup vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 7. Junii 1776.

Fredenheim.

391.

Min huldaste Far.

För at icke emot min vilja råka uti nya brottsligheter vågar jag knapt urskulda mig för alt hvad min huldaste Fars vördade bref af den 31. Maji innehåller. Jag grämer mig inom et tyst hjerta öfver tilvitelser, som jag måste anse hårda, efter de röra min kärlek och ömhet för min huldaste Far. De skulle snart kunna nedslå mit sinne, om jag ej dermed å nyo bedröfvade en Far, som jag innerligen skal älska, äfven om han nyttjar all sin rätt emot den som ingen rättighet har. Under mycket ansvar och bekymmer öker en öm Faders misnöje bördan mångdubbelt; men ingen kan vara aldeles fri från vidrigheter, och det är människors lott at stundom befinna sig i belägenheter, som synas hafva ingen orsak, men i längden lämna mycken nytta och hårda sinnet emot tillfälligheter, under det de krossa hjertat. Den resa, som så mycket mishagar min huldaste Far, hade jag gärna undanbedt mig, om man ej borde med nöje tjena sin Konung, och skulle ännu afsäja mig henne, om det ginge an, sedan man annonserat mig hos danska hofvet. Under de få tillfällen för mig lära yppas i en sådan väg, tänkte jag vinna någon förtjenst härigenom, utan afseende derpå, at jag utan egen kostnad får mera erfarenhet, se en interessant del af riket och hafva desutom en ren behållning i min lilla equipering, hvartil Konungen gifvit mig 4.000 daler kopp:mt, så at jag hoppas dermed kunna ut, när jag ingen annan depence har, och Schantzen ensam bör bestrida bordhållningen. Om jag vore så lyckelig at en gång förnimma min huldaste Fars nöje öfver min håg för min nuvarande väg och öfver de tidiga och många förmåner den framför alla andra lämnat mig, ehuru bekymmerfullt jag måste börja henne, så skulle mina framsteg uti de dit hörande insikter, hvilka fordra opmuntran, hafva blifvit mycket större. Konungen och mina förmäns nåd och ynnest tröstar mig dock, men jag önskar, at detta måtte blifva det sista tekn deraf, som kan gifva den minsta anledning til misnöje för min huldaste Far, hvars ömhet jag sätter öfver alt jordiskt. — Med djupaste vörndnad har jag til min dödsstund den äran vara min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 7. Junii 1776.

Fredenheim.

392.

Min huldaste Far.

Jag kan ej beskrifva min innerliga fägnad öfver min huldaste Fars senaste skrifvelse, som på en gång utmärker så mycken ömhet och så mycket deltagande uti den nåd Hans Maj:t behagar visa mig. Ingen har ock mera skäl at taga del deruti, än den som jag endast och allenast har samma nåd at tilskrifva. Jag hoppas, at min huldaste Far nu fått Biörkboms afsked och Widenii fullmagt med det mera, och jag börjar rättnu blifva rätt ledig härifrån. Jag hoppas ock at boksäcken nu är framme med Corplander. Där låg ibland annat *Scriptores rerum danicarum*, som kostar 27 plåtar. Jag tog henne efter jag feck höra, at min Far hade prænnumererat derpå. Innan kårt kommer fjerde tomen ut. Jag har ännu något smått at arrangera til min resa, som jag tänkt om Måndag anträda, men som landshöfdingen von Schantz ännu ej är färdig, så anträdes den först om nästa Fredags morgon, och vi råkas alla tre i Örebro om Lördag quäll. Unga Idman var hos mig i dag. Hans excellence gref Scheffer är förut om honom prevenierad och tar sig an honom. Underrättelsen om min huldaste Fars resetour var mig rätt interessant. Om någon möjlighet är, skal jag söka kunna vara äfven i Finland vid samma tid, men det ser knapt ut. Jag utbeder mig at ännu en gång innan afresan upvakta min huldaste Far med bref och då på en gång göra redo för de öfrige commissionerne, min huldaste Far denna tiden behagat lämna mig. — Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 14. Junii 1776.

Fredenheim.

393.

Min huldaste Far.

En särdeles fatalité har förfölgt mig alla dessa påstdagar, at jag dels genom resor til Gärdet, Jerfva och flere ställen, dels genom andra pressante göremål icke fått tillfälle at upvakta min huldaste Far. Sista påstdag feck jag ej brefvet in mera efter kl. 6. enligt den nya Benzeltiernske författningen. Det brefvet ligger nu hemma och med plats¹ hinner jag nu i cantzliet skrifva detta, turberad af

¹ = med svårighet (jmf. *Luk. 18,24* i Karl XII:s bibel). R. av SAOB.

Vasa hofrätts feten, den jag ändå ej bivistat, och omgiven af arbete, som räcker hela natten efter både Konungen och r.r. Scheffer resa i morgon bittida. Jag skal härefter bättra mig i skrivande, aldramäst sedan min h. Far kommer til Upsala. Jag hoppas at min Norrska resa ej blir af, och at jag ändå får behålla tractamentet. Jag har ändå afslutit saken på Konungens befallning med danske ministren, i anledning af en förlikning, som delägarne af laxfisket slutit, och som kan göra tilfyllest, om danske hofvet finner sig deruti hvarom nu väntas svar. Rapporten om förlikningen inkom lyckligtvis quällen förrän jag skulle resa, jag for genast ut dermed til Konungen och dagen derpå efter des befallning til baron Gyllencrona. — Konungens tal i dag voro ganska vackra efter vanligheten, och hofcantzleren berättade mig, at finska prästerne hafva sin goda släng där samt at de derföre genast komma at tryckas på finska. Den saken kan aldrig förlåtas. De må hafva det. Jag har icke något på mit samvete. Jag hade mycket at skriva, men måste uppskjuta. Med djupaste vördnad framhärdat til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 28. Junii 1776.

Fredenheim.

394.

Min huldaste Far.

Af den ordsak, mit senaste bref omnämner, får jag nu först den äran at formligen besvara min huldaste Fars bref af den 12. Junii. Aldrig har något varit mera fägningsamt, ty det förvissade mig om en grace, som jag aldrig förlorat, ehuru ofta synts hafva förlorat. När jag feck det brefvet, var jag, som ofta annars öfverhopad af ansvar och arbete. Så mycket den bördan förut, då den ökts af en huld Fars misnöje, tryckt mina unga skuldror, så mycket gladdes jag nu och tyckte allting falla mig lätt, ehuru drygt bekymmer både arbete och en förestående resa mig tilskyndade. Jag är nu glad, at det ser ut, som den icke blir af. Danske hofvet har väl ännu ej hunnit aflämna sit svar, om det är nögd med förlikningen; men det kan ej annat. Emellertid är det för mig en verkelig besparing, at den resan ej blef af. Det jag nu mäst för Konungens pengar köpt, är i behåll, men hvad som användts på sjelfva resan,

til drikspergar med mycket annat hade varit bårtkastadt. Jag är nögd, at jag ändå sett, at man har förtroende för mig. Det var så nära, at jag redan tog afsked af Konungen och r.r. Scheffer. Konungen var efter vanligheten oändeligen nådig och lämnade mig sin hand til kysning. Riksrådet Scheffer åter kyste mig på bägge sidor om munnen. (Jag ber ödmjukast at mina bref med sådane particulariteter upbrännas). Riksrådet Höpken kallar mig nu aldrig annat än m:r l'ambassadeur och v:re ex:ce. Jag vet ej hvarifrån allas grace och vänskap kommer; fast jag må häldre kalla det en ömhet och förtrolighet. När jag tog afsked af hofcantzleren gref Bark, då han återreste til Wien, erfor jag sådant af honom äfven. Jag har haft tilfälle at arbeta en hop under honom och blef på den kårta tiden rätt väl känd. När han reste, sade han åt mig: M. k. s. F. Alla människior och hvem jag talt vid, älska Er och Konungen har ganska mycken nåd för Er. Jag kan försäkra Er derom, ty han har ofta behagat tala vid mig om Er. Och efter all mennisklig sannolikhet ser det så ut, som Ni gör en väg fort och väl. R.r. Höpken tog afsked af mig i dag med de orden: Adieu mon cher F. I går hade afskeds audience hos Konungen på Ulriksdal, hvarifrån han reste til Loka. Så snart Hans Maj:t såg mig i yttre rummen, hvartil dörrarna voro öppna, sade han: god morgon F. kom in, och viste ut dem som voro där förut. Han talade derpå ganska nådigt och förtroligt om åtskilliga saker alt med prædicat af min k. F. och när jag slutel. i und. utbad mig des nåd, til des jag åter närvarande finge upvakta honom, sade han: Jag får väl se Er ute då och då i sommar. Alt hoffolk började bli oändeligen mina vänner, och monarkens nåd kan relevera äfven en skrifvare, som annars ej mycket betyder i hof. Jag blir dock ej förmäten och tänker altid, at de fördolde afvundsmännen äro mycket flere, än de uppenbara vännen. Men man kan trösta sig dermed, at hela vårt lif är et vågspel och ingenting i dödligheten utan äfventyr.

Om jag nu kan vara min huldaste Far til någon tjenst, så vore det mig en öm glädje. Gärna fore jag öfver, men jag har funnit, at man ogärna ser pappren i andras händer. Kan någonting uträttas i Upsala, så får jag altid tilstånd at resa dit. Jag längtar fast efter min huldaste Fars ditkomst. Min huldaste Far kan så mycket mera fara directe dit, som hofvet då ej är i Stockholm,

och min huldaste Far, enär sakerne äro där arrangerade, kan derifrån upvakta Konungen antingen på Kongsgården eller i Stockholm. I alla fall blifver en dräng, som följer med sakerne nödig.

Några små öfverlefvor af academiska saker afgå i dag med påsten. Det enda, som nu återstår, är svar til Konungen med consistorii utlåtande om lofdagarnes indragning. Jag kan berätta, at cantzleren längesedan bifallit det, men som jag nu ej hade tid at skrifva derom, så begärte jag dermed anstånd af hans ex:ce med det railleriet, at jag ej ville, at Åboboerne skulle begära at få vara lata, så länge min Far vore quar. Riksrådet gref Scheffer reser i morgon bittida och blir bårta två månader. — Med djupaste vördnad har jag den äran at til dödsstunden framhärda min huldaste Faders ödmjuklydigste son

Stockholm, den 2. Julii 1776.

Fredenheim.

395.

Min huldaste Far.

Just som jag skickat mit senaste bref på påsten, feck jag et från häradshöfdingen Ross, som jag genast besvarade. Både brefvet och svaret följer härjemte. Man ser, at folket är rasande och hedrar mig med mycken ondska. Det hjälper ej. Jag har märkt at Gadolins många vänner tänka betala mig en vacker dag. Det hjälper eller icke. Naturen har begåfvat mig med mycket mindre räddhåga, än Rossen tror, och i min ställning får man ej vara blötsinnad. Jag utbeder mig allerödmjukast, at straxt få hans och mit bref tillbaka, ty det kan behöfvas här. Det är skamlöst, hvad herrar competitores och sjelfva Kalmen skrifvit och talt illa om hvarannan. Gadolin har varit honettast på den sidan, ty han kunde ingen större satire göra sina medtäflare, än at sätta dem på förslaget. Hvad är nu til görandes? Skal Haartman icke kunna bli biskop? Han är positift den hederligaste af alla, som äro på förslaget och näst derintil, och hans envishet kan blifva et plågoris. Det kommer an på min Fars tilstyrkande. — Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 5. Julii 1776.

Fredenheim.

396.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars öma bref af den 3. i denna månad har åter sedan sista påstdag försäkrat mig om des ynnest och välmåga. Min huldaste Far lærer funnit min senaste apostille af särdeles beskaffenhet och torde snart tro at jag söker up underliga ämnen, men man kan ju höra sig före, och jag längtar fort efter min huldaste Fars bref om den saken. Biskopssaken ligger mig mycket mera på hjertat, efter tiden snart presserar. Rossen, häradshöfdingen, lär nu vara i Åbo och således få i sällskap med hela sin famille läsa mit svar, som icke vitnade om mycken räddhåga. Det är hvarecken räddhåga eller de 100 sepcie ducater, han böd mig, utan närmare eftersinnande, som hos mig väkt andra tankar i detta mål. Jag hade önskat at Lejonhufvud, Looden och Kalmen icke skrutit af Konungens vilja med Rossens afsäjelse och önskar, at des höga deltagande deruti, som ock var så osynligt, at Hans Maj:t icke en gång nämde för mig derom, måtte kunna återbårtblandas. Dertil finner jag åter icke bättre moyen, än at just Rossen sjelf blir biskop och at man sedan säger, at deraf finnes, huru obehörigt man utspridt at Konungen velat hafva des afsägelse. At Rossen åter blir biskop, har varit och är det bästa. Om man behagar, kan det blifva en moral och en föga ärefull befordran, men det vissaste är, at syslan då kan snart blifva å nyo ledig. Tacksamhet af des hus blir aldrig motiv hos mig. — Men man talar almänt om at Österbotn vil hafva sin egen biskop. Det synes ganska billigt och kunde med den bästa grace i verlden restituera saken in integrum, efter då böra göras två nya förslag. Min huldaste Far tackes gifva mig sina tankar om det ena och andra til känna, då jag ei skal dröja at frambära dem. Jag tycker Konungen af sig sjelf kan dela stiftet, hvaruti jag dock ej vet des höga tanka, eller ock får man snart en ansökning nu derom och kan således åter försona sig med Österbotns prästerskap, hvilket lika med Åbo stifts Gadolin aldeles skal uptändt mig som af deras grace hvarken blir bättre eller sämre.

Jag var i början af veckan ute hos cantzlrådet gref Gyllenborg, och gjorde derifrån et ryck in til Upsala, där Hellvig och hans fru hushålla för min huldaste Far. Rummen blifva til nästa månads slut aldeles bra. Den nya hushållerskan vil gifta sig, men

fru Hellvig lofvade i den händelsen skaffa en annan. Om ej hushållningen, det den nu likväl blir, skulle straxt vara så arrangerad det jag tycker man ej bör göra förrän i ärkebiskopshuset, så kan det ej värre uttydas än at grefve Scheffer såsom premierministre i början lefde tämmeligen ungarlsaktigt. När min Far ifrån Upsala vil fara til Konungen, som väl bör ske så snart min Far kommit något i ordning, så utber jag mig at få följa med och skaffa hästar. I Stockholm är den tiden ännu hel tomt, och min Far gör aledels bäst at fara genast til Upsala. Gud låte allenast min Far komma snart til oss.

Jag har låtit öfveralt söka efter den saknade boken men förgäfvets. Jag vet ej eller huru den ensamman kunnat falla ut. Så stora bokkännare hafva ej eller haft säcken om händer, at jag kunde mistänka någon. Kanske den blifvit någonstades i Åbo undanstucken? Jag skal dock låta ännu höra efter hos Biörkman, om til äfventyrs den kommit at ligga quar på någon hylla i garderoben. — Biörkbom är en faselig inquiet menniska. Huru kan cantzlern gifva bårt et nådår efter honom, medan han ej är död, och sedermera blir det ju en följd af privilegierne. Min Morfar feck ej eller derom i sin expedition om tjenstfrihet inryckt, och jag ville ej för mycket godt väcka des oro med större förmån för Biörkbom, efter min Morfar är nögd och liter på privilegierne. Vil Biörkbom änteligen hafva det, så vet jag, at hans ex:ce väl lär kunna förmås til et nytt bref derom. Emellertid och til des min Fars ytterligare bref härom ankommit, kan Biörkbom vara ganska tranquill i detta som alt annat. Jag saknar intet annat än Lemo och fröken F. - -¹ i hela Finland. (Jag hade så när glömt bårt den senare, vid hvilken jag ej bör vara så indifferent). Det oroar mig mäst, at Lemo vackra byggning lär snart blifva förvandlad i en barnkammare. Det är rätt väl, at ingen biskop får den gården. Annars blefve det säkert uttydt för egennyttas. Våra landsmän äro underlige personager, envise, afvundsjuke, mistänksamme, obelevade, och den vänskap för dem, som jag altid skal med empressement visa, blir ej bygd på öfvertygelse, utan på politique. Dock är där en och annan honett och beskedlig karl, mäst ibland dem, som ej hade rättighet at bivista riksdagarne, som

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

ännu lämnat så mycket ondt efter sig, så mycket stålthet, konstighet och förment fermete. Så tänker jag, men så talar jag ej, ty Tacitus har lärt mig känna menigheter, och jag är högmodig at redan i min ålder och min cas vara nödsakad at akta mig för dem. När jag kommer längre, skola de finna, om jag menar dem illa eller väl, och kanske de som nu hota mig, sedan älska mig för en och samma ordsak. Gadolin blir i alla fall så betydande, at man väl hinner ledsna vid honom. Jag väntar blott på den tiden, ty emot sina egna höjelser kan han omöjligligen konstla.

Weman har bedt mig öfversända detta bref. Jag vet ej hvad usage min Far tackes göra af sin recommendation i den saken. Domprosten Hydrén har bedt mig be för en slägtinge Ferlander, som vil bli diaconus hos ärkebiskopen. Ytterligare har man ock bedt om min Fars grace för en gammal präst Lohman, som söker Mahlsta pastorat, och hvar uti consistorium i Upsala först lär vilja veta min Fars vilja. Riksrådet Rudenschöld väntar på min Fars tilkomst och mogna råd, innan han remitterar til Upsala consistorium en vigtig fråga om de många ärendernes afhjelpande på divisioner. Den hederliga gubben Hydrén längtar at få se hans högvördighet inom sin tjälls dörr och lär i dag äfven upvakta min huldaste Far med påsten. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 12. Julii 1776.

Carl Fr. Fredenheim.

397.

Min huldaste Far.

Iag har några dagar varit här ute och hindrad at förr upvakta min huldaste Far. Här har förefallit tämmeligen arbete, ty til kongsgårdarne plär jag altid resa allena, så at protocollet och expeditionerne bägge bero på mig som föredragande. Den ambition, at äfven på momenten hafva alt färdigt, kostar mig ock några nätter; emedan man om dagarne måste se ledig och leger ut vid hof. I går skref Konungen under 16 expeditioner daterade i går och samma dag expedierade, utom emellan 30 och 40 något äldre. Det händer icke sällan, när jag har brått, at jag genast skrifer expeditioner rena, som jag sedan låter afskrifva i concept. Men

denna lilla beskrifning af min arbetsmethode sker ej af någonslags ostentation som där har så litet ännu,¹ utan endast som en slags redogörelse för min Far.

Konungen fortfar uti en så utmärkt nåd för mig, at jag kunde frukta ovänner, om jag förtjente dem. Föga fattas, at jag får gå in til honom, när jag vil. I Söndags kom jag ut, innan någon annan af cantzliet hit til Ekolsund, för et angeläget ärende skull. Jag kom genast in och med ovanlig nåd frågade Konungen mig flere gånger: Hur står til min k. F. Talet föll på åtskilligt, ibland annat biskopssaken. Jag skal väl gifva dem en biskop, innan ärkebiskopen far bårt i nästa månads slut, sade Konungen, och smålog. Det öfriga kan min Far veta utan at jag skrifver derom. Jag nämde i und. en passant om stiftets delning, och lade til at det vore alt för roligt at se hela förslaget doucement derigenom ramla öfverända. Men hvar skal vi få lön åt den nya biskopen, sade H. M. Ingen lön är snarare beredd, svarade jag; ty den består egentel. i tvänne annexer. — Men plär icke biskoparne få något af prästerne, när de fara omkring til dem? — Nej, det finnes de, som känna den vägen; men det är ingen rättighet. Konungen slöt med en raison, hvarföre han ej ville dela stiftet, som jag bättre kan säja munteligen en gång än skrifteligen, och som aldeles liknar des genomträngande och förutseende öga. Det blir väl således någon af de föreslagne, och jag tror Rossen, ehuru min Far ej tackes låta märka den ringaste mine derom. Emellertid hinner min Far ännu ganska väl säga sina tankar, efter hvilka jag mycket längtar. Derefter talte Konungen om landshöfdingen Rappes begärte tjenstfrihet och at han föreslagit Silfversparren til substitut, men at Konungen ville hafva at han straxt skulle infinna sig i Wasa, hvarföre Konungen ville taga Fredensköld. Några ord föllo ock om mig och Konungen gaf mig åter et nådigt omdöme, som är det dyrbaraste han kan gifva. Det kommer til pass at hafva framkastat något i tid, när syslan en gång blir ledig. Det är dock egenteligen i den ministerielle vägen, som Hans Maj:t vil employera mig, och uti hvilken han tänks gifva mig eloger, som jag undrar öfver. Det ser ut som cantzli-rådsskapet ej vore långt bårta; men kanske tillika med expeditions-secreteraresyslan, som vore det aldraförmånligaste och mäst flateusa. Mina befordringar kunna dock rätt väl litet hvila. Et eller par års drögmål minskar afvunden och blir i längden det samma.

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originulet.

Jag feck Konungens lof at fara litet bårt til baron Adlermark, som bor här bredvid, och när jag kom tillbaka, berättade Schröderheim mig, at saken om min cantzlerssecreterarelön varit före och blifvit afslagen först. Men Schröderheim nämde i und. hvem som var cantzlerssecreterare. Konungen hade svarat: *Är det Fr:m sjelf, ja då skal han vist få behålla lönen, men personelt för sin tid. Det är rätt beskedlig gässe.* När jag tackade Hans Maj:t för denna nya nåd, sade han: *Cantzlerssecreterare bör tacka er för det han feck behålla lön.* Jag viste ej at Ni var det. Är icke det utmärkt nådigt? Under conseillen i går feck jag röna flera tekn af nåd, til ock med at Konungen talade litet latin med mig och smålog, efter han ej har många latinare. Desemellan täckes han tala med mig, när han råkar mig, som ej händer alla. Nu har jag fått en befallning at skynda med Tacitus och at då och då komma ut med stycken af honom. Denna gången har jag ock bodt ganska väl, och haft en skön kammare ensam, i det stället de öfriga bo 2 och 3 i et rum. I morgon tänker jag åter fara in til Stockholm, och då har jag jemt en vecka varit derifrån. Får se, om jag hinner skrifva färdig alt til des. Mina kamerater förvåna sig och tro, at jag trollar expeditioner ihop, ty de mena, at alla renskrifvare hafva ock redan concepter. Här blir en carrousel efter en månad. Det är superbt at se profridningarne dertil, hvaruti Konungen sjelf deltager. Där förefalla alla rätta ridderliga öfningar, tornerande, ringrännande och mera som står i adelsbrefven. I går såg jag Hennes Maj:t gunga accurat som almogen om pingstarne. Det roar de Höga at stundom deltaga i menighetens nöjen. Här är efter vanligheten mycket folk, men ingen annan, än Konungen sjelf befalt komma ut. Det ser mer än probablet ut at jag ej kommer til Åbo i år, och Gud vet när.

Min huldaste Far täckes anmäla min vörndnad hos min k. Morfar, som jag tämmeligen flitigt tilskrifver och som svarar mig dock endast med egenhändigt namn. Med djupaste vörndnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ömjuklydigste son

Ekolsund, den 19. Julii 1776.

Fredenheim.

Academiske penningssakerne äro alla remitterade til nästa års statsemissions utlåtande. Et förmånligt uppskof. R.r. Scheffer sitter där och skaffar väl favorable yttrande. Detta åter afslås

aldrig. De sakerne voro ock för betydande at uti momenten afgöra. Äran tilfaller min Far och cantzleren näst Konungen. Den tilkommande biskopen kan ej tilvälla sig stor del deruti. Min Fars välgärningar emot academien vara ännu sedan han henne lemnat.

398.

Min huldaste Far.

Jag hoppas, at mit bref från Ekolsund af förledne Fredag kommit min huldaste Far så tilhanda, som min Fars af samma dag mig, sedan jag desutom i förgår hade den äran at emottaga tvänne bref, för hvilka alla jag allerödmjukast tackar. Jag kom i Söndags förmiddagen ifrån Ekolsund, dit jag då och då har befallning at resa, som aldrig hände Klingenstierna. Om Lördags quällen vid afresan derifrån kl. ½11 mötte jag Hans Maj:t på en skog vid Ekolsund, kommandes tillbaka från Skogskloster där Hans Maj:t den dagen hade varit. Hans Maj:t körde sjelf uti en chaise med två hästar och behagade hålla stilla samt tala vid mig, hvilket procurerade mig mycket vänliga hälsningar af det efterkommande hoffolket. På Ekolsund talte de mycket om min Fars hitkomst, den de väntade alla. Äfven feck jag höra af generalen gref Lejonhufvud den anecdoten, at min Far vid bårtresan i höstas genom sit nya stift en middagstimma skickat från en gästgifvaregård til en prästegård med berättelse at en annan präst ville hafva den äran at hälsa på kyrkoherden. Men denne hade svarat at det ej föll honom lägligt, och sedermera, då han feck höra, hvem hans resande embetsbror var, blifvit aldeles hängfärdig. Chorus instämde, at det skadar ej at ärkebiskopen får erfara, hurudane prästerne äro, och at hans närvaro behöfs rätt väl i Upsala stift, där man icke varit så van vid täta visitationer, som i Åbo.

Ryktena så väl om stiftets delning och Ildmäns voterande vid onåd, som arkibiskopinnans dubla nåd (*sic!*) komma alla af et vanmäktigt prat dels af dumbhet, dels af ondska, och förtjena ej attention. Men för at ej blifva surprenerad i nådårssaken, hvilket man dock sannerligen ej behöfver frukta, har jag nu tilskrifvit i synnerhet hofcantzleren at vaka derpå på Ekolsund. Likaledes har jag skrifvit om Ignatii sak, emedan jag ej ännu känner beskaffenheten

af bytesquestioner och om den gått igenom. I går genast confererade jag med den ängsliga Paléen, som lofvade sjelf fara ut til Konungen, men om det sker, tror jag knapt. Han behagar nu ständigt tala vid mig som en stor Maecenas, och jag kan ej med det. Om biskopssaken skal jag ock skrifva i morgon för sista gången. Om jag kan tjena någon af dem på förslaget til Kimito gör jag det vist gärna. Rossen har sedt Weman hos mig en gång och jag vet vist at det ock redan uttydes som förföljelse. Idmans son för sin del skulle ha godt hopp, men saken lär vara underligen förespänd. Jag har haft et nytt bref från häradshöfdingen Ross ganska höfligt, men hvarken han eller hans bror bli mycket sluga på mig. — Ritmästarens sak är så beskaffad at sedan han besvärat hofrätten och mig 2 år, och gifvit mig beskyllningar at ej befordra den fattigas rätt, finner hofrätten det han sökt arf efter obehörig person och at det arvet utgör, när alt går omkring 12 daler eller så omkring. Jag talte vid ledamöterne i hofrätten, som gjort sig besvär at berätta mig detta, sedan de nu sett på saken. At öfvertyga dumme menniskor, käringar och menigheten, at de hafva orätt, är omöjligt. Om estamperne emot förmodan icke fås til min huldaste Fars öfverkomst, är det ej mitt fel. Jag har påmint och fått löften många gånger.

Törs jag utbe mig Åbo Tidningarne som förledit år. Framför alt anhåller jag allerödmjukast at af Porthan, Bilmark med flere måtte samlas så många exemplar som kan fås af mit minne öfver cantzlrådet Lagerflycht, som där är infördt, at detsamma med aldräförsta mig tillsändes. Jag har fruktlöst väntat på den förstnämdes löfte derom och nu presserar det, ty flere riksens råd, collegii ledamöterne och Konungen sjelf vil hafva det.

Med skepparen Palin, som reser efter några dagar, afgå til min Far et paquet från bibelcommissionen eller om det är societeten pro fide et christianismo, hvilket jag måste bekänna har varit sedan i våhras förlagt men ej är pressant, samt et nu ankommit paquet och låda från London.

Åtminstone et eller par exemplar af minnet öfver Lagerflycht med nästa påst. Jag är uppe klockan 5 om mornarne med Tacitus, som ej får occupera mig mer än til 7 eller 8. Mina göremål äro et haf. Ehuru arbetsam jag var på Ekolsund, äro ändå nu nya saker inne, som jag expedierar dit i dag och måste derföre hasta

med min egen påst. Med djupaste vördnad har jag städse den äran framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 23. Julii 1776.

Fredenheim.

399.

Min huldaste Far.

Ännu hörs ej af biskopssaken, men det lär snart smälla. I närvarande stund kan jag ej eller säga hvem som blir biskop och det är mig ock rätt indifferent, allenast Gadolin ej blir det, och därpå kan man vara viss. Hvad nådårssaken angår, är något derom icke inkommit ännu mindre bifallit och ingenting at befara. Jag skref hofcantzleren til derom, och han har svarat mig at jag aldrig bör frukta sådant. Det lär lida snart til min Fars flyttning. Jag anhåller få närmare underrättelse derom. Michel lär väl höra af sig, när han passerar slussen, så skal jag låta en dräng följa med. At komma til nådårsryktet tillbaka, så ser man tydeligen at det är upspunnit liksom ville man säga: Så är den myckna nåden hos Konungen förbi. Jag hoppas at sådane glädjeämnen lära fela dem.

Min Far täks berätta Ignatius, at han blir efter all liknelse lagman och kanske äfven adelsman. Juslén hoppas jag ock bli hofrättsråd. Ekens byte har ej varit före. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 30. Julii 1776.

Fredenheim.

400.

Min huldaste Far.

Förledne Tisdags sent om quällen ankom drängen med min Fars saker, dem jag genast dagen derpå afsände siöledes til Upsala, sedan jag skaffat skepparen en god lots. Resan hade gått lyckeligen hit, ehuru jag ännu icke kunnat hafva någon nouvelle från Upsala, tviflar jag dock ej, at den lika lyckligt blifvit fortsatt. Jag har låtit min dräng följa med, och som min Fars bref til Hellvik ännu då ej kunde wara framkommit, så skref jag honom interimsviis til

om hvad som syntes at iakttaga. I öfrigt befalte jag min dräng at i alt med yttersta flit gå tilhanda. Om det behöfves, skal jag resa dit och arrangerä alt, innan min Far ditkommer. Jag hade nu gjort det, men jag skal uti nästa vecka til Ekolsund och har mycket arbete desförinnan. Michel har bedt mig berätta, at tio plåtar, som måst lämnas i Stockholms tull til någon slags pant, blifva vid återresan af skepparen lyftade, och at således de böra af hans återstående arvode afdragas.

Nu kan jag säga min huldaste Far under största tysthet, som likväl icke länge behöfver vara, huru det går med biskopen. Sedan jag förnam min Fars tankar i den saken, har jag gjort min högsta vinning at planera saken ditåt, och det har ej varit svårt at få min huldaste Fars tilstyrkande gällande. Jag vet ej, om jag gjort vår goda vän någon tjenst dermed, ty det är vist at honom af Rossiska huset budne åtminstone 12.000 daler.¹ Oaktadt alt detta och alla hotelser och böner, hvarmed de bägge härvarande Rossarne mig öfverhopat, skref jag i Måndags et bref til hofcantzleren baron Sparre, och detaillerade alla sakens nuvarande omständigheter, hvilka nu gjorde Haartmans utnämmande til det bästa. Innehållet af det brefvet får jag en gång munteligen omnämna. Jag sade ibland annat franchement, at om ej det nu snart ginge för sig, skulle kanske nya konster uphittas af Gadolin, som förmodeligen i Åbo talt vid riksrådet Ribbing, hvilken åter med all sin välmening någon gång kunde mistaga sig. Jag beskref Haartmans goda sida och at ej en gång hans fiender, som svärtat hvarannan, kunnat tillägga honom annat fel, än envishet, föga skadelig bland likar, emot dem som äga befalla, utan verkan, och för öfrigt en egenskap som jag önskade alla medlemmar i et consistorium där Gadolin skal planera saker. Jag sade äntel:n at han varit den ende af de föreslagne, som ej budit mig pengar och slöt med at recommendera honom til embetet. Mit bref har åter blifvit upläst för Konungen, och det har haft den verkan, at hofcantzleren i dag behagat med bref svara mig, at riksrådet Falkenberg fått nådig befallning at i rådet påskynda förslaget utsändande til Konungen och at *Konungen är sinnad utnämna så snart rådets rapport ankommer, samt at Haartman är mäst säker om Hans Maj:ts nådiga åtanka framför sina öfriga medsökande*. Således blifver den gåtan snart uplyst. Jag kan nu äntel. svara på et bref, som Haartman med mycken

¹ Näin alkuperäissessä. — Så i originalet.

modestie länge sedan skrifvit mig til. Min Far tackes lämna honom det och be honom förr allting tilsvicare tige. Han kan näst Guds hand och Konungens anse embetet som en gåfva af min Far och tillskrifva den min Fars bref til mig. Det skadar ej, at min huldaste Far låter honom förstå mit deltagande så at han allenast må veta deraf och jag förtjenar en vän bland så många ovänner. Jag hoppas, at ingen annan, än min Far och han tilsvicare får veta häraf. Som jag gärna nyttjar tillfället at hos Konungen göra beskedligt folk känt, så anförde jag ock ibland skälen för Haartman, at han har en bror, som efter Rosensteins död är den störste medicus i Sverige, en beskedelig man, som anser brodrens ihogkomst som en belöning för sig. Om jag vidare kan skaffa äfven honom någon upmuntran, när riksrådet Scheffer återkommer, skal jag med största nöje göra det.

Rossarne klämta emmellertid dageligen hos mig, men veta af ingenting. Et uptåg, likt den familjen, hafva de haft. De hälsa bägge på mig i Måndags och sade at deras far var i staden och ville eftermiddagen hälsa på mig. Jag sade, at herr doctoren skulle vara välkommen och var hemma för at göra den förmenta doctoren en politesse. Han eller hans söner kommo hvarken den eller följande dagen. Emellertid berättade jag den lögnen i mit bref til hofcantzleren. Tredje dagen kommo de traksandes med Geittels stygga portrait af deras far, som skulle copieras, och sade, at det var hela gåtan. Jag sade at om det var politiquen, så var han ej fin, och at genom en tillfällig berättelse härom til Ekolsund hade deras far fått en ridicule mera på sig, efter man trott honom nog fåfäng at sjelf komma öfver. Hvarefter jag hade härads höfdingen at skrifva et ursäktsbref til hofcantzleren, som jag skickade ut, och som lär förekommit honom besynnerligt. Jag kunde i mit bref til honom ej uraktlåta at raillera öfver denna dumhet och det uptåget lär föga lända dem til förtjenst, ehuru de icke eller förtjena någon förargelse för en sådan dumhet. Det är impitoyablet at höra dem uphöja sin far, och sedan jag noga öfvervägat alt sammans, hade jag gjort mig samvete af at bidra til en så gäsande slägts uphöjelse.

Till all säkerhet och som Konungen ännu hade kunnat haft något at befalla min Far i Åbo, bad jag hofcantzleren tillika ytterligare anmäla, om Hans Maj:t täktes nu anse tiden inne, at min Far

lagade sig med allone til flyttning, hvarpå hofcantzleren svarat mig: *Uppå herr expeditionssecreterarens förfrågan om sin herr Faders herr ärkebiskopens öfverresa, har jag Hans Kongl. Maj:ts befallning at svara, det Konungen med nöje se skal, at herr ärkebiskopen sin flyttning verkställer til sagd och ännad tid.* Uti mit bref til hofcantzleren sade jag, at min Far hoppades efter 5 veckor eller deromkring vara uti Upsala, hvarifrån min Far sedan ännade i underdånighet upvakta Konungen, och sedan man erhållit föregående svar, kan nu flyttningen med största säkerhet verkställas. Jag trodde dock en liten förfrågan förut vara i sin ordning och en politesse, om jag så får säga, emot Konungen, i fall han hade haft något at ännu befalla. Min Far lär gilla denna prevoyance af mig och anse Konungens svar såsom et nytt bevis, at erkebiskopinnan ej får nådår. Men at flyttningen äfven då sker, blifver en ny nödvändighet och ehuru jag föreställer mig, at den nya biskopen lär vilja blifva vigd i Åbo, så lär min Far dock ej dertil bifalla, emedan det gjorde utdrägt på tiden. Jag reste gärna til Upsala at undergå ceremonien, om jag nånsin kunde bli biskop. Det är ingen sysla, näst ärkebiskopsembetet, som jag tycker så mycket om.

Det är ynkeligt at Porthan ej ännu kunnat skicka mig de par exemplar han sjelf och genom andra lofvat mig. Icke eller har jag hört af Biörkboms och Widenii lösen för det jag utlagt för deras fullmagt. Den första har tackat mig. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 9. Aug. 1776.

Fredenheim.

401.

Ekolsund, den 16. Augusti 1776.

Min huldaste Far.

Jag tackar ödmjukast för min huldaste Fars sista gracieusa bref, som jag likväl råkat quarlämna i Stockholm och således icke kan omständeligen här besvara. Det angelägnaste jag derå kan lämna til svar, är dock, at Haartman förledne Måndags blef utnämnd til biskop och procantzer. Således äro nu alla intriguer fruktlöse, och

gåtan för alla uplöst. Jag tycker mig se alla competerande och hela deras familler befängde. Jag har ännu ej haft tillfälle at se Rossarne, men längtar ej eller mycket derefter. Man behöfver ej skryta af saker, innan de skedt. På mit samvete vet jag ej annat, än at det som nu skedt, är det bästa. Men för alt hvad i verlden är, anhåller jag nu om, at min huldaste Far genast så länge Haartman ännu är fraperad af denna oväntade lycka och sedan så länge min Far är quar tager honom uti enskilte förhör, visar honom hans skyldigheter, håller honom för ögonen, huru obefogadt Gadolins förhållande varit, och förmanar honom at aldrig lystra til hans förestälningar, utan stå på sin egen botn, det han nu kan göra. Om det skulle hända, at han och Gadolin kommer i olika meningar i någon sak och Haartman har rätt, kan min Far försäkra honom, at han hos Konungen äfven får det, och at han aldrig behöfver låta intimidera sig af någon menniskja. Hvad som hör til sjelfva skyldigheterne, at han må blifva en värdig biskop, kan ingen bättre föreställa honom, än min huldaste Far. Jag har haft mycket at öfvertyga, det han ej låter leda sig af Gadolin och ger han mig nu deruti dementi, så blifva vi aldrig vänner. Min huldaste Far täckes säga honom upriktigt det ena och andra, och förmana honom at han ej genast begår den fauten at skrifta sig för Gadolin om det som med honom händt. Min Far täckes ock säga honom, at jag hos allå gifvit honom et ganska godt vitnesbörd, så at han hos Konungen är fördelaktigt känd, allenast han continuerar at göra sin eloge förtjent. Min huldaste Far kan aldrig tro, huru mycken magt för oss ligger derpå, at han nu blir så beskedlig som någonsin möjligt är. Bed honom endast skrifva mig til, om någon konstlar emot honom, när han har rätt och at han behagar vara i förtroende med mig, och icke med Gadolin, så skal han ej ångra det. Vare nog om hans instruction. R.r. Ribbing har enkom varit här ute för at recommendera Gadolin, och gjort det med all den ifrighet, som han kunnat. Jag tror ock at r.r. Hermansson, som nu är här ute, icke varit indifferent för Gadolin, men sådant har endast påskyndat Haartmans lycka. Jag är just nyfiken at höra hvad Gadolin säger och hvad almänheten yttrar om min Far och mig uti Finland.

Hvad jag länge trott, är sant, at riksrådet Hermansson icke aldeles är min Fars och min vän. Han har behagat för riksrådet Bunge och hofcantzl. baron Sparre tala mycket saker om Schröderheim,

Silfversparren och mig. Men de togo oss i försvar. Uti en conseil här uti hände sig, at jag råkade något fermt svara r.r. Hermansson och det blef ej illa tagit. Vi tala vid hvarannan som ganska goda vänner.

Nu hafva alla menniskor läst här ute på min Otho, som är färdig. Konungen tackes med mycken nåd anse den öfversättningen.

Ignatius lär knappast bli lagman, men väl adelsman. Ingenting är dock ännu vist, men någondera sker.

Här blir om Söndag åtta dagar til ett magnifiquet tornerspel, hvaröfver trykte ceremonieller utkomma, så at jag ej behöfver beskriiva det. Under aldrastörsta tysthet kan jag berätta min huldaste Far, at jag nästa Novembr. månad lærer blifva archivarie vid Kongl. Maj:ts orden efter hofmarskalken Klinkowström, som tjent ut sine sex år. Om det äfven sker, så kan jag ej hitta up något, som Konungens nåd ej täkts låta mig inom en ganska kårt tid vederfara.

Cantzliet har fått Konungens tilstånd at bruka de så kallade hofhattarne runda med höga fjädrar samt annars hattar med plumer. Vi äro nu alt för magnifiqua. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Fredenheim.

402.

Min huldaste Far.

I dag vid min återkomst från Ekolsund har jag haft den äran at emottaga min huldaste Fars bref af den 13. Augusti, och ehuru sömnig jag är efter 2 natters vakande och en natts resa, bör jag dock ej underlåta at genast besvara detsamma. Jag nyttjade tillfället under min varelse på Ekolsund at göra et ryck til Upsala, och kan nu såsom åsyna vitne intyga, at alla sakerne äro väl och riktigt framkomne. Slottsfogden Hellvik lär om detaillen deraf redan hafva upvaktat min huldaste Far och Michel redan så mycket smittad af svenska luften, at han består sig piska i håret, behåller dock sin gamla finska ärlighet och har mycken soim om sakerne. Jag skal icke underlåta at bevaka Arenii angelägenhet.

Konungen var ganska nådig efter vanligheten, talte ock mycket om min Far. Min Otho var en visa i allas mun och tvänne gånger lämnade Konungen mig i min egen och fleres närvaro eloger för den öfversättningen, som voro oändel. nådiga.

Gud låte min Far nu snart och väl komma öfver til oss. Jag talte om för Konungen, huru jag hade varit och hushållat i Upsala redan, och han tyckte mycket derom. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 20. Aug. 1776.

Fredenheim.

403.

Min huldaste Far.

Min sorg efter en öm och almänt vördnad Morfar uttrycker jag nu i mit bref til min fru Mormor, hvilket jemte sin apostille min huldaste Far täckes vid tillfälle läsa. Jag delar sorgen med min huldaste Far och tackar Gud, som låter min huldaste Far lefva. Detta och min egen hälsa äro dyrbara välgärningar af den Högste i en tid, då så många bekante dö. Det är ganska sjukligt i Stockholm. Jag hinner ej annat än besöka sjuka bekante, och deribland är det oändel:n touchant och rörande at se den andra af made-moisellerne Egerström, den vackraste af dem, ligga i dödens käftar. Adlerbeth svimmade nu på stunden vid min sida, sedan han i natt hemkommit siuk från Ekolsund. Hade jag under min sista därvaro drögt en dag längre där, så hade jag med allone insjuknat. Så sjukligt är där. Så länge Gud uppehåller min huldaste Far vid hälsan har jag alt hvad jag önskar.

Om och när min huldaste Far, hvars nåd i Åbo jag nu ej mera kan nyttja, täckes lämna medföljande fullmagt åt Juslén, som jag skal tilskrifva nästa påst, så är jag dermed nögd. Vil min Far gracieust anmäla Porthan, at om det är möjligt bereda sig til parentationen på academien, innan min Far reser hårt, så kan den sedermera mera granskas och han skal få lefvernebeskrifningen nästa påst. Jag anhåller allerödmjukast om något närmare underrättelse om omständigheterne, dispositionerne med mera, hvarom Juslén torde få skrifva, efter min Far ej lär hinna. Min Far täckes be

honom derom. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 27. Aug. 1776.

Fredenheim.

404.

Stockholm, den 6. Septembr. 1776.

Min huldaste Far.

Sedan Kl. secret:n Adlerbeth på min begäran i dag upvaktat min huldaste Far om min sjukdom, känner jag mig nu, Gud ske lof, det mästa restituerad, som jag varit. Mine doctorer hafva förbudt mig at skrifva, men jag kan ej underlåta at på detta sätt ändå visa, at sjukdomen ej är så farlig, och at tillika utbedja mig at lika fullt få låta någon annan än vidare skrifva om mit tilstånd, emedan förmågan at skrifva är nästan det sista i retablisementen. Det nästa som är quar är en mattighet, och det är det värsta af denna sjukdom, som annars ej är dödande och icke en gång smittande, ehuru almänt gängse. Med djupaste vördnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Carl Fr. Fredenheim.

405.

Min huldaste Far.

Jag kan ej skrifva mycket, men det är nog för en öm Fader, när jag skrifver, at mina medici nu säja, at jag är utan all fara. Jag har utstått mera än någon tror, men den gode Guden har behagat föra mig väl igenom. Redan i går åtta dagar sedan, den 2. Sept., tog jag Herrans Heliga Nattvard och tänkte ej på annat än skiljas hädan. Men sedan återstodo ännu mycket plågor och natten emellan Fredagen 6. och Lördagen 7. nästl. först lämnade febren mig. Jag har icke varit sängliggande inalles mer än sedan i Torsdags 29. Augusti åtta dagar sedan, men annars hängsjuk alt sedan den dagen då min Morfar dog, den 18. Aug., då jag gjorde et ryck från Ekolsund til Upsala och såg efter min huldaste Fars saker. Jag låg uti et

enda skrede ¹ fyra dagar (3., 4., 5., 6:te Septembr.) i en ständig feber, sådan at man uti et måste flytta mig från sängen til soffan och tillbaka igen, dock utan yrsla. I går (9. Septembr.) förrmiddagen anfölls jag af en mattighet, som jag åter tänkte skulle sluta mina dagar, men genom Renskt vin och flere medel kom jag mig åter före. Nu, Gud vare ära, mår jag rätt väl, men det drar långt ut, innan mattigheten är aldeles bårta och den yttersta regime fordras. Mina ögon och öron äro ock rätt svaga. Jag har ändå måst contrasignera expeditioner i dag, ehuru ej skrifvit bref til någon annan.

Jag kan ej beskrifva mina känslor och min glädje öfver Guds oändeliga godhet, som gjorde mig så ganska nögd at vilja dö, och nu återgifvit mig lifvet. Denna vägen var nyttig för mig under lyckans tilströmmande på alla sidor. Huldaste Fader! Emottag å nyo en djup vördnad af en enda son, som i sina blomstrande år varit på vägen at ryckas utur min huldaste Fars armar, och var öfvertygad, at om det är möjligt, blifver min vördnad ännu mera brinnande härefter. Jag tackar ödmjukast för alla min huldaste Fars bref, som jag efter handen skal efterkomma. Med djupaste vördnad framhårdar jag til dödsstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 10. Sept. 1776.

Fredenheim.

In margine: Jag sitter nu som bäst med en stor spansk fluga emellan axlarne.

406.

Min huldaste Far.

Ehuru svaga mina krafter äro, måste jag ändå med denna påst skrifva flere bref i arfssakerne och angående bevarandet af min sal. Morfars åminnelse. Jag har i tre dagar arbetat på en instruction för Juslén, som i dag afgår til honom. Min huldaste Far täckes kalla honom til sig och gifva honom sina gunstiga råd, särdeles uti det, som angår den af Henric Hassel och min Mormor begärte börd af Ispois, som jag ej gärna går på. Min huldaste Far täckes för öfrigt läsa mit bref til Juslén. Jag orkar ej nu mer skrifva om de sakerne.

¹ = i en omgång, i ett sträck. R. av SAOB.

På Hellviks begäran skickar jag i dag til Upsala några dryckesfat, efter de tänka brygga där. De kåsta 30 plåtar efter medföljande räkning. Likaledes gaf jag för någon tid sedan 28 plåtar för *Scriptores rerum Danicarum*. Jag skulle ej nämna om dessa utgifter, men min sjukdom har nu åter kostat och kostar mig ännu ganska mycket. När jag en gång kan komma ut, är det en lång tid, som jag måste nyttja hyrvagn för at ej falla tillbaka uti recidiver, som vore en säker död. Jag hoppas och lefver i den glada förtröstan, at min huldaste Far ej tager sin hjälpsamma hand ifrån mig til min skulds betalning, fastän jag nu får et litet arf. Annars räcker det ej långt. Men med min Fars grace kan jag nu komma uti et förmånligt tilstånd, hälst sedan jag med nästa års början börjar draga 5.000 dalers lön, hvartil min huldaste Fars ömhet och tålmod hulptit mig. Min huldaste Far känner min tacksamhet, och mit hjerta, hvilket liksom å nyo börjat lefva, skal bevara den samma til sista andedrägten. Med djup vördnad framhårdar til dödstunden min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 13. Sept. 1776.

Fredenheim.

407.

Min huldaste Far.

Min huldaste Fars gracieusa skrifvelse af den 10. i denna månad fägnade mig förledne Söndags, då jag kom hem ifrån min första lilla utresa i staden. Min huldaste Far vet nu ordsaken, hvarföre jag ej upvaktade min huldaste Far på par eller tre påstdagar. Jag viste ej stort af denna verlden på dem. Nu, Gudi lof, börjar jag återfå mina krafter snarare än jag väntat. Men den yttersta försiktighet fordras, at ej falla uti recidive, som flere haft ända til fyra à fem gånger. Det kommer således an på at hålla sig ännu nästan ständigt inne och roa sig med lecture. Jag är glad, at mina ögon nu äro rätt bra. I början, när jag skulle contrasignera några expeditioner, måste jag hvila ögonen vid halfva namnet, och så vid andre hälften för at sluteligen se, om det var rätt skrifvit. Mina bref af Fredags åtta dagar sedan kostade mig mycken möda. Jag bör berätta, huru det blef expedieradt. Jag quicknade vid om natten emellan Fredagen och Lördagen, och mit första bekymmer var då,

at Adlerbeths bref kunde alterera min huldaste Far. Men påsten var då bårta. Jag var dock ej rådlös, utan klockan 6 om morgonen med den största möda i världen, nästan utan at sjelf se hvad jag skref och så matt at jag knapt förmådde föra pennan, sammanrafsade jag mit bref on min restitution til hälsan och skickade det genast med min dräng til Grisselhamns påstcontoir, där påsten ännu var quar, så at det brefvet kom på en gång fram med Adlerbeths. Den gången var det angelägnare at skicka til Grisselhamn än med nycklarne. Jag kände min huldaste Fars ömhet för mig, och des hälsa är mig för dyrbar. Jag såg ock under min sjukdom, huru smal gränsen är emellan lifvet och döden. — I anledning af min huldaste Fars bref lærer detta mit bref väl ändå blifva det sista, som jag får skrifva på Finland. — Jag skrifver i dag til Schröderheim på Gripsholm om Ignatii sak. — Min huldaste Far tackes innan afresan lämna Juslén sina befallningar och råd angående arfssaken. Där äro en och annan kinkig fråga, som jag ej vil eller kan decidera utan min huldaste Fars gracieusa råd. Jag önskar min huldaste Far en lyckelig resa, och at den sena årstiden ej måtte vara des hälsa skadelig. Med djupaste vörndnad har jag städse den äran at framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 17. Septembr. 1776.

Fredenheim

408.

Min huldaste och öme Fader.

Med den innerligaste rörelse har jag genomläst min huldaste Fars bref til Kongl. secreteraren Adlerbeth och det deruti inlagde til mig. De vitna om den största ömhet, och denna är i jordisk måtto hvad jag högst skattar. Det såg verkligen så ut, som desse brefven hade kunnat träffa mig på bår, och jag ursäktar derföre Rossen at hafva sagt det, men svårligen at han kanske sökt sin glädje uti at dermed oroa min huldaste Far. När han kom hit först, sedan min Far nyss varit sjuk, regalerade han mig med lika glad mine dermed, at min Far väl aldrig skulle komma til Upsala. Gud ske lof, både min hälsa är nu fullkomligen återvunnen och så snart jag vågar företaga en resa, hoppas jag at med Guds hjelp träffa min huldaste Far i Upsala vid hälsa och välmågo. Jag föreställer mig, at

min Far redan i Åbo hant få mina flere bref om min restitution. Det sista skref jag i Tisdags, och det lär få gå til Upsala par retour. Men det är jag ledsen öfver, at jag af min huldaste Fars bref icke finner, at det brefvet af mig, som skulle afgått från Grisselhamn på en gång med Adlerbeths tillika framkommit. Då hade min huldaste Fars oro genast uphört, och det var min afsikt dermed. Men min huldaste Far torde nu på Grisselhamn få veta sammanhanget. Jag kan aldrig tro, at min dräng icke riktigt framfört det.

Jag har nu par gånger varit ute och mått väl deraf. Det har dock skedt i vagn väl ombonad och med updragne fönster. Detta, den dyra chinan och en bouteille celservatn, som jag nu måste dricka hvar dag, faller nog kostsamt; men dieten fordrar ännu länge den yttersta varsamhet. Jag önskar min huldaste Far en lyckelig och glad framkomst och har den äran at med djup vördnad alltid framhärda min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 20. Septembr. 1776.

Fredenheim

409.¹

Min huldaste Far.

Med mycken fågnad finner jag af min huldaste Fars öma bref af den 17. i denna månad, at min huldaste Far vid detta laget lär vara uti Upsala. Det är derföre jag skyndar mig at för första gången tillskrifva min huldaste Far på den orten. Som jag ännu mycket sällan är ute, så har jag dock inga andra skrifämnen, än at först önska min huldaste Far mycken lycka och välsignelse på den nya ämbetsorten och sedan ytterligare berätta, at min hälsa, Gud ske lof, dag från dag blifver starkare återställd, så at ingen fruktan mera synes vara för recidive, som ingen af alla dem jag vet varit i den sjukdomen, annars undsluppit. Kanske jag nästa vecka kan upvakta min huldaste Far i Upsala. Annars återkommer Hans Maj:t den 4. Octobr. från Carlscrona til Gripsholm, och som min Far då otvifvelaktigt far dit, så torde jag äfven där få råka min Far, emedan jag vid den tiden åter bör föredraga. Jag tackar min huldaste Far ödmjukast

¹ *Viimeinen tallessa oleva Fredenheimin kirje isälléen. — Det sista brevet, som finnes i behåll av Fredenheims brev till fadern.*

för des gracieusa hugkomst af mina financer. De kunna ock behöfva des ynnest, ty min sjukdom allena lär ej gå långt från 1.200 daler kopparmynt. Det är dyrt at vara sjuk i Stockholm. Hvar bouteille china-tisan kostar 18 daler kopparmynt, och en sådan har gått åt hvar dag til des jag började med china-pulfver, som ej eller är godt köp på, utom mycket annat. — Biskops invigningsceremonien måtte hafva varit ganska vacker. Få vi ej se talet vid det tillfället tryckt. Min huldaste Fars ömhet önskar mig et långt lif. Som det alltid förekommit mig, at min lifstid ej blir lång, så väntade jag ock med all visshet denna gången mit slut. Denna sjukdomen har dock tjent mig at se, det min constitution ej måtte vara elak, efter jag så i en hast blef frisk. En försiktig diete torde således kunna bibehålla min hälsa, så länge Gud behagar. Men til mina fäders ålder lærer jag aldrig hinna, och jag är nögd med hvad Gud täckes besluta, hvars vilja är min glädje, och skickar det som mig nyttigast är. Med djupaste vördnad framhärdar, så länge jag lefver, min huldaste Fars ödmjuklydigste son

Stockholm, den 23. Sept. 1776.

Fredenheim

Christina Elisabeth Hebbeltä, sittemmin Fredenheimiltä. — Från Christina Elisabeth Hebbe, gift Fredenheim.

1. Högwördigste Herr Doctor och Archiebiskop.

Genom den högsta Försynens styrelse samt med mine käraste föräldrars goda minne och bifall har jag i Herrans namn försäkrat Herr Doctorens och Archiebiskopens kära son, Kongl. secreteraren wälborne herr Fredenheim om min reciproca böjelse at framdeles taga honom til ägta. Efter föregången tilräckelig bekantskap och inhämtade gynnande underrättelser från hans sida jemte dess Herr Faders Herr Doctorens och Archibiskopens förklarade wälbehag, har i alfvarsammaste öfverläggning med mina käraste föräldrar och öfriga kära anhöriga, jag icke annat kunnat inse, än at denna förening på bäst möjliga grunder ingången är. Väntar mig och däråf i all min lefnad, under Guds mäktiga beskydd och wälsignelse, en säll och lyckelig framtid.

Uti Herr Doctorens och Archiebiskopens ömma gunst och välvilja innesluter mig, som med vördsammaste högaktning framlefver hög-vördigste Herr Doctorens och Archiebiskopens ödmjukaste tjena-
rinna

Stockholm, d. 4. Majj 1778.

Christ. Elisabeth Hebbe.

2. Min huldaste herr Svärfader.

Då jag så tätt vid sjelfva årsombytet vunnit den oskatbara lyckan at för den tilkommande tiden få med en älskad make dela vördnad och kärlek för min huldaste herr Svärfader, deltagar jag ock vid detta tillfälle med så mycket större rörelse uti den innerligaste önskan för min Herr Svärfaders välgång. Den Högsta göre dess listid upfylt af all den sällhet, som utgör vårt yppersta fägnadsämne, och lika varagtig, som den djupa vördnad, med hvilken jag har den äran framhärda min huldaste Herr Svärfaders ödmjuklydigste son-
hustru

Stockholm, d. 3. Ian. 1780.

Christina Elisabeth Fredenheim.

A tergo: Kongl. Maj:ts och Swea Rikes Högtbetrodde Man och
Ärkebiskop, Högvördigste Herr Doctor Carl Fredric Men-
nander, Upsala.

3. Stockholm, d. 11. Ianuarii 1781.

Min huldaste herr Swärfader.

Sedan min siuklighet hindrat mig at wid senaste årsombyte i rättan tid upwakta min herr Swärfader, hoppas jag at så mycket mera vinna gracieuse tilgift, som jag jemte min anhållan derom kan fägna en så huld fader dermed, at jag nu, Gud ske lof, befinner mig mycket bättre. Min lycka wore fullkomlig, om min Herr Swärfaders hälsa äfwen blefwe aldeles restituerad efter den anstöt, som åter gjort vårt bekymmer, och jag anropar den Högste at han i de längsta tider täcktes til min kjära mans och min glädje uppehålla min Herr Swärfader wid all sjelfönskelig sällhet och

wälmåga. Med denna nyårs önskan, som warat hela året igenom, har jag den äran at med djupaste wördnad framhärda min huldaste Herr Swärfaders ödmjuklydigste sonhustru

C. E. Fredenheim.

4. Huldaste Fader och Swärfader.

At den Högste under det förledna året nådeligen uppehållit vår huldaste Fader och Swärfader vid hälsan, räkna vi för en ibland den gode Gudens störste välgärningar. Vår glädje deröfver at vårt hus lyckeligen blifvit förökt med den andra sonen, har varit så mycket större, som vi äfven öfver detta barn fått en Farfaders wälsignelser, och dertil den fågnaden, at han blifvit hedrad med sin Farfaders fadderskap. Vi aflägge ytterligare vår allerödmjukaste tacksäjelse för denne och all annan oss bevisad oskattbar ömhet och godhet, och sammanfatte alt, hvaraf våra hjertan i denna stund öfverflöda, uti den för vår huldaste Fader och Swärfader säkert angenämaste önskan, at den högste Guden uti detta och många påföljande år täcktes uppehålla des dagar och des hälsa så länge at des ögon se des wälsignelser öfver des barnbarn upfylte. Med dem utbedja vi och at uti des fortfarande nådiga ömhet få innesluta dem, som med djupaste wördnad hafva den äran städse framhärda vår huldaste Faders och Swärfaders ödmjuklydigste son och sonhustru

Stockholm, den 2. Jan. 1782. Carl Fr. Fredenheim. C. E. Hebbe.

5. Högwördigste Herr Doctor Ärkebiskop och Procanzler, Ledamot af Kongl. Maj:ts Nordstjerne orden Min nådige Herr Svärfar.

Sedan jag haft den äran at få räkna mig såsom min Herr Svärfaders barn, kan ingenting wara mig angenämare än at med en älskad man instämma uti de innerligaste önsknningar för en gemensam öm och huld Faders välgång. Samma glada plikt utbeder jag

mig åter vid detta års ombyte få uppfylla och at hvad jag näst min Herr Svärfaders välgång anser för min största lycka, få för det tillkommande lika som den förflutne tiden, wara med våra barn innesluten uti min Herr Svärfaders ynnest, godhet och välsignelser. Med djup vördnad har den äran til dödsstunden framhärda min nådiga Herr Svärfaders ödmjuklydigste tjenarinna och sonhustru

Stockholm, d. 3. Ian. 1785.

Christ. Elis. Hebbe.

Olof Acrelilta. — Från Olof Acrel.

1.

Stockholm, d. 26. 9:bris 1773.

Högwördige Herr Doctor och Biskop!

Efter inhändigad skrifwelse från Herr Doctoren och Biskopen genom prestmannen Weilanus ifrån Finland har jag på det nogaste gordt mig underrättad om dess fistel-skadas tillstånd: en mindre tilräckel. åtgärd wid billningens¹ första öppning och skadas förwärring under tidens utdrägt hafwa i så hög mohn försämrat beskaffenheten theraf, at then icke grundeligen ej heller utan synnerligt äfwentyr tils vidare kan opereras. Bör således ankomma på än vidare tid och en gynnande naturs medwärekan, under åsidosättande af all sondering och chirurgisk åtgärd: om de diupa gångarne, hvilka til äfwentyrs äro artificele och nu leda up i lifvet, kunna orörda få rätta och fylla sig, så blir det sedan bode möjligt och lofligit at genom skärande bota fisteln. Nästa sommar i god tid kunde han åter öfverkomma och vinna sin önskan. Mit biträde skal stå honom frit och öppet; men i Kg. lazarettet eger iag ej frihet, at utan vanlig betalning, för särskilt rum 100 s. k:mt i månaden, honom eller andra emottaga. Täckes Herr Doctoren och Biskopen anmäla min hälsning til prof. herr doct. Gadolin jemte dehl af detta brevets innehåll, så undgår iag en återhämtning af det anförda. Med vördsammaste tilgifvenhet har iag ähran framlefwä Högwördige Herr Doctorens och Biskopens ödmiuke tienare

O. Acrel.

¹ Troligen = böld l. varblåsa. R. av SAOB.

Juhana Aeimelæukselta. — Från Johan Aeimelæus.

1. Högwördige Herr Professor, Höggunstige Gynnare.

Genom skrifwelse af d. 23. sidstledne Maij, har hans ärewördighet h:r Carl Rein ifr. Ilmola, gifwit mig wid handen Herr Professorens åstundan, at närmare blifwa underrättad om jordmånen med flera omständigheter, där den härifr. communicerade saltarten el. det så kallade alounet utwittrar sig. Till följe hwaraf jag d. 11. sidstledne Junii war och besåg tracten, och har nu ähran at aflämna följande berättelse, neml.:

Sielfwa fälttet, som är belägit bakom Backala gård $\frac{1}{2}$ mihl opp åt skatan,¹ och något mera än $\frac{1}{4}$ ifr. kyrckian, är låglänt och flackt, warandes här och där wissa tracter el. lägder af 80 till 90 famnars omkrets, större och mindre, som wid starck wäta äro med wattn betäckta, men wid anten större el. mindre torcka aldrig taga någon gräswäxt på sig; utan stå anten helt swartta och bara effter rägnwäder el. hwita effter långl. torcka. På dessa lägder äro här och där wissa fläckar, allenast af några fammars omkrets, något höglänttare, som bära det så kallade alounet, det öfriga är rand- och strimwijs äfn. knotrigt och whitachtigt af något dylikt. Wid gräfwandet på sielfwa fläckarna befants jordmånen wara först till en half aln idel kiärrjord, som ju längre ner, war alt mindre och mindre omultnader och ren måssa. Därnäst mötte en grof och obunden leera, som strächte sig i diupet och eij längre genomforskades. Sielfwa fälttet har för 30 a. 40 åhr sedan, blifwit ifr. morass upbrukat till nyttieland och legat sedermera under få fot. Tyches så mycket mindre äga någon communication med saltkiällan i Laihela, som detta fälttet ligger goda $\frac{1}{4}$ därifr., och på andra sidan om denna Storkyrö älfwen. Har man eij heller spordt något saltwattn här på nägden. Eljest gifwes slika tracter flarestädes här i sochnen, såsom bakom Hewonkoski byen, bakom Gumsila Ilvila och flera ställen, h:ka mästandels äro af lika beskaffenhet. Sielfwa saltarten brukas af qwinfolcken i stället för aloun wid färgerijer, fast eij altid med lika successe. Detta är alt hwad jag härwid kunnat röna och iachtaga.

Härjämte kan eij underlåta at omröra det sällsynta exempel af

¹ Skate = udde; även utskjutande sockendel. R. av SAOB.

en lekaml. besatter menniskia, som allaredo i förledne sommars exsisteradt i Calajoki sochn, på Rokala giästgifwarens dotter, en flicka om 16 å 17 år, hwilcket om det ej tillförene kommit Herr Professoren i öronen, och någon omständel. berättelse därom achtades wärdig at inhämtas, jag härmedelst allenast welat gifwa Herr Professoren någon anledning till effterfrågan. Kunnandes jag så mycket tryggare omröra detta, som jag i förledne wintras hade tillfälle at inhämta sanningen häraf af fadren sielj el. förbem:te Rokala giästgifware. H:r Professoren förlåter mig, om jag till äfwentyrs med dessa petitesser fallit Herr Professoren ledsam: utbediande mig framgent Herr Professorens höga ynnest och wälbehag, då jag med all som största wördnad och högachtning framhärdar. Högwördige Herr Professorens allerödmiukaste tiänare

Storkyrö, d. 5. Julii 1749.

Johan Aimelæus.

Juhana Arckenholtzilta. — Från Johan Arckenholtz.

1. Högwördige Herr Doctor och Biskop samt Procancellarie.

Med ödmiuk tacksäjelse för den benägenhet, som Eder Högwyr-dighet har haftt för mig ospard wid nästledna rjksdag, har den ähran at gifwa tilkänna, at iag d. 9:de sidstl. Decemb. skref herr cancellierådet Scarin til, med posten norr omkring, och sände honom tilljka et bref til min bror. Som iag ej fått swar hwarken på det ena eller det andra, så tager iag den frihet at affärda detta til Högwördige Herr Doctoren och Biskopen, öfwer hafwet.

Jbland annat bad iag wälbem. herr cancellierådet täckes låta mig weta, huru många af de utaf mig til Kongl. Åbo academiebibliotheket ämnade werk och böcker, större och mindre, woro där tilfinnandes. Därom har iag redan förut påmint, icke i den akt (såsom iag ock senast skref) at Kongl. bibliotheket skal därwid komma til korta, utan snarare til des förmån och nytta. Jbland de tilämnade finnes til exempel le Dictionaire Encyclopedique, men allenast 7. tomer däraf, til och med lit. H. Det wärket är nu tiländabragt, men gör hela 15. volumer och säjes kosta 1.000 franska livres, hwilka at betala mina omständigheter nu icke tola, men med mina dupletters utbytning eller försälgning, samt genom reda

penningars tilsats, torde, om Gud sparar mig lifwet, kunna med tiden completerras, jemte tilökning af andra goda böcker, som framdeles kunde tilkomma. J den tilförsikt, det tackes Eder Högwyrdighet förskaffa mig hos wederbörande det förtroende, at härom med mig correspondera, beder iag ödmiukel. at få på detta mit anliggande något skriftteligit besked. De djt ämnade böcker äro alla här, men ehuru de äro få, och de öfriga icke många til antalet, så kunna de dock til någon del roa mig utj min stilhet, helst den gamla regelen också lærer, at man icke gärna kläder utaf sig, innan man går at lägga sig.

Om de allmänna saker, hwarom här höres så oljka berättelser, bryr iag mig fögo, och tror bäst wara, at icke oroa Eder Högwyrdighet därmed: framhårdandes med wördsam tilgifwenhet Högwyrdige Herr Doctorens och Biskopens samt Procancellariens ödmiukhørsamste tienare

Stockholm, d. 20. Febr. 1767.

Arckenholtz.

2. Högwyrdige Herr Doctor och Biskop samt Procancellor!

Jag har nu uppskiutit hela året mit swar på Eders Högwyrdighets gunstiga bref ej af förgätenhet at afbörda min skyldighet, utan til at icke falla Högwyrdige Herr Biskopen beswärlig med en öfwerflödig brefwexling.

Som iag i alla tjder gladt mig öfver den heder och förmån, som en så grundlärdd och högtberömd man tilskyndat vår egen nation ifrån många år tilbakars, så har iag äfwenså haft tilfälle at fägna mig öfwer den til Kongl. bibliothequet i Åbo öfwerlämnade skänck af wackra manuscripter och sälsynta böcker af äldsta uplagan. Hwad iag länge sedan ämnat effter mig lämna af mit lilla bokförråd til samma bibliothek, är i ljka god wälmening ännu hos mig icke allenast utj friskt minne, utan ock mit fulla upsåt at låta några studerande därstädes få effter min död niuta något understöd, hwardera til fem år wid universitet och tu år utomlands til vidare förkofring i studier och wetenskaper. Men ehuru ömsint iag ansedt denna förfatning, så oförmodeligen tilstötte mig dock af hofintend. Julieschiöds upgifne banqueroute 30.000 d. km:t för min räk-

ning, hwilken giordt en stor willerwalla och förminskning af min lilla förmögenhet, jemte fögo hopp at öfwerlefwä concoursproccesen, eller komma därifrån utan ansenlig förlust. Detta oakadt, och om det ock skulle gälla mina närmaste anhöriga, är iag lika fullsinad, at icke lämna de torfftige studerande wid Åbo universitet aldeles lottlösa til någon deras understöd. Jag måste ljkwäl i förtroende berätta, at mit tilstånd nu icke tillåter därtill utsätta större capital än 8.000 d. silf:t, förutan de 2.000 dito mynt, som h:r biskop Serenius, utaf mit för Strængnäs gymnasium endtel. påstått böra ditlämnas, hwartil iag utom des skänckt ljka stor summa til Helsingfors stads fattighus. Öfwer de 8.000 d. s:mt har iag dock giordt en sådan uträkning, at 3 studenter inom 13 åhr skola hwardera niuta 533 d. s:mt, under deras femåhriga studerande i Åbo, samt hwardera sina 1.200. d. samma mynt, til deras studiers fortsättiande utomlands utj 2 åhr. Interesseset är beräknadt til 5 pcent. Men kunde capitalet ränta 6 pc., så finge de desto mera hwart åhr. Som iag nu härwid anser för den angelägnaste omständigheten, at besagde capital kan sättas på så fast grund, at räntan däraf hwart halfft åhr oafkortadt inflyter; och iag, i betractande af de misteliga tjider, hwarutj den publica så wäl som den privata crediten ännu swäfvar, icke är i stånd at determinera, huru och på hwad ställe capitalet kan med all säkerhet förläggas, så tilförser iag mig at erhålla därom Eders Högwyrdighets behageliga utlåtelse: om tiläfwentyrs magistraten och borgerskapet i Åbo måtte äga så många och ännu flera staden sielf tilhöriga fastigheter utj äng och åkrar, samt andra egendomar och rättigheter, hwarutaf de 400 d. s:mt interesse, utan klander och inwändning, skulle åhrligen betalas? Högwyrdige herr Biskopen lærer ock medgifwa, at capitalets placeringe så nähra til hands, samt wederbörande embetsmäns wistande i sielfwa orten och deras handräkning, kunde bäst befrämja sielfwa jurättningens wärkställighet, och beder iag fördenskuld få förnimma, huruwida detta förslaget eller något bättre kunde för det tilkommande fastställas. Aldenstund så länge Gud låter mig lefwä, måste iag sielf niuta räntan af capitalet til min egen utkomst. Jag underlåter dock icke at söka förbättra antalet och wärdet af de böcker och werk dem iag tilämnat academiebibliotheket, och har nu endtel. fått rätt på suiten af Dictionaire Encyclopedique af 10 folianter text (utom de 7 första tomer, som iag länge sedan hafft)

och 5 dito med kopparstick, hwilka iag war på wägen at förlora genom en förnäm svensk herre, men nu wäntar dem hit, w. G., nästa sommar.

Äfwenså har iag här i beredskap et litet myntcabinet med upsats, til 800 à 1.000 stycken, romerske medailler en bronze, samt 50 grekiska och några andra rara piecer, såsom ock 25 st. af gamla skurna äkta stenar gemmæ kallade, samt 5 à 600 st. sköna aftryck af de bästa gemmis, som finnas i de yppersta cabinetter i Europa.

Detta är alt i smått, dem iag dock wil låta öfwerkomma til ungdomens tienst där å orten, at få någorlunda begrepp om sådane saker, som därstädes lära wara sälsynta eller aldeles obekanta. De sidstnämnda stycken eller poster wäntar iag ock hit i nästkommande Maji månad ifrån Tyskland, men Encyclopedien ifrån Franrike.

Wore mine omständigheter bättre, än de äro, skulle iag med fägnad gifwa större prof af upmuntran för wår studerande ungdom. Jag gratulerar dock academien öfwer des höga canceller, som låter wara sig des wälfärd rätt mycket om hiertat. Han sade mig nyligen, at Hans Kongl. Höghet herr Arfprinsen åstundade h. professor Gadds plantagers widtagande i Finland, och förtrodde mig, at i fall wår gamla h. ärkebiskop afgingo med döden, borde Eders Högsmyndighet wara närmaste därtil, hwarutj många andra worde med honom instämmande; han sågo ock gärna, at h. bibliothecarien Hylléns wilkor kunde förbättras, och måste man förarga sig, at drottning Christinas förmynderskap så owåligt hanterat hennes egen högskola.

Ehuru nu icke mera talas om ständernas sammankomst, så anföres dock här och där åtskilliga swårigheter ang:de rjksdags hållande i Norköping.

H:r Biskopens k. sons omgänte är mig ganska angenämt, och har iag allestäds hördt berömmas den unge herrrens wackra upförande.

Med min hörsamste helsning förmälände til herr cancellierådet Scarin har iag den äran med wördnad och fullkommen tilgifwenhet städse at framhärda Högsyardige Herr Doctorens, Biskopens och Procancellariens ödmuikhörsamste tienare

Stockholm, d. 12 Apr. 1768.

Arckenholtz

3. Högtyrdige Herr Doctor och Biskop.

Jag har några weckor så aldeles icke warit wälmående, at min kraslighet tillåtit mig beswara de få bref, som under den tjd kommit mig tilhanda. Jbland dem blir nu Eders Högtyrdighets det första, hwarutur iag med glädie fick förminna Högw. Herr Biskopens lyckliga ankomst i Åbo i ställe för de ogrundade rykten, som kort förut utspriddes om en olyckelig öfwerfart öfwer Qwarcken. Dock som en så lång och beswärlig resa som denna icke har kunnat aflöpa utan både sinnens och kroppens myckna afmattning, så önskar iag at de förlorade krafter måge nu wara fullkomligen ersatte.

Wäderleken har i denna winter warit här ganska besynnerlig, och hafft i följe många siukdomar och meniskiors död. Också klagas i allmenhet, at oaktadt de sednast tagne mesurer at sätta stora penningesummor i rörelse, finnas dock därpå stor brist, så wäl som på växter, och at allehanda behof och nödwändigheter äro långt dyrare än de nästa åren förut. Man tilskrifwer sådant mistroende bland folket, och misscrediter hos utlänningarne, som icke lära wara okunnige om vårt tilstånd, hälst sedan at banquerouteras fögo mera anses wara wanhederligt, och at concursprocesserne dragas ut på långbänken. För rena fordringar i Julieska sterbhuset (där iag ock intresserar) biuds 30 procent, och säges at de skola falla til 25 eller mindre. Detta gör at iag icke mäktar köpa de utkomne felande delar af wissa stora böcker och wärk, som iag ämnar lämna til academiebibliotheket. Ang:de bibelversion skal ingen expedition effter högtyrdige ståndets beslut hafwa kunnat ske, utan säges, at alla handlingar om den saken lära blifwa trykte. Ännu i förra wekan hade iag tidning at h. biskopen i Strengnäs mådde wäl och roade sig med det lilla öfwersatta astronomiska wärkets förbättrande i språket, som nu lærer wara under pressen. Men så får han ock sysslosätta sig med en procés, om hans kringlöpande revers på 11.000. d. k. den han säger sig aldrig hafwa utgifwit.

J förgår fördes bokhandl. Holmer på Smedgården, för det han icke namngifwit auctoren til uplysning för Swenska folcket. Får se hwar uti saken slutas.

Jag utbeder mig Högw. Herr Biskopens wanliga ynnest och framhärddar med wördsam tilgifwenhet Eders Högwyrldighets ödmiuke tienare

Stockholm, d. 26. April 1770.

Arckenholtz

Magnus Armfelttilta. — Från Magnus Armfelt.

1. Högvördige Herr Doctor och Biskop!

Ehuru gerna jag hade åstundat, at efter min första föresats få vara tillstädes då Herr Biskopen ärnar holla visitation med denna församling, så vähl för att göra de ärindringar och gifva Herr Biskopen de uplysningar om församlingens tillstånd, som jag holler nödvändigast, som och för att få den äran att vid samma tillfälle se Herr Biskopen i mitt hus, så är jag likväl emot min förmodan och önskan derifrån hindrat af en arfsförrättning, som jag vid samma termin måste bevista i Nyland. Jag ser mig derföre föranlåten att skrifteligen gifva Herr Biskopen tillkänna de omständigheter, som jag holler värdigast Herr Biskopens upmärksamhet, och aldrabäst betarfva dess goda åtgärd till rättelse. De angå väl icke egentel. mitt ämbetespligt, men såsom christen röra de mitt samvete, och såsom medlem i församlingen finner jag min skyldighet vara att taga del i det som rörer både mitt och mina närmaste jämnchristnas andel. väl, såsom ock den utvärtes ordning och skick, som i församlingen ostridigt är ganska nödvändigt. Det som jag ärnar påminna består förnämligast i följande hufwud puncter: 1:o befares ej utan skiäl att i församlingen är i allmänhet, Gud bättre, en nog diup okunnoghet i christendomen, som Herr Biskopen väl sielf under visitationsförhöret med misnöije få[r] ärfara, härrörande utan twifvel dels deraf, att ungdomen, som första gången skall begå Herrans Heliga Nattvard icke med nog omsorg undervisas och förhöres i deras christendom, innan de släppas till detta dyra nådemedlets bruk, att jag icke må nämna om dem, som träda i ägtenskap, om hvilka det knapt torde kunna bevisas att en enda, enl. kongl. förordningar blifvit i christendomen förhörd innan lysningsedel

blifwit utgifven; dels torde härtil bidraga den vårdslöshet, som vid de allmänna husförhören föröfvas i det undervisningen i christendomskunskapen, som der borde vara hufvudsaken, alt för litet öfvas, de äldre gås aldeles förbj, och hos de yngre torde man åtnöijas med en böns läsning el. en och annan frågas besvarande utur catechesen, utan vidare förklaring el. uttydning för de enfaldigare. Hvad egenteliga ordsaken lär vara vill jag nu icke företaga mig att undersöka. Det är, Gud bättre, nog af att hvar och en rättsint samt om sin och sin nästas siälavälfärd öm församlingens ledamot med blödande hierta kunna intyga det med mig. 2:do holles gudstienst sällan i rättan tid, utan plägar den merndels vid moderkyrkan vara slutad kl. 8 el. 9 f.m. då likväl kyrkiolagen biuder att den på landet skall börjas kl. 10. 3:o få vj uti capellen ike gudstjent efter någon viss ordning, utan efter præsterskapets behag, hvarom capellförsamlingens invånare altid äro i ovishet. 4:o händer flera gångor den stora oordning och förargelse att genom vederbörandes förvållande vin fattas vid Hel. Nattvardens utdelande, så att folket, som ämnat sig till sacramentets annammande, måst med oförrättadt ärender (*sic!*) vända om igen, vilket præsterne kan intyga skiett här vid Eura capell. 5:o oachtad herr landshöfdingen och riddaren Wallens uttrykel. förbud, då han tillät församlingen att uppbygga moderkyrkan af trä i stället för sten, att intet lik skulle begrafvas i den nya kyrkan, är det likväl sedan skiett, till dess högbemälte herre måste låta allmänt å predikstolarne kundgiöra sitt med utsatt vite deremot förnyade förbud. Icke destomindre är samma osed i capellkyrkorne där samma och lika stora skiäl vore till dess afskaffande som i moderkyrkan. De olägenheter som däraf härröra, äro angripeligare än att jag skulle behöfva här upräkna dem, de äro flera och större än att de kunna upvägas af de föregifna förmåner som kyrkan deraf skulle tillflyta, utan är det blott en sedvänja och lika tokug ärelystnad hos gemene man. 6:o församlingen hoppas nu efter Herr Doctoren och Biskopens och plurimum venerandi consistorii gunstiga löfte och bifall på herr probstens Hortelii anhållan om en substitut uti ämbetet på sin höga ålderdom, att få hugna sig af Herr Biskopens faderl. försorg för att skaffa henne en man, som af Gud är utrustad med alla de gåfvor, som i det vigtiga och dyra lärareämbetet äro nödvändiga, som ike allenast rätt förstår, utan och

äger fullkommelig vilja att rätt dela sanningens ord, att undervisa de okunnoga, att upväka de sofvande, att bestraffa de motvilliga och förhårdade, att trösta de rättskaffens bedröfvade, och föra till rätta de villfarande syndare, men som med lefverne ike mera nedrifver, än som med lära uppbygges, med ett ord en herde, som är mon om att föda men ike att klippa öfverherdens dyrt köpta hiord, och kan uprätta vad här är aldeles förfallit. Men som den Herr Biskopen och plurimum venerandum consistorium varder hitförordnande, ike lærer kunna bo el. niuta spisning hos herr probsten, ty är min vördsamma anhollan det tächtes Herr Biskopen förmå herr probsten Hortelius att samtyka till någon viss emot hans ämbetes besvär och nyssnämde omständigheter svarande anständig lön, då jag ike tviflar att ju församlingen nu på tillfrågan, el. vid någon allmän sokenstämma, lærer komma öfvernens om den tillökning för honom, att han kan hafva ordsak att finna sig nöjd.

Desse äro de förnämsta omständigheter, som jag ville hafva i Herr Doctorens och Biskopens ömmaste upmärksamhet på det högsta anförtrodde, varande försäkrad, att Herr Doctoren och Biskopen efter det högtberömmeliga nit om Guds ära och hans församlings invärtes andeliga välmåga och utvärtes goda ordning, som alltid lyst utur alla Herr Biskopens gerningar, ike lærer tillåta at uti dess i nåder anförtrodde stift, må mitt under Guds ords ymniga rikedom, härska en okunnighet och oordning som är christenheten äfven så oanständig, som den är för cristendomen skadel. och aldraminst hos os, som få räkna oss det för en lyka att bo så nära under plurimum venerandi consistorii vårdande tilsyn, utan tvärtom deremot varder tagande de mått och steg som sakens vigt, och H. Biskopens samvetsömma siälavård forda. Med vördnad har jag den ähran framhärda Högvördige Herr Doctorens och Biskopens ödmjukaste tienare

Jufva, d. 3. Martj 1767.

Magnus Armfelt.

2. Högvördige Herr Doctor och Biskop.

Jag har tilförne haft den ähtran skrifteligen gifva Herr Biskopen vidhanden de många oordningar, som tid efter annan i denne församling tagit öfverhanden, jag vågar säija vunnit burskap. Herr Doctoren och Biskopen har genom sin faderliga siälaomsorg för denne församling tagit så visliga mått, att nu Gudi ärat denne förfallne församling tykes krypa fram utur dett mörker och blindhet, som de har legat uti, medelst de goda inrättningar, som nu är etablerat af magister Favorin, men just nu när alt detta är uti sin linda, har jag med bekymmer förnummit att herr probsten Hortelius söker giöra alt om intet, i det hans hos Herr Biskopen och venerandi consistorii anför klagomål och besvär emot honom; och tillika afsäijer sig att ej vilja beholla honom uti församlingen längre än till Maij månad nästkommande, och på ett sådant sätt vil skilja församlingen vid magister Favorin, som använt all möda att uphielpa det som här varit förfallit. Grunden till denne propsten Hortelii besvär kan ej vara annat än den ringa hug han har i ordnings hollande, vilket herr magister Favorin bäst kunde uplysa, om eij hans granlagenhet och cristeliga kiärleken hindrade honom. Ehuru församlingen är lämnat i hans vård och ansvar, har han med smärta nödgats finna, vad hinder probsten giort honom i den goda ordning han giort. Församlingen finner sig nu hiertel. nöjd dermed, och alt vad han giort att bibeholla ordning och ophielpa den rätta Guds dyrkan, men just det är ordsaken till probstens misnöije, som är allenast mån om att klippa, men ej föda öfverherdens dyrt köpte hjord.

Om jag som militaire finge raisonera i denne sak, så vore det kort, men med god värkan neml. att propsten, som för detta begiärt en substitut för ålderdoms svaghet, skulle få befallning att ej be-fatta sig med någonting, och att magister Favorin finge vicepastors fullmacht. Jag talar nu utom mitt värk, men hoppas och ber Herr Doctoren och Biskopen ville ömma denne församling, på ett sätt som de och propsten sielf hade nytta af. Ty annars torde sokns ledamöter forceras att på ett mera obehageligt sätt för herr probsten ådagalägga des oordningar. Jag har äran med vörndnad framhärda högvördige Herr Doctoren och Biskopens ödmiukaste tienare

Jufva, d. 26. Apriill 1768.

M. Armfelt.

Gabriel Aspegrenilta. — Från Gabriel Aspegren.

1. S. T. Min Högtärade käraste Herr Broder.

Efter min käraste Herr Broders anmodan, följer nu här med en sådan berättelse om boskapsstörtningen här i landet, som jag den kunnat inhämta och förstår, hoppas min egen Bror uttyder min oförfarenhet i sådana måhl til det bästa, och med sin insicht söker befordra hwad vårt fädernesland gagnar, som är på vägen til ödesmåhl och undergång, derest denna smittan får vidare tiltaga, utan at någon med alfwar som härtil skedt söker des hämmande. Min käreste Herr Brors förehafwande och rena afsicht härwid tror jag så mycket säkrare gå för sig till vårt Österbotns fromma och räddning samt hwar rättsinnads fulla nöje, som min käreste B:r, hwilken kan med mögnare snille och större drift än någon annan af våra landsmän, måhlet utföra, tagit sig det under händer. — — —

Min Högtärade käreste Herr Broders trognaste tjenare

Wasa, d. 9. Augusti 1745.

Gabr. Aspegren.

In margine: P. S. Min söta B:r lätt weta och (*sic!*) mag. Kraftman är i Åbo el:r intet och om Bror fick aflewera hans bref i hans egna händer, som jag sände med sidsta påst.

Berättelse om boskapsstörtningen i Österbotn.

I Storkyrö, hwarest boskapspesten dessa år warit aldrastarkast, menas den aldräfst hafwa begynt och derifrån utbredt sig till de andra sochnarna. Tilförene har den aldrig gådt så widt omkring och icke heller lagt ned en så stor myckenhet af hästar och nöt som i år. At någon förgiftig wäxt wore första orsaken härtill såsom för en tid skall vara rönt i Limingo af d:r Linnæus, finner man här ei skäl till; men at förgiftiga ångor och utdunstningar af de illa nedgräfna menniskio- och andra creaturskroppar, som i synnerhet funnitz på Kyrö åkrar efter det forna slaget, och sedermera under sidsta ryska öfverwäldet af här och der ihielkörda hästar, som utan nedgräfning wräkt i diken wid landswägarna etc., inficierat luften häromkring, synes wara troligare. Förledit år hade wij starkaste och jämnaste värman rötmanadstiden, då boskapsstörtningen war häftigast; i år war mycket tårt och warmt redan för mid-sommaren, då smittan yppade sig. I kalla somrar, då solen ei hunnit med sin värma så diupt penetrera jorden, har man ei särdeles wetat af boskapsdöden, den i jorden förbärgade giftiga ångan, som är af solen så updragen,

synes derföre wara om icke den endaste, doch den bekantaste och wissaste orsaken. Sådana skått, som härkring flugit äro, tyckes mig intet annat än någon sådan fin förgiftig ånga, som folk och få råkat ut före, och antingen indragit genom andedrächten el. trängt sig in i de af wärmen öppnade swethålen, som stått öppna för den fria luften; boskapen, som äro med täta hår betäckta och nässja på alla ställen efter foder, hafwa mästedels genom andedrächten inslukat förgiftet. Så hände med mina kor, hwilket jag deraf sluter, at på deras kropp syntes ingen åkomma el. swulnad, intet heller hade de det ringaste teckn til siukdom, som at tappa något af miölken, hänga öronen och hufwudet under, intet idisla och sådana teckn, som gå förut på dem, som blifwa utwärtens skutne, utan de gingo friska om mårnen til bete $\frac{1}{4}$ mihl från staden, der stupade straxt en af dem, som hade hon infådt ett präsentissimum venenum; när jag kom dit ut ungefär 6 à 7 timmar derpå at besee och låta nedgräfwä henne, war hon redan så swullen, at jag war rädd för skinnet skulle spricka, blod flöt igenom ögon, näseborrar, mun och posteriora. Dagen derpå lopp en annor med oxe, war ock aldeles frisk när hon gick ut andra dagen; men störde icke dess mindre mot aftonen på hemwägen. Hade här warit någon förständig i anatomien el. eljest resolverat, hade jag haft lust, at straxt anatomisera denna, emedan jag straxt fick weta häraf och nu en swal natt tilstundade; men som ingen sådan då el. sedan funnit, har jag ei kunnat få kunskap om sådana störta creaturs inwärtens beskaffenhet, ty skiönt en och annan af bönderne wågat sig at skära up sådana creatur, så kan man ei få redo af dem, el. hafwa de wetat iachttaga det man skulle åstunda. Den boskap som får i hullet sådana skått, dö ei så snart; de hafwa de omrörda tekn, och kunna de ofta då hielpas, med det man skär up det swulna stället, och tager hårt det som är angripit. Der minsta håren äro, skal man gemenl. röna at sådana skått hafwa, såsom under buken, i liumskan i synnerhet på hästar. De öppna ställen som ansichte, händer och bröst fastna dessa skått på hos folket, men eljest intet, som jag wet af. At folk intet så mycket dödt häraf, är orsaken at, så snart de känt ett sådant skått, så hafwa de straxt låtit skära ut det; men den som fått skåttet antingen på sådant ställe, at det intet kunnat utskäras, el. intet warit så resolverat, han har måst sätta lifwet till. På boskapen är ei så lätt funnit det som skadar dem, och när de sielfwa gifwa tekn dertil at de äro siuka, så har siukan då redan gemenl. hunnit så inficiera bloden, at ganska få stå at salveras. Dessa skått, de fastna uti hullet, see först ut som en knåpnåls knåpp, somlige säja at de äro först som et fint börst i huden som tränger sig in i kroppen; det begynner först klias, swälla småningom och swida, får det wara någon längre tid orubbat, swartnar den fläcken der det begynt och utwidgar sig efter hand och blifwer utan känsel och hel dödt, blif. det då inom några dagar och för somliga inom några timmar ei utskurit, är döden wissast; hela den swarta fläcken och så mycket som angripit är måste aldeles hårt. Med regementsfältskären Humble war jag wid en sådan operation, som han anställte på en bonde från Thölby, hwilken redan dragit härmed i några dagar på sin arm i tiocka köttet, det skadade stället war hel swart och redan så stort omkring som en ny halföre, hwilket skars ut in i friska köttet, härpå öppnades bondens åder och så wart han bunden och är nu frisk. Nu på

en tid har man ei hört af denna smittan hwarken för boskap el. folk åtminstone ei så starkt som förr i åhr när tårkan warade. Rägn stadnar wäll intet henne, det har man rönt, men när det är swalt i luften, har hon ei sådan kraft som i wärman. Hwad man här före brukat är åtskilligt. Somliga hafwa haft lycka med det de hwarannan mårgon gifwit sin boskap en stekt salt strömming, som war dåppad i tjera; somliga med krut och sötmiölk, somliga med saltpetter, libbersticka och ätticka, men somlige hafwa brukat både det ena och det andra och ändoch warit olyckelige med sin boskap, somlige har ock als intet annat brukat utan allenast rökt hwarnatt sin boskap med tjera och båss samt spånor och dels warit lyckelige dels olyckelige härmed. Jag kan intet säkert säja hwad som hielper. Souveraint medel är ei än funnit. Jag gjorde mig en särdeles god tancka om det helpemedel auditeuren Bror Kemmer wiste oss här i sommar. Men det lär intet heller alltid hielpa seer jag. Han berättade at en husar under deras wistande i landet curerat en koo på detta sättet, at han slagit med et spö wäl kon på örönen tils blodet der wäl stigit i ådrorna, då skar han i örat och lätt något blod rinna i kons egen miölk, som häldes så i kon, hwilken här på kom sig före. Detta practicerades med lika lycka äfwen på kor här i staden och äfwen på min, änskiönt jag intet hade annat besynnerligt tekn til des siukdom än at hennes miölk minskades och ystade sig samt at hon ei så idislade som tilföre. Men landshöfdingens koo samt fleras som detta försöktes på hafwa doch satt lifwet till, men kan hända at det applicerades sent på dessa, när siukdomen redan fådt öfr.hand, då och andre läkeböthen ware så gode de kunna, intet uträtta; samma tancka har jag ochså om de läkedomar, som här hulptit somligas creatur, at de af andra äro illa och i otid brukade. Om alt wil jag giöra mig vidare underrättad här-efter, i synnerhet när wij få nu hit en doctor medicinæ, som skal härom undersöka. Får jag då något närmare lius i saken skall jag med fägnad lämna min käraste Bror här af dehl. Boskap har så afgådt här omkring genom denna pesten at näpel:n halfparten är qwar, men af hästarna i Stor- och Lillkyrö i synnerhet är intet $\frac{1}{4}$ dehlen öfrig; så at nu får mången bonde intet bruka sin åker och utså, och hwad wil då annat blifwa af än öde och elände öfr. alt, derest Gud ei nådel. afwänder ett sådant straff. Af

in glebas peragere.¹

Carl Jesper Benzeliukselta. — Från Carl Jesper Benzelius.

1. Högwördige Herr Archiebiskop.

Til det wicktiga ärchiebiskopzämbete, hwartil Hans Kungliga Majestet allernådigast behagat förordna Högwördigste Herr Archie-

¹ *Aspegrenin kirjettä seurasi useampia liitteitä, mutta kun seuraavan liitteen tekijäksi on mainittu Karl Rein, otetaan ne III:een osaan. — Aspegrens brev åtföljdes av flere bilagor, men då som författare till den följande bilagan nämns Karl Rein, införs de i del III.*

biskopen, har iag den ähran at önska Guds mildrika nåd och wälsignelse — — —.

Ödmiukast tackar iag för Högwördigste Herr Archiebiskopens lyckönskan til min befordran til Strägnäs (*sic!*) stiftt. Iag hade minst tänckt mig skola sluta mine dagar på et ställe där iag aldrig warit ej heller hafft någon bekant, — — —.

Det skal altid blifwa mig en fägnad at åtlyda Högwördigste Herr Archiebiskopens befallningar, hwarföre det wore mig kiärt, om iag blifwe i stånd at befodra prästemannen mag. Sundius på förslag til Nättraby pastorat, men dels har iag redan, på hög tillåtelse, skilt mig wid giöromålen i consistorio ecclesiastico, dels får iag berättta en omständighet, at tyska församlingen i Carlscarona hos Hans Kungl. Majestet supplicerat, at få detta pastorat som en annexe, emedan de ej äro i stånd at föda sin präst. Utslaget torde för dem blifwa favorabelt, emedan, icke rättare iag mins, detta pastorat för längre tid tilbakars warit anslagit til tyska pastorn til dess rikeligare utkomst. Framlefwer med al högacktning Högwördigste Herr Archiebiskopens ödmiuke tienare

Lund, d. 24. Nov. 1776.

Carl Iesper Benzelius.

2. Högwördigste Herr Doctor och Archiebiskop.

Som iag, om Gud förlänar hälsan, tänker anträda en kortt resa til Strägnäs, (*sic!*) — — — har iag wid samma tilfälle tänckt upwackta Eder Högwördighet, och anholla, at, effter kyrkians wanliga plägsed, blifwa inwigd innan iag antager mitt allernödigt anförtrödde ämbete. — — —.

Framlefwer med al högacktning Höfwördigste Herr Doctors och Archiebiskopens ödmiuke tienare

Lund, d. 22. Maij 1777.

Carl Iesper Benzelius.

3. Högwördigste Herr Doctor och Archiebiskop.

— — —. Iag aflägger därföre min ödmiuka tacksäjelse,¹ så wäl som för Eder Högwördighets gunstiga löffte om installation i mitt nya ämbete. — — —. Ödmiukast aflägger iag tacksäjelse för Eder

¹ För C. F. Mennanders skrivelse av den 3 juni 1777.

Högwördigste invitation at få taga härbärke hos Eder Högwördighet. Iag ärkiänner med al högacktning et så gått tilbud, ehuru iag blyges före at på dubbelt sätt giöra beswär. — — —

Framlefwer med oaflåtelig högacktning Högwördigste Herr Doctors och Archiebiskopens ödmiukaste tienare

Strängnäs, d. 23. Jun. 1777.

Carl Iesper Benzelius.

4. Högwördigste Herr Archiebiskop.

Sedan iag för några dagar sedan lyckeligen och wäl återkommit til Lund, anser iag för en af mina förnämste skyldigheter at aflägga en ödmiuk tacksäjelse för al wälfägnad och ynnest iag hade den ähran at åtniuta uti Högwördigste Herr Archiebiskopens huus under mitt wistande i Upsala. — — —

Högwördigste Herr Archiebiskopens ödmiuke tienare

Lund, d. 14. Sept. 1777.

C. Benzelius.

5. Högwördigste Herr Archiebiskop.

— — —. Som iag kan föreställa mig at consistorii holmensis bref, angående *Affton Bladet* äfwen lärer ankommit til Upsala consistorium, med anmodan at prästerskapet åtwarnas at icke recomendera detta blad, emedan det innehåller andre saker än auctorn wid början hade utfäst sig. Iag är nog illa brydd huru iag härmed skal förhålla mig, så i anseende til Hans Kungl. Majestets allernådigste befallning så om kyrck- som religionsfriheten, tycks gifwa mig anledning, at icke widare gå längre än consistorii holmensis bref innehåller. Iag medgifwer gierna at detta blad innehåller åtskilligt, som är betänckeligt at utsprida ibland allmenheten. Men så är det på andra sidan nödigt at icke öfwerskrida de författningar, hwilka af Hans Kungl. Majestet äro stadfästade. Anholler därföre ödmiukast at af Högwördigste Herr Archiebiskopen blifwa underrättad,

huru härmed förfares i ärchiestiftet; hwareffter iag sedermera will rätta mig. Framlefwer med al högacktning Högwördigste Herr Archiebiskopens ödmiuke tienare

Strängnäs, d. 16. Febr. 1784.

Carl Iesper Benzelius.

Erik Benzeliukselta. — Från Erik Benzelius.

Ährewyrdige och Höglerde H:r Magister och Adjunctus.

— — —. Iag lät föreläsa i Kongl. wettenskapsacademien H:r Mag. wackra observationer och wordo the efter wanligheten remitterade til en eller annan af ledamöterne, — — —. H:r Mag. och Adjuncti beredwilligste tienare

Stockholm, 7. Iulii 1743.

E. Benzelius.

Henrik Benzeliukselta. — Från Henrik Benzelius.

1. Högwördige Herr Doctor, Biskop och Procancellor.

Eder Högwördighet täckes wara försäkrad at utslag ang:de Åbo præsulat på sätt som skedt är, war mig en ganska behagel. tidning, och h. doctor Hauswolff mig af samme dato genom et p.s. hugnade med.

Ehuru saken syntes nog twetydig, och wår publiqve ej wiste med säkerhet, hwad at förmoda, likwäl hade jag för min del swårt förr at mistro den gode försynen, som dock altid will hafwa sig sin rätt förbehollen. Jag bör öfrigit ej taga skäl af de förtienster, som i mitt sinne gordt Eder Högwördighet liksom sielfskrifwen, war at publiqven ej denna gong blifwit frustrerad, tror jag mig ha orsak, at nomine non simplici fegna mig öfwer.¹ Den gode Guden welsigne nu så werket vidare, at Guds församl. och där under stiftet motte lenge få nytja frukten af de förmåner, som äro Eder Högwördighet förlänte i stycker, som Gudi påröra! — — —.

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

Med mycken högacktning förblif. Eder Högwördighets hörsamste tienare

Upsala, d. 22. Febr. 1757.

Henric Benzelius.

2. Högwördige Herr Doctor, Biskop och Procanceller!

Mig är ganska okärt, om Eder Högwördighets angelägna återresa blifwet för min skull hållen tillbaka, och skall i det anseende intet wara mig kärare, än att nästkommande Söndag åtta dagar kunna förrätta den tillämnade biskops-acten. — — —.

Eders Högwördighets hörsamste tienare

Upsala, d. 30. Aprill 1757.

Henric Benzelius.

3. Högwördige Herr Doctor, Biskop och Procancellaire!

Af Kongl. Maij:ts nådiga resolution af d. 9. Febr. sistl. härhos i afskrift bilagd, med des höga original alldeles enlig, uppå presteståndets wid sistl. riksdag underdåniga skrifwelse, af d. 21. Octobr. förledet år, angående en obekant auctor, under namn af *Ärlig Svensk*, och deröfwer af Kongl. Maijt. i nåder förklarade misnöije, har jag trodt wara min skyldighet, att lämna Eders Högwördighet behörig del, till underdånig efterrättelse för herrar ledamöter af ståndet under riksdagen, på hwars wägnar och godtfinnande jag samma skrifwelse undertecknadt. Förblifwer Eders Högwördighets hörsamste tienare

Upsala, d. 16. Julii 1757.

Henric Benzelius.

Afskrift.

Kongl. Maij:ts resolution uppå det som å presteståndets wägnar, wid sistledne riksdag, archiebiskopen doctor Henric Benzelius uti underdånig skrifwelse af d. 21. nästl. Octobr. andraget. Gifwen Stockholm i rådkammaren d. 9. Februarii 1757.

Uti berörde skrifwelse anföres, huruledes, under det prestståndet öfwerlagt om de ärender, som röra evangeliska lärans bibehållande i sin renhet, samt andre dermed förknippade göromål, hos ståndet äfwen uti billig åtanka kommet, att en obekant auctor under namn af *Ärlig Svensk* på flere ställen uti denna sin tractat i så måtto misbrukat den Heliga Skrifft, att åtskilliga ställen deraf blifwit anförde uti en hel annan mening, än dess rätta ordaförstånd medgifwer, derjemte presteståndet med wederbörlig upmärksamhet genomläst de påminnelser, som deremot gjorde äro, samt hwad af censor librorum till förklaring härpå är anfördt, finnandes samma förklaring på sådant sätt wara författad, att den i flera afseenden förtjente anmärckningar och åtal. Men en billig om-tanka, att för presteståndet wore mindre wärdigt med censor librorum inlåta sig i någon skriftwäxling om denna eller andra theologiska qvaestioner, skall föranlåtet ståndet, att låta denna saken derwid bero, att hos Kongl. Maij:t i underdånighet anhålla, det censor librorum genom Kongl. Maij:ts och riksens canzliecollegium måtte undfå förnyad nådig befallning, att i underdånighet ställa sig de Kongl. förordningar till noga efterlefnad, som tydeligen bjuda, att ej något, hwad theologica och den Heliga Skriffts förklaring angår, bör utkomma, som icke förut af wederbörande consistorio eller facultet är öfwersedt och gilladt.

Kongl. Maij:t har wid detta måls föredragande icke utan förundran kunnat anse att archiebiskopen, som förenämnde skrifwelse å cleri comitialis wagnar underskrifwet, och hade genom Kongl. Maij:ts till honom aflättna nådiga swar af 7. Octobr. 1755 sig bekant, att Kongl. Maij:t redan för detta gillat den förklaring, som censor librorum i detta ämne gifwet, icke decto mindre dristat sig påstå, samma förklaring förtjena anmärckningar och åtal, samt dymedelst likasom tadla och klandra Kongl. Maij:ts nådiga godtfinnande och beslut. Hade archiebiskopen jämte presteståndet funnet sig befogade, att öfwer Kongl. Maij:ts utslag sig beswära, eller derutinnan ändring söka, så hade dem ej mindre än andre rikets undersåtare bordt åligga, att dermed wända sig till riksens ständer, hwilckom, men icke ett stånd särskildt, tillhör, att göra anmärckningar wid det, som Kongl. Maij:t pröfwat ega grund och skähl med sig. Således finner Kongl. Maij:t billigt, att härigenom förehålla archiebiskopen detta, hwilcket Kongl. Maij:t ej annorledes än med misnöije kunnat ansee, och hwad angår den begärta befallning till censor librorum, att ställa sig till efterrättelse, hwad som förordnat är om theologiska skriffters öfwerseende, innan de få utgifwas, så emedan presteståndet, uti en annan des underdåniga skrifwelse, gjordt samma ansökning, ty will Kongl. Maij:t framdeles derom särskildt i nåder yttra sig. I öfrigt förblifwer Kongl. Maij:t presteståndet samt archiebiskopen med nåd och ynnest stedse bewägen. Datum ut supra.

Adolph Friedrich

/s/ Carl Arnell.

4. Högwördige Herr Doctor, Biskop och Procancellaire!

Med särdeles fågnad har jag af Eders Högwördighets högtärade skrifwelse inhämtat des lyckliga resa och öfverkomst till sitt hemwist och därstädes anförtrodde embete; och bör jag som minst undra, att flere sysslor nu i början mött Eders Högwördighet uti ett widlöfftigt stift, — — —.

Eders Högwördighets hörsamste tienare

Upsala, d. 11. Augusti 1757.

Henric Benzelius

5. Högwördige Herr Doctor, Biskop och Procancellaire!

Utaf detta consistorii protocoller har jag inhämtat, att domcapitlet, uppå nådig befallning, lämnat sitt betänckande öfwer det bedröfliga oråd, som en baron af danska fångarna, wid namn Lützo, år 1711 sig företog, genom ett tillämnadt inlåttande med sin och alles wår afsagde lede fiende; och som jag har mycken anledning, att sluta, det en dylik befallning afgådt till samteliga consistorier i riket, att med ett yttrande öfwer samma sak inkomma, så är min tjensteliga begäran, det täcktes Eders Högwördighet benäget låta mig, genom ven. consistorii notarien bekomma afskrift af det betänckande, som i detta ärende ifrån vener. consistorio aboensi afgådt, warande wärddt, att ega flere wittre mäns yttrande öfwer ett så ömt och granlaga samwets mål. Hwaremot, om Eders Högwördighet skulle åstunda del af detta consistorii betänckande i saken, skall afskrift deraf med Eders Högwördighet blifwa utan drögsål meddelat. Förblifwer med mycken högaktning Eders Högwördighets hörsamste tienare

Upsala, d. 14. Aprill 1758.

Henric Benzelius.

Carl Reinhold Berchiltä. — Från Carl Reinhold Berch.

1. Högwördige Herr Doctor, Biskop och Procancellarie.

Jag blyges at blifwa öfwerhopad med ny gunst, innan iag aflagt behörig tacksägelse för den redan åtniutna; menandes den med bref af den 6:te hujus öfwersända rara disputation, lagd til det stora antal, som iag fick för någre weckor sedan.

Min afsikt hafwer warit, at tillika sända en wärdig bibliotheks bok, som iag mycket twiflar om at den finnes uti Åbo, neml. Iohannis Mabillon De re diplomatica, Lutetiæ 1681 in fol. reg., hwileken ock Peringskiöld uti förteckningen på Sparfwenfeldska donation kallar librum utilissimum et rarissimum. Emedan iag bytt densamma til mig utur Kgl. bibliotheket, så hafwer iag först därpå welat hafwa Kgl. cantzlijcollegii intygande om min riktiga åtkomst, hwarmed hafwer blifwit utdragit på tiden. Så snart iag får redighet, skal iag lemna boken til Högw. Herr Biskopens son. Han torde ock få under rättelse, om I. Howels Londinopolis or perlustration of the city of London, 1657 fol. . . .¹ och des Freijherrn von Bessers Schriften, Leipzig 1711, in 8:o (en mycket berömd auctor för tyska puriteten, både prose et ligate) kunna tjena uti academiens boksamling, då de skola följa.

Kundgiörelsen uti Tidningen N. 45 är mycket smickrande, så at den som icke wore sielf hogad, at öka et så wärdigt lärdomssätes bokförråd, skulle derutaf upmuntras. Jag undrar at våra Stockholms bokförare icke skaffa sig detta wackra wekoblåd, eller må det wara af ömhet för Salvius, på det almänheten icke skal blifwa warse skilnaden emellan Åbo lärda- och Stockholms olärda-tidningar.

Vpsalienses låta på deras kostnad trycka min beskrifning (Brenneriana duplo majorem) på alla både i cabinetter och utur böcker bekanta Swenska skådepenningar och mynt. Tre ark äro redan trykte. Jag hafwer äran at med fulkomligaste respect och högaktning förblifwa Högwördige Herr Doctors, Biskopens och Procancellariens ödmiuka tienare

Stockholm, d. 17. Nov. 1772.

Carl Reinh. Berch.

Abraham Bergeriltä. — Från Abraham Berger.

1. Högwyrdigste Herr Doctor och Arckiebiskop samt Upsala Academies Procanceller!

Då en genom Guds nåd mera stadgad eftertancka lämnat närmare rum för den wigtiga påminnelsen, at vår store Uphofsman en gång fordrar redo och räkning, om och huru wi brukat och förädlat de

¹ *Alkuperäissä aukko. — Lucka i originalet.*

pund, som besynnerligen blifwit lämnade hwar och en af oss, at nyttja til gifwarens ära och vår egen jemte medmenniskjors sanna wäl; så fruchtar jag mig hafwa nog mera orsak at blygas, än at kunna ursechta min swaghet, i det jag öfwer gifwit studium theologicum, på hwileket jag dock egenteligen förut lagt mig, och äfwen under många gånger gorda försök med predikande (i Upsala domkyrka och annorstädes) rönt at min Gud mycken nåd och en särdeles både böijelse och kallelse til prästeembetet, när jag alt thetta oachtadt nog hastigt beslöt at wälja et annat lefnadssätt och åhr 1763 lämnade Kongl. academien i Upsala, med det witnesbörd, som härjemte i afskrift ödmjukeligen öfwerlämnas.

Något öfwer sex åhr har jag sedan användt i Kongl. Maj:s och rikets tjenst. Hurudant mit upförande derunder warit, tackes Herr Doctorn, Arckibiskopen och Procancelleren gunstigast intaga af medföljande transumt utur rådsprotocollet för d. 26. Julii 1769.

Nu är således litet mer än tijo åhr, sedan jag utur kronans tjenst tog afsked; men just desse ledighets åhren hafwa börjat blifwa, ju längre ju mer, för mig en ganska tung börda: min tancka har felat, at den ledighet jag begärt, skulle warda för mig den bästa genwäg til en stilla, oskyldig och nögd lefnad; och de många beswärligheter, möda och olyckor, som mäst upfyllt mina förwäntade glada stunder, tyckes mig nu til äfwentyrs kunna anses för et Herrans stormwäder, som nådigt welat drifwa mig tilbakars och dermedelts rädsla mig ifrån swårare fölgder af min förhastade fart. Jag wet dock ei sjelf hwad jag skal wist döma.

At ännu blifwa präst och liksom begynna på nytt, wid snart trettioåttå åhrs ålder, det wille jag mer än gärna, om jag endast wore fulleligen öfwer tygad, at det så wärckeligen är Guds willja; ty för en blott födkroks skull åstundar jag det aldeles icke, emedan jag är helt förwissad, at min grundgode Gud af nåd drager en mild försorg om mig, i hwad stånd jag förblifwer, och at Herren kan ganska lätt, om och när honom så behagar, förbyta min tunga lycka, den han hittills funnit wara mig nyttig. Men efter thet jag haft så många påminnelser innom mig sjelf, så är jag bekymrad, och har innerligen bedt samt beder min Gud, at han wille kundgöra mig den wägen, der jag uppå gå skal.

Detta mit wacklande tilstånd har jag icke för någon enda menniskja kunnat uptäcka, utan allena för herr biskopen doctor Lytke-

man för några dagar sedan, och wid frågan, om jag icke här kunde blifwa til präst ordinerad, emedan det fölle mig, i anseende til mina trånga omständigheter, swårt och nästan omöjligt at nu flytta ifrån min lilla ägendom här samt hustrun och barn, innan jag framdeles kunde få utreda mig, i fall då intet tilstånd skulle fås at stadna qwar i detta stiftet, har herr biskopen bedt mig, at först hos Herr Doctorn, Arckiebiskopen och Procancelleren anmäla denna saken; det jag ock nu härmedelst ödmjukast gör, och anhåller i lika ödmjukhet, at Herr Doctorn, Arckiebiskopen och Procancelleren täckes gunstigast gifwa mig sit mogna råd, om jag i så fatta omständigheter må träda in i det heliga predikoembetet och i det fallet åter om thet icke kunde ske härstädes. Högwyrdigste Herr Doctorns, Arckiebiskopens och Procancellerns utmärkta nit för den store Gudens ära och öma hiertelag för alla menniskjor gör mig glad förut, åt det råd ock swar jag får, ty derefter wil jag rätta mig, och sedan taga muntra steg hwart det bär, antingen at arbeta i Herrans wingård, eller at förblifwa i min påbegynta stilla landt-lefnad, då jag endast kan wara förwissad, at jag går i min kallelses wäg.

Den allwetande Guden känner bäst mit upsåt, och at jag ingen-ting högre önskar, än at kunna något godt göra til hans ära; den lilla tid jag lefwer i werlden. Det wore dock långt ifrån mig, at lita på egna krafter, eller at tro mig äga någon särdeles skickelighet til et så viktigt wärck, utan på Guds hjelp och bistånd hoppas jag. Men hwad nu Herren wil, thet ske! Med diup wördnad framhärddar Högwyrdigste Herr Doctorns, Arckiebiskopens och Procancelleren ödmjukaste tjenare,

Wisby och Tyrvaldt, d. 25. Octob. 1779.

Abraham Berger.

Assessor Abraham Bergerin 25. X. 1779 p:ttyn, K. F. Mennanderille lähetettyyn kirjeeseen on liitetty kaksi Mennanderin konseptia, edellinen Abr. Bergerille, jälkimmäinen piispa Lütkekanille aiottuun kirjeeseen. Edellinen on vaikeasti luettava m.m. siksi, että siinä on paljon poispyyhittyä, jonka päälle ja yläpuolelle on kirjoitettu muuta.

Assessor Bergers brev av den 25. X. 1779 åtföljes i den originala samlingen av tvenne brevkoncept från Mennander, det förra till Abr. Berger, det senare till biskop Lütkekan. Det förra är svårläst, bl. annat därför, att där förekomma många strykningar, ovanom vilka ändringar införts.

S. T.

d. 23. Nov. 79.

Det förtroende N. wisat mig genom sin gunstiga skrifwelse, hwari mit råd opwäcker så swåra tilstånd och — — —¹ öfwer N. åstundan at träda in i predikoämbetet, erkänner jag med mycken tacksäjelse, och — — —¹ yttra däröfwer min wälmenta tancka, finner mig förbunden at beswara — — —¹ oss up. Ehwad stånd försynen behagar försätta oss uti, sakna wi aldrig tilfällen, at effter plikt och samwete befrämja G. ära, och våra medmenniskors så timeliga som äwiga sällhet. Läroståndet har wäl egenteligen dessa föremål, men så är det ock desto swårare ansvar underkastat. Jag twiflar icke deruppå at N. så wäl tilförene, som under des stilla landlefnad förwärfwat sig beröml. insicht i de stycken, som til detta arbetets utförande äro nödige. Men så fordras därjämte öfning och erfarenhet, som bäst samlas i de muntrare åren och hwarmed naturl:n trögare tilgår, om man begynner när största delen af lefnaden är tilryggalagd. Härtil måste ock läggas det, som N. har sig wäl bekant, at til den invärtes kallelsen böre komme den utvärtes, och ser jag icke huru anständig vocation kunde erhållas, och swårigheten kan jämwäl sedan möta at flera år torde förlöpa, innan man blefwe til någon församling och beständig syssla insatt och förordnad. Jag hoppas at N. til det bästa uttyder dessa af hiertel. wälmening flytande reflectioner, och under all sällhets förönskan framhårdar — —

Till Biskop Lütkehan: Det nya prof af gammal ynmost och wänskap som N. behagat gifwa mig genom des angenäma skrifwelse, erkänner jag med mycken tacksägelse och anhåller at alt framgent få wara i gunstigt minne innesluten. Hr ass. Berger swarar jag i närlagda bref och afstyrker honom ifrån des upsåt, at söka ordination och prestämbete. Jag kan icke eller se, hwarifrån han skulle erhålla vocation. J synnerhet är han i detta stiftet genom des långl. frånwaro en nästan allmänt okänd. Om N. behagar förena sig med mig at öfwertala honom ifrån et så owanligit upsåt, lærer han wäl låta säja sig.

And. Bergiukselta. — Från And. Bergius.

1. Ädle och Högl. H:r Adjunct.

För några dagar sedan fick iag äntel. tilfälle at tala med h:s excellence cantzelleren angående H:r Adjunctens innestående löning, och lofwade han at påminna h:r secret. von Döbelen therom, hållande för öfrigit för skiäligt, at then skulle H:r Adjuncten tilerkännas. För sända disputationerne tackar tjenstligast. Om dispu-

¹ Epüselvää. — Otydligt.

tation Näftåget och flera andra wackra materier äro at bekommas, beder iag mycket om at kunna få them.

Archidiac. mag. Lebells ansökning hoos ven. consistorium eccl. dersammastädes recommenderar iag ganska trågit til H:r Adiunctens patriotiska bearbetande och insinuerande hoos h:rar wederbörande. Han söker Biskopskulla pastorat.

Min hörsamma helsning förmäles til h:rar . . . . .¹ och prof. Celsius, Beronius, Mathesius, Klingenstierna etc.; förblif:r med fullkommel:t förtroende högl. H:r Adiunctens hörs. tr. tienare

Stockholm, d. 6. Iunii 1743.

And. Bergius.

A tergo: Till Philosophiæ Adiuncten Höglärde H:r Carl Fred. Mennander i Upsala.

2.

Höglärde H:r Adiunct.

Med h:r secreter. von Döbeln och h:r dompr. d. Osander talte iag i förgår sub dio, emedan eljes ej gafs tilfälle, om H:r Adiunctens angelägenhet; then förra mente thet ej wara orådeligit, om H:r Adiuncten wille med det första lägga skriftel. in hoos illustriss. cancell:m therom, och torde inlagan sändas under omslag och med ett litet bewekeligt bref til h:r secr. v. Döbeln. Then senare wille på intet sätt låta förmå sig at afgifwa någon attest om måhlet, dock lofwade han ändtel. skrifwa til Wexiö consistorium på det eftertryckeligaste; imedlertid sade han nu åter för mig, at m. Tillander warit ohngefähr 4 åhr i public function derstädes, 2 åhr som notarius consistorii eccl., och 2 åhr som lector wid gymnasium. Jag finner för min del, at H:r Adiuncten är berättigad at odisputerl. njuta sin ringa lön til godo; och torde thet ther på ankomma, at man rödjer vtur wägen någon formerad difficultet. Förblif:r med beständigt nöje högl. H:r Adiunctens hörs. tr. tienare

Stockhl., d. 19. Iunii 1743.

And. Bergius.

¹ *Alkuperäisestä on äältü kohdalta pieni pala repeytynyt. — I originalet är här ett litet stycke bortslitet.*

3. Högährewördige Herr Professor, Min högtährade k. Broder!

P:tyy 28. IV. 1749. Valittaa suruaan Mennanderin jälkimm. vaimon Johanna Magdalena Hasselin kuoleman johdosta. — Dat. 28. IV. 1749. Kondolerar med anl. av Mennanders senare hustrus, Johanna Magdalena Hassels fränfalle.

Nils Bielkeltä. — Från Nils Bielke.

Kolme kirjettä. Kahdessa aikaisimmassa (p:tyt 15/4 1779 ja 26/4 1779) ilmoittaa antavansa maisteri Tingstadiusen jälkeen vapaaksi tulleen Bielken stipendin Strängnäsän tuomiorovastin pojalle Zacharias Hallmanille, jota sekä K. F. Mennander että hänen inspektorinsa, tuomiorovasti Hydren ovat suosittelleet. Kolmannessa (23/3 1785) suosittelee vuorikollegion kokeilijaa (proberare) Geijeriä saamaan stipendiä. — Trenne brev. I de två första meddelar Bielke, att han överlåter det efter mag. Tingstadius lediga Bielkeska stipendiet åt domprostens i Strängnäs son Zacharias Hallman, vilken rekommenderats därtill både av C. F. Mennander och sin inspektor, domprosten Hydren. I det tredje (23/2 1785) förordas bergscollegii proberare Geijer att få ett stipendium.

J. J. von Bilangilta. — Från J. J. von Bilang.

1. Högwördigste Herr Doctor och Ärkebiskop!

Sedan jag nu änteligen lyckeligen hunnit fullända mine trägnaste sommar-landtarbeten, förekommer mig såsom den första och käraste af mine skyldigheters iakttagande, at jämte denna min ödmiukaste uppvaktning få betyga Högwördigste Herr Doctorn och Ärkebiskopen, huru öfvermåttan smickrande och angenämt det mig varit, at wid min sednaste genomresa i Upsala, ej allenast hafwa haft den lyckan at göra en så högst bedrande bekantskap som Herr Doctorns och Ärkebiskopens, — —, som jag nästan icke kan beskrifwa, af hwad för en oändelig wördnad och prévention jag redan ifrån mine spädare år varit intagen, så ofta jag blott hördt omtalas och nämnas Herr Doctorns och Ärkebiskopens wärda namn. I synnerhet ifrån den tiden, då en magister Eric Selin, Joh. Salmenius, Jsr. Altan och And. Chydenius, woro mine ledare i wetenskaperne, hwilka alla studerat wid Åbo academie.

Jag brann derföre af en outsläckelig innerlig åhåga, och öfwerwant änteligen min salige h:r fader med de trägnaste böner, at under en så allmänt rycktbar och älskad lärares direction och presidium wid bemelte academie få aflägga något offentligt lärdomsprof. Min engagement redan wid 7:de året uti krigstiensten, skyldigheten i anseende dertil, at biträda uti et straxt derpå föliande mångårigt krig, jemte mångfalldiga deraf härflytande omskiften, beröfwade mig denna så högt efterlängtrade lycksaligheten; men lyckan förwarade mig änteligen den hedern och glada tillfället, at dock omsider uti Herr Doctorns och Ärkebiskopens högsta ärostånd få uppwackta och personligen lära känna en af hela den lärda werlden så mycket känd och wördad mann, som Högwördigste Herr Doctorn och Ärkebiskopen.

Huru mycket är icke religionen, sunda tänkesätt, och medborgerliga sällskapsplikter, desse menskliga samfundets starckaste grundstöder, at lyckönska, medelst den lyckeliga aquisition, som Upsala lärosäte wunnit uti Högwördigste Herr Doctorns och Ärkebiskopens rara person.

Allting rättar sig efter styresmannen; och utan at wilja agera spåman, föreser jag af denna grund redan på det tydeligaste sederas och wetenskapernas lyckeligaste tidewarf nalkas här i Swerge under Ht:e Herr Doctorns och Ärkebiskopens nitfulla bemödande och uppmärksamma ämbetes förwaltande.

Jag deltager härutinnan ej allenast på det närmaste i anseende til den particuillera attachement och högaktning jag fattat för Herr Doctorns och Ärkebiskopens wördade person samt för meniskior i allmänhet af utmärkt wett och förstånd, utan ock på hela mensklighetens wagnar, hwars faseliga öden (hwilka de sig sielfwa tillskyndat, förnämligast af hwarjehanda förderfweliga fördomar, wantro, och okunnighet) på det ömaste rördt mig, alt ifrån den stund, jag lärde känna deras historia, och någorlunda kunde tänka, samt urskillja det sanna ifrån det falska.

Uppfostringswärket är just den ända och sanna källan, hwarifrån all vår förwäntade lycksalighet endast står at hämtas, och hwari genom et samhälles medlemmar til deras lynne, seder och tankesätt egenteligen och rättast tilldanas. Huru lyckeligt är det då icke, at en så ypperlig och exemplarisk man, som Herr Doctorn och Ärkebiskopen härwid förer styret. Ach at den alldralängsta och trefli-

gaste lefnad understödde detta Herr Doctorns och Ärkebiskopens höga föremål, at lära meniskior utan all wantro och fördom dyreka det högsta goda wäsendet, at härleda deras meniskliga plikter och skyldigheter, icke ifrån något mystiskt och obegripeligt sammanhang, utan ifrån deras egne inre känslor och böjelser, samt naturliga begrep och mer öfwertygelse om rätt och orätt, såsom ostridigt de mäst wärkande och kraftigaste motiver till alla meniskians företag; samt änteligen grunda alt sådant uti deras eget förnufts lius, at stundeliga samt dageliga och alla tiders ärfarenhet. Så twiflar jag ingalunda, at mitt hopp, och min önskan öfördrojeligen skulle winna den lyckeligaste fullbordan, at se en sann gudsfrucktan, okonstlat naturligt förstånd, och sielfkrafda medborgerliga skyldigheter i full utöfning ibland meniskiorne i stället för alla de grufweliga dårskaper, som hittils wanhedrat wår kyrkiohistoria, och delt meniskioslägtet uti de wildaste och fienteligaste flockar, det ena samhället emot det andra, fader emot son, hustru emot man, och wänn emot wänner, tändt alting uti eld och låga, uttappat strömmar af millioner meniskiolifs blod, ömstörtat konungasäten, samt härjat och ödelagt de alldrastörsta länder och städer.

Om jag hinner lefwa, och någon gång får tid, at i ordning städa de tankar jag i dessa ämnen fattat i pennan, skall jag utbedja mig den hedern at få communicera de samma med Herr Doctorn och Ärkebiskopen, hwars mogna bifall eller förkastande jag ansåge såsom det oemotsäjeligaste axiome.

Om 14 dagar wid pass gör jag åter en resa til Upsala i anseende til en ganska fördelaktig remiss, som hans excellence grefwe Rudenschöld mig lemnat, rörande mitt lilla cabinet, då jag å nyo får den nåden uppwackta Herr Doctorn och Ärkebiskopen, samt ytterligare munteligen försäkra, om den djupa wördnad hwarmed oaffläteligen har äran framhärda Högwördigste Herr Doctorns och Ärkebiskopens allerödmiukaste tienare

Mariefred och Marielund, d. 4. Sept. 1777.

I. I. von Bilang.

Juhana Bilmarkilta. — Från Johan Bilmark.

1. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller, höggunstige Befordrare.

Den besynnerliga ynnest, hwarmed Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren ansedt min ringa åtgjerd wid herr Mennanders framsteg uti bokliga konst(er), gör, at information är en af mina nöjsammesta sysslor. Jag skattar mig högst lyckelig, om jag med mitt arbete kan maintenera den gunstiga tancka, som Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren fattat om mig. Om bokläsandet warit i min smak, hade min k. élève kanske avancerat något längre; men som jag wet, at det gemenligen föder confusion af sig, har jag tyckt wara tjenligast non multa sed multum discere, samt så laga, at discipeln med nöje och lust efterkommer sina skyldigheter. För min herre har jag förklarad principia astronomica, så myckit det kunnat ske utan trigonometria sphaerica, samt usum globorum. Wid recolerandet af Euclidis Geometrie har jag til en del följt Taquets edition, och desutan anfördt in modum corollariorum åtskillige propositioner utur mathesi mixta. Wi hafwe på detta sättet genomgått 5 böcker. Logiquen har han nästan absolverat. Uti historien har han genomlupit historiam quatuor monarchiarum och begynt med Tyskland. Uti theologien och moraln har han äfwen efter wanligheten avancerat. Hwad framsteg han gjordt uti eloquencen, kan ej så noga specificeras; hoppas doch, at härutinnan wid tilfälle kunna contentera Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren, äfwen som min herre redan förr Juhl wann herr professor Hassels approbation. Uti åtskilliga andra stycken, såsom musiquen, ritning, etc. behöfde min k. élève nödwändigt at få evertuera sig; hoppas ock at dertil gifwes önskeligt tilfälle, om han i sommar får upwakta Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren i Stockholm. För rågtunnan har man budit 23 d. med det förbeholl, at härpå afräknas mätare- och bärarelön ur bodan til stranden. Til detta pris har h:r doctor Gadolin såldt all sin spannemähl. Jag wet ej hwad rådeligast är uti denna sak. Trädgårdsmästaren anholler om några sparis-rötters hitskickande, om det ännu kan ske i vår. Sveo — Gothiska nation har nyligen utwaldt herr professor Leche, och Smoländska nation h:r doctor Tillander til sin inspector. Isgången

har varit i vår ganska starck. H:r domrobsten Pryss miste härwid sin quarn på Nautila. H:r Rennerus har återkommit från Ryssland, och är lika orolig til sinnes som tilföre. Tullbetjenterne hafwa nog ansatt honom, men til all lycka ej funnit något, som förtjente at confisqueras. Detta har nog oroat honom, men änn mera oro har en wacker flicka wid namn Hedda Mallén gjordt honom, som uti en liten affaire d' amour stämt honom för consistorium. Pigan Greta har änteligen segrat öfwer den ståndaktiga drängens Jacobs hjerta. Deras bröllop skal nästkommande pingstetid med mycken pragt stå hos fru friherrinnan Horn. Greta har begärt til bröllopskost några lispund rågmjöl och $\frac{1}{2}$ tunna malt, hwilcket jag intet kunnat neka. — Har äran, at med djupesta wördnad til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Doctors, Biskopens och Procancellereus min höggunstige befordrares allerödmjukaste tjenare

Åbo, d. 24. April 1761.

Johan Bilmark.

2. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller höggunstige Befordrare.

Det är för mig en stor ära, at få emottaga Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höggunstiga bref, samt en lyckelig förmån, at blifwa bewärdigad med så många prof af Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus beständiga ynnest; för hwilket alt jag allerödmjukaste tacksäjelse aflägger.

Det hopp, som Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren behagat gifwa min herre, at i sommar få upwackta Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren i Stockholm, har någorlunda stillat hans innerliga längtan. Huru stor den på en tid varit, kunde jag med flera prof wisa, om det wore nödigt. I förgårs afton, medan jag war i trädgården och såg på arbetsfolket, skref han et litet poëme på swänska, som innehölt en bön til Gud Fader för Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus wälgång, hwilken jag ej utan ljufwaste rörelse kunde genomläsa. Om hans hälsa, huru wida den skulle skadas genom denna resa, har jag consulerat herr prof. Leche, som försäkrar, at den snarare stärkes härigenom, än

förswagas. Herr prof. Hassel tycker äfwen, at denna resan wore nyttig för min herre. För öfrigt har jag för detta i samråd med fru professorskan Steenman gjordt anstalt om min herres linkläder, så at de i nästa wecka in omnem eventum blifwa färdiga. Änteligen kan resan efter mitt ringa omdöme beqwämligast ske på Augustins jakt, då han efter midsommaren åter reser til Stockholm, på det wi i slutet af Augusti eller början af Septembr månad kunna wara uti Åbo.

Spannemåhlen har jag i desse dagar bortaccorderat til Hans Imberg för 23 d:r tunnan. H:r prof. Hassel och de andre h:rr professorerne hafwa äfwen såldt sin spannemåhl til bemälte handelsman för lika pris. Et tusend daler har jag redan bekommit, och det öfriga får jag då spannemåhlen blifwit utmätin, som sker efter 14 dagar. Det är besynnerligt, at inga bönder, icke en gång ålänningar, denna tiden frågat efter någon säd.

Efter otta dagar täncker jag öfwersända til Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren en summa penningar, åtminstone två tusende fyra hundra daler. Med det öfriga skal jag betala bodräkningarne och omkostningarne wid ribygnaden; om något sedan qwarblifwer, skal det straxt öfwersändas. Innan resan sker, hoppas jag få ribygnaden uti complete stånd. I Biskopsåkre har jag låtit upgräfwa 515 famnar dike, som aldeles warit igenfallne.

Hwad jag skrifwit om min herres resa til Stockholm, härrörer af innerligaste ömhet för des wälfärd, och hoppas således, at det af Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren med wanligt ädelmod blifwer uptagit, åtminstone gunstigt ursäktat. Et annat upförande gjorde mig owärdig den höga gunst, af hwilken sig gläder och med djupaste wörndnad framhårdar Högwördigste Herr Doctorens, Biskopens och Procancellereus, min höggunstige befordrars allerödmjukaste tjenare

Åbo, d. 4. Junii 1761.

Johan Bilmark.

3. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller, Höggunstige Befordrare.

Hos Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren aflägger jag allerödmjukaste tacksäjelse för des höggunstiga bref, hwilket jag

med förra post hade äran at bekomma. Årstiden och min wördnadsfulla skyldighet fordra, at härmedelst lämna något wedermähle af det, hwarmed mitt hjerta sig i stillhet dageligen sysselsätter. Detta är: af innersta hjerta önska, at den högste Guden wille förrunna Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren en god Juhlehelg samt sedermera — — — et godt och frögdefult nytt år, — — —.

Til Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren öfwersänder herr Mennander en liten nyårs önskan på swänsk vers, hwilken han proprio Marte sammanskrifwit. Jag kan wäl ej neka, at den kunnat förbättras, wet ock, at jag bordt granska henne, innan hon framlades för Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ögon; men jag har ej mått så wäl, at jag kunnat befatta mig med poësiën, hoppas således, at wi winna höggunstig ursäkt för små felachtigheter, som kunna förekomma.

I går blef jag stämd til Pargas ting, som skal hollas d. 22. Januar. nästkommande, at swara uti saken angående det länge omstwestade tåget. Underställer derföre i ödmjukhet Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ompröfwande, om man skal taga någon fullmächtig, eller om herr pastor Gyllings åtgjerd härwid kan wara tilräckelig. Anholler äfwen ödmjukast, at antingen få fullmagt för tilkommande fullmächtig, eller en liten lapp, hwaruti mig lämnas frihet at utgifwa en dylik fyllmagt. Allting tycks nu wara til prästegårdens fördel; imedlertid lära assess. Brotterus och prof. Hartman ej underlåta at gjöra inwändningar, den förre at wisa sin lagklokhet i oträngt måhl, och den senare at bewaka sina fördelar för Tenby. Har äran at med djupaste wördnad til sidsta lefnadstunden framhärda Högwördigste Herr Doctors, Biskopens och Procancellereus, min höggunstige befordrares allerödmjukaste tjenare

Åbo, d. 18. Dec. 1761.

Johan Bilmark.

4. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller,

Anholler ödmjukast, at Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren ej omildt uptager, det jag så länge eftersatt min skyldighet at upwackta. Ordsaken til mitt dröjsmåhl har warit dels

owissheten, när Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren skulle återkomma til Stockholm, dels och förnämligast, min k. élèves wistande på Bussila, hwarifrån han förr otta dagar återkom. Jag hade gjerna welat, samt äfwen bordt accompagnera honom på landet; men en åkommen opasslighet, hwarutaf jag likwäl nu, Gudi lof, är fullkomligen restituerad, hindrade mig at efterkomma en så angenäm skyldighet, hoppas jag hos Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren wara ursäktad.

I hushollet står, Gudi lof, alt wäl til. Jungfrun knotar wäl ibland deröfwer, at hennes fria disposition blifwit i åtskilliga måhl inskräkt; men som ingen ändring kan nu ärhollas, drar hon sitt kors med tolamod. Stämningen til Pargas ting har jag, i brist af behörig fullmagt, som til datum ej ankommit, icke kunnat hörsamma. Imedlertid har jag, på herr adessor Jusleens tilstyrkan, skrifteligen anfört mina laga förfall samt begjärt, at saken tils vidare må upskjutas. Härwid påminte jag dock, at om häradsrätten tilhölle andra deltagande uti detta wägstycke, at så wäl fullgjöra sin skyldighet, som landbonden på Pargas prästegård godwilligt gjort, skulle tingsrätten uti detta måhl ej vidare beswäras. Under marknadstiden hafwa wäl några betalt sin crono- och tertialspannemåhl; doch ej så många, som de förra åren. Ordsakerne äro dels beswärlige wägar, dels ock en alt för stor brist på spannemåhl, hwilken gör at ganska få kunna betala i natura. På prästernas i församlingarne tilstyrkan hafwa wederbörande betalt efter 33 d:r t:n. Saguboerne hafwa större delen warit rätt beskedlige, men någre af dem hafwa warit oförskämde, och det i superlativo gradu; ehuru de med all uptänkelig höflighet blifwit bemötte. Härmedels har jag äran at uti fyra bancotransportsedlar til Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren öfwersända två tusende fyra hundrade daler kopparmynt. — — —

Efter som penningar hädanefter inflyta, skola räkningarne hos Brehmer och Bahr blifwa betalte. Ercke-tunnorne har jag efter consistorii ecclesiastici förordnande låtit föra til fru biskopinnan Fahlenia. Tilförslen hit til staden har i winter warit owanligt ringa. Bonden, som i sin boda får för spannemåhlen 36 d:r t:n, finner ej sin räkning wid, at släpa henne til Åbo, och der efter markgängen sälja den à 30 d:r t:n. Jag har denna tiden warit af fattiga ganska mycket öfwerhopad, som med tårar anhollet at få kjöpa

spannemåhl, emedan borgaren ej aflåter någon. Jag har äfwen såldt 6 à 7 t:r à 36 d:r t:n; men minuterat den til $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ och 1 tunna åt person, på det så myckit flere kunde blifwa hulpne. Borgaren skal nu begära 42 d:r för tunnan. All spannemåhl, som jag nu har i beholl, stiger efter en ungefärlig uträkning til 85 à 90 t:r.

Bristen af några angenäma nyheter är ordsaken, hwarföre jag upfyldt mitt bref med oeconomiska. Innesluter mig uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens höga ynnest, samt har äran at med djupasta wördnad framhärda Högwördigste Herr Doctors, Biskopens och Procancellerens, min höggunstige befordrares allerödmjukaste tjenare

Åbo, d. 21. Jan. 1762.

Johan Bilmark.

5. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller,
Höggunstige Befordrare.

— — —. Med upbörden går nog långsamt emot de förra åren hwilket härrörer af den dyrhet, hwaraf detta landet plågas. Imedlertid har jag användt alla uptänkelige och med fogligheten öfwerensstämmande möiens, at förmå wederbörande til sina restantiers afbördande. Min föresats är til at så laga, at hwarken de betalande må med skäl kunna klaga eller Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren må gå i mistning af sina rättigheter. Så snart jag blifwer försedd med mera penningar skola bodräkningarne utan uppskof blifwa betalte. Med den inkomna spannemåhlens förytttrande torde wara rådeligast at wänta til närmare mot wåhren. En wiss man har wäl försäkrat mig, at wid första öpet watten skal hitkomma en ansenlig quantité spannemåhl från Ryssland; men jag har ordsak at twifla, både om den nog tidigt kan hitkomma, samt om den är tilräckelig at stoppa wår allmänna sädesbrist.

Twisten angående wägen imellan Pargas prästegård och kyrkan har blifwit uppskuten til Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens lyckeliga återkomst.

Sedan herr Mennander absolwerat Terentium, har jag förr någon tid låtit honom åter begynna med Ciceronis bok de officiis. Så wäl i den swänska, som i den latinska stilen har han ansenligen ever-

tuerat sig. Han skrifwer redan med mera smak, sirlighet och nått-het, än af hans ålder kan wäntas. När jag träffar hos fransyska auctorer några utwalda stycken, låter jag honom först vertera dem på swänska och sedan på latin, samt underrättar honom alltid om styrkan och behagligheten uti talesätten. I grekiskan har han ock temmeligen avancerat besynnerligen hwad resolution angår. Syntaxis och prosodien skola äfwen innan kortt occupera honom. Sedan han genomgått åtskilliga delar af mathematiquen, syselsätter han sig nu med Schenmarks *computo ecclesiastico*. Det är onödigt at berätta, det min herre anwändt wanlig flit både på theologien och historien. Eljes är min förnämsta sysla, at öfwa min k. élève uti talekonsten; at han med maner och alta voce kan framföra sin mening. Jag hoppas äfwen småningon reussera i detta slags information, ehuru den fordrar mycken upmärksamhet och delicatesse. Ty jag måste för allting laga, at pronounciation ej har minsta air af det som kan kallas affecterat, hwilket äfwen så wanställer en person, som en ådragen owana at blött tala. Jag bör så myckit mer hafwa upsikt på min herres kläder, at de äro hela och snygga, som jag ej kan härutinnan lita på jungfrun. I förledne höst lät jag i Pargas sticka ullstrumpor åt honom af den spanska ullen, som blef hämtad från prästegården. Af den öfriga ullen har jag låtit gjöra kläde hos en fabriqueur härstädes, hwaraf herr Mennander får wackra hwardags kläder.

Efter consistorii academici resolution böra alla competitorer til den lediga profession, som ej ännu disputerat, framgifwa något specimen innan denne månads slut, men ännu har ingen af dem inlämnat sitt arbete at tryckas. Ju närmare det lider til förslagens uprättande, ju mer brummar Nääfwen. Nu hotar han, at gjöra academien olyckelig om han blifwer förbigången, som jag af h:rr professorer hört berättas, nu klagar han ömkeligen öfwer förtryck och förföljelse, nu åter holler han baler. Förr några dagar woro många af h:rr professorerne med deras fruar hos honom inviterade och undfägnade. H:r adessor Neuman lefwer på sin gård och är plågad af slag samt en dubbel frossa. Fru Alstrin är i desse dagar förlofwad men en landtmätare från Österbotten wid namn Lundholm. Härmedels har jag äran at öfwersända en förteckning på alla disputationer, som sedan sidsta promotion härstädes utkommit. Recension af de förnämstas inneholl skal jag med det första meddela. Med

djupesta wörndnad har äran, at til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Doctors, Biskopens och Procancellarens, min höggunstige befordrares allerödmjukaste tjenare

Åbo, d. 12. Febr. 1762.

Johan Bilmark

6. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller,
höggunstige Befordrare.

— — —. Härmedels har jag åter äran, at til Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren öfwersända två tusende d:ler k:mt, uti medföljande fyra bancotransportsedlar: — — —.

Åtskilliga små räkningar har jag nyligen betalt. Bærs har jag longesedan begärt, men ej ännu bekommit henne, så snart jag får den, skal hon strax blifwa clarerad. Men Brehmer måste wänta til denna månads slut; ty cassan tillåter ej, at nu liquidera med honom. Jag har i år kjøpt timmer dels til dunstockar under golfwen i matsalen, wår kammar och trappan utanför wår byggning, dels ock til en ny bro öfwer det stora diket som är imellan bägge Biskopsåkrarna. På alla desse ställen fordras nu reparation, emedan de eljes blifwa obrukbara. Jag låter nu kjöra hem sand til fyllning dels under golfwen, dels ock uti trädgården. Dikena omkring gården måste äfwen i wåhr upgräfwas.

Fru lectorskan Ross, fru conrectorskan Pryss och h:r auditeur Brandenburg äro nyligen med döden afgångne. Licentiaten Brandt förrättar tingen för häradhsh. Mjöd, som är myckit opasslig. — Innesluter mig uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancellarens höga ynnest, samt har äran at med djupesta wörndnad framhärda Högwördigste Herr Doctorens, Biskopens och Procancellarens, min höggunstige befordrares allerödmjukaste tjenare

Åbo, d. 4. Martii 1762.

Joh. Bilmark.

7. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller,
höggunstige Befordrare.

Förr tre weckor hade jag äran, at Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren med skrifwande upwakta, samt då tillika öfwer-

sända två tusende d:ler k:mt; wil ej annat förmoda, än at detta bref riktigt framkommit. Sedan den tiden hafwa mycket litet penningar influtit. Med upböörden har jag nu så långt avancerat, at ifrån Pargas församling restera allenast 7 åboer, hwilka dock förmodeligen antingen redan eller med första lära betala til h:r pastor Gylling, som haft all möda ospard wid tertialns och tijondens infor drande. Ifrån Haliko restera ännu 12 åboer; men ifrån Sagu longt flere. Antalet kan jag ej denna gången utsätta; emedan jag ej ännu kommer til liquidation med h:r pastor Rungius, som påtagit sig, at under läsemötenstiden infordra restantierne. Herrskaperne från Sagu hafwa nästan allesamman betalt i år, ända til och med h:r landshöfdingen Ehrenmalm och h:r capitaine Engman. Uti hushol lit (*sic!*) har ingenting förfallit, som förtjenar at berättas. Förutan hwad jag tilföre haft äran at berätta om herr Mennanders studier, får jag nu lägga dertil, at han nyligen begynt läsa uti Rollins Histoire ancienne. Sedan han för sig sjelf läst några blad, hwilket han alltid gör med lätthet och nöje, låter jag honom berätta för mig innehållet nu på swänska, nu på latin efter omständigheterna. H. herr professor Hassel har warit gunstig och förr någon tid öfwer sedt min herres exercitier, äfwen en gång, när jag war frånwarande, då de woro i concept allenast författade, och betygat öfwer dem mycken fägnad; så at herr professorn utlät sig: Carl Fridric, du har just en stylum floridum. Det är otroligit, huru mycket denna utlåtelsen har encouragerat min herre. Herr notarien Frosterus har lofwat mig, at i nu instundande währ wilja använda någon tid, at underwisa min herre uti stylen, så at han ännu får mera stadig hand, hwilket jag hoppas framdels skola gagna honom.

I förledne Fredag blef hans excellence herr riksrådet Rudenskjöld wald til Åbo-academie canceller. Förslaget til historiarum profession har ej ännu blifwit uprättat; är ock owist, om det sker förr Påskhelgen. Imedlertid hafwa åtskillige disputationer på kortt tid utkommit. H:r prof. Haartman har utgifwit theses historico-morales. Näfwen har disp. de erroribus antiquæ jurisprudentiæ nat. nostro ævo recrudescentibus. Hyllén de juribus civium concessis et reservatis, Lefrén de historia prudentiæ politicæ ministra.

Forströms gård på Klöstergatan näst intil Öhrnbergs hus afbrann om natten imellan förledne Måndag och Tisdag, doch gick elden intet vidare. Har äran at med djupesta wördnad til sidsta lefnads-

stunden framhärda Högwördigste Herr Doctornes, Biskopens och Procancellerens, min höggunstige befordrares allerödmjukaste tjennare

Åbo, d. 25. Martii 1762.

Johan Bilmark.

8. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller,
Höggunstige Befordrare.

— — —. Jag är öfwerlygad derom, at hans excellence wår nådige canceller, ej annat kan, än reflectera på Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens gällande recommendation. Imedertid är jag ännu owiss, hwad partie högbemälte herr tager uti denna affaire. Så myckit ser jag förrut, at om hans excellence intresserar sig för mig, wore apparance temmeligen favorable. I dag är herr lagman Paléen buden at spisa hos hans excellence, wid hwilket tilfälle något til min fördel torde blifwa uträttadt. Jag har upwaktadt mäst alla af deras excellencier, som äro i staden, och blifwit af dem ganska nådigt bemött. Ingen wiste af Nääfwen mer än hans excell. Rudenskjöld, som likwäl uti denna affaire lofwade, at referera sig på hans exc. cancellerens utlåtande. Nääfwen har af consistorio academico fått et wälförtient testimonium och har nyliken, ne quid desit, warit nog importune mot hans excell. cancelleren, så at han säkert intet intresserar sig för honom. Imedertid täncker Nääfwen at oförtöfwat inkomma med ytterligare påminnelser, hwilka gjöra at saken ej förr, än wid denna månads slut blifwer i rådet företagen. För de nya recommendationer, hwilka jag med den i dag ankomna posten af Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren haft äran at bekomma, aflägger jag allerödmjukesta tacksäjelse. Detta är en öfwerflöd af ynnest, som jag aldrig wågat önska, mindre begära. I morgon får jag upwackta desse herrar, och skal ej underlåta at framdeles berätta sakens omständigheter.

Med Nordsten öfwersänder jag et paquet med böcker och exemplar, som jag emottagit af h:r cancellierådet von Stiernman. Tagelmadrassen är wäl färdig och kostar 172 d., men kunde ej denna gången i brist af tjenligt rum på fartyget öfwersändas. En fau-

teuille kostar 6, 8 à 10 plåtar, efter des olika godhet. Et claver har jag bestält åt herr Mennander af det begärta slaget, som kostar 300 d., men blifwer ej färdigt förrän i Novembris månads början. En fleuttraverse af buxbaum kostar 48 d. Nachrichten von einer hallischen Bibliothek fins intet härstädes, men om den åstundas, har Lochner lowat, at förskrifwa henne. Inga nya portraiter har Schierer i år bekommit, har ej eller wågat at föskrifwa några. H:r secret. Gahm har lofwat, at öfwersända några jämte sal. biskop Wallins, så snart det blifwer färdigt. — Innesluter mig uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens wanliga ynnest, samt har äran, at med djupesta wörndnad framhärda Högwördigste Herr Doctors, Biskopens och Procancellerens min höggunstige befordrares allerödmjukaste tjenare

Stockholm, d. 14. Sept. 1762.

Johan Bilmark.

In margine: I förledne Lördag afsomnade h:r presidenten Zander och begrafwes i dag. Genral W. R. Stackelberg tros wara närmast til succession. I dag afsomnade h:r presidenten Ridderstolpe. I går war cabinet, då h:r doctor Tillander blef utnämnd til domprobst i Wexiö, hwilket jag avec assurance kan berätta. Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren täcktes höggunstigast ursäkta, at jag är något confus uti mitt bref. Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens många och stora wälgjeringar hafwa försatt mig denna gången uti en sådan situation.

9. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller,
höggunstige Befordrare.

Uti hela min lifstid har jag ej öfwerlefwat någon gladare dag, än i går, då jag hade den stora lyckan, at af Hans Kongliga Majestät, wår allernådigste Konung blifwa utnämnd til historiarum och moralium professor wid universitet i Åbo. Jag kan aldrig nogsam wörda och prisa den milde Guden, som ifrån min första lefnadsstund dragit för mig en underlig omsorg och uti denna min ansökning låtit mig röna des nådiga försyn. Jag wördar Hans Kongliga Majestät, wår allernådigste Konung, som emot allas förmodan be-

wärdigat mig en så hederlig station. Jag wördar hans höggrefweliga excellence, vår nådigste canceller, som har haft all möda ospard, at befordra min wälfärd. Jag wördar ock Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren som warit förnämsta ordsaken til detta mitt wigtiga avancement. Den högste Guden bekröne Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren med så mycken wälsignelse, som jag af tilgifnesta hjerta önskar. — — —. Particulariteter, som wid denna min ansökning förefallit, får jag äran, at wid annat tilfälle berätta. Kan ej underlåta at nu nämna, det hans höggrefweliga excellence, vår nådigaste canceller, har twänne gånger specielt recommenderat mig hos Hans Kongeliga Majestät.

I nästa wecka hoppas jag få de flästa commissioner utträttade, hvarefter jag i slutet af samma wecka täncker, wil Gud, at återresa til Finland, önskande ingenting högre, än at den högste Guden wille gifwa mig kraft, at så bestrida denna profession, at det må lända hans heliga namn til ära, mina gynnare til fägnad samt den studerande ungdomen til förmån och nytta. Innesluter mig uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höga ynnest, samt har äran, at med djupesta wörndnad til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus min höggunstige befordrares allerödmjukaste tjenare

Stockholm, d. 10. Maji 1763.

Johan Bilmark.

In margine: I från Upsala har jag haft bref med underrättelse, at inga påfoglar i år kunna derifrån ärhollas, emedan alla, utom et gammalt par, har i winter af wanskjötsel dödt ut. Relata refero.

10. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

I förledne Påskdag ankommo på en gång öfwer hafwet 12 swänka poster, wid hwilket tilfälle jag hade äran, at bekomma twänne Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höggunstiga bref, för hwilka jag ödmjuckesta tacksäjelse aflägger. Den summa, som dragounerne från Pargas begjarte för sitt arbete, tycktes ej wara obillig; men hade likwäl, när alt blef sammanräknadt, kunnat stiga nog högt. Ty uti de 1.800 d:r, som desse karlar skolat undfå, war

ej arbetet wid kjällaren, hwilket jag anser nästan lika drygt med den öfriga byggnaden, inberäknadt, utan för des förfärdigande fordrade de lika dagspenning med stadstimmermännen. Härtil kom en annan olägenhet, nämligen at de wille så tidigt börja sitt arbete, at de kunde sluta det i Maji månad, på det fiskerierna ock åkerbruket ej måtte fösummas. I denna händelsen hade det varit omöjeligt för mig, at hafwa tilbörlig uppsikt öfwer dem, och at lämna et så stort wärk på några okunniga bönders ansvar, hade på min sida varit oförswarsligt.

Til fru biskopinnan Papke, som låter anmäla sin compliment, lefwererade jag i går 300 d:r k:mt, hwarpå jag nu har äran at wederbörligit quittance öfwersända. Af medföljande lilla summariska räkning täcktes Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren höggunstigt inhämta huru det står til med cassan.

Kårtt för helgen hade jag äran, at på en half timma få tala med h:r past. Rungius. Ordsaken til detta hastiga entretien war, at han skulle straxt borttresa och jag måste til examen phil. mig i consistorio infinna. Jag skickade til bemälte pastor i medio Februar. en förtekning på restantierna från Sagu för år 1764, och steg summan då af innestående tijonde til 49 d. 16 kpr utom hwad som resterar för 1763, som utgör de något öfwer 20 d:r. Under sina läsemöten har han upburit penningar för 3 d:r 10 kpr; föregifwande, at de andre utlofwat betala sin skuld hos mig. Som jag ej kan wänta någon säker adsistance af h:r pastoren och penningar äro mig högst nödwändiga, måste jag i morgon resa til Pemar och anmoda h:r Hedman at i detta måhl wara mig behjelpelig. Med snickaren i Sagu hade h:r pastoren ej ännu fått tala, emedan han är hos h:r assessor Hising och der förfärdigar åtskilligt arbete. Mig är dock lofwadt, at han wid hemkomsten skal infinna sig härstädes. Drages härmed ut på tiden, täncker jag gjöra en lustresa til Sagu.

Kårtt förr helgen lät jag ännu spränga 80 lass grof sten, hwilka med slädföret äro transporterade til sitt rätta ställe.

Min k. élève har sedan tredje dag Påsk varit wistande på Bussila at fullkomna derstädes sin disputation, hwilken i nästa wecka lærer blifwa färdig at inlefwereras på trycket. Jag wil ej annat förmoda, än at den skal blifwa ventilerad före Pingsthelgen. Sedan detta har lyckeligen gådt förr sig, underställer jag Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höggunstiga ompröfwande, om ej herr

Mennander småningom borde hyfsa sin påbegynta oration, på at den kunde hållas uppå Hans Kongl. Höghets Cronprintsens namnsdag. Wid tilfälle utbeder jag mig äfwen äran at få weta, huru Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren täncker emploiera sin k. son, på det jag derefter må kunna taga mina mésurer. Jag kan ej nogsam t berömma honom för en exemplarisk gudsfruktan, en ren dygd samt ganska mycken stadighet. Til hwad lefnadstånd han har mästa lusten kan jag ej ännu säga; dock tyckes, at det academiska arbetet ej särdeles accommoderar honom. Detta kan likwäl ändras: ty sedan han nu hunnit til den ålder, at han fått rätt smak för wetenskaperna, så kan denna snart alstra af sig arbetsamhet, för hvilken han naturellement är porterad. Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren finner sjelf bäst, hwad des enda son är nyttigast. Hwad mig angår, så äro inga fördelar så stora, at jag ej önskar dem större åt en så högtälskad wän. Om h:r Mennander i sommar skal gjöra någon resa til Stockholm, torde wara nödigt i anseende til linkläder och andra saker at derom med första anstalta.

Min cousin h:r directeur Odel, har uti long tid hyst för Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren en besynnerlig wördnad och högacktning, hwaraf han önskar at uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus bekantskap få lämna något wedermäle. Til winnanade härutaf har han anmodat mig at anmäla sig hos Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren, och som jag ei kunnat wägra en så oskyldig begäran, wågar jag at härmedels recommendera honom hos Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren; öfwerlygad derom, at han genom wanlig quikhet och droiture lærer söka, at gjöra sig Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ynnest wärdig.

Med sidsta posterne fick consistorium åtskilliga bref. Protocolls deputation påminner om protocollerna, hwilka i dag lära afgå. Prof. Nääf och Haartman hafwa inkommit med beswär öfwer deras sena befordran, hwilka äro consistorio communicerade til förklaring; hwilken oförtöfwat skal afgå. Blifwe alla consistorio förklaringar så lätta.

En student Öfwerberg har uti facultate philosoph. præsenteradt en falsk dom uti en lägermählssak, til hwilken han blifwit förwunnen. Han blef kårtt derefter uppå hofrättens begäran arresterad, men har sedermera frälsat sig genom flykten. — Har äran at med

djup wördnad beständigt framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 12. April 1765.

Johan Bilmark.

11. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller

— — —. Det ståndswahl, som herr Mennander snart bör fatta, kan ej annat, än förordsaka hos mig både många och ömma considerationer. Det trägna arbete, som fordras utaf en academicus, är ej aldeles åtminstone à présent, öfwerensstämmande med hans smak. Hans börd, hans génie och böjelse synas ärna honom til at gjöra lycka uti den stora werlden. Men hans ömma och granlaga tänckesätt wid alla tilfällen, hwilka alltid gå derpå ut, at ej gjöra eller låta annat, än hwad hans räna och stadiga dygd äskar, torde, besynnerligen för det närwarande, gjöra statslefnaden för honom mindre behagelig. I anseende härtil har han sjelf för sin k. morfar och mig förklarad, at han hälst önskade ännu et år få stanna qwar wid academien, och imedlertid söka, at mer och mer perfectionera sig uti de wetenskaper, som kunna gjöra honom nyttig uti des tilkommande lefnadsstånd. För min del kan jag ej neka, dock utan at gjöra antingen honom eller mig någon tort, det han ännu til sitt evertuerande kunde behöfwa denna tid; ty wid 17 års ålder börjar man först efter underwisnings swårigheter at träda in uppå wetenskapernas behageliga fält, på hwilken inga andra i nämde ålder kunna hafwa longt avancerat, än de som från barndomen warit helluones librorum. Jag kan således på ena sidan ej annat än gilla herr Mennanders ganska wälbetänckta upsåt; men när jag på den andra besinnar, huru mycket Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren med sin närwarelse i Stockholm kan til hans fördel uträtta, hwilket framdeles swårare kunde ärhållas, så stannar jag aldeles uti willrådighet. Wahrar riksdagen något länge, så torde herr Mennander med stor fördel och utan at förlora något på swänska sidan, kunna ännu et år förblifwa härstädes. Dock uti alt detta är Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus wilja herr Mennanders och min lag.

At Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren höggunstigt åter gillar anstalterna wid Ala-Lemo, anser jag som et nytt prof utaf

Högwördigste Herr Biskopens ädelmod. Såsom dels lectionerne dels ock herr Mennanders disputations tryckning hindra mig, så kan jag ej förrän i nästa månads början begynna med byggandet på Lemo. Min närwarelse härwid synes blifwa oumgängelig.

H:r secret. Cajalén har hela denna tiden dels med protocollernas renskrifwande, dels ock med andra gjöromåhl så warit öfwerhopad, at han ej ännu hunnit resa ut til Mondolin och sluteligen afgjöra saken med honom. J nästa wecka täncker han företaga sig denna affaire, då jag äfwen täncker anmoda honom, at helsa på Dahlström, samt försöka om han kan förmås at sälja sitt rustholl. Huru detta kan aflöpa, skal jag med första hafwa äran at berätta.

Straxt efter Påskhelgen reste jag til h:r befallningsm. Hedman, och anmodade honom, at genom alfvarsam lysning påminna de ännu resterande Sagu bönder om deras tijondes afbördande. Gubben påtog sig, at sjelf resa til Sagu, at gifwa lysningen så myckit mera eftertryck och äfwen munteligen öfwertala dem til at infinna sig härstädes. Men när lysningssedeln lämnas åt h:r p. Rungius, tilstod han, at han redan upburit penningar af de flästa, och följachteligen blef lysningen inhiberad. Således har jag hopp, at snart åter få några penningar från Sagu, men dröjes efter wanligheten för länge, måste jag resa dit. Påskpenningar från Sagu woro i år 250 d. 1 ./., från Pargas 286 d. 20 ./., de öfrige pastoralierna hafwa ej ännu härifrån influtit. I går betalte jag Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens cronoutskylder til h:r befall. Hedman, som stego til 691 d. 4 ./.. Jag skal hushålla så wahrsamt som möjligt är med cassan, och ej skrida til något penningelån utan i högsta nödfall.

Såsom wid stora byggnings upsättjande på Lemo et stort rum fordras wid stockarnas flyttande och handterande, så kunna inga wilda trån blifwa planterade på gården förrän i nästa höst. Eljes är trädgårdsmästaren nu sysselsatt, at i trädgården plantera fruchtbärande trån och buskar. H:r prof. Kalm har äfwen en gång i wår warit på Lemo.

Fjorton dagar äro consistorii protocoller til hans högg. excellense insände, hwilket consistorium äfwen gifwit protocolls deputation wid handen.

Om professorerne Nääf och Haartman skulle til min nachdel wid nu påstående riksdag något försöka, så anhåller jag ödmjukast, at

Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren, som förhulpit mig til den hederliga station, hwilken jag innehafwer, täcktes också mig wid mina wälundfångna rättigheter bibehålla. Med nästa post skola förklaringarne öfwer nyssnämnde professorers beswär öfwersändas.

Herr Mennanders disputation lærer komma at ventileras den 5. nästkommande Junii. I dag begrafwes fru lagmanskan v. Morian uti Bjerno kyrkja. Innesluter mig uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ynnest, samt har äran at med djup wörndnad framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 3. Maji 1765.

Johan Bilmark.

12. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

Sedan jag något drögt, at beswara tränne Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höggunstiga bref, hwilka jag haft äran, at inom twänne weckor bekomma, får jag nu med en angenäm tidning ärsättja, hwad som igenom dröjsmåhlet kan wära felat.

Förledne Onsdag war den dag, då i Herrans namn herr Mennander lyckeligen trädde fram för publicum och förswarade sin disputation. Detta gjorde han så beskedeligen, grundeligen, samt med sådan färdighet och redighet, at näppeligen lærer någon i den ålder bättre i canthedren sig acquieterat. Wår önskan hade warit at Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren kunnat närwarande deltaga uti detta wårt nöje, då jag är försäkrad, at den fågnad, som Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren redan har af sin dygdiga och quicka son, ansenligen blifwit förökt. Herr landshöfdingen Wallen war ibland många andra förnåma personer närwarande, samt uti en wacker och med myckin tendresse upfyld harangue gratulerade herr Mennander til sina framsteg uti bokeliga konster, dock utan at opponera, emedan tiden redan war förliden. Man kunde af uttalet märka, at h:r landshöfdingen war wid detta tilfälle nog rörd, hwilket mera röntes, då han efter disputationsacten steg fram och gratulerade herr Mennander.

Samma dag hölt äfwen h:r prof. Hassel en stor och prächtig tracktering. Utaf hofrättsstaten woro närwarande h:r president

Lagerflycht, h:r hofr. Juslén, h:r ads. Ignatius och h:r ads. Hasselbom jämte hela academiestatens, samt åtskilliga andra. H:r landshöfdingens opasslighet tillät honom intet at infinna sig uti vårt lustiga sällskap. De fläste utaf gästerna, äfwen herr presidenten, woro närwarande til kl. 12 om natten. — I går hölt h:r Mennander här hemma en annan tracktering för sina wänner til et antal af 20 personer. Man kan wäl säga, at desse woro de utwaldaste af den studerande ungdomen. De blefwo fägnade med pounch, bischof och confecturer. Han hade wäl ej Högwördigste Herr Biskopens och Procancellarens speciella lof härtil, doch hoppas jag, at Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren agreéar vårt oskyldiga nöje.

Nu täncker herr Mennander at fullkomna sin oration. Med h:r prof. Hassel har jag talt om denna affaire, och håller han före, at efter ingen resa til Stockholm kommer i år af h:r Mennander anträdas, han ock nyligen utgifwit et wackert academicum, så wore bäst at wänta med oration til nästa år. Högwördigste Herr Biskopens och Procancellarens wilja blifwer så i detta, som i alla andra måhl h:r Mennanders lag.

Bägge brefwen til fru biskopinnan Papke har hon longt förr detta bekommit af mig, och hoppas jag, at hon redan enligit sin lofwen, derpå swarat. I förledne Måndags börjades med byggandet på Lemo. Fyra timmermän arbeta nu först på ladugården och husens flyttning från gamla til nya gården; tre karlar hafwa grafwit kjällaren och trumman, och tre andre äro murmästaren behjelpelige at förbättra grundwalen, som i anseende til förra timmermäns bedrägeri fordrar ännu myckit arbete. Den nya ladan, som i förledne höst upsattes, har redan så sjunkit, at nedersta hwarfwet rörer wid jorden. I anseende härtil måste jag låta lägga andra och högre hörne-stenar under den samma. — H:r hofrättsr. Juslén har förbehållit sig at resa til Lemo och in loco söka bringa Mondolin til raison. I nästa wecka, wil Gud, skal detta ske; hwar efter jag straxt skal berätta, huru denna congress aflupit. — Har äran, at med djup wördnad til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellarens ödmjukaste tjernare

Åbo, d. 7. Junii 1765.

Johan Bilmark.

In margine: En resa til Lemo hindrar mig, at denna gång skrifwa widlöftigare.

13. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procancellor.

Sedan jag förr otta dagar hade äran, at Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren med skrifwande upwakta, har jag ärhållit twänne Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höggunstiga bref af d. 19. och 23. Julii, för hwilka jag ödmjuckesta tacksäjelse aflägger.

Ännu har ej yppats tilfälle at få låna ut några penningar. Månge skulle wäl åstunda en sådan förmån, hälst i våra penningelösa tider, men de kunna ej præstera sådan borgen, som man med säkerhet kan antaga. Så snart någon anmäler sig skal jag om omständigheterna straxt aflämna wederbörlig underrättelse. Imedlertid får jag berätta, at den wanliga hushyran från landtränteriet utfallit för det förlidna halfwa året, hwilken, om Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren höggunstigt tillåter, jag täncker wid byggnaden härstädes använda. Eljes anhåller jag ödmjukast, at af Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren genom en sedel blifwa auctoriserad til dessa penningars lyftande.

Det är ej utan, at ju byggnaden härstädes kommer at mera kosta, än man i början kunnat föreställa sig, ehuru man derwid brukat all sparsamhet, som utan at minska husets behagelighet och warachtighet warit möjelig. Dock wil jag til gårdens fullkommande ej rubba den summa, som hos h:r cam. Björkbom är deponerad. Jag skal hellre på annat sätt, fast genom litet lån, hjälpa mig fram til des penningar åter inflyta. Igenom ändringen på taket winnes åtminstone 600 d:rs besparing. Huset blifwer äfwen mera proportionerligit. Ty efter Schröders project hade takets högd blifwit til byggningens högd, som 8 til 5, det är taket hade blifwit nästan dubbelt högre än byggningen. Alla sidwäggarne hade blifwit up-timrade och med mellanwägg förbundna. Och med hela denna appareil hade man allenast ärhållit twänne windskamrar, hwilka man nu kan få äfwen så wackra och beqwäma. Med byggnaden är eljes så langt avancerat, at i morgon eftermiddagen begynna

timmerkarlarne med takstolarnas förfärdigande. I denna weckan hafwa de huggit 4 hwarf på stora byggningen, lagt in sparrarne, höflat dem som lades i köket och kökskammaren, lyft up ladan, försedt den med nya och fasta grundstenar, underhuggit den med et hwarf, at des tak, samt fähus- och lidertaket blifwa lika höga, förfärdigat fähus- och liderwäggarne, så at i det förra fattas allenast tak och golf, samt lagt et wackert golf i ladan. Jag tycks hafwa fått beskedeligit arbetsfolk. De börja altid förr kl. 5 och sluta sällan förrän kl. 8 om aftonen. När det rägnar om dagen och de hindras i sitt arbete, så arbeta de så myckit längre om qwallen. De äro äfwen så sparsamme, som man någonsin af sådant folk kan wänta. Det är sant, at Lemobonden i rättan tid blef uppsagd, men som han ej afträder gården förr, än wid Michelsmässan, så har han gården på samma fot som tilforene, och följachteligen är ingen riwakt i denna höst nödig. Til nästa år har jag städslat en sådan person. At lämna en tilräckelig underrättelse om det, som Mondolin wil afslå, är nu swårt för mig, då jag ej har tilfälle at bifoga någon del af chartan. Jag skal dock bjuda til, så godt jag förmår. Straxt bortt om soldatetorpsåakren är en liten udd, och ifrån den bör uti rätt linea föras en gärdessgård, som är parallel med gjärdesgården för Högwördigste Herr Biskopens och Procancelleren stora åkrar. Detta stycke wil han allenast lämna af skogen. Det torde wara bäst, at låta saken blifwa in statu quo, til des Gud snart hjälper Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren hem til oss.

Herr Mennander, förtjänar i anseende til sin sannfärdiga dygd, stadighet och besynnerliga qwickhet så mycket större beröm, som han sjelf hatar de alla förnäma personer härstädes, som hafva smak för litterature och konster, hedra honom ofta med sitt sällskap, och täfla sedan med hwarannan at berömma honom. Ingenting har, alt sedan Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren bortreste, så legat honom om hjertat, som en sann gudsfruchtan. Penningar, som hans camerader användt på grannlåt och nöjen, emplojerar han at kjøpa åtskilliga theologiska afhandlingar, i hwilkas läsande hans förnämsta tidsfördrif bestådt, hwarpå han gjerna tilbragt några timmar om dagen, förutom aftonstunderna. Han kan ej tilfylles uttrycka den glädje han har utaf sådane öfningar. I anseende härtil har jag projecterat för honom, at utwälja theologien til sitt hufwudstudium; hälst jag ofta märkt, at Hög-

wördigste Herr Biskopen och Procancelleren skulle wäl uptaga, om hans wahl fölle deruppå. Jag wille derföre börja med alfwar-sammare lecture uti språken och dogmaticis; men det behagde honom ej särdeles, efter han har ingen lust för prästeståndet. Efter mogen öfwerwägande är nu hans föresats och önskan, at blifwa engagerad uti Kongl. cancelliet, och allerhålst uti inrikes civilexpedition. Och sannerligen har han, efter mitt tycke, redan alla de egenskaper, som i framtiden utlofwa en stor cancellieman. Imedlertid lærer ej wara orådeligit, at han först blifwer i Kongl. hofrätten härstädes inskrifwen, och biwånar de der förekommande rådplägingar. Han kan således både förkåfra sig i lagfahrenheiten och winna något litet advancement, som gagnade honom på Swänska sidan. Huru snart detta skal ske, underställer jag Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höggunstiga ompröfwande. Imedlertid skal ingen tid försummas, at öfwa honom uti historien, moralen och politiquen, jämte latinska och fransyska språket. Ändteligen håller jag före, at det i flere afseende är för herr Mennander nyttigt, at han i nästa wåhr, wil Gud, blifwer i Kongl. cancelliet inskrifwen, besynnerligen om riksdagen så länge warar, då Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren kan hufvudsakeligen bidraga til hans upkomst. Herr Mennander har nu i otta dagar warit wistande hos sin k. morfar, och sysselsätter sig ibland annat dermed, at han afskrifwer åtskilliga anmärkningar wid lagboken, som hans morbror fått låna af h:r hofrättsrådet Jusléen.

En kortt beskrifning öfwer studenten Carl Fr. Brunbergs academiska lefwerne. Han kom hit til academien 1758 och hade bekommit af consistorio i Strengnäs et ganska hederligt testimonium, hwaruti han berömdes ej mindre för sin quickhet, än beskedelighet och dygdiga upförande. Men just wid samma tid ankommo til Swänska nation härstädes åtskilliga bref från Upsala, hwaruti Brunberg med de swartesta färgor afmålades. I anseende til denna contradiction war Swänska nation nödsakad, at något uppskjuta med Brunbergs inskrifning; men som man kortt derefter från flera händer blef underrättad, at Brunberg wäl något felat, men ej så myckit, som brefwen innehöllo, blef han af oss antagen. Han wistades derefter wid pass 3 månader i Åbo och war både flitig samt beskedelig. Häruppå blef han af prof. Clewberg recommenderad til en condition hos majoren wid Nylands inf. regemente h:r bar.

Armfelt, hwilken han i 5 år med patron och inspectoris fullkomliga nöje förestod. Nu informerar han h:r öfwerstlieut. de Carnals och h:r cap. Eneschjölde söner, och skal af dessa herrar wara myckit älskad. Han förtjänar det ock; ty han är quick, ganska trägen med sina disciplar, höflig mot alla, och har man i de samfälta 7 år, som han här wistats, ej sedt eller hördt af honom minsta widlöftighet.

Jag kommer åter til oeconomica. Wid slutet af denna månad skal jag börja med penningars öfwerskickande til Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren. Skulle imedlertid de omnämnde i.180 d:r åstundas, skal jag dem straxt öfwersända. Notarien Frosterus lærer ock snart kunna aflämna någon liten penningepost. Så snart qwicktijonden i Pargas blifwer upburen, som sker Bartholomæi dag, skola tjugu lispund smör med först öfwergående fartyg til Stockholm öfwersändas.

Uppå herr probsten Mjödhs alfvarsamma föreställning hafwa Sandö boerne beqwämat sig at ärsättja den skada, som Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren led i förra betingningen med 70 ståckar. De öfriga 32 har jag kjøpt af dem til ribygnadens fullkommande. Jag hoppas, at timret nu mäst skal räcka til at upbygga gården, och om några stockar skulle fattas, skal jag dem i rättan tid framskaffa.

Under alla dörarna har man lagt en stadig grund af så grofwa stenar, som knapt 10 karlar kunnat röra, och således hoppas jag, at dörarna ej skola sjunka eller blifwa sneda. Wid hwart hwarf har jag haft noga upsikt på dymlingarna, måssdragen och knutarne. Et par förnsterbeslag förtenta kosta $3\frac{1}{2}$ d:r, et par oförtenta $2\frac{1}{2}$ d:r, et par förtenta gångjern 6 d:r, et kammarlås 10 d:r, et sahlslås 12 d:r. Har äran, at med djup wördnad beständigt framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens ödmjukaste tjenare

Lemogård, d. 2. Augusti 1765.

Johan Bilmark.

14. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

Inom några dagar har jag haft äran at bekomma twänne Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens höggunstiga bref af

d. 10. och 13. innewarande, för hwilka jag ödmjuckesta tacksäjelse aflägger.

Som förledne sommar har varit ganska wåt och kall, så hafwa få inländska, och nästan inga utländska frö hunnit at mogna. Detta är ordsaken, hwarföre h:r rector magnificus ej i år kan öfverskicka frön af americanska växter. Han har dock lofwat, at i deras ställe med sidsta härifrån seglande fartyg öfwersända några lefwande rötter af de begjärta slagen.

H:r not. Frosterus har redan skrifwit til sacellanen Wikmans änka och påmint om expeditions utlösande från cancelliet.

Sedan jag sidst hade äran at skrifwa, har uppå Lemogård följande blifwit uträttat: 1:o hela grundwalen under ladugårdshusen är nu fullkomnad. Under höladan har jag på bägge yttre sidorna låtit göra grundwal, på det odjuren ej måtte få tillfälle at under gålfwet tränga sig in i ladugården. 2:o den nya stugan med mellankammaren är färdig til wäggarna och takröset. 3:o med bodan, loftet och redskapshuset, som stå på andra sidan om wagnslidret, är lika langt avancerat som med husen N:o 2. 4:o I dag äro timmerkarlarne sysselsatte at förfärdiga taken så wäl på de nya husen i bondens mangård, som i ladugården. 5:o plancket omkring manngården är mäst färdigt. Dessutom har jag låtit borttföra större delen af spånerna från gården och lägga dem i högar.

Härhos har jag äran at nu öfwersända i åtskilliga bancosedlar tre tusende två d:r kopparmynt, som medföljande förtekning närmare utwisar. Ehuru jag haft all möda ospard, har jag likwäl ej kunnat få tilwäxla mig så många stora sedlar, som jag til denna transport behöft, hwarföre jag måste nyttja små sedlar. Jag har denna tiden betalt ansenliga penningar i dagslöner, för nääfwer, bräder, spik med mera, doch är cassan ännu i temmeligen godt tilstånd. Önskar allenast at bodräkningen hos h:r Bremer wore betald. Han har på tu års tid ej fått några penningar. Så snart jag åter kan samla någon penningspost, skal jag den straxt til Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren öfverskicka.

Sädeswäxten i Finland har i år varit nog swag, så at landtmannen saknar i sin boda tredje delen af det han fick i förledit år. Han betalar derföre gjerna 9 plåtar för tunnan.

Hela behållningen från Biskopsåakren steg i höst ej högre, än til 30 t:r 23 kpr. På Pargas prästegård och Kårois är ej ännu alt tröskadt.

Af consistorio academico blef jag i går anmodad at hålla en pane-gyrique öfwer hans höggrefl. excellence Ekeblad, och har oacktdadt alla anmälda hinder och sysslor ej kunnat dispensereras härifrån.

Jag längtar rätt myckit at se hwad tour som ansökningarne til theologiska profession taga. Doctor Mesterton, pr. Nääf och pr. Haartman hafwa redan inkommit med sina suppliquer. Pr. Ross förklarade i går uti consistorio, at han ännu wore owiss om han skulle anmäla sig til denna ledighet. Detta yttrande jämte andra tilstötande omständigheter gifwa mig nog anledning at tro, det wist folk, som altid wilja synas, torde härwid något besynnerligt försöka.

I förgår blef Abraham Jusléen til borgm. Hagerts innerliga fägnad enhälligt wald til rådman härstädes efter borgmästaren Kepp-lerus i Lovisa.

Herr Mennander ber om sin wördnads anmälan. Har äran at med djup wördnad til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 20. Sept. 1765.

Johan Bilmark.

15. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

Genom Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens hög-gunstiga bref af d. 5. hujus, för hwilket jag ödmjuckesta tacksäjelse aflägger, har jag blifwit lättad ifrån mycken oro och bekymmer. Ty ehuru min beständiga föresats är, efter bästa wett och yttersta förmåga gjöra alt, hwad som kan lända til Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens nöje, kan likwäl hända, at jag äfwen i min wälmening understunden¹ förgår mig. Doch när Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren så gunstigt gillar alla små anstal-ter wid Lemogårds upbyggande, äger jag alt, hwad jag kan önska och begjära. At iakttaga symmetrien har warit för mig så myckit lättare, som jag i alla omständigheter på det nogesta följt Hög-wördigste Herr Biskopens och Procancellerens ritning. Sedan jag

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

förra gången hade äran at skrifwa, har jag låtit på Lemogård plantera 30 stn lindar. I nästa wåhr, wil Gud, skola flera trån så wäl i trä- som på mangården blifwa sätte. I winter förestå åtskilliga kjörslor, i synnerhet med gjödsel och sand til fyllning, af den sednare fordras 13 à 1.400 lass. Som en rirad i nästa år nödwändigt måste uppsättjas på Lemogård, så utber jag mig af Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren den äran at få weta, om denna byggnad skal förfärdigas med 2 rior, en loga och lada såsom på Biskopsåkren härstädes eller om icke det är tilräckeligit at låta uppsättja en ria, en loga och lada uti en rad. I bägge händelserna måste flera timmerstockar upkjöpas än nu finnas på Lemo, men i förra händelsen blifwer antalet longt större, än i den senare. En badstuga tyckes ock wara nödig på gården.

Härmedels har jag äran at til Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren öfwersända en summa penningar, stor tre tusende ethundrade sextijo sju d:r 24 ./ k:mt i följande bancotransport-sedlar: — — —.

Eljes har jag redan för detta år betalt alla handtwärckare och andra inlupna räkningar, så at jag ej wet något wara obetalt mera, än hos h:r Brehmer. Hans fordran stiger för något mer än 2 år til 3.400 d:r circiter. Herr secr. Mennander har denna tiden rätt flitigt wista[t]ts i Kongl. hofrätten. Morgonstunderna och eftermiddagstimmarne, då han med annat arbete ej är sysselsatt, användas på juridiquen moralen och historien. Herr protonotarien Lilius, som i winter kommer at förrätta lagmanstinget i Tawastehus för h:r baron Cederström, har anmodat h. secret. Mennander at wid detta tilfälle wara sig behjelpelig. Desutom har h:r hofrättsrådet Jusléen skrifwit h:r häradshöfd. Niclas Sacklén til och anmodat at h:r secreteraren må få wara honom följacketelig på des winterförrättningar, på det han må winna underrättelse om processen wid underdomstolarne. Eljes har h:r hofrättsrådet den godhet för h:r secreteraren, at han en tima hwar dag underwisar honom i lagfahrenheiten. Öfwer alt detta utber jag mig Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höggunstiga utlåtande. Skola de projecterade resor anställas i winter, måste h:r secreteraren förses med nödiga winter- och resekläder. H:r adessor Ignatius har lofwat, at h:r secreteraren i nästkommande wecka skal få föra protocollet i Kongl. hofrätten.

Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens beständiga ynnest för Swänska nation ärkjänner både den och jag med all uptänckelig djup wördnad. Fast nationisterne ej kunna, som de både wille och borde emot Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren wisa sin tacksamhet, skola de likwäl ej underlåta, at hwar på sin hemort berömma Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens hjälpsamhet och ädelmod.

Härstädes är ännu en så blid wäderlek, som i slutet af Septembr månad plägar wara. Ganska få kalla nätter hafwa wi ännu haft. I förgårs om natten hördes åskan några gånger. En tunna råg kostar nu öfweralt 60 dr. Någre skola begära 72 dr. — Har äran at med djup wördnad til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 15. Nov. 1765.

Johan Bilmark.

In margine: Det är underligt, at h:r v. p. Rungius kan klaga öfwer snäfwa wilkor. När man lägger tilhopa, hwad han får från prästegården, församlingen och sitt rusthåll, så har mången kyrkjoherde longt mindre. Jag önskar, at han snart blefwe förhulpen til något annat, ty wid upbördens infordrande har jag aldeles ingen hjelp af honom.

16. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

Twänne Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens högunstiga bref af d. 26. Nov. och 3. Dec. har jag nyligen haft äran at emottaga och aflägger derföre ödmjuckesta tacksäjelse.

Så snart båtsmannen Ingman ifrån Nummis sochn sig hos mig infinner, hwarom jag genom h:r mag. Avellan låtit honom påminna, skal han straxt undfå 27 dr. s:mt. Wicktiga ordsaker föranlåta mig dock at helst lefwerera dessa penningar åt Ingman sjelf än åt lieutenant Deutsch.

Ät herr secret. Mennander äro redan goda winterkläder förfärdigade. Af hans stadighet och mogna urskillning äger jag det säkra hopp, at han med all försiktighet anwänder de penningar, som til hans disposition lämnas. Han lærer ock ej underlåta, at framdeles

gjöra behörig räkning derföre. Imedlertid fordrar min skyldighet och ömhet för herr secreteraren, at äfwen i detta måhl bibringa honom sådana principer, som framdeles kunna gagna honom. Angående den tillämnade riraden har jag talt och rådfördt mig dels med h:r hofrättsrådet Jusléen, dels och med h:r prof. Hassel. Herr professoren tycker bäst wara, at byggja en sådan rirad, som här på Biskopsåkren, men h:r hofrättsrådet anser för rådeligast, at byggja twänne rirader, hwardera af en ria, en loga och en lada, sådan skal hans inrättning wara på Linnunpä. Efter mitt ringa omdömme torde wara bäst, at i nästkommande år, wil Gud, låta byggja en rirad af en ria, en loga och en lada. När åkren kommer i bättre stånd, så kan man öka den med en annan dylik rirad. Genom detta project minskas de dryga utgifterna, och som landtbonden hittils kunnat hjelpa sig med en sådan rirad, som nyss nämndes, så torde den ock framdeles, åtminstone i början wara tilräckelig. Andra nödwändiga materialer skal jag upkjöpa, så snart tilfälle gifwes.

I dag hafwa wi åter haft et nog embarrassant consistorium. En wiss G . . .¹ påstod, at man nu straxt borde skrida til cancellers wahl, föregifwande at wissa personer i Stockholm skola förundra sig öfwer dröjsmålet. Honom blef förestält, at han tillika med consistorium begjärt Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus gunstiga råd, och at anständigheten fordrar at afbida det samma. Härtil lades, at både han och hela consistorium nogsamst wiste, hwarföre Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren ej kunnat ännu hedra oss med någon skrifwelse i detta måhl. Men han war lika opiniatre. En och annan tycktes balancera och funno uti et sådant steg intet anstöteligt. Men ändteligen stannade pluraliteten i det beslut, at h:r rector magnificus skulle skrifwa Herr Biskopen och Procancelleren til, samt anhålla åter om gunstigt utlåtande och mogit råd uti detta måhl. För min del kunde jag ej annat, än förklara det förra projectet för obilligt och stridande mot kongabrefwet af d . . .², men det senare för onödigt, hälst Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren hugar oss med swar, så snart omständigheterna det medgifwa. Gud hjelpe Högwördigste

¹ Näin alkueräissä. — Så i originalet.

² Aukko alkuperäissä. — Lucka i originalet.

Herr Biskopen och Procancelleren snart hem, at skaffa oss något lugn, ty wi blifwa under tiden så toppridna af G . . .¹ at man ej wet hwart man skal wända sig. Jag har haft åter min dryga del denna tid. Mais il n' importe. Den andra wigtiga affairen war om de nya hemmansröntorne och fant pluraliteten säkrast och rådeligast, at hädanefter låta dem inflyta uti academiens besparingscassa. Har äran at med djup wördnad til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancelleren ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 12. Dec. 1765.

Johan Bilmark.

In margine: Några strödda nyheter: H:r lagman von Morian är nyligen gift med fröken Nieroth. Det berättas at h:r hofrättsr. Toern skal på sina gamla dagar gifta sig åter med en enkjefru Blåjäll. Öfwerinspector Bähr har nyligen afsomnadt. Äfwen är handelsman Berg, hans hustru, barn, bodräng och et annat des tjenstehjon döda, så at hela gården nu är öde på folk.

17. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

———. ² Som nu ändamålet, hwarföre Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren behagat mig antaga, innan kortt uphörer, så fordrade wäl anständigheten, at äfwen ej längre wara Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren til någon last; men som jag tiläfwentyras med skjähl skulle anses som högst otacksam, om jag nu straxt lämnade hushållningen innan den blifwer i et och annat måhl mera reglerad och räkningarne kunna afslutas, så får jag äran, at i några månader nyttja den oskattbara förmån, som Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren mig så ädelmodigt tilbjuder, och för hwilken jag ödmjukaste tacksäjelse aflägger. Önskande hjerteligen, at imedlertid få fägna mig af Högwördigste

¹ Näin alkuperäisessä. — Så i originalet.

² Kiittää piispalta saamastaan 27. III. 1766 p:tystä kirjeestä sekä niistä seitsemästä vuodesta, jotka on viettänyt piispan kodissa. — Tackar för brevet av den 27. III. samt för de sju år han vistats i biskopens hus.

Herr Biskopens och Procancellereus lyckeliga återkomst, på det jag må få lämna både räkningarne och annat mig anförtrödt uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus egna händer.

Alla anstalter äro redan gjorda, så at herr secret. Mennander med första fartygen kan anträda resan til Stockholm. Fastän alla tilämnade linklädren dertil ej blifwa färdiga, utan med sommar-resan skola efterfölja, skal han dock hederligen blifwa équiperad. Man har utwaladt sjöresan, som om wahren plägar wara beqwämligast.

Med herr præsidenten Lagerflycht har jag nyligen talt angående h:r secreterareus affairer. Han tyckte rådeligast wara, at h:r secreteraren så länge skulle wistas i Sverige, til des han på hemorten kunde winna någon syssla med Kongelig fullmagt. Befordringarne ske wäl longsam i Kongl. cancelliet, men dock ej så longsam som i K. hofrätten. Detta tyckes wara raisonnabelt, doch hemställes det i ödmjukhet til Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus mognare ompröfwande.

Efter en månad, wil Gud, skal man börja med riradens upsättjande, hwilken beqwämligast bygges på det ställe, som Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren i sitt bref utstakat, hwaräst jag ock redan låtit lägga materialerne. Om det går an, at så förfärdiga riraden, som Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren beskrifwer, nemligen at rian och logan sättas i en rad, och ladan bakom, kan jag ej med wisshet säga, ej eller är byggmästaren nu i staden. Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren wet bäst, at de yttre logans wäggar gemenligen insättas uti fyra ståckar, som sättas uti rians och ladans knutar, och at myckit timmer således bespares; om detta byggningsätt nu ändras, måste man wara omtänkt på något annat medel, at gjöra båda twärwäggarne och den ena sidowäggen i logan nog stadiga. Härom mera framdeles.

Alla dörrar och förnsterlufter til stora byggningen med deras beslag äro redan färdiga samt utförda til Lemogård, hwaräst de förwaras i lusthuset, och gamle gubben är tillsagd, at då och då elda litet, på det de af fuktighet ej må taga skada. Rutorna får jag helt säkert i nästa wecka. Bräder til golf och mellantak etc. äro ock redan framkjörde. Med första täncker jag låta kanthugga dem och sedan lägga dem i trehörningar at torckas. Med sjelfwa inreddningen (*sic!*) skal hafwas anstånd til des Gud i währ eller sommar hjälper Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren til hemorten. Imedler-

tid blifwer mitt gjöromåhl at hafwa upsikt på riradens upsättjande, at låta hwalfwa kjällaren, at låta föra fyllningen in uti rummen, at igenplåstra de ställen på grundwalen, som warit öppna til fyllningens införande och at låta inreda den kammaren, som är midt emot landtbondens stuga.

Inga penningar til någon quantité hafwa denna tiden influtit mera, än påskpengarne från Pargas, som för detta år stego til 259 dr. Påskpengarne från Sagu behölt h:r pastor Rungius. Många restantier äro ännu, besynnerligen i Sagu församling; jag skal gjöra alt hwad på min åtgjörd ankommer, at de med lämpa kunna indrifwas. Til h:r befallningsman Hedman har jag nyligen betalt cronoutskylderna för Sagu, Pargas och Lemogård med 691 d. 4 ./.. Så snart några penningar i wåhr kunna ärhållås för spannemåhl, hälst kornet, hwaraf jag har någon quantité, skal jag dem straxt til Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren öfwersända. Imedlertid täncker jag, at efter Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus befallning med herr secreteraren Mennander i särskilta pacquetter öfwerskicka 24.000 dr. Landtbonden på Lemogård har i denna winter warit rätt flitig och i synnerhet lagadt wäl om ladugården, så at derifrån fås en myckenhet med gjödsel. Hwad plantagerna angår, skal jag äfwen laga at de komma i förswarsligt stånd.

Härmedels har jag nu äran, at öfwersända et exemplar af den under h:r prof. Gadolins præsidio utgifna disputationen: de indole *θεοπνευσίας* s:æ s:æ; andra delen har ej än utkommit. Äfwen följer et exemplar af den besynnerliga grafskriften öfwer sal. lagman v. Morian. Af de oeconomiska och historiska disputationer, som härstädes på någon tid utkommit, skola exemplar med h:r secreteraren öfwersändas. Wid termins slut skal jag ej förgäta at öfwerskicka frötekning på nova litteraria härifrån.

I dag begrafwes h:r brukspatron Krey. Fjerde dag Påsk war han frisk och biwistade en kyrkjostämman på Kaxkärtä-ön, men som han då fick af et critiskt hufwud, som har några fastigheter derstädes, ganska myckit motstånd i sin kyrkjobyggnad, har han blifwit så rörd, at han om natten derpå i stillhet afsomnade.

Wid academiska staten har intet nytt passerat. Wi kunna nu snart föra ut på de lärdas fält en armée af 40 candidater, hwaraf 8 allenast framgifwit sina gradualdisputationer. När de öfrige blifwa expedierade, står til tiden och lyckan. Har äran, at med djup

wördnad til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 10. April 1766.

Johan Bilmark.

18. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

Ingenting kan wara angenämare för mig, än at blifwa hedrad med Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ynnestfulla skrifwelser; hwarföre jag ock med djup wördnad emottog den högunstiga af d. 25. sidstledne April.

Den första Maji är gemenligen antingen en glädje- eller sorgedag för många. Jag måste upriktigt widgå, at samma dag warit i år för mig på det högsta ängslig, emedan jag nödgades skilja mig ifrån min allerkjäraste élève, som under desse framflutne 7 åren skaffat mig så mycken fägnad och så stor satisfaction, och för hwars skuld af Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren jag åtnjutit så myckit godt. Wår wänskap har warit så förtrolig, at den ej kan wara ömare imellan de sätaste syskon. Jag kan wäl aldrig aftjäna de mig bewista wälgjerningar, dock skal jag aldrig underlåta at från högden utmana öfwer Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren allskjöns sällhet i andelig och i timmelig måtto, och hwad herr secreteraren Mennander angår, skal min wälsignelse, kärlek och wänskap på alla orter wara hans trogne följeslagare. Den högste Guden låte nu alt wara gjordt i en god stund, och låte hans omständigheter altid wara sådana, som jag af upriktigaste hjerta och tilgifnaste sinne önskar. Herren Gud gjöre hans resa lyckelig och hans lefnad förnöjsam!

Huru myckit jag wid detta tilfälle til herr secreterarens förnödenheter utgifwit, får jag äran at framdeles wisa. Med herr secreteraren öfwersände jag i går tjugufyra tusende daler k:pmt i 4 paquetter. 6.000 d:r finnas i hwart paquet, jämte specification på antalet af sedlarne. Desse äro upräknade både af h:r camerer. Björkbom och af mig. Hos h:r camereraren äro ännu innestående 1.180 d:r 9 ./ k:pmt. Alla dessa penningar äro ej uptagne i mina räkningar.

På Lemogård är redan begynt med arbetet. Kammaren gent emot landtbostugan, et ganska gladt rum, är nästan fullkomligen inredd. Alla bräderne äro kanthuggne och lagde i trehörningar at tockas. På riraden äro 1½ hwarf timrade. Denne byggnad är anlagd på det ställe, som Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren i förra brefwet determinerade. En mästare och 5 timmermän arbeta nu på Lemogård för samma sold, som i förlidit år. H:r hofrättsr. Juslén och h:r prof. Kalm woro nyligen derute, och hade ej något at inwänga mot mina små anstalter. I dag sätter trädgårdsmästaren derstädes 7 st:n äpleträn, som jag kjøpt för 42 d:r. Han lagar och eljes om trädgården. Som de quarteren, hwilka ligga wid lusthuset, äro nog wattusjuka, så är jag nödsakad at anlägga twänne utfallsdiken; hwilket med första skal ske.

H:r capitain Deutsch har redan fått sin fullmagt med de dertil hörande quittencer, och skal jag, när tiden infaller, uttaga valuta för den öfwersända sedelen. Med herr secreteraren Mennander öfwersändes några af de härstädes utkomna disputationer, flera skola wid annat tilfälle öfwerskickas. I morgon håller h:r rector Wetterblad sin introductions oration. Har äran, at med djup wördnad til sidsta lefnadsstunden framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens ödmjukaste tjänare

Åbo, d. 2. Maji 1766.

Johan Bilmark.

19. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens beständiga ömhet för vår academie kan hwarken af vår samtid nogsamtt wörddas, ej eller af efterkommanderne tilfyllest prisas. Den gunst academie-staten nyligen är wederfaren, at få behålla ärsättningshemmanen på sin förra fot, hwilken förmån wi endast böra tilskrifwa Högwördigste Herr Biskopens och Procancellerens kraftiga bearbetande, förbinder hwar och en af oss til all uptänkelig ärkjänsla. Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren, som nog kjänner de flästa academicorum släta belägenhet, kan ej twifla, at ju de samme under glädjetårars utgjutande af tilgifneste hjertan wälsigna Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren för des här-

wid hafda osparda möda. Så snart hans excellences cancellerens bref härom ankommer, skal consistorium enhälligt mot Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren betyga sin wörnadsfulla tacksamhet.

Ehuru tiderna äro swåra, och de fläste studerande redan bortreste, skal dock både h:r secreteraren Cajalén och jag beflita oss om, at föryttra Fergusons Astronomie. Kan man få något anstånd til nästa termin, torde wi nog reussera härutinnan. Förr nästan 14 dagar öfwersände jag til h:r Kongl. secreteraren Ser-nander 600 d:r til resepenningar åt h:r fächtmästaren Fick och twiflar ej, at de ju redan framkommit.

I förledne Lördag war consistorium tilsamman; alt hwad som för händer hafdes, bestod i protocollers justering samt ransakning uti några instämnda utsökningsmåhl. Här är, Gudi lof, nu så lugnt och fredsam, at man med nöje kan gå til consistorium.

Som jag nogsamt wet, at min wälfärd uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancelleren ömma minne fullkomligen är förwarad, så vågar jag endast nämna den saken. Gud låte ej riksens höglofl. ständer aldeles skiljas åt, innan den saken blifwer lyckeligen afgjord: då är hela academien i genom och hwar och en i synnerhet redresserad utaf sitt lidande. Näst min compliments anmälan til herr secreter. Mennander, har äran, at med djupesta wörndnad til bleka stoftet framhärda Högwördigste Herr Biskopens och Procancelleren ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 8. Decembr. 1769.

Johan Bilmark.

20. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procanceller.

At detta må träffa Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren wid helsa och all sjelfbegärlig förnöjsamhet, är hwad jag af lika tilgifwit, som wörndadsfullt hjerta önskar.

Wi må härstädes som wi kunna. Riksdagstiderna äro ej de som frögda sådane swänkska innewånare, som kunnat hafwa haft den lyckan, at kunna blifwa et måhl för afwund. Herr professor Haartman hotar ännu ouvertement, at wid närwarande riksmöte wilja försöka sin lycka. Han kan wäl ej säga, at justitia caussæ någonsin

warit på hans sida; men så har det ej eller derpå alltid kommit an. Jag ser wäl ej, hwad han nu kan affectera, sedan han afsagt sig sina rättigheter inom philosophiska faculteten, om ej at til bättre förtjäntas préjudice och academiens stora skada blifwa theologiæ professor. Imedlertid supplicerar jag ödmjukast, at Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren wille uti närwarande delicate conjunctur höggunstigast wärda min och flere andre academicorum härwid beroende wärlfärd. Den högste GUDEN, all oskulds milde hägnare, skal wisserligen bekröna Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren med allskjöns rik wälsignelse.

Wid historiæ academiæ aboënsis utgifwande är jag något brydd. Jag har nu hunnit til vitas procancellariorum, och kan ej undgå at wid Rhyzelii Episcoposcopia gjöra några små anmärkningar, men är willrådig, om jag skal uptaga integras vitas procancellariorum eller ock låta det bero wid deras namn och bifogade anmärkningar. Häröfwer utbeder jag mig wid tilfälle Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus mogna råd.

H:r professor Wallenius är myckit sjuk och uti en beklagelig situation. Innesluter mig uti Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus wanliga grace, samt har äran, at med djupesta wördnad framhärda Högwördigste Herr Doctoreus, Biskopens och Procancellereus ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 16. Julii 1771.

Joh. Bilmärk.

21. Högwördigste Herr Doctor, Biskop och Procancellor.

Toivottaa hyvää uutta vuotta. — Tillönskar gott nytt år.

Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 24. Decembr. 1771.

Joh. Bilmärk.

Apostille. Högwördigste Herr Biskopen och Procancelleren behagade ej omildt uptaga, at jag härmedels kortteligen beswarar Högwördigste Herr Biskopens och Procancellereus höggunstiga

bref. Innan detta ankom, war en stor del af de studerande bortrest, hwarföre consistorium academicum fant rådeligit, at med parentations hållande öfwer hans excellence sal. gref Ekeblad uppskjuta til början af nästa termin. Imedlertid har hos mig intet hinder warit, at det icke nu kunnat ske. En afskrift af Hedmanska testamentet skal ock nu med posten affölja. Professor Jacob Haartman har åter börjat röra sig. Lingvarum profession är nu et måhl för hans åstundan. Om han ej är skickelig til professions bestridande, så är han desto mera skickelig at emottaga en lön och de honom så ömt om hjertat liggande räntepersedlar. Uti sin inlaga förmäler han, at då han renoncerade alla rättigheter inom philosophiska faculteten, skedde det i den afsikt, at winna en theologisk profession, men som denna uträkning slagit honom felt, ser han sig föranlåten at åter wilja träda in uti philosophiska faculteten. I förledne Fredag blef förslag uprättadt til lingvarum profession, och deruppå upförde 1:o Lefren, 2:o Avellan, 3:o Deutsch. Deutsch hade 4 röster och Haartman 3. Ännu är ej förslaget justerat. Professor Planman och jag woro härwid jäfwige.

22.

Monseigneur.

Je tiens ma parole, en Vous envoyant cette éstampé, que je n'ai pas osé parcourir de mes yeux à cause de ma sensibilité. Je la regarde de loin comme un monument de la barbarie de notre tems. On a vû des executions sanglantes chez autres nations, mais pas une a fait graver elle-meme des actions, qui revoltent presque la nature humaine. Mais à parler en politique, il faut dire: Qu'aux tels sujets il ne faut moindre que de tels chatimens.

Selon Vos ordres, Monseigneur, suis je maintenant occupé a faire un panegyrique à l'occasion d'enfantement de la Duchesse. J'ose encore Vous supplier, Monseigneur, de prendre sous Votre protection mon frere. Puissent deux freres Vous devoir également leur fortune & leur emplois.

Je suis avec la veneration la plus profonde jusque au trepas, Monseigneur, Votre tres humble & tres obeissant Serviteur.

d' Abo le 31. Octobr. 1775.

Bilmark.

23. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

*Valittaa arkkipiispan poistumista ja toivottaa onnea uuteen toimeen. — Be-
klagar ärkebiskopens bortflyttning samt önskar lycka till det nya arbetsfältet.*

För det gracieusa Bref, hwarmed Högwördigste Herr Ärkebisko-
pen och Procancelleren mig nyligen hedrat, aflägger jag ödmjukesta
tacksäjelse. Alt hwad jag förmår, skal jag uti de mig updragne
oeconomiemåhl redeligen uträtta. H:r Wirtzenius har redan in-
tagit sina rum, men mag. Hirn wil ej flytta in, efter han dels ej
kan blifwa förwissad om rummen längre, än til wåhren, dels ock
efter det ej finnas några meubler, såsom stohlar, bord och sängar.

Wid pass 600 d:r lära hafwa influtit dels hos herr Gylling dels
ock hos pedellen, men ännu har ingen leverance skedt til mig,
ej eller har jag haft tilfälle at se deras räkningar. Twisten med
herr assessor Wallén är nu aldeles bilagd. H:r camerer. Björkbom
har måst återgifwa wed och bräder, som blifwit bortförde från
Lemo; och dermed slutades denna querelle des femmes imellan
fru Wallén och fru Björkbom.

Wår nya biskop har ej ännu tilträdt sin syssla; hans granlagenhet
gjör honom inactif til des han undfådt Kongl. Maij:ts befallning.
Af denna grund kan ej eller lectionscataloguen på någon tid blifwa
trykt. Innesluter mig uti Högwördigste Herr Ärkebiskopens och
Procancellerens wanliga grace, och med djupesta wördnad beständigt
framhårdar Högwördigste Herr Doctorens, Ärkebiskopens och Pro-
cancellerens ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 11. Octobr. 1776.

Joh. Bilmark.

24. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

— — —. Oaktadt flera mina bref och eljes skedda påminnelser
har jag likwäl hwarken sedt eller fådt swar af h:r vicepastorer,
jag wet dock, at de warit här i Åbo. Således är jag ännu owiss,
om de incasserat några restantier. Gyllingen lär aldrig dogat mycket,
och Levan skal mer, än man förmodat, förfalla, så at församlingen
är rätt nögd med sin nya pastor. Befallningsman Hedman och
magister Montin hafwa ej ännu infunnit sig, hwarföre ej eller

någon betalning til dem har kunnat ske. J anseende til alt detta kan jag ej nu säga, huru mycket kan betalas til herr notarien Chytræus; så snart det för mig blifwer möjligt, skal jag derom till Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren lämna behörig underrättelse.

Herr biskop Haartman har redan hos landshöfdingeämbetet härstädes anhållit, at af magistraten någre kunde utnännas at förätta husesyn uti biskopshuset härstädes. Magistraten har velat undandraga sig detta beswär, och anfördt, at en lagman borde förätta denna syn, på sätt, som sker med husesyner på presidents- och landshöfdingeresidencerne; men vicelandshöfdingen har pålagt magistraten at förätta denna syn. Således måste på Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellereus wägnar någon fullmäktig förordnas, hwartil herr secreteraren Calonius torde wara skickeligast, som bäst kan förekomma alt gräl och widlöftighet. Herr assessor Juslén wore ock ganska skickelig, men han torde wid den tid, då husesyn infaller, wara i Sverige. Jag har wäl frågat herr biskop Haartman, hwad han täncker i anseende til husesynerne på Corois och Pargas prästegård, men, ehuru han tror dem wara mindre nödige, kan han dock ej något wist utlåta sig i dessa måhl. Imedertid torde fullmagten blifwa general, at undwika nytt beswär framdeles.

Om academien kunde ärhålla den länge efterlängtrade förra tomen af Kennicottska arbetet, skal hon säkert anse det som et nytt wedermähle af Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellereus osparda möda för des bibliotheks tilwäxt.

Herr doctor Ross har denna tiden warit myckit sjuk och swåra slagrörd; nu mår han något bättre, men medici lofwa ej honom någon long lifstid. Hans son, herr directuren, har så länge politicerat, nu senast uti passevolantesaken, at han tagit sak på bak, och räddat sig med flykten; förmodeligen är mählet ej så farligt, men det är altid förtreteligit, at swara utur arresten. Han har blifwit efterlyst både genom trummeslag här i staden och predikostohlarne.

Herr assessor Haartman har gjordt en ganska hederlig författning för wår academie. Til studii medici uphjelpande härstädes wil han inrätta lön för en adjunct i facultate medica, hwilken utom det, at han är demonstrator wid hortus botanicus, bör läsa öfwer materia

medica och uti diæticis. Han gifwer sjelf åt denna nya adjunct så länge han lefwer 900 d:r årligen, och efter hans död får adjuncten hela afkastningen af det wäl upodlade Ylikylä rustholl. Saken kommer ännu derpå an, at den nye adjuncten, hwilken efter dessein lærer wara herr licentiaten Hellenius, kan ännu få något vidare understöd af kronan. Med djupesta wörndnad har äran at beständigt framhärda Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 25. April 1777.

Joh. Bilmark.

In margine: Herr Rennerus från Ryssland har warit här, men endast på några dagar. Han är myckit krasslig. H:r professor Ursinus, hos hwilken han hittills uppehållit sig, är nödsakad at cedera bonis. Nu skal herr Rennerus flytta til et annat hof. Han har lämnat åt mig twänne paquetter, et med stenar, et annat med tryckta skrifter, bägge Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren tilhöriga, dem jag med första skal skicka til herr Konglig secreteraren Fredenheim.

25. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Flera sysslor och gjöromåhl sådane som wid slutet af hwarje termin gemenligen förefalla, hafwa hindrat mig at förr kunna beswara Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens högtwördade bref; för hwilket uteblifwande jag dock af wanlig grace wäntar en höggunstig tilgift. Detta bref, med hwilket jag nu har äran Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren upwakta, blifwer nästan helt och hållit oeconomiskt.

Husesynen på biskopshuset härstädes blef på en dag fulländad. Det widlyftiga plank, som Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren låtit upsätta, jämte andre reparationer, frikallade Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren från alt vidare ansvar. H:r secreter. Calonius war då närwarande. Eljes skola flera förbättringar ske i biskopshuset: alla fönsterloften i stora byggningen skola förses med kittfönster. Wagnlidret skal borttflyttas, 2

kamrar skola tilbyggas wid portbyggningen; bohlwärc skal anläggas, etc. etc.

Med inspector Pomerén har jag kommit öfwerens om restantiernas infordrande från Sagu; alt är regleradt undantagande hans arfwode. Pastor Lewan är anmodad, at från restlängden utstryka dem, som förmodeligen ej äro i stånd at betala. Herr Gylling har nyligen warit inne hos mig, och berättade at han redan förr påskpenningarne och de andre inkomsterne utom spannemåhlen har til Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren betalt 500 d:r k:mt; om så är, så har han på detta accord wunnit minst 1.000 d:r k:mt, som för mig är berättadt.

Härhos följer nu räkning på det jag för Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens räkning dels upburit dels utgifwit, jämte wederbörliga räkningar och quittencer. Till h:r notarien Chytræus har jag ej kunnat betala mera än 2.400 d:r k:mt, emedan jag från Mestertonska huset ej kunde efter förmodan få några penningar, efter utbrytning kommer at ske uti boet arfwingarne imellan, sedan äldsta dottren nu är gift.

Eljes har h:r not. Chytræus försäkrat at han ej ännu behöfwer de återstående penningar; hwaremot jag lofwat, at så snart han tilsäger, skal han efter 8 dagar blifwa contenterad, hwilket ock skal ske; så at Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren i detta måhl kan wara utan bekymmer. Ännu har intet befallningsman Hedman infunnit sig at lyfta några penningar; imedlertid skal hans fordran stiga til närmare 700 d:r k:mt. Mera oeconomica en annan gång. Med djupesta wördnad har äran at beständigt framhärda Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 3. Julii 1777.

Joh. Bilmark.

In margine: På förslaget til den lediga eloquentiæ profession, som i dag uprättades, äro upförde 1:o h:r bibliothec. Porthan, 2:o h:r secret. Calonius, 3:o h:r mag. Tidgrén. Dessutom voro sökande h:r adjuncten Schallberg och h:r mag. Kjellgren. J dag har ock h:r professor Olof Pryss anhållit om afsked från sin syssla. D. 25. Junii emottog jag rectoratet.

26. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

— — —. För Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellereus gracieusa bref aflägger jag ödmjuckesta tacksäjelse, och får til ödmjuckesta swar härpå lämna: at jag talt med herr biskop Haartman, men til swar undfått medföljande räkning, hwars debet skal wara enligit med husesyns instrumenten. Jag har förestält honom, at landtbönderna på Corois och Pargas prästegård woro skyldige, at swara för de bristfälligheter, som de sig ådragit; men herr biskopen utlät sig, at han i dessa måhl ej känner någon annan redogjörande, än Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren. Jag har upwist räkningen för h:r secret. Calonius, som tror at i sjelfwa debet lærer wara någon misskrifning; kan dock ej positift utlåta sig, innan han fått husesynsinstrumentet af h:r v. häradshöfdingen Synnerberg, som nu förrättar sina winterting.

Tredje delen af spannemåhlslönen, som Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren för år 1777 tilkommer, inflyter dels af hela cronotijonden från Sagu, hwilken tillika med restantierne upbäres af inspector Pomerén, dels ock äger jag ifrån herr biskop Haartmans boda härstädes wid påfordran at utbekomma 13 d:r 28 k:pr; så at denna sak tyckes äga sin riktighet. Inspector Pomerén har indrifwit myckit af resterne; men några swårigheter möta: prästerna wägra at betala något från sina gårdar och boställen, efter något af dem tilförene ej blifwit fordrat; någre åboer yrka på det högsta, at de betalt sin tijonde och tertial, ehuru de ej hafwa quittencer, hwilket de ej begjært eller fådt. Jag har confererat om denna sak med h:r rector Kreander, som nyligen warit härstädes och blifwit prästwigd; men han påstår, at honom witterligen är ej något fel i räkningarne. Han försäkrade, at inga andra hade qwicktijonden obetald, än de som han nominatim nämndt på restlängden. De åboer äro dock få, som disputerar betalningen, h:r Gylling, ehuru obuden, har dock blandat sig uti upbörden från Pargas, således får jag åter med denna man at gjöra. Med landtbonden på Pargas prästegård har jag efter befallning accorderat, men ej hunnit längre än at han nu genast i et för all betalar 9 t:r råg och 1½ L^ŧ smör, hwilket straxt sker, så snart Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren härtill samtycker.

Det är swårt, at med h:r mag. Montins sak komma til slut. Han påstår, at wid adjuncturens tilträde lofwades honom 600 d:r om året; nu tjänte han i 1 år och 7 månader, och efter denna supposition tilkommer honom 950 d:r; och således har han en surplus af 100 d.; men om hela hans arfwode är 600 d:r, blifwer et betydeligt öfwerskott af 450 d:r. Uti detta måhl anhåller jag ödmjukast om underrättelse.

H:r notarien Chyträus tilsade mig kortt förr sin bortresa med herr biskopen på visitationen, at han wid återkomsten nödwändigt behöfwer de återstående 3.600 d:r k:mt, dem han ock straxt skal bekomma. Ännu är ingen kappa spannemåhl såld, ej eller några penningar influtna. Jag har låtit publicera i Kimitho, at de som behöfwa spannemåhl, kunna efter markgångspriset, som nu är 3 d:r högre än torgpriset, undfå råg och korn på Tappila hos inspector Pomerén. Utaf Mestertonska sterbhuset får jag lyfta 3.600 d:r. Med djupesta wördnad har äran at beständigt framhärda Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 6. Febr. 1778.

Joh. Bilmark.

27. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Kiittä kirjeestä, jonka saanut. — Tackar för brevet, som kommit honom tillhanda.

I förledit år kunde Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren ej få några penningar härifrån, efter spannemåhlslönen ej flöt in: i år har tijonden til största delen influtit, men ingen köpare anmäler sig. Jag får dock äran berätta hwad jag gjordt, sedan jag senast hade äran at upwakta. 1:o obligation hos h:r notarien Chyträus är af mig infriad, och följer nu här innelykt tillbaka. 2:o återstoden på prénumeration för Finska Bibel exemplaren är, enligt medföljande quittance, betald. Exemplaren skola wid första tilfälle öfwersändas til herr Kongl. secreteraren Fredenheim. 3:o bör jag upgifwa hwad tilgång här är på spannemåhl:

hos h:r inspector Pomerén på Ste- ninge	råg 76 t:r 21 kp., korn 49 t:r 22½
hos h:r biskop Haartman	6 29 ..... 6 29
hos landtbonden på Pargas prästegård 9	
hos mig	4 24 ..... 2 21
Summa råg 97 t:r 14 kp., korn 59 t:r 12½	

Desutom har jag inspector Pomerén, som wid upbördén gjordt mig en betydlig tjenst, emottagit 202 d:r 7 ./. k:mt. 4:o med h:r biskop Haartman skal jag riktigt, dock ej efter hans upgift, utan efter sakens natur liquidera, enär besiktningarne på de af landtbönderna nu gjorda förbättringar i nästa Junii månad, wil Gud, kunna wärkställas. Detta tror jag kunna ske utan alt bryderie. 5:o efter befallning har jag dels i Kimitho, enligt min förra berättelse, dels här i staden utbudit spannemåhlen; men denna wahra finner nu ingen afnämare. Bremer och flere andre köpmän wilja hellre sälja än kjøpa. Ändteligen har Trapp lofwat inlösa den efter 37 d. för rågen och 30 för kornet, som är myckit slätt, hwilket pris dock tyckes wara för ringa, ehuru man derföre i winter har härstädes kjøpt införd och intullad spannemåhl. Fragt och tull skal kjøparen betala.

Hwad Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren i sitt högtwördade bref eljes mig befaller, skal på det nogesta efterkommas, på det jag åtminstone i den delen kan lämna något wedermähle af den djupa wördnad, hwarmed har äran at framhärda Högwördigste Herr Doctors, Ärkebiskopens och Procancellereus ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 16. April 1778.

Joh. Bilmark.

Apostille. Under h:r prof. Gadds præsidio hafwa nyligen utkommit 2:ne disputationer om de rön han gjordt med utländska växter i finska climatet; här upräknas, som man med wisshet wet, flera växter, som aldrig warit i Finland, hwarföre de ej eller af botanicens äro beskrefne. — J Österbottniska nation har denna tid warit någon orolighet. H:r doctor Kalm wille forcera nation at antaga lic. Kreander til sin curator efter h:r prof. Porthan. Man teg i början, men ändteligen steg en up, och sade, at som nation ägde både

få rättigheter och få tillfällen at nyttja dem, så begärte han, at votering måtte anställas. Kreander yrkade det samma, men med förbehåll, at hwar och en skulle munteligen afgifwa sitt votum: detta belf afslagit och beslutadt, at voteringen skulle sked (*sic!*) med slutna sedlar, då mag. Tengström fick 30, lic. Kreander 15 röster. Effter några dagar kallade inspector nation tillhopa och efter en hop tilmählen, som woro nog hitsiga, pålägger nation at wälja sig twänne curatorer, eller afsade han sig nation. Man swarade fermt, at det förra gjorde man aldeles intet, och det senare stode i h:r doctorns wälbehag. Congressen skildes åt, men några dagar derefter skickade nation några deputerade til h:r doctorn, at precisement inhämta om hans alfwar wore at lämna inspection; hwarpå med mycken höflighet swarades nej. — I förgår afsomnade fru generalskan Stackelberg. Hon hade kortt förrut flyttadt från Kustö till staden. — Förslagen til juris profession och philosophiska adjunc-turen äro i anseende til h:r biskop Haartmans sjuklighet ej ännu uprättade. Straxt efter helgen företagas dessa förslager. — D. 30. April blifwer h:r prof. Porthans introduction; d. 14. Maji parentation öfwer sal. cancellierådet Hassel.

28. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Under min nuwarande brunscur måste jag endast med några rader beswara et högwördadt bref, hwilket Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens grace mig nyligen tilskyndat. Det är för mig en sebsible fägnad, at Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren med wälbehag uptager et slät oeconomis små hushållsanstalter. Nu återstår ej annat, än husbristfälligheterna at fullgjöra: de torde ock komma til något, fast än jag ej ännu kan säga til hurudant slut. — Härhos följa nu en del af de denna tiden härstädes utkomne disputationer, i synnerhet sådana, som jag trodt at Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren hälst skulle genomögnä. — Förr några weckor råkade jag ganska oskyldigt i et klameri med h:r biskop Haartman. Wi woro i consistorio upkomne och skulle nu sättja oss. Herr Biskopen gjorde nu på twären, nu på sidan åtskilliga cabrioler och kunde ej utan möda komma til

sin stohl. Sedan consistorium ändteligen satt sig, började h:r biskopen session med et longt och ofta afbrutit tal, hwaruti han gaf tilkjänna, at han redan i en long tid saknadt den aktning hos consistoriales, som hans herrar företrädare ägt, at han wore cancellarii vicarius, och at det ingalunda passade, at rector skulle sitta honom wid sidan, som han nu gjorde, utan borde intaga sitt rum aldeles i samma linea med de andre professores, beropade sig på et cancellers bref i detta måhl. Jag ärhindrade härwid, at jag redan en gång förrut warit rector, at min stohl då stått i samma diagonal direction imellan biskopens och professorum, som nu och det utan något påtahl, at de förre rectores sutit på samma sätt som jag, och ändteligen at jag ej för något gräl utan för wigtiga ämnen kallat consistorium tilhopa. Ännu har i detta måhl ej längre hunnit. J sitt tahl, då hans högwördighet gaf veniam promovendi, förklarade han twänne särskilta gånger med myckin emphase at han wore cancellarii vicarius. Och til slut hörde man: ego Jacobus Haartman, episcopus aboensis at academiae procancellarius concedo tibi veniam etc. Sed satis nugarm. Har äran at med djup vörndnad beständigt framhärda Högwördigste Herr Doctors, Ärkebiskopens och Procancellerens ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 2. Julii 1778.

Joh. Bilmark.

In margine. Natten imellan nästledne Lördag och Söndag upkom en häftig wådeld i säckerbruket härstädes, som til hälften afbrann. Mitt hus stod i mycken fara, men lofwadt ware Herrans namn, som frälste mig ifrån en hotande olycka.

29. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procancellor.

Kiittää kirjeestä toivottaen voimia ja terveyttä. — Tackar för brevet samt önskar hälsa och krafter.

Med min oeconomie för Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren har jag nu nästan hunnit til slut, och återstår endast en, som lærer blifwa oafgjord, om den ej kan nu i Stockholm blifwa slättad: jag menar husesynerne; ty herr biskop Haartman påstår, at de förbättringar, som skedt dels på Pargas prästegård dels på

Károis i detta år, skola räknas för hans tid. Han yrkar, at landtböndren på bägge ställen äro hans drängar, som böra arbeta för honom och ej för någon annan. Jag har ärhindrat härwid, at landtböndren icke arbetat för någon annan, än för sig sjelfwa, emedan de efter contract äro skyldige at swara för all husröta, samt at det wore hårdt, at neka dem til at genom arbete afbördä en owilkorlig skuld, när sådant kan ske utan tredje mans förfång. Men all min höflighet och mine raisoner hafwa ej uträttadt något hos wår obewekeliga præsul; knapt wil han höra mig, då jag talat i detta ämne.

Upbörden från församlingarne slutades wäl i nästledne sommar; men som h:r inspectoren Pomerén länge wistats i Swerige, så har jag nu först wid höstmarknaden fått liquidera med honom. Jag kan ej neka, at ju åtskilligt ännu återstår, men endast hos de förnämsta och de fattigaste; men som af desse bägge utan execution intet kan ärhållas, så har jag til följe af Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellorens ordres måst med widare åtgjörd uphöra. Härhos följer nu en wederbörlig räkning för min förvaltning. Jag wet ej något wara oliquideradt utan med herr biskop Haartman och kanske med herr befallningman Hedman för cronotijonden från Sagu; men han har ej ingifwit til mig någon räkning. Uppå den auction, som hölls här i staden, inropade h:r inspector Callmeyer en åhm för 4 plåtar, men som tilgång til detta hö ej fants på Pargas prästegård, så har jag måst til honom återbetala sina utlagda penningar. De til min räknings bestyrkande nödwändiga certificater följa nu här innelykte; och önskar af alt mitt hjerta at min lilla åtgjörd har swarat emot Högwördigste Herr Ärkebiskopens wäntan och min skyldighet. Om et litet quitto för min förvaltning anhåller jag ödmjukast.

Ännu wet man ej hwilka präster som blifwa riksdagsfullmäktige för Åbo sticht: rösterna balancera imellan h:r doctor Gadolin, samt h:rr probsterna Pihlman och Avellan. För lifdragoneregementet är h:r capitaine Taube och för Åbo infanterieregemente h:r capitaine Fock wald til regementsfullmäktige och för Åbo stad är h:r handelsman Trapp wald til riksdagsfullmäktig.

Jag innesluter mig — — Ärkebiskopens — — grace, samt — — framhärdar

Åbo, d. 6. Octobr. 1778.

Joh. Bilmark.

30. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

— — —. De öfwersända 10 rd. har jag bekommit, och straxt levererat dem til herr biskop Haartman. Jag sade honom sans detour, at Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren ej wille stå hos honom i någon obligation, och derföre nu betalte des fordran, ehuru den förrut nog wore betald genom de skedde reparationer. Han nickade länge på hufwudet, och förklarade ändteligen, at om något wore felat i forma af quittance, kunde det lätt ändras. Jag ärhindrede at nu mera wore all undersökning om forma och materia onödig. Han hade fått rena penningar och jag wäntade et rent quittance, hwilket han efter flera skedda påminnelser och en månads betänketid har til mig lämnadt och nu medföljer.

Enligt min skyldighet hade jag tänkt, at nu i sommar upwakta Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren i Upsala, men min swärfars, h:r domprostens swåra sjukdom, som betager oss alt hop om restitution, jämte wederbörandes trägna anmodan pålägga mig at uppskjuta med denna resa. Ingen kan föreställa sig huru bedröfweliga aspecter wisa sig i detta hus, eller huru dryg kjänning både nu och framdeles på mig lastas. — Jag har sökt fru cancellierådinnan Hassel, men i anseende til någon opasslighet ej fått tala med henne. Det är troligit, at hennes twänne ohyggeliga söner, som nu äro härstädes, störa det lugn, som hon wid annalkande ålderdomen både kunde och borde njuta. — Hwad fru ritmästerskans sak angår, så want hon wid häradstinget, men fru Tesslöf wädjade til lagmansrätten. I dessa dagar har lagmanstinget begynt härstädes: om hon åter winner, så går dock fru Tesslöf de andre instansierne igenom. Så snart något slut faller, har magister Tidgren, som är sterbhusets curator, lofwat mig, at om des beskaffenhet underrätta sin principalinna. — Ehuru mycket jag efterletat det programe, som öfwer sal. prof. Thunander utkommit, har dock mitt bemödande intil denna stund warit fåfängt. Om det framdeles kan ärhållas, så skal jag det straxt öfwersända. — De disputationer och programme, som i nästledne år härstädes utkommit, har jag äran at nu öfwerskicka. Årswäxten så wäl i anseende til säd som hö är på de flästa ställen i Finland mycket slätt. Kjöld och et ständigt blåswäder har försämrat dem. Härtil kommer at

den så kallade spindelmaskan har fördärfwat våre äpleträn, hwilka se ut som de wore afbrände. — Med djupaste wördnad har äran at framhärda — — —

Åbo, d. 29. Junii 1779.

Joh. Bilmark.

31. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Kiittä kirjeestä. Lausuu ilonsa sen johdosta, että arkkipiispa pelastunut hengenvaarasta. — Tackar för brevet. Uttalar sin glädje med anledning av att ärkebiskopen blivit räddad från en livsfara.

Hos Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren aflägger jag ödmjukesta tacksäjelse för de genom h:r magister Törnquist mig tillsända skrifter.

Min swärfar herr domproben Pryss afsomnade efter 2:ne månaders tärande sjukdom. Man kunde ögonskenligen se, huru hans krafter dageligen aftogo. Han war ock hjerteligen förnögd at skiljas hädan. Hans efterlämnade äro uti et myckit slätt tilstånd, hwartil den sal. döda wisserligen ej war skulden. Nu öfwerhopas jag nästan dageligen med nya bekymmer, beswär och ofta med orimligheter. Jag söker wäl efter bästa wett at reglera affairerna och galopperar derföre tidt och ofta imellan staden och Nautila. Men det är ej lätt at reda ut en härfwa, som man i 22 år har sammantrassladt; imedlertid måste alt gå både fort och wäl. Min swäger Lars Pryss har warit härstädes uti $\frac{3}{4}$ år, reste bortt i Maji månad, och fick då sitt fäderne 2.000 d., utan hwilken summa han ej hade kommit härifrån. Lyckelig han! ty hans öfriga sam- och halfsyskon lära i fäderne ej få en styfwer.

Herr prof. Olof Pryss måste bryta af sin brunseur; mår nu något bättre, dock wilja doctorerne ej tro freden. Herr doct. Kalm är myckit opasslig. Efter all liknelse har han fastnat för en swår lugnsot: han är myckit hes, hostar ständigt, men ganska matt. Herr prof. Nääfs giftermåhl är nog besynnerligit: herren och frun tyckas ej hafwa något mera gemensamt, än at de en gång äro tillika nämnda i kyrkjoboken. Nyligen war en stor tractering på Artukais. H:r p. Nääf infant sig med de andre inviterade gästerna, och reste med dem bortt om aftonen, ehuru han ej sedt sin fru på fjorton

dagar. — Har äran at med djupesta wördnad beständigt framhärda — — —

Åbo, d. 20. Augusti 1779.

Joh. Bilmark.

In margine: Magister Tidgrén är auctor til medföljande grafskrift.

32. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Kiittä kirjeestä. — Tackar för brevet.

Sal. herr domprobstens hus är uti en myckit slätt belägenhet. Effter min uträkning är derstädes 8 à 9.000 d:rs mera skuld än egendom. Barnen måste i anseende til fädernes arf gjöra sig urarfwa, så framt ej h:r borgmästaren Sacklén, som åtagit sig förmynderskapet för sina systerbarn, kan skaffa dem något arf. Förmodeligen lærer han bjuda til at gjöra det. Den konstiga handeln med Nautila, jämte några små inwärtens hushålls fel, äro förnämsta ordsaken til sterbhusets warande obestånd. Effter all liknelse måste ock Nautila säljas. Min swärmor har tänckt at supplicera om dubbla nådår såsom enda medlet til des räddning. Hos Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren anhåller jag på min swärmors wägnar ödmjukast, at Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren täckes af wanlig grace för sterbhuset recommendera denna ansökning hos hans excellence gref Scheffer.

Til det härstädes lediga domprobsteriet och professio theologiæ primaria äro sökande inom wärket herrar professorerne Gadolin, Nääf och Lefrén, samt utom wärket theologiæ professoren och doctoren etc. etc. etc. h:r Laihiander. Om den sidstnämnda får denna ledighet, hwilket kan hända, så är theologiska faculteten härstädes at gratulera, som inom en kortt tid har fått twänne anseeliga ledamöter. — Till den lediga logices profession äro tre allenast sökande: h:r biblioth. Schalberg, h:r prof. Lindquist och h:r secret. Alanus. Årswäxten har i år warit sådan i Finland, at man i säd och hö knapt fått $\frac{2}{3}$ delar af det som man bärgade i nästledit år, hwarföre 1 t:a råg nu kostar 45 d., en tunna korn 36 d. och en åhm hö 72 d. — Har äran, at — — —

Åbo, d. 21. Septembr. 1779.

Joh. Bilmark.

33. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

För de twänne skrifter, rörande m:r Rousseau och m:r Voltaire, dem Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren behagat med egen hand afskrifwa och mig sedan tilsända, aflägger jag ödmjuckesta tacksäjelse, och skal förwara dem som et wedermähle af den mäst utmärkta grace, den jag intet kunnat förmoda. Alt sedan Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren reste härifrån, har jag ej haft tilfälle, at med några document föröka mina små samlingar. Alla bokauktioner hafwa ock härstädes på någon tid afstannat, wid hwilka man undertiden kan skjörda något artigt.

Efftter Konung Carl Knutson har jag ej sedt något annat än originalprivilegierna för Raumo stad, trykta uti disputation om Raumo, samt en afskrift af et råbref imellan Tavastehus län och Sawolax.

Ehuru h:r d. Gadolin är utförd i första rummet på förslaget til det härstädes lediga domprobsteriet, och han gjerna wil hafwa transport, tros dock allmänt, at h:r d. Laihiander får denna syssla, hwarwid hans wilkor ej blifwa förbättrade. Man wil berätta at h:r professor Nääf gör sig äfwen hopp, men förmodeligen är detta tomt skryt.

Min swärmor har anmodat h:r biskop Haartman om des recommendation til dubbelt nådår, men har icke allenast fått kortt afslag, utan ock fått höra några impertinencier, hwarföre hon warit nödsakad, at immediate wända sig til hans höggrefl. excellence, academiæ cancelleren. Skulle Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren med sin högtgjällande intercession wilja understödja hennes begäran, så är jag försäkrad om et lyckeligit utslag i detta wigtiga måhl; hwarigenom Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren föröker antalet af des mångfaldiga wälgjerningar emot oss.

H:r d. Kalm är ganska illa sjuk af wattsoten, hwartil nyligen har slagit kallbrand, så at alt hopp om des restitution är förlorat. Det gör mig hjerteligen ondt. H:r prof. Lefren är ock myckit sjuklig, och befarar man at han stannar för hectique. Hans belägenhet är intet den bästa. H:r prof. Avellan har warit myckit sjuk, men

är nu någorlunda restituerad. Notarius publicus Moberg är nyligen afsomnad. H:r öfwerstelieutenant Göran Ehrenmalm har blefwit såsom ledamot adjungerad i Kongl. hofrätten härstädes, hwarwid han på 3 års tid njuter assessors lön. J innestundande winter tänker herr biskop Haartman at hålla visitation i Österbotn. — Innesluter mig — — —

Åbo, d. 12. Nov. 1779.

Joh. Bilmark.

34. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Hindrad wid min sal. swärfars bokauktion har jag något längre, än min ödmjuka skyldighet fordrat, drögt at beswara Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens höggunstiga bref, för hwilket jag har äran at härmedels ödmjukesta tacksäjelse aflägga. Inga rara böcker funnos uti denna boksamling, hwarföre jag ej eller ansedt mödan wärdt, at til Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren öfwersända bokcataloguen. Nu är ock mästa delen såld, och sterbhusets omständigheter hafwa föranlätit at sälja för hwad pris som hälst. En del böcker äro någorlunda betalte, för andra har jag ej fått halfwa wärdet, och för de öfriga äro ej banden betalte. Hos mig skal wisserligen ej fattas attention, at skaffa åt Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren den wakra taflan i Ståhlhanska sterbhuset, om den någonsin säljes. J nästleden Fredag blef sal. häradshöfdingen med mycken ståt begrafwen. Kl. 7 om aftonen började begrafningen. Kyrkan war illuminerad och Ståhlhandska grafwen med lampor eclaired. Lamporne brände longt in på natten. Åter om Lördagsafton en ny illumination i grafwen, hwarmed ännu om Söndagsaftonen continuerades. Imedlertid trackterades dessa tre aftnar rätt öfwerflödigt förmodeligen at hedra den dödas sparsamhet. Men som til stora baler hörer också dants, så har ock Saramäcki uti en polska dansat til handelsman Winqvist. Detta rutshåll har förrut warit med flera intekningar grafveradt.

Fru ritmästerskans sak är uti des närwarande ställning nog swår at hjelpa. Det är otwifwelaktigt, at lagmansrättens utslag nu är executivt; men frågan blifwer: hwaräst execution eller utmätning

bör sökas, antingen hos landshöfdingen i Stockholms eller Åbo län. Som fru Tesslöf är nu wistande på en resa i Norrtelje, så borde hon wäl sökas hos den förra, men som hennes egendom är i Åbo, så kan ej någon utmätning nu hos henne wärkställas; hwilket ej eller kan ske härstädes så länge hon är frånwarande, men ännu inom rikets gränts. Fr. ritmästerskan måste derföre wänta tils fr. Tesslöf i währ, som förmodas, hitkommer.

J nästledne Tisdags blef förslaget til den härstädes lediga oeconomiæ profession uprättadt och derpå upförde professoren Gadd, adjuncten Hellenius samt magister docens Jörilin från Lund. De två förstnämnde hade allas vota och den tredje undfick äfwen allas, undantagande professorne Nääfs, Planman (*sic!*) och Schalbergs, som voterade på adjuncten Kreander. Denne lærer ej underlåta at anföra bitande beswär; men som han war yngst och minst förtjänt bland de sökande, ej eller gjordt naturalhistorien til sitt hufwudyrke, så måste consistorium denna gång gå honom förbi. J anseende til gjorda depositioner blifwer Kalmiska sterbhuset ej lidande. Genom Hellenii omsorg är hortus botanicus på 2 år så hulpen ur sin wanmagt, at i stället för 200 räknas nu derstädes 2.200 species.

Öfwer all wanlighet continuerar wintren ännu härstädes, så at man åker på åen, under bron och öfwer alla fjerdar. Här är en obeskriplig foderbrist; marken är öfwer alt betäkt med snö. Har äran

Åbo, d. 21. April 1780.

Joh. Bilmark.

35. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Med få ord, dock af tilgifnaste hjerta får jag härmedels äran at hos Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren aflägga ödmjuckesta tacksäjelse, så wäl för det högtgunstiga brefwet af d. 25. April, som de inneslutne penningar, hwilka jag riktigt bekommit. Desse öfwerskrida något böckernas wärde, ehuru jag efter Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens befallning måste emottaga lösen för Lucanus, den jag återköpte af herr professor Calonius för 18 d:r, så at det hos mig innestående öfwerskättet

blifwer 10 d:r, dem jag wid tilfälle skal söka godtgjöra. Jag har anledning at förmoda, det böckren riktigt framkommit, och önskar innerligen, at denna lilla handel har warit til Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellereus nöje.

Inför Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren bör jag äfwen wid detta tilfälle förklara en så ödmjuk som wördnadsfull ärkjäsna för en fortfarande faderlig omwårdnad om min wälfärd; hwarpå det höggunstiga brefwet lämnar mig det säkraste wedermähle. Men får i lika ödmjukhet försäkra, at jag är fullkomligen nögd med den station, hwilken jag genom Guds nåd och Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellereus ynnest innehafwer. Nog tror jag, at professionerne i Upsala äro i flera hänseenden förnämligare än i Åbo, men utgifterne torde ock derstädes wara större, och desutom hafwa rikedomar ej warit mina begärs föremähl. At låta sig nöja med sin del, är winning nog. Åbo är just ej det samma för mig nu, som då jag fick härstädes wörda Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren; men denna orten är dock ej utan sina stora förmåner.

Med magisterpromotion härstädes går både longsam och trögt. Ändteligen hafwa wi hunnit så longt, at wi kunna föra i fält 8 philosophiæ candidater, och flera lära ej blifwa uti innewarande termin. Ingen gradualdisputation har ännu utkommit, lærer ej eller några utgifwas förr midsommaren. Således är magisterpromotion upskuten til d. 30. Novembr., om den då blifwer möjelig. Denna academiska ställning är ej fägnasam. Man må döma om våra promotioner hwad man wil, men i all händelse wittna de studerandes täflan och flit i bokliga konster. D. 22. Junii blifwer promotion i facultate medica, då h:r assessor Haartman promoverar licentiaterna Elfvenberg och Hartman samt kanske en practicus holmensis Hagström. Denne sidste är af cancelleren recomenderad til doctors wärdighetens ärhållande, utan at behöfwa aflägga de wanliga specimina. Consistorium har gjordt remonstration häremot. Doch ej enhälligt; saken är ännu oafgjord. Denna promotion är den första i facultate medica härstädes.

En brist har upkommit imellan de nyss tilförordnade h:r professorer härstädes angående lönerna. H:r prof. Lindquist skal genom h:r secreteraren Wargentins hos hans excellence cancelleren gjordt ansökning at få den efter h:r prof. Lexell lediga lönen,

i hwilket fall han får lön näst efter h:r prof. Lefrén. Saken är ännu oafgjord. D. 3. Maji parenterade h:r prof. Porthan öfwer framl. hofrådet Arckenholtz; när parentation blifwer färdig, skal den tryckas. D. 12. Junii introduceras h:r prof. Cavander. D. 31. Maji blifwer h:r vice landshöfdingen Fredenskjölds bröllop på Hermansari. — Innesluter mig — —

Åbo, d. 29. Maji 1781.

Joh. Bilmark.

De disputationer och programmer, som i nästlidit år härstädes utkommit, skola efter en månad öfwersändas.

36. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procancellor.

Kiittää kahdesta kirjeestä ja synodaaliväitöskirjasta. — Tackar för twenne brev och för en synodaldisputation.

Fru ritmästerskans sak är lämnad åt en hofrätts notarie wid namn Ekman, som ehuru han gör alt hwad af redelig person kan wäntas, likwäl måste ärfahra flera swårigheter, så wäl i anseende til fru Thesleffs medellöshet, som i synnerhet at hon lik en jagad wildgås måste flytta nu hit, nu dit, och undfly sina många björnar. Hennes måg, h:r slottspastoren Tehnberg wil ej eller träda i arf af hennes skulder, hwilket hans omständigheter desutom ej medgifwa.

Herr prof. Nääf har nyligen anhållit om tjänstfrihet med bibehållande af hela lönen; den förra måste i anseende til des swaghet både på kropps och själens wägnar lämnas honom, men knapt lärer han winna den senare förmånen i hela des widd.

Herr professor Lefren söker det i Skara stiftet nu lediga och förmånliga Boråhs pastorat, i afsikt at få biwista bibelcommission.

Med den länge tilämnade magisterpromotion går nu åter nog trögt: imellan Kyndelsmässan och Påsk har allenast en disputation pro exercitio blifwit ventilerad. På denna tid har warit en candidatsexamen, wid hwilket tilfälle sal. herr professor Wallenii äldre son, en yngling af 17 år, ådagalade en nästan owanlig insikt och grundelighet. Skada är, at han är mycket sjuklig, och derföre har han utwaldt studium medicum. Candidaternes antal lærer stiga til 19, af hwilka allenast 8 hafwa disputerat pro gradu.

Myckit folk hafwa både i staden och på landsbygden warit plågade af flussfebrar och swåra bröstsjukor. Följande hafwa härstädes nyligen afsomnad: sticktsfröken Stjerneld, 81 år gammal, consistoriinotar. Apellöf i sitt 63 och tennjutaren Ståhlfooth i sitt 97 ålders år.

Kjölden har i winter warit myckit sträng: några gånger har qwicksilfret i thermometren fallit til $34\frac{1}{2}$ gr. under frysningspuncten. Mäst hela denna månad har det stått wid 20 gr. Sparfwar hafwa fallit ned i sin flyckt och dödt. Tilförseln hit til staden har warit owanlig starck: häraf har skedt at för en tunna råg nu ej betalas mera än 48 d. och för en t:a korn 42 d.; men för en åhm hö 108 d. k:mt. Har äran — — framhärda

Åbo, d. 22. Martii 1782.

Joh. Bilmark.

37. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Kiütü kirjeestä. — Tackar för brevet.

Til canceller efter hans excellence gref Scheffer walde consistorium academicum enhälligt hans excellence gref Creutz, såsom född i Finland och upfostrad wid denna academie, men högwälbemälte herre har afsagt sig denna wärdighet; hwarföre consistorium academicum i nästledne Lördag åter enhälligt til sin canceller walde hans excellence, öfwerståhållaren herr baron Carl Sparre, åt hwilken cancellariatet i nästledne Tisdag offererades och nådigt emottogs.

D. 8. eller 9. hujus förwäntas Hans Kongl. Majj:t hit til staden, då consistorium i underdånighet skal supplicera om Kongl. Majj:ts nådiga kallelsebref för hans excellence Sparre at wara Åbo academies canceller. Hans excellence afreste härifrån i förgårs bittida om morgonen. Herr biskop Haartman har warit rest til campementet på Parola-malmen wid Tavastehus, och fått den nåden at Kongl. Majj:t derstädes upwakta.

Til herr Kongl. ceremoniemästaren Fredenheim har jag i dessa dagar skickat et paquet, destinerat til Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren, med exemplar af de disputationer och programmer, som i nästledit år härstädes utkommit. Til den

efter framl. pr. Nääf lediga theologiae professionen äro sökande h:r prof. Lefrén, samt h:rr doctorerne Pihlman och Avellan. Theologiae adjuncturen sökes af adjuncterne Tidgren och Tengström, lector Törnquist och magister Arelin. H:r prof. Lefrén lärer få Nådendahls pastorat, ehuru h:r biskop Haartman ensam mycket nitiskt arbetat deremot. D. 23. Junii emottog jag åter rectoratet, Gud låte det hafwa skedt i en lyckelig stund. Framl. h:r cancellierådet Hassels stadsgård skal wara såld åt en v.häradshöfd. Wibelius för 10.000 rd. km:t. Cathrinedahl har landcamereraren Winter köpt för 33.000 d. k:mt.

Har äran — — framhärda

Åbo, d. 4. Julii 1783.

Joh. Bilmark.

38. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Procanceller.

Utaf Högwördigste Herr Ärkebiskopens och Procancellerens grace för mig wäntar jag höggunstig tilgift för mitt dröjsmål at beswara et högtwördadt bref, för hwilket jag härmedels ödmjuckesta tack-säjelse aflägger. Medföljande skrift, den jag wågar i djupesta ödmjukhet Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren tilsända, wisar ordsaken, hwarföre mitt swar har denna gång så länge uteblifwit. Denna respectabla fru borde wäl ej wara nögd hwarken med consistorio ej eller med mig, som warit hennes com-missionaire; men det war betänkeligit, at til swar på hennes an-sökning skrifwa panegyrique.

Af nyheter från denna ort får jag äran at meddela några. Herr assessor Haartmans inrättning af en ny medicine profession har på et ganska nådigt sätt blifwit bewiljad. H:r adjunct Haartman har redan blefwit professor ordinarius och h:r licentiaten Pipping lärer snart få den lediga adjuncturen. Consistorio är pålagt, at förränta den donerade penningesumman, som ej får insättas i riksgäldsfonden. H:r assessor Haartman har fått löfte at emot behörig borgen få behålla capitalet i sin lifstid. Men det torde blifwa swårt, at prästera en sådan säkerhet, som consistorium kan antaga. Förslaget til l.l.o.o. et græcæ profession blifwer innan kort uprättat. Sökande äro phil. adjuncterne Tidgren, Clewberg från Upsala

och Hylander från Lund samt magistri docentes Poppius och Thorberg. D. 12. sidstledne betygade academien sin underdåniga fägnad öfwer Hans Kongliga Maj:ts lyckeliga återkomst genom en oration, som hölts af herr professor Hellenius. Årswäxten har, ehuru härlig den syntes på åkrarne, warit nog swag, åtminstone ej bättre än förra året. Allmänna priset på rågen, äfwen uppe i landet, är 60 d. Utsikten för tilkommande år är ingalunda behagelig; doch Herrans högra hand kan allting förändra. H:r borgmästaren Ullner är nyligen gift med afl. commissarien Fithjes enka. Denna nya famille är redan 22 personer stark.

Har äran at innesluta mig i — Ärkebiskopens — grace, samt —
— framhärda — — —

Åbo, d. 20. Octobr. 1784.

Joh. Bilmark.

**39. Högöwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop, Procancellor
samt Riddare af Konglig Nordstjerne Orden.**

*Toiwottaa hyvää uutta vuotta ja onnittelee ritarinarvon johdosta. — Tillönskar
gott nytt år och gratulerar till riddarvärdigheten.*

Åbo, d. 28. Decembr. 1784.

Joh. Bilmark.

P. S. Några nova aboënsia. Wår beswärlige wälgjörare (scapham scapham appellare liceat) h:r assessoren Haartman har nyligen hos hans excellence, academie cancelleren anhållit, at få förwandla den härstädes warande botanices demonstratoris sysslan til en historia naturalis profession, hwars innehafware skulle i lön undfå afkastningen från Ylikylä rusthåll, den han förmenar i god och ond tid kunna stiga til 400 plåtar. Wid denna begäran häftas följande beting: 1:o at doctor Hellenius blifwer den förste historia naturalis professoren, 2:o at han får en owilkorlig rättighet at i sin tour tilträda indelt lön uti philosophiska faculteten, 3:o at mag. Bonsdorf i Upsala får survivance på succession efter h:r professor Hellenius. Tillika har h:r bergsrådet och riddaren Hisinger hos hans excellence cancelleren anhållit, at få inrätta härstädes en adjunctur uti historia naturali med 300 plåtars årlig lön, samt at mag. Bonsdorff må blifwa den förste adjunctus. Wid h:r bergs-

rådets begäran har consistorium ej annat at erhindra, än at han upgifwer den fond, hwaraf den utfäste lönen kan i alla tider med säkerhet utgå. Men wid h:r assessoren Haartmans project gjöras de anmärkningar 1:o at som Ylikylä rusthåll tilhörer redan academien, ehuru nyttjorätten emot en wiss årlig afgift är lemnad h:r assessoren i des lifstid, så äger han ej någon rättighet at disponera denna egendomen; 2:o at afkastningen från Ylikylä ej kan tagas högre än til 50 rd. årligen, hwartil h:r assessoren den förrut har til Kongl. Maj:t upgifwit. At förtiga andra lika alfwarsamma betänkligheter, h:r assessor Haartman kan säga: Qu' importe si je bouleverse l'academie, pourvû que je paroisse grand sur ses debris.

40. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop, Procanceller samt ledamot af Kongl. Nordstjerneorden.

Kiittää kirjeestä ja lausuu suuren ilonsa 30. VI. Tukholmaan palanneen Fredenheimin käynnin johdosta. — Tackar för brevet samt uttalar sin "oförtjenta glädje och lycka" med anledning av Fredenheims besök. F. hade återvänt till Stockholm den 30. VI.

Til Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren hade jag äran at med herr Konglig ceremoniemästaren¹ öfwersända et paquet med disputationer och programmer, som nästledit år härstädes utkommit. Nu har consistorium academicum under öfverläggning en af h:r assessoren Haartman projecterad inrättning til en historiæ naturalis profession. Wilkoren äro äfwen så tryckande både för academien och wetenskapen, som de äro förmånlige för Haartmanniska famillen. Ännu är ej deciderat om h:r professor Schalberg får Lundo annexepastorat; om det ej sker, så har denne logices professor endast at tilskrifwa sin logica den förlust han lider. Imedlertid äro hans omständigheter högst beklageliga: förr detta har han begärt cessionem bonorum, hwilken sak nu är under ventilation, doch uppskjuten til des ansökningen om Lundo blifwer gjord. Effter all probabilité blifwer h:r domprobsten Gadolin wald til bancorevisor för Åbo stift, hwilket höjeligen skal förtryta wår præsul. Uti domprobsteriet har h:r biskopen 4, h:r doctor Gadolin

¹ *Fredenheim.*

17 och h:r professorerne Cavander och Kreander hwarthera 1 rös-
ter. H:r borgmästaren Ullner är wald til bancorevisor för Åbo stad.
Wi hafwa haft härstädes en ganska long och kall währ: rågwäxten
skal i Åbo lähn wara wakrast, ehuru den ej lofwar någon ymnig
skjörd. De öfrige lähnen hotas med misswäxt. Den starka torckan,
som följt på kjölden, gjør at föga hopp är om währ utsädet och
höbärgningen.

— — — har äran at med djupesta wördnad framhärda — — —
Ärkebiskopens ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 8. Julii 1785.

Joh. Bilmark.

41. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop, Procanceller samt ledamot af Konglig Nordstjerneorden.

*Toivottaa hyvää uutta vuotta, kiittää kirjeestä. Tillönskar gott nytt år, tackar
för brevet.*

Det lærer wara bekant, at herr assessor Haartman i denna höst
warit sysselsatt med en professions inrättande uti arte veterinaria,
hwartil han wil anstå en fond af 40.000 d. k:mt, doch med wilkor,
at hans systerson h:r doctor Bonsdorf skal blifwa den förste profes-
soren, få både säte i philosophiska faculteten och den första der
lediga blifwande indelta lön näst efter herr professor Tidgren. Men
hans excellence academiecancelleren har pröfwat bäst wara, at den
nya professoren skulle höra til medicinska faculteten, hwilket ock
är consistorii tanka, men härmed är ej herr assessoren Haartman
nögd, emedan des systerson då skulle wara nödsakad at för länge
wänta på indelt lön. Ännu är saken ej afgjord.

Herr professor Gadd har i denna höst warit ganska illa sjuk; men
är nu, Gudi lof, något bättre; och torde gå longt ut, innan han
blifwer fullkomligen retablerad. Herr professor Schalberg är nyli-
gen prästwigd, och lærer således enligit hans excellences academie-
cancelleren's gracieusa löfte snart blifwa kyrkoherde i Lundo.

J denna höst har academien gjordt twänne förluster, genom herr
professor Olof Prysses och herr camerer Tolpos dödeliga frånfälle.
Den förre dog aldeles af ålderdom, war dock munter tils några tim-
mar förrän han afsomnade. Den senare dog af et swårt benbrott,

hwilken olycka hände genom en häst, som skenade. Dock är fägnensamt, at sterbhuset är temmeligen behållit. Herr camerer Björkboms son, som är vice landssecreterare härstädes, är af consistorio förordnad, at under vacancen förestå fogdesysslan.

Förr 30 år wid pass fick h:r camerer Björkbom utaf consistorio afskrifning på en brist, som befants i academiae aerario. Härwid har Kongl. cammarrevision icke allenast gjordt anmärkning, utan ock dömt, at de herrar professorer, som då bidragit til denna befrielse, skola nu återgälda densamma. Och som Högwördigste Herr Ärkebiskopen och Procancelleren befinnes äfwen öfwerwarit denna sak, så har jag enligt medföljande quittance betalt des andel. Lycka, at summan ej war större.

— — — Herr Doctorens, Ärkebiskopens — — — ödmjukaste tjenare

Åbo, d. 30. Decembr. 1785.

Joh. Bilmark.

Israel Björkiltä. — Från Israel Björk.

1. Högdäle och Höglärde Herr Philosophiæ Adjunct.

Med så mycken ynnest och höflighet har Herr Philosophiæ Adjuncten i synnerhet wid mine senare academiska åhr mig öfwerhopat, så at mig felas ord, hwarmed jag kunde och borde tilkiännagifwa mit förbundna och tacksamma sinne. Doch, änskiönt så är, skal jag likwäl aldrig förgiäta at wörda en sådan mig ertedd godhet. Haf ödmiuk tacksäjelse, min gunstige wälgynnare, för hwar dag i Åbo. Haf tack för sin benägna gratulationsskrift til mina herrar cameraters och min heder. Haf tack för beswäret med min krans til consistorium, huru han widare kom til Parnassen har jag fått höra af bror Forshäll. Haf ock änteligen tack för sit sista högtärade af d. 14. hujus, hwaruti min goda Patron bemöter mig med al höflighet, oförtient. Fortfar at gynna sin wördsamma tjenare. Utaf bror Forshäll, som i går reste härifrån, hörde jag, at Herr Philosophiæ Adjuncten åstundar underrättelse om boskapspästen härstädes. Men som jag kom hem, när den stante af, så kan jag wäl för min del ej mycket fått höra derom, mer än det, at den har

mäst begynt i Storkyro kring Napo, der slaget stod och det i blomstertiden, och sedan yppat sig mäst i alla sochnar. Wederleken har wid slika olyckeliga tider warit warm och tårr, ibland har den begynt på hästar, ibland på nötboskap. Såsom ingen har warit i stånd at med beskied öppna de döda creaturen, så wet man ej gifwa derom någon underrättelse, men på de mästa har utwärtens wijst sig, som en swulst el. böld och dermituti, som en börst, den folcket kalla skått, som ock träffat många menniskior, den de låtit straxt uppskiära och tagit ut börsten, och sen effter hand blifwit friska igen. Wid Iulii månads slut har siukan mäst uphört. För smittan har blifwit brukat mäst utan wärckan liebersticka, Ålandz rot och tiära. Et remedium har wår granne Hagman brukat, det han lärt af husarerne, hwilcket ock säjes hulpit en hans ko. Han har skurit kon i örat, tappat derutur blod, gifwit samma blod blandat med kons miöleke in åt kon och han har blifwit bättre. Få hafwa annors kommit sig före. Det har warit et säkert tekn, at om kon ej miölckat om afton el. mårگون, så har hon warit död innom et el. et halft dygn. Orsaken til denna pästen förmenes wara någon förgifftig ört, som doch ej synes giöra tilfyllest, emedan den ock träffat menniskior i deras yttre hud och kiött, hwarföre, de måste hålla före sådana skått komma af en förgifftat luftt. Denna pästens skadel. effect har warit på boskapen inemot 300 creatur och deröfwer i hwar sochn åhrligen, kiör och hästar.

Ifrån Sverige är hit en doctor med. skickat at hålla undersökning wid namn Hæggart; men han lär ej stort uträtta, så wida han ej kom i rättan tid. Det säjes, at prästerskapet skal gifwa härom underrättelse til Hans Maij:tt hwar och en ifrån sit pastorat. Til nästa post skal jag giöra mig om flera besynnerliga omständigheter underrättad. Min patronessa blir i denna weka resfärdig från Stockholm. Secret. Mathesius är ankommen. Borgm. Molin är här at reda ut sin suspenderade swärfaders trasslade härfwor. Stenbergen är aldeles satt ifrån sit fögderi. Borgm. Klufvensik skal endera wekan giftas med k.h. Aemelæi dotter, den yngsta. Wasa är ej mera lik sig. Iag lefwer in observo, doch förnögd tils vidare. Näst min ödmiuka wördnad har jag äran at med högachtning framhärda Herr Philosophiæ Adjunctens ödmiuke tienare

Wasa, d. 23. Aug. 45.

Israël Björk.

2.

Alku puuttuu. Början sakna.

Nu continuation af berättelsen om then sämre naturen. I Norrbotn fins sällan någon broksiäl, utan allenast grå och vikar siäl. Grå siälar äro af 3 slag, hwilecka fähwännerna åtskilja af storleken och kutnings tiden. Det största slaget kutar Kyndelmässotiden. Det andra Matsmässotiden, är något mindre. Det tredie och minsta någon tid dereffter. Wikar siäln kutar Pauli-omwändelse-tid, och swarfwar rätt konstigt kulor för sina kutar i snödrifwor, i hwilecka de hafwa bläst sig et håhl genom isen, hwarigenom föräldrarna fara up och neder effter behag til sine kutar. Grå siäln wistas mäst uppe på bara isen med sine kutar. Garnet til siälnät är tretrådigt, litet gröfre än laxnät, utaf bästa hampa man kan få, maskorna eller öglorna äro 1 ½ qwarter höga. These nät sättas ej allenast i sunden ther siälen plär passera igenom, som jag sist skref, utan ock kring låga stengrund, hwarest siälen höstetiden söker sin hwila, och wid runda klabbar, som äro åfwantil swärtade. Hæri vecklar nu siäln sig så hårdt, at man har swårt at få honom derut, sedan man först gifwit honom par öhrfihlar, at han donat. Härjämte följer nu Herr Philosophiæ Adjunctens och min wäns, herr Hast's beskrifning om folcks och boskapssiukdomarne, hwileken jag redan med förra posten bort aflämnat, men handt ej. Gör nu min gunstiga gynnare the strängaste observationer häröfwer, och låt mig sedan them i korthet weta. Thenna relation är wäl enfaldig, men af alla them jag sedt, tycks wara then renaste. Skått och pilar tycks onaturl:a och har ingen än med wisshet kunnat them framwisa utan misstancka, at thet icke skulle wara understuckit wärck. Läke-medel har herr Hast effter beskrifning præparerat, och wil för intet dela ut så framt the ej anslå. At boskapen då och då störtar om wintern tycks komma deraf, at giftiga örter blifwit insamlat med det öfriga höet. Herr Hast låter anmäla sin respect, hwilecket ock jag har den äran at göra, som med högachtning framlefwer Herr Philosophiæ Adjunctens ödmiuke tienare

Vasa, d. 31. Ianuarii 46.

Israël Björk.

Erik Julius Björneriltä. — Från Erik Julius Björner.

1. Ädle ock vidfrägdade Herr Professor.

Den äran Herr Professoren behogat visa mig med sin gunstiga skrivelse kan jag aldrig i min livstid med så tillräckelig vördnad vedergiälla, som Gud vet min hiärteliga önskan vara; hälst Herr Professoren, ehuru av medfödt ädle velat min ringa skriffit så gunstigt uttyda, som jag ej trodt hänner vara värdiger, i dy hon, såsom mit ringa ock vanskapeliga alster, har behövt ännu mycket längre skickas ock hövsas, om det i mit hide varit giörligit, där ju ej annat förråd är, än at ostökligit antiquitets byke, sannerliga! effter sådant djurs ringa lägenhet.

At jag vågat mig till at samma skriffit öfwersända ock underställa Herr Professorens i slike mål helt granssyntare ögon, har ej annan orsak varit, än först den vördnad iag hos mig burit för Herr Professorens velbekanta lärdom ock kunskap; sedan ock, å det min skriffit måtte i många mål både ändras ock rättas, därom jag doch gärna hade tillika skriffiteliga anhållit, om ei herr vicebiskopens, d. Brovallii, liust då infallande bårtresa, varit mig hinderliger; dock underlät jag icke vid samma tillfälle at genast visa mit förtroende för Herr Professoren i de nu här innelyckte vekobladen. Finnande jämvel av den, jämte flera mig gunstigt översändne lärda dissertationer de mundo non senefiente ei utan hiärteligt nögie, at huvudmålet, däri jag mindre kunniger var, fått tämmeligit bifall; ock dyy utbeder jag mig den äran, at få därav öfversända et utdrag till h:r professor Kohl i Hamburg at inryckas i hans Berichte von gelehrten Sachen.

Den av mig altid hiärteliga vördade herr professor Scarin torde med gunst. Herr Professorens så vel som mit ringa tycke om jordens samt havsvatnets tvivelactiga ålderdom ej vara så aldeles nögder, så vida honom behogat förr 1½ månad sedan överskicka mig allena et blad av en hållen disputation, där i helt annat tycke ådagaläggas, med orden: hypothesis, quæ, orbis habitabilis senio raptim detrito, juventam nescio quam firman an vero infirman, eidem nuperrime restituit, quam in scholis philosophorum, presertim *historicorum*, existimationem inveniet, dies docebit, etc. Ändock

jag alltid förmodar honom, såsom en oväldiger ock verkkelige kiäcker politicus, velat upricktigt tillstå med en vis skalld:

Diversum sentire duos de rebus iisdem
incolumi licuit semper amicitia.

Gunstige Herr Professor, låt mig vid tillfälle få samma disputation i extenso, ändock jag ei vet des rubrique el. titul, ock då torde jag jämväl kunna bliva hugnader med en annan, som skall vara utkommen de Tavastia. Vidare ock, ehuru min magra anti-quitets syssla ej tillåtit mig få effter önskan idka physiska handlingar, dock har min Herr Professor med sina alldeles curieusea ock fräderika dissertationer i hvarjehanda sådane mål så upmuntrat mig, at jag, som av missunsame dålgar¹ skyndas till alt större ålder, får dock gläder² med Solone hos Plato sägia: *Ἡράβρω δ' αἰεὶ πολλὰ διδάσκόμενος.*

Var dy Herr Professor framhärdeliger i så angenäme gåvor, där-före ock iag snart skall veta min skyldighet med ännu en, ehuru hastad skriff, den iag kalladt: Närmare undersökning om de *strek* ock *varo*, dem syndafloden samt Östersjön ock Vesterhavet hava lemnat, ei allena å *jorden*, utan ock i *klippor* samt *stränder*, till at jämväl därmed finna, antingen jorden sig uphögt, eller ock vatnet avtagit; därhos om mann må därav något döma om Nordens åldriga åboning. Hvilket iag dess velmentare utbeder mig få giöra, som iag märkt av min förra hos gunstige Herr Professoren esse meas nugas aliquas.

För övrigt ock mäst vördsam hälsning till herr vicebiskopen d. Brovallius, samt herr professoren Scarin önskar iag ej allena, at den nådige Guden, täcktes velsigna Herr Professoren med framgent nöge, velmågo ock hällso, — — — ädle och vidfrägdade Herr Professorens velunnaste tienare

Stockholm, d. 14. Julii 1748.

E. J. Biörner.

Tämän jälkeen luettelo painovirheistä ja lopuksi seuraava kappale: — Här-efter en förteckning på tryckfel och till slut följande stycke:

NB. En vacker disputation är vid år 1700 hållen av Linder el. Lindestolpe de pomis hesperidum. Männe densamma kan vara till fångs?

¹ Möjl. samma ord, som svenska dial. dalk = dum stackare, tölp.

² = gläder, glad. R. av SAOB.

H. H. Boijelta. — Från H. H. Boije.

1. Högwördigste Herr Docktor och Biskop samt Procantzlair, Min Högtärade Kära Bror.

Under den siuklighet jag dragits med sedan min hemkomst ifrån Åbo har jag dock förnöjt mig med dett håppet at få den förmon see min Bror här hos mig, hwarom jag nu ödmiukast anhåller med den tillägning at dett icke skier såm en kort visite, då porten nödwändigt måste förbj resas.

Jag har nog syslosatt mig at utgrunda den bästa utvägen till at få behålla min Bror här qwar dett längsta som möjeligit wore, utj hwilken afsicht jag författat de på åtföljande bilaga anförde trenne projecter, det dependerar nu af min Brors grace, at widtaga hwilcketdera som best synes och minst faller beswärligit.

Min fulla föresats hade warit at sielf personligen wara min Bror till mötes hos min redeliga wän, kyrckioherden herr magister Edner, men beklageligen continuerar min långsamma halsfluss, så at jag intet wågar mig ut, men innesluter mig och den omförmälte saken utj min Brors redeliga ynnest, wänskap ock godhet, samt väntar med dessa mina utskickade et gunstbenägit munteligit swar och utlåtande. Med en uprichtig och mycken högachtning har jag den äran at städse framhärda och lefwa min Högtärade käraste Broders ödmiuke och trogne tienare

Hatanpä, d:n 24. Januarii 1767.

H. H. Boije.

Till Höggunstigt ompröfvande ok utlåtande underställes efterföljande.

1:o: den 26. om aftonen kommer Högwördigste Fader till Birckala, hwarest han i slätta rumm blifwer logerad, samt emottagen på sätt skie kan, hälst den Heliga Skift innehåller, att den legda herden intet är stort att lita på, men dett vill intet hielpa, han får låf hålla ut den aftonen ok natten med så godt som han vankas;

2:o: den 27. värckställes förrättningen i Birckala kyrcka, hwilcken torde gå så långt ut, att den Högwördigste nödwändigt torde behaga spisa middag derstädes (hwilcken annars skulle stå färdig ok vänta des ankomst på Hattanpä), men att åter tillbringa natten i dessa slätta rumm, dett ser jag intet vara någon nödwändighet, utan samma afton kan resan skie till Hattanpä, som är allenast en liten mil derifrån belägit, hwarest Hans Högvördighet med hela des sällskap, så andeliga som werldsliga, skall af ett godt hierta blifwa emottagne utaf en

krasslig wärd ok glad wärdinna samt blifva försedde med goda rumm, skiälige sängar samt välfägnade efter råd ok lägenhet dock till nödortfen;

3:o: den 28., som är resdagen till Messuby, hålles till godo på Hattanpä så godt husett förmår ok kan åstadkomma;

4:o: den 29., som är förrättningsdagen i Messuby, reses ifrån Hattanpä till kyrkan, hvilket är allenast ett litet stycke, ok knapast två gånger så långt som ifrån prestegården, då så väl jag som husbonde räknar för en heder som mine hästar för en lycka, att få fortskaffa landets högsta andeliga förman med des svite, på hvilket sätt tillgången af hästar ej skall giöra hinder.

Ännu på en annan facon.

1:o: sedan förrättningen den 27. gådt hos sig i Birckala, så torde efter dett hafda arbetet en nödvändig hvila tarfvas, äfven som giöromålen derstädes torde hindra afresan then dagen, ehuru dett ömmar mig, att tvänne nätter skola tillbringas i så slätta rumm.

2:o: så skier resan derifrån den 28. till Hattanpä, hvarest spisas middag, ok ifall dett blifver en nödvändighet, att afton förr förrättningsdagen infinna sig på prästegården, derest wärden intet är hemma, så skier resan dit; men i vidrigt fall kan nattlägret bli på Hattanpä.

3:o: den 29. sedan förrättningen är slutad i Messuby kyrcka, reses till Hattanpä derest all dett samma, som den åtföljer, kan med lika beqvämlighet uträttas, som utj prestegården.

4:o: den 30. hvilas på Hattanpä ok hålles till godo hvad som kan vancka.

5:o: den 31. reses till Ruoväsi, ty att på sex mil hafva tvänne resdagar, håller jag för onödigt utj detta före, då man är säker, att slippa vänta på hästar vid ombyten.

Den (*sic!*) tredie fröslaget.

Att Herr Doctorn ok Biskopen kommer till Hattanpä hvad dag han behagar ok hvilar derut i några dagar, samt igenom klockareposten låter ändra de följande terminer, hvilket skiedt tillförene ok hvarmed jag vore nöjdast, som skulle räkna dett för både heder ok vänskap, om jag i några dagar finge behålla honom här hos mig. Hattanpä, den 24. Januarii 1767.

H. H. Boije.

M. J. Brahelta. — Från M. J. Brahe.

1. Högwördigste Herr Doctor och Archiebiskop, samt Upsala Academie Procanceller.

Som mig blifvit berättat at herr probsten Trundström uti Erlinghundra härad och Onsala sochen skall vara mycket gammal och

siuklig så at han svårligen kan förrätta probstesyslan, — — — altså anhåller jag ödmuikeligen det täcktes Herr Doctorn och Archiebiskopen visa mig den gunst och benägenhet at nu utnämna förenämnde kyrkoherde h:r magister Viberg till Probst och sedan vid sig yppande ledighet till häradsprobst. — — —

Högwördigste Herr Doctorn Archiebiskopen och Procancellerens ödmuike tienare

Rydboholm, d. 10. Sept. 1780.

M. J. Brahe.

2. Högwördigste Herr Doctor, Ärkebiskop och Upsala Academie Procanceller.

— — —, så kan jag dock ej underlåta at nu recomendera honom¹ hos Herr Doctorn och Ärkebiskopen til ärhållande af den nu ledig blefna Prostesysslan med lön uti dess contract — — —

Högwördigste Herr Doctorns och Ärkebiskopens ödmuike tienare

Stockholm, d. 15. Ianu: 1784.

M. J. Brahe.

3. Högwördigste Herr Doctor och Ärkebiskop samt Upsala Academie Procanceller.

Med Hans Kongl. Höghets Hertigens af Södermanlands nådiga tillstånd får jag den ähran låta Herr Doctorn och Ärkebiskopen veta det Hans Kongl. Höghet har nådigst bifallit att kyrkoherden i Wassunda magister Biörk blifver hedersprobst och prosten och kyrkoherden i Skokloster magister Wiberg får behålla contractet och lönen. Förblifver med högacktning Högwördigste Herr Doctor och Ärkebiskopens samt Upsala Academie Procancellerens ödmuike tienare

Stockholm, d. 1. Mars 1784.

M. J. Brahe.

¹ Mag. Viberg.

Joh. Branderilta. — Från Joh. Brander.

1. Högwördigste Herr Doctor, Archibiskop och Procanceller.

Toivottaa onnea arkkipiispanvirkaan. — Lyckönskar till ärkebiskopsämbetet.

Högwördigste Herr Doctors, Archibiskopens och Procancellerens ödmjukaste tjänare

Enköping, d. 9. Septemb. 1775.

Joh. Brander.

Juhana Browalliukseita. — Från Johan Browallius.

1. Ädle och Höglärde H:r Magister och Adjuncte.

Jag förmodar, at H:r Adjuncten numera lärer lyckeligen wara framkommen till Stockholm, och önskar ytterligare lycka uti ansökningen.

Under h:r Pippings couvert, som ock innesluter detta, har jag skrifwit h:r generalmajoren baron Wrede till och fliteligen recommenderat H:r Adjunctens sak; jag skrifwer ock nu ytterligare till secreteraren Sernander och andre gode wänner. Uti baron Wredes bref är ock någre andre angelägenheter; om H. Adjuncten tager det emot, skall jag be, at det motte ju förr ju häldre komma fram. Det kunde icke skada om ock H:r Adjuncten anmodar honom, baron Werede, at tala med hans excellence; s. Sernander gör wel det bästa i saken om H. Adjuncten allenast adresserar sig förtroligen till honom.

Ingenting har jag hört af mag. Mesterton; jag bad honom höra effter husrum; gofwe tiden med, så torde H. Adjuncten wara så god och fråga dereffter.

Nu är ock d:r Leches ansökning till physices professionen inkommen; tänk hur wel det war wi skyndade. Jag förblifwer oföränderl. edle och höglärde H:r Adjunctens hörsamste och trogne tienare

Åbo, d. 31. Julii 1746.

Joh. Browallius.

A tergo: Philosophiæ Adjuncten wid Kl. Academien i Åbo Ädle och Höglärde H. Mag. Carl Fredr. Mennander i Stockholm.

2. Ädle och Höglärde H:r Magister och Adjuncte.

Tiden tilloter mig ej mer än at skrifwa några ord. Effter H:r Adjunctens begiäran afgår nu bref om h. Woltemat till hans excellence. Jag hoppas det skall hafwa önskelig effect. Hälsa äfwen h. Woltemat från mig och försäkra at jag med nögie tienar honom en annan gång.

Om husrummen skrifwer mag. Mesterton, men de äro odrägel. dyre. Hälsa h. doct. Bergius, jag skall med nästa post v. D. swara; i dag hinner jag skrifwa till ingen. Mag Krook har complimenterat mig med et skamlöst bref. Derföre, at han utan sin särdeles förtienst kom på förslag; hälsa h:r secret. Sernander och berätta honom det.

Gud gifwe H. Adjuncten et lyckligt utslag i sin ansökning med det första; skulle något twifwelsmål yppas, så bed Sernander allenast draga saken litet ut; om 3 weckor, will Gud, hoppas jag wara i Stockholm; och då skall man wäl finna råd. Jag är oföränderl. med all tillgifwenhet ädle och höglärde H. Adjunctens hörsamste och trogne tienare

Åbo, d. 14. Aug. 1746.

J. Browallius.

A tergo: Ädle och Höglärde Herren H. Mag. Carl Fredric Mennander, beröml. förtient Adjunctus Philosophiæ wid Kl. Aca- demien i Åbo detta, Stockholm.

3. Högärewördige och widdberömde H:r Professor.

H:r Professorens angenäma af d. 30. sidstl. Octobris har jag hafft den äran at undfå. Uprichtig wänskap, förtroende och tjenstfärdighet skall på min sida så mycket mindre fela, som jag wärkeligen på H:r Professorns wenskap icke allenast räknar, utan ock sätter et ganska stort wärde. Jag tackar för anstalten angående curatelen wid Österbottniska nationen, och håller hwad giordt är aldeles för det bästa. Nu med posten styrker jag consist. eccles. at anmoda H. Professoren om biträde, jag förmodar H. Professorn icke undandraget sig; ty det torde wara nyttigt fgr framtiden, som det ock är af mig wäl ment. Cancelleren har wäl uti sit betänkande conformerat

sig med consistorium och altså recommenderat Cerenius; han är ock fast i det sinnet; ty han utlät sig i förrgår at det wore oskäligit lägga sig emot en så gammal betient. Men jag fructar, han icke lärer särdeles giöra några vidare steg; emedan här äro så starcka recommendationer i synnerhet för Gezelius; och torde kanske Hans Maj:tt blifwa bragt at sielf nämna någon ut. Ty kan jag ändå icke wist weta huru saken må aflöpa; siukt måste det wara, effter så långt dragas på tiden. Imedeltid skall jag icke underlåta än ännu giöra något för Cerenius om jag kan, ehuru swårt jag har före at publikt lägga mig mot de andra. Jag tror sannerl. om secretariatet är starkare spännande än det war om logices profession, men då hade jag anledning at tala för consistorii giöromål. Förblifwer med hög-acktning och uprichtighet S. T. H. Professorens hörsamste tienare

Stockh., d. 14. Nov. 1746.

Joh. Browallius.

A tergo: Högärewördige och widtberömde Herren H. Mag. Carl Fredric Mennander, beröml. förtient Professor H:æ Nat. wid Kongl. Academien i Åbo.

And. A. Båldilta. — Från Anders A. Båld.

1. Högwördige Herr Doctor, Procancellarie och Biskop.

Höggunstige Gynnare.

Pyytää myötävaikutusta isävainajansa saarnakokoelman (Passions betraktelser) leviämislle Suomeen. — Ber C. F. Mennander söka sprida sin avlidne faders predikosamling (Passions betraktelser) i Finland.

Högwördige Herr Doctorns, Procancellariens och Biskopens ödmuikaste tjenare

Stockholm, d. 7. Jul. 1758.

And. A. Båld.

Henkilö- ja paikannimistö. – Person- och ortnamn.

Luettelon käyttäjää pyydetään ottamaan huomioon ensimmäisen osan luettelon alkuhuomautukset.

Vid registrets användning torde de inledande anmärkningarna till första delens register beaktas.

Aachen, kaup. Reininmaakunnassa, stad i Rhenlandet ..... 241 Adlerberg, Göran, valtionkomissari, statskommissarie ..... 153, 160 Adlerbeth, Jöran Gudmund, kuninkaall. sihteeri, kungl. sekreterare 354, 400, 407, 447, 448, 471, 502, ... 589, 590, 593, 594 Adlercrantz, Karl Fredrik, ylihovintendentti, vapaaherra, överhovintendent, friherre ..... 229, 233 Adlerheim, Pehr, sittemmin vuori-neuvos, sedermera bergsråd 141, 182 Adlermark, Karl Gustaf, ulkoasiaintoimituskunnan protokollasiht., vapaaherra, protokollsekret. vid utrikesexpeditionen, friherre ..... 580 Adolf Fredrikin seurakunta, församling ..... 531 Aeimelæus, Anders, Yli-Satakunnan tuomari, häradshövding i Övresatakunda ..... 258 Aeimelæus, Clara Maria, kts. se Pryss.	Aeimelæus, Nils, Isonkyrön kirkkoherra, kyrkoherde i Storkyrö .. 685 Afström, kähertäjä, hårfrisör .... 184 Agésilæus, Spartan kuningas, konung i Sparta ..... 53 Agricola, Georg Anders, d:r med. 105 Ahrnberg, Henrik, Lemun kappalainen, kapellan i Lemo ..... 162 Ahvenanmaa ..... 238, 488 von Aken, Karl Philip, Turun hovioik. assessori, assessor i Åbo hovrätt ..... 434, 527, 534 Ala-Lemu, kts. se Lemu. Alanus, Henrik, Turun akat:n varakirjastonhoitaja, sihteeri ja dosentti, vicebibliotekarie, sekret. o. docens vid Åbo akad. .. 492, 673 Aleksanteri Suuri ..... 78 Alexander den store, se Aleksanteri Suuri. Alléen, Erik Joh.(?), sittemmin Turun postimestari, sederm. postmästare i Åbo, tahi — eller: Gustaf Alléen, kaupp. Turussa, handl. i Åbo 94

- Alopæus, Magnus Jakob(?), maist., sittemmin leht., tuomiorov. ja piispa Porvoossa, teol. t:ri, mag., sederm. lektor, domprost och biskop i Borgå, teol. d:r 243, 310
- Alstrin, rouva, fru 632
- Altan, Israel, mag. 77, 623
- An(d)sten, laivuri, skeppare 143, ... 148, 158
- Anika, "syster A" 33
- d'Anville, Jean Baptiste Bourguignon, ranskal. maantieteilijä, fransk geograf 483
- Appellöf, konsist. notaari, konsistorienotarie 679
- Appelroth, kauppias, köpman, 426, ... 424, 426, 428, 453, 475
- Arckenholtz, Johan, valtiomies, historiantutkija, statsman, historiker 134, 165, 167, 195, 355, 458, ... 471, 508, 678
- Arelin, Joh., mag. docens 680
- Arenius, Gabr., maist., Vaasan kap-pal., mag., kapell. i Vasa 282, ... 338, 342, 344, 588
- Arius, aleksandrialainen presbyyteri, alexandrinsk presbyter 171, 177
- Aristides, Publius Aelius, kreikkal. puhuja ja sofist, grekisk rektor och sofist 525
- Armfelt, Erik Joh.(?), Uudenmaan jalkaväkirykment. ent. majuri, vapaaherra, f.d. major vid Nylands infanterireg., friherre 647
- Arnell, Axel, kamarineuvos, sittemmin valtaneuvos, kammarråd, sedermera riksråd 226, 446
- Arnell, Jonas, sotilastoimituskunnan toimitussihteeri, expeditionsekreterare i krigsexpeditionen 444
- Arrhenius, C. S.(?), kuninkaall. siht., kungl. sekret. 217, 379
- Artukainen — Artukais, tila Raisiossa, lantgods i Reso 672
- "As"(?), kreivi, greve 230
- Askergren, Anders, kirjakauppias, bokhandlare 194, 199, 214, 217, ... 231, 288
- Aspegren, Gabr., stud. 67
- Attu, kartano Paraisilla, lantegendom i Pargas 95
- Augustin, laivuri, skeppare 49, 73, ... 110, 283, 285, 289, 290, 490, 628
- Augustus, Rooman keisari, romersk kejsare 431
- Avellan, Mikael, dosentti, sittemmin Tammelan kirkkoh., teol. t:ri, docens, sederm. kyrkoherde i Tammela, teol. d:r 382, 429, ... 499, 510, 651, 660, 670, 674, 680
- Avén, kauppa-apulainen, handelsbiträde 158
- Backala, talo Isossakyrössä, gård i Storkyrö 599
- Backman, Daniel(?), Finströmin kirkkoherra, kyrkoherde i Finström 341
- Backman, Laurenz, kauppias, K. F. M:n velipuoli, handelsman, C. F. M:s halvbroder 8, 17, 28, 32, ... 33, 34
- Bacon, Francis, Verulamin paroni, filosofi, baron av Verulam, filosof 113
- Baelter (Bälter), Sven, teol. kirjailija, teologisk författare 108, 201
- Baër, Anders, turkul. tukkukaupp., grosshandlare i Åbo 630, 633
- Bahr, kts. se Baër.
- Bané, suku, ätt 187
- Banks, Joseph, engl. mesenaatti ja luonnontutkija, engelsk mecenat och naturforskare 433
- Barck, Nils, hovkansleri, kreivi, hovkansler, greve 574
- Barck, Ulrik, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 363
- Bartholin, Thomas, tanskal. anatom, dansk anatom 105

- Beck-Friis, Joakim, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 290, 306
- Beckholmen, se Pikisaari.
- Beckman, Karl Joh., maist., Taivassalon kirkkoh., mag., kyrkoh. i Töfsala 113, 115, 118, 119, 156, ... 158, 214, 256(?)
- Bellman, Karl Michael, ruots. runoilija, svensk skald 291
- Bender, kaupunki Bessarabiassa, stad i Bessarabien 277
- Bennet, Fredrik, Hallannin laamanni, vapaaherra, lagman i Halland, friherre 509
- Benzelius, suku, släkt .. 529, 530, 531
- Benzelius, Henrik, arkkipiispa, ärkebiskop 281
- Benzelius, Karl Jesper, Lundin prof., sitten Strängnäsän piispa, prof. i Lund, sederm. biskop i Strängnäs 521, 530, 531, 535
- Benzelstierna, Lars, Västeråsän piispa, biskop i Västerås 146, 226, 333, 341, 361(?), 435, 516, 517, ... 519, 521, 522, 524, 525, 526
- Benzelstierna, Mattias, valtiosihtööri, ylipostinhoitaja, statssekreterare, överpostdirektör 141, 177, ... 303, 572(?)
- Berch, Karl Reinhold, numismatikko, kanslianeuvos, numismatikker, kansliråd 194, 195, 200, 201, 217, 260, 270, 277, 338, 352, 357, ... 363, 483
- Berg, "fader B." 291
- Berg, Hans, kauppias Kristiinankaupungissa, handelsman i Kristinestad 6, 7, 12, 16, 18, 19, 22, 23, ... 28, 29, 30, 34
- Berg, Zach., turkulainen kauppias, handelsman i Åbo 653
- Berg, laivuri, skeppare 104
- Bergenskjöld, Karl Henrik Esberg, hovioik. presidentti, hovrättspresident 221
- Bergenschöld, Zach., kansliajunkkari, kanslijunkare 272
- Berger, kansliavirkamies, kansli-tjänsteman 146
- Bergh,¹ kanslianeuvos, kansliråd 194
- Bergia 447
- Bergius, Anders, d:r 693
- Bergius, Bengt, pankinkomissaari, bankokommissarie .. 171, 188, ... 189, 207, 219(?)
- Bergius 130, 199
- Bergman, merikapteenin leski, sjökaptensänka 149
- Bergslagen, vuorikunta, sammanhängande bergslagsbygd 148
- Bernstorff, Johan Hartvig Ernst, tanskal. valtiomies, kreivi, dansk statsman, greve 267, 277
- Beronius, Magnus, Upsalan profess., sittemmin arkkipiispa, prof. i Uppsala, sederm. ärkebiskop .. 622
- Bertula, se Perttula.
- von Besser, Johann, saksal. oppinut ja kirjailija, tysk lärd och författare 357, 618
- Beyer, Gabriel Andersson, kreikan kielen lehtori, lektor i grekiska 290
- Bielfeldt, Jakob Friedrich, poliittinen kirjailija, politisk författare 199, 214, 407, 410
- Bielke, Nils, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 327, 332, 477
- Bielke 283, 285, 510
- Bielke (stipendi, stipendium), .. 623
- af Bierchén (Bjerkén), Per, kanslianeuvos, t:ri, kansliråd, d:r 240, 299, 330, 331, 355, 362, 371, 380, 401, 428, 430, 441, 446, 452, 453, ... 484, 497, 502
- Bilmark, Johan, Turun akat:n profess., professor vid Åbo akademi

¹ Näin alkuperäisessä. Eiköhän pitäne olla Berch? — Sä i originalet. Troiligen avses här Berch?

- 107, 117, 119, 130, 142, 148, 152,
161, 162, 175, 199, 214, 217, 238,
239, 285, 335, 419, 439, 465, 510, 582
- Birger Jarl 471, 486
- Birkkala, se Pirkkala.
- Biskopskulla, pitäjä Uplannissa,
socken i Uppland 622
- Biskopsåker, se Piispanpelto.
- Biörk, Johan, Wassundan kirkko-
herra, maist., kyrkoherde i
Wassunda, mag. 691
- Biörkbom, Thomas, akatemian kam-
reeri, akademikamrer 433, 435,
554, 566, 572, 577, 586, 644, 661, 684
- Bjärnä, se Perniö.
- Björklund, Christ. Isaaci(?), mag. 45
- Björklund, Isak, jumaluusopin
prof. Turun akatemiassa, teolo-
gieprof. vid Åbo akademi 13, 14,
..... 15, 394(?)
- Björkman 577
- Björneborg, se Pori.
- Björnstjerna, Johanna Katarina
(synt. född Burman), arkkipiis-
patar, ärkebiskopinna 557, 558
- Björnstjerna, Magnus Olof, kirjas-
tonhoitaja, bibliotekarie 276
- Blomberg, Karl Petter, lähetystö-
saarnaaja, legationspredikant .. 548
- Blomqvist, Fredrik, turkul. kello-
seppä, urmakare i Åbo .. 202, 204
- Blåfjäll, leskirouva, änkefru 653
- Bock, Henrik 197
- Bogesund, fideikommissi Uplan-
nissa, fideikommissi i Uppland 420
- Boije, Hans Henrik, Uudenmaan ja
Hämeen l:n maaherra, sitt. Val-
tiokonttorin presid., vapaaherra,
landshövding i Nylands o. T:hus
län, presid. i statskontoret, fri-
herre 279, 509, 538
- Boman 149
- Bomanni, Philippus, fysicus 105
- Bonde, suku, ätt 195
- Bonde, Gustaf, valtaneuvos, riks-
råd 195
- Bonsdorff, Gabriel, mag. 681, 683
- Borg, laamanni, lagman 465
- Borgström, Joh., lehtori, lektor 56,
..... 73, 531
- Borgå, se Porvoo.
- Borås, kaupunki Länsi-Göötan-
maalla, stad i Västergötland .. 678
- af Botin, Anders, hist.tutkija, ka-
marineuvos, hävdatecknare, kam-
marråd 157, 182, 219
- Boucher, François, ranskal. taide-
maalari, fransk målare 413
- de la Bourdonniere 464, 465
- Braganza, herttua, hertig 490
- Brahe, Christina Charlotta (synt.
född Piper), kreivitär, grevinna
..... 170, 176, 220
- Brahe, Magnus, sittemmin Kustaa
III:n luottamusmies moninaisissa
asioissa, kreivi, sederm. Gustav
III:s förtroendeman, greve 170
- Brahe(?), Pehr, junior, valtak:n
drotsi, kreivi, riksdrots, greve 197
- Brandenberg, sotatuomari, auditör 633
- Brandenburg (och Petersson), kaup-
pahuone, handelshus 362
- Brander, konsuli, konsul 157, 201,
..... 221, 529
- Brandt, Joh. Alex, lakit. t:ri, juris-
d:r 156, 633
- Bratt, Joh., mag. 50
- Breant, Joh. J.(?) 180, 193
- Brehmer, Jakob, turkul. kaupp. ja
laivanvarust., handlande och
skeppsredare i Åbo 630, 633, 648,
..... 650, 667
- Breitholtz, Karl Edvard, varatuomari,
vicehäradshövding 322
- Bring, kts. se Lagerbring.
- Bring (cfr. Lagerbring), Sven,
historiankirjoittaja, hävdateckna-
re 166
- Brochman, Nils Reinhold, antikvi-
teettiarkiston kanslisti, assessor,
antikvitetsarkivets kanslist, as-
sessor 320

- Brotterus, Karl, senior, Turun hovioikeuden neuvos, hovrättsråd i Åbo hovr. 47, 266, 268, 629
- Browallius, Johan (senior), Turun piispa, biskop i Åbo 687, 688
- Browallius, Johan (junior), hovioikeuden virkamies, hovrätts-tjänsteman 50
- Browallius, Maria, kts. se Cerenius, Maria.
- Bruckman 105
- Brunberg, Karl Fredrik, yliopp., stud. 646
- Brunnerus, Johan, maist., Turun kappal., mag., kapellan i Åbo 421, 425, 426, 427, 429, 430, 435, 448
- Brusell, luutnantti, löjtnant 82
- Brygger, Sigfrid, Pirkkalan kap-palainen, kapellan i Birkala .. 234
- Brähler¹ 483
- Bunge, Sven, kanslianeuvos, sit-temm. valtaneuvos, kreivi, kansli-råd, sederm. riksråd, greve 177, .. 203, 226, 330, 406, 533, 566, 587
- Burman, sihteeri, sekreterare 323
- Burman, kts. se Björnstjerna, Jo-hanna Katarina.
- Burn, Robert, laivuri, skeppare .. 472
- Burtz, pankinkommissaari, banko-kommissarie 192
- Bussila, se Pussila.
- Büsching, Anton Friedrich, saksal. maantieteilijä, tysk geograf 199, ... 211, 290, 292, 356
- Båld, Anders, innokas pietisti-pappi T:holmassa, sitten Värmdön kirkoherra, ivrig pietist-präst i Sthlm, sederm. kyrkoh. i Värmdö 267, 359
- Bähr, David, maatullien yli-inspehtori, överinspektor vid lanttul-larna 653
- Bälunge, seurak. Upsalan arkkihiip-pak:ssa, församl. i Uppsala ärke-stift 554
- "Bäven", ravintola?, värdshus? 178, 184, 213, 220
- von Böhnen, Johan Casper, kama-riherra, Länsi-Norlannin laaman-ni, kammarherre, lagman i Västernorrland 181
- Bökman, kunink. siht., kgl. sekret. 240, 293, 301, 305
- de Cailler, kirjailija, författare .. 410
- Cairenius, Kurun kappal., kapellan i Kuru 275, 299, 300, 304, 310, ... 311, 315
- Cajalén, laivuri, skeppare 171, 201, ... 218, 219
- Cajalén, siht., sekret. 641, 658
- Cajander, laivuri, skeppare .. 411, 414
- Cajander, Zachris, maist., Uuden-maan ja Hämeen l:n rak.ryk-m. saarn., vihdoin Helsingin kirk-koh., mag., predik. vid Nylands o. T:hus l:ns drag.reg., slutl. kyrkoh. i H:fors 530, 531
- Cajanus, Eric (?), maist., hospi-taalin saarn. Turussa, mag., hospit.-predikant i Åbo 11, 12
- Callmeyer, Turun tulliyli-inspehtori, tullöverinspektor i Åbo 385, 670
- Calonius, Mathias, lainoppinut, ju-rist 219, 347, 381, 390, 472, 485, ... 662, 663, 664, 665, 676
- Carl, konung, hertig, prins se Kaarle.
- Carlborg, Jakob Henrik, Pohjan kirkkoherra, hovisaarnaaja, kyr-koherde i Pojo, hovpredikant 77, ... 142, 214, 265, 266, 271

¹ Näin alkuperäisessä. Eiköhän tarkoitettane: Bremer, Jakob? — Sä i ori-ginalet. Troligen äsyftas Bremer, Jakob?

- von Carlson, Joh. Gust., sotilastoi-
mituskunnan toimitussiht., expe-
ditionssekret. i krigsexpedition-
nen 443, 444, 471
- Carlstedt 119
- de Carnall, Karl Konstantin, evers-
tiluutnantti, vapaaherra, överste-
löjtnant, friherre 647
- Carpelan, kapteeni, kapten 265
- Cartesius, Renatus, ransk. filosofi,
fransk filosof 9
- Catharinedal, Katariinanlaakso, kts.
Ispoinen—Ispois.
- Cavander, Christian, Vaasan kou-
lun rehtori, sittemmin teol. prof.
Turussa, rektor för Vasa skola,
sedermera teol. prof. i Åbo 439,
..... 531, 678, 683
- Cederström, Karl, Etelä-Suomen
laamanni, vapaaherra, lagman i
Södra Finland, friherre .. 94, 95, 650
- Celsing, Gustaf, valtiosiht., sitten
kauppakollegion presid., stats-
sekreterare, sedermera presid. i
kommerskoll. 268, 281, 282, 509
- Celsius, Anders, professori Upsa-
lassa, astronomi, profess. i Upp-
sala, astronom 58, 60, 622
- Celsius, Olof, junior, varakirjaston-
hoitaja, prof., sittemmin piispa,
vicebibliotekarie, prof, sederm.
biskop 141, 158, 159, 285, 347,
.. 473, 491, 517, 522, 524, 526, 530, 532
- Cerenius, Maria, synt. född Bro-
wallius, rehtorin rouva, rek-
torska 100
- Cerenius, Märten, Turun koulun
rehtori, rektor för Åbo skola
..... 50, 60, 694
- Chabrias, ateenalainen sotapääl-
likkö, atensk härförare 51
- af Chapman, Fredrik Henrik,
ruotsal. laivanrakentaja, svensk
skeppsbyggare 281
- Cheilanus, kts. se Keilanus.
- Choiseul, Etienne François, ransk.
valtiomies, fransk statsman 157,
..... 476
- Chydenius, Antti (Anders), Kok-
kolan kirkkoh., rovasti ja teol.
t:ri, kansantaloudell. kirjailija,
kyrkoh. i Gamlakarleby, prost
och teol d:r, nationalekonomisk
författare 623
- Chyträus, Henrik, Turun tuomio-
kapit. notaari, konsist. notarie
i Åbo 662, 664, 666
- Cicero, Marcus Tullius, roomal.
puhujaja, kirjailija ja valtiomies,
romersk talare, författare och
statsman, ... 61, 65, 69, 631
- Cimon, ateenal. sotapäällikkö ja
valtiomies, atensk härförare och
statsman 49
- Claréen, Anders Gabriel, sisä-
asiaintoimituskunnan toimitus-
sihteeri, expeditionssekreterare i
inrikesexpeditionen 383, 445
- Clevberg, Karl Abraham, lingu-
arum professor Turussa, i Åbo
..... 110, 167, 202, 509, 646, 680
- Clutius, Augerius, kasviopin tut-
kija, botanist 105
- Collin, Fredr., maisteri, sittemmin
Hämeenlinnan koulun reht. ja
Helsingin kirkkoherra, magis-
ter, sedermera rektor för Tavaste-
hus skola och kyrkoh. i Helsing-
fors 286, 356, 397, 409, 489, 496, 516
- Commodus, Rooman keisari, ro-
mersk kejsare 288
- Conon 50
- Cornelius Nepos, roomal. histo-
rioitsija, romersk historiker 45,
46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 94, 525
- Corois, kts. se Koroinen.
- Corp(o)lander, H., laivuri, skep-
pare 108, 119, 129, 130, 135, 139,
140, 188, 189, 190, 214, 217, 218,
255, 256, 265, 274, 276, 278, 279,

- 280, 328, 347, 407, 427, 429, 469,
485, 487, 489, 490, 492, 494, 508,
..... 509, 570
- Coypel, Antoine, ranskal. taide-
maalari, fransk målare 489
- Cramer, Johan Baptist, saksal.
pianisti, tysk pianist 278
- Cranach, Lucas, saksal. taidemaalari
ja graafikko, tysk målare
och kopparstickare 278
- Creutz, Gustaf Philip, ruots. runoi-
lija ja diplomaatti, kreivi, svensk
skald och diplomat, greve 342,
..... 502, 679
- Creutz, Hedvig Helena, kts. se
von Morian.
- Cronhjort, Karl Gustaf, sotakolle-
gion presidentti, president i
krigskoll. 187
- Cronstedt, Karl Johan, kamari-
revision presid., presid. i kam-
marrevisionen 140, 142
- Crusell, Nils, rykmentin pappi, sit-
temm. Espoon kirkkoh. rege-
mentspastor, sederm. kirkkoh.
i Esbo 503
- Cygnell, ... 162
- Dahlborg**, everstiluutn. överste-
löjtnant 509
- Dahlén 17
- Dahlström 641
- Dalin, Daniel, sotilastoimituskun-
nan toimitussihteeri, expeditions-
sekreterare i krigsexpeditionen 444
- von Dalin, Olof, runoilija, histo-
rioitsija, skald, hävdateknare
..... 94, 198
- Danzig, kaupunki Pohjois-Sak-
sassa, stad i Nord-Tyskland .. 264
- Darelius, Joh. And., sittemmin,
sederm. af Darelli, lääkäri, lä-
kare 160
- Datamis 52
- De Geer, Karl, entomologi, hovi-
marsalkka, valtaneuvos, vapaa-
herra, entomolog, hovmarskalk,
riksråd, friherre 231, 356, 510
- De la Myle, Eleonora Elisabeth(?),
lahjoittaja, donatrix 220
- De Læt, Joh., Länsi-Intian kom-
panian johtaja, direktör för Väst-
indiska kompaniet 105
- Descartes, René, kts. se Cartesius.
- Désormeaux, Joseph-Louis Ripault,
ransk. historian ja genealogian
tutkija, fransk historiker och
genealog 261
- Deutsch, David, teol. apul., sittem-
min Piikkiön kirkkoh., teol. adj.,
sederm. kyrkoh. i Pikis 465, 466, 660
- Deutsch, upseeri, officer 651, 657
- Diedrichs, kapteeni, kapten 247
- Dipken, kansliavirkailija, kansli-
tjänsteman 392
- Djurberg, Matts 475
- Djurgården, kaup. osa T:holmassa,
stadsdel i Sthlm 179
- Djursholm, kaup. T:holman pohj-
puolella, stad norrom Sthlm 187, 188
- Dorat (d'Orat), Claude Joseph,
ranskal. kirjailija, fransk för-
fattare 289
- Drangel 211
- Dreyer, kauppias, köpman 542
- Drottningholm, kunink. huvilinna,
kungl. lustlott 130, 198, 214, 259,
..... 261, 338, 428, 504
- Dubarry, Jeanne, kreivitär, com-
tesse 342
- Du Rietz, And. Rud.(?), sotilas,
vapaa-herra, militär, friherre .. 491
- von Düben, Joakim, hovkansleri,
valtaneuvos, kreivi, hovkansler,
riksråd, greve 140, 150, 173, 194,
..... 221, 268, 277, 281
- Dähnert, professori, professor .. 508
- von Döbeln, Johan Jakob, sihteeri,
sittemm. kanslianeuvos, sekrete-
rare, sederm. kansliråd .. 621, 622

- Ebart, Joh., saks. teologi, tysk teolog 9
- Eberhardt, Johan Hartman, historiall. kirjailija, historisk författare 434, 548
- Eckerö, pitäjä Ahvenanmaalla, åländsk socken 263
- Edner, Erik, Lempäälän kirkkohera, kyrkoherde i Lempälä 689
- Eek, Johan(?), kihlak. tuom., vihd. hovioik:n neuvos Turussa, häradshövding, slutligen hovrättsråd i Åbo 583
- Egerström, "madmoiseller" 589
- Ehrenmalm, Göran, everstiluutnantti, sittenm. Turun hovioik:n neuvos, överstelöjtnant, sederm. hovrättsråd i Åbo hovr. 675
- Ehrenmalm, Lars Johan, Turun hovioik. neuvos, sittenm. Turun maaherra, hovrättsråd i Åbo hovr., sederm. landshövding i Åbo 250, 634
- Ehrenstråle, kts. se Nehman.
- Ehrensward, Augustin, sotamarsalkka, kreivi, fältmarskalk, greve 227, 272, 329, 343, 407, 483
- Ehrensward, Gust. Joh., kamarieherra, kammarherre 482
- Ekeblad, Claes, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 102, 199, 220, 221, 264, 268, 301, 307, 316, 318, 412, ... 649, 660
- Ekebon, Gööteporin tuomiorovasti, domprost i Göteborg 285, 291, 295
- Ekenberg 46, 47, 48, 58, 67, 71, 74, ... 76, 548
- Ekenberg, Robert August 57
- Ekenäs, se Tammisaari.
- Ekestubbe, Erik, luutnantti, maanviljelijä, lahjoittaja, löjtnant, sessionat, donator 324, 377, 381, ... 390, 398, 472
- Ekestubbe, Joh. Leon., kanslianeuvos, kansliråd 191, 243, 254, 265, ... 268, 276, 303
- Ekholm, Erik, T:holman kirjahuutokauppakamarin notaari, notarie vid bokauktionskammaren i Sthlm .. 278, 285, 356, 361, 481, 520
- Eklund, nahkuri, skinnare 123
- Ekman, Is. 244
- Ekman, Karl(?), hovioik:n notaari Turussa, hovrättsnotarie i Åbo 678
- Ekolsund (Ekholmsund), kuninkaall. huvilinna Uplannissa, kungl. lustslott i Uppland 336, 342, 343, 345, 362, 367, 418, 425, 428, 440, 482, 515, 519, 520, 521, 522, 524, 526, 579, 581, 582, 584, ... 585, 588, 589, 590
- Elers, Johan, sisäasiaintoimituskunnan toimitussihteeri, expeditionsekreterare i inrikesexpeditionen 445, 471
- Elfström, tukankäherätäjä, härfrisör 171
- Elfvenberg, med.lie. 677
- Elimä — Elimäki, pitäjä Uudella maalla, socken i Nyland 473
- Enander, kanslisti, kanslist 240, 263, 392, 395, 396, 398, 403, 407, ... 412, 416, 449
- Enkel, Henrik, maist., ensin Oulun, sitten Vaasan triv.-koulun konrehtori, mag., konrektor vid Uleåborgs och sederm. vid Vasa triv.-skola 91
- Enebon, Daniel, ylihovisaarnaaja, t:ri, överhovpredik., d:r 136, ... 147, 192, 267, 269
- Eneskjöld, Bernt Joh., kapteeni, kapten 647
- von Engelbrecht, Joh. Gust. Fredr., assessori, vihd. varapresidentti, assessor, slutl. vicepresident .. 500
- von Engeström, Johan, sotilastoitimituskunnan protokollasihteeri, protokollssekreterare i krigsexpeditionen 236, 381, 425, 428, 509, 539
- von Engeström, madame 536

- Engeström, Johan, Lundin piispa, biskop i Lund 516, 517, 521, 524, 525
- Engman, kapteeni, kapten 634
- Engström, kanslian virkamies, kanslitjänsteman 286, 497
- Ensta, T:holmasta pohjoiseen, norrom Sthlm 138
- Erici, Sigfrid, pappi Pirkkalassa, präst i Birkala 234
- Ericsson, Michel, laivuri, skeppare 354
- Erik Pyhä, Erik den helige 420
- Erlinghundra härad 690
- Ervast, Isak, maist., Muhoksen kirkkoh., mag., kyrkoh. i Muhos 397, 398
- Esbo — Espoo, pitäjä Uudella- maalla, socken i Nyland 503
- Estenberg, Karl, hovijunkkari, hov- junkare 129
- Estenberg, hovioik:n jäsen, hov- rätsledamot 465
- Etzholtz, kirjailija, författare 105
- Euclides, kreikkal. matemaatikko, grekisk matematiker 51, 53, 57, ... 58, 68, 626
- Eugubinus, kirjailija, författare 356, ... 361, 427
- Eura, pitäjä Satakunnassa, socken i Satakunda 606
- Eutin, kaupunki Oldenburgissa, stad i Oldenburg 435
- Expilly, Claudius, sanakirjantekijä, ordboksförfattare 355
- Fagerholm, Nauvoon kuuluva saari, holme i Nagu socken 267
- Faggot, kanneviskaali, advokat- fiskal 203
- Fahlenius, Jonas, Turun piispa, biskop i Åbo 95
- Fahlenius, Sara Johanna (synt. född Teppati), piispatar, bisko- pinna 630
- Falkenberg, Melchior, valtaneuvos, riksråd 493, 501, 517, 538, 563, 584
- Falkengren, Kristoffer, valtaneu- vos, vapaaherra, riksråd, friherre 322, 548
- Falkland, saariryhmä Atlantin val- tameressä, ögrupp i Atlantiska oceanen 277
- Falun, Kopparbergin läänin pää- kaup. Ruotsissa, residensstad i Kopparbergs län i Sverige 264
- Favorin, Arvid, maist., sittenm. Hausjärven kappal., mag., se- derm. kapellan i Hausjärvi 608
- Feilitz, majuri Möllerin puoliso Norrköpingissä, major Möllers i Norrköping fru 230
- Fellman, Nils(?), pappi, präst .. 372
- Ferguson, astronomi, astronom .. 658
- Ferlander, pappi, präst 134, 578
- von Fersen, Fredrik Axel, sotamar- salkka, politikko, kreivi, fält- marskalk., politiker, greve 224, ... 226, 233, 258, 271, 306, 317, 400
- Fick, Erik Gustaf, miekkailunopet- taja, fäktlärare 658
- von Ficken, everstiluutnantti, överstelöjtnant 322
- Filenius, Petrus, Linköpingin piis- pa, biskop i Linköping 136, 374, ... 376, 483, 521, 524, 525
- Finby, se Särkisalo.
- Finckenstein, Preussin pääministeri, Preussens premiärminister 477
- Finlay, Robert, kauppaneuvos, kom- merseråd 324, 448
- Fithje, Robert, sukelluskomissaari, laivanrakentaja, dykerikommissarie, skeppsbyggare 681
- Flemming, Herman, vapaaherra, friherre 510
- Flodin, Adolf Fredrikin seurak:n kirkkoh., khde i Adolf Fredriks förs. 360, 531
- Floding, Pehr Gustaf, kaivertaja,

- kopparstickare, 200, 201, 217,
 ..... 221, 278, 280
 Fock, upseeri, officer 670
 Fordell, Margareta kts. — se Vhael.
 Forseen, Anna Johanna, kts. s.
 af Palén.
 Forshäll, Johan(?), sittemm.
 Udenkaarlepyyn kirkkoh., se-
 derm. kyrkoh. i Nykarleby 684
 Forsius, Sigfrid Aronus, tähtien-
 tutkija, astronom 374
 Forslund, protonotarius 293, 301, 392
 Forsslund, Jacob, kansl.koll. siht.,
 sittemm. neuvos, kanslikollegii
 sekret., sederm. -råd .. 416, 417, 449
 Forstén, pormestari, borgmästare 423
 Forström, laivuri, skeppare 482,
 ..... 483, 634 (?)
 Fortelius, Gabriel, Porvoon piispa,
 biskop i Borgå .. 473, 525, 530, 531
 Franc, Johan Karl, sotilastoimitus-
 kunnan protokollasihteeri, proto-
 kollsekret. i krigsexpeditionen 444
 Fransen, hallinnoll. virkamies,
 administrativ ämbetsman 539
 Fredensköld, Margareta Helena,
 N. F:n tytär, presid. Karl Arvid
 Hallenborgin puoliso, N. F:s
 dotter, presid. C. A. Hallenborgs
 maka 510
 Fredensköld (kts. se Hasselbom),
 Nils, Turun hovioikeudenneuvos,
 hovrättsråd i Åbo hovr. 402, 414, 509
 ..... 579, 678
 Fredenstierna, Adam, Turun hovi-
 oik:n presidentti, president
 i Åbo hovrätt 201, 221, 225
 Fredrik I, kuningas, konung 204
 Fredrik Adolf, prinssi, prins 221,
 241, 272, 333, 404, 495, 496, 505, 512
 Fredrikshov, kuninkaall. linna
 T:holmassa, kungl. slott. i Sthlm
 ..... 397, 505
 Freudenfelt, (Freidenfelt?), Axel
 Reinhold(?), upseeri, officer 236
 Frick, kuninkaall. sihteeri, valtion-
 arkistonhoitaja, kungl. sekrete-
 rare, riksarkivarie 172, 173, 184, 208
 Friedrichstadt, kaup. Kuurinmaala,
 stad i Kurland 23
 Friesendorff, Fredr., kanslianeu-
 vos, lakikommision presidentti,
 kansliråd, president i lagkom-
 missionen 143, 146, 173, 181, 192,
 ..... 206, 223, 224
 Frisk, S. 354
 Friskala, talo Maariassa, gård i
 S:t Marie 115
 Frondin, Henrik (?), Upsalan pro-
 fessori, professor i Uppsala .. 219
 Frosterus, Abr., notarius consist.
 eccl. aboensis 90, 634, 647, 648
 Frösunda, pitäjä Uplannissa
 T:holmasta pohjoiseen, socken
 i Uppland, n. om Sthlm 184
 Funck, Karl, valtaneuvos, riksråd
 ..... 195, 225
 Gadd, Pehr Adrian, Turun akat:n
 professori, professor vid Åbo
 akad. 110, 203, 289, 328, 332, 335,
 408, 415, 416, 418, 468, 478, 603,
 ..... 667, 676, 683
 Gadolin, Jakob, prof., politikko,
 vihd. Turun piispa, prof., poli-
 tiker, slutl. biskop i Åbo 227,
 327, 329, 335, 340, 372, 471, 526,
 530, 532, 535, 549, 550, 552, 553,
 555, 565, 566, 575, 576, 578, 583,
 584, 587, 598, 626, 652, 653, 655,
 ..... 670, 673, 674, 682
 Gagnerus, Samuel, maist., Kunink.
 kirjaston ja Antikviteettiarkis-
 ton amanuenssi, sittemm. ases-
 sori, mag., amanuens vid Kungl.
 bibl. o. Antikvitetsarkivet, se-
 derm. assessor 510
 Gahm Pehrsson, Sigfrid Lorentz,
 kokoilija, samlare, 135, 140, 141,
 145, 148, 149, 158, 177, 189, 190,

- 192, 194, 195, 196, 200, 207, 214,
217, 231, 233, 266, 276, 290, 296,
320, 418, 423, 430, 434, 472, 481,
..... 520, 570, 636
- Galba, Servius Sulpicius, roomal.
keisari, romersk kejsare .. 472, 566
- Galgbacken 193
- Garman, Christian Friedrich, fysic-
us 105
- Geijer, kokeilija, proberare 623
- Gejtcl, Erik Joh., kornetti, kornett 68
- Gejtcl, muotokuvamaalari(?), port-
rättmälare(?) 585
- Gerdesschöld, Johan, Svean hovi-
oik:n presidentti, vapaaherra,
president i Svea hovrätt, fri-
herre 150, 221
- Geringius, Erik, pappi, kaivertaja,
präst, kopparstickare 288
- Gezelius, suku, släkt 529
- Gezelius 694
- Gillberg, J., kaivertaja, gravör
..... 271, 280, 400, 432, 435, 477
- Gjörvell, Carl Christopher, kirjai-
lija, publicist 178, 240, 249, 270,
272, 273, 275, 276, 278, 280, 281,
283, 288, 315, 355, 356, 410, 411,
..... 417, 419, 424, 519, 520, 548
- Gmelin, Johan Georg, kirjailija,
författare 105
- Goodricke, John, Englannin minis-
teri Ruotsissa, Englands minis-
ter i Sverige 325
- Gother 271
- Gottland 264, 271, 357, 372, 520
- Gottmarck, Nils, Turun akat:n
puutarhuri, Åbo akad:s träd-
gårdsmästare 68
- Gottschalk, rouva, fru 489
- Gottsman, kassanhoitaja, kassör .. 217
- Granér, pappi, präst 344
- Greifswald, kaup. Pommerissa,
stad i Pommern 510
- Greta, piispa K. F. M:n palvelija-
tar, biskop C. F. M:s tjäna-
rinna 627
- Greta, Anders Mennanders "sys-
ter G.", naimisissa 1:o Lanæuk-
sen, 2:o tämän seuraajan Drise-
lin kanssa, gift 1:o med borg-
mäst. Lanæus, 2:o med dennes
efterträdare Drisel 9
- Grew, Nehem., medicus 105
- Grill, Cläs, tukkukauppias, gross-
handlare 144, 419, 423, 447, 478, 570
- Grimaldi, Espanjan pääministeri,
premiärminister i Spanien 477
- Gripenberg, Magnus Wilh., hovi-
oik-neuvos Turussa, vihd. Kar-
jalan laamanni, hovrättsråd i
Åbo, slutligen lagman i Karelska
lagsagan 401, 406
- Gripenstierna, Karl (?), sotilastoim-
ituskunnan kanslisti, vapaa-
herra, kanslist i krigsexpedition-
en, friherre 404
- Gripenstråle, Jakob, lakimies,
linnanvouuti, jurist, slottsfogde
..... 418, 440, 472, 516
- Gripsholm, linna Mälarin saarella,
slott på ö i Mälaren 411, 419,
426, 428, 430, 490, 526, 527, 528,
..... 530, 532, 533, 547, 593, 594
- Grisslehamn, satama Ruotsin puo-
leisella Ahvenanmeren rannalla,
hamn vid Ålands hav på svenska
sidan 536, 538, 593, 594,
- Grubbe, Karl Gust., meriväen up-
seeri, marinofficer 414, 418
- Grundström, Ax. Joh. H:linnan
rehtori, Karjaan kirkkoh. rektor
i Tavastehus, kyrkoh. i Karis
..... 266, 271, 284, 496
- Grundström, Israel (?), rykmen-
tin kirjuri, komissaari, rege-
mentsskrivare, kommissarie 50
- Grunnerus, Johan, Hammarlannin
kirkkoh., ylihovisaarn., kyrkoh.
i Hammarland, överhovpredik. 265
- Gråå, kanslian virkamies, kansli-
tjänsteman 164
- Gumberg 388, 389

- Gumsila, se Komsila.
- Guntlack, Jakob, "svensk mästertjuf" 291
- Gustafschöld, Abr. (ennen, förut Hellichius), sotilas, militär 360, 379
- Gustav, se Kustaa.
- Gyldenstolpe, kts. se Wexionius.
- Gyllenberg, Gust. Fredr., kanslianeuvos, kreivi, kansliråd, greve 449, 484, 486, 502, 576
- Gyllenberg, Henning Adolf, hovkansleri, sittemmin valtaneuvos, kreivi, hovkansler, sederm. riksråd, greve 199, 471, 493
- Gyllenberg, Jakob Joh., T:holman l:n maaherra, kreivi, landshövding i Sthlms l., greve 199
- Gyllenberg, kreivi, greve 217
- Gyllencrona, vapaaherra, friherre 573
- Gyllenstierna, suku, ätt 195
- Gylling, Fredrik, Paraisten kappal., kapellan i Pargas 629, 634, ... 661 (?), 664, 665
- Gärdet, monen eri talon nimi Ruotsissa, namn på flera olika gårdar i Sverige 572
- Göteborg, se Göötepori.
- Göös, Lorentz Johan, Pohjanmaan maaherra, landshövding i Österbotten 236
- Göötepori 161, 285, 360, 361, 414, 524
- Haartman, Jakob, prof., sittemmin Turun piispa, prof., sedermera biskop i Åbo 128, 147, 565, 575, 584, 585, 586, 587, 629 (?), 634 (?), 639, 641, 649, 658, 660, 662, 665, 667, 668, 669, 670, 671, ... 674, 675, 679, 680**
- Haartman, Joh., med. d:r, assessor 422, 662, 677, 680, 681, 683
- Haartman, Joh. Gust. (?), med lic. 677, 680
- Hæggart, d:r med. 685
- Haga, kunink. huviliinna lähellä T:holmaa, kungl. lustslott nära Sthlm 169, 194, 197, 199, 214 (?), 258
- Hagert, Thure, Turun pormestari, borgmästare i Åbo 649
- Hagman 685
- Hagström, Joh. Otto, med. lic., piirilääkäri Itägöötanmaalla, provinsiallääkare i Östergötland 677
- Hakief 157
- Halenius, Engelbert, prof. Upsalassa, vihd. Skaran piispa, prof. i Uppsala, slutl. biskop i Skara 280
- Hallenborg, Karl Arvid, Turun hovioik:n presid., presid. i Åbo hovrätt 510
- Halikko, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 634
- Haldin, Joh. Gust., kirjailija ja kirjakauppias, skriftställare och bokhandlare 440, 475
- Hallman, Zach. 623
- Hallmästare, talo, gård 220
- Hallström, kanslisti, kanslist 176
- Hallu, kylä Uudellakirkolla, by i Nykyrko socken 126, 127
- Hamburg, se Hampuri.
- Hamilton, Abraham, Näriken ja Värmlannin l:n maaherra, vapaaherra, landshövding i Närke och Värmlands l., friherre 394
- Hammarland, pitäjä Ahvenanmaalla, äländsk socken 539
- Hampuri 687
- Harrison, John, engl. mekaanikko, engelsk mekaniker 141
- Hassel, Anna Sara, piispa Paavali Krogiuksen puoliso, biskop Paul Krogius' maka 122
- Hassel, "Hadia" (?) 91
- Hassel, Henrik (senior), Turun akat:n prof., prof. vid Åbo akad. 628, 634, 642, 643, 652, 668, 680
- Hassel, Henrik (junior), ratsumestari, ryttmästare 38 (?), 61, 80, 82, 91, 108, 202, 208, 214, 269, ... 271, 431, 503, 508, 591

- Hassel, Johanna Magdalena, (synt. född; piispa K. F. M:n jälkimm. puoliso, biskop C. F. M:s andra maka) 623
- Hassel, Karl, tuomari, häradshövding 9, 61, 66, 80, 82, 91, 113, 115, 211, 214, 258, 278, 286, 315, 316, 406, 415, 423, 427, 429, 431, ... 503, 508, 520, 568
- Hassel, Katarina Charlotta, lehtori Johan Borgströmin puoliso, lektor Joh. Borgströms maka 171
- Hassel, Kristiina Margareta, (synt. född Palén), naim., gift med: 1:o prof. Georg. Steenman, 2:o prof. Henr. Hassel 671
- Hasselbom, Nils, professori, professor, 167, 202, 239, 643; tämän jälk. kts. Fredensköld, Nils, härefter se Fredensköld, Nils.
- Hast, Barth. Rud., Pohjanmaan piirilääkäri, provinsialläkare i Österbotten 686
- Hatanpää, kartano läh. H:linnaa, lantegendom nära Tavastehus 689, 690
- Hauswolff, Justus Christopher, t:ri, Klaran kirkkoh., doktor, khde i Klara 170, 285, 382, 614
- Hebbe, Simon Bernhard, kauppias T:holmassa, handelsman i Sthlm 135, 137
- Hedengran, siht., sekret. 252
- Hedman, Claudius, Vaasan kirkkoh., rovasti, kyrkoh. i Vasa, prost, 28; hänen leskensä Anna Christina Wallman perusti Hedmanin stipendin; hans änka Anna Christina Wallman grundade det Hedmanska stipendiet 472, 660
- Hedman, Jakob, kruununnimismies Piikkiön kihlak:ssa, kronobefallningsman i Pikis härad 638, ... 641, 655, 661, 664, 670
- Hedman, Petrus, Vaasan koulun reht., sittemm. sikäl. kirkkoh., rektor för Vasa skola, sederm. kyrkoh. därstädes 125
- Hedman 569
- von Hegardt, Pet. Fredr., valtiosiht., vapaaherra, statssekret., friherre 128, 134, 140, 148, 159, ... 226, 240, 403
- Heidenstam, Ernst Joakim Magnus, lääkäri, medicus 358
- Heidenstam, Peter (?), ulkoasiaintoimituskunnan kopisti, kopist i utrikesexpeditionen 519
- Heikkilä ("Henrikylä"), talo Huittisissa, gård i Hvittis 82
- Heijkensköld, Detlof, vuorineuvos, bergsråd 379
- Heintzius, kielenkääntäjä, translator 187
- Heland, kanslianeuvos, kansliråd 275, 300, 316, 320, 338, 350, 367, ... 379(?), 381(?), 403(?)
- von Heland, Joh. sisäasiaintoimituskunnan toimitussihteeri, expeditionsskreterare i inrikesexpeditionen .... 379(?), 381(?), 445
- Hellberg, rahastonhoitaja, räntmästare 6
- Hellenius, Karl Niklas, kasviopin-demonstraattori Turussa, professori, botanices demonstrator i Åbo, professor 676, 681
- Hellenius, Matthias, Laihian kirkkoherra, kyrkoherde i Laihela 24
- Hellichius, kts. se Gustafschöld.
- Hellvig (Hellvik), Jonas(?), liinanvouti, ja hänen vaimonsa, slottsfogde jämte fru 528, 557, ... 558, 576, 577, 583, 588, 592
- Helsingborg, kaup. Skänessa, stad i Skåne 197
- Helsingfors, se Helsinki.
- Helsingius, Daniel (?), kunink. kirjastonhoitaja, valtioll. kirjai-

- lija, kungl. bibliotekarie, politisk författare 285
- Helsinki 481, 602
- Henrik, Preussin prins, prins av Preussen 264
- Henrik IV, Ranskan kungas, konung av Frankrike 394
- Herculanum, muinaisitalial. kaup., fornitaliensk stad 463
- Herman, Paulus, botanicus 105
- Hermansaari, tila Vars.-Suomessa, lantgods i Egentl. Finland 678
- von Hermansson, Math., kamari-revision presid., valtaneuvos, kreivi, presid. i kammarrevisionen, riksråd, greve 140, 155, 157, 223, 225, 226, 229, 408, 429, 525, ... 526, 587, 588
- Hermelin, Karl, valtaneuvos, Turun akatemian kansleri, riksråd, kansler för Åbo akademi 136, ... 140, 147, 203
- Herveghr, Daniel, Karlstadin tuomiorovasti, sittemm. piispa, domprost i Karlstad, sederm. biskop 267, 302, 305, 435, 517, 519, 522, ... 524, 525
- Herzén, Johan, yliopp., stud. 258
- Hessensteinar 404
- Hessenstein, Fredrik Wilh., ruhtinas, sotilas, furste, militär 415
- Hevonkoski, kylä Isossakyrössä, by i Storkyrö 599
- Hierner, everstiluutnantti, överstelöjtnant 219
- Hierpilä, se Järppilä.
- Hinnerjoki, pitäjä Etelä-Satakunnassa, socken i södra Satakunda 413, 438
- Hirn, Daniel, maist., sittemmin teol. t:ri, dosentti Turun akatemiassa, eskadroonansaarnaaja, mag., sederm. teol. d:r, docent vid Åbo akad., eskvadronspred. 422, 423, 545, 661
- Hising,¹ Johan, pormestari, asesori, borgmästare, assessor 638; sittemmin: sedermera:
- Hisinger, Joh., vuorineuvos, bergsråd 681
- Hjärne, Gustaf Adolf, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 195, 224
- Hofberg, vahtimestari, vaktmästare 184
- Hofman, Sven, kapinoitsija, upporsmakare 129
- Holberg, Ludvig, tanskal. kirjailija, vapaaherra, dansk författare, baron 58, 61, 75, 81, 94
- Holck (Holk), Gust. Fredr.(?), tansk. diplomaatti, kreivi, dansk diplomat, greve 567
- Holland — Hollanti 218
- Hollström, Hans Henrik, sotilastoimituskunnan toimitussihteeri, expeditionssekretare i krigsexpeditionen 444
- Holmer, kirjakauppias, bokhandlare 604
- Holsten 548
- Horn (af Ekebyholm), Adam, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 225, 324, 330, 492, 494, 500
- Horn, Christer(?), (Christersson, Joensuun haaraa, af Åminne), toimitussiht., sittemm. kanslianeuvos, vapaaherra, expeditionsseret., sederm. kansliråd, friherre 431, 442, 480, 491, 513(?), ... 538(?)
- Horn, Fredr., eversti, vapaaherra, överste, friherre 291, 362
- Horn, Johan, Gustaf(?), kenr.majuri, kansleri, generalmajor, kansler ..... 492, 494, 540(?), 547
- Horn, Mauritz Ulrik, toimitussiht., expeditionssokr. 442, 444
- Horn, vapaaherratar, friherrinna 627

¹ Issä osassa todennäköisesti erehdyksestä Karl. I I delen av misstag Carl.

- Horn,¹ suku, ätt 195
- Hornberg 214
- Hortelius, Joh., Marttilan kirkkoh., rovasti, kyrkoh. i S:t Märten, prost. 606, 608
- Hovel, I.(?), (Wilhelm?), lakit. t:ri, engl. oppinut, juris d:r, engelsk lärd 618
- Huittinen, pitäjä Satakunnassa, socken i Satakunda 82
- Hulhemannus 9
- Humble, rykmentin välskärer, regementsfältskär 610
- Hume, David, filosofi, filosof 261, 299
- Hummelhjelm, Vilh. Rud., protokollasihteeri, protokollsekreterare 240, 242
- Hvittis, se Huittinen.
- Hübner, Otto(?), saksal. tilastotie-
teittäjä, tysk statistiker 46, 47
- Hydrén, Lars, profess. ja tuomio-
rovasti Upsalassa, professor och
domprost i Uppsala 522, 525, 556,
..... 578, 623
- Hylander, Andreas, filos. apul., sit-
tenim. prof. Lundissa, filos. adj.,
sederm. prof. i Lund 681
- Hylleen, Henrik, Turun ak:n kir-
jastonhoitaja, bibliotekarie vid
Åbo akad. 603, 634
- Hyphof, historian oppikirjan kir-
joittaja, författare av lärobok i
historia 46, 47, 49
- Häkansson, Olof, talonpoikaissääd-
yn puhemies, bondeståndets tal-
man 165
- Hämeenlinna, kaupunki Hämeessä,
stad i Tavastland 120, 121, 122,
..... 124, 679
- Härnösand, kaup. Ångermanlannis-
sa, stad i Ångermanland 524
- Högström, vahtimestari, vakt-
mästare 361, 397, 467
- von Höpken, And. Joh., valtaneu-
vos, riksråd 199, 281, 426, 432,
437, 441, 447, 455, 456, 460, 464,
472, 478, 486, 491, 493, 497, 498,
..... 507, 539, 547, 563, 564, 574¹
- von Höpken, Karl Fredrik, valtio-
sihteeri, vapaaherra, statssekrete-
rare, friherre 140
- Höppener, Pehr Joh., assessori, po-
liittinen kirjailija, assessor, poli-
tisk skriftställare 466
- Idman, Gustaf, laamanni, lagman 572
- Idman, Niklas, Huittisten kirkkoh.,
teol. t:ri, rovasti, kyrkoh. i Hvit-
tis, teol. d:r, prost 258, 430, 433,
..... 537, 541, 545, 547, 581, 582
- Ignatius, Johan, Turun hovioik:n
varapresidentti, vicepresident i
Åbo hovrätt 113, 115, 121, 192,
..... 217, 583, 588, 593, 643, 650
- Ihre, Johan, Upsalan professori,
prof i Uppsala .. 219, 415, 464, 473
- Ii — Ijo, pitäjä Pohjanmaalla,
socken i Österbotten 275, 320
- Ilmajoki — Ilmola, pitäjä Etelä-
Pohjanmaalla, socken i Syd-
Österb. .. 7, 16, 19, 32, 35, 36, 599
- Ilvilä, Isossakyrössä, i Storkyrö .. 599
- Imperatus, Ferdinandus (Ferran-
dus) 105
- Inberg, Hans, turkul. kauppias,
handlande i Åbo 628
- Ingelotz, Bernt Gust., kornet 462
- Ingman 356, 360, 651
- Insenstierna, Fredrik Ulrik, Skara-
borgin läänin maaherra, lands-
hövding i Skaraborgs län 220
- Iserhjelm, Karl Vilh., hovijunkkari,
hovjunkare 268, 269, 276
- Isokyrö, pitäjä Etelä-Pohjanmaalla,
socken i Syd-Österbotten 599,
..... 609, 685

¹ Usein on hyvin vaikeata ratkaista, ketä Hornia tarkoitetaan. — Det är ofta ytterst svårt att avgöra, vilken av Hornarna originalbrevet avse.

- Ispoinen — Ispois (Katrinedal),
kartano Kaarinassa, gods i S:t
Karins socken 364, 591, 680
Itä-Göötanmaa 333, 416
- von Jacobsson, Jakob (?), sihteeri,
sekreterare ..... 360, 483 (?)
- Jahn, muusikeri, musiker 468, 470, 509
- von Jahnke, Ernst Wilh., hallinto-
neuvos (Pommerissa), kreivi,
regeringsråd (i Pommeren), greve 500
- Jakob, piispa K. F. M:n renki,
biskop C. F. M:s dräng 627
- Jakobskyrka, kirkko T:holmassa,
kyrka i Sthlm 193
- Jan, piispa K. F. M:n renki, biskop
C. F. M:s dräng 92, 93
- Jansson, siht., sekret. 128
- Jenning, John, ratsumestari, rytt-
mästare 322
- Jerfva, kts. se Järva.
- Jerlström, Karl Fredr., majuri,
major 322
- Jesenhaus, Mikael, maist., Uuden-
kaarlepyyn kirkkoh., mag., khde
i Nykarleby 67
- Joensuu, kartano Halikossa, herr-
gård i Haliko 260
- Jomala, pitäjä Ahvenanmaalla,
äländsk socken .. 265, 266, 282, 437
- Julenschöld, Per, rahastonhoitaja,
hovi-intendentti, räntmästare,
hovintendent 157, 221, 222, 230,
..... 601, 604
- Juniander, Anna, kappal. D. Roosin
puoliso, kapell. D. Roos' maka 32
- Juslenius, Daniel, Turun akat:n
professori, sittemm. Skaran piis-
pa, professor vid Åbo akad., se-
derm. biskop i Skara 4, 7, 8, 9,
..... 10, 11, 13, 15, 18, 19, 25
- Jusléen, Abraham, raatimies Turus-
sa, rådman i Åbo 649
- Juslén, Fredr., hovioik:nneuvos
Vaasassa, sittemm. korkeimm.
tuomioistuimen jäsen T:holmas-
sa, hovrättsråd i Vasa, sederm.
medlem av högsta domstolen i
Sthlm ..... 487(?), 520
- Juslén, Joh. Gabr., Svean hovi-
oik. neuvos, hovrättsråd i Svea
hovrätt 21
- Juslén, Pehr, senior, hovioik:nneuvos
Turussa, hovrättsråd i Åbo
74, 107, 113, 115, 118, 119, 120,
121, 122, 123, 125, 138, 401(?),
520, 540, 630, 643, 646, 650, 652, 657
- Juslén, Pehr, junior, assessor Turun
hovioikeudessa, revisiosih-teeri
T:holmassa, assessor i Åbo hov-
rätt, revisionssekreterare i Sthlm
176, 231, 246, 260, 261, 262, 281,
336, 373, 398, 400, 401, 402, 408,
409, 487(?), 520, 583, 589, 591,
..... 593, 662
- Justander, Joh. J. (?), dosentti, Suo-
men maantieteell. kommission
observaattori, docens, observator
vid geogr. kommissionen i Fin-
land 491, 496
- Justinus, roomal. historioitsija,
romersk hävdatecknare 83
- Juvelius, Erik, Kokkolan pedago-
gion reht., sittemm. Kruunun-
kylän kirkkoh., pedagogierek-
tor i Gamllakarleby, sederm.
kyrkoh. i Kronoby 362, 372, 381
- Järppilä, kylä Taivassalossa, by
i Töfsala 91
- Järva, nyk. T:holman esiasutusta
Solnan pitäjässä, förort till Sthlm
i Solna socken .. 408, 465, 568, 572
- Jörllin, Engelbert, magister docens
lundensis 676
- Kaarle Knuutinpoika 674
- Kaarle X 273
- Kaarle XI 356
- Kaarle herttua, hertig 234

- Kaarle, prinssi, prins 240, 241, 267, 269, 272, 285, 286, 302, 303, 307, 312, 360, 425, 435, 448, 463, 505, ... 542, 549
- Kakskerta, kappeli lähellä Turku, kapell nära Åbo 135, 142, ... 145, 655
- Kallmejer, kts. se Callmeyer.
- Kallström, puutarhuri, trädgårdsmästare 356, 357, 373, 376
- Kalm, Pehr, professori Turussa, professor i Åbo 60, 94, 107, 123, 127, 285, 373, 545, 547, 551, 552, 553, 554, 555, 565, 575, 576, 641, ... 657, 667, 672, 674, 676
- Kalmar, kaup. ja hiippakunta Etelä-Ruotsissa, stad och stift i södra Sverige 517, 524
- Kankainen—Kankas, säteri i Maskussa, säteri i Masku 403, 420
- Karis — Karjaa, agutuskeskus Länsi-Uudellamaalla, bosättningsområde i västra Nyland 496
- Karlberg, kuninkaall. huvilinna Solnassa, kungl. lustslott i Solna 130, 131, 185
- Karlshamn, kaupunki Blekingen läänissä, stad i Blekinge län .. 159
- Karlskrona, Ruotsin laivaston pääasema Blekingen läänissä, Sveriges örlogshamn i Blekinge län 529, 594
- Karlstad, kaup. Värmlannissa, stad i Värmland 381, 524, 568
- Katrinedal — Katariinanlaakso, kts. Ispoinen.
- Kauhajoki, pitäjä Etelä-Pohjanmaalla, socken i Syd-Österbotten 4
- Keilanus (Cheilanus), Mikael, Keuruun pit.apul., sockenadj. i Keuru 435, 437, 400
- Kelldinge (Nauvossa, i Nagu) .. 474
- Kellgren, Joh. Henr., kunink. siht., runoilija, kungl. sekret., skald 664
- Kelviä, se Kälviä.
- Kemi, kaup. Pohjanmaalla, stad i Österbotten 372
- Kemiö, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 42, 582, ... 666, 667
- Kemmer, Bror, sotatuomari, auditor 611
- von Kempfen, Karl P., kamari-kirjuri, kammarskrivare 492, 495, ... 512, 513, 515, 516, 517, 540, 547
- Kennicot, Benjamin, engl. raamatuntutkija, d:r, engelsk bibelforskare, d:r 433, 463, 662
- Kepplerus, Alex., Turun raast-oik:n varanotaari, vicensot. i Åbo rådst.rätt 6, 8, 10, 14
- Kepplerus, Didrich, raatimies, oikeuspormestarin varamies Turussa, rådmän, justitieviceborgmästare i Åbo 649
- Kexelius, (Kexél), Olof, kaupakollegion ylimäär. kanslisti, poliittinen kirjailija, e.o. kanslist i kommerskollegium, politisk skribent 203
- Kimito, se Kemiö.
- Kinnimundt, Joh. Bernh. (?), siht., sekret. 128
- Kirstein, Wald. A. 368
- Kiörning, Olof, Hernösandin superintendentti, superintendent i Härnösand 521
- Klein, Jacob Theodor 105
- Klingenstierna, Karl, ulkoasiaintoimituskunnan toimitussihteeri, expeditionssekreterare i utrikes-expeditionen 404, 442, 443, 444, 447, 452, 453, 454, 455, 466, 561, 581
- Klingenstierna, Samuel, Upsalan prof., prof. i Uppsala 622
- Klingsporr, Christer F., Götan hovioikeuden varapresidentti, vapaaherra, vicepresident i Göta hovrätt, friherre 429, 541
- Klinowström, Ture Leonard, hovimarsalkka, vapaaherra, hovmarskalk, friherre 588

- Klostergatan, se Luostarinkatu.
- KlUVensich, Henrik, Raahen por-
mestari, borgmästare i Brahestad 685
- Kock, kauppias, handlande .. 308, 479
- Kock & Wendelius 176, 179, 181,
..... 183, 184, 185, 212, 560
- Kohl, Johann Peter, saks. oppinut,
tysk lärd 687
- Komsila, talo Isossakyrössä, gård i
Storkyrö 599
- Konstantinopel — Konstantinopoli
.... 268, 281, 282, 539, 542, 545, 551
- Koroinen, Turun piispanistuimelle
kuuluva tila Maariassa, lantegen-
dom i S:t Marie tillhörig biskop-
stolen i Åbo 92, 649, 662, 665, 670
- Korpo, saaristopitäjä läh. Turkua,
skärgårdssocken nära Åbo 267, 310
- Korsnäs, pitäjä Etelä-Pohjanmaal-
la, socken i Syd-Österbotten .. 419
- Koskull, Otto Anders (?), hovi-
junkkari, vapaaherra, hovjun-
kare, friherre 141
- Kotoniemi, tila Pirkkalassa, hem-
man i Birkala 234
- Krafft, Pehr, senior, muotokuva-
maalari, professori, porträttmä-
lare, professor 436, 480
- Kreander, Salomon, Turun akat:n
prof., prof. vid Åbo akad. 537,
..... 665, 668, 676, 683
- Krey, ruukinpatruuna, brukspatron 655
- Kristiinankaupunki, kaupunki Ete-
lä-Pohjanmaalla, stad i Syd-Öster-
botten 3, 4, 5, 7, 17, 23, 30
- Kristina, kuningatar, drottning 165,
..... 217, 472, 603
- Kristinestad, se Kristiinankau-
punki.
- Kristoffer Baijerilainen 420
- Krogius, Karl, maist., sotilaspappi,
sittemm. Jomalan kirkkoh., mag.,
fältpräst, sederm. khde i Jo-
mala 360, 433, 503, 508, 531
- Krogius, Paul, Turun akat:n do-
senti, sitten Porvoon lukion
leht. ja vihd. sikäl. piispa, docens
vid Åbo akad., sederm. lektor vid
Borgå gymnasium, slutl. biskop
därstädes 56, 65, 75
- Krogius, hovisaarnaaja, hovpredik.
..... 266, 372
- Krook, Jacobus Benedicti (?),
mag. 693
- Kuitia, herraskartano Paraisilla,
herrgård i Pargas 120
- Kungsträdgården, puisto T:hol-
massa, ent. kunink. linnan puu-
tarha, park i Sthlm, tidigare
slottsträdgård 184, 356, 411, 423
- Kurikka, pitäjä Etelä-Pohjanmaal-
la, socken i Syd-Österbotten .. 3
- Kustaa I .. 201, 219, 288, 312, 426, 471
- Kustaa II Adolf 333, 364, 367, 434
- Kustaa III 217, 307, 350, 380
- Kustaa, prinssi, prins 272
- Kuurinmaa — Kurland 271
- Kuusisto — Kustö, pitäjä lähellä
Turkua, socken nära Åbo 668
- Kvarken, se Merenkurkku.
- Kvarsebo, Itä-Göötanmaan pohjoi-
sin rantapitäjä, Östergötlands
nordligaste kustsocken 403
- Kyrkobrinken, katu T:holmassa,
gata i Sthlm 319, 534
- Kyrö, kts. se Isokyrö.
- Kälviä, pitäjä Keski-Pohjanmaalla,
socken i mellersta Österbotten 19
- Kärsämäki, tila Maariassa, lantegen-
dom i S:t Marie 50
- von Köhler, Joh. Christoffer (?),
kansliavirkamies, vapaaherra,
kanslitjänsteman, friherre .. 355, 392
- König, rouva, fru 411
- Königsberg, kaup. Itä-Preussissä,
stad i Öst-Preussen 271
- La Combe 261
- Ladugårdsgårde, nyk. sotilashar-
joituksiin luovutettu osa poh-
joista Djurgårdens T:holmassa,

- för militära övningar upplåten del av norra Djurgården i Sthlm 397, 411, 415
- Lagerberg, Adam Otto, Skaraborgin l:n maaherra, kreivi, landshövding i Skaraborgs l., greve .. 281
- Lagerberg, Karl, valtaneuvos, riksråd 133
- Lagerborg, Karl, Turun hovioik:n varapresid., vicepresid. i Åbo hovrätt 170
- Lagerbring (Bring), kanslian virkamies, kanslitjänsteman 286
- Lagerflycht, Joh., Turun hovioik:n presidentti, presid. i Åbo hovrätt 170, 221, 239, 240, 256, 262, ... 403, 407, 408, 582, 643, 654
- Lagus, Gabriel, Alavuden, sitten Jalasjärven kappal., kapellan i Alavo och Jalasjärvi 5
- Laihela—Laihia, pitäjä Etelä-Pohjanmaalla, socken i Syd-Österbotten 24, 599
- Laihiander, Joh., Euran, sitten Närpiön kirkkoh., lääninrovasti, teol. t:ri, kyrkoh. i Eura, sedan i Närpes, kontraktsprost, teol. d:r 126, 414, 673, 674
- Laitila, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 126
- Lamberg, Erik, Gööteporin piispa, biskop i Göteborg 343, 524, 525, 563
- Lampa, mademoiselle 136
- Lanæus, Norrtäljen ja Östhammarin pormest., borgmästare i Norrtälje och Östhammar 7, 20, 32
- Landanus 388, 389
- Langebek, Jakob, tansk. hist.-tutkija, dansk historiker 510
- Lannerstierna, Adolf Christian (?), Suomeen asetetun tykistön luutn., löjtn. vid den i Finland förlagda artilleribataljonen 538
- Lappi, Lappland 61
- Laugier, Marie-Antoine, ranskal. historioitsija, fransk historiker 261
- Lebell, sihteeri, sekreterare 360, ... 361, 365
- Lebell, mag., arkidiakonus .. 542, 622
- Leche, Johan, Turun akat:n lääket. professori, professor i medic. vid Åbo akad. 167, 202, 626, 627, 692
- Lefebure, J. H., tukkukaupp. gross-handl. 142
- Lefebure, (toinen henkilö, annan person) 453
- Lefren, Lars Olof, Turun akat:n professori, professor vid Åbo akad. 137, 140, 634, 660, 673, 674, 678
- Leijonhufvud, Axel Gabr., Turun hovioik:n presidentti, vapaaherra, president i Åbo hovrätt, friherre 502, 522, 566, 576
- Leijonhufvud, Erik Abrahamsson, sotilas, vapaaherra, militär, friherre 288
- Leijonhufvud, Gustaf(?), kenr., vapaaherra, general, friherre .. 581
- Leijonmark, Sven, Turun hovioik:n varapresid., vicepresid. i Åbo hovrätt 190
- Leijonsköld, vapaaherratar, friherrinna 117
- Leksand, maalaiskunta Kopparbergin läänissä, landskommun i Kopparbergs län 159, 192
- Lemberg, prof. 509
- Lemström, maist., kauppakollegion virkam., mag., anställd vid kommerskollegium 196
- Lemu (= Ala-Lemu), rälssitila Kaarinassa, frälsehemman i S:t Karins 108, 110, 111, 117, 120, 142, 219, 359, 364, 404, 484, 522, 570, 577, 640, 641, 643, 644, 648, ... 649, 650, 654, 655, 657, 661
- Lenberg, laivuri, skeppare 256
- Lenning, Karl Petter, Turun akat:n musiikkireht., Åbo akad:s musikdirekt. 468, 470
- Leonidas, Spartan kuningas, konung i Sparta 83

- Letala, se Laitila.
- Lethström, kamarirevision assessori, assessor i kammarrevisionen .. 292
- Lewenhaupt, Adolph, ylihovitallimestari, kreivi, överhovstallmästare, greve 336
- Levan, Henr. Gust., Sauvon kap- pal., kapellan i Sagu 651, 664
- Levon 520
- Lexell (Lexaell), Anders Johan, matemaatikko, matematiker 110, ... 488, 491, 496, 500, 677
- Lieto, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 682, 683
- von Liewen, Hans Henrik, maa- herra, sitten valtak:n marsalkka ja valtaneuvos, kreivi, landshöv- ding, sedermera riksmarskalk och riksråd, greve 468, 506, 520, ... 547, 549, 555, 569
- Liivinmaa — Livland 195, 271
- Lilius, Johan, Turun hovioik:n notaari, protonotaari, assessori ja neuvos, notarie, protonotarie, as- sessor och hovr.-råd i Åbo hov- rätt 120, 121, 122, 124, 282, 362, 650
- Lilius, Mikael, Turun hovioik:n assessori, assessor i Åbo hovrätt 71
- Lilja, schouthynacht 292
- Liljeholmen, kaup.-osa T:holmas- sa, stadsdel i Sthlm 517
- Liljencrantz, Johan, raha-asiain val- tiosihteeri, statssekreterare för finansärendena 407, 430, 509
- Lilliehorn, Pehr Ulrik, vänrikki, fänrik 459
- Lillienberg, Johan Georg, vuorikol- legion presid., kreivi, presid. i bergskollegium, greve 140
- Lilliestråle, Joach. W., oik.-kans- leri, just.-kansler 366, 386
- Lillkyrö, se Vähäkyrö.
- Liminka, Limingo, pitäjä Pohjan- maalla, socken i Österbotten .. 609
- Lind, mag. 191
- Lindberg, Olof 354
- Lindell, pianonvirtittäjä ja pianon- soiton opettaja, pianostämmare och -lärare 44, 45, 59
- Lindelöf, lakimies, jurist 258, ... 536, 537
- Lindeman, postipäällikkö, post- direktör 208, 283, 284
- Linder, Joh. (aateloituna — adlad: Lindestolpe), lääkäri T:holmas- sa, läkare i Sthlm 688
- Linderstedt, Johan, hovioik:nneu- vos, hovrättsråd 138, 147, 148, ... 168, 226, 491
- Lindestolpe, kts. se Linder, Joh.
- Lindquist, Joh. Henr., Turun akat:n matem. prof., prof. i mat. vid Åbo akad. 501, 673, 677
- Lindstedt, puuseppä, snickare .. 68
- Linköping, kaupunki Itä-Göötan- maalla, stad i Östergötland 422
- von Linné, Carl, luonnontutkija, naturforskare 415, 483, 491, 492, ... 510, 556, 557, 609
- Linnunpää, säteri Piikkiössä, säteri i Pikis 38, 139, 652
- Lippus? (useita italial. Lippi- nimisiä taidemaalareita?, flere italienska målare, som heta Lippi?) 11
- Lizelius, Turun akat:n kamree- ri(?), Åbo akad. kamrerare(?) 435, 569
- Livius, Titus, room. historiankirj., romersk hävdatekn. .. 111, 198, 199
- Lochner, Johan Fredrik, kirjakaup- pias, bokhandlare 135, 140, 145, 156, 168, 189, 207, 214, 217, 222, ... 273, 356, 636
- Lochteå, se Lohtaja.
- Lode, Gör. W., auditööri, auditör 322
- Lode, Joh. Herm., kapteeni, sit- temm. laamanni Suomessa ja vihd. Kyminkartanon I:n maa- herra, kapten, sederm. lagman i Finland och slutligen landshöv- ding i Kymmenegårds län .. 552, 576

- Loenbom, Samuel, maist., Kunink. kirjaston ja Antikviteettiarkiston amanuessi, mag., aman. vid Kungl. bibl. och Antikv.arkivet 272
- Lohman, pappi, präst 578
- Lohtaja, pitäjä Keski-Pohjanmaalla, socken i mellersta Österbotten 24
- Loimaa — Loimijoki, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 202
- Loka, kunink. kylpylä Keski-Ruotsissa (Grythytan pit:ssä Örebro läänissä), kungl. brunnsort i Mellersta Sverige (Grythyttans s. i Örebro län) 411, 419, 482, ... 484, 574
- Loran, pyssyntarkistaja, bösspännare 180
- Lorensberg, ravintola, värdshus 132, 159
- Lostjerna, Nic., lakimies, jurist 164, 273, 276, 277, 278
- Loviisa, kaup. Uudellamaalla, stad i Nyland 649
- Lucanus, Marcus Annæus, latinal. runoilija, latinsk poet 676
- Ludvig, Joh. Petr., saksal. historioitsija, tysk historiker 195
- Luhango — Luhanka, pitäjä Itä-Hämeessä, socken i östra Tavastland 202
- Lund, kaupunki Skånessa, stad i Skåne 346, 474, 520, 521, 526, 613, ... 676, 681
- Lundberg, varvinkommissaari ja hänen rouvänsä, varvskommissarie jämte fru 129, 134, 137, 147, 148, 149, 150, 155, 159, 168, 169, 173, 178, 180, 183, 184, 185, 186, 188, 190, 191, 193, 194, 196, 208, 209, 211, 212, 215, 218, 230, 232, ... 235, 240, 248, 257, 262, 323, 569
- Lundberg, "cousin" 204
- Lundholm, maanmittari, lantmätare 632
- Luostarinkatu 634
- Lundbom, And. Erici, mag. 46
- Lundo, se Lieto.
- Luther, Martin 276, 278, 400
- Lübeck, se Lyypekki.
- Lütkekan, Gabriel Timoteus, Visbyn piispa, biskop i Visby 341, ... 372, 524, 525, 619, 620, 621
- Lützo (?), (Lützwow, tansk. aatelissuku, jonka jäsenistä useat sotilaita, dansk ätt, vars flesta medlemmar varit militärer) 617
- Lyypekki 536
- Låstbom, kansliavirkamies, kansli-tjänsteman 164, 251
- Längelmäki, pitäjä Hämeessä, socken i Tavastland 122
- Löfman, kansliavirkam., kansli-tjänstem. 146
- Löfvenskiöld (ennen, förut Löfgren), Samuel, amiraliteetin ylikommissaari, amiralitetsöverkommissarie 161
- Löwen, I. 244
- Löwenhielm, Karl Gustaf, kreivi, kansliapresidentti, greve, kansli-president 138, 444, 146, 160, 214, ... 217, 220
- Maaria, pitäjä lähellä Turkua, socken nära Åbo 47
- Mabillon, Jean, ransk. hist.-tutkija, fransk historiker 357, 618
- de Mably, Gabr. Bonnot, ransk. filosofi, fransk filosof 407, 410
- Macklean (Mackleen), Gustav, luutnantti, vapaaherra, löjtnant, friherre 272
- Mæcenat (Mecenat), Gaius, roomal. ritari, tieteitten ja taiteitten suosija, romersk riddare, gynnare av vetenskap och konst .. 431, 582
- Mainiemi, säteri Kemiössä, säteri i Kimito 41, 42, 58
- Maija, piispa K. F. M:n palvelijatar, biskop C. F. M:s tjänarinna 93
- Mallén, Hedda 627

- Malmberg, Isak(?), Pyhämaan kap-
pal., sittemm. kirkkoh., kapell.
och sederm. kyrkoh. i Pyhämaa
..... 403, 412
- Malmerfelt (ennen, förut Malmer),
Olof, kihlak. tuomari, sittemm.
maaherra, häradshövding, se-
derm. landshövding .. 140, 165, 168
- Ma(h)lsta, seurak. läh. Norrtäljeä,
församl. nära Norrtälje 578
- Mannerheim, Lars Aug., kunink.
siht., vapaaherra, kungl. sekret.,
friherre 266, 308
- Maria, seurak. T:holmassa, förs. i
Sthlm 403
- Martgren 276
- Mathesius, Aron, lähetystöpappi
Lontoossa, maisteri, legations-
präst i London, magister 171,
328, 357, 360, 397, 398, 399, 404,
405, 406, 410, 412, 419, 422, 427,
428, 432, 435, 435, 436, 439, 472,
..... 483, 489, 539
- Mathesius, Gabr., Upsalan prof.,
prof. i Uppsala 31, 622
- Mathesius, Joh., Pohjanmaan lään-
ninsiht., sittemm. varamaaherra,
landssekret. i Österb., sederm.
vicelandshövding 685
- Mathesius, Per Niklas(?), Pyhä-
joen kirkkoherra, rovasti, kyrko-
herde i Pyhäjoki, prost 55
- de Maupertuis, Pierre Louis
Moreau, ranskal. geodeetti ja
astronomi, fransk geodet och
astronom 61
- de Maurepas, Jean Frédéric Phéli-
peaux, ranskal. diplomaatti, kreivi,
fransk diplomat, greve 476
- de Mauvillon, Eléazar, ranskal.
hist.-tutkija, fransk historiker .. 410
- Mechtild, holsteinil. prinsessa,
holstensk prinsessa 471
- Melander (sittemmin Melander-
hjelm), Daniel, astron. profess.
Upsalassa, prof. i astronomi i
Uppsala 557
- Melartopæus, Karl, notarius consi-
storii, sittemm. Uskelan kirkkoh.,
sederm. kyrkoh. i Uskela 6
- Meldercreutz (Mellercreutz),
Lars(?), kornetti, kornett 357,
..... 374, 381, 465
- Mennander, suku, släkt 529
- Mennander, And., Ilmajoen kirkko-
herra, rovasti, kyrkoh. i Ilmola,
prost 35, 36
- Mennander, Jonas Henr., Turun
linnanpappi, sitt. Urjalan kirkko-
koh., slottspastor i Åbo, sederm.
khde i Urdiala 488
- Merenkurkku, Perämeren ja Rau-
manmeren välinen salmi, Bott-
niska vikens smalaste del, n. om
Vasa o. Umeå 238, 604
- Messmacker, lähetystösiht., lega-
tionssekret. 180, 181
- Messukylä — Messuby, pitäjä Hä-
meessä, socken i Tavastland 123, 690
- Mesterton, Karl, Turun akatemian
filosofian professori, filosofie-
professor vid Åbo akademi 54,
..... 488, 664, 666, 692, 693
- Mexmontan, Joh.(?), Vaasan triv-
koulun konreht., konrektor vid
triv.skolan i Vasa 34
- Michel, K. F. M:n renki, C.
F. M:s dräng 583, 584, 588
- Michelessi, Dominico, italial. kirjai-
lija, apotti, italiensk författare,
abbot 361, 379, 398
- Mjödth, Abr., Nauvon kirkkoh., ro-
vasti, kyrkoh. i Nagu, prost 489, 647
- Moberg, Isaac, notarius publicus 675
- Moliis, Henrik, Korsnäsän, sittemm.
Närpiön kappal., kapell. i Kors-
näs, sederm. i Närpes 25
- Molin (Mollin?), Jonas(?), Oulun
pormestari, borgmästare i Uleå-
borg 685
- Mondolin 641, 643, 645

- Monselius, Jonas, Turun 1:n jalkaväkirykmentin pastori, regementspastor vid Åbo läns infant. 514
- Montesquieu, Charles de Secondat, ransk. filosofi, fransk filosof 96, ... 199, 262
- Montgomery, Rob., kapteeni, sittemm. eversti Uudenmaan ja Hämeen 1:n rak.-rykm:ssä, kapten, sederm. överste för Nylands och T:hus läns dragonregementet 263, 537
- Montin, Sam.(?), Piikkiön kappal., maist., kapellan i Pikis, mag. .. 666
- von Morian, Joh. Christoph., kunink. kansl. virkailija, sittemm. laamanni Suomessa, anställd vid kungl. kansliet, sederm. lagman i Norrfinne lagsaga 404, 446, ... 462, 653, 655
- von Morian, Hedvig Helena (synt. född Creutz), laamannitar, lagmanska 642
- Munk, Ad. Fredr., tallimestari, vapaaherra, sitt. kreivi, stallmästare, friherre, sederm. greve 462
- Munster, Karl(?), neuvosmies, rådmän 48
- Murray, Adolf, med. prof. Uppsal. 431, 548
- Muzelius, Friedr., saksal. koulumies, tysk skolman 60
- Müller, Joh. Fredr., Pohjal. osak:n kuraattori, kurator för Österb. nation 52
- Müller, Nils 244
- Männäinen, kylä ja masuuni Laitilan joen rannalla, by och masugn vid Letala å 126
- Möller, majuri, major .. 230, 232, 235
- Mörk, tehtailija, fabrikör 205, 206, ... 207, 215
- Mörk, protonotarius 416, 449
- Naantali, kaup. Vars.-Suomessa, stad i Egentl. Finland 42, 680
- Nagu, se Nauvo.
- Napo, se Napue.
- Napue, kylä Isossakyrössä, by i Storkyrö 685
- Nautela, allodiaalisäteri Liedossa, allodiaalisäteri i Lundo 627, 672, 673
- Nauvo, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 118, 119, ... 419, 481
- Neaappeli—Neapel 157
- Neander, Joh., medicus 105
- Nedervudd, Anders 322
- Nehrman (Ehrenstråle), David, oikeusoppinut, Lundin yliopiston professori, jurist, prof. i Lund 149, 154, 157, 192
- Nensén, lääkäri, läkare 476, 545
- Nensén, kirkkoherra, kyrkoherde 230, 542
- Nentvig, kauppias, köpman 228
- Nestius, kansl.-koll:n virkamies, anställd vid kansl.-koll. 392, 416, ... 453, 457, 491
- von Nettelbla(dt), Christ., ruots.-saks. hist.-tutkija ja juristi, svensk-tysk historiker och jurist 195
- Neuholm, And., substitutus pädagogii 257
- Neuman, Jakob, Turun hovioik:n neuvos, hovrättsråd i Åbo hovr. 120, 123, 632
- Nieroth, Renata Charlotta, neiti, sittemm. naim. Joh. Christoph. v. Morianin kanssa tämän II:ssa aviossa, fröken, sederm. g. m. J. Christoph. v. Morian i dennes andra gifte 653
- Noak, "Gumman Noak", 284, 292, 295, 296, 340, 345, 348, 352, 479, 505
- von Nolcken, Gust. Adam, Ruotsin minist. Lontoossa, Sveriges minister i London 399, 404, 405
- Nordberg, joku Turun akat:n kieltä harjoitusmest., någon av Åbo akad:s språk- eller exercitiemästare(?) 433

- Nordencrantz, And., kansantalousmies ja politikko, nationalekonom. och politiker 324, 400
- Nordenhjelm, Vilh., assessor, assessor 490
- Nordenstam, Karl Fredr. (ennen förut Svart), T:holman l:n maaherra, landshövding i Sthlms län 159
- Nordenstolpe, Elias Magnus, kihlak. tuom., upseeri, häradshövding, officer 459
- Nordling 426, 427
- Nordstedt, Lars Magnus, Turun hovioik:n neuvos, hovr.råd i Åbo hovr. 282
- Nordsten, laivuri, skeppare 171, ... 175, 177, 283, 284, 285, 635
- Noreen, Johan Erik, kanslerin sihteeri, kanslerssekreterare 144, ... 146, 147, 150
- Norell, siht., sittemm. assessor, sekret., sederm. assessor 151, 187, ... 192, 529, 541
- Norra Stäket, kts. se Stäket.
- Norrbro, Ritariholmalta Södermalmille johtava silta T:holmassa, bro i Sthlm som leder fr. Riddarholmen till Södermalm 233, 319
- Norrköping, kaupunki Itä-Göötanmaalla, stad i Östergötland 223, 226, 227, 229, 230, 232, 233, 235, ... 321, 603
- Norrmalm(s torg) T:holmassa, i Sthlm 144, 318, 319
- Norrtälje, kaup. Uplannissa (Roslagensissa), stad på Upplandskusten (Roslagen) 7, 12, 18, 21, 26, 676
- Nosocomium, akat:lle kuulunut klinikka Upsalassa, klinikinrätting i Uppsala tillhörig Uppsala akad. 557
- Nousiainen — Nousis, pitäjä Vars-Suomessa, socken i Egentl. Finland 360
- Novel, kirjailija, författare 357
- von Nummers, Christopher, sotilastoimituskunnan protokollasihteerin, protokollssekreterare i krigsexpeditionen 444
- Nummi, pitäjä Luoteis-Uudellamaalla, socken i nordvestra Nyland 651
- Nyckelvikén, herraskartano T:holmasta itään olevan samannimisen merenlahden rannalla, herrgård vid en österom Sthlm belägen havsvik 470
- Nycopensis (Nicopensis), Joh. Caroli, mag. 97
- Nykarleby, se Uusikaarlepyy.
- Nykyrka, se Uusikirkko.
- Nylander, hallinnoll. virkamies, administrativ tjänsteman 519
- Nymansson, kaivertaja(?), gravvör(?) 361
- Nädendal, se Naantali.
- Näf, Rob. Wilh., professor aboensis 130, 136, 137, 238, 538, 541, 542, 632, 634, 635, 639, 641, 649, ... 672, 673, 674, 676, 678, 680
- Närpiö — Närpes, pitäjä Etelä-Pohjanmaalla, socken i Syd-Österbotten 142
- Nättra(by), seurak. Ångermanlannissa, förs. i Ångermanland .. 612
- Nötö, saari Nauvossa, ö i Nagu skärgård 263
- Odel, tirehtööri, direktör 639
- Odhelius (Odelius), Jonas Larsson, politikko, politiker 347
- Odenius, Johan, Längelmäen kirkkoh., kyrkoh. i Längelmäki .. 122
- Olander, protonotarius .. 180, 187, 192
- Olivecreutz (ennen Gezelius, förut Gezelius), Johan, laamanni, lagman 360, 374, 403
- Olofson, Karl (Seinäjoelta, fr. Östermyra) 4
- Olovius 356
- Osander, Ol., Växiön tuomiorov., sitt. piispa, domprost och sederm. biskop i Växiö 517, 521, 525, 622

- d'Ossat, ranskal. kardinaali, fransk kardinal 413
- Osterman, Ivan Andrejevitsj, Venäjän lähettiläs Tukholmassa, kreivi, Rysslands ambassadör i Stockholm, greve 154, 180, 181
- Otho, roomal. keisari, romersk kejsare 566, 588
- Oxenstierna, Axel, valtiomies, kreivi, statsman, greve 515, 519
- Oxenstierna, Gabriel(?), kamariherra, kreivi, kammarherre, greve 502
- Oulu, kaupunki Pohjanmaalla, stad i Österbotten 216
- Paimala, kylä Maariassa, by i S:t Marie 50
- Paimio, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 75, 638
- Paléen, Abraham (senior) 4, 10, 23, 43
- Paléen, Abraham (junior) 39
- Paléen, Gabriel, Urjalan khra, khde i Urdiala 27
- Paléen, Gustaf 46
- Paléen, Hedvig 39, 40, 41, 42
- Paléen, Karl Fredrik, kapteeni, kapten ..... 43, 46, 111 (?)
- Paléen, Kristina Margareta (Abr. P:n tytär, dotter till Abr. P.), kts. se Hassel, Kristina Margareta.
- af Palén, Anna Johanna, (synt., född Forseen), laamanni, E. J. af Palénin puoliso, lagman E. J. Paléns maka 134, 138, 139, 273, ... 276, 370, 380, 428, 443
- af Palén, Stina Greta (Erik Joh. af P:n tytär, dotter till Erik Joh. af P.), majuri, vphra R. J. Rehbinderin puoliso, major, frih. R. J. Rehbinders maka 238, 259
- af Palén, Axel, eversti, överste .. 295
- af Palén, Erik Johan (senior), laamanni, lagman 39, 61, 74, 84, 101, 110, 129, 130, 132, 133, 135, 136, 138, 139, 146, 147, 148, 165, 169, 170, 172, 175, 182, 184, 194, 197, 199, 205, 220, 222, 227, 228, 229, 233, 236, 238, 240, 241, 251, 258, 265, 269, 276, 277, 278, 295, 301, 305, 313, 315, 338, 343, 344, 350, 370, 373, 381, 410, 421, 422, 424, 425, ... 460, 635
- af Palén, Erik Johan, junior, assessor Vaasan hovioikeudessa, assessor i Vasa hovrätt 110, 111, 138, 139, 144, 148, 156, 210, 241, 248, 251, 262, 295, 408(?), 409(?), ... 425, 438, 440, 582(?)
- Palin, laivuri, skeppare 582
- Palmsköld, Erik, arkistomies, kokoilija, arkivman, samlare 186, 192
- Paltamo, pitäjä Oulunjärven itäosan kaakkois- ja pohjoispuolella, socken på sydöstra och norra stranden av Uleåträsk 172, 220
- Panin, Nikita, Venäjän minist. T:holmassa, rysk min. i Sthlm 181, 476
- Panula, talo Kauhajoella, gård i Kauhajoki 4
- Papke, Christina, (synt. född Reppelerus), piispatar, biskopinna 638, 643
- Parainen—Pargas, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 170, 208, 220, 278, 629, 630, 631, 632, 634, 637, 641, 647, 649, ... 655, 662, 665, 669, 670
- Pariisi—Paris 313, 342
- Parola, sotaväen harj.-kenttä Hattulassa, militär övningsplats i Hattula socken 679
- Pauli, lyybeckiläinen kauppias, handelsman i Lybeck 536
- Paulli, Simon, anatomus et botanicus 105
- Pechlin, Karl Fredrik, T:holman ylikäskynhaltija, överståthållare i Sthlm 324, 363
- Peitzius, Martin, Kälviän kirkkoherra, maist., khde i Kelviä, mag. 159

- Pelander 216
- Peldan, Gabriel, Vaasan triv-koulun reht., Ilmajoen kirkkoh., Vasa triv-skolas rektor, khde i Ilmola ..... 17 (?), 21, 26, 31, 35
- Peldan, Isak, Porin koulun rehtori, Lapväärtin kirkkoherra, rektor för triv-skolan i Björneborg, kyrkoh. i Lappfjärd 26, 28, 30
- Peldan, Israel, merikapteeni sjökaptent 136
- Pemar, se Paimio.
- Pergolesi, Giovanni Battista, säveltäjä, kompositör 162
- Peringskiöld, Johan, ruots. muinaistutkija ja Ruotsin valtion antikvaari, svensk arkeolog och Sveriges riksantikvarie 366, 618
- Perniö, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl.-Finland 642
- Perttula, (Ypäjän vanha nimi), pitäjä Lounais-Hämeessä, socken i sydvästra Tavastland 202
- Petersburg, se Pietari.
- af Petersens, joko: antingen: Joh. Abr., kansliavirkamies, kanslitjänsteman, tahi: eller: Herman, maanvilj., lantbrukare 470
- Peterson, rovasti, prost 273
- Petesche, Gabriel, Saltvikin kirkkoh., maist., kyrkoh. i Saltvik, mag. 265
- Petræus, Eskil, Turun piispa, biskop i Åbo 94
- Pettersson, (Brandenburg och P.), kauppahuone, handelshus 362
- Pfeffel, kirjailija, författare 261
- Pietari, kaup. Venäjällä, stad i Ryssland 136, 488
- Pihlman, Joh., dosentti, Porin koulun konreht., vihd. Eurajoen kirkkoh., teol.tri, docens, konrektor i Björneborg, kyrkoh. i Euraäminne, teol.d:r 403, 670, 680
- Piikkiö—Pikis, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 48
- Piimänen, Antti, kirkkonrakentaja, kyrkobyggmästare 124
- Piispanpelto .. 628, 633, 649, 650, 652
- Pikisaari, saari lähellä Turku, ö i närheten av Åbo 108
- Piper, kts., se Brahe, Christina Charlotta.
- Piper, Sten Abr., protonotarius, hovimarsalkka, hovmarskalk 207, 248, 293, 392, 416, 449, 504, 509, 547
- Pipping (Pippingsköld), Josef (?), lääket. lic., Turun akat:n lääket. apul., med. lic., med. adj. vid Åbo akad. 680, 692
- Pirkkala, pitäjä Hämeessä, socken i Tavastland 234, 689, 690
- Piso, Caius Calpurnius, roomal. ritari, kapinoitsija, rom. riddare, upprorsmakare 472
- "Pispanlinna", ... 117
- Plaan, Daniel, kuninkaall. siht., kungl. sekret. 144, 148, 159, 195, 223
- Planman, And., phys. prof. ab., ... 237, 238, 360, 379, 510, 660, 676
- Plato, kreikk. filos., grekisk filos. 688
- Plinius, Caius, roomal. kirjailija, romersk författare 214, 233
- Plomgren, kts. se Plommenfelt.
- Plommenfelt (Plomgren), kanslian virkamies, kanslitjänsteman 286
- Pohja—Pojo, pitäjä Uudellamaalla, socken i Nyland 266, 271
- Pohjanmaa 15, 23, 31, 36, 576, 609, ... 632, 675
- Polen, se Puola.
- Pomerén, inspektori, inspektor 664, ... 665, 666, 667, 670
- Pommern 176, 396, 403, 442, 491, ... 498, 511
- Pontoppidan, Erik, tansk. teol., dansk. teol. 483
- Poppius, Henr., Turun akat:n dosentti, docens vid Åbo akad. .. 681
- Pori, kaupunki Satakunnassa, stad i Satakunda 26, 126

- Porthan, Henr. Gabr., prof., hist.-
 tutk., prof. historieforskare 106,
 305, 339, 350, 472, 501, 510, 519,
 520, 529, 582, 586, 589, 664, 667,
 ..... 668, 678
- Porthan, pappi (?), präst (?) .. 279
- Porvoo 44, 48, 171, 391, 388, 515,
 ..... 516, 530
- Posse, Arvid Erik (?), kunink.
 siht., sittemmin Blekingen laa-
 manni, kreivi, kungl. sekret.,
 sederm. lagman i Blekinge, greve
 ..... 406, 440, 446
- Preussen 271, 477
- Prinsell, neuvosmies, rådman 291
- Pryss, Anders, conrector scolæ
 aboensis 68
- Pryss, Clara Maria (Aeimelæus),
 konreht:n rouva, konrektorska 633
- Pryss, Lars 672
- Pryss, Olof, prof. 664, 672, 683
- Pryss, Samuel, tuomiorovasti, dom-
 prost 627, 672
- Pryss, hallinnoll. virkamies(?),
 administrativ tjänsteman(?) .. 144
- Pugatšev, Emeljan Ivanovitš, ve-
 näl. kasakka, kapinanjoht., rysk
 kosack, upprorsmakare 464
- Puola 271
- Pussila, allodiaalisäteri Piikkiössä,
 allodialsäteri i Pikis 44, 46, 51,
 55, 56, 61, 62, 66, 71, 74, 76,
 80, 90, 91, 99, 102, 103, 112, 113,
 122, 124, 219, 364, 368, 437, 496,
 ..... 630, 638
- Pyhämaa, pitäjä Vars.-Suomessa,
 socken i Egentl. Finland 126
- Pälkäne, pitäjä Hämeessä, socken
 i Tavastland 124
- Qvast, Magnus Pettersson, tukku-
 kauppias, grosshandlare 422,
 ..... 470, 481
- Qvenstedt, Joh. Andr., saksal. teo-
 logi, tysk teolog 22, 25
- Qvidja, se Kuitia.
- R**aab, Adam Johan, amiraliteetin
 virkam., sittemm. Kronobergin
 l:n maaherra, anställd vid amir-
 alitetet, sederm. landshövding i
 Kronobergs län 19, 29, 130, 133,
 ..... 140, 358, 359, 514, 517, 520
- Raab, Johan Erik Augustin(?),
 capit.-lieutn. 149, 275, 278
- Rabbe, Sten, kanslianeuvos, kansli-
 råd 174, 256, 355, 371, 380, 401,
 ..... 431, 434
- Rabenius, Olof, lakit. professori
 Upsalassa, juris professor i Upp-
 sala 163, 164
- Racine, Jean, ransk. näytelmäkir-
 joittaja, fransk dramatiker 563
- Rafael (Raphael), italial. maalari,
 italiensk målare 288
- Rahm, Jonas, Turun porvari,
 kauppias, borgare o. handels-
 man i Åbo 38(?), 41(?), 117,
 ..... 197, 257(?)
- Rakkila, Simon Mikonpoika (ark-
 kip. Gust. Johanssonin esi-isiä?,
 en av ärkeb. Gust. Johanssons
 förfader?) 202
- Ramsay, And. Henr., Savon maa-
 herra, vapaaherra, landshövding
 i Savolax, baron .. 215, 258, 347, 503
- Rappe, Christoph. Joh., hovioik:n
 neuvos, sittemm. maaherra Turus-
 sa, vapaaherra, hovrättsråd, se-
 derm. landshövding i Åbo, fri-
 herre 148, 270, 272, 301, 304, 440,
 ..... 446, 458, 537, 564, 579
- Rappe, Karl(?), adjutantti, vapaa-
 herra, adjutant, friherre 273
- Rath, kreivitär Brahen kamreeri,
 grevinnan Brahes kamrerare .. 170
- Rath, luutnantti, löjtnant 116
- Rauma — Raumo, kaup. Turun ja
 Porin läänissä, stad i Åbo och
 Björneborgs län 674
- Raumannus, suku, släkt 127
- Reenstierna, Fr. Ulr., Itä-Göötan-

- maan laamanni, lagman i Östergötland 362
- Reeth, Alex. Magn., kornetti, kornett 202
- Regeringsgatan, katu T:holmassa, gata i Sthlm 192
- Rehbinder, Johan Adam(?), kanslianvirkamies, vapaaherra, kanslitjänsteman, friherre 289, 290
- Rehn, hovi-intendentti, hovintendent 229, 515
- Reimers, kauppias, köpman 214
- Rein, Joh., nimismies, länsman .. 30
- Rein, Karl, Maksamaan pit-apul., sittemm. Vähänkyrön kappal., sockenadj. i Maxmo, sederm. kapellan i Lillkyrö 599
- Remahl, Elias, Oulun triv.-koulun reht., rektor för Uleåborgs triv.-skola 397
- Rembrandt, hollantil. maalari, holländsk målare 413
- Rennerus 104, 108, 627, 663
- Repplerus, Christina, kts. se Papke, Christina.
- Reuterholm, Esbjörn Christian, kreivi, valtaneuvos, greve, riksråd 180, 323
- Reuterholm, Gustaf, laamanni, lagman 322
- Reval, se Tallinna.
- Rhyzelius, And. Ol., Linköpingin piispa, biskop i Linköping 659
- Ribbing, Fredrik, valtaneuvos, vapaaherra, riksråd, baron 176, 225, ... 426, 509, 584, 587
- Richter, Hans Gottfrid, nahkuri ja talonomist. Turussa, garvare och gårdsägare i Åbo 68
- Riddarhustorget, tori T:holmassa, torg i Sthlm 230
- Ridderstolpe 636
- Riga — Riika 23
- Rogberg, Samuel(?), Växiön tuomiokapitulin jäsen, ledamot i Växiö domkapitel 517
- von Rohr, Brita Maria, kts. se Ross, Brita Maria.
- Rollin, Charles(?), ransk. pedagogi ja historioitsija, fransk pedagog och historiker 83, 94, 634
- Roos, Daniel, Lapväärtin kappal., kapellan i Lappfjärd 32
- Roos, Elias(?), Kiskon kirkkoh., kirkoh. i Kisko 537
- Roselius, revisionisihteeri, revisionssekreterare .... 143, 240, 447(?)
- Rosenadler, Karl Albert, kansl.kollegion siht., sekret. i kansl.koll. 493, 567
- Rosenadler, Karl Albr., valtiosiht., statssekr. 140, 268, 397, 425, 460, ... 471, 541
- Rosén, Gabriel, Ritariholman kirkkoh., ylihovisaarn., kirkoh. på Riddarholmen, överhovpred. 117, ... 285, 289, 290
- von Rosen, Gust. Fredr.(?), sotilas, kreivi, militär, greve 420
- Rosenhane, Schering(?), virkamies, vapaaherra, ämbetsman, friherre 519, 567
- Rosenlind, varapresidentti, vice-president 437
- Rosen von Rosenstein, Nils, senior, med. prof. 585
- von Rosenstein, Nils, hovjunnkari, hovjunnkare 330, 407, 446
- Rosenstein, rouva, fru 557
- Roslagstull 187
- Roslin 515
- Ross, Brita Maria, leht. Herman Rossin 2. puoliso, lektor Herm. Ross' andra maka 633
- Ross, Herman, laamanni, lagman 139, 141, 145, 146, 164, 187, 191, 206, 258, 265, 284, 296, 575, 576, ... 582, 584, 585, 587
- Ross, Herman, lehtori Turussa, lektor i Åbo 145
- Ross, Isak, Turun akat:n profess., profess. vid Åbo akad. 466, 471,

- 550, 551, 552, 553, 554, 555, 562,
.. 565, 576, 579, 582, 585, 649, 662
- Ross, Isak, taloustirehtööri, ekon-
omiedirektör 352, 354, 355, 356,
371, 433, 435, 538, 564, 569, 582,
..... 584, 585, 587, 593 (?), 662
- Ross, Maria (Laihian kirkkoh.
Sam. Backmanin leski, änka efter
khden i Laihela Sam. Backman),
And. Mennanderin vaimo, And.
Mennanders maka 35
- Ross, Wilhelm, orientalisti, orient-
talist ..... 38 (?), 137, 157
- Rothlieb, Filip Fredrik, kamarineu-
vos, kammarråd 153, 558
- Rousseau, Jean Jacques, ransk.
kirjailija, fransk författare 674
- Rozir (Rosir), Joh., valtiosiht.,
statssekret. 128, 140, 143, 146,
147, 151, 155, 156, 159, 170, 172,
176, 201, 205, 216, 219, 220, 223,
..... 332, 362, 498
- Rubens, Peter Paul, flaamil. taide-
maalari, flamländsk målare 413
- Rudbeck, Olof, nuorin, den yngste,
runoilija, Valtionarkiston kans-
listi, skald, kanslist vid Riksarki-
vet 407
- Rudberg, Maria Christina 354
- Rudenschöld, Karl, kreivi, valta-
neuvos, greve, riksråd 160, 332,
361, 396, 403, 407, 522, 578, 634, 635
- Rudenschöld, edellisen poika, den
föreg:s son 466
- Ruissalo, saari Turun lähettyvillä,
ö nära Åbo 107
- Rungius, Henr., varapastori ensin
Lemulla, sitten Sauvossa, vice-
pastor i Lemo, sedan i Sagu
..... 429, 634, 638, 641, 651, 655
- Runsala, se Ruissalo.
- Ruovesi, pitäjä Hämeessä, socken
i Tavastland 690
- Ruther, I. 244
- Rutström, Anders Karl, ruotsal.
pappi, tohtori, präst, doktor (i
Sverige) 129, 347
- Ruuth, Abraham, Räävelin tuomio-
rovasti, And. Mennanderin edell.
vaimon isä, domprost i Reval,
fader till And. Mennanders första
maka 310
- Rydélius, Ruotsin konsuli Smyrnas-
sa, svensk konsul i Smyrna 176
- Rödlin, notaari, notarie 124
- Sachs von Löwenheim (Sachse do
Lewenheim), Philip Jacob,
botanicus 105
- Sacklén, Niclas, kihlakunnantu-
mari, häradshövding 120, 124,
..... 126, 650
- Sacklén, pormestari, borgmästare 673
- Sacken, Saksin pääministeri, pre-
miärminister i Sachsen 477
- Sackenhjelm 363
- Sagu, se Sauvo.
- Sahlgren, Nic., Itä-Intian kompp:n
joht., direkt. för Östindiska
komp.et. 564
- Sahrman, laivuri, skeppare 140,
..... 217, 280, 281, 478, 481
- Sainovics, Johannes, kielentutkija,
språkforskare 278
- de Saint Sévérin d'Arragon, kreivi,
ranskal. ambassadööri, greve,
fransk ambassadör 157
- Sala, kaup. Västmanlannissa, stad
i Västmanland 338, 359
- Salmenius, Johan, Kalajoen kap-
pal., sittemm. kirkkoh., kapellan
och sederm. khde i Kalajoki .. 623
- Salsvärd, Jakob, (ennen: förut:
Sahlstedt), kapteeni, kapten .. 405
- Salvius, Lars (?), kirjanpainaja,
kustantaja, boktryckare, förläg-
gare 164, 499, 618
- Sandholm, Erik, Turun linnan
pappi, maist., slotts pred. i Åbo,
mag. 437, 442, 463, 465
- Sandö 647

- Saramäki, ratsutila Maariassa, rusthäll i S:t Marie 675
- Sauvo, pitäjä Vars.-Suomessa, socken i Egentl. Finland 630, 634, ... 638, 641, 655, 664, 665, 670
- Scarin, Algot, Turun akat:n professori, kanslianeuvos, professor vid Åbo akad., kansliråd 203, 600, ... 603, 687, 688
- Scarin, mamsell 43
- von Schacken 277
- Schalberg, Ol., dosentti, vihd. log. ja metafysiikan prof., docens, slutl. prof. i logik o. metaf. 215, ... 216, 339, 664, 673, 676, 682, 683
- von Schantz, maaherra, landshövding 567, 571, 572
- Schay 237, 281, 288
- Scheffer, Karl Fredrik, valtiomies, kreivi, statsman, greve 272
- Scheffer, Ulrik, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 221, 265, 277, 313, 316, 327, 332, 334, 361, 381, 392, 399, 405, 418, 425, 430, 432, 437, 441, 447, 448, 451, 452, 453, 456, 457, 460, 462, 468, 469, 470, 482, 491, 493, 498, 506, 507, 513, 532, 533, 538, 550, 556, 563, 564, 572, 573, 574, 575, 577, 580, 673, 679
- Schefferus, Johannes, prof., tekstikriitikko, prof., tekstikritiker .. 7
- Schenmarch, kirjailija, författare 81
- Scheremetieff, neiti, fröken 181
- Scheuchzer, Jo. Jacob, matematicus 105
- Schierer 636
- Schindler, kirjakauppias(?), bokhandlare(?) 149
- Schlüter, Karl, Turun hovioik:n notaari, sittemm. varakannevisk., notarie, sederm. viceadvokatfiskal i Åbo hovr. 248, 250, 251, 496
- Schmiedeberg, kanneviskaali, advokatfiskal 164
- Schreber, Joh. Christ. Daniel, Linnén oppilas, Linnés lärjunge .. 105
- Schröder, Göran Clas, tohtori, T:holman pastor primarius, Karlstadin piispa, doktor, past. prim. i Sthlm, biskop i Karlstad 159, ... 226, 303, 381, 382, 517, 524, 525
- Schröder, (arkkitehti(?), arkitekt(?)) 644
- Schröderheim, Elis, vaikutusvalt. virkamies, inflytelserik ämbetsman 274, 385, 445, 515, 516, 517, 520, 521, 524, 525, 527, 528, 530, 531, 532, 533, 537, 542, 580, ... 587, 593
- Schultén, pormestari, borgmästare 224
- Schultén, Nath. Gerh., maist., vihd. prof., kanslianeuvos, aateloituna af Schultén, mag., slutl. prof. o. kansliråd, adlad af S. 470, 474, ... 478, 481, 485
- Schürer 273
- Schvab,¹ vuorineuvos, bergsråd .. 157
- Schön, kirjakaupp., bokhandl. 438, ... 453, 461
- Schönberg, kunink. siht., kungl. sekret. 388, 416
- Sedén (Zedén), kts. Zidén.
- Seel, kultaseppä, guldsmed .. 319, 321
- Seele, kauppias, köpman 560
- von Segebaden, Karl Otto, Gottlannin maaherra, landshövding över Gottland 523
- Segercrantz (stipendi, stipendium) 363
- Segercrona, Eric Crispin, hovkansleri, hovkansler 226, 236(?), 257, 260
- Seinäjäjoki, nyk. pitäjä Etelä-Pohjanmaalla, numera socken i Syd-Österbotten 4
- Selin, Erik, maisteri, magister .. 623
- Sellin 465
- "Seneca" 288, 421, 427, 457

¹ Swab? Kts. t. Se von Swab.

- Serenius, Jakob, Strängnäs in piispa, biskop i Strängnäs 129, 196, 220, 271, 359, 373, 374, 402, 404, 405, 415, 433, 436, 453, 463, 513, ... 517, 521, 522, 524, 525, 526, 602
- Sernander (Sernsköld), Samuel, siäsiaiantoimituskunnan toimitus-sihtööri, expeditionsssekret. i inrikesexpeditionen 142, 327, 367, ... 386, 445, 658, 692, 693
- Servius Tullius, Tarquinius Superbus' svärfar 98
- Sigfridi, Matthias, Pirkkalan pappi, präst i Birkala 234
- Sigismund, Ruotsin kuningas, Sveriges konung 234, 434
- Sigismund August, Puolan kuningas, konung i Polen 204
- Signilskär, Eckeröhön kuuluva saariryhmä Ahvenanmeressä, en till Eckerö hörande ögrupp i Ålands hav 263, 269
- Silfverskiöld, Julius, kauppaneuvos, kommerseråd 509
- Silfversparre, Adolph Fredrik, Götan hovioik. neuvos, hovrättsråd i Göta hovrätt 398, 498, 579, 588 (?)
- Silfverstolpe, pankinkomissaari, bankokommissarie 473
- Sinclair, Fredrik Karl, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 426, 511
- Sinus fennicus, se Suomenlahti.
- Sipelius, Jacobus Johannis, Loh-tajan kirkkoh., kyrkoh. i Loch-teä 24
- Sjöström 32, 33
- Skara, kaup. Länsi-Göötanmaalla, stad i Västergötland 140, 161, ... 520, 524, 678
- Skeppsbro, osa T:holman satama-alueetta, del av Sthlms hamn-område 371, 397, 406
- Skokloster, maatila Upsalan läänis-sä, lantegendom i Uppsala län 192, 196, 207, 581, 691
- Skåne 448, 484
- Smedjegården (Smedgården), kak-si pakkotyövankilaa T:holmassa, två straffarbetsfängelser i Sthlm 604
- Smyrna ("Smirna"), turkkil. kaup. Vähän-Aasian länsirannikolla, turkisk stad på Mindre Asiens västkust 176
- Småland 195, 214, 271, 434
- Snellman, Gerh. (?), Tyrnävän kap-pal., kapellan i Törnävä .. 93, 106
- Solander, Daniel, Upsalan prof., prof. i Uppsala 423, 424
- Solon, ateenal. lainsäätävä, lagstif-tare i Athen 688
- Soranus, Valerius (?), lat. gramma-ticus 5, 7
- Spaldencreutz, Joh. Adolf, siht., sekret. 182, 369
- Sparfvenfeldt, Johan Gabriel, juh-lamenojen ohjaaja, ceremoni-mästare 618
- Sparre, Fredrik, kanslianeuvos, sittemm. valtaneuvos, kreivi, kansliråd, sederm. riksråd, greve 240, 276, 412, 416, 417, 448, 452, 453, 454, 456, 460, 462, 493, ... 510 (?) , 541, 553, 566, 587, 679
- Sparre, Karl, Tukholman ylikäsk-haltija, vapaaherra, överståthål-lare i Sthlm, friherre 563, 679
- Sperling, Otto, tanskal. lääkäri ja luonnontutkija, dansk läkare och naturforskare 9
- Spieker, Johan, kauppias, handels-man 529
- Sprengtporten, Jakob Magnus, so-tilas, vapaaherra, militär, fri-herre 338, 459, 473, 503
- Sprengtporten, Joh. Vilh., lähetti-läs Tanskan hovissa, vapaaherra, envoyé vid danska hovet, fri-herre 291
- Spöring, Herman Diedrich, med. prof. 418

- Stackelberg, Walter Reinhold(?), kenraali, kreivi, general, greve 636
- Stackelberg, kenraalitar (ei edellämäinitun puoliso), generalska, (icke den föregäendes maka) .. 668
- Staffhäll, Andr. 354
- Stakieff, Venäjän T:holmassa olevan lähetystön virkailija, anställd vid ryska legationen i Sthlm .. 181
- von Steijern, se Vult von Steijern.
- Stenberg, tirehtööri, direktör 76
- Stenberg, kruununvouti(?), kronofogde(?) 685
- Stenbock, Magnus(?), sotamarsalkka, kreivi, fältmarskalk, greve 420
- Stenbäck, Anna Katharina, naimissa — gift med kapell. Henrik Moliis (Närpiö — Närpes) 25
- Stenbäck, kappalainen T:holmassa, kapellan i Sthlm .... 14(?), 230
- Stenbäck, Josephus Henrici, Ilmajoen kappal., kapellan i Ilmola 31, 34
- Stenbäck, Thomas Josephi, Ilmajoen kappal., sittemm. Limingan kirkkoh., kapell. i Ilmola, sederm. kyrkoh. i Limingo .. 31, 32
- Stenbäck, kirkkoherra (T:holmassa), kyrkoherde (i Sthlm) 230
- Stenbäck, Laurentius, Turun katedraalikoulun konrehtori, maist., konrektor vid katedralskolan i Åbo, mag. 11, 14, 31
- Stenhagen, Fredr., kuninkaall. sihteeri ja kanslianeuvos, kungl. sekret. och kansliråd 288, 395, ... 415, 416, 421, 444, 449
- Stenhardt 145
- Steninge, talo Karunassa, gård i Karuna 667
- Steenman, Kristina Margareta (synt. född Paléen), naim. 1:o prof. Georg. Steenmanin kanssa, 2:o prof. Henr. Hasselin kanssa, gift med 1:o prof. Georg. Steenman, 2:o prof. Henr. Hassel 46, 47, 48, 53, 55, 56, 57, 58, 60, 65, ... 67, 69, 71, 74, 75, 628
- Steenman, Georgius, Turun akat:n prof., prof. vid Åbo akad. 93
- Steenman, "condiscipulus meus", "cousin" 57, 58, 59, 60, 91
- Stierneld, Lars, Turun hovioik:n varapresid., vicepresid. i Åbo hovrätt 347
- Stierneld, säätioneiti, stiftsjungfru 679
- Stierngranat, Karl Johan, kamari-neuvos, kammarråd 153
- von Stiernman, Anders Anton, hist.tutkija ja kokoilija, hist.forsk. o. samlare 635
- Stiernpalm 313
- Stina Greta, kts. se af Palén, Stina Greta.
- "Stina", K. F. M:n palvelijatar, C. F. M:s tjänarinna 231
- S:t Maria, kts. se Maria.
- S:t Marie, se Maaria.
- S:t Petersburg, se Pietari.
- von Stockenström, Eric, valtaneuvos, kreivi, riksråd, greve 244, 248, 259, 281, 288, 310, 326, 327, 328, 332, 333, 334, 335, 337, 342, ... 381, 382, 412, 429
- Storkyrkan, kirkko T:holmassa, kyrka i Sthlm 267, 285, 291, 295, ... 302, 303, 305, 317, 319, 473
- Storkyrö, se Isokyrö.
- Stralsund, kaupunki Preussin Pommersissa, stad i preuss. prov. Pommern 208, 267, 426
- Strand, Karl Johan, valtionarkistonhoitaja, riksarkivarie .. 176, 231(?)
- Strandberg, lääkäri, läkare, 160, ... 265, 359
- Stricker, Johan Christoffer, hovisaarnaaja, hovpredikant 129, 135, ... 159, 164, 171, 274
- Strokirch, Karl(?), Götan hovioik:n notaari, notarie i Göta hovrätt 322

- Stråle, C. Fr., 334, 354, 368, 376,
..... 434, 461, 506
- Strängnäs, kaupunki Södermanlan-
nissa, stad i Södermanland 271,
364, 513, 517, 602, 604, 612, 623, 646
- Ståhlberg, Gregorius, yliopp., stud.
271, 347, 357, 372, 437, 440, 471, 481
- Ståhlfooth, Elias, tinanvalaja, tenn-
gjutare 679
- Stålhammar 491
- Stå(h)handske, Maurits, Turun
hovioik:n aktuaari, Maskun ja
Mynämäen kihlak:ien tuomari,
aktuarie i Åbo hovrätt, härads-
hövd. i Masku o. Virmo härader 115
- Stålhandske, Torsten, sotilas, mili-
tär 675
- Stäket, salmi ja talo Kaakkois-
Uplannissa, sund och gård i s.ö.
Uppland 130, 131
- Suhm, Peter Frederik, tanskal.
hist.-tutkija, hovioik.assessori,
dansk historiker, hovr.-assessor 356
- Sundblad, Joh., Sigtunan pormest.,
huomattava porvarissäädyn jäsen,
borgmäst. i Sigtuna, en inflytel-
serik medlem av borgarståndet 276
- Sundius, maist., pappi, mag., präst 612
- Suomenlahti (Sinus fennicus) 208
- Suther (Souther) Petter, kaivertaja,
gravör 413, 430, 473, 524, 535
- von Swab,¹ Ant., vuorineuvos, hovi-
junkkari, bergsråd, hovjunkare 162
- Svartmansgatan, katu T:holmassa,
gata i Sthlm 342
- Svartsjö, kuninkaankartano, ent.
kuninkaall. linna Sångan pit:ssä
T:holman lääniä, kungsgård, f.d.
kungl. slott i Sångas län, Sthlms
län 171
- Svedenborg, Emmanuel, luonnon-
tutk., mystikko, naturforsk., my-
stiker 274, 288, 290, 292
- Synnerberg, Sven Fredr., kunnallis-
pormestari Turussa, laamanni,
politieborgmästare i Åbo, lag-
man 665
- Särkisalo, pitäjä Lounais-Suomessa,
socken i sydvästra Finland 41
- Sääksmäki, pitäjä Hämeessä, soc-
ken i Tavastland 202
- Södermalm (T:holmassa, i Sthlm)
..... 229, 318
- Södermanland 691
- Tacitus, Publ. Cornelius, room.
historioitsija, romersk hävdateck-
nare 199, 460, 472, 484, 486, 504,
..... 539, 543, 566, 578, 580, 582
- Taivassalo, pit. Vars.-Suomessa,
socken i Egentl. Finland 263
- Tallinna, Viron pääkaup., Estlands
huvudstad 310
- Tallqvist, laivuri, skeppare .. 350, 352
- Tammela, pitäjä Hämeessä, socken
i Tavastland 429
- Tammelin, Jakob, sisäasiaintoimi-
tuskunnan toimitussihteeri, expe-
ditionssekret. i inrikesexpeditio-
nen 350, 364, 366, 367, 445
- Tammelinn, Lars, piispa, biskop 29, 95
- Tammisaari, kaupunki Uudella-
maalla, stad i Nyland 439
- Tappila(?), (Tapila?, allodiaalisäte-
ri Sauvossa, allodiaalisäteri i Sagu) 666
- Taquet, geometrian oppikirjan te-
kijä, författare av lärobok i geo-
metri 626
- Tarquinius Lucius Superbus, Roo-
man viimeinen kuningas, den
siste konungen i Rom 98
- Taube, sotilaskapteeni 670
- Tavastehus, se Hämeenlinna.
- Tehnberg(?) (Tennberg, Johan ?),
Turun linnanpastori, slottpastor
i Åbo 678

¹ Cfr Schwab.

- Tellerstedt, kaivertaja(?), gravör(?) 231
- Tengström, Jakob, teol. apul., sittemm. Suomen arkkipiispa, teol. adj., sederm. Finlands ärkebiskop 680
- Tengström, Johan, Vaasan kappal., sittemm. kirkkoh. ja teol.t:ri, kapellan och sederm.khde i Vasa och teol.d:r 668
- Tengström 162
- Tennby, talo Paraisilla, gård i Pargas 629
- Teppati, kts. se Fahlenius, Sara Johanna.
- Terentius, Publ. T. Afer, room. huvinäyt. kirj., romersk komedieförfattare 77, 78, 631
- Ternell 359, 374
- Terserus, Johannes Elai, Turun, sittemm. Linköpingin piispa, biskop i Åbo, sederm. i Linköping 94
- Tessin, C. G., diplomaatti, kreivi, diplomat, greve 113, 115, 189, 200, 217, 221, 273, 276, 282, 283, 288, 301, 303, 308, 310, 315, 320, 332, 403
- Tesslöf, rouva, fru 671, 676, 678
- Teuva, pitäjä Etelä-Pohjanmaalla, socken i Syd-Österb. 25
- Thauvonius, Abr.(?), maist., Kokkolan pedagogion reht., sitten Oulun triv.koulun konreht., mag., rector pædagogicæ i Gamlakarleby, sederm. konrektor vid Uleåborgs trivialskola 28
- Theander, kapteeni, kapten 509
- Themistocles, ateenal. sotapäällikkö ja valtiomies, härförare och statsman i Aten 46
- Thenstedt, Nathanael, hovisaarnaaja, hovpredikant 433
- Thermopylae, Tessaliasta Keski-Kreikkaan johtavalla tiellä oleva vuorensola, passet mellan Tessalien och Centralgrekland 83
- Thomas, Antoine-Leonard(?), ranskal. kirjailija, fransk författare 289
- Thomee, kansliaoiok:n siht., sekreterare vid kanslirätten 151, 210, 239, 245, 246, 248, 251, 255, 283, 310
- Thorberg, Abr., kreikan kielen dosentti, sittemm. prof. Upsalassa, docens i grekiska, sederm. prof. i Uppsala 681
- Thorvigge, majuri, major 272
- Thunander, professor 671
- Tidgren, Gabr., Turun akat:n dosentti, sittemm. prof., docent, sederm. prof. vid Åbo akad. 664, ... 671, 680
- Tigerstedt ..... 140, 196, 360(?)
- Tilas, Daniel, vuoritielilijä, sukututkija, vapaaherra, bergvetenskapsman, genealog, friherre 172, 242, 248, 257, 259, 260, 261, 274, 309, 313, 345, 371, 387, 388, 403, 473
- Tillander, Joh., teol. prof. Turussa, sitt. Växiön tuomiorov., teol. prof. i Åbo, sederm. domprost i Växiö 622, 626, 636
- Tillman, laivuri, skeppare .. 410, 411
- Timm, Joh., Turun hovioiok:n virkamies, anställd vid Åbo hovrätt 118
- Tingstadius, Joh. Adam, sittemmin prof. Upsalassa, sederm. prof. i Uppsala 623
- Tollstedt, Karl Gustaf, hovioiok:n neuvos Turussa, hovrättsråd i Åbo 150, 165, 167, 217, 345
- Tolpo, Henrik(?), Turun akat:n vouti, Åbo akad:s fogde 548, 683(?)
- Tolpo, Nils, varatuomari, sittemm. Piikkiön ja Halikon tuomiok:n tuomari, vicehäradshövding, sederm. häradshövding i Pikis o. Haliko domsaga 75
- Tonttila, talo Turussa, gård i Åbo 50
- Torfæus, Selcius, tohtori, doktor 148, 158
- Torpadius, Elias(?), kaupunginnot., siht., raatim. ja pormest., stadsnot., sekret., rådm. o. borgm. 190

- Tottie, kauppahuone(?), handels-
hus(?) 324
- Trapp, Christ., turkul. kauppias,
handelsman i Åbo 667, 670
- Tripolitania, alue Pohj.-Afrikassa,
landområde i Nordafrika 361
- Troil, suku, släkt 234
- von Troil, Fredrik Ulrik(?), sih-
teeri, sekreterare 150, 178, 293, 404
- von Troil, Uno, sittemm. pastor
primarius, Linköpingin piispa ja
vihd. arkip., sederm. past. prim.,
biskop i Linköping och ärke-
biskop 433, 439
- von Troil, fru 558
- Troilius, Samuel, Västeråsin piispa,
sittemm. arkip., biskop i Väste-
rås, sederm. ärkebiskop 271
- af Trolle, Henr., sittemmin amiraa-
li, sederm. amiral 418
- Trundström, Onsalan kirkkoherra,
kyrkoh. i Onsala 690
- Tukholma 3, 6, 7, 8, 10, 12, 17, 18,
19, 20, 21, 22, 23, 28, 32, 51, 54,
58, 59, 72, 73, 78, 90, 91, 92, 96,
104, 107, 114, 118, 120, 124, 127,
146, 161, 163, 164, 167, 168, 182,
188, 189, 223, 224, 226, 229, 230,
233, 245, 248, 252, 256, 258, 263,
285, 295, 308, 318, 320, 325, 326,
367, 371, 372, 378, 385, 392, 394,
401, 403, 409, 414, 415, 419, 421,
425, 426, 454, 460, 469, 482, 486,
488, 490, 491, 512, 517, 518, 524,
528, 529, 534, 535, 540, 542, 550,
556, 557, 563, 564, 570, 574, 575,
577, 580, 584, 586, 589, 618, 626,
627, 628, 630, 640, 643, 647, 654,
..... 669, 676, 685, 692, 693
- Tullia, Tarquinius Superbusen
vaimo, Tarquinius Superbus' ma-
ka 98
- Tuna, usean Ruotsin seurak:n nimi,
namn på flera svenska för-
saml:ar 538, 541
- Tuneld, Erik, ruots. maantieteilijä,
svensk geograf 483
- Turenne, Henri de La Tour d'Au-
vergne, Ranskan marsalkka,
fransk marskalk 344
- Turku 4, 5, 7, 8, 12, 13, 14, 16, 17,
18, 20, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 41,
52, 114, 117, 126, 134, 136, 163,
169, 190, 192, 195, 197, 198, 201,
202, 203, 221, 238, 240, 242, 249,
251, 252, 253, 254, 256, 258, 259,
260, 262, 263, 269, 278, 280, 301,
325, 332, 334, 336, 342, 344, 346,
347, 357, 359, 362, 372, 389, 399,
401, 403, 406, 409, 410, 411, 413,
415, 418, 419, 420, 423, 425, 431,
438, 448, 449, 450, 458, 462, 463,
469, 470, 471, 472, 474, 482, 483,
487, 498, 506, 508, 509, 514, 515,
516, 518, 520, 522, 528, 529, 531,
533, 534, 535, 537, 540, 541, 548,
550, 556, 557, 562, 564, 566, 570,
575, 576, 577, 580, 581, 584, 585,
586, 589, 594, 600, 601, 602, 604,
614, 617, 618, 623, 628, 630, 634,
646, 661, 670, 676, 677, 679, 683,
..... 684, 689
- Töfsala, se Taivassalo.
- T(h)ölby, kylä Mustasaarella, by
i Korsholm 610
- Törn (Tørn), Johan Erland, Turun
hovioikeudenneuvos, hovrättsråd
i Åbo hovrätt 653
- Törnquist (Tørnquist), maist.,
mag. 672, 680
- Törnros 348, 364
- Törnudd, maisteri, magister 347
- Tyrvää — Tyrvis, pitäjä Itä-Sata-
kunnassa, socken i östra Sata-
kunda 124
- Uggla, Karl Hildebrandsson, ka-
mariherra, heraldikko, kammar-
herre, heraldiker 375
- Uleå, se Oulu.

- Ulf, Karl Gottlieb, kirjakauppias,
bokhandlare 135, 140, 145, 156,
168, 180, 181, 189, 194, 201, 214,
216, 217, 218, 259, 261, 262, 272,
273, 275, 276, 283, 286, 287, 355,
356, 430, 465, 475, 479, 491, 492,
..... 502, 520
- Ullner, Karl, Turun oikeus-, sit-
temmin T:holman kunnallispor-
mestari, justitieborgm. i Åbo,
seder. politie- d:o i Sthlm 681, 683
- Ulrika Eleonora, Ruotsin kunin-
gatar, svensk drottning 204
- Ulriksdal, kunink.-kartano ja huvi-
linna Solnassa, kungsgård o.
lustslott i Solna 395, 412, 428, 431,
..... 467, 470, 512, 565, 569, 574
- Upmark, I. H. 244
- Uppsala 12, 16, 17, 18, 19, 20, 22,
23, 24, 25, 26, 28, 31, 32, 110, 157,
163, 164, 165, 167, 233, 234, 327,
332, 334, 343, 364, 396, 399, 407,
412, 419, 461, 462, 466, 474, 485,
513, 515, 516, 517, 520, 521, 522,
525, 528, 529, 540, 541, 545, 546,
551, 554, 557, 558, 562, 564, 565,
570, 573, 574, 576, 577, 578, 581,
583, 586, 588, 589, 590, 592, 593,
594, 613, 618, 619, 623, 637, 646,
..... 671, 677, 680, 681,
- Ursinus, prof. 663
- Uusikaarlepyy, kaupunki Pohjan-
maalla, stad i Österbotten 67
- Uusikirkko, pitäjä Vars.-Suomessa,
socken i Egentl. Finland .. 126, 127
- Vaasa, 3, 14, 15, 16, 26, 28, 29, 31,
..... 529, 573, 579, 685
- Wachslager, Gust., kamariherra,
sittemmin ylisereoniamestari,
kammarherre, sedermera över-
ceremonimästare 137
- Wachtmeister, kreivi, greve .. 369, 446
- Wacklin, Isak, suom. muotokuva-
maalari, finsk porträttmålare
..... 480, 481, 492, 510
- Wacklin, (eri henkilö kuin edell.,
icke densamme som ovannämnde)
..... 236, 257
- Wadenstierna, Karl Erik, sotaneu-
vos, krigsråd 147
- Wadstena, kaup. Vättern järven
itärannalla, stad på Vätterns
östra strand 354, 422
- Wahl 350, 381, 390
- Wahlberg, A., Bernhardsson 354
- Wahlstjerna, maaherra, landshöv-
ding 137
- Walberg, laivuri, skeppare 430
- Walheim, Anders, (ennen: förut:
Woivalenius), Turun hovioik:n
notaari, sittemm. assessor, nota-
rie, seder. assessor i Åbo hov-
rätt 217, 510
- Valjakki, ratsutila, rusthäll 134
- Wallen, Jeremias, Turun ja Porin
l:n, sitten Nyköpingin l:n maa-
herra, landshövding i Åbo o.
B:borgs län, seder. i Nykö-
pings län 99, 165, 606, 642
- Wallen, revisiosihiteeri, revisions-
sekreterare 157, 398
- Wallen, lääninsihiteeri, landssekre-
terare 258
- Wallencreutz, Johan Georg, revi-
siosihiteeri, revisionssekret. 146,
..... 184, 240, 293
- Wallenius, Joh., teol. prof. 185,
..... 186, 189, 190, 192, 488, 659, 678
- Wallenstierna, Karl August, upsee-
ri, officer 425
- Wallenstråle, Fred. Ulr.(?), ku-
ninkaall. sihteeri, kungl. sekrete-
rare 242, 392
- Wallerius, Joh. Gottschalk, mine-
ralogi, mineralog 357
- Wallin, Göran, Göteborgin piispa,
biskop i Göteborg 636
- Vampula, pitäjä Etelä-Satakunnas-
sa, socken i södra Satakunda .. 124
- Wangel 146

- Wargentín, Pehr, tiedekat:n sihteeri, tilastotieteilijä, vetenskapsakademiens sekreterare, statistiker 162, 167, 196, 197, 229, 423, ... 424, 471, 529, 677
- Vasa, se Vaasa.
- Wasbohm 28
- Wassunda, seurak. Upsalan eteläp., församl. söderom Uppsala 691
- Wastovius 25
- Waxholm, kaupunki koilliseen T:holmasta, stad n. o. om Sthlm 420, 512
- Wechter, Esaias, Turun raatimies, rådman i Åbo 223, 227, 233, 258, ... 437(?), 439(?)
- Wechter, Esaias, junior, varatuomari, kannevisk. Turun hovioikeudessa, vicehäradshövding, advokatifiskal i Åbo hovrätt .. 158
- Wegelius, Henrik(?), Utsjoen ja Inarin, sittemmin Vähänkyrön kirkkoh., kyrkoh. i Utsjoki o. Enare, sederm. i Lillkyrö 372, 373
- Vehmaa — Vemo, pitäjä Varsuomessa, socken i Egentl. Finland 125
- Weideman, pappi(?), präst(?) .. 418
- Weigel, Valentin, mystikko, mystiker 25
- Velly, Paul-François, ransk. hist.-tutkija, fransk historiker .. 261, 410
- We(h)man, Karl Gustaf, maisteri, runoilija, Kemiön kirkkoh., mag., skald, kyrkoh. i Kimito 258, 437, ... 439, 440, 453, 578, 582
- Wennberg, kansliavirkam., kansli-tjänsteman 146
- Wennerstedt, Karl Gust., Götan hovioik:n presid., vapaaherra, presid. i Göta hovrätt, friherre .. 240
- Werander, Karl Gust(?), maist., myöh. teol. tri; alotettuaan papisuransa Suomessa siirtyi Ruotsiin, jossa m.m. palveli T:holmman suom. srk:ssa, mag. sederm. teol. d:r; flyttade till Sverige efter att ha börjat sin prästbana i Finland, verkade bl. a. i finska förs:en i Sthlm 279
- de Vergennes, Ch. Gravier, Ranskan minist. T:holmassa, fransk ambassadör i Sthlm 476
- Vergilius, Publius V. Maro, room. runoilija, romersk skald .. 94, 198
- Wessman, schoutbynacht 292
- Westerman, kts. se Liljencrantz.
- Westin, Joh., karvari, garvare 230, 231
- Westzynthius, Erik, apul.-pappi, adjunkt 436, 479
- Westzynthius, Joh., maist., Vaasan koulun konrehtori, sittemm. Pyhäjoen kirkkoh., mag., konrektor i Vasa skola, sederm. kyrkoh. i Pyhäjoki 55, 65, 125
- Wetterblad, Andr., maist., Turun katedr.-koulun rehtori, mag., rektor för Åbo katedr.-skola .. 657
- Wetterstedt, tirehtööri, direktör 377, 379
- Wexionius, (sittemmin: — sedermera: Gyldenstolpe), Mikael, professori, hovioik:nassess., profess., hovrättsassess. 142, 195
- Vhael, Margareta (synt., född For-dell), leskirovastinna, änkeprostinna 25
- Vhael, Petrus Henrici, yliopp., stud., "cum Eriksonis (i. e. Esse-viis) peregre abiit" (Lagus, Åbo akd:s stud. matr.) 12
- Wibelius, Ol., Savon ja Karjalan maaherra, landshövding i Savolaks och Karelen 680
- Wiberg, maist., Wassundan kirkkoh., magister, kyrkoh. i Was-sunda 691
- Wibiörnsson, kansliavirkam., an-ställd vid kansliet 453
- Wicquefort, Abraham, hollantilais-syntyinen hist.-tutkija, i Holland född historiker 407, 410

- Widenius, Tukholman suomal.
srk:n kappalainen, kapellan i
finska förs. i Sthlm 278
- Widenius, Henrik, Turun akat:n
kamr., Åbo akad:s kamr. .. 572, 586
- Wien 491, 574
- Vihti—Vichtis, pitäjä Uudella-
maalla, socken i Nyland .. 430, 435
- Viiainen, tila Vehmaalla, lant-
egendom i Vemo 125, 126
- Viipuri 389
- Wikman, kappal., kapellan 648
- Wiksberg, herraskartano Paimios-
sa, herrgård i Pemar 41, 42, 260
- Wiksell, pappi, präst 538
- Wiksten, siht., sekret. 443
- Winquist, Jonatan, kauppias, han-
delsman 675
- Winter, Arndt Joh., lääninkamr.
Turussa, lantkamr. i Åbo .. 94, 680
- Wirell, Clas, valtionkomissaari,
statskommissarie 243, 244, 254, 257
- Virgilius, kts. se Vergilius.
- Wirzenius, Anders(?), sittemmin
Tyrvään kirkkoh., sederm. khde
i Tyrvis ..... 142, 145, 257, 661(?)
- Visby, kaup. Gotlannissa, stad
på Gotland 521, 522, 523, 524
- Wismar, kaup. Mecklenburgissa,
stad i Mecklenburg 470, 478
- Witte, Herman, Turun piispa, bis-
kop i Åbo 95
- Wittfooth, Tomas, kauppias T:hol-
massa, handelsman i Sthlm .. 132
- Woivalenius, kts. se Walheim.
- Wolff (Wolf), Christ., saks. filosofi,
tysk filosof 94
- Wolgenau, vaatetehtailija, klädes-
fabrikör 271
- Voltaire, François Marie, ransk. kir-
jail., fransk författ. 674
- Woltemat, Henr. Jul., hist. dosentti
Upsalassa, docens i hist. i Upp-
sala 693
- Woltemat, Joh. Alb., sotaneuvos,
krigsråd 241, 291
- Wrangel, Karl Gust., schoutbynacht 292
- Wrangel, Karl Magnus, ylihovisaar-
naaja, toht., överhovpred., d:r
.... 267, 326, 338, 359, 382, 394, 433
- Wrede, Fabian Casimir, kenraali,
general ..... 564, 692(?)
- Wrede-Sparre, Axel, sotakollegion
presidentti, sittemm. Tukholman
ylikäskynhaltija, president i
krigskollegium, sedermera över-
ståthållare i Stockholm 187
- Wulff 440
- Vult von Steijern, Joh. Jul., kaup-
paneuvos, hovkansl., presid.,
kommerseråd, hovkansl., presid. 140
- Wurster (Worster), Maria, piispa
P. Fileniuksen jälkimm. puoliso,
biskop P. Filenius' andra maka 136
- von Württemberg, Marks, kanslia-
virkamies, kanslitjänsteman 146,
156, 164, 171, 172, 173, 180, 199,
200, 237, 245, 261, 270, 279, 283,
288, 295, 300, 302, 315, 322, 345,
.... 368, 397, 404, 407, 440, 460, 487
- Wählin (Wälin), Jonas(?), Lundin
tuomiorovasti, domprost i Lund
..... 267, 285
- Vähäkyrö, pitäjä Etelä-Pohjan-
maalla, socken i Syd-Österb. .. 12
- Värmland 568
- Västerlånggatan, katu Tukhol-
massa, gata i Sthlm 319
- Västerås, Västmanlannin pääkaup.,
residensstad i Västmanland 516, 517
- Växjö (Vexjö), Kronborgin l:n
(Smälannissa) pääkaup., residens-
stad i Kronborgs l. i Småland
..... 517, 520, 524, 636
- Vöyri—Vörå, pitäjä Etelä-Pohjan-
maalla, socken i Syd-Österb. .. 31
- Yhlen, viinikauppias, vinhand-
lare 204
- Ylikylä, rustholli Maariassa(?),
rusthäll i S:t Marie(?) .. 663, 681

Yli-Purmo, kylä Purmossa, by i Purmo s. i Syd-Österb.	320	prim. sittemmin piispa Jöran Schröderin morsian, past. prim., sederm. biskop Jöran Schröders fästmö	303
Yorick, Lawrence Sterne, engl. humorist. kirjailija, engelsk humoristisk författare	356	Åkerman	208
Ypjäjä, kts. se Perttula.		Åkerö, säterikartano Södermanlandissa, säteri i Södermanland ..	510
Ystad, kaup. Skänessa, stad i Skåne	272	Åland, se Ahvenanmaa.	
Zander, president	636	Åman, laivuri(?), skeppare(?) ..	469
Zedén (Sedén), kts. se Zidén.		Åminne, se Joensuu.	
Zidén, Jakob, maist., vihd. Jomalan kirkkoh., mag., slutl. kyrkoh. i Jomala 134, 265, 266, 271, 276, 282		Ärr, muotokuvamaalari(?), porträttmålare(?)	288
Ziervogel, Evald, varakirj.-hoitaja (prof:n arvonimi), v.bibliotek. (med professors titel)	75	Äström	137, 214
Zweigberg, Fredr. Joh., Hausjärven kappal., maist., kapellan i Hausjärvi, mag. . .	275, 299, 300, 304	Öfverberg, ylioppilas, student	639
Zöge, ministeri, minister	447	Öfver-Purmo, se Yli-Purmo.	
Åbo, se Turku.		Örebro, kaup. Närikessä, stad i Närke	303, 572
Åkerhjelm, Samuel, valtiomies, v. paaaherra, statsman, friherre ..	430	Örnfelt, kamariherra, kammarherre	307
Åkerhjelm, Ulrika Christina, past.		Östergyllen, Itägötanmaan (kts. t.) runoll. nimi, poetiskt namn för Östergötland, se Itä-Göötanmaa.	
		Östermark, se Teuva.	
		Östhammar, kaup. Upsalasta koill., stad n. o. om Uppsala	7

Oikaistavaa: — Rättelser:

S. 215 r. 14 ylh., ovanifr. blyetspenfouteral lue: läs: blyertspenfouteral.	
„ 294 r. 2 „ „ alternativeerne „ „ alternativerne.	
„ 475 r. 6 „ „ verkan „ „ verken.	
„ 495 r. 4 alh., nedifr. mästa „ „ nästa.	
„ 569 r. 7 „ „ omplayera „ „ employera.	
„ 625 r. 15 „ „ ömstörtat „ „ omstörtat.	
„ 688, toinen alaviite kursivoitava, den andra noten bör kursiveras.	

